OFFICINAE IOANNIS RAUISII TEXTORIS NIUERNENSIS HISTORICIS POËTICISQUE...

OFFICINAE

IOANNIS RAVISII TEX
toris Niuernensis Historicis Poëticisq;
refertæ Disciplinis Secunda pars,
fideliter excusa, locisq; aliquot
locupletata, quorum cata/
logum versa mon/
strat pagella.

Venetijs M D XXXVII

STVDIOSO LECTORI

LABOREM hunc qualécunq; nostrũ in coarctãda Literariæ huius Officinæ amplitudine scio te, non reprobaturum, amice Lector, ac senseris oĩa in tuũ com modum succedere, nihilq́; propemodũ præter innatũ iuuanda studia humanitatis animũ nobis remanere quin omnia effundamus adeo toti semp inseruimus tibi vt potius ducamus habendã tui successus rationẽ q̃ nostrorũ cõmoditatẽ lucrorũ testabit pusilla huius libri margo, quã eo nomine tibi perplaciturã speramus, qd præter exiguitatẽ preii, iã desit volumine & põdere molesta esse expeditiusq; tractet ne qd in hmõi Rhapsodiis perfunctoria q̃rit lectio, vt memorię labẽti succurat, vel occupationes nõ deturbentur, impediat chartarũ magnitudo. Sed ne tibi quicq̃ omissum ex opere in hac nr̃a ędi tione videret, placuit huius suspicionis scrupulũ locis quisbusdã additis leuare, q mirũ in modũ rei cõducere videbant, quos ideo hic curauimus apponẽdos, ne de fide nostra in nullo dubitares, quosq́; ĩdicis plene iã paginę capere cõmode non poterãt. Vale.

LOCI NOVISSIME ADDITI.

c

¶ Argumenta ab impossibili ex diuersis poetis.
Virgilius ægloga prima.

ANte leues ergo pascentur in æthere cerui,
Et freta destituent nudos in littore pisces,
Ante pererratis amborum finibus exul,
Aut Ararim parthus bibet, aut Germania Tygrim.

Idem ægloga. 8.
Iungentur iam Gryphes equis, æuoq; sequenti
Cum canibus timidi venient ad pocula damæ.
Idem in Battarum.
Ante lupos rapient hœdi, vituli ante leones,
Delphini fugient pisces, aquilæ ante columbas,
Et conuersa rerum discordia gliscet.
Idem ibidem.
Pallida flauescant æstu sitientia prata,
Imatura cadant ramis pendentia mala,
Desint & syluis frondes, & fontibus humor.
Idem ibidem.
Flectite currentes nymphas vaga Flumina, retro
Flectite, & aduersis cursum diffundite campis,
Incurrant amnes passim remeantibus vndis.
Idem ibidem.
Dulcia amara prius fient, & mollia dura,
Candida nigra oculi cernent, & dextera læua.
Migrabunt casus aliena in corpora rerum.
Ouidius lib. 13. Meta.
¶ Ante retro Simois fluet, & sine frondibus Idæ
Stabit, & auxilium promittet Achaia Troiæ.
Idem lib. 14.
Prius inquit in æquore frondes
Glaucus, & in summis nascentur montibus algæ.
Idem lib. 15.
Desinet ante dies, & in alto Phœbus anhelos.
Aequore tinget equos.

Idem lib.1.de ponto.

Nam prius incipient turres vitare columbæ,
Antra feræ, pecudes gramina, mergus aquas.

Ouidius lib.12.de ponto.

Longa dies citior brumali tempore, noxq́;
Tardior hiberna solstitialis erit.
Nec Babylon æstum, nec frigora pontus habebit,
Galthasq́; Pestanas vincet odore rosas.
Quam tibi nostrarum veniant obliuia rerum.

Idem in endem.

Cinyphiæ segetis citius numerabis aristas.
Altaq́; quam multis floreat hybla thymis.
Et quot aues moris nitantur in aëre pennis,
Quotq́; natent pisces æquore, certus eris.

Idem in eodem.

Nam caput è nostra citius ceruice recedet,
Et pariat fossis lumen abire genis.

Idem in eodem.

Nominis ante mei venient obliuia nobis.

Idem lib.4.de ponto.

Nam prius vmbrose cariturosarbore montes,
Et freto veliuolans non habitura rates.
Fluminaq́; in fontes cursu reditura supino,
Gratia quam meriti possit abire tui.

Idem in eodem.

Et prius hinc nobis nimium conterminus Ister.
In caput Euxino de mare vertet iter.
Atq́; Thyeæstæ redeant si tempora mensæ,
Solis ad eoas currus agetur aquas.

Idem in eodem.

Sed prius huic desinit & bellum & frigora terræ,
Inuisus nobis quæ duo pontus habet.
Et tepidus Boreas, & sit præfigidus ister,

Idem in epistola. Oenones ad paridem

Ad fontem Xanthi versa recureret aqua.

Idem in epistola Helenæ.

Terra precor vultus obruat ante meos.
Idem lib.1.Elegiarum.
Ante vel à membris diuidar ipse meis.
Idem lib.1.de arte.
Vere prius volucres taceant,æstate cicadæ,
Mænalius lepori det sua terga canis.
Idem in Ibin.
Desinet esse prius contrarius ignibus humor.
Iunctaq; cum Luna lumina Solis erunt.
Parsq; eadem cœli Zephyros emittet & Euros,
Et trepidus gelido flabit ab axe nothus.
Et noua fraterno veniet concordia fumo,
Quam vetus accensa separat ira pyra.
Et ver Autumno,Brumæ miscebitur æstas,
Atq; eadem regio vesper & ortus erit
Idem lib.1.Tristium.
Spiritus hic uacuas prius extenuendus in auras
Ibit.& tepido deseret ossa rogo.
Idem lib.4.Tristium.
Vere prius flores,æstu numerabis aristas.
Poma per autumnum,frigoribusq; niues.
Idem lib.1.Tristium.
Cana prius gelido desint absinthia ponto,
Et careat dulci Trinacris Hybla thimo
Immemorem quam te quisquam conuincat amici.
Lucanus lib.1.
Omnia mixtis
Sydera syderibus concurrent,Ignea pontum
Astra petent,tellus extendere littora nollet,
Excutietq; fretum,Fratri contraria Phœbe
Ibit,& obliquum bigas agitare per orbem
Indignata diem,poscet sibi,Totaq; discors
Machina,diuulsi turbabit fœdera mundi.
Horatius lib.1.Carminum,
Sed prius appulsis
Iungentur capreæ lupis.

Idem in Epodo.

Prius'q; cœlum sidet inferius mari
Tellure porrecta super.

Idem ibidem.

Simul imis saxa renarint vadis regnata.

Propertius lib.1.

Nulla prius vasto labentur flumina ponto,
Annus & inuersas duxerit ante vices.

Idem lib.2.

Nam citius paterer caput hoc discedere collo.

Idem in eodem.

Terra prius falso partu deludet arantes,
Et citius nigros Sol agitabit equos.
Flumina'q; ad caput incipient reuocare liquores,
Aridus & sicco gurgite piscis erit.

Idem lib.3.

Flamma per incensas citius sedetur aristas.
Flumina'q; ad fontis sunt reddítura caput,
Et placidum Syrtis portum, & bona littora nautis,
Præbeat hospitio sæua Malea suo.

Idem lib.2.

Tu prius & fluctus poteris siccare marinos,
Alta'q; mortali deligere astra sono.

Persius satyra.5.

Sambucam citius caloni aptaueris alto.

Iuuenalis satyra.10.

Prőptius expediam, quot amauerit hippia mœchos,
Quot Themison ægros Autumno occiderit vno,
Quot Basilus socios, quot circunscripserit hylus
Pupillos, quot longa viros exsorbeat vno
Maura die, quot discipulos inclinet Amillus,
Percurram citius quot villas possideat nunc,
Quo tondente grauis iuueni mihi barba sonabat,

Statius lib.13. Syluarum

Hibernos citius numeraueris imbres, Syluarum'q; comas.

Idem li b.15. Syluarum.

Potius fugientia ripas
Flumina deuincas, Rapidis aut ignibus obstes,
Quam miseros lugere vetes.

Statius lib.17.Theb.

Ante hæc excusso frondescet lancea ferro.
Inachus ante retro nosterq; Achelous abibunt:

Idem lib.8.

Citius me fulmina contra
(Infandum) ruere & magno bellare parenti Aspiciat.

Idem lib.3.Achill.

Sed pater ante igni, ferroq; excisa iacebit
Scyros, & in tumidas ibũt hęc versa procellas Mœnia

Claudianus in Cons, Manlii Theodori.

Promptius imponam glaciali Pelion Ossæ,

Idem de victoria Stiliconis in Alaricum.

Irriget Aegyptum Tanaís, Mœotida Nilus,
Eurus ab occasu, Zephyrus se promat ab indis.
Caucaseisq; iugis calidoq; nigrantibus Austro
Getulas aquillo glacie constringat arenas.

Idem de consulatu Probi.

Ante dabunt hyemes Nilum, per flumina damæ
Errabunt, Glaciæq; niger damnabitur Indus.
Ante Thyestæis iterum conterrita mensis
Intercisa dies refugos vertetur in ortus.

Pamphilus saxus Elegia.12.

Sydera quum radios spargent tellure sub ima,
Aëra cum piscis, quum colet æquor auis.
Quum ceruus pauidos Massylla per arua leones
Pellet, hyems tepidi tempore veris erit.

Stroza pater lib.1.Eroticon.

Ergo prius tellus alimenta negauerit orbi,
Et nouus hesperio surget ab axe dies.
Ante Pado Tagus, atq; Athesi miscebitur Ister.

Idem lib.5.Eroticon.

Ergo scylla prius, scillæq; aduersa Carybdis,
Prebuerint fessis puppibus hospitium.

Ante ſuo nereus gelidas admiſerit Arctos
Aequore, Terra polus fiet, & ignis aqua.
Mutatæ prius accipient noua corpora formæ.

Seneca in Hercule furente.

Prius extinguet ortus, refert occaſus diem,
Pax ante fida niuibus & flammis erit,
Et Scylla Siculum iunget Auſonio latus,
Priuſq; & multo vicibus alternis fugax
Eurippus vnda ſtabit Euboica piger.

Idem in Thyeſte.

Aethereas prius
Perfundet Arctos pontus. & ſiculi rapax
Conſiſtet ęſtus vnda, & Ionio ſeges
Matura pelago ſurget, & lucem dabit
Nox atra terris, Ante cum flammis aquæ,
Cum morte vita, cum mari ventus fidem
Fœduſq; iunget.

Idem in Thebaide.

Ipſa ſe in leges nouas
Natura vertet, Regeret in fontem citas
Reuolutus vndas amnis, Et noctem afferret
Phœbæa lampas, heſperus faciet diem.

Idem in hippolyto.

Ignibus iunges aquas,
Et amica ratibus ante promittet vada
Incerta Syrtis, Ante ab extremo ſinu
Heſperia Tethys lucidum attollet diem.
Et ora damis blanda præbebunt lupi.

Idem in Oethæo.

Iungentur ante ſæua ſyderibus freta,
Et ignis vnde, tartaro triſti polus,
Lux alma tenebris, Roſcidæ nocti dies.

Idem in Hercule Oethæo.

Ante ab occaſu dies
Naſcetur Indis, ante glacilem polum
Scythas ve tepida Phœbus afficet rota.

Idem

Descendat astris luna desertis licet,
Et bruma messes videat,& cantu fugax
Sit depræhensum fulmen,& versa vice
Medius coactis fugerit stellis dies.

Idem ibidem.

Ante nascetur seges in profundo,
Vel fretum dulci resonabit vnda,
Ante descendet glacialis vrsæ
Sydus,& ponto vetito fruetur.

Idem ibidem.

Mutetur orbis,Vallibus currat nouis
Ister,nouasq; Tanais accipiat vias.

[illegible] in adagiis

Acantida vincet Cornix.

Calfurnius apud eundem.

Astyle credibile est, si vincat acanthida Cornix
Vocalem,superet si turpior ædona bubo.
Prius testudo leporem præuerterit.

Calentius lib.2.Eleg.

Ante per ignotos errabunt sydera fluctus,
  Pascenturq; leues equora lata boues.
Ante a squamiferis habitari piscibus æquor
  Desinet,ante freto currere curua ratis.
Ante polo similis populus insidiatur,ante
  Proximus in veritas corruet anguis aquas.

Pontanus lib.1.de Stellis.

Sed prius herculei torrentia sydera monstri
Solsticio vicina domus,locaq; edita cœli
Diffundent terris hyemem glacialibus Euris.
Ante & conspicui summo de cardine mundi
Flaua lycaonio surget palantias axe,
Atq; diem auerso subter uehet auster olympo.
Stabunt & cœli septem labentia signa.

Baptista Pius.

Nam prius in colles rebor vaga flumina ferri,

Et nilum hiberno diluere arua gelu.
Idem.
Sed prius æquorei damis iungentur Echini,
Et mixto æripedi ſemine Gryphes equo.
Idem.
Sythonio prius orbe tepeſcere credam
Mennonio,& tingi poſſe colore niues.
Excelſęq; vagis vndabunt piſcibus alpes,
Nullaq; athlantęi gurgitis vnda fluet.
Heſperioq; nitens phœbus conſurget ab axe,
Atq; pari Euphrates Tygris & ore ruent,
Idem.
Ante caput Nili deprendet,& ora Seſoſtris,
Deponet virus & Stygis vnda ſuum.
Idem.
Promptius expediam,quot fulgeat ignibus æther,
Et quota in Oceani belua mole natet. ¶Idem.
Aſtra ſagittiferum præcedent fulgida mitram,
Solis & obſcura nocte vehentur equi.
Magnaq; nigrantem lux irradiabit Auernum,
Luror & æthereos cinget vbiq; polos.
Et ſuperum iurare(licet metus vrgeat illos)
Sancta cohors ſtygias non dubitabit aquas.
Per ſyluas volitare canes,volucresq; ferarum
Cernemus duri luſtra habitare ſoli.
Commitentq; lupi damæ ſua corpora roſtro,
Et lepus Arcadico roſtra habitata cani.
Et Phaetontæi cycnus non immemor axis,
Fulmineas cupiet ſcandere poſſe domos.
Deſinet æquoreis caput obiectare procellis
Aeſacus,& rapidi non petet ima maris.
Turbaq; Mennonidum canet exequialia mitis
Iuſta,neq; hæc tumuli tinget herilis humum.
Congeret aeria nidum ſuper arbore perdix,
Thyſbęas linquet blanda columba palas.
Diliget immitem pia Dædaliona coturnix,

Fida gemelliparæ quę tulit auxilia.
Cui volucris subito data versicoloris imago,
Dum fugit omniuoli dulcia furta Iouis.
Labilis audaci Congro murena relinques,
Et cum squamigeris Barre feris odium.
Nicolamq; feram cautus Crocodilon Ichneumon
Diliget, infidam rex Halietus auem.

Palladius soranus.

Desinet ergo prius fragili mihi gutture lingua.

Idem.

Mella prius fierent quæ sunt contraria dulci,
Duraq; spectares mollia saxa prius.

Idem.

Ergo mella prius fient contraria dulci,
Mollia dura prius, fient & maxima parua.
Aut freta poma dabunt semper redolentia, flores
Pascua, rura, domos viuentia cuncta fouebunt.
Et pisces quin terra feret, quam nauita prudens
Sulcabit, tumidos fluctus quæ concita tollet.

Petrarcha.

Tum nostro Galathea tuum de pectore nomen
Exibit, fugient propriis dum sedibus astra.
Mellis apes studium linquent, nidosq; columbæ,
Coniugium turtur, prædam lupus, arbuta capræ,
Custodita dolos mulier, mendacia seruus.

Idem.

Validum prius ægra leonem
Sternet ouis, prius armigerum philomela tonantis Vicerit.
¶Descriptio lōgi tpis, qua diu aliqd futurū significamus.

Virgilius Ecloga.5.

DVm iuga montis aper, fluuios dum piscis amabit,
Dumq; thymo pascentur apes, dum rore cicadæ.

Ouidius lib.1.Eleg.

Viuet Mæonides, Tenedos dum stabit & Ide,
Dum rapidas Simois in mare voluet aquas:
Viuet & ascræus, dum mustis vua tumebit,

Dum cadet incurua falce resecta ceres.
Donec erunt ignes, arcusq; cupidinis arma,
Dicentur numeri culte Tibullæ tui.

Idem in Ibin.

Pugnabunt iaculis dum thraces, Iapyges arcu,
Dum tepidus Ganges, frigidus Ister erit.
Robora dum montes, dum mollia pabula campi,
Dum Tyberis liquidas Thuscus habebit aquas

Lucanus lib. 1.

Dum terra fretum, terramq; leuabit
Aer, & longi voluent Titana labores,
Noxq; diem cœlo totidem per signa sequetur.

Syllius lib. 6.

Dum cœli sedem, terrasq; tenebit
Casta fides, dum virtutis venerabile nomen viuet.

Idem lib. 7.

Dum Cete innabunt Ponto, dum sydera cœlo
Lucebunt, dum Sol indo se littore tollet,

Politianus.

Dumq; in tacito vaga sydera cœlo
Fulgebunt, dum Sol nigris orietur ab Indis.
Præuia luciferis aderit dum curribus Eos.
Dum ver tristis hyems, autumnum proferet æstas,
Dumq; fluet spirans, refluetq; reciproca Tethys:
Dum mixta alternas cupient elementa figuras.
Semper erit magni decus immortale Maronis.

Sabellicus.

Dum mundi Solisq; vices variabilis annus
Sentiet, & solitos seruabunt sydera cursus.

Horatius in Epodo.

Dum pecori lupus & nautis infestus Orion
Turbarit hibernum mare,
Intonsosq; agitarit apollinis aura capillos.

Seneca in Medea.

Dum terra cœlum media librarum feret,
Nitidusq; certas mundus euoluet vices,

Numerus'q; arenis deerit, & solem dies,
Noctem sequentur astra, dum siccas polus
Versabit arctos, flumina in pontum cadent,
Nunquàm meus cessabit in pœnas furor.

Idem in Oedipo.

Lucida dum current annosi sydera mundi,
Oceanus clausum dum fluctibus ambiet orbem:
Luna'q; demissos dum plena recolliget ignes,
Dum matutinos prædicet lucifer ortus,
Alta'q; cæruleum dum Nerea nesciet arctos.
Candida formosi venerabimur ora lyæi.

Tibullus lib. 1.

Quem referent Musæ, viuet dum robora tellus,
Dum cœlum stellas, dum vehet amnis aquas.

Stroza pater.

Erunt donec vaga sydera cœlo,
Donec erit tellus, æquora donec erunt.

Stroza filius.

Phœbeia donec
Laurus & orbita erit, nomen'q; helyconidis vmbræ,

Idem.

Dum'q; polus vertet Pagasææ signa carinæ,
Flacce tuæ dabitur palma secunda lyræ.

Idem.

Dum fluet Eridanus pătriæ prope mœnia nostræ,
Dum fluet & refluet Venetam maris vnda per vrbem,
Tinctile dum Scythicas armabit missile dextras.

¶ Poëtica descriptio, qua docemus aliquid lon-
ge late'q; fieri. Lucanus lib. 1.

VNde venit Titan, & nox vbi sydera condit,
Qua'q; dies medius flagrantibus æstuat horis,
Et qua bruma rigens, ac nescia vere remitti,
Astringit Scythicum glaciali frigore Pontum.

Ouidius in fine Meta.

Qua'q; patet domitis Romana potentia terris.

Horatius lib. 3. Car.

Dicat, qua violens obstrepit Aufidus,
Et qua pauper aquæ Daunus agrestium
Regnator populorum.

Statius lib. 4. Syl.

Ibis, qua vagus Hercules & Euan
Vltra sydera, flammeumq; solem,
Et nili caput, & niues Atlantis.

Tibullus lib. 2.

Qua sua de cœlo prospicit arua Ceres,
Quaq; patent ortus, & qua fluitantibus vndis
Solis anhelantes abluit amnis equos.

Seneca in Hercule Furente.

Qua lucem premit
Aperitq; Tethys, qua ferens Titan diem,
Binos propinqua tingit æthiopes face.

Idem.

Et quod Occasus videt, & quod Ortus.

Idem.

Auroram inter & Hesperum,
Et qua sol medium tenens,
Vmbras corporibus negat.
Quodcunq; abluitur cœlum,
Longo Tethyos ambitu.

Idem in Theba.

Qua lata terris spacia frugiferis iacent,
Et qua trahens opulenta Pactolus vada
Inundat auro rura.

Idem in Hippolyto.

Quæq; nascentem videt ora solem,
Quæq; ad occasus iacet ora seros,
Si qua feruenti subiecta Cancro est,
Si qua maioris glacialis vrsæ,
Semper errantes patitur colonos.

Idem ibidem.

Qua terra mari Cingitur alto, Quaq; æthereo
Candida mundo sydera currunt.

Item ibidem.

Quicquid Oceanus vagis,
Complexus vndis vltimo fluctu regit.

Idem in Troade.

Quicquid sol Oriens, quicquid & occidens,
Nouit, Cæruleis Oceanus fretis.
Quicquid vel veniens, vel fugiens lauat,
Aetas pegaseo corripiet gradu.

Idem in Medea.

Quodcunque placidis flexibus Phasis rigat,
Pontusq; quicquid scythicus à tergo videt,
Palustribus qua maria dulcescunt aquis.

¶ Descriptio magni & frequentis numeri per similitudines & comparationes. Virgi. lib. 4. Georgi.

Quàm multa in foliis auium se millia condunt,
Vesper vbi aut hibernus agit de montibus imber.

Idem lib. 6. Aenei.

Quàm multa in syluis Autumni frigore primo,
Lapsa cadunt folia, aut ad terram gurgite ab alto
Quàm multæ glomerantur aues, vbi frigidus annus
Trans pontum fugat, & terris immitit apricis.

Idem lib. 7. Aenei.

Quàm multi lybico voluuntur marmore fluctus,
Sæuus vbi Orion hibernis conditur vndis.
Vel quum sole nouo densæ torrentur aristæ,
Aut hermi campo, aut Lyciæ flauentibus aruis.

Idem lib. 9. Aenei.

Quantus ab occasu veniens pluuialibus hœdis
Verberat imber humum, quàm multa grandine nymbi
In vada præcipitant quum Iupiter horridus austris
Torquet aquosam hyemem, & cœlo caua nubila rumpit

Ouidius lib. 11. Meta.

Somnia vana iacent, totidem quot messis aristas,
Sylua gerit frondes, eiectat littus arenas,

Idem lib. 4. Tristium.

Meq; tot aduersis cumulat, quot littus arenas,

Quotq; fretum pisces, ouaq; piscis habet.

Idem lib. 4. Trist.

Quot frutices syluæ, quot flauas Tybris arenas,
Mollia quot Martis gramina campus habet,
Tot mala pertulimus.

Idem ibidem.

Littora quot conchas, quot amena rosaria flores,
Quotve soporiferum grana papauer habet,
Sylua feras quot alit, quot piscibus vnda natatur,
Et tenerum pennis aera pulsat auis.
Tot premor aduersis, quæ si comprendere coner,
Icariæ numerum dicere coner aquæ.

Idem ibidem.

Quàm multa madidæ celantur arundine fossæ,
Florida quàm multas Hybla tuetur apes.
Quàm multæ gracili terrena sub horrea ferre
Limite formicæ grana reperta solent,
Tam me circunstat densorum turba molorum.

Idem lib. 4. de Ponto.

Quæ numero tot sunt, quod in horto fertilis arui
Punica sub lento cortice grana rubent.
Africa quot segetes, quot Tmolia terra racemos,
Quot sicyon baccas, quot parit Hybla fauos.

Idem lib. 1. de Arte.

Gargara quot segetes, quot habet Methymna racemos,
Aequore quot pisces, fronde teguntur aues.
Quot cœlum stellas tot habet tua Roma puellas.

Idem lib. 1. de Arte.

Quot lepores in atho, quod apes pascuntur in hybla.
Cærula quot baccas Palladis arbor habet,
Littore quot conchæ, tot sunt in amore dolores.

Idem lib. 3.

Sed neque ramosa numerabis in Ilice frondes,
Nec quot apes Hyblæ, nec quot in Alpe feræ:

Item.

Quot noua terra parit flores, quum vere tepenti

Vitis agit gemmas,pigraq; fugit hyems.
Statius lib.5.Siluarum.
Hibernos citius numeraueris imbres.
Syluarumq; comas.
Syllius lib.7.
Quàm multa affixus cœlo sub nocte serena
Fluctibus e mediis sulcator nauita ponti.
Astra videt,Quàm multa videt feruoribus atris,
Quum Calabros vrunt ad pinguia pabula saltus,
Vertice Gargani residens,incendia pastor.
Marulus.
Non tot Attica mella,littus Algas,
Montes robora,ver habet colores,
Non tot tristis hyems riget pruinis.
Autumnus grauidis tumet racemis,
Non tot spicula Mœdicis pharetris,
Non tot signa micant tacente nocte,
Non tot ęquora piscibus natantur,
Non aër tot aues habet serenus,
Non tot Oceano mouentur vndę,
Non tantus numerus lybissę arenæ,
Quot suspiria,quot Nęera pro te,
Vesanos patior die dolores.
Catullus.
Quàm magnus numerus lybissę arenæ,
Laserpiciferis iacet.Cyrenis.
Propertius lib.2.
Non tot Achæmeniis armatur Susa sagittis,
Spicula quot nostro pectore fixit amor.
Seneca in Hercule furente.
Quantus incedit populus per vrbes
Ad noui ludos auidus theatri,
Qualis Elæum ruit ad tonantem,
Quinta quum ludos reuocauit æstas.
Idem in Oedipo,
Non tot caducas educat frondes Oetha,

Nec vere flores hybla tot medio creat,
Quum examen alto nititur densum globo,
Fluctusq́ꝫ non tot frangit Ionium mare,
Nec tanta, gelidi Strimonis fugiens minas
Permutat hyemes ales,& cœlum secans,
Torpente Nilo pensat Arctoas niues,

Baptista Pius.

Cærula quot pisces,quot lesbia terra racemos,
Mascula quot tellus thura Sabæa parit,
Plumiferas quot habet volucres agitabilis aër,
Gargara quot messes,vina Phalernus ager.

Idem.

Promptius expediam,quot fulgeat ignibus æther,
Et quota in Oceani belua mole natet,

¶Descriptio Cursus leuissimi & miræ celebritatis.

Virgilius lib.10.Aen.

FVgit illa per vndas
Ocyor & iaculo,& ventos æquante sagitta.

Lucanus libro.1.

Et torto balearis verbere fundæ
Ocyor,& missa Parthi post terga sagitta.

Idem lib.5.

Ocyor & cœli flammis & tygride fœta.

Idem lib.9.

Calido non ocyus austro
Nix resoluta tepet.

Horatius lib.2.Car.

Ocyor ceruis,& agente nymbos
Ocyor euro.

Statius lib 6.Theb.

Quæ bello sic tella volant,quæ nubila cœlo
Amnibus hibernis? Minor est Iouis impetus igni,
Tardius astra cadunt,glomerãtur tardius imbres,
Tardius in summos decurrũt flumina montes.

Idem ibidem,

Credas è plebe Cydonum

Parthorumq; fuga totidem exiliisse sagittas.
Non aliter celeres hircana per auia cerui,
Quum procul impasti fremitū accepere leonis,
Siue putant, rapit attonitos fuga cæca, metusq;
Congregat, & longum dant cornua mixta fragorem.

Sidonius.

Nòn sic fulminis impetus trisulci,
Non pulsa Scythico sagitta neruo
Non sulcus rapide cadentis austri,
Non fundis balearibus rotata
Vnquàm sic liquidos poli meatus,
Rumpit plumbea glandium procella.

Seneca in Thebaide.

Sagitta qualis parthica velox manu
Excussa fertur, Qualis insano ratis
Fremente vento rapitur, aut qualis cadit
Delapsa cœlo stella, quum stringens polum,
Rectam citatis ignibus rumpit viam.

Idem in Hippolyto.

Fugit insanæ similis Procellæ,
Ocyor nubes glomerante cauro,
Ocyor cursum rapiente flamma,
Stella quum ventis agitata longos Corripit ignes.

Cursores velocissimi.

1	Euryalus	5	Dædalus	13	Ladas
	Nysus Diores	6	Atalanta	14	Atas
	Salius Patron	7	Mermeros	15	Philippus
	Helymus	8	Phædimus	16	Iphiclus
	Panopes		Dimas	17	Orion
2	Camilla	9	Opheltes	18	Mithridates
3	Achilles	10	Thalus	19	Hāraldus
4	Bellorophon	11	Philippides	20	Echion
	Perseus	12	Tiberius Nero	21	Lycaste.

1 IN ludis exequialibus (quos in Sicilia ad Anchisæ tumulum celebrauit æneas) stadiodromi seu decursores in stadio fuerunt Euryalus, Nysus, Diores, Salius, Patrō, Helymus, & Panopes.

2 ℭ Camilla regina fuit Volſcorũ, cuius celeritatẽ deſcribit Virgilius in fine ſeptimi dicens.
Illa vel intactæ ſegetis p ſumma volaret
Gramina, nec teneras curſu læſiſſet ariſtas.
Vel mare per medium fluctu ſuſpenſa tumenti,
Ferret iter, celeres nec tingere t æquore plantas.

3 ℭ De achille, Catullus Naſcet̃ nobis expers terroris Achilles, Qui perſæpe vago victor certamine curſus Flãmea præuertet celeris veſtigia ceruæ.

4 ℭ Bellorophon in expeditione contra Chimærã, vſus eſt equo Pægaſo ſanguine meduſæ nato. Perſeus veró in meduſam certatur[9] acccepit à Mercurio talaria & enſem. Quibus adminiculis ambo per aërem ferebantur. Propertius lib. 2. Nõ ſi pægaſeo verteris in aëra dorſo.
Nec tibi ſi perſei mouerit ala pedes. Sidonius.
Ac iuuenem Stenobæa tuum, cui terga vetuſtas,
Pennati largitur equi.

5 ℭ Poetæ fabulantur Dædalum incluſum labyrinto, pp̃ter liberatum Theſeum, quũ iudicium capitis expaueſceret, alas ſibi cõfinxiſſe, eoq; remigio periculum euaſiſſe. Virgilius libro ſexto Aeneidorũ. Dædalus (vt fama eſt) fugiens Minoia regna, Præpetibus pennis auſus ſe credere cœlo, Inſuetũ per iter gelidas enauit ad arctos.

6 ℭ De atalanta venatrice Arcadica Ouidius libro decimo Metamorphoſeos. Forſitan audieras aliquã certamine curſus Veloces ſuperaſſe viros, Non fabula rumor Ille fuit, ſuperabat enim, nec dicere poſſis, Laude pedum, formæ ne bono præſtantior eſſet. Statius libro ſexto. Theb. Quis mænaliæ atalantes Neſciat egregium decus, & veſtigia cũctis Indeprenſa procis. Hanc enim dicunt certaſſe curſu in Hippomenem, dum ab eo in uxorem peteretur. Vnde idẽ Ouid. Dum talia ſecum Exigit hippomenes, curſu volat alite virgo. Quæ quamquàm Scytica non ſegnius ire ſagitta Aonio viſa eſt iuueni, tamen ille decoris Mirator magis eſt curſus facit ipſe decorem, Aura refert ablata citis talaria plantis, Hanc curſus concertationem Sidonius deſcri

bit dicens. Emicuit pernix populo trepidante virago Nil toto tactura gradu, quum pallidus ille Respiceret medium post se decrescere campum, Et longas ad signa vias flatuq; propinquo Pressus in hostili iam curreret anxius umbra, Donec ad anfractum metæ, iam iamq; relictus Concita ter sparso fregit vestigia pomo.

7 ¶ Mermeros centaurus fuit pedũ leuitate præstantissimus Oui. lib. 12. Quiq; pedum nuper certamine vicerat omnes Mermeros, accepto tum vulnere tardior ibat.

8 ¶ De Phædimo & Dimãte, Statius lib. 6. Theb. Et his in Isthmiaca victor clamatus arena Phædimus, alipedũq; fugam prægressus equorum Ante Dimas.

9 ¶ Claruit Opheltes nauta cursu velocissimo. Sidoni⁹. Qui uigor in pedibus frustra tibi natus Ophelte Sicaniã tribuit palmam, plantasq; superbas. Opheltes.

10 ¶ Thalus fuit quispiam, quem Iupiter æreis pedibus finxisse dicitur, custodemq; Europæ adhibuisse, ac celeritate ter quotidie Cretã obiuisse. De quo nonnulli volunt Catullũ intellexisse illo carmine. Nun custos si ego fingar ille cretũ quãuis alii ad Dædalum referant. Locus Catulli.

11 ¶ Philippides. 160. stadia ab Athenis Lacedemonem biduo cucurrit Canistius cursor lacedæmonius & Philonides Alexãdri magni à Sicyõe Elin vno die. 1200, stadia cucurrerunt. Canisthius. Philonides.

12 ¶ Tiberius Nero vehiculis tribus ad Drusum fratrẽ in Germania ægrotãtẽ festinãs: ducẽta passuum milia emẽsus est. Iuba apud Plynium testis est Troglodytarum gẽtem miræ velocitatis esse. Troglodytarum gentis.

13 ¶ Ladas cursor fuit Alexãdri velocissimus Martialis lib. 2. Quid si per glaciles vias. Petauri Inuitũ iubeas subire ladã Petauri aũt dicunt ho mines agiles, qui se p circulos imittũt, nascũturq; sub Delphine. Idẽ Martialis lib. 11. Habeas licebit alterũ pedẽ ladæ, Inepte frustra crure ligneo curres Petauri.

14 ¶ Atas puer Vipsano cõsule à meridie ad vesperũ. 75. milia passuũ cucurrit, magna omniũ admiratione Martia. li. 4. Siue leuẽ cursu vincere quæris Atam.

15 ¶Philippus Lysimachi frater regem per ducenta stadia vectum pedes comitatus est, quum etiam lorica indutus arma gestaret. Autor Curtius.

16 ¶Iphiclus Philaci & Climenes filius tanta fuit corporis agilitate & pedum celeritate, ut curreret super triticeas aristas, nec oblæderet. Demaratus verò etiam per mare incessisse prodidit, Autor Cælius.

17 ¶Orion Neptuni filius ex Euryale Minois filia natus fuit, cui cõcessum est, vt sup fluctus curreret perinde ac in terra, super aristas ferretur, nec eas cõminueret. Autor Higinus.

18 ¶Mitridates rex Ponti ad vltimũ vitæ tẽpus eqtabat iaculabaturq́ꝫ. Et per mille stadia dispositis per interualla equis vna die discurrebat. Currus sex & decem equis agitauit.

19 ¶Haraldus quidã nonnulla inusitatæ agilitatis spectacula exhibuit. Nam duob⁹ equis in stadiũ admissis vtroqꝫ metã prior tenuit. Geminis siquidem bacillis inter curẽdũ innixus crebris saltibus corpus concitabat. Autor Saxo.

20 ¶Echion. Oui. lib. 8. Meta. Impiger. Eurition cursuq́ꝫ inuictus Echion.

21 ¶Delycaste Dianæ comite Claudianus, Et cursu Zephyris nunquàm cessura lycaste.

¶Descriptio ortus diei.

Virgilius lib. 2. Aen.

IAmq́ꝫ iugis summæ surgebat Lucifer Idæ,
Ducebatq́ꝫ diem.

Idem lib. 1.

Iamqꝫ rubescebat stellis aurora fugatis

Idem lib. 4. & lib. 9.

Et iam prima nouo spargebat lumine terras
Tithoni croceum linquens Aurora cubile.

Idem lib. 7.

Iamqꝫ rubescebat radiis mare, & æthere ab alto.
Aurora in roseis fulgebat lutea bigis.

Idem lib. 11.

Oceanum interea surgens Aurora reliquit.

Idem lib. 11.

Aurora interea miseris mortalibus almam
Extulerat lucem, referens opera atq; labores.
Idem lib. 12.
Postera vix summos spargebat lumine montes
Orta dies, quum primum alto se gurgite tolunt
Solis equi, lucem'q; elatis naribus efflant.
Ouidius lib. 2. Metha.
Fulget tenebris Aurora fugatis.
Idem lib. 4.
Postera nocturnos Aurora remouerat ignes,
Sol'q; pruinosas radiis siccauerat herbas.
Idem lib. 7.
Postera depulerant aurore lumina noctem.
Idem lib. 9.
Postera lux radiis totum patefecerat orbem.
Idem lib. 15.
Postera sydereos Aurora fugauerat ignes.
Idem lib. 3. Fastorum.
Ortus erat sumo tantummodo margine Phœbus.
Idem lib. 4. Fast.
Nox abiit, oritur'q; Aurora.
Idem lib. 6. Fast.
Iam Phryx à nupta quereris Thitone relinqui,
Et vigil Eois lucifer exit equis.
Idem lib. 1. de Trist.
Cœlo nitidissimus alto
Stella grauis nobis lucifer ortus erat.
Idem lib. 1. Eleg.
Iamq; pruinosos molitur lucifer axes,
Inq; suum miseros excitat ales opus.
Idem.
Iam super Oceanum venit à seniore marito
Flaua pruinoso quæ vehit axe diem,
Lucanus lib. 1.
Et ignes Solis lucifero fugiebant astra relicto.
Lucretius lib. 2.

Primum Aurora nouo quum sparsit lumine terras.

Idem lib.5.

Aurea quum primum gemmantes rore per herbas
Matutina rubent radiati lumina Solis.

Statius lib.2.Theb.

Et iam Mygdoniis elata cubilibus alto
Impulerat cœlo gelidas Aurora tenebras.
Rorantes excussa comas, multumq; sequenti
Sole rubens. Illi roseus per nubila seras
Aduertit flammas, alienumq; æthera tardo
Lucifer exit equo, donec pater igneus orbem
Impleat, & radios ipsi vetet esse sorori.

Idem lib.3

Septima iam nitidum terris Aurora, deisq;
Purpureo vehit ore diem.

Idem lib.6.

Clara laboriferos cœlo Titania currus
Extulerat, Idem lib.1.Achill.
Iam premit astra dies, humilisq; ex æquore Titan
Rorantes euoluit equos, & ab æthere magno
Sublatum curru pelagus cadit.

Idem lib.5.

Exuit implicitum tenebris humentibus orbem
Oceano prolata dies, genitoq; coruscæ
Lucis adhuc hebetem vicina nocte leuabat,
Et nondum excusso rorantem lampada ponto.

Sylius lib.1.

Pellebat somnos Tithoni rosida coniux.

Idem lib.5.

Donec flammiferum tollentes æquore currum
Solis equi sparsere diem, iamq; orbe renato
Diluerat nebulas Titan, sensimq; fluebat
Caligo in terras nitido resoluta sereno,

Idem lib.6.

Iam Tartessiaco quos soluerat æquore Titan,
In noctē diffusus equos iungebat Eois Littoribus.

Idem lib.10.
Poſt vbi fulſerunt primis Phaëtontia frena
Ignibus,atq; ſui terræ rediere colores.
Idem lib.11.
Poſtera lux Phaëtontis equos proferre parabat,
Iam rapidos omni curru ſplendente ſub undis.
Idem lib.15.
Aurora ingrediens terris exegerat umbras,
Sidonius.
Iam ſol adultus roſidæ noctis humorem radio creſcēte ſorbuerat.
Stroza pater.
Verum ubi iam cœlo ſtellas Aurora fugauit,
Et redit exorto lucida Sole dies.
Idem.
Aureus æquoreis vbi ſol caput exerit vndis,
Oceaniq; Aurora torum formoſa reliquit.
Idem.
Deſeruit,ſolito formoſior æquora Titan.
Sabellicus.
Igneus interea Phœbus prodibat ab Indis.
Idem.
Tenebris Aurora fugatis
Tertia iam totum veniens reſerauerat orbem.
Pamphilus Saxus.
Tithoni croceam ſenis cubile.
Aurora aurigeris comis refulgens
Iam ſurgit,roſeoſq; clara vultus
Oſtendit,Phaëtontis & citatis
Currunt flammigeri rotis Iugales.
Politianus in Nutricia
Aurea quum radios hyperionis exeruit fax.
Idem.
Extulleras roſeo Cynthius ore diem.
Lactantius de Phœnice.
Lutea quum primum ſurgens Aurora rubeſcit,

Quum primum rosea sydera luce fugat.

Catullus,

Sed vbi horis aureis sol radiantibus oculis
Lustrauit ethera album, sola dura, mare ferum,
Reppulitq́; noctis umbras vegetis sonipedibus.

Seneca in Hercule furente.

Iam rara micant sydera prono
Languida mundo, nox victa uagos
Contrahit ignes, Luce nouata.

Idem in Troade.

Summa iam Titan iuga
Stringebat, ortus vicerat noctem dies.

Idem in Octauia.

Iam vaga cœlo sydera fulgens
Aurora fugat, Surgit Titan
Radiante coma, mundoq́; diem Reddit clarum.

Descriptio meridiei.

Virgilius lib. 8. Aen.

SOl medium cœli conscenderat igneus orbem,

Ouidius lib. . Meta.

Iamq; dies medius rerum contraxerat umbras,
Et sol ex æquo meta distabat vtraq;.

Idem in Arte.

Iamq́; dies medius tenues contraxerat vmbras.

Statius lib. 4. Theb.

Tempus erat, medii quum Solem in culmine mundi
Tollit anhela dies.

Idem lib. 5.

Sol operum medius summo librabat olimpo
Lucentes ceu staret equos.

Marullus.

Et iam lampade torrida
Fulgebat medio sol pater æthere.

Val. Flac. lib. 3.

Iam summas cœli Phœbus candentior arces
Vicerat, & longas medius reuocauerat vmbras.

Pontanus.
Et iam Sol medium clarus peragrabat olympum.
Descriptio noctis, seu aduentus eius.
Virgilius Aen. 1.
ET iam summa procul villarum culmina fumant.
Maioresq́ꝫ cadunt altis de montibus vmbræ.
Idem Aeg.
Et Sol crescentes decedens duplicat vmbras.
Idem in Culice.
Iam quatit, & biiugis oriens herebo cit equos nox.
Et piger aurato vesper procedit ab Oetha.
Idem lib. 2. Aen.
Vertitur interea cœlum, & ruit Oceano nox,
Inuoluens vmbra magna terramq́ꝫ polumq́ꝫ.
Idem in eodem.
Tempus erat, quo prima quies mortalibus ægris
Incipit, & dono diuum gratissima serpit.
Idem lib. 3.
Nox erat, & terris animalia somnus habebat.
Idem in eodem.
Sol ruit interea, & montes vmbrantur opaci.
Idem lib. 4.
Nox erat, & placidum carpebant fessa soporem
Corpora per terras, syluæq́ꝫ & sæua quierant
Aequora, quum medio voluuntur sydera lapsu,
Quum tacet omnis ager, pecudes pictæq́ꝫ volucres,
Quæq́ꝫ latus latè liquidos, quæq́ꝫ aspera dumis
Rura tenent, somno positæ sub nocte silenti
Lenibant curas, & corda oblita laborum.
Idem lib. 8.
Nox erat, & terras animalia fessa per omnes,
Alitum pecudumq́ꝫ genus sopor altus habebat.
Idem in eodem.
Nox ruit, & fuscis tellurem amplæctitur alis.
Ouid. lib. 6. Meta.
Iam labor exiguus Phœbo restabat, equiq́ꝫ

Pulſabant pedibus ſpacium decliuis Olympi.
Idem lib.10.
Tempus erat, quo cuncta ſilent.
Idem lib.11.
Pronus erat Titan, inclinatoq́ petebat
Heſperium temone fretum.
Idem in eodem.
Nox cœlum ſparſerat aſtris.
Idem lib.14,
Preſſerat occiduus Tarteſſia littora Phœbus.
Idem lib.15.
Candidus Oceano nitidum caput abdiderat Sol,
Et caput extulerat denſiſſima ſydereum nox.
Idem lib.1.Faſt.
Nox erat, & vino ſomnum faciente, iacebant
Corpora diuerſis victa ſopore locis.
Idem lib.2.
Nox erat, & tota lumina nulla domo.
Idem lib.4.
Interea placidam redimita papauere frontem
Nox venit, & ſecum ſomnia nigra trahit,
Idem in eodem.
Dempſerat emeritis iam iuga Phœbus equis.
Idem lib.6.
Nox erat, & vinis oculiq́ animiq́ natabant.
Idem lib.1.Triſt.
Iamq́ quieſcebant voces hominumq́ canumq́,
Lunaq́ nocturnos alta regebat equos.
Idem in eodem.
Tingitur Oceano cuſtos Erymanthidos vrſæ.
Idem lib.3.de Ponto.
Nox erat, & bifores intrabat luna feneſtras.
Lucanus.lib.3.
Titan iam pronus in vndas
Ibat, & igniferi tantum demerſerat orbis,
Quantum deeſſe ſolet Lunæ.

Idem in eodem.

Nox ſubit, atq; oculos vaſtæ obduxere tenebræ.

Statius lib.1.Syl.

Nox ſilet, & nigros imitantia murmura ſomnos.

Idem lib.1.Theb.

Iamq; per emeriti ſurgens confinia Phœbi
Titanis latè mundo ſubuecta ſilenti,
Rorifera gelidum tenuauerat aëra biga.
Iam pecudes volucresq; tacent, Iam ſomnus auaris
Inſerpit curis, pronusq; per aëra nutat,
Grata laboratæ referens obliuia vitæ.

Idem lib.3.

Soluerat Heſperii deuexo in margine ponti
Flagrantes ſol pronus equos, rutilamq; lauabat
Oceani ſub fontem comam.

Item.

Nox ſubiit, curasq; hominum, motusq; ferarum
Compoſuit, nigroq; polos inuoluit amictu.

Idem lib.8.

Tempus erat, iunctos quum iam ſoror ignea Phœbi
Sentit equos.

Idem lib.12.

Iam pater heſperio flagrantem gurgite currum
Abdiderat Titan, aliis rediturus ab vndis.

Idem lib.4.Achill.

Frangebat radios humili iam pronus Olympo
Phœbus, & oceani penetrabile litus anhelis Promitte-
bat equis.

Sillius lib.10.

Donec anhelantes ſtagna in Tarteſſia Phœbus
Merſit equos, fugiensq; polo Titania cæcam
Orbita nigranti traxit caligine noctem.

Idem lib.11.

Iamq; diem ad metas defeſſis Phœbus Olympo
Impellebat equis, fuſcabat & Heſperus vmbra,
Paulatim infuſa properantem ad littora currum.

Idem lib. 15.

Nox somni genitrix mortalia pectora curis
Purgarat, tenebræq; horrenda silentia habebant,

Ausonius.

Condiderat iam solis equos Tartessia Calpe.
Stridebatq; freto Titan insignis Ibero.

Stroza pater.

Quum sol Antipodum populos illata luce reuisit.

Sabellicus.

Iam fuscis prouecta rotis nox atra ruebat
Oceano, vallesq; vmbris complexa cruentas.

Pamphilus.

Oceani piceis incincta tenebris,
Nox caput ex undis tollebat.

Idem.

Oceani tumidis iam nox caput extulit vndis.
Iam vibrat tremulum candida luna iubar.

Cleophilus.

Nox erat & pleno lucebat Cynthia cornu,
Ibat & Arctoo tardior vrsa polo.

Val. Flac.

Et iam prona leues spargebant sydera somnos.

Idem

Iamq; sopor mediis tellurem presserat oris,
Et circum tacito volitabant somnia mundo.

Idem.

Nox hominum genus & duros miserata labores,
Retulerat fessis optata silentia terris.

Martianus Capella,

Sed purum astrificis cœlum scandebat habenis
Nox reuocans merso fulgentia sydera Phœbo.

Sabellicus.

Iam cœlo propulsa dies concesserat vmbris,
Perdideratq; suos tellus obducta colores.

Idem.

Cœperat hesperio Titan se mergere fluctu,

Versus in Antipodas, iam serius lumina vesper
Compositura diem prono spargebat Olympo.

Idem

Phebus ad hesperiam Tethym iam flectere cursum
Coeperat.

Pontanus.

Nec color vllus erat rebus, tenebrisq́ꝫ malignis
Et coelum & terras nox circunfusa tenebat.

Idem

Nox coelum tenet, & fuscis iuga versat habenis,

Tibulus lib. 2.

Ludite, iam nox iungit equos, currumq́ꝫ sequuntur
Martis lasciuo sydera fulua choro.

Seneca.

Nox prima coelum sparserat stellis,

¶ Descriptio mediæ noctis.

Ouidius lib. 9.

Noctis erat medium, curasq́ꝫ & corpora somnus
Soluerat

Horatius lib. 2. Ser.

Iamq́ꝫ tenebat Nox medium coeli spacium.

Statius lib. 3. Achill.

Scandebat roseo medii fastigia coeli
Luna iugo, totis vbi somnus interior alis
Defluit in terras, mutumq́ꝫ amplectitur orbem.

¶ Descriptio æquinoctii.

Seneca.

Libra phoebæos tenet æqua currus.

Lucanus lib. 8.

Tempus erat, quo libra pares examinat horas,
Non vno plus æqua die.

Ouidius.

Impositamq́ꝫ sibi qui non bene pertulit hellen,
Tempora nocturnis æqua diurna facit.

Serpentum quorundam nomina.

1	Pithon	15	Cæcilia	29	Crocodilus
2	Hærmorrhois	16	Cherſydros	30	Enydris
3	Salpinga	17	Cicinia	31	Iaculus
4	Baſiliſcus	18	Chelidrus	32	Scincos
5	Ceraſtes	19	Dipſas	33	Scytale
6	Amphiſibena	20	Echidna	34	Sepa
7	Aſpis	21	Lacerta		Spondylis
8	Ichneumon	22	Natrix		Acontia
9	Vipera	23	Nepa		Sipendon
10	Hydrus	24	Pharias	35	Porphyrus
11	Stellio	25	Preſter	36	Draco
12	Salamandra	26	Seps	37	Serpens
13	Canthatides	27	Boa	38	Coluber
14	Anger	28	Cenchris	39	Ameodites

1 PYthon à poëtis ſerpens fuiſſe dicitur, natus ex putredine terræ poſt diluuium Deucalionis. Hunc Apollo interfecit, & ab interfecti noīe dictus eſt Pythius. De hoc Ouidius lib. 1. Meta. Sed te quoq; maxime Pythō Tum genuit, populisq; nouis incognite ſerpēs Terror eras tantū ſpacii de monte tenebas. Hunc deus arcitenēs & nūquàm talibus armis Antè, niſi in damis, capreisq; fugacibus vſus, Mille grauē telis exhauſta penè pharetra Perdidit effuſo per vulnera nigra veneno.

Apollo py: thius ...

2 Hærmorrhois ſerpens morſu ſanguiuē elicit. Moratur in petroſis receſſibus, colore partim ſanguineo, partim nigro. Tarde pigreq; ſerpit nec niſi obliquo itinere. Lucanus li. 9 At non ſtare ſuum miſeris paſſura cruorem: Squamiferos ingens hæmorrhois explicat orbes, Idem. Impreſſit dentes hæmorrhois aſpera Tullo.

3 Salpinga formā habet tubæ, Eiusq; latebra calcata mortifera eſt. Lucanus lib. 9. Quis calcare tuas metuat Salpinga latebras,

4 Baſiliſcus in ſolitudinib⁹ Africę habitat. Cādida in capite macula velut diademate quodā ornatus eſt. Acutiſſimū habet caput, os rude, oculos & colorem ad nigredinem vergentes

vergentes.Palmū non excedit,ſolo tamen halitu ſerpentē quamlibet magnum ſuffocat, tanta eſt veneni acuitate. Eum ſi quis vel baculo attigerit,paulopoſt moritur. Hunc plynius regulum vocat.Sibilo omnes fugat ſerpentes,Nec flexu multiplici,nec vt reliquæ corpus impellit,ſed celſus & erectus in medio incedens.Necat frutices,Rumpit ſaxa Non contactas modo,verum & afflatas exurit herbas. Talis vis malo eſt.Huic tamen exitio eſt muſtellarum virus eius cauernis illatū.Hominem ſi inſpiciat,ſolo intuitu perimit.Lucanus libro nono.Sibilaq; effundens cunctas terrētia peſtes Ante venena nocens,latè ſibi ſubmouet omne vulgus,& in vacua regnat Baſiliſcus arena.

5 ¶ Ceraſtis in corpore eminere dicuntur quadrigemina cornicula quorum motu reliquo corpore occultato ſolicitant ad ſe aues.Luc.lib.6.Aut viuētis adhuc Lybicæ membrana Ceraſtæ.Idem lib.9.Spinaq; vagi torquente Ceraſtæ.Statius lib.11.Crinalem attollit longo ſtridore Ceraſtē.Mantuanus. Sæuaq; multifido cornu portēta Ceraſtes.

6 ¶ Geminum caput habet amphiſibena,hoc eſt ad caput & ad caudam tanquàm parum eſſe Vno ore fundi venenum Inquit Plynius.Capite intrinſecus nitibūdo ſerpit tractibus orbiculatis,Lucanus lib.9.Et grauis in geminū ſurgens caput amphiſibena.Mantuanus in Alphonſo. Amphiſibena biceps,& formidabilis ictu Aſpis. Amphiſibena.

7 ¶ Demorſis ab aſpide nullum eſt remedium præterquàm ſi cōfeſtim partes cōtactæ amputentur.Vnde natū adagiū. Morſus aſpidis de malo immedicabili. Nā vt ait Aelianus eius morſus immedicabilis eſt præcipuè ſi de rana guſtarit Nec ab vllo vincitur,præterquàm à muliere,quæ vel aſpectu cōtactuq; ſolo necat.Nicāder apud Eraſmū.Aſpida crudelē cuius ſuper omnia morſus Immedicabilis eſt.Aſpis nūquàm vagatur ſine compare.Quod ſi contingerit alteram interimi,protinus altera perſequitur percuſſorē in mediis quoq; fori turbis agnitū.Ictus ab hoc ſerpente intra.4.horas emoritur.Color huic niger quandoq; cinereus, interdum fulluus. Bellum gerit internecinum cum Ichneumo- Aſpidis morſus. Prouerbium.

ne. Cui quoniã se imparẽ videt Ichneumõ, multo se tergo rat luto. Itaq; vbi ad certamen venitur aspis nihil potest arripere morsu præter loricã terreã. Quo fit vt obliquo capite hostẽ speculatus. Ichneumõ eius fauces arripiat, monstrũq; exanimet. Lucanus lib. 4. Aspidas vt Pharias cauda sollertior hostis Ludit, & iratas incerta prouocat vmbra. Obliquusq; caput vacuas serpentis in auras effusæ tuto cõprendit guttura morsu Lœtiferam citra saniem, Tunc irrita pestis Exprimitur, faucesq; fluunt pereunte veneno. Porro Aegiptii reuerentur Aspidẽ & in deliciis vna cũ pueris educant, adeo mãsuefactã, vt mensis assistat & vnã cõedat pultẽ farinæ ex melle appositam Eorũ reges in diademate aspidis figurã portãt, quòd iperii firmitatẽ portẽdat. Aspis quos percusserit, in mortiferũ somnũ redigit, vnde somniculosa dicitur. Lucanus lib. 9. Aspida somniferã tumida ceruice leuauit. Cinna apud Gellium. Somniculosam vt Pœnus aspidẽ Psyllus. Perrũpit oẽs difficultates, permeat spacia, nec nisi amnibus arcet, aut præceleri fuga, Hebetes habet oculos non in fronte sed in temporibus. Gigni quandoq; aspidas quinum cubitorum, in libris est obseruatum.

8 ¶ Ichneumon nascitur in Aegypto, aspidem odit vsq; ad bellum, eiusq; oua sectatur & inuenta perdit, vt à fœtu sibi timere desinat. Martialis lib. 7. Delectat marium si pernicio sus Ichneumon.

9 ¶ Viperæ fœtus enecta matre prodeũt, ut inter pisces acus. Mas in coitu exanimaт, capite in os fœminę inserto, prę q; voluptate ab ea exciso. Sola serpẽtium vipera terra conditur, Cæteræ arborum aut saxorũ cauis. Oua parit vnius coloris, & mollia vt pisces. Tertia die intra vterũ catulos includit, deinde singulos diebus singulis parit vigiti ferè numero. Itaq; cæteri tarditatis impatientes prærũpunt latera & matrẽ enecãt. Mãtuanus. Et emoriens infausto vipera partu. Viperã ferunt exustã & in cinerẽ dilapsam mederi suo morsui. Auctor Lactãtius. Apollonius apud Philostratũ viperã esse visam refert, serpentes, quos peperisset lambẽtẽ, quasiq; expoliantẽ. Legitur in Theophrasti monumẽtis vi-

perarum morsibus tibicinem scitè modulateq; adhibitum mederi. Ab iis demorsos ferunt nemini vulnus suum velle patefacere, nisi quos eadem vi morbi quandoq; iactatos compererint, seu qui nō experti sunt naturam morbi nesciant. in Phœnicia solo viperarum halitu pernecantur homines. Q d radicum illic succrescentiū potētia credit̄ fieri.

10 ℭHydri in aqua viuunt, nulli serpentium inferiores veneno. Horum iecur seruatum aduersus percussos ab iis auxilium est. Poëtæ fingūt Hydram serpentem fuisse numerosis capitibus, quorum quū vnum ab Hercule demetebat̄, mox renascebātur gemina. Percussis ab Hydro odor grauis excitatur, Afficiunt̄ insuper obliuione rerū, vidētuŕq; nebulam præ oculis habere, in horrorem ac rabiem agi. Tertia demum die pereunt.

11 ℭStellio serpens est Lacertæ similis, circulis quibusdam & velut lucentibus guttis in modū stellarū depictus Eius morsus hominem stupidū facit raro tamen interficit. Fel in aqua tritum, mustellas congregare dicitur. Rore tantum viuit. Nullum animal fraudulentius est, Vnde crimen Stellionatus & stellatura dicuntur.

12 ℭSalamādra figurā habet Lacerti, nunquā nisi magnis imbribus prouenit. à serenitate deficiens. Huic tātus rigor, vt ignē tactu extinguat non alio modo quā glacies, Populos ī prouidos necare potest. Nā si arbori irrepserit, omnia poma inficit veneno, & eos qui ederint, necat frigida vi nihil aconito distans. Quinimo si cōtacto ab ea ligno vel pede crusta panis incoquat̄, idē veneficiū est, vel si in puteū cadat. Eius venenum ab iis extinguitur, qui vescuntur illa.

13 ℭIn Cantharidum genere non reperitur fœmina Mas in orbem sinuatus sese dies. 18. fouet, mox fœtus paulatim excludít. Propterea Aegyptii statuis virorum fortium hoc animal impresserunt, quòd nulla muliebri mallicia virtus effœminata viris conueniat.

14 ℭAnger genus est serpentis, qui aliter cruciator & Spatarius dicitur.

ℭCæcilia serpēs est, qui à cæcitate meruit nomē. Colu. li.

septimo. Est & magnorũ animalium noxium virus, Nam & vipera & Cæcilia sæpe quum in pascuis bos improuidè supercubuerit, Lacessita onere morsum imprimit.

16 ¶ Chersidros serpens tam in aquis, quàm in terra moratur Lucanus. Natus & ambiguæ coleret qui Syrtidos arua Chersydros.

17 ¶ Cæcinia parua est & gracilis serpẽs, nullius ꝑpè veneni.

18 ¶ Chelydrus eundo sese cõuoluit per terram. Lucanus. Tractiq; via fumante Chelydri. Emittit fumum qua serpit. Mãtuanus. Clades fumosa Chelydrus. Pamphilus. O quæ fumiuomos geris Chelydros.

19 ¶ Dipsas minor est vipera. Quos momordit, inardescũt siti, quã quũ multo potu volũt extinguere, acrius incedũt, & ea paulopost emoriunt. Vnde & nomen traxit. Dipsa enim grecè dicit sitis & dipsao sitio. Duas habet in cauda nigras lineas, corpore reliquo albicãte. Eius venenis resistũt Lauri folia, cortex & baccæ. De Dipsade Lucanus. lib. 9. Stabãt in margine siccæ Aspides, in mediis sitiebant Dipsades vndis. Idem. Torta caput retro Dipsas calcata momordit.

20 ¶ Echidna putatur eadẽ esse, quæ & vipera. Capit & pro hydra ab hercule occisa. Ouid. libro. 3. Fast. Sãguine Cętauri Lernææ sanguis Echidnæ Mixtus ad auxiliũ tẽpora nulla dabat, Capit & pro quocunq; serpẽte. Ouidius li. 9. Metamor. Pars quota lernææ serpens eris vnus Echidnæ. idẽ Stipite te Stygio timidisq; afflauit Echidnis,

21 ¶ Lacertarum duo sunt genera. Maiores quæ & virides dicuntur. Minores: quas Calcides vocant. In vtroq; genere mas Lacertus dicitur. Virg. Nunc virides etiam occultant spineta Lacertos.

22 ¶ Natrix serpens aquas inficit veneno. Lucanus lib. 9. Et Natrix violator aquæ. Mantuanus in alphonso. Et Natrix inimicus aquis.

¶ Nepa scorpiũ significat. Cicero lib. 5. de finibus. Serpere
23 anguiculos, natare anaticulas, volare merulas, cornibus vti videas boues, nepas aculeis, suam cuiq; esse naturã. Mãtuanus. Virosamq; nepam videt, æmoniasq; sagittas.

24 ℭ Pharias dum serpit, sulcum in terra facit cauda, & super eam ferè ambulat. Fuluus est colore, oculis velox, ore lato morsu non maligno. Propterea veteres æsculapio sacrū fecerunt, Pedes habet prope caudam Lucanus lib. 9, & contentus ter cauda sulcare Phareas.

25 ℭ Prester quem momordit, extemplo reddit immobilem & alienum mente, mox pilis defluentibus cū pruritu ac vētris solutione absumit. Lucanus lib. 9. Oraq; distendens auidus spumantia prester. Idē Nasidii à Prestere percussi mortem hoc modo describit. Nasidiū, Marsi custodem torridus agri Percussit Prester, Illi rubor igneus ora Succendit, tenditq; cutē pereunte figura, Miscens cūcta tumor toto iam corpore maior. Humanūq; egressa modū super omnia mēbra Efflatur sanies late tollente veneno ipse latet penitus congesto corpore mersus, Nec lorica tenet distēti corporis æstū. Mātuanus. Et iflatis Prester qui faucibus æstū Expuit.

26 ℭ Seps modicus est serpens, cuius tamen ictu percussa putrescunt membra. Nam quicquid momordit in putredinē resoluitur Lucanus li. 9. Ossaq; dissoluens cum corpore tabificus Seps. Mantuanus in Alphonso. Mole breuis Seps, peste ingens, nec viscera solum, Sed simul ossa vorans, Colorem quem attigit reddit. Quatuor dētibus armatus est.

27 ℭ Boa serpens in tantam excrescit magnitudinem, vt in aluo occisæ repertus sit infans imperante Claudio. Alitur primo bubuli lactis succo. vnde meruit nomē. Mātuanus, Turpi Boa flexilis aluo.

28 ℭ Cenchris crebras habet maculas in milii similitudinem. Recte serpit. Vnde Lucanus lib. 9. Et semp recto lapsurus limite Cenchris, Pluribus ille notis variatam tingitur aluū Quàm paruis tinctus maculis thebanus Ophites.

29 ℭ Crocodilus quadrupes est. Fit ex minimo maximus. Ex ouo enī ad. 22. cubitos excrescit. Quatuor mēses hiemales non comedit. Elinguis est vētre, dorso & cauda prælōgus, squamis prædurus ostrearum modo obtectus, Audax in fugientes in persequentes timidus, Sexagenis diebus oua parit sexagena, totidēq; diebus fouet. Dētes habet & mēses

viuit eodē fere numero. Insidiatur his qui aquatum eunt. Si in potu irudines hauserit, aduersus solem in litore dehi scens extēditur. Mox auis Trochilus dapis illecebra captus rostro oris prælongo irudinem extrahit. Quinetiam dormientem excitat crocodilum, si ab Ichneumone hoste parari videat insidias. Hoc animal venerantur Aegyptii eiq́ sacros dies statuerunt. Et si contingat liberos ab eo rapi parentes lætantur, tanquam se deo placere existimantes, cui escam genuerunt. Contra verò Temyri populi reiiciunt, captumq́ arbore suspendunt, & multis prius affectū verberibus post modum comedunt. Reperitur in Nilo. Vnde Plynius, Crocodilum inquit habet Nilus quadrupes malum. Oua parit humi. Diem in sicco agit, totam noctem in flumine. Oculos habet suillos, dentes magnos prominētes atq́ serratos, inferiorē maxillā nō mouet. sed superiorē inferiori admouet. Vngues habet robustos, pelleq́ circa tergū impenetrabilē. Inter aquas cæcus, subdio perspicacissimus.

Trochilus. Ægyptij Crocodilum venerantur.

30 ℭ Enydris serpens est masculus & albus, Viuit in aquis. Gaza lutricem conuertit.

31 ℭ Iaculus arbores subit, é quibus vi maxima turbinatus penetrat quodcunq́ animal obuiū fecerit fortuna. Lucanus. Et Natrix violator aquæ: iaculisq́ volucres.

32 ℭ Scincos similis est Crocodilo, minor Ichneumone cōtra venena precipuum antidotum, Item ad inflammandam virorum venerem. Nascitur in Nilo.

33 ℭ Scitale tanta præfulget tergi varietate, vt notarum gratia videntes retardet. Et quoniam reptādo pigrior est, quos assequi nequit, miraculo sui captat stupentes. Pellem exuit hiberno tēpore. Lucanus Et Scytale sparsis ēt nūc sola pruinis Exuuias positura suas. Mātuanus. Picta cutem Scytale,

34 ℭ Sepa species est lacertæ, q̄ in uino pota morsus suos sanat. Spōdylis serpēs omnes persequitur radices autore Plynio. Acontia teli modo sei pendo ruit.

Sipendo reptilis est, Hæmorrhoide aliquāto velocior, Iter obliquat. Morsu ꝓfunde penetrat, plaga mox putrescēte.

Spōdylis. Acōtia. Sipēdo.

35 ℭ Porphyrus palmi est magnitudine: capite candidissimo,

reliquo corpore purpureo. Innocuus est morsu quia edentulus. Inuenitur in vadosis Indiæ locis. Caprũ incolæ cauda suspendunt, & defluentem ex ore viuentis liquorem excipiunt vasculis æreis.

36 ¶ Draco bellũ & odium genuinum exercet in Elephantẽ eiusq́ oculos & iugulum petit: donec humi concidens elephas, simul & draconem mole corporis occidit. Oculos habet æstimatione gemmarũ. Dentes graciliores apro, Cristati sunt mares. Vnde Ouidius lib. 4. Met. Lubrica perlucẽt cristati colla draconis. Ferunt Indorũ regem duos dracones aluisse, alterũ octogenum. Alterũ vero nonagenum cubitorũ magnitudine. Epyrotæ dracones in apollinis templo venerabatur, ob interfectum Pythonẽ. Tranquillus scribit Tiberium imperatorẽ habuisse draconem in oblecta mentis, quem ex consuetudine manu sua cibaturus, quum cõsumptum à formicis inuenisset, monitus est vt vim multitudinis timeret. Plynius libro trigesimosecundo scribit draconẽ non habere venena, & primum eius spondilum id est vertebram mulcere aditus potestatum, eiusq́ adipem à venenatis refugi. Aciẽ habet clarissimã, vnde & seruandis thesauris plærunq́ adhibitus est, ut pomis hesperidũ, & aureo velleri apud colchos, sicuti volũt poëtæ. Antiqui præterea Aesculapio sacrũ fecẽre vt vigilantissimũ, quod febri maxime cõuenit. Aciẽ habet peracutã. Ferũt Herode apud Iudæos principãte, puellam iam nubilẽ & cõspicuã forma adamatam à dracone, ipsumq́ draconẽ amatoris instar pruriẽtem ad virginis lectũ plærunq́ accessisse, & inibi decubuisse. Cuius rei tædio simul & horrore pcita puella, secessit lõgius & integrũ mẽsem abfuit, vt tã turpi Beluæ amoris obliuionẽ induceret. Res tamẽ aliter se habuit. Nec enim desiit quotidie ad amasiæ reditũ vsq́ eo loci deuolare. Quũ ergo redisset exoptata pridem puella, decumbẽtis cruribus se implicuit draco, eamq́ conuerberauit cauda molliter tamen & amatorie, vt interim palpo feriũt zelotypi, Si quis in hoc mihi deroget fidem, sciat meipsum veritatis loco asserere nolle, sed cum Græcis loqui & scribere, quibus

mentiri proprium est & genuinum. Porro oculis draconis inueteratis, & cum melle tritis inunctos non pauescere ad nocturnas imagines etiã pauidos cordis ait Plinius. Apud eundem. Xanthus historiarum autor testis est occisum draconis catulum reuocatum ad vitam à parente, herba, quã Bali nominat. Dracones habet India tantæ magnitudinis vt elephantes (quibuscum certant) circunflexu facili ambiant, nodiq; nexu perstringãt Indicis pares habet Aethiopia vicenum cubitorum. Apud Asachæos æthiopum populos nascuntur maximi qui cratium modo impliciti erectis capitibus velificant ad meliora pabula.

17 Serpens latet hiberno tempore, æstiuo prodit. Senectutem fertur exuere, quod in angusto foramine (cui per uim se impenetrat) veterem deponat pellem. Tibullus. Crudeles diui, serpens nouus exuit annos, Formæ non illam fata dedere morã. Visum longo situ amissum feniculo recuperat, Ferunt serpentem baculo semel percussum, exanimem reddi, Sed si iterũ feriatur reuiuiscere. Plutarchus ait serpẽtes ex hominum cadaueribus, mediis medullis gigni, sicut apes ex bubus gignũtur, ex equis fuci, ex asinis crabrones. Terra autore Plynio serpentem non recipit homine percusso, Serpentum morsus non petit serpentes. Ferunt ictis saliua maxime humani ieiunioris vt feruentis aquæ conctatu fugere. Quod si in fauces penetrauerit, etiam mori. His inimicissima est mustella. Serpentes Psyllis Marsisq; populis, non nocent. Numquàm in trifolio aspiciũtur. Habentes Onichilum & Staphilinum herbas non feriũt. Lysimachiæ herbæ odorem fugiunt. Inclusæ circulo betonicæ herbæ nequeunt exire quin, sese interimunt flagellando. Dextri earum oculi adalligati contra epiphoras prosunt si uiuæ dimitantur. Aegre extra huntur, præter quàm læua manu. In India adolescunt ad tantam magnitudinem, vt solidos hauriant ceruos taurosq;. Apud Rhindacum amnem in ponto superuolantes quamuis alte perniciterq; alites haustu raptas absorbent. Earum frequentia nomen fecit Ophiusæ insulæ. Populi sunt orientales Candei no-

mine, qui vescuntur serpentibus. His aduersantur cancri. Quum sol est in cancro, torquentur. Oua pariunt. Coeunt amplexu adeò circũuolutæ sibi, vt vna existimari biceps possit. Cornus ceruini odore fugantur & nidore galbani. Vinum appetunt. Plynius ait visas esse pedibus anserinis. Hederam amant & fraxinum oderunt. De remediis aduersus earum morsus vide Plynium.

18 ¶ Coluber vmbras nemorum incolit. Bibiturus venenum priuseuomit, ne ipsum cũ aqua exhauriat. Nudũ hominem reformidat, audacior in vestitũ. Colubri in aqua uiuẽtis fel habentibus & adipẽ, Crocodilus nihil potest nocere. Dicimus & colubra in fœmineo, Ouidius in ibin. Pectoraq́ꝫ vnxerunt herebææ felle colubræ.

32 ¶ Ammodites serpens est concolor arenis, quibus se impenetrat. Lucanus lib. 9. concolor exustis, atq́ꝫ indiscretus arenis Ammodites.

¶ Vehiculorum genera.

1	Essedum	10	Carruca	19	Sarracum
2	Petoritum	11	Carpentum	20	Traha
3	Veha	12	Thensa	21	Tribula
4	Arcera	13	Cisium	22	Vectabulum
5	Basterna	14	Comba	23	Octophorum
6	Benna	15	Couinus		Hexaphorum
7	Biga	16	Currus	24	Plaustrum
	Triga		Curriculum	25	Burdones
	Quadriga	17	Rheda	26	Lectica
8	Birotum		Epirhedium	27	Staticulum.
9	Cantherium	18	Pilentum		

1 Esseda currus erãt Britãnis peculiares, quibus vtebant in bello. Vñ & Cæsar in cõmẽtariis Essedarios vocat milites Britãnos, qui ex Essedis pugnabãt, & ex his interi desiliebãt, rotarũq́ꝫ strepitu Cæsarianoꝝ ordines cõturbabãt. Propertius li. 2. Esseda cælatis siste Britãna iugis. Ouidius. Paruaq́ꝫ quàm primum rapiẽtibus Esseda Manis. Horum tamen curruũ inuentũ gallis acceptum refertur. Propterea Virgil. li. 3. Geor. inqt. Bellica vel melius feret Essen

mentiri proprium est & genuinum. Porro oculis draconis
inueteratis, & cum melle tritis inunctos non pauescere ad
nocturnas imagines etiã pauidos cordis ait Plinius. Apud
eundem. Xanthus historiarum autor testis est occisum dra
conis catulum reuocatum ad vitam à parente, herba, quã
Bali nominat. Dracones habet India tantæ magnitudinis
vt elephantes (quibuscum certant) circunflexu facili am/
biant, nodiq; nexu perstringãt Indicis pares habet Aethio
pia vicenum cubitorum. Apud Asachæos æthiopum popu
los nascuntur maximi qui cratium modo impliciti erectis
capitibus velificant ad meliora pabula.

17 ¶ Serpens latet hiberno tempore, æstiuo prodit. Senectu
tem fertur exuere, quod in angusto foramine (cui per uim
se impenetrat) veterem deponat pellem. Tibullus. Crude
les diui, serpens nouus exuit annos, Formæ non illam fata
dedere morã. Visum longo situ amissum feniculo recupe/
rat, Ferunt serpentem baculo semel percussum, exanimen
reddi, Sed si iterũ feriatur reuiuiscere. Plutarchus ait serpẽ
tes ex hominum cadaueribus, mediis medullis gigni, si/
cut apes ex bubus gignũtur, ex equis fuci, ex asinis crabro
nes. Terra autore Plynio serpentem non recipit homine
percusso, Serpentum morsus non petit serpentes. Ferunt
ictis saliua maxime humani ieiunioris vt feruentis aquæ
conctatu fugere. Quod si in fauces penetrauerit, etiam mo
ri. His inimicissima est mustella. Serpentes Psyllis Marsisq;
populis, non nocent. Numquàm in trifolio aspiciũtur. Ha
bentes Onichilum & Staphilinum herbas non feriũt. Lysi/
machiæ herbæ odorem fugiunt. Inclusæ circulo betonicæ
herbæ nequeunt exireq; in , sese interimunt flagellando.
Dextri earum oculi adalligati contra epiphoras prosunt
si uiuæ dimitantur. Aegre extra huntur, præter quàm læ/
ua manu. In India adolescunt ad tantam magnitudinem,
vt solidos hauriant ceruos taurosq;. Apud Rhindacum am
nem in ponto superuolantes quamuis alte perniciterq; ali
tes haustu raptas absorbent. Earum frequentia nomen fe/
cit Ophiusæ insulæ. Populi sunt orientales Candei no/

mine, qui vescuntur serpentibus. His aduersantur cancri. Quum sol est in cancro, torquentur. Oua pariunt. Coeunt amplexu adeò circũuolutæ sibi, vt vna existimari biceps possit. Cornus ceruini odore fugantur & nidore galbani. Vinum appetunt. Plynius ait visas esse pedibus anserinis. Hederam amant & fraxinum oderunt. De remediis aduersus earum morsus vide Plynium.

18 ¶ Coluber vmbras nemorum incolit. Bibiturus venenum priuseuomit, ne ipsum cũ aqua exhauriat. Nudũ hominem reformidat, audacior in vestitũ. Colubri iu aqua uiuẽtis fel habentibus & adipẽ, Crocodilus nihil potest nocere. Dicimus & colubra in fœmineo, Ouidius in ibin. Pectoraq; vnxerunt herebææ felle colubræ.

32 ¶ Ammodites serpens est concolor arenis, quibus se impenetrat. Lucanus lib. 9. concolor exustis, atq; indiscretus arenis Ammodites.

¶ Vehiculorum genera.

1	Essedum	10	Carruca	19	Sarracum
2	Petoritum	11	Carpentum	20	Traha
3	Veha	12	Thensa	21	Tribula
4	Arcera	13	Cisium	22	Vectabulum
5	Basterna	14	Comba	23	Octophorum
6	Benna	15	Couinus		Hexaphorum
7	Biga	16	Currus	24	Plaustrum
	Triga		Curriculum	25	Burdones
	Quadriga	17	Rheda	26	Lectica
8	Birotum		Epirhedium	27	Staticulum.
9	Cantherium	18	Pilentum		

1 Esseda currus erãt Britãnis peculiares, quibus vtebant in bello. Vñ & Cæsar in cõmẽtariis Essedarios vocat milites Britãnos, qui ex Essedis pugnabãt, & ex his interi desiliebãt, rotarũq; strepitu Cæsarianorũ ordines cõturbabãt. Propertius li. 2. Esseda cælatis siste Britãna iugis. Ouidius. Paruaq; quàm primum rapiẽtibus Esseda Manis. Horum tamen currũũ inuentũ gallis acceptum refertur. Proptereа Virgil. li. 3. Geor. ingt. Bellica vel melius feret Essen

Cancri Serpentibus vescuntur.
Colubra.
Essedarij.

da collo Interim Essedum promiscue pro quouis curru accipitur. Tranquillus in Augusto. Nos in Essedo panē & palmulas gustauimus. Essedarii vocantur ductores Essedorum. Idem in Caligula. Quum quodam die muneris Essedario Porio ob prosperam pugnā seruum suum manumittenti studiosius plausum esset,

Essedarij

2 ℭ Petoritū Gallica vox est, autore Gellio significans aliud quoddam vehiculi genus, quatuor rotis ductile, Plynius lib. 34. Cœpere deinde & Esseda, & vehicula, & petorita exornare. Horatius lib. primo. Se. Atq; caballi Pascendi, ducenda Petorita. nunc mihi curro Ire licet mulo.

3 ℭ Veha dicitur plaustrum. quo quid vehitur. Ethymo satis noto. Vehes etiā dicit, vt placet nōnullis, qui apud Plyniū legunt & scribunt lib. 36. Cap. 15. Amplitudinē cauis eam fecisse prodit, vt Vehem fœni large onustam transmitteret. Idem sibi vult vehiculum, vocabulum generale.

Vehiculum

4 ℭ Arcirna plaustrum est exile, aptum ferendis hominibus. Blondus arceram vocat, ait q; rusticum esse plaustrum, tectū vndiq; quo senes & ægroti vectari solent. Phauorinus apud Gellium. Si homo in ius vocatus, morbo aut ætate eger ad igrediendum inualidus est, arcera non sternitur, sed ipse auffertur & iumento imponitur.

Arcera

5 ℭ Basterna vehiculum est itinerarium, quod mollibus stramentis compositum ā duobus equis, aut aliis animalibus deportatur. Ammianus Marcell. Quo cōitatu inqt, matronæ cōplures coopertis capitibus & basternis per latera ciuitatis cuncta discurrunt.

6 ℭ Benna vocabulum est gallicum, significans quoddā vehiculi genus in quo qui vehuntur, dicuntur combennones id est sedentes in eadem benna.

Combennones.

7 ℭ Biga currus dicit duobus equis volubilis, vt triga tribus, quadriga quatuor. Diciturq; Biga quasi biiuga. Plyn. Bigas primum iunxerūt Phrygii, quadrigas Ericthonius. Augustinus. Vinctos duos equos bigas vocamus. Suetonius in Tiberio. Natalem suum plebeis incurrentem Circensibus vis unius bigæ adiectione honorari passus est. Nota argentei

Triga. Quadriga. Argenteorum numorum no:

nummi fuerunt bigæ atq; quadrigæ. Inde bigati & quadrigati dicti. Grammatici contendunt Bigas pluratiuo solum numero dici debere, quoniam multitudinis numero tenẽtur. Nam sicut. 4. equi iuncti quadrigas faciunt, ita iunctos duos equos bigas vocamus. Gramaticorum autem opinioni refragatur autoritas veterum, qui bigam & quadrigam singulari numero dixerũt. Statius. Roriferum gelida tenuauerat aëra biga. Plynius. In summo mausolæo est quadriga marmorea. A triga fit trigarium. id est trigarũ certamẽ Plynius. Ne equos quidem in trigariis præferri vllis vernaculis animaduerto. De quadrigis sic ait Gellius. Quadrigas Cæsar (etiam si currus vnus equorumquatuor vinctorum agmen vnum sit) pluratiuo semper numero dicendas putat.

8 ¶ Birotum vehiculum est duas habẽs rotas, vt aperta dictionum monstrat compositio.

9 ¶ Est & Cantherium genus vehiculi. Seneca epistola tertia de nonagesima. M. Cato Censorinus inquit, quẽ e Repub. tam fuit nasci quàm Scipionem, alter enim cum hostibus nostris bellum, alter cum moribus gessit, cãtherio vehebatur æthiopico. Canthus vero ferrum est, quo rotæ vinciuntur teste Quintiliano. Persius Satyra. 5. Nam quãuis prope te, quamuis temone sub vno Vertentem sese frustra sectabere Cãthum, Quũ rota posterior curras, & in axe secũdo

10 ¶ Carruca, Vehiculum est, cuius actores dicunt Carrucarii Spartianus de Alexãdro Suero. Carrucas Romę & rhedas senatoribus omnibus vt haberent argẽteas permisit, interesse Romanæ dignitatis putans, vt his tãtæ Vrbis senatores vectarentur. Antiquitus Carrucæ ex argento celebantur. Plynius. Carrucasquoq; ex argẽto celari inuenimus. Nero nunquàm paucioribus mille carrucis iter fecisse dicitur. Martialis lib. 3. Aurea quòd fundi præcio Carruca paratur.

11 ¶ Carpentũ vehiculũ est petorito propè simile, dictũ quasi Carmentum mutatiõe vnius literæ à Carmẽta Euandri matre. Vñ Oui. lib. 1. Fast. Nã prius Ausonias matres Carpenta vehebant, Hæc quoq; ab Euãdri dicta parẽte reor. Cor. Tacitus. Suũ quoq; fastigiũ (inquit) agrippina altius extolere

Carpento capitoliũ ingredi, qui mos sacerdotibus & sacris antiquis concessus, veneratione augebat fœminæ. Ammianus Marcell. Altrinsecus præeũtibus signis insidebat aureo solus ipse carpento fulgenti claritudine lapidum variorum. Ausonius. Dactilicos, elegos, Coriambũ, Carmẽ, Eppodos; Socci & Coturni musicam Carpentis impone tuis.

12 ℭ Thensæ sacra erant Vehicula, quæ in Circẽsi põpa deferebantur. Tranquillus in Augusto. Accidit votiuis Circensibus, vt coreptus valitudine, lectica cubans Thẽsas deduceret. Idem in cesaræ dictatore. Sed & ampliora etiam humano fastigio decerni sibi passus est, sedem aureã in curia & pro tribunali, Thensam & ferculum Circensi pompa. Seruius ait Thensam, currum esse, quo deorum portantur simulachra. Cicero in vltima Verrina. Omnes dii, q vehiculis Thẽsarũ, solemnes cœtus ludorum initis. Liuius lib. 5. ab Vrbe condita. Quæ augustissima inquit, vestis est, thensas ducentibus triũphantibus ve, ea vestiti medio ædium eburneis sellis sedere. Thensæ autem dicuntur, qd ante eas linthea tendẽrentur, quæ manu tangere gaudebãt ductores. Festus ait Thẽsam vehiculum esse argẽteum quo exuuiæ deorum Ludis Circẽsibus in circum ad puluina vehebãt. Asconius. Thẽsæ inquit, sunt sacra vehicula, pompa ordinum & officiorum. Sic hodie vocari possunt gestatoriola, quibus Eucharistia & sanctorũ reliquiæ in supplicationibus circunferuntur.

13 ℭ Cisiũ vehiculũ est duabus rotis volubile, uñ Cisiarius id est Carrucarius. Cicero secunda Philipp. Inde Cisio celeriter ad Vrbem aduectus domũ venit capite inuoluto. Vitruuius. Sunt inumerabiles moderatiõe machinamẽtorum, vt sunt. rotæ, folles fabrorum, Rhedæ, Cisia, torni.

ℭ Comba Sabinorum lingua significat lecticam.

14 ℭ Couinus currus erat Britannicus, qui sine auriga eqs pu
15 sillis trahebatur. Martialis. lib. 12. O iucũda Couine solitudo Carruca magis, Essedo'qꝫ gratũ. Sulpitius ait couinũ, currũ esse cameratũ gallorum lingua vbi carmẽ illud Lucãi ex li. 1. Pharsal. declarat, Et docilis rector monstrati Belga Couini.

16 ℭ Currus dicitur vehiculũ, quo veteres ad cursum vtebant

Hoc ꝓprie veteres in bello, rusticisq; & aliis necessitatibus vtebantur. Plutarchus tamen de Cæsare, Quum per italiam inquit Cæsar, curru veheretur, semper Antonium vna secum habuit. Diminutiuum est Curriculus vel curriculum Curtius. Aliorum turbati equi in amnem præcipitauare curricula, Capitur etiam pro cursu. Cicero pro Rabirio. Exiguũ nobis vitæ curriculum natura circumscripsit. Curriculus.

17 ℭRheda vocabulum est gallicum significans carrucã, vnde Rhedarius id est auriga. Erat Rheda duarum semper rotarum, sed multiplicium quandoq; iugorum, qua omnibus etiam abiectissimis vti licuit, & multi simul ea commode vehebantur, dummodo mularum & equorũ iuga adhiberentur, quæ sufficere possent oneri. Cicero pro Milone Quum hic Milo cum vxore veheretur in Rheda penulatus, magno & impedimento ac muliebri & delicato ancillarum puerorumq; comitatu. Porro mulis ad vehicola vsos fuisse veteres ostendit. Lampridius de Commodo imperatore scribens, Dedit & vehicula cum mulabus & mulionibus & iuncturis argenteis, vt ita a cõuiuio redirent. A Rheda fit uocabulum cõpositum & bigenum ex Græco & gallico Epiredium, significans idẽ aut simile vehiculi genus Virgilius Tritoq; trahunt Epiredia collo Iuuenalis Satyra. 8. Trito ducunt Epirhedia collo Segnipedes. Rhedarius. Epiredium.

18 ℭPilentum vehiculum erat, quo ferbeant matronæ. Erat consimile Petorito. Varro scribit ipsum venisse in consuetudinem sua primum ætate. Ita autem fiebat, vt ibidem considentes in puluinis fœminæ pensiles esse viderentur & in äere agitari. His aut similibus adhuc vtuntur Italæ mulieres Olim quatuor rotis voluebatur. vnde nomen illi inditum, lingua Oscorum volunt. Nam impetora Osci quatuor vocant. Solæ castæ vtebantur Pilentis. Virgil. lib. 8. Castæ ducebant sacra per Vrbem Pilentis matres in mollibus, id est pensilibus. Pensilia gestatoria sunt, quos tremulos currus vocamus. De pilentis Horatius lib. 2. Ser. Esseda festinant, pilenta, Petorita, naues.

19 ℭSarracum vehiculum est, quo ligna & lapides vehi con

ſueuerunt. Iuuenalis Satyra.3. Scinduntur tunicæ ſarrę modo longa coruſcat Sarraco veniente abíes, atq; altera pinũ Plauſtra vehunt. Idem. Frigida circumagunt pigri ſarraca Bootæ. Vitruuius. Portationesq; eorum nõ eſſent niſi Plauſtrorum aut Sarracorum per terram.

20 ℭ Traha vehiculum eſt ſine rotis, quo utunt coloni, dictũ à trahendo. Hieronymus. Et fecit ſuper eos tribula, & trahas, & ferrea carpenta tranſire. Virgil. Tribulaq; Traheæq; & iniquo pondere raſtri, vbi Epentheſin fecit.

Epentheſis.

21 ℭ Tribula ſeu tribulum vehiculũ eſt à tribus nuncupatum lateribus, quo frumenta teruntur in area. Auguſtinus Sub eadem tribula teſtæ comminuntur.

22 ℭ Vectabulum dicitur à uectando ut à vehendo vehiculum & accipitur pro lectica illa volubili, qua circunferunt mulieres.

23 ℭ Octophorum fuit octo rotarum vehiculum, quo ſolus vſus eſt Caligula. Vnde Suetonius. Interdũ adeò ſegniter & delicate inceſſit, vt Octophoro veheret, atq; appropinquanti vrbem verri ſibi vias atq; conſpergi propter puluerem exigeret. Apuleius. Vectabatur Octophoro. Vidiſtis profecto qui affuiſtis. quã improba iuuenũ circumſpectatrix quàm immodica ſui oſtẽtratrix Alii Octophorum vocant lecticã delicatam, quam octo ſerui humeris ſuis ferebãt iacentibus & ſupinis ibidem magnatibus, vt etiam hexaphorum lectica dicebatur, quæ à ſex miniſtris ferebatur. Marci. li.2. Laxor hexaphoris tua ſit lectica licebit. De hac intellexiſſe videtur Iuuenalis ſcribens, Quum iam ſexta ceruice feratur Hinc atq; inde patens. De Octophoro Martia. Octophoro ſanus portatur Auite Philippus. Hunc tu ſi anum credis. Auite furis. Cicero actione ſexta in Verrem. Nam (vt mos fuit Bithyniæ regibus) lectica Octophoro ferebat in qua puluinus erat. plucidus melitẽſi roſa factus

Hexaphorum.

24 ℭ Plauſtrum currus dicitur, in quo palã eſt & patens quicquid vehitur. Vnde tracta eſt origo nominis. Sunt qui plauſtrum dicant propter cognationẽ quæ eſt inter au & o vt aula & olla, Lautus pro lotus & contra Aſculũ pro oſcu-

ſum caures pro cotes Propterea Veſpeſianus (vt eſt apud Tráquillũ) quũ uideret Florum velle emendare conſuetudinem priſcorũ vocabulorum, & Plauſtrũ dicere, quũ prius Ploſtrum diceretur, die poſtero Flaurum ſalutauit. Horatius. Ploſtellum dixit. libro ſecundo. Seruius. vbi ait Aedificare caſas, Ploſtello adiungere muros.

2 ℂ Burdones fuerunt vehiculi genus, vnico homini ferendo idoneum.

16 ℂ Lectica frequentiſſimum fuit apud priſcos vehiculum, quo nobiles viri & fœminæ vtebantur. Integebatur velis, oculos a puluere. Sole & ventorum flatu defendentibus, quorum aliqua erant denſiora ad arcendam pluuiam grandinem & alios rigores hyemis. Erat duorum capax. Ea tamen vnicus homo quandoq; ferebatur. Suetonius de Nerone. Matrix ſæpe Lectica per publicum ſimul vectus eſt. Ei ſuccollabant deni duodeniq; ſerui, quibus longo in itinere vicarium in laborem alii ſuccedebant. Conficiebanturq; eo vectationis modo & longa ſimul & inquieta & quàm libuiſſet, accelerata itinera. Seneca. Non faciet te beatum turba ſeruorum Lecticam tuam per itinera vrbana aut peregrina portantium. Idem. Quoties occurrit domus ſplendida, cohors culta ſeruorum, Lectica formoſis impoſita calonibus, contemno, Iuuenalis. Namque facit ſomnum clauſa Lectica feneſtra. Diminutiuum eſt lecticula. Suetonius in Auguſto. A cœna in lecticulam ſe lucubratoriam recipiebat. Lecticarii dicuntur ſerui, qui dominum in lectica portant. Idem in Caligula. Ad primum tumultum Lecticarii cum aſſeribus in auxilium accurrerunt. Curtius ait Alexandrum magnum crure vulneratum, vſum fuiſſe Lectica militari in expeditione.

ℂ Fuit & ſtaticulũ vehiculi genus, vt oſtendunt Plynii verba lib. 34. ſcribentis. Cœpere inde Eſſeda & vehicula & pe-
7 torita exornari. Simili quoq; modo ad aurea quoq; & argentea ſtaticula luxuria peruenit.

Vaſorum diuerſa genera.

1 Amphitetum
2 Ahenum
3 Ampulla
4 Amula
5 Ancæſum
6 Ariſtophorum
7 Armillum
8 Amphora
9 Achana
10 Amphotum
11 Acouituum
12 Alabaſter
13 Aryſana
Aryſtera
Ariſticus
14 Antlia
15 Bacchar
Bacchium
16 Baſcauda
17 Batris
18 Batiola
19 Brochus
20 Carcheſium
21 Ciborium
22 Concha
23 Cacabus
24 Cadus
Cadiſcus
25 Calathus
Calathiſcus
26 Caldarium
27 Calix
28 Calpar
29 Caniſtrum
30 Cantharus
31 Capis
32 Ciſta
33 Capſa
34 Capſaces
35 Capula
Capiſterium
36 Caprunculũ
37 Carthallum
38 Corbis
39 Catinus
40 Chytra
41 Ciſſimbium
42 Clepſydra
43 Coculum
44 Colum
45 Co hinus
46 Cotyla
47 Crater
48 Creterra
49 Cucumæ
50 Culigna
51 Cumera
52 Cuppa
53 Cyathus
54 Cymbium
55 Croſſus
56 Cyrtum
57 Cottabus
58 Cirnea
59 Culullus
60 Cratanion
Cranion
Cylichnides
Cothon
Cononia
61 Cypellum
62 Depeſta
63 Diota
64 Diſcus
65 Dolium
66 Decem modiæ
67 Fiſcina
68 Fiſcella
Fidelia
69 Frixorium
70 Futis
71 Guttus
72 Gabata
73 Gutturnium
74 Gaſter
75 Hydria
76 Heracleum
Hemitonus
Holmon
77 Iſthmus
78 Linter
79 Lanx
80 Laſanum
81 Lebes
Larcos
82 Lechytus
83 Lepiſta
84 Luter
85 Labrum
86 Lebaſium
Leſbium
Lyciurges
Lagena
87 Malluium
88 Manſiſterna

Matella

AMphithetū fuit poculli genus, ita factum, ut quauis ex parte positū staret, nullumq; certum haberet fundum. Hinc sumptum est adagium. Ex amphitèto bibisti. In eū, qui liberius potaret ac meracius.

¶ Ahenum vas est ære factum Horatius. Sub noctem gelidam lignis calefactat ahenum. Virgi. Aut foliis vndam tepidi despumat aheni.

¶ Ampulla vas erat oleariū, quo in balneis vtebātur. Apuleius in Floridis. Hippias predicauit ampulam quoq; olea/riam (quam gestabat) semet sibi fabricatā. Hoc genus va/sis turgidum erat & ventrosum. Hinc Horatius in arte am/

pullas vocat verba turgentia, vbi ait. Proiicit ampullas & sesquipedalia verba. Suetonius in Domitiano Ampullam accepit pro vase vitreo, vbi ait, Quoties ocium esse, alea se oblectabant etiam pro festis diebus matutinisq; horis ac laudabat de die. Prandebatq; ad satietatem, vt non temere super cœnam præter Martianum malum & modicam in ampulla potiunculam sumeret.

4 ¶ Amula vasculum erat, quo ferebatur aqua Lustralis causa religionis & expiandorum scelerum, Sumpsitq; nomen ab amoliendis id est auferendis malis, Vnde & amuletum remedium aduersus inuidiam & veneficia vocabatur.

5 ¶ Ancæsa dicebantur ab antiquis vasa cælata à circuncidẽdo, Quæ signis erant aspersa, vocabantur Anaglypha.

6 ¶ Aristophorum dicitur vas, quo prandium defertur. Latine vocatur discus.

7 ¶ Armilium vas erat vinarium aptum sacris, ita dictum, quod armo id est humero deportaretur. Varro apud Nonium. Etiam pocula, quæ vocant capulas & Capides, quod est poculi genus. Item Armillum, quod vrceoli genus vinarium.

8 ¶ Amphora vas est vinarium, quod qui ferunt, vocãtur Amphorarii. Horatius i arte. Amphora cœpit Institui currente rota, cur urceus exit? Martialis. Amphora non meruit tam preciosa mori. Reperio etiã amphoras dictas fuisse de uasis aut foricis excrementiciis. Monumentis enim proditur, Romæ in Angiportis & angulis uicorũ amphoras fuisse collocatas, in quibus transitores ebrii & uinolenti meiere solebant. Quod indicat Caius Ticius Lucilii coætaneus, in oratione, qua legem faniam suasit. Dũ meiunt (inquit) nulla est in angiportu amphora, quam non impleant, quippe qui uesicam uini plenam habeant. Ad hoc faciunt uerba Suetonii scribentis Vespasianum nouum sordidumq; tributum reperisse, pro amphoris in vrbe resiciendis, quibus uesicæ commeantium exonerarentur.

9 ¶ Achana uas erat, quo recondebantur eorum cibaria, qui ad Theorias id est rem diuinam Delphos mittebantur,

10 ¶ Amphorum vas erat vtrinque ansatum.
11 ¶ Aconita Græcis dicuntur vasa non illita, quæ calido diluta humore aquam in se trahunt.
12 ¶ Alabaster seu alabastrum dicitur perlucidum marmor, quo antiquitus Vasa fiebant vnguentaria. Interdum tamen pro ipso vase capitur. Martia. lib. vndecimo. Quod Cosmi redolent alabastra, focique deorum, Cic. lib. 2. Quæst. Acad. Quibus etiam alabaster plenus vnguenti putere videtur.
13 ¶ Arisanas, Arysteras, & Arystichos pro cyathis inueniri scribit Cælius. facta ab hauriendo nomenclatura. Arysterat Arysthichus.
14 ¶ Antlia vas est hauriendis aquis idoneum. Hinc exâtlare verbum id est haurire. Martial. lib. 9. Curua laboratas Antlia tollit aquas. Exantlare.
15 ¶ Bacchar vas est vinarium, quod & baccharũ dici potest, à Baccho vt ethymum docet,
¶ Est & Bacchium nomen vasis vinarii, quo in sacrificiis Bacchi, vtebantur.
16 ¶ Bascauda vas fuit peregrinũ & britannis peculiare. Martial. Barbara de pictis veni Bascauda Britannis, Sed me iam mauult dicere Roma suam. Iuuenal. Satyra. 12. Adde & Bascaudas, & mille escaria.
17 ¶ Batrias vas est longo manubrio, quod Trulam nõnulli vocant. Est etiam Bria Vinarium vas. Bernardus Saracenus in Amphitryone Plautinam.
18 ¶ Est & Batiola nomen vasis, Plautus apud Noniũ. Batiolam auream octo pondo habebat. accipere noluit.
19 ¶ Brochus vas est vinarium gallis peculiare, deorsum versum rotundum & capax, sursum versum veró angustum: Brochus inquit (Budæus) vas fundendo vino accommodatum, implendis deplendisque culeis & vasis conditoriis.
20 ¶ Carchesium poculum erat forma procera & circa mediam partem cõpressa, ansis a summo ad infimum pertingẽtibus. Nomẽ & formã accepit a similitudine cuiusdã nauigii. Nã mediã veli partẽ Carchelon, summã vero Carchesium vocabant veteres. Macrobius ait. Carchesiũ poculum Græcis tantũmodo fuisse notum. Cui hac in renõ est adherendum. Nam Liuius Andronicus Latinorũ poẽtarum Non admittit Macrobius.

uetustissimus hoc verbo vsus est, vbi ait. Florem antlabant liberi ex Carchesiis. Pherecydes apud eundem Macrobiũ ait Iouem Alecmenæ precium concubitus Carchesium aureum dono dedisse, De carchesiis Virgi. Cape Meonii Carchesia Bacchi, Oceano libamus, ait Idem Hic duo rite mero libans Carchesia Baccho.

21 ℭ Ciboria proprie dicuntur Colocasiæ folia in quorum similitudinem pocula facta, idem traxerunt nomen. Horatius lib. 2. Car. Obliuioso leuia Massico Ciboria exple.

22 ℭ Concha ab eodẽ Horatio pro vase ponitur, ubi ait. Fũde capacibus vnguenta de conchis.

23 ℭ Cacabus appellatur vas, in quo pulmentarium coquimus. Nomen traxit à sono, quem supra ignem positus facit Apitius. Capita porrorũ simul elixabis in Cacabo nouo, vt aqua ad tertiam deferueat.

24 ℭ Cadus vas est vinarium, quo vinum ipsum cõditur. Virgil. in Coppa, Est & vappa cado nuper diffusa picato. Ouidius lib. 5. Fast. Promit fumoso condita vina cado Rustici cados ligneos circulis cinctos primi in Alpibus excogitauerũt. Diminutiuum est cadiscus, significatq; vasculum, quo suffragia colliguntur.

25 ℭ Calathus vas est vimineum, in quo mulieres suos fusos & pensa reponunt aut violas. Vnde Virgi. de Camilla. Non illa collo calathis ve Mineruæ Fœmineas assueta manus. Idem. in Bucc. Tibi lilia plenis Ecce ferũt nymphę calathis. Ouidius lib. 4. Fast. Hæc implet calathos lento de vimine nexos. Idem in epistolis. Non pudet alcidæ victricem mille laborum, Rasilibus calathis imposuisse manum. Claudianus libro secundo de raptu, Nunc vimine textos Ridentes calathos foliis agrestibus implet. Calathus capitur quandoq; pro calice vinario apto ad sacrificia. Vir. Vina nouum fundam calathis Aruisia nectar. Martialis Libro nono Expendit veteres calathos, & si qua fuerunt Pocula Mentorea nobilitata manu. A calathus fit diminutiuũ calathiscus eiusdem significationis cum primitiuo, Catullus. Vellera virgati custodiebant calathisci, Politianus in Rust. Aut ci-

sta exportant aut rasilibus calathiscis.

26 ¶Caldarium dicitur ahenum, quo calida hauritur aqua. Nam caldam veteres calidam aquam dixerunt.

27 ¶Calix vas est uinarium, licet Varro dictum velit ab aqua calida, quam veteres in eo bibebant. Conuiuiis enim antiquitus Calida & frigida adhibebantur Iuuenalis. Calidæ gelidæq; minister. De Calice Horatius in Epist. Fœcundi calices quem non fecere disertum? Martialis libro quarto Prodat perspicuus ne duo vina calix. Interdum Calix accipitur pro vase, in quo legumina coquuntur. Ouidius Libro quinto Fast. Stant calices, minor inde fabas, olus alter habebat.

28 ¶Calpar uas est fictile seu dolium. Varro apud Nonium. Quia antequam nomē dolii prolatum, quum etiam id genus vsaorum Calpar diceretur.

29 ¶Canistrum seu Canister dicitur Cista seu fiscella contexta vimine. Ouidius lib. Meta. 8. Prunaq; & in patulis redolentia mala canistris. Idem lib. 2. Fast, Stat puer & manibus lata canistra tenet. Tibullus lib. 1 Hanc pura cū veste sequar Myrthoq; canistra Vincta geram.

30 ¶Cantharus proprium est Liberi patris poculum. Virg. de Sileno. Et grauis attrita pendebat cantharus ansa. Stroza pater. Hinc faginus illi Cantharus effundit glocitanti pocula collo. Nomen autem sumpsit a similitudine nauigii eiusdem nominis, Nam Cantharum nomen esse nauigii ostendit Macrobius ex Menandri testimonio. Cantharum.

31 ¶Capis capidis nomen est poculi dicti a capiendo. Diminutiuum est Capidula. Hac dictione vsus est. M. Cato. Capidula.

32 ¶Cista vas erat mysticum, quo vtebantur in sacrificiis Bacchi. Catullus. Pars obscura cauis celebrabant orgia cistis. Nunc pro capsa capitur aut vase negociatorio. Iuuenalis. Iāq; vetus Græcos seruabat cista libellos. Hinc cistifer Mercennarius dicitur. Martialis. lib. 5. Nupsisti Gellia cistifero: Cistifer. Diminutiuum est cistella. Capiturq; pro vase, quo suffragia populi in creandis magistratibus, legibusq; ferendis colligebātur. Cicero ad Herenniū. Saturnius legē fere cœ- Cistella.

pit, collegæ intercedere, Ille nihilominus cistellã detulit.

33 ¶ Capsa à capiendo dicitur, significatq; loculamentum seu vasculum, quo aliquid includitur. Diminutiuũ est capsula.

34 ¶ Capsaces capit̃ p̃ Lechyto & oleario vase. Cyprian⁹ li. 1. Epi. Fidelia fratris ñ deficiet, & capsaces olei nõ minuet̃.

35 ¶ Capula vas est vinarium, quo vtebantur veteres. Ansatũ erat, & manu facile capiebatur. Vnde indictum nomen.

Capis. Varro. Capis & minores capulæ à capiendo nominantur;

Capisterium. qd̃ ansatæ sint. Est & aliud eiusmodi, quod Capisteriũ dicit̃.

36 ¶ Caprũculũ vas est fictile, detorto à capacitate & hymo.

37 ¶ Carthallũ Hiero. in Deutero. posuit p̃ canistro Tolles (inquit) de cũctis frugibus tuis primitias, & pones i Carthallo.

38 ¶ Corbis cista est viminea, qua vtuntur messores. Propertius lib. 4. Corbis in imposito pondere messor eram. Cicero in oratione pro Sestio. Messoria se corbe contexit. Varro lib. 1. de Re. Rust. Ad corbem messe factam spicilegi

Corbula. um venire oportet. Diminutiuum est Corbula. Cato dicit corbulas amerinas quatuor villico necessarias esse, id est

Ameria urbs. ex amerina salice contextas. Fuit enim Ameria vrbs vmbriæ quondam salicibus ferrax. Vnde Virgil. Atq; amerina parat lentæ retinacula viti.

39 ¶ Catinus seu catinum vas dicitur, in quo iurelentũ aliquid ad escariam mensam reponitur. Horat. libro secundo Sermo. Angustoq; vagos pisces vrgere Catino. Cato, Catinũ fictile vngito oleo. Vbi bene omnia commiscueris in Catinum indito. Catinum texto operito.

Chytrapos 40 ¶ Chytra seu chytron, latine dicitur olla. Idem sibi volunt

Chytrapida. Chytrapos & Chytrapida.

41 ¶ Cissimbiũ dicitur ligneũ poculum ex hedera, quod Homerus Cyclopi ab vlysse datum scribit. Huius poculi Euripides & Callimachus apud Macrobium meminerunt.

42 ¶ Clepsidra dicebatur vas vitreum modico foramine pertusum horas dimentiens, in cuius fundo erat canalis guttatim aquam emitens. Nunc Clesydras plæriq; vocant ea vascula multis subterforaminibus pertusa, quibus æstiuo tẽpore horti irrorantur.

43 ℭCoculum vas æneũ aptũ coctionibus. Plautus. Aeneis coculis excocta est mihi omnis materia. M. Cato vtitur.

44 ℭColum vas est vinarium. contextũ viminibus, dictũ à colando Virgil. Colaq; prælorum fumosis diripe testis.

45 ℭCophinus grȩca est dictio. Corbem latine interpretatur Priscianus. Iuuenal. Saty. 3. Iudæis, quorum Cophinus, fœnumq; supellex.

46 ℭCotyla vas est aptũ bibẽdȩ aquæ aut vino, quo Diogenẽ vsum fuisse ferunt. Capit autẽ sex vncias. Mar. li. 8. Post hunc in Cotyllá rasa se libra data est. Capitur etiam Cotyla pro manus cõcauitate. Cotyla animalia. dicunt garrula.

47 ℭCrateram Nonius ait esse vas vinarium, Craterem vero oleariũ, Ego differentiam hanc credo nihili fieri ab autoribus Virgi. Crateras magnos statuunt, & vina coronát, Idẽ Craterasq; duos statuam tibi pinguis oliui. Ouidius lib. 2. Fast. Coruus inauratum pedibus cratera recuruis Tollit. Rarissime Cratera fœmineum reperitur si reperiatur.

48 ℭCreterra vas est aptum hauriendæ aquȩ, nos situlá vocamus. Neuius apud Nonium. Vidimus præter amnem creterris sumere aquam ex ponte.

49 ℭCucumæ vasa sunt ænea ad calefaciendam aquam. Ambrosius. Dii tui aut ærei sunt; ex quibus cucumæ melius fiũt ad vsus hominum.

50 ℭCuligna vas est potorium. Cato. Culignam in fœno grȩco ponnito, vt bene oleat. In eo vinum tantum reponebat.

51 ℭCumera vas est frumentarium, seu quo frumenta recondũtur. Horatius lib. 3. Ser. Cur tua plus cumeris laudes granaria nostris. Idẽ lib. 1. Epist. Forte per angustam tenuis vulpecula riman Repserat in cumeram frumenti.

52 ℭCuppæ dicunt maiora vasa ex ligno ad condiendum vinũ in quibus vinitores pedibus primũ vuas calcát, Lucanus lib. 4. Namq; retem vacuæ sustentant vndiq; cuppæ.

53 ℭCyathus paruum est poculum vinarium, Hinc cyathissare Plautinum uocabulũ id est bibere. Stare ad Cyathum dicuntur pincernæ & prȩgustatores, qui principibus vinum præministrant, Horatius. Puer quis ex aula capillis Ad

cyathum statuet vnctis. C. Memmius obiecti Iulio Cæsari, quòd ad cyathum & vinum Nicomedi stetisset, autore Tranquillo

54 ¶ Cymbium poculum est vinarium a cymbæ similitudine nuncupatum. Alii Cymbium per syncopam dictum putãt, quasi Cissymbium, vt est apud Macrobium. Varro apud Nonium. Item erant (inquit) vasa vinaria, sicut cymbium Aquilinæ patere, gutti, Sextarii. Est tamen cymbium Lactis quoq; poculum. Virgil. Inferimus tepido spumantia Cymbia Lacte.

55 ¶ Crossus vas est, cui oleũ & vnguenta imponũtur. Plutarchus in Aristide. Subsequuntur lactis & vini libationes in amphoris, Olei quoq; ac vnguenti Crossos liberi adolescentes deferunt.

56 ¶ Cyrtum vas est piscatorium, quod in alueorum angustiis terræ infigitur, vt eo se intromittant pisces.

57 ¶ Cottabus vocatur Phiala seu peluis ænea. Interdum capitur pro genere potionis.

58 ¶ Cirnea vas est vinarium Plautus in Amphitrione Cadus erat vini, inde impleui Cirneam.

59 ¶ Cululli calices erant fictiles, quibus põtifices virginesq; vestalles in sacris vtebantur. Horatius lib. 1, Car. Diues & aureis Mercator exsiccet Gulullis Vina. Idem in arte. Reges dicuntur multis vrgere culullis, Et torquere mero, quẽ perspexisse laborant.

60 ¶ Crataniõ Cranion, Cylichnides pocula sunt apud Cælium. Apud lacones fuit Cothon. Vnde Acratocotonas vocant merum vbertim haurientes. Et ebrietas Cothonismus dicitur. sunt & Cononiæ de artificis nomine.

61 ¶ Cypellum dicitur a græcis poculum ad interna proclinatum. Vocat & Amphicypellũ, velut vndiq; intro inflexũ.

62 ¶ Depesta fuit poculi genus, quo vtebantur vetustissimi.

63 ¶ Diota vas erat fictile & vtrinq; ansatum, aptissimum seruando vino. Horatius. lib 1. Car. atq; benignius Depromere quadrimum Sabina O Thaliarche merum diota.

64 ¶ Discus vas est escariũ, in quo reponunt carnes & alia ci

baria. Apuleius. Cœnarũ reliquiis discus ornatus. Capitur etiam proludo & rotundo lapide, quem in sublime iaculabantur iuuenes. Ouidius libro decimo. Splendescũt, latiq́; neunt certamina disci, Quem prius aërias libratum Phœbus in auras Misit & oppositas disiecit pondere nubes. Discus.

65 ℭ Dolia (inquit Nonius) vasa sunt grandia, in quibus vinum reconditur. Cato de Re Rust. Eos cóculcatos. in dolia picata indito.

66 ℭ Decemmodiæ & Trimodiæ vasa sunt rustica, quibus Rustici in ferendo frumento (dum ferunt) vtuntur His vocabulis vtitur Columella,

67 ℭ Fiscina vas est vimineum aut iunco textum. Plynius. Frõdarias fiscinas quatuor implere fundatorem iustum esse autumat. Est autem proprie vasculum illud, quo exsiccãtur casei. Virgil. in Coppa. Sũt & caseoli, quos iúcea fiscina. siccat. Politianus in Rustico. Cótextaq́; cãnis Fiscina lacte madens Diminutiuum est fiscella itidem vasculum virgulteũ Fiscella. significans, quo lac colatur, dum caseus imprimitur. Virgi. Et gracili ficellam texit hibisco. Tibullus li. secundo Tunc fiscella leui detexta est vimine iunci, Vtraq́; etiam dictio capitur pro vase, in quo maioris summæ pecunia reponitur Asconius. Sportæ. sportulæ. & sportellæ nũmorum sunt receptacula. Et sacci, sacculi, & sacelli, crumenæ. manticæ & marsupia. Item fisci fiscinę & fiscellę. Sporta. Sportula. Sportella.

68 ℭ Fideliam Nonius ait vas esse Samium ad plurimos vsus Plautus in Aul. Mulsi cõgialem plenam tibi faciam fideliã.

69 ℭ Frixorium dicitur sarrago, in qua quid frigitur. Nomen a sono deductum.

70 ℭ Futis vas erat aquariũ, quo aqua in tricliniũ infundebaẽ.

71 ℭ Guttus poculũ, erat quo in sacrificiis vtebãtur, quod forte oris esset angusti, & guttatim distillaret. Plynius. lib, 16 Cap. 39. Manius Curius iurauit se ex præda nihil attigisse Manius Curius. præter guttum faginum, quo sacrificaret. Gellius Libro. 17. Guttum Samiũ imprudens inanẽ (antquem si esset oleum) affert.

72 ℭ Gabatæ vasa ęrant concauata, in quibus reponebanẽ

pulmentaria & edilia. Martialis Lib.7. Transcurrunt Gabbatæ, volantq́ꝫ lances, Has vobis epulas habere lauti.

73 ¶ Gutturnium uas est gutturosum, ex quo aqua guttatim manat ad lauandas manus. Fluit autem stillatim propter oris angustias,

74 ¶ Gaster genus est vasis. Gasteriũ dixit Aristophães. Quali esset forma, non reperi.

75 ¶ Hydriam latine vocamus vrnam aquariam. Budæus. Lagena vas est ea forma, qua hydriæ fictiles hodie a Bellouacis importantur.

76 ¶ Heracleum dici voluĩt poculũ, in quo enauigauerit Hercules, ac esse Solis proprium In eo genere sunt Ethaniũ & Hemitomus. Fuit & Holmon poculi genus Ceratio simile. Holmon.

77 ¶ Isthmus poculum erat Cypriis peculiare teste Cælio.

78 ¶ Linter genus est dolii rustícani. Tibullus Lib.1. Aut mihi seruabit plenis in lintribus vuas. Est etiam lignum cauatum instar nauiculæ. Vnde & pro naui solet accipi.

79 ¶ Lanx vas est latum & rotundum minus excauatum quã patina. Apta lanx rebus diuinis. Ausonius. Thuribula & pateræ, quę tertia cura deum lanx. Virgilius Libro secundo Geor. Lancibus & pandis fumantia reddimus exta. Capitur etiam pro vase escario. Iuuenalis. Aspicce quammagno distendat pectore lancem.

80 ¶ Lasanum vasculum est ad euacuandum ventrem. Horatius. Te pueri Lasanum portantes Oenophorumq́ꝫ.

81 ¶ Leberes dicuntur vasa ænea apta coquẽdis carnibus aut aliis rebus. Ouid. lib.12. Et prima pocula pugna Missa volant, fragilesq́ꝫ cadi, curuiq́ꝫ lebetes. Idẽ in Ep. Vigintifuluos operoso ex ære lebetes. Virg. lib. iii. Aene. Ingens argẽtum, Dodonæosqꝫ lebetes.

¶ Larcos vas est in quo feruntur carbones.

82 ¶ Lechytus vocatur ampulla olearia. Hinc prouerbium. Lechyto pinguior. Hieronimus lib. iii. Regum. Hydria farinæ non deficiet, & lechytus olei non est imminutus. Prouerbiũ.

83 ¶ Lepista uas est ampullæ simile. Varro de vita patrum apud Nonium. Aliqui venditant oleum. Lepistæ etiam nũc

Sabinorum fani pauperioribus plærisq; aut fictiles sunt aut æneæ.

84 ℭLuter uas est, quo diluitur vinum,& immiscetur aqua. Hieronymus in Iouinianum vtitur.

85 ℭLabrum vas est aptum balneis & thermis,Dictum à lauando.Cicer. in Epist. Labrum si in balneo non est,fac vt sit.Virg.Sicut aquæ tremulum labris vbi Lumen ahenis Sole repercussum aut radiantis imaginæ Lunæ.

86 ℭLæbasium & lesbium Cęlius reponit inter pocula,& lyciurges inter Phialas. Lesbia. Lycurges.

ℭLagena vas est fictile ad formam hydriæ.A tereti enim collo distenta laxitas sensim ad imum gracilescit. Martialis.Nulla catenatis pila est præcincta Lagenis.

7 ℭMalluuium seu malluuiæ, vas est in quo lauãtur manus.

88 ℭMansisterna vrceus est aquarius.Plautus.Effer mansisternam cum aqua foras.

89 ℭMatella vas est vrinarium,& in quod emittitur lotium. Martialis lib.x.Dispeream si tu Pyladi præstare matellam Dignus es,aut porcos pascere Pirithoi.Plautus in Amphi. Nec tu postulas metellam unam infundi in caput tuum.Diminutiuum est matellio,eiusdẽ significationis.Varro.Postularet Trulleum,matellionem,peluim. Matellio.

90 ℭMergus mergoris,nomen est uasis à merendo dicti.Capitur forte pro situla.

91 ℭMetreta nomen est mensuræ,Interdũ accipitur pro amphora vinaria,seu alio uase.Martialis lib.v. Plurimus Hispanas mittet tibi nauta metretas.Iuuenalis Saty.iii.At hic tignum capiti incutit,Ille metretam.

92 ℭMistarius vas,quo vinum aqua miscetur.Lucilius.Vrceus aut gemina longus mistarius vrna.

93 ℭMortarium vas est in quo aliquid tunditur.pistillo.Pla. in Aulu.Cultrum,securim,pistillum,mortarium,quæ vtenda vasa semper vicini rogant.Aquam in mortario tundere Adagium est de inani opera. Proverbium

94 ℭMulctra quandoq; capitur pro vase,in quo mulgetur. Virg. libro.iii.Geor. Quam magis exhausto spumauerit

vbere mulctra, Læta magis præssis manabunt vbera mammis. Politianus in Ambra. Complerant olidam supra caput vbera mulctram.

Mastus. Mathallides. 95 ℂMetaniptrum calix erat, quo post cœnam vtebantur veteres, vbi lauissent. Mastus à Paphiis nuncupatur poculum Mathallides quoq; eiusdem sunt vsus.

96 ℂNassa vas est piscatorium, quo quum intrauit piscis, egredi nequit. Plautus. Nunquã ex ista nassa hodie escam. petã Cicero ad Atticum lib, xv. Ex hac nassa exire cõstitui, nõn ad fugam, sed spem mortis meliorem,

97 ℂNasiterna vas est aquarium ansatũ ac patens. Varro de Re rustica. Vt ex ære ahena. vrceos nasiternam faceret.

98 ℂNanum vas est breue & latum. Calepinus ait aliter dici Situlum barbatum.

Situlus barbatus. 99 ℂNestorida Cælius ait poculũ fuisse, quo sit vsus Nestor.

100 ℂObba genus est poculi. Pontanus in Lepidina. Obbam lactis, & hæc fumanti farta canistro.

101 ℂOenophorum, vas est vinarium, aptum ferendo vino, vt græca compositio docet Iuuenalis. Tandem illa venit rubicundula totum Oenophorũ sitiens. plena quod tenditur vrna Admotũ pedibus.

102 ℂOlla genus est vasis. Varro. Cato ait vuam vimineam in ollis commodissime condi. Plynius lib. xxxiiii. Quidam in ollis fictilibus tusam urunt, ac lauant in mortariis, postea siccant. Aula in eadẽ significatione potest accipi. Vnde Plautinæ Aululariæ inditum nomen.

Aula.

103 ℂOrca vas est capacissimum hispanis peculiare, quo salsamenta vinum & oleum & Salgana condebantur. Nomen traxit ab Orcæ marinæ similitudine. Persius, Angustæ collo non fallier orcæ. Varro apud Noniũ. Sed vbi conditum vinum nouum Orcæ in Hispania feruore musti ruptæ.

Orca marina.

104 ℂOxybaphum dicitur vas acetariũ, Cratinus posuit pro poculo. Onyx calix erat ligneus.

Onyx.

105 ℂPatela vas est latum & aptum condendis obsoniis. Horatius lib. i Episto. Nec modica cœnare times olus omne patella. Martialis. Quamuis lata gerat patella Rhombum.

106 ¶ Peluis vas est aquarium, in quo proprie pedes lauātur, quamuis etiam dicatur de aliis rebus.

107 ¶ Persilū vas erat picatum, in quo seruebant vnguenta.

108 ¶ Phiala vas erat uinarium aut aquarium. Iuuenalis Satyra. v. Virro tenet Phialas, tibi non committitur aurum. Cōflabatur enim auro. Nostri phialas uocant vasa vitrea, in quibus acetum aut aliquid simile reconditur.

109 ¶ Patera poculum est latum ac patens. Virg lib. iiii. Aene. Ipsa tenens dextra pateram pulcherrima Dido.

110 ¶ Patina uas est, in quo dapes elixæ & iurulentę feruntur ad mensam à petendo, vt liquet,

111 ¶ Pelluuium seu pelluuia uas quo lauantur pedes à perluendo.

112 ¶ Pocullum vas quo bibitur. Virg. Pocula bina nouo spumantia lacte quotānis. Val. Flaccus. Pars epulas manibus, pars aurea gestant Pocula. Interim poculum capitur pro ipsa potione. Syllius. Et Ambrosiis aruisia pocula succis. Virg. li. 2. Geor. Pocula siquando sæuæ infecere nouercæ. Diminutiuū est pocillū. Plautus. Tecum vna postea, tecum ęque pocilla potiter. Hinc pocillatores dicunt pincernæ.

113 ¶ Pollubrum uas aquatile ad lauādas manus. Liuius apud Nonium. Argenteo pollubro & aureo gutto. Fabius pictor apud eundem. Aquam manibus dato, pollubrum sinistra manu teneto.

114 ¶ Præferriculum vas erat æneum sine ansa & patens, quod in sacrificiis solebant præferre.

115 ¶ Psycter vas est ad usum mensæ celebre, teste apud Gællium Polluce. Ipsum refrigerandi commoditatibus destinatum erat. Psycteres tamen Nicander posuit pro umbrosis locis. Plutarchus pro vase in vita Alexandri magni. Glaucum medicum (inquit) in Theatro nactus absentem, caprum prandit assatum, & ingentem vini Psycterē hausit.

116 ¶ Pyrsophorum uas est grandius, cui succensa imponuntur ligna.

¶ Podoniptrum uas est, in quo pedes lauantur. Vnde & uocabulum inditum à Græcis.

Pelluuia. Pocillū. Pocillatores.

118 ¶Panathenaicum nomen est poculi, apud Posidonium, quo etiam in genere sunt Pellicæ.
119 ¶Pellæ seu pellides. vasa sunt quibus excipitur lac, dum mulgetur.
¶Inter pocula etiam numerantur Pristis, Procytis. Panaria dicuntur vasa viminea, quibus panes inferuntur ad mẽsam. Statius lib. 1. Syl. Hi panaria candidasq; mappas Subuectant, epulasq; lautiores. Diminutiuum est panariolum Martia. Cum panariolis tribus redisti. Suetonius in Caligula, Sparsit & missilia variarum rerum, & panaria cum obsonio viritim diuisit. Idem in Domitiano., Septimontiali sacrorum quidem die senatui equitiq; panariis, plebi sportellis cum obsonio distributis.
120 ¶Paropsis vas est escarium. Martialis. Cui portat gaudens ancilla paropside rubra Alecem. Iuuenalis Saty. iii. quàm multa magnaq; paropside cœnat.
121 ¶Quallus vas est vimineum, per quod vinum è prælo guttatim defluit, quum calcatur vua, Virgil. Tu spisso vimine quallos Collaq; prælorum fumosis diripe tectis. Colu. li. 9. Vt palis in parietem vehementer actis vimineos quallos superponant. Pontanus. Vidit ea pictos melius contexere quallos. Ply. lib. xvii. Quas si longus ferre libeat, in quallis statim aut vasis fictilibus defodere propagines aptissimum. Diminutiuum est quasillus. Tibullus lib. 4. Sit tibi cura Togę potior, pressumq; quasillo Scortum. Capitur etiã Quallus pro calatho, in quo virgũculæ suos reponunt fusos.
122 ¶Rhytium vas est lunari specie. Martial. In Rhytio poteris Phœbe lauare pedes.
123 ¶Sympiuium vas erat uinarium, quo utebantur in sacrificiis. Ply. lib. xxxv. In sacris quidem etiam inter has opes, nõ myrrhinis, cristallinisue, sed fictilibus prolibaẽ Sympiuiis. Iuuenal. Saty. 6. Sympiuiũ ridere Numæ, paruũq; Catinũ
124 ¶Sagana dicitur uas, in quo aliquid teritur. Nomen est etiam ueneficæ apud Horatium.
125 ¶Salinum vasculum est in quo sal reponitur, ad mensæ

ta sum, aut sacrificia. Horatius Viuitur paruo bene, cui paternum Splendet in mensa tenui Salinum. Persius. Purum & sine labe salinum,

26 ℭ Sartago dicitur patella. in qua caro frigitur. Aliter uocatur frixorium. Hieronimus. Iussit ignẽ admoueri, & adhuc spirantem torreri in sartagine.

27 ℭ Scaphium uas est excrementitium, & ad recipiendam corporis fæcem. Aliter uocatur matella. Iuuenal, Saty.6. Et ride positis scaphium quum sumitur armis. Capitur quãdoq; pro omni uase lati orificii. Lucretius lib.6 Et ramenta simul ferri, furere intus ahenis In scaphiis. Vitruuius In eo'q; collocetur circiter Solis occasum scaphium æreum aut plumbeum, aut peluis.

128 ℭ Scyphus uas est potorium Herculi dicatũ, quo ueteres in conuiuiis & sacrificiis utebantur. Cælius ait Scyphos quasi Scythos à Scythis populis, quibus frequens est ebrietas. Hinc Scythissare id est inebriari. Inter Scyphos laudantur in primis Bœotii, quibus Hercules primum in expeditionibus usus est. Deinde Rhodiaci, sequentibus Siracusiis De Scypho Virgil. Et sacer impleuit dextram scyphus.

129 ℭ Scutra seu scutula vas est forma rotunda, aliquanto minor disco. Martialis accepit pro vase octo unciarum lib.8. dicens. Bessalem ad scutulam longo peruenimus æuo. Idẽ Sic. implet gabatas, paropsidesq;, Et leues scutulas, cauasq; lances. Nos etiam scutellam dicimus.

130 ℭ Scutrisca uas est itidem rotundum, quod a scutra videtur deduci. Cato de re Rustica vtitur.

131 ℭ Seria vas est oblongum & fictile. Liuius. Et in uico histrio, fontem tanta vi aquæ fluxisse, vt serias, dolia'q; (quæ in eo loco erant proluta) velut impetus torrentis tullerit.

132 ℭ Sitarchia vas est repositoriũ cibi Hieronymus li.1. Regũ Panis deficit in sitarchiis nostris, & sportulã nõ habemus.

133 ℭ Situla cista erat, qua suffragia populi colligebant in creandis magistratibus legibus'q; ferẽdis. Dicim⁹ & sitella Cicero ꝓ Cornelio. Neq; maius est legere codicẽ, quã itercedat quã Sitellã ipsam cũ ipso itercessore deferre. Situla ẽt capit

pro vase,quo aqua hauritur,Plautus.Si hanc situlam acce pero,omnem illi puteo animam intertraxero.
134 ℭSporta seu sportula,vas est vimineũ canistro non dissimile Aliter potest vocari Corbis,Salustiusli.2. Historia[?]i. Emu/ lis canes Sportis dimittebant;Capitur etiam pro distribu/ tione pecuniæ in populum,aut cibis ipsis, qui distribuebã tur.Iuuena.Saty.1.Nũc sportula primo Limine parua sede turbæ rapienda togatæ.Suetonius in Domitiano. Sep ti/ montiali sacrorum die,senatui, equitiq; panariis ,plebeiis sportellis cũ obsonio distributis.
135 ℭStrigilecula,genus est vasis.Apul.iuxtaq; honestam stri/ gileculam recta fastigiatione clausulæ, flexa tribulatione ligulæ ut & ipsa in manu capulo moraretur,& sudor ex ea riuulo laberetur.
136 ℭSueturniũ vrceolus est seu guttus ex quo aqua in pel/ luuium distilat.
137 ℭSytropes Sytropedis,vas est fictile tribus fultũ pedibus
138 ℭSolium vas erat quo lauabantur,qui nolebant in ther/ mis sudare.Factum est olim tanto sumptu,vt esset argente um,quo mulieres lauabantur. Martialis lib.2.Zoile. quid Solium,subluto podice perdis.Plynius aliter videtur acce/ pisse lib.35. Vbi ait,Quin & defunctos sese multi fictilibus condi maluere.
139 ℭSyricũ vas erat plexile,in quod coniciebantur fici. Sele ucides Athenæus pro poculis posuit.Stamnium a Polluce numerantur inter vasa vinaria.
140 ℭSinum vas erat sinuosum.aptum condendo lacti.Virgil. Sinum lactis,& hæc tibi liba Priape quotannis. Synthesis vas est fictile,ex diuersis vasis composim.Martialis. Septe naria synthesis Sagũthi. Statius. li.4.Syl.Vnã mittere syn thesin quid horres Albotum calicum, atq;cacaborum.
141 ℭTepidarium vas est, in quo aqua tẽperaũ . Tinnia apud antiquos vasa fuerunt vinaria
142 ℭTriental vas est.tertiam partem sextarii capiens.
143 ℭTrua seu diminutiuũ Trulla,genus est vasis dictum a te/ rẽdo.eo vase aqua fundebatur in lauatrinam.Fiebat Trulla ex ære

Seleucides. Stammium. Synthesis. Tinnia. Trulla.

ex ære Corinthio & argento. Martialis posuit pro scaphio libro nono dicens. Clinicus Herodes Trullam subduxerat ægro. Horatius pro vase potorio dicens. Qui Veientanum festis potare diebus Campana solitus Trulla, vappáq; pro festis.

144 ¶Trulleum vas est latum & aquatile, quo Perluuntur manus. Varro apud Nonium. Itaq; ea sibi modo ponere ac suspendere quæ vtilitatis postularet, Trulleum, matellionem peluim nasiternam,

145 ¶Talarus vocatur calathus, qui contexitur viminibus, in quo coagulatur caseus.

146 ¶Thargelus dicebatur olla, in qua percoquebantur fructuum primiciæ in honorem Apollinis. Tragelaphum Cælius numerat inter pocula. Tragelaphus.

147 ¶Thericlæum poculũ est vinarium, in quo bibitur à Thericle quodam inuẽtore nominatum. Hinc natum adagium, Thericles. Thericlæi amicus. In parasytos & amicos mensæ. Prouerbiũ.

148 ¶Vannus fœminei generis vas est latum & vimine cõtextum, quo sordes a frumẽtis auferuntur. Alii cribrum cereale vocant. Columella. Ipsæ autem spice melius fustibus tũduntur, vannii expurgantur. Cribrũ.

149 ¶Vrna vas est fictile, quo hauritur aqua. Pontanus. Non riui crepitantis opem non fictilis vrnæ. In vrna etiam quãdoq; vinum & oleum reconduntur. Cato de re rustica. Vrnæ oleariæ, vrcei aquarii vinariæ vrnæ, alia vasa ænea Capuæ. Dicimus etiam vrnarium. Testis apud Nonium Varro.

150 ¶Vrceus vas, quo aqua effunditur in vrnam. Diminutiuũ est vrceolus. Cato de Re rusti. de hoc & aliis compluribus Vrceolus. sic ait. Item in cella olearia hæc opus sunt. Dolia olearia & opercula, & labra olearia. 14. Conchas maiores duas & minores duas, Trullas æneas tres, Amphoras olearias duas, vrceum aquarium vnum, vrnam quinquagenariam vnam sestarium olearium vnum, Labellum vnum, Infudibula duo, Spongias duas, Vrceus fictiles vrnales duos, Trullas ligneas duas,

¶Figuli.

Dibutades	Lysistratus	Arcesilaus
Idiochus	Dimophilus	Praxiteles
Rhetus	Gorgasus	Turianus
Theodorus	Galcosthenes	Vatinius
Encirappus	Possunius	Thericles
Eugrammus		

Dibutades Siconius primus fuit figulus Corinthi, qui ex Creta docuit fingere, primusq́ꝫ personas tegularum extremis imbricibus imposuit. Vide Plynium libro. 35. capitulo vndecimo. Sunt qui in Samo primos omnium plasticen inuenisse Ideochum, Rhetum, & Theodorum tradant. Author idem Plynius. Encirapus & Eugrãmus Italiæ plasticen tradiderunt. Hominis imaginẽ gypso ex ipsa facie primus omnium expressit, cæraqꝫ in eam formam gypsi infusa emendare instituit Lysistratus Sycionius frater Lysippi. Hic & similitudinem reddere instituit, & de signis effigiem exprimere inuenit, Plastæ laudatissimi fuerunt Dimophilus & Gorgasus. Calcosthenes cruda opera fecit Athenis. M. Varro tradit sibi cognitum Romæ Possunium, qui tubas, & pisces fecerit quos aspectu discernere à veris non potuisses. Idem magnificat Arcesilaum Luculli familiarem cuius proplastice pluris vænibat ab artificibus ipsis quam aliorum opera. Idem fecit Venerem genitricem in foro Cæsaris. Praxiteles plasticem matrem statuariæ, sculpturæq́ꝫ & cęlaturæ esse dixit. Neque vnquàm aliquid fecit, antequàm finxit. Turianus Iouis effigiem fictilem in capitolio dicauit. Fecit & Herculem eadem materia. Tales enim effigies deum tunc erant laudatissimæ. Hæc omnia habet Plynius libro. 35. Vatinius Beneuentanus calices vitreos faciebat. Hinc vasa Vatinia dicuntur vitrea. Martialis libro decimo Vatiniorum proxineta fractorum. Idem in Distichis. Vilia sutoris calices monumẽta Vatini Accipe. Thericles figulus fuit Corinthius, a cuius nomine fictilia quædam vasa Thericlea dicta sunt.

¶ Sacculorum nomina,

Loculi	Ascopera	Veleiæ
Marsupium	Sacciperium	Scortea
Mantica	Fisci	Hippoperæ
Calathus	Fiscinæ	Pasceolum
Quallus	Fiscellæ	Bulga
Pera	Sportulæ	
Culleus	Crumenæ	

SAccus in primis dicitur culleus seu maius marsupium in quo frumentum, aut quid aliud reconditur. Diminutiua sunt sacculus & saccellus. Iuuenalis Saty. vndecima. Sacculus e cœlo descendit. Saccus niuarius dicebatur pannus lineus quo niues attenuabantur, vnde refrigerabantur vina. De hoc Martialis. Attenuare niues norunt, & linthea nostra. Sacularii dicuntur latrones & incisores marsupiorum. Plautus appellat zonarios sectores. Græci Balantiotomos. Aeschines apud Cœlium. Adducet (inquit) illum veneficum, Balantiotomum, qui remp. incidit. Saccus vinarius. Saccularii. Zonarii. Balantiotomi.

¶ Loculus seu loculamentum dicitur capsa in qua seruatur pecunia. Martialis. Hos nisi de flaua loculos implere moneta Non decet argentum vilia ligna ferent. Ouidius libro sexto Fast. Gramina continuo loculis depromit eburnis. Loculamentum.

¶ Marsupium. Cato, Maiorem curam habere marsupii nostri, quàm vitæ.

¶ Mantica dicitur pera viatoria. Pera capitur pro sacculo. Erat autem peculiaris cynicis. Martialis libro. 4. Cum baculo peraq; senem. Idem in Dist. Dormiat & tetrico cũ cane pera rogat. Compositum est hippopera, equestris capsa Et sacciperium ex pera & sacco. Pera. Hippopera. Sacciperium.

¶ Fisci, Fiscinę & Fiscellę dicuntur marsupia, in quibus reconduntur pecuniæ publicæ, Vnde confiscare verbum. Iuuenal. Saty. 3. Res fisci est vbicunq; natat. Fiscinę. Fiscellę. Confiscare.

¶ De pasceolo Plautus in rudente. Nummi (inquit) octingenti auri in marsupio inferunt præterea centum denaria

Philippea in pasceolo seorsum, Idē de sacciperio & vidulo. Quę nā balena inquit, meū vorauit vidulum, aurū atq; argentū vbi omne cōpactum fuit? Eadem illa credo quæ meū marsupiū, quod plenum argenti fuit in sacciperio,

¶De hippoperis Anneus. Seneca in Epistolis. Cantherio (inquit) vehebantur impositis quidem hippoperis, vt secū utilia portarent.

¶Vestimentorum genera:

1 Abolla
2 Adalus
3 Amictorium
4 Aulæa
5 Amphitapæ
6 Arsineum
Anaxyris
7 Brachialia
Burrhanicum
8 Brachæ
9 Bardocucullus
10 Batrachides
Badiacus
11 Birri
12 Cyclas
13 Cento
14 Calantica
15 Caliga
19 Calyptra
17 Caltulla
18 Capitium
19 Castulla
20 Causia
21 Chalasis
Campestre
22 Chirodita
23 Chlamys
24 Chlęna
25 Colobium
26 Crocotula
Crocoton
27 Candys
28 Cucullus
29 Chiton
30 Conopeum
31 Cinctus gabin⁹
32 Cæsiceum
33 Carbasus
34 Culcitra
35 Casiaca
36 Capyris
Calasiris
37 Chortæus
Caunaces
38 Diphthera
39 Diplois
40 Dalmatica
41 Dextrocheriū
42 Endromis
43 Encimibomata
44 Ephestris
45 Epitogium
46 Exomides
47 Flamea
48 Forense
49 Fœminalia
Femoralia
50 Gausapina
51 Galericum
52 Galerus
Galbanium
53 Hemitogium
Homoleum
Hypotichos
Hemiploidion
54 Ianthina
55 Impluuia
56 Indusium
57 Infula
58 Ias
59 Lacerna
60 Lena
61 Lanetum
62 Latusclauus
63 Limbus
64 Lumbare
65 Leuidensa
66 Mastruga
Mollicina
67 Multicia
68 Mantile
69 Manica
70 Mamillare
71 Myotun

Mandya
72 Nebris
Otho
73 Paludamentū
74 Penulla
75 Puluinar
76 Palla
77 Parnacides
78 Patagium
79 Peplum
80 Periscelis
81 Perizonium
82 Pileus
Petasus
83 Poderis
84 Polymitus
85 Prætexta
86 Palium
87 Phelo
Perinesum
88 Rhenones
89 Ralla
90 Rechidimna
91 Reciuium
92 Regilia
93 Richa
94 Reticulum
Rhiza
95 Strophium
96 Sagum
Sagulum
97 Semitogium
98 Stragulum
99 Strigium
100 Subcula
101 Sudarium
102 Syrma
103 Supparus
104 Subligaria
105 Syndones
106 Subarmalia
Singiliones
107 Stola
108 Sythesis
109 Toga
110 Tyara
111 Tibiale
112 Tunica
113 Tyriantina
114 Tapetum
Trabea
115 Ventrale
116 Vensica
117 Vmbella
118 Xerapellinæ
119 Xystis

1 ABola vestis erat tragica & grauiorum personarum. Ea vtebantur externi reges, Erat enim magni splē doris & pretii. Martial. libro quarto Cærea quem nudi tegit vxor Abolla grabati. Idem libro octauo Nescit cui dederit Tyriam Crispinus abollam. Suetonius scrbit Pompeium quendam baculo percusum fuisse à Caligula quòd spectacula ingressus, conuertisset omnium oculos fulgore purpuræq; Abollæ. De hac Iuuenalis, Saty. 3. Atq; audi facinus maioris Abollæ.

2 ℭ Adasus tunica erat ab humeris non consuta.

3 Amictorium indumentum erat pectoris, quod dormientes se integebant, ne nocturno frigore offenderētur. Erat autē ex lino, mulieribusq; maximè in vsu. Amictoriu

4 ℭ Aulæa teste Nonio genus erat vestis peregrinæ. Nos Aulæum dicimus velamen beluatis intextum picturis. Aliter dici potest Peripetasma, Peristroma, & tapes seu tapetum. Virg. lib. 1. Aene. Aulæis iam se regina superbis Au Peripetasma. Peristroma.

tea composuit sponda. Syllius libro. 14. Quæq; attalicis variata per artem Aulæis scribuntur acu, aut Mēphitide tela.

5 ¶Amphitapæ dicuntur vestes, villos vtrinq; habentes. Lucilius apud Nonium. Amphitapæ villis ingentibus molles, & si aliud quid deliciarum.

6 ¶Arsineum autore Festo ornamentum erat capitis mulieris. Anaxyrim Cælius ait indumentum fuisse persis peculiare. Nos pileum dicimus.

7 ¶Brachialia dicuntur brachiorum tegumenta, vt tibialia tibiarū. Plynius lib. 15. Nec vllo malo medicamento lædi posse, aut veneno (si quis in brachiali habeat) arbitrantur magi. Erat & Burrhanicum genus cuiusdam vestis.

8 ¶Braca vestimentum erat Gallis quondam peculiare. Vopiscus, Gallicis (inquit) Braccis ornatus Tetricus in triumphum est ductus. Lāpridius ait Alexādrū principē inter militaria vestimenta braccas donasse, Hoc ēt vtebātur Sarmatæ. Lucanus libro. 1. Et qui te laxis imitant Sarmata braccis.

9 ¶Bardocucullus vestis erat Gallica, vnicuiq; tpi idonea, cum qua milites imbrium tempore iacebant in castris, & in agris rustici. Lucanus libro primo. Vibica lingonicus Tyrianthina bardocucullus. Idem Gallia Santonico vestit te Bardocucullo.

10 ¶Batrachides vestes erāt viriles & floridæ quæ nomē traxerūt à colore ranæ, quę Batrachos Gręce dicit. Similis prope erat bardiacus, sed sine cucullo id est capitis ligamento.

11 ¶Birri genus est vestis Gallicæ, quo capita integuntur.

12 ¶Cyclas vestis est fœminea & in rotunditatē formata. Sidonius ait pronubam Cyclade honorari, sicut toga senator honoratur. Alexander Romanus Imperator (autore Lampridio) dicere solebat matronas regias contentas esse debere Cyclade, quæ sex vnciis auri plus non haberet. De Cyclade Iuuenalis Satyra sexta. Hæ sunt, quæ tenui sudant in Cyclade. Propertius libro quarto. Hæc nūc aurata Cyclade signat humum. Cycladati dicuntur induti Cyclade. Tranquillus de Caligula. Sæpe depictas, gemmatasq; indutus Penulas manuleatus & armillatus in publicum proces

sit. Aliquando sericatus & Cycladatus.

13 ℭ Cento vestis est crassa, variisq; pannis & partibus consu
ta, ad quam allusisse videtur Horatius in arte dicens, Pur-
pureus late qui splendeat vnus & alter Assuitur pannus. Iu
uenalis Satyra sexta de Messalina Imperatrice. Intrauit ca
lidum veteri Centone lupanar. Nomades autore Strabone
centoriis vtuntur. Centonum instar pilo contextis. Cento-
nes per similitudinem vocantur carminis genus, ex di
uersis carminibus & carminum fragmentis hinc atq; illinc
accersitis consutum. Qualis est Ausonii Cento nuptialis,
ex virgilianis carminibus concinatus. Hinc natum adagiũ.
Farcire Centones, id est commenticiis nugis auditores lu-
dere. Plautus in epidico. Quin tu inquit alium quæras, cui
Centones farcias, id est, quẽ tu gloriosis mendaciis exple-
as, De Centone vestimento Poli. in Rust. Simul horrida
cautus Terga rudi Centone fouet.

ℭ Calantica tegmen erat capitis muliebre. Tullius in Clo
14 dium. Quum calanticam capiti accommodares.

ℭ Caliga tegumentum est tibiarum. Hinc caligati caligis
15 induti. Imperator caligula nomen sumpsit à Caligis quas
margaritis refertas primus portauit. Ausonius. Caius co-
gnomen caligæ cui castra dederunt. Tranquillus. Modo
in speculatoria caliga, nonnunquam socco muliebri.

16 ℭ Calyptra genus erat vestimenti, quo mulieres integebãt
sua capita.

17 ℭ Caltula vestis nomen sumpsit à Calta herba seu viola co
loris lutei.

18 ℭ Capitia dicuntur tegumenta capitum. Varro apud No-
nium. Nec capitia, nec strophia, neq; zonas. Capidulum
idem significat quod capitium.

19 ℭ Castula dicebatur palliolũ, quo puellæ nudæ infra pupil
las præcingebant. Varro. Castulã mulier sumsperat pro sue
cula. Hæc etiam Perizonium & præcinctorium appellatur.

20 ℭ Causia seu Causea tegmẽ est capitis ad calores. Valerius
Maxi. Quemadmodũ Antigonus caput Pyrrhi texit Cau-
sia, qua velatum caput more Macedonum habebat.

21 ℭChalasis tunica erat laxa & muliebris,(vel vt alii maluit) nodus tunicæ muliebris,quo connexa circa ceruicem tunica sumitur.Campestre dicitur lumbare seu subligar,quo integuntur lũbi.Horatius lib,1.Episto.Penula solstitio, campestre niualibus auris.

22 ℭChirodita vocatur tunica prolixa,vltra brachia manus operiens,peculiaris est Dalmatarum genti, Eius pannum galli Dalmascũ vocant.

23 ℭClamys dicitur vestis militaris pallio strictior & breuior Val.Flac.lib.6.Non auro depicta Chlamys,non flaua galeri Cæsaries.Sidonius.Humerosq; ex more priorum Includat Sarrana Clamys,depicta togarum Purpura plus capiat Plautus ad ornatum militis ait opus esse Chlamyde machęra & Petaso.Tranquillus in Tiberio accepit pro veste puerili.Munera inquit,quibus à Pompeia Pompeii sorore in Sicilia donatus est , Chlamys & fibula , item bullæ aureæ durant . In Caligula verò posuit pro veste militari dicens.Vt sæpe Chlamydes,peltaq; & galea armatã & iuxta adequitanté militibus ostenderit.Chlamydati dicũtur induti chlamyde. Plautus in Pseudulo Quis hic homo chlamydatus est,aut vnde est?

24 ℭChlæna vestimentum erat,quod aliis omnibus superponebatur.Nos lænam dicimus.

25 ℭColobium tunica erat sine manicis qua vtebantur quõdam Romani.

26 Crocotulla vestis crocei coloris,Plautus.Patagiatã Caltulam aut Crocotulam.

ℭCrocoton:genus est vestis rotũdæ,ac fimbriatæ.qua vtebantur diuites matronæ.Numeratur à Festo inter delicatas vestes.Hinc adagium natum Feli Crocoton dare,quum indignis honor exhibetur.

27 ℭCandys indumentum erat Persicum & regis quidem Haliporphyros. Plutarchus in Alexandro magno. Nunquã tamen vt mœdorum amictum barbarũ nimis & ab se alienum assumeret,induci potuit semper anaxyridas, Candyn tyaramq; repudians.

28 ℭ Cucullus vestis erat quæ implicabatur collo. Nostri monachorum gestamen uocant, quod relinquere plane sit nefas. Cucullam tamen dicere malunt fratres heremitani. De Cucullō Martia. lib. 10. Puilo Meuius alget in Cucullo. Iuuenalis Satyra. 6. Sumere nocturnos meretrix Augusta Cucullos, Georgius Valla ait breue esse tegmē & ville, quo caput humeriq; ad arcendam pluuiam conteguntur. Cuculla.

29 ℭ Chiton vestis erat prætenuis & simplex, quę fiebat lino. Capit̃ etiã pro thorace, unde & Homerus Chalcochitonas achæos vocauit, tanquàm æneis præmunitos tunicis. Chalcochitones.

30 ℭ Conopeum genus erat tentorii ad culices prohibendos quo maxime vtebantur Alexandrini, qui Conopeis lectos operiebant, ne à culicibus infestarentur. Propertius lib. 3. Fœdaq; Tarpeio Conopea tendere saxo. Horatius in Epodis, Interq; signa turpe militaria Sol aspicit Conopeũ, Iuuenalis Satyra. 6. Vt testudineo tibi Lentule Conopeo. Nostrĩ Conopeũ Cortinam lecti circũductilem vocant.

31 ℭ Cinctus Gabinus toga erat sic in tergum reiecta, vt lacinia eius reuocata hominē cingeret. Ea vtebant̃ Romani cõsules bellũ indicturi. Virgil. Lib. 7. Aen. Ipse quirinali trabea cinctuq; Gabino Insignis reserat stridentia limina consul. Porro cinctus virorum erat cingulum mulierum.

32 ℭ Cæsitium linteolum erat purum & candidum sic dictũ, ꝙ oras haberet circuncisas, autore Nonio.

33 ℭ Carbasus (inquit idem) pallium est, quo flumina amiciũtur, aut opulentiæ Sericeum erat aut lino tenui. Virg. lib, 8. Aen. Eum tenuis glauco velabat amictu Carbasus, Cicero in verrem. Tabernacula Carbasiis intenta vellis collocabat, Lucanus Libro tertio. Fluxa coloratis astringũtur Carbasa gemmis.

34 ℭ Culcitram Nonius ponit inter genera vestimētorũ, Est autem tella illa seu lintheum, quod dormientibus nobis ad quietem supponimus, cuiq; plumam inculcamus. Martia. Fraudata tumeat facilis tibi culcitra pluma.

35 ℭ Casiaca nomen est vestis, qua vtebantur Græci milites, Casianã vocauit Eustathius, a nomine Casii montis.

36 ℭCapyris tunica erat Persarum manicata. Calasiris fuit itidem Persarum vestis omnium pulcherrima. Herodotus in Euterpe. Vestibus amiciuntur lineis circa crura fimbriatis, quas Calasires appellant, super quas candida ferunt amicula tanquam superiecta.

37 ℭMassiliensium erat Chortæus. Babylonicorũ Caunaces.

38 ℭDiphthera pastoricium erat indumentum ex pellibus, Herodotus scribit Ionas Biblos dicere Diphtheras, ꝙ aliquando Biblorum seu papyri penuria pellibus vterentur tum caprinis, tum ouillis. Alio nomine vocatur Beta.

39 ℭDiplois dicitur duplex pallium, vt dictio monstrat. Diploidion Cælius numerat inter vestes mulierum proprias.

40 ℭDalmatica genus est vestis, q̃ à dalmatis populis (apud quos frequens fuit eius vsus) nomen sumpsit. Hac dictione vsus est Lampridius. Dalmaticatus inquit, post cœnam ambulabat.

41 ℭDextrocheria dicuntur dextrarum manuum ornamenta, Alio nomine vocantur dextrariola Iulius Capitolinus scribit Maximinum patrem pollice fuisse ita vasto, vt vxoris dextrocherio vteretur pro annulo.

42 ℭEndromis vestis erat hirsuta & longiore villo, quibus vtebantur in gymnasio & theatro ad munera arenæ exercendę. Mittebatur autẽ ex gallia ob peritiam textorum qui illic habebantur præstantissimi. Martialis lib. 4. Hanc tibi Sequanicæ pinguem textricis alumnam, Quæ lacedæmonium barbara nomen habet, Sordida sed gelido non aspernanda decembri Dona peregrinam mittimus Endromidẽ. Hec vestis exigui erat prætii, licet à diuitibus tantũ vsurparetur, Nam soli diuites in gymnasiis solebant exercere Idẽ. Martia. Pauperis est munus sed non est pauperis vsus Hãc tibi pro togula mittimus Endromidem. Iuuenalis Satyra. 3. Igniculum brumæ si tẽpore poscas Accipit Endromidẽ, si dixeris æstuo, sudat Idẽ Saty. 6. Endromidas Tyrias & fœmineum Ceroma. Endromidatus dicitur Endromide indutus. Sidonius. Et nunc dum in carbaso sudat vnus alter in bombyce. Tu endromitatus exterius, intrinsecus fasceatus.

¶Encimibomata vestes erant quædam puellares. Cato de
liberis educādis apud Noniū. Vt puellæ habeant potius in
vestitu chlamydes, Encimibomata et Parnacidas, q̄ togas.
¶Ephestris à Grecis dicit quā milites armis superponūt.
44 ¶Epitogium dicitur, pallium, quod superponit toge. ver
45 bum est bigenum ex græco & Romano compositum.
¶Exomides erant vestimenta quædam, quæ aliis tunicis
46 superponebantur, Sunt qui Comicorum fuisse putent.
¶Flammea erant indumenta capitis, quibus matrone &
47 nubentes vtebantur ad velandum pudorem in nuptiis. De
his videtur intellexisse Sene. Cui coniugio corpora velas
captiue pudor, Lucanus lib. 2. Non timidum nuptæ leuiter
tectura pudorem Luthea demissos velarunt flammea vul
tus. Idem. Flammea sollicitum præuelatura pudorem. Mar
tialis. libro vndecimo. Flāmea texentur sponsæ, iam virgo
parata est. dicitur etiam flamminium.
¶Forensia vestimenta erant, quibus Romani vtebantur
48 in foro Aliter vocantur togæ forenses. Suetonius in Augu
sto. Forensia autem & calceos nunquam non intra cubicu
lum habuit. Idem in caligula. Posteriore epulo forensia in
super viris, puerilis ac fœminis fascias purpuræ ac conchy
lii distribuit.
¶Fœminalia seu femoralia dicuntur fœminum seu femo
49 rum tegmenta. Fœmina enim pro femoribus capiunt. Ply
nius. Prioribus pedibus fœmina onerant, propter id natu
ra scabra. De fœminalibus Sueto. in Augusto. Hyeme qua
ternis cum pingui toga tunicis & subucula, & Thorace la
neo, & fœminalibus & Tibialibus muniebatur.
¶Gausapina vestis erat villosa non tamē onerosa. Martia.
50 Et dolet, & queritur sibi nō contingere frigus. Propter sex
centas Baccara gausapinas. Idem Is mihi candor inest vil
lorū gratia tanta est, Vt me vel media sumere messe velis.
¶Galericū capitis indumentū, quo crines operiebantur In
51 vsu erat palestritis, ne capilli eorū ceromate cōtaminaren
tur. Suetonius scribit Othonem Galericum capiti propter
raritatem capillorum adoptasse, vbi galericum accipit pro

adulterina coma,quę ex alienis capillis instar galeri cōpīn gif & ita graphicè capiti annectit,vt à vera coma interno sci nequeat.De hoc Martialis Ne luter immundum niti- dos cęroma capillos,Hac poteris madidas condere pelle comas.

52 ¶Galerus dicitur capitis tegumentum factum instar galeę Poëtæ fingunt mercurium In ferendis deum mandatis vti galero.Claudianus lib.1.de raptu.Cyllenius astitit ales Sō niferam quatiens virgam,tectusq; galero,Stroza pater. Pe dibus talaria curem Picta galereti nectere Mercurii.De Ga lero,Statius lib.4.Theb.Archadii morem tenet ille galeris. Pontanus.Et picturatum buxi de fronde galerum.

¶Gabanium habitus est græcanicus oblongis manicis, quo nunc vtuntur plæriq; Itali.

53 ¶Hemitogium dicitur media pars togæ.Ratio dictionis nota.Homoleū genus erat pilei,quo vtebātur veteres.Hy potichos dicitur subucula,estq; pontificum,autore Hiero nymo.Hemidiploidion numeratur inter Muliebres vestes.

54 ¶Iāthina dicitur vestis Violacea.Martia.Coccina formo sæ donas & Ianthina Mœchæ.

55 ¶Impluuia vestis erat,qua sacerdotes per imbrem vteban tur.Varro.Salium quoq; sereno tempore Impluuia ami- ctum fuisse criminabantur.

¶Indusium vestis erat,quæ super subuculam induebatur. Iudusiatus id est indusio vestitus.

56 ¶Infulæ dicebantur fasciæ factæ instar diadematū,à qui- bus vtrinq; dependebāt vittæ,Virg.Nec te tua plurima Pā thu Labentē pietas,nec Apollinis infula texit.Idem Libro tertio.Georg.Lanea dum niuea circundantur infula vitta. Seneca in Agamennone.Sed cur sacratas diripis capitis in fulas.Infulati dicuntur infula operti.

¶Ias nomen est vestis apud Herodotum scribentem. in

57 quas quum alia ratione animaduertere non possent, vestē illarum in Iadem mutauerunt.

¶Lacerna vestis erat militaris & cocinea. Erant & lacernę

58 albæ apud veteres, quibus vtebantur in spectaculis, &

ad vsus theatrales. His albentes togas (vt indicat Epigrammaticus) contegebant. De his intellexit Suetonius in augusto dicens. Ne quem post hæc de cætero paterentur, in foro circo ve, nisi positis lacernis togatum consistere. Plynius Libro. 16. Statimq; augent lacernam precia. Propertius Libro tertio. Tu tamen iniecta tectus vesane Lacerna, vbi de militari intelligit. Idem Libro. 4. Texitur hæc castris quarta lacerna tuis. Ouidius Libro secundo. Fast. Mittenda est domino (nūc nūc properate puellæ) Quàm primū nostra facta lacerna manu, à lacerna fit lacernatus. Iuuenalis Satyra. 1. Ipse lacernatæ quum se iactaret amicæ. De amphitheatralibus lacernis, Martial. Amphitheatrales nos commendamur ad vsus, Quum tegit albentes nostra lacerna togas. Lacernatus.

60 ¶ Læna vestimentum erat, quod superponebatur tunicis omnibus. Virg. Tyrioq; ardebat murice lęna Demissa ex humeris. Græci Epigraphon dixere. Ab huius vestis vsu nomen traxerunt Lænates Romani. Epigraphō.

61 ¶ Lanetū genus erat vestimēti confectum ex lana sucida.

62 ¶ Latusclauus vestis erat senatorii ordinis insigne, vt calceus lunatus. Tunicæ purpuram Plynius Latumclauum appellat. Suetonius in Augusto. Sumenti virilem togam tunica laticlaui resuta ex vtraq; parte ad pedes decidit. Idem in Cæsarę dictatore. Ferunt vsum eum latoclauo ad manus fimbriato, nec vt vnquàm aliter quàm super eum cingeretur. Idem de gallis. Iidem in curia galli braccas deposuerunt, & latum clauum sumpserunt. Horatius Libro primo. Ser. describere volens senatorem dixit. Et latum demisi pectore clauum. Clauus etiam & latusclauus (quod etiam Laticlauium dicitur) capitur pro senatoria dignitate, vt ius annullorum aureorum pro equestri ordine. Ouidius. Curia restabat, claui mensura coacta est. Tunica laticlaui texi cœpit Plynii temporibus, qui latiore clauo Tullum hostilium è regibus primum vsum prodidit. Dictus est autem à textura, qua in mappis vsos fuisse docet Martia. Et lato variata mappa clauo. Ab hoc vestimento laticlaui dicuntur senatores & senatorum filii. Suetonius in Augusto. Binos Calceus lunatus. Laticlauij.

plærumq; laticlauios præposuit singulis alis. Idem in Ne-
rone, A quodam laticlauio (cuius vxorem attrectauerat)
prope necem cæsus.

63 ℭ Limbus erat vestimentum muliebre, purpuram in imo
consutam habens. Vergi. li. 4. Aen. Sidoniam picto chlamy-
dem circundata limbo. Statius lib. 6. Theb. Subligat & pi-
cto distinguit tempora limbo. Idem lib. 2. Achil. Et pictura
to cohibet vestigia limbo. Limborarii dicuntur huius vesti-
menti textores.

ℭ Lumbare, quo teguntur lumbi. Hieronymus. Sicut tu
64 posuisti lumbare istud ad lumbos tuos.

ℭ Leuidensa genus est vestis vile, raro tenuiq; textu. Hinc
65 munus leuidensæ prouerbiali figura dicitur munus mini-
mi precii. Cicero ad Dolobellam lib. 9. Epist. Sed ego ho-
spiti veteri & amico munusculum mittere volui Leuiden-
sæ crasso filo, cuiusmodi ipsius solent esse munera.

ℭ Mastrugæ seu mastrucæ vestes erant Sardis peculiares.
66 Plautus. Mastrugatus & plenus puluere.

ℭ Mollicina vestis à mollicie nomen sumpsit. Multicia ve-
67 stes erant tenues & lucidæ & delicatis aptissimæ. Fiebant se-
rico. Dicebantur autem multicia, quòd suauitate sua mul-
cerent. Iuuenalis Satyra secunda Non facient, alii, quum tu
multicia sumas.

68 ℭ Mantile dicitur lintheum, quo terguntur manus. Virgil.
Tonsisq; ferunt mantilia villis. Pontanus. Pendent manti-
lia circum Alba quidem, croceis sed flauescentia villis. Di-
cimus & mantellum. Plautus. Nec his sycophantiis nec fu-
cis vllum mantellum obuiam est.

ℭ Manicæ dicuntur manuum tegumenta. Hinc manicatæ
69 vestes, quæ olim probro datæ sunt & molliciei. Virgi. Et tu
nicæ manicas, & habent redimicula mytræ.

70 ℭ Mamillare indumentum erat ad compescendas papil-
las mulierum mammosarum. Martialis. Taurino poteras pe-
ctus cõstringere tergo, Nã pellis mãmas nõ capit ista tuas.

ℭ Myoton Armeniorum fuisse vestimentũ dicunt, muris
71 figura varie ornatum. Erat & Mandya vestimenti genus,

quo se vt lorica muniebant, latini Mantellum dicunt.

72 ℭ Nebrides vestes erant villosæ factæ pellibus ceruorum, quibus in sacrificiis Bacchi vtebantur. Sidonius. Rotat Enthea thyrsum Bassaris, & macullis Erithreæ nebridos horrens. Otho apud Homerum nomen est candidi amiculi ex lana non ex lino, inquit Cælius.

73 ℭ Paludamenta ornamēta erant & insignia militaria. Ideo quum ad bellum exiit imperator, Paludatus dicitur proficisci. Cicero in Pisonē & Gabinum. Exierunt duo paludati vulturi. Suetonius in Cæsare dictatore. Paludamentū mordicus trahens, ne spolio potiretur hostis. Idē in Augusto, Priore eum Antonius fugisse scribit, ac sine paludamento, equoq; post biduum demum apparuisse. Paludamenta dicuntur à palam, quod his induti palàm conspicerētur. Plynius scribit Coccum fuisse dicatum paludamentis imperatoriis. Licet autē bellicum & castrense imperatoris esset indumentū, paludati tamē erāt lictores. Liuius. Cū paludatis lictoribus ꝓfectus ab vrbe Brundusium venit. De hoc vestimenti genere ēt meminit Val. Maxi. li. 1. de Crasso apud parthos interfecto loquēs, Pullū (inquit) ei traditū est paludamentū quū in præliū exeūtibus albū aut purpureū dari soleret. Paludati (vt iā exēplis docuimus) dicunt paludamētis ornati. Iuuenalis Satyra. 6. Cūq; paludatis ducibus ꝓsente marito, Ipsa loq recta facie, strictisq; mamillis. Paludamentū hodie Cottā armorum vocamus, inquit Budæus.

74 ℭ Penulæ vestes erant seruorum & pauperiorum. Optimę texebantur ex lana appulla. Ea vtebantur ad arcendā pluuiā, sed nunq̄ imperatores. Galba amico roganti Penulam non pluit, inquit, non opus est tibi. Si pluet, ipse vtar. De Penulis Lampridius in Alexandro Seuero Penulis intra vrbem frigoris causa, vt senes vterentur, permisit, quū id vestimenti genus semper itinerariū, aut pluuiæ fuisset Matronas tamē intra vrbē Penulis uti vetuit, in itinere permisit. Horatius li. 1. Epist. Incolumi Rhodos & Mytileni pulchra facit quod Penula solstitio brumale niualibus auris. Notatus est Caligula, quòd penulis vteretur, quæ imperatorē

minimè decebāt Suetonius de eo sic inquit. Sæpe depictas gemmatasq; indutus Penulas, manuleatus & armillatus in publicum processit. Augustinus Penulam accepit pro grãmaticorum indumento lib. 1. Confes. vbi ait. Quis penulatorem magistrorum inquit, audit aure sobria, ex eodē puluere hominem clamantem & dicentē, fingebat hæc Homerus. Vlpianus iuriscon. inter communia vestimenta (quibus vir & mulier promiscue vtuntur) penulas numerat. Penularium dicitur penulæ repositoriū, & penulati penulis vestiti. Martialis lib. 2. Non ipse Codrus alpha penulatorū.

75 ℭ Puluinar, puluinus & puluillus dicitur, quod dormientium capitib⁹ supponit, à plumis pullorū. quibus fit. Catullus posuit pro plumeo lecto & geniali thalamo, in quo noua nupta quiescit cū sponso, vbi ait. Puluinar vero diuæ geniale locatur. Idem Puluinar cōplexa suo velabat amictu.

76 ℭ Palla dicitur honestæ mulieris vestimentum. Statius li. 7. Theba. Et fibula rasilis auro Tænariam fulua mordebat Iaspide pallam. Seneca in Hippolyto. Tenuem tyrio stamine pallam. In gallia viri etiam vtebantur palla. Martial. Dimidiasq; nates gallica palla tegit.

77 ℭ Parnacides vestes erant puellares. Testis apud Nonium Varro.

78 ℭ Patagium erat chlamys aurea, quæ pretiosis tunicis superindui solebat. Patagiarii dicuntur vestimenti huius textores. Patagiati eo induti. Apul. libro secundo de asino aureo. Vberes enim crines leniter emissos, & ceruice dependulos, ac deinde per colla dispositos, sensimq; sinuato patagio residentes.

79 ℭ Peplum seu peplus vestis erat solennis, quæ viro vel fœminæ, iniiciebatur, Plautus. Nunquàm ad ciuitatem veni, nisi quum infertur peplum hodie. Virg. Crinibus Illiades passis, peplumq; ferebant. Lactantius grammaticus ait peplum dici vestem candore eximio, aureis distinctam clauis, sine manicis, quam vestitores deorum simulachris iniiciebant. Peplum primò instituerunt Athenienses. Texebatur matronarum manibus, intraq; triennium numini offerebatur

tur

tur, sed Mineruæ imprimis. Seruius ait Peplum pallam esse fœmineam Mineruæ consectatam. Xenophon scripsit Peplum etiam conuenisse viris. Lactantius Peplos dixit in masculino genere His Peplos (inquit) & indumenta preciosa, quibus vsus velaminis nullus est, his aurum & argentum consecrant. Peplus.

80 ¶ Periscellis dicitur pectoralis mulierum fascia, seu simile aliquod indumentum puellare, aut (vt alii malũt) brachiorum est ornamentum quod aliter dextrocherium vocatur Horatius libro primo Epist. Nota refert meretricis acumina sepe catellam, Sæpe Periscelidem raptam sibi flentis. Mænander scripsit puellas gestare periscelidas. Gremialia vocat Cælius. Dextrocherium. Gremiale.

81 ¶ Perizonium palium est præcinctum, quo nudæ virgines infra papillas præcinguntur. Aliter præcinctorium vocat. Perizonium.

82 ¶ Pileus seu pilleum dicitur virile tegumẽtum. Apuleius libro vndecimo Vidi & vrsam mansuem cultu mattonali sella vehebatur. & simiam pileo textili crocosiisq́; phrigiis catamiti pastoris specie. Persius. Hanc nobis Pilea donant Gælius sabinus iurisperitus testis est apud Gellium pileatos seruos vænum solitos ire, quo indicabant veteres, vænundandi legem non esse operiendam. Corona signum erat captiuorum vænalium, Pileus vero impositus demonstrabat eiusmodi seruos vænundari. Hinc pileus interim pro libertate capitur, cuius insigne est. Liuius. Postero die serui ad pileum vocati & carcere vincti emissi. Suetonius in Nerone. Tantumq́; gaudium publicé præbuit, vt plebs pileata tota vrbe discurreret. Idem in Tiberio. Seruisq́; ad pileũ frustra vocatis in Siciliam profugit. Serui enim (qui manumittebantur) accipiebant pileum capite raso. Sex. Aurelius. Omnis (inquit) Roma adeò interitu Neronis exultauit, vt plebs induta pileis manumissionum tanquàm sæuo exempta domino triumpharet. Martialis. Permittis puto pileata Roma. In Saturnalibus ad exprimendam libertatẽ pileata erat Roma, vnde idem Martialis. Dumq́; decent nostrum pilea sumpta Iouem. Corona. Pileus pro libertate.

¶ Petasus dici potest capitis tegmen seu vmbraculum ad instar pilei formatum. Suetonius in augusto. Domi quoq; non nisi petasus sub dio spaciabatur. Cicero ad Cassium, Sed tabellarii petasati veniunt, comites ad portas expectare dicuntur. Plynius libro. 36. scribit in summo labyrynthi Italici Petasum vnum omnibus pyramidibus impositum fuisse.

83 ¶ Poderis dicitur talaris tunica duplici sydone. Iosephus Byssinam vocat, Hæc adeo arcta est & strictis adeo manicis vt nulla sit in ueste ruga. Tales interdum habent milites, vt onere expediti aptiores sint torquendis hastis, aut vibrandis sagittis.

84 ¶ Polymitus vestis nomẽ sumpsit à multiplici liciorum varietate. Nam mitos græce filum dicitur latine. Hinc Polymita vestis dicitur multis liciis contexta. Plynius. Plurimis verò liciis texere, quæ Polymita appellant, Alexandria instituit. Polymitarii dicuntur, qui huiusmodi vestimenta conficiunt.

85 ¶ Prætexta vestis erat patriciorum ab eo dicta, quod purpura prætexebãtur. Hinc prætextatus Papyrius dictus est ob loquendi tacendiq; prudentiam in ætate prætexta. Et prætextatus sermo dictus ab antiquis, qui nihil haberet obscœnitatis. Pompeius Sextus libro. 16. de verbis priscis, Nefas inquit apud veteres habitum est vti prætextati pueri verbis obscœnis vterentur, ideoq; pretextatum sermonem appellarunt, qui nihil obscœnitatis refert. Quam sententiam apud Macrobium videtur probare Vectius prætextatus. Nam toga inquit, prætexta ea ratione pueris additur, vt ex colore purpuræ ingenuitatis pudor regeret, Diuq; negatum libertinis fuit, vti prætexta, vnde etiam Prætextatæ fabulæ apud antiquos dictæ sunt, quibus pręcepta et monitiones ad optimos mores pueris tradebantur. Horatius in arte. Vel qui pretextas, vel qui docuere togatas. Contra tamen Suetonius in Tito vespasiano verba prætexta vocat impudica, qualibus solent vti lasciuientes pueri. Erat inquit. dicacitatis plurimæ, & sic scurrilis ac sordidæ vt ne

prætextatis quidem verbis abstineret. M. Tullius in oratio
ne pro Murena scribit filios triunphantium maximè præ
textatos sedere consuesse in equis triumphatoris.
86 ¶ Pallium vestimentum erat Græcis peculiare, Hinc pal Comœdiæ pal-
liatæ comœdiæ, quæ scriptæ sunt secundum ritus & habi liatæ.
tus Græcorum palliatorum. Palliati & palliolati dicuntur Palliati.
induti pallio. Sueto. in Cæs. dictatore. vno quo sagati pal Palliolati.
liati ve, altero quo togati cum illustrioribus prouinciarum
discumberent. Idem in C. Claudio. Ob hanc tandem vale
tudinem in gladiatorio munere (quod simul cũ fratre me
moriæ patris edebat) palliolatus nouo more præsedit. Mar
tialis. Hanc volo quæ facilis, quæ palliolata vagatur, De
pallio. Suetonius in Aug. Togas insuper ac pallia distribuit
Idem in Cæsare Tiberio. Redegitq; se deposito patrio ha
bitu ad palliũ & crepidas. Pallium quoq; vestimentũ erat
philosophicum. Herodes (vt est apud Gellium) quendam Herodis dic-
barbatum palliatumq; (qui ex eo habitu philosophus vi tum.
deri volebat) ita taxauit. Video barbam & pallium, philo
sophum nondum video. Diminutiuum est palliolum iuue Palliolum.
nalis Satyra. 3. Vxorem comœdus agit vel Dorida nullo
Cultam palliolo. Martialis. Succida palliolo vellera quinq;
petit A palliolo fit aduerbium palliolatim. Plautus. Pallio Palliolatim.
latim amictus sic incessi ludibundus.
87 ¶ Phelonem pro quondam tuniculæ genere accipit Cæ
lius. Perinesa antiqui vocabant indumenta, in quorum ex Perinesa.
tremitatibus assuta esset purpura quadã insulæ imagine.
88 ¶ Rhenones vestes erant pelliceæ, quibus autore Cæsare
Germani vtebantur. Sidonius. Viridãtia saga limbis margi
nata puniceis, penduli ex humeris baltei vel gladii balteis
supercurrẽtib⁹ struxerat clausa bullatis latera Rhenonibus.
89 ¶ Ralla vestis dicta est à raritate filorum. Plautus apud No
nium. Tunica Ralla, toga spissa.
¶ Rechidimna seu recidipna vestes erant peregrinæ, qui
90 bus vtebantur in Gymnasiis. Iuuenalis Satyra. secunda Ru
sticus ille tuus sumit recidipna Quirine.
91 ¶ Reciniũ vestis fuit antiquissima quadrata, cuius mediam

Ricinus. Ricinum. partem iaciebant post humeros. Eadem Ricinus, & Ricinum dicitur à reiiciendo. Festus. Ricinum est omne vestimentum quadratum

92 ℭ Regilla vestis erat regia, vnde etiam tractum nomen. Ea erat auro & purpura intexta & regibus peculiaris. Plautus Basilicam an Regillam induam tunicam.

93 ℭ Richa vestimentum erat, quod nos sudarium dicimus. Serenus, aut Zonulam, aut autem, aut richam.

94 ℭ Reticulum capitis tegmen muliebre. Varro Suisq; suspendit laribus marinas molles pillas, Reticula & strophia. Capitur etiam pro quodam instrumento, quo antiquitus panes ferabantur. Iuuenalis Satyra. 12. Mox cum reticulis, & pane, & ventre lagæna, Horatius. Vt si Reticulum panis væ nales inter onusto Forte vehas humero. Rhiza vestimentum fuit Thracium. Rhiza.

95 ℭ Stropium dicitur fascia pectoralis ad deuiciendas puellarum mammas. Nonius ait Strophium breuem esse fasciã, quæ virginearum papillarum coercet errorem. Martialis fasciam, vocat pectoralem, vbi ait. Fascia crescentes dominæ compesce papillas, vt si quod capiat nostra tegatq; manus. De Strophio Catullus. Non tereti strophio lactantes vincta papillas, Pontanus libro tertio de Stellis. In medio iecit strophium & cum pectine gemmas. Capitur etiã Strophium pro religiosa quadam corona, qua vtebantur antiqui sacerdotes. Plinius Tenuioribus coronis vtebantur antiqui strophia appellantes. Diminutiuum est strophiolum Autor hymni (qui in honorem diui Ioannis Baptistæ canitur) posuit strophium pro villoso corporis tegumento, vbi ait. Præbuit hirtum tegimen Camelus Artubus sacris, Strophium bidentes. Strophium pro corona. Strophiolum.

96 ℭ Sagum erat militare vestimentum, quod teste Cicerone, sumi solebat in bello. Et quando in sagis tota ciuitas erat, consulares viri solebant esse togati. Martialis libro. 1. Ibis ab excusso missus in astra sago. Plynius libro. 17. Sacerdos candida veste cultus arborem scandit, Falce aurea demetit Candido id excipitur Sago. Iuuena. Satyra. 6. An saga vendi

den ti nubat caupone relicto. Suetonius. Ferebatur & noctibus vagari solitus, atq; inualidum quemq; obuiorū vel potulentum corripere, ac distento sago impositum in subli me iactare. Sagati dicuntur sago induti. Idē Sueto. in Cæs. dicta. Conuiuatum assiduè per prouincias duobus tricliniis, vno quo sagati palliati ve, altero quo togati cum illustrioribus prouinciarum discumberent. Martialis. Vis te purpureum ruffe sagatus amem. Sagarii dicuntur venditores sagorum. Sagulum diminutiuum est à sago. Vir. libro. 8. Aen Virgatis lucent sagulis, tū lactea colla Auro inectuntur. Hinc etiam sagulati sagulo induti. Sueto. in vitellio. vrbem quoq; ad classicum introit paludatus, ferroq; succinctus inter signa atq; vexilla sagulatis militibus. Sagati. Sagulū. Sagulati.

97 ℭ Semitogium vocatur breuis & dimidia toga. Vnde semi togati dicuntur. Semitogati

98 ℭ Stragulum vestis est, qua lecti sternuntur colorum & figurarum multitudine variegata. Tibullus libro primo. Nā neq; tunc pluuiæ, nec stragula picta soporem. Nec sonitus placidæ ducere posset aquæ. Martialis. Stragula purpureis lucent villosa tapetis. Idem tamen accepit stragulum pro Ephippio, vbi ait. Stragula succincti venator sume veredi. Varro Quicquid insternebant, à sternendo stragulum appellabant. Hieronymus posuit pro veste muliebri. Stragulatam (inquit) vestem fecit sibi, Byssus &, purpura indumētum eius. Stragulū pro Ephippio.

99 ℭ Strigium vestis erat hispanica. Plautus Nudus est, Iurat se strigium oppigneraſſe.

100 ℭ Subucula vestis erat interior, quæ sub alia induebatur. Varro Post quàm binas tunicas habere cœperunt, instituerunt vocare subuculam. Horatius libro primo Epist. Rides si forte subcula pexæ Trita subest tunicæ vel si toga dissidet impar.

101 ℭ Sudarium dicitur lintheum ad detergendum corporis sudorem & purgandas nares. Suetonius in Nerone. Neq; quicquam serio ioco ve gerit, nisi stāte Phonasco, qui moneret parceretq; arteriis, ac sudarium ad os applicaret. Ex

Setabi Hispaniæ vrbæ mittebantur optima linthea, quæ sudaria dicebantur Catullus. Nam sudaria Setaba ex Iberis Miserunt mihi muneri Fabullus & Verannius. Diminutiuum est sudariolum, Apuleius, Quanti sudores innocentibus hoc vno sudariolo afferantur, possum equidem pluribus disputare.

Sudariolum.

102 ¶ Syrma vestis erat, quæ in recitandis grauioribus poëmatis trahebatur ab hystrionibus. Martialis libro quarto Musa nec insano Syrmate nostra tumet. Seneca in Hercule furente. Auro decorum Syrma barbaricum trahit. Ea veste maxime vtebantur tragœdi, quod etiam inuit illud distichon. Martialis libro duodecimo Transtulit ad tragicos se nostra Thalia cothurnos, Aptasti tragicum tu quoq; Syrma tibi,

103 ¶ Suparus seu supparum dicitur leuis & angusta toga Festus ait vestimentum esse puellare ex lino. Nos subuculam & Camisiam dicimus. Nonius ait supparū esse lintheum femorale vsq; ad talos pendens, quod subtus appareat. De supparo Afranius. Puella non sum, suparos si induta sum. Lucanus libro secundo Humerisq; hærentia primis suppara nudatos cingunt angusta Lacertos. Seneca accepit suppara pro velis, in Medea scribens. Et alto rubicunda tremunt suppara velo.

104 ¶ Subligaria vestes erant, quæ coxas vsq; ad umbilicum à genibus cōtegebant. His vtebantur Mimi in theatro. Martialis lib. 3. Si pudor est, transfer subligar in faciem. Iuuenalis Satyra. 6. Personam, thyrsumq; tenent & subligar Acci. Aliter vocatur subligaculum. Cicero in Offi. Scenicorum quidem mos tantam habet vetere disciplina verecundiam vt in scœna sine subligaculo prodeat nemo, Imperitus subligaculū indutus omnibus id ostentat. Adagiū est in eos, qui propter insolentiam etiam ineptissimis rebus efferunt.

Subligaculum.

Prouerbium.

105 ¶ Syndones vestes erant candidæ ex lino, quibus magi vtebantur. Erant autem subtilissimæ & tenuissimis filis intextæ. Martialis lib. 4. Nec sic in Tyria Syndone tutus eris. Idem Cultus Syndone non quotidiana. De hac intellexit

Lucanus Lib.10 scribens, Candida Sydonio perlucent pectora filo, Quod Niloticis acus cōpressum pectine serū solruit, & extēso laxauit stamina velo. Syndones vero populi sunt i Mæotidis cōfinio, teste Pōponio Mela, de qbus val. Flac. li. 6. Argon. Vbi Syndoniæq; phalāges Marte carēt.

106 ℭ Subarmalia saga erant & chlamydes, quibus arma super induebant. Singuliones genus erat vestis barbaræ, Inquit Baptista Egnatius.

107 ℭ Stola erat talaris tunica, qua matronæ vtebantur. Tibullus lib. primo Quamuis nec vitta ligatos Impediat crines stola longa pedes. Ouidius lib. 1. de arte. Este procul vittæ tenues insigne pudoris, Quæq; tegis medios instita longa pedes. instita erat fasciola, quæ partem vnam stolæ ambiebat. Horat. Sunt qui nollunt tetigisse nisi illas, Quarū subsuta talos tegit instita veste. A stola pudor dicitur stolatus. id est matronæ conueniens. Martialis libro primo Et stolatum permittit meretricibus pudorem.

108 ℭ Synthesis genus est vestis breuis & negociis aptæ, qua Romani omnes toga deposita in saturnalibus vtebantur. Consuta erat & composita quadam cōpositione versicolori vnde inditum nomē. Martialis de hac intelligit scribens. Dum toga per quinas gaudet requiescere luces, Hos poteris cultus sumere iure tuo. Idē. De nr̄a prasina synthesis empta toga Synthesiatus hac dicit̄ indutus veste. De Synthesi Sue. In Nerone. Ac. plærūq; Synthesim indutus ligato circū collū sudario pdierit in publicū. Q. Serenus vilē deprēdit in illis synthesin, & vulgata satis medicamina risit.

109 ℭ Toga communis erat Romanorū vestis q̄ vtriusq; sexus homines vtebantur Accipitur interdum pro peculiari habitu clientum & salutatorum, qui togati salutatum ibant, vt sportulam consequerentur. Mart. Mane vel à media nocte togatus ero. Idem si matutinos facile est tibi rumpere somnos, Mētita veniet sportula multa toga. Sueto. in Aug. Ac sæpe regnis relictis nō Romæ modo sed pūincias pagrāti quotidiana officia togati ac sine regio insigni more cliētū præstiterūt. Sēsus est Plæriq; reges deposito diademate, ora-

namentisq; regalibus soliti sunt præbere officia Augusto instar clientũ togati. Eutropius Multi reges ex regnis suis venerunt. vt Augusto obsequerentur & habitu Ro.togati ad vehiculum vel equum ipsius cucurrerunt. Toga prætexta vestis erat magistratuum. Togatæ fabulæ, quæ scriptæ sunt secundum ritus & habitus Romanorũ. Horatius. Vel qui prætextas, vel qui docuere togatas. Earum scænici actores vocantur togatarii. Suetonius Histrionum licentiam adeò compescuit, vt Stephanionem togatarium (cui in puerilem habitum circuntonsam matronam ministrasse cõpererat) per trina theatra virgis cæsum relegauerit Toga pura & virilis dicebatur, quam adolescentes tyrocinii die posita prætexta puerili, sumebãt in capitilio, De toga Martialis.lib. tertio Gallia Romanæ nomine dicta togæ. Claudianus. Latiaq; micantẽ Loricam mutare toga. A toga Romani dicuntur togati. Vir. Romanos rerum dominos, gentemq; togatam.

110 ¶ Tyara tegumentum erat capitis Persarum genti peculiare, quo reges & sacerdotes vtebãtur, Simile prope erat Mitræ aut galero. Iuuenalis Satyra.6. Et phrygia vestitur bucca Tyara. Hieronymus in epistola ad Fabiolam. Quartum (inquit) genus est vestimenti rotundum pileolum, quale pictum in vlysseo cõspicimus, quasi spæra sit diuisa & pars vna ponatur in capite. Hoc Græci & nostri Tyaram, nonnulli galerum vocant. Non habet acumen in summo nec totũ vsq; ad comas caput tegit, sed tertiam partem à fronte inopertã relinquit. Atq; ita in occipitio vitta cõstrictus est vt non facile labatur ex capite. Est autẽ Byssinũ & sic fabre operatum lintheolo, vt nulla acus vestigia forinsecus pareant. Ouidius.lib.11. Tempora purpereis tentant velare Tyaris. Reperitur etiam in mas.genere & frequentissime. Virg. Scœptrumq;, sacerq; Tyaras. Politianus in Nutricia. Achæmenium seruantia busta Tyaram. Sidonius Flectit Achæmenius lunatum Persa Tyarã. Claudianus in.4. Cons. Honorii. Barbarus Arsacio cõsurgeret ore Tyaras. Seneca i Thyeste. Hoc Phrygius loco Fixus Tyaras Pelopis.

111 ℭTibialia dicuntur Tibiarum indumenta, atq; etiam arma quibus crura muniuntur. Suetonius in Augusto. Subucula thorace laneo & feminalibus & tibialibus muniebat. Paulus Iuris. Si tibiale vel humerale miles alienauit, castigari verberibus debet.

112 ℭTunica vestis erat breuior & sine manicis, qua vtebantur viri. Manicata decebat fœminas, vt arguit illud Virgilius. Et tunicæ manicas, & habent redimicula Mytræ. Plautus. Manuelatam tunicam habere hominem decet. Gellius lib. 7. Tunicis (inquit) vti virum prolixis vltra brachia & vsq; in primores manus, ac prope in digitos Romę atq; omni in Latio indecorum fuit. Propterea Pub. Africanus Pauli filius. P. Gallo homini delicato probro dedit, quod tunicis vteretur manus totas operientibus. Diminutiuum est Tunicula. Gellius lib. 1. Elegās illa vestis & molles tuniculę ab ęmulis aduersariisq; probro datum. Tunicati dicūtur tunica induti. Horatius lib. 1. Episto. Vilia vendentem tunicato scruta popello. Tranquillus in Augusto. vt stare interdum per totum diem iuberet ante prætorium tunicatos. Idem. Reliquias legerunt primores equestris ordinis tunicati & discincti, pedibusq; nudis. Et in Caligula. Retiarii tunicati quinq; numero gregatim dimicantes. Tunica talaris est, quā Græci vocant Poderim. Idem Suetonius. Cum palla tunicaq; talari prosiluit.

113 ℭTyriantinæ vestes erant purpuræ sumpto nomine à Tyriis qui vsu purpuræ clauerunt. Martialis lib. 1. vrbica Lingonicus Tyrianthina Bardocucullus.

114 ℭTapetum seu tapes vocat tegmen diuersis coloribus & figuris variegatum, quo precipue aulæ & cubicula diuitū ornari solent. Aliter vocatur Aulæum, Peristroma, Peripetasma. Virgilius libro. 7. Instratos ostros alipedes, pictisq; tapetis. Idem lib. 9. Armaq; craterasq; simul, pulcrosq; tapetas. Cn. Marius apud Gellium. Iam tonsiles tapetes ebrii, fuco, Quos chōca purpura imbuens venenauit. Statius li. 2. Thebaid. Fuderat Assiris extructa tapetibus alto Membra thoro. Tabea vestis erat togata purpura circūducta, sub te

gmine puniceo, quam aureæ fibulæ annectabant. Virgilius Ipse quirinali lituo, paruaq́; sedebat succinctus trabea. Iuuenalis Satyra octaua. Ancilla natus, trabeam in diadema quirini Et fasces meruit regum vltimus ille bonorum. Trabeatus dicitur trabea indutus. Ouidius lib. 2. Fas. Hoc igitur vidit trabeati cura quirini.

℄Ventrale ventris tegumentum, vt femorale femoris, brachiale brachii, humerale humerorum, tibiale, tibiarum. Plynius Patris mei memoria cœpere Amphimala nostra, sicut villosa, etiam ventralia.

116 ℄Vensica tegumentum erat & mitella capitis subtilissima qua Germanorum crines contegebant. Martialis libro. 8. Fortior intortos seruas vensica capillos.

℄Vmbella itidem erat indumentum capitis, quo radii solis arcebantur. Martialis libro vndecimo. vmbellā luscæ Lygdeferas dominæ.

118 ℄Xerapellinæ vestes erant matronales dictæ ab Ampellino colore, qui medius est inter Croccum & muricem. Merula ait Atrabicas fuisse appellatas. Iuuena Saty. 6. Et Xerapellinas vestes donauerit ipsi.

119 ℄Xystis autore Cælio dicitur talaris tunica & muliebris. Alii tragicum putant indumentum. Xystus vero appellatur lata porticus, in qua athletæ hiberno tempore exercebātur. Vnde & Xystici athletæ dicti sunt. Suet. in Aug. Nec tamen eo minus aut Xysticorum certationes, aut gladiatorum pugnas seuerissimè semper exegit.

120 ℄Porrò acu vestes facere Phryges inuenerunt, ideoq́; Phrygiones appellati. Aurum intexere in Asia inuenit Attalus rex Pergami. Vnde nomen Attalicis. Colores diuersos picturæ intexere Babylon celebrauit, & nomen imposuit. Martialis. Non ego prætulerim Babylonica picta superbe Texta, Semiramia quæ variatur acu. Plurimis liciis texere quæ Polymita appellant, Alexandria instituit, Scutulis diuidere Gallia. Autor plynius libro octauo capitulo. 43. Vestimentorum sunt omnia aut lanea, vel linea, vel sericea, vel bombicina. Omnia item aut virilia aut puerilia,

aut muliebria, aut communia, aut familiaria. Afri, Mauri, Saraceni, scythæ gaudent colorum varietate. Græci crepidati incedebãt. Fuerunt & priuatæ quorũdam vestes. Adã & Eua priusquã peccassent, degebãt nudi. Post peccatũ texere foliis verenda, crudis pellibus humeros amicti. Ioãnes Zachariæ filius in heremo vtebat᷑ veste camelorum setis contexta, scorteaq; cingebatur zona. Vnica fuit Christo vestis inconsutilis, quæ nullo vsu detrita est. Pallium Bartholomei per annos vinginti neq; sordes vllas, neq; vetustatem sensit. Iacobus apostolus, qui à corporis similitudine frater Christi dictus est lineo vtebatur amiculo. idem intonsus vixit, nunquam cinctus, nunquam balneo vsus. Paulus primus heremita vestem habuit palmaceis contextam foliis. Mortui exuuias induit Antonius abbas diebus solũ festis. Capilli texerunt Timotheum Anachoretam, & adeò deformarunt, vt à panucio in solitudine repertus, fera primo aspectu sit creditus non homo. Onophrius heremita consumpta veste nudus egit foliis verenda tegentibus Frãciscus Asisias crassi panni tunicam induit, quã funiculo compressit. Nudis pedibus ligneos subiecit socculos. Maria Aegyptia cõsumptis vestibus nuda egit in heremo. Herculem Nemæi leonis exuuio indutum, Græcia fabulata est, Diogenes vnico pallio vixit contentus, Portius Cato, nunquã toga vsus est, pluris quam centum drachmis empta. Pythagoras alba vtebatur veste, & coronam gestabat auream. Empedocles Agrigentinus vtebatur veste pupurea, æreisq; calceamentis. Hippias quoq; et Gorgias purpureis. Porphyrius à purpura nomen sumpsit, quum prius Malchus diceretur. Fuit Aristoteles victu vestituq; delitiosus & ob id Platoni aliquantulum infensus. Cethegi exerto nudoq; erant brachio. Cæsar laxiore tunica. Augustus hiberno tẽpore thorace laneo, tibialibus & quaternis tunicis. Mecœnas mollioribus vestibus, vnde & Malacinus ab Augusto cognominatus est. Demosthenem Gellius scribit fuisse cultu corporis nitido & nimis accurato, Hortensiũ quoq; multa cum mundicia & circunspecte fuisse indutum. De colorũ

Cymatilis Co. Glaucus Co. Impluuiatus Co. Crocinus. Ostrinus Co. Antracus. Luteus Co.

bus vestimentorum nunc aliquid adiciamus. Cymatilem colorem dixerunt marinum & cæruleum. Glaucus pro viridi ponitur, habetque virori cōmixtum arborem, hinc glauci oculi, glaucæ salices & oliuæ. Impluuiatus color quasi fumato stilicidio. Crocinus & croceus à Croco, Hic croceata vestis. Cærinus à ceræ colore. Ferrugineus à ferro. Ostrinus subruber. Murex fuit purpureus, Antracinus niger, Antracus græcè dicitur carbo. Amethysthon vt viola prope purpureum ponit Plynius. Molochinum dixerunt colorē similem Maluæ, Luteum croceum à luto herba.

Vestes gentium propriæ.

Pallium gabinium, Casiaca græcorum. Toga & prætexta Romanorum. Mastruga Sardorum. Bracæ, Bardocucullus galorum. Germanorum Rhenones. Aulea Britannorum. Strigium hispanorum. Arsineum tyara Candys Capitis Persarum. Chortheus Masiliensium. Myoton Armeniorum. Dalmatica Dalmatarum. Peplum Troadum Caunaces Babiloniorum.

Vestes quædam memorabiles.

Vestis Antisthenis. Vestis Tarquinii. Vestis Sylosontis.
Vestis Loliæ Paulinæ. Vestis Neronis. Vestis Frothonis.

Antisthenes Sybarita vestem elaborauit, in qua variæ deorum effigies erant depictæ, Hæc quotannis Liciniæ Iunonis templo suspendi miraculi causa solebat. Athenienses magno precio eandem sibi cōpararunt. Lollia Paulina tunicam habuit ex Margaritis æstimatam quadringentis sestertiis. Tarquinius priscus aurea triumphauit tunica. Testis Verrius apud Plynium. Habuit Nero triclinaria Babylonica. 400. militibus empta. Syloson vestem habuit quam quum Dario Histapis filio dono dedisset, totam ab eo & vrbem & insulam Samiorum in hostimentum muneris accepit. Autor Valerius de gratitudine. Saxo grammaticus scribit Frotoni cuidam vestem fuisse, qua circūamictus nullo telorum acumine lædi poterat.

Tarquinius pri. Nero. Syloson.

¶Calceamentorum genera.

1 Calopodium	pides	11 Crupezia
Sandalium	Hypodesis	Nymphides
2 Pero	6 Mullei	12 Harpides
3 Soccus	7 Sculponeæ	Carpicum
Coturnus	8 Tentipellium	Phecasii
4 Carpatinæ	9 Solea	13 Basilides
5 Hopistro cre-	10 Crepida	Alia prælaqꝫ

1 CAlopodium genus est calceamenti lignei, alio nomine dicitur Soccus. Sandalium genus est calceamenti Ethruscis peculiare, vt docet Iul. Pollux. Legimus in libro Iudith, quemadmodum illa induit Sandalia in pedibus suis, assumsitqꝫ dextrariola & inaures. De sandalio, Terentius. Comminuam tibi Sandalio caput. Appollo Sandaliarius dictus est, à vico eiusdē nominis, vbi Athenis colebatur. Et Sandaliarii etiam dicuntur calceolarii. Sandaliū. Sandaliarius Apollo. Sandaliarij.

2 ¶Peronem Seruius ait esse rusticum calceamentum è crudo corio. Virgil. Lib. 7. Crudus tegit altera Pero Iuuenalis. Satyra 14. Nil vetitum fecisse volet, quem non pudet alto Per glaciem perone tegi. Politianus in Rust. Capitiqꝫ galerum induitur, crudusqꝫ operit vestigia pero. Peronatus dicitur perone indutus. Peronatus.

3 ¶Socci dicuntur calceamenta Comœdorum, vt Tragœdorum Cothurni. Actores enim comœdiarum, proscæniū intrabant cum soccis, vt hi cum cothurnis. Hinc Soccus plerumqꝫ capitur pro versu comico. Horatius in arte. Hunc socci cepere pedem, grandesqꝫ cothurni. Martialis. lib. 8. An iuuat ad tragicos soccum transferre cothurnos. Pontanus li. 4. de Stellis. Atqꝫ humili figet vestigia socco. soccus etiam capitur pro calceamento muliebri. Sueton. in Caligula. Aliquando sericatus & Cycladatus, ac modò in crepidis vel cothurnis, modò in speculatoria caliga, nonnunquam socco muliebri. Diminutiuum est socculus. Idem suetonius in Vitellio. Pro maximo munere à Messalina petiit vt sibi pedes præberet excalceandos, detractumqꝫ socculum dextrū inter togam tunicasqꝫ gestauit, assiduè nónumquam oscu- Soccus pro versu comico. Soccolus.

Cothurnus. labundus. Cothurnus aptus est vtriq; pedi, fiebatq; in mo-
Prouerbium. dum crepidarum. Hinc adagium natum. Cothurno versati-
lior. In homines inconstantes. Congruebat hoc calceamen-
tum viris pariter & mulieribus. Virgi. Purpureoq; altè su-
Cothurnus pro tragico versu. ras vincire cothurno. Quod interim pro tragico versu acci-
piatur, varia docent exempla. Statius lib. 5. Syluarum. Ter-
rifico super intonuere cothurno. Pollitianus in Ambra.
Hinc & magniloquis voces creuere cothurnis.
4 ¶ Carpantinæ calceamentum erat rusticum, quod fiebat
ex recentibus coriis bubullis, sic appellatum à Caribus, vt
scribit Iul. Pollux lib. 9. ad Commodum Cæsarem. Aristo-
teles in secundo de animalium hist. scribit camelos calceari
carpatinis, ne in exercitu longiore fatiscant itinere. Catul-
lus. Cullos & crepidas lingere Carpatinas. Sunt qui crepi-
das Carpatinas dicant esse calceamenta stercorata.
Hypodesis. 5 ¶ Hopistocrepides genus est calceamenti fœminei. Hypo-
desis seu hypodema calceum latinè significat.
Hypodema. 6 ¶ Mullei primum fuerunt calcei regum Albanorum pur-
purei coloris, postea Patriciorum. Vopiscus, Calceos mul-
leos & hederaceos & albos viris omnibus abstulit, mulieri-
bus reliquit.
¶ Sculponeæ calcei sunt ex lana cõfecti. Plautus. Qui quę-
so potius quam Sculponeas, quibus batuatur tibi os. Næ-
uius Sculponeis batuenda sunt latera. Cato scribit Scul-
poneas bonas alternis annis dari oportere familiæ ru-
sticanæ.
8 ¶ Tentipelium calceamentum est ferratum, quo exten-
duntur pelles.
9 ¶ Solea calceamentum est, quo calces plantarum obtegun-
tur, cæteris pedum partibus propè nudis, ipsis tamen pedi-
bus coriaceo vinculo superne vinctis. Plautus. Date iam so-
Solea pro ferro. leas, atq; intro me actutum ducite. Fiunt etiã ex ferro, quę
pedibus equorum & mulorum subiiciuntur. Catullus. Et
supinam animam graui delinquere cœno. Ferream vt so-
leam tenaci in voragine mula. Suetonius scribit vxorẽ Ne-
ronis Poppeam mulas & iumenta argenteis calceasse so-

leis. Plynius item lib. 33. Nostra (inquit) ætate Poppea coniunx Neronis principis delicatioribus iumentis suis soleas ex auro induere solebat. Solea interdum pro calceo ponitur. Propertius Prosilit in lata nixa pedem solea. Apuleius libro. 9. videt sub lectulo soleas incognitas, quibus indutus Philesiterius irrepserat. Soleati soleis induti.

℄ Crepida Grecanicum fuit calceamentũ coriaceis superuinctũ ligulis. Persius. Non hic qui in crepidis graiorum ludere gestit. Gellius lib. 13. Ca. 20. ait crepidas & crepidulas esse, quas Roma. soleas vocant. Cicero apud eundem Gallicas vocat dicens. Cum Gallicis & lacerna cucurristi. Eius item sutores crepidarios dixerunt. Sempronius Asellio li. 14. rerum gestarum. Crepidarium (inquit) cultellũ à crepidario sutore. Martianus Capella. Crepidas peragrandæ telluris causa viatrix infatigata gestabat. Sueton. in Tiberio. Redegitq; se deposito patrio habitu ad palliũ & crepidas.

11 ℄ Crupezia autore Cælio tibicinum sunt calceamenta. Nymphides calceamenta sunt muliebria & sponsalia.

2 ℄ Harpides claceamenta sunt multiplici sutura. Similes sunt crepidis. Carpicum seu carpisculum genus est calceamenti autore Flauio Vopisco, qui ait Aurelium absentem à senatu vocatum fuisse Carpicum. Hodie quoq; Itali Scarpos vulgó crepidas vocát. Phecasii dicebantur veterum sacerdotum calcei.

℄ Græcanici calcei ex Polluce sunt Basilides, qbus vte-
3 bant Athenis. Crepides gestamẽ militare. Embades sumptuosum calceamẽtũ. Crotopeziũ ligneũ calceamẽtũ, d. ctũ à sonitu. Sũt itẽ Schistæ, Singæ, Cõpodes, Asircę, Embades vtriq; sexui cõmunes. Hyposcesma virile calceamentum Proschema senile, Peribates ancillarũ. Ploearia & Acoritia meretriciũ. Radia varium & circunuolutum erat. Baucides sumptuosorũ. Rursus Crocotides. Aphracta, Opitocrepides, Amphisphira, Acrosphyra, Canobia, Gynepodia, Niclipedeces, Mesopsicæ, Phytracides, Seleucides, Nissides, Ambracides, muliebria fuerunt. Vtriq; sexui communia Phares, Ledarium, Chiton, Xystis.

Latrones,& Sacrilegi.

1	Prometheus	15	Sisyphus		Numenius
2	Scyron	16	Stamatus	28	Arsaces
3	Cacus	17	Dauid	29	Amasis
4	Auctolius	18	Dismas	30	Balista
5	Procustes	19	Marclylas	31	Barrabas
6	Scinis	20	Argiui	32	Tetrinius
7	Brennus	21	Pamphilus	33	Nero
8	Cilix	22	Mercurius	34	Dionysius
9	Autolycus	23	Bargulus	35	Verres
10	Hermogenes		Viriatus	36	Pyrrhus
11	Spartacus	24	Voranus	37	Harpalus
12	Tittigias	25	L.Tubulus	38	Sambicus
13	Cercyon	26	Eurybatus	39	Leo
14	Capiton	27	Attabas	40	Fluuius Flac⁹

1 PRrometheus Deucalionis pater & Iapeti filius post factos homines,auxilio Mineruæ ascendit in cœlũ, & ignem ferula de rota Solis surripuit,quem hominibus indicauit. Quapropter irati dii febres & morbos terris immiserunt.Prometheum aut per Mercurium Caucaso alligauerunt adhibita aquilla,quæ eius cor exederet. Virgil. in Bucc. Caucaseasq; refert volucres,furtũq; Promethei. Horatius libro primo Car. Audax Iapeti genus ignem fraude mala gentibus intulit,Post ignem ætherea domo Subductum, macies & noua frebium Terris incubuit cohors. Claud.in quarto Cons.Honorii. Aethereis miscens terrena Prometheus Synceram patri mentem furatus olympo. Politianus in Nutricia. Tuq; ò consulte prometheu, Qui te nuem liquidis ignem furatus ab astris. Sabellicus. Primus
2 dira luens æternum furta Prometheus.

Scyrõ latro fuit propè Athenas,qui hospites è saxo præcipitabat in mare.Hunc interfecit Theseus & in mare deiecit,vbi eiusdem ossa mutata sunt in saxa,quæ propterea vocantur Scyronia.

Cacus Vulcani filius boues & armenta suffurabatur in Auentino mõte,quæ versis vestigiis cauda trahebat in suã speluncam

speluncā, Vt furtum non agnosceretur. Hunc Hercules dedit morti. Propertius lib. 4. Sed nō infido manserūt hospite Caco Incolumes, furto poluit ille locū. Incola Cacus erat metuendo raptor ab antro Pertria partitos qui dabat ora sonos. Hic ne certa forent manifestæ signa rapinæ, Auersos cauda traxit in antra boues. Nec sine teste deo furem sonuere iuuenci. Furis & implacidas diruit ira fores. Mænalio iacuit fusus tria tempora ramo Cacus, & Alcides sic ait, ite boues. Sidonius. Collaq; flammigenæ dirumpens fumida furis, Tandē directas iusserit ire boues, Ouidius in Ibin. Quam ferus ipse suo periit mactatus in antro Proditus inclusæ Cacus ab ore bouis. Martialis libro. 5. Syluarumq; tremor, tacita qui fraude solebat Ducere non rectas Cacus in antra boues. Calētius. Cacus erat teneros solitus Vincere iuuencos, Et trahere auersas in sua tecta boues.

¶ Auctolius Mercuii & Lychiones filius, euasit clarissimus latro imitatus patrem.

¶ Procustes latro fuit insignis in Attica, qui hospites interimebat. Tandem & ipse interfectus ab Hercule. Ouidius lib. 7. Vidit & immitem Cephesias ora Procustem. Seneca in Thyeste. Quis ve Cetropiis metus Terris Procustes.

¶ Scinis latro fuit in Isthmo Corinthiaco, qui homines arborib⁹ alligatos diserpebat in frusta. Hūc theseus interemit.

¶ Brennus dux Senonum cupidatate prædæ inflammatus, Apollinis Delphici tēplum inuasit, Propertius lib. 3. Torrida sacrilegū testātur limina Brennum, Dum petit intonsi Pythia regna dei.

Martialis libro. 6. Epigrammatum arguit furti Cilicē quēdam his verbis. Fur notæ nimium rapacitatis Compilare Cilix uolebat hortum.

¶ Autolycus Mercurii fuit filius, qui proxima Parnaso loca furtis infestauit. Martialis lib. 8. Non fuit Autolyci tam piceata manus. Ouidius libro vndecimo. Metamor. Alipedis de stirpe dei Versuta propago Nascitur Autolycus furtū ingeniosus ad omne, Qui facere assuerat patriæ non degener artis, Candida de nigris & de cādentibus atra.

Hermogenes. Massa.

¶ Martialis lib.12. incessit Hermogenem & Massam fures, hunc nūmorum, illum mapparum, Vbi ait.

Hermogenes tantus mapparum Pontice fur est,
Quantus nummorum Vix puto Massa fuit.
Tu licet obserues dextram, teneas'q; sinistram,
Inueniet mappam qua ratione trahat.
Nuper quum Myrino peteretur missio læso
Subduxit mappas quatuor Hermogenes.
Cæratam prætor quum vellet mittere mappam,
Prætori mappam surripit Hermogenes.
Attulerat mappam nemo dum furta timentur,
Mantile ē mensa surripit Hermogenes.
Hoc quo'q; si deerit, medios distringere lectos
Mensarum'q; pedes non timet Hermogenes,
Quamuis non modico calceant spectacula sole,
Vela reducuntur, quum venit Hermogenes.
Festinant trepidi substringere carbasa nautæ,
Ad portum quoties paruit Hermogenes.
Linigeri fugiunt calui, sistrata'q; tuba,
Inter adorantes quum stetit Hermogenes.
Ad cœnam Hermogenes mappam non attulit vnquam,
A cœna semper retulit Hermogenes.

11 ¶ Spartacus fuit latro quispiam & gladiatorum princeps, qui collecta fugitiuorum & perditorum hominum manu bellum Romanis intulit, Hunc vicit P. Crassus, luca. lib.2. vt simili causa caderes, qua Spartacus hostis. Sidonius. Mox per hunc spartacum quæcun'q; sunt clausa, frāguntur quæ'q; obserata, reserantur. Ita'q; quas domorum nequiuerunt machinis, aperte simultatibus impetere cuniculis clandestinæ proditionis impugnant.

12 ¶ Tyttigias latro fuit & plagiarius in Arcadia q res alienas (quas furto abstulerat) vendebat, eo'q; quęstu diues factus est.

13 ¶ Cercyon Atticam regionem latrociniis infestauit, Ouidi. Cercyonis lœthum vidit Cerealis Eleusis.

14 ¶ Capiton latro quum aliquandiu latrociniis vacasset, per

tæſus vitæ illius, tranſiuit ad heremum, vbi annis.50. durauit in quodam antro.

15 ℂSiſyphus Aeoli filius latro fuit in iſthmo, quem Theſeus occidit.

ℂStamatus homo Cretenſis Sancti Marci theſaurum Venetiis expilauit. Author Volaterranus

17 ℂDauir latro fuit apud hermopolim, qui cum aliis triginta prædonibus quæſtum ſolo parabat furto. Tandem meliore ductus ſpiritu, incluſit ſe monaſterio vbi ad mortē vſq; ſanctiſſime vixit.

18 ℂDiſmas fuit latro, qui ad Chriſti dexteram in cruce pepēdit, & ſcelerum veniam impetrauit.

19 ℂTortelius ait Marclylā fuiſſe latronē in ſylua Dodonça.

20 ℂAntiquitus Argiui furacitatis infamia laborarunt. Vnde adagium. Argiui fures. Prouerbium

21 ℂPamphilus veteris comœdiæ conuiciis notatus eſt, ꝙ ęrarium expilaſſet.

22 ℂPoëtæ faciunt Mercurium furem atq; etiam deum furū. Lactantius. Fur ac nebulo Mercurius, quid ad famam ſui reliquit, niſi memoriam fraudū ſuarū. Mātuanus. Thetidosq; cubile Peleus inceſſor, rector Neptunus aquarum Phorcida, Ducalidem fraudis, furumq; magiſter Mercurius.

23 ℂBargulus nomen eſt latronis apud Cice.li.2.de.Off. qui propter æquabilem prædæ partitionem magnas opes aſſecutus eſt. Fuit & Viriatus Luſitanus latro, cuius ferocitatē Viriatus Lusitanus Lælius prætor fregit & comminuit.

24 ℂVoranus fuit. Q. Luctacii Catulli furaciſſimus libertus, quem nummularius nummos de menſa ſubtrahentem & in calceos infarcientem deprehendit.

25 ℂL. Tubulus fuit homo admodum flagitioſus & rapinator egregius qui quod multis ſacrilegiis & peculatibus vitam infamaſſet, multāq; pecuniam malo cœpiſſet dolo Lucilii ſatyris notatus eſt. Aſconius Pedianus ait uirum fuiſſe prætorium ætate patrum Ciceronis, qui propter multa flagitia de exilio accerſitus, ne in carcere necaretur, venenum hauſerit.

26 ℂEurybatus latro fuit astutia singulari quem deprensum quum custodes vellent cogere, vt ostenderet quibusnam modis consuesset domos conscendere ille aptatis spongiis & stimulis ferreisq; retinaculis irepsit in parietem & spectantibus illis, artificiiq; nouitatem mirãtibus præhenso laqueari per tegulas effugit, eoq; modo periculum euasit. Hinc Eurybatissare verbum, id est malis moribus vti.

Eurybatissare.

Numenius. Prouerbium.

27 ℂAtabas & Numenius latrones fuerũt famosissimi, qui sequenti adagio locum fecerunt, Conuenerunt Attabas & numenius, quoties improbus aggregatur cum improbo. Author Diogenianus apud Erasmum.

28 ℂAmmianus Marcellinus scribit Arsacẽ Parthorum regẽ inter adolescẽtiæ rudimenta doctorẽ fuisse latronũ, verum mutato postea in melius proposito multa gloriose & fortiter egisse, superato etiam Nicanore Seleuco Alexandri sucessore.

29 ℂAmasis Herodoto teste, quum pecunia voluptati nõ sufficeret, solebat circũeundo furari. Et quũ reposceref, ab his quos expilauerãt, eosdem ad oraculum sistebat, à quo tamen sæpe conuictus est, & frequenter absolutus. Nec tamẽ deorũ tẽpla habuit curæ qui furtis eius pepercerãt.

30 ℂBalista ludimagister quispiam ob infamiam latrociniorũ lapidibus coopertus est, in quem Virg. hoc disticho lusit. Monte sub hoc lapidum tegitur Balista sepultus, Nocte dieq; tuum carpe viator iter.

31 ℂBarrabam fuisse latronem docent sacro sancta Euangelistarum verba.

32 ℂTetrinius teste Suetonio fuit latro qui quũ postularef & qui postularent Tetrinios esse ait Caligula imp. hoc est ipsos accusatores latrones esse. & tales, qualis dicebatur Tetrinius.

33 ℂExpilauit Nero prouincias spoliatis etiam in vrbe templis, quod triumphis & religioni vniuersus populus Ro. in metu sacrauerat. Perasiam & Achaiam. non dona tantũ sed ipsa etiam numinum, simulacra quãtuliscunq; ornata

diuitiis abripuit. Autor Cor. Tacitus.

¶ Dionysius siciliæ tyrranus fana deorum expilauit, eosdem iocularibus verbis irridens. Nam (ut est apud Valeriū) quum fano proserpinæ Locris spoliato, secundo vento veheretur, ridens amicis, videtis ne inquit, quam bona nauigatio ab ipsis diis immortalibus, sacrilegis tribuatur? Idem cum Ioui Olympio aureum magni ponderis amiculum detraxisset, laneum iniecit pallium, dicens æstate graue esse aureum amiculum hyeme frigidum, Laneum verò vtriq; tempori aptissimum, Idem Aesculapio barbam aureā ademit, dicens non decere filium esse barbatum patre imberbi, Insuper mensas aureas argenteas à fanis abstullit. Aureas item pateras & coronas, quæ simulachrorum manibus sustinebantur. De hoc abunde etiam meminit Cice. libro. 3. de natura deorum.

35 ¶ C. Verres siciliam compilauit, sublatis deorum simulachris, ornamentisq; fanorum. Eum Propterea Cicero comparauit Dionysio.

36 ¶ Pyrrhus è thesauro Proserpinæ Locrensis pecuniā substulit. vlciscente demum numine, saxis illusus in mari naufragium fecit.

37 ¶ Fuit etiam Harpalus insignis & felix prædo, qui autore Tullio diis illudebat, quod in illa fortuna tandiu viueret.

38 ¶ Sābicus latro templum Dianæ expilauit in Elide. Quod flagitium quum fateri nollet annum perpetuum exquisitissimis cruciatibus ad mortē vsq; tortus est. Hinc adagium. Prouerbiū sābico grauiora pati

39 ¶ Leo imp. filius Constantini Capronymi coronā à Mauricio principe deo dicatam nefario capiti imposuit, captus gemmarum & auri splendore.

40 ¶ Fuluius flacus Cēsor tectū marmoreū Iunonis Laciniæ spoliauit vt edē (q̄ dedicauerat equestri fortunæ) tegeret.

¶ Piratæ.

Basilus	Icarion	Thorias
Sextus pōpeius	Mnas	Bero
Cerpalus	Rotho	

Basilus. S. Pompeius. Pyratę dicuntur prædones marini, Qui nauigia cum mercibus inuolant, eoq́; furto quęstum faciunt. In his Basilus à Lucano ponitur, vbi ait. Et Basilum videre ducem noua furta per æquor. Sextus Pompeius Pompeii magni filius pyraticam itidem exercuit Idē Lucanus Sextus erat magno proles indigna parente. Qui mox Scyllæis exul grassatus in undis, Poluit æquoreos siculus pyrata triumphos. Cerpalū Tortelius inter pyratas numerat. Cerpalus. Mnas. ¶ Icarion quoq́; nomen fuit sæuissimi pyratæ. Mnas quoque fuit pyrata, qui sub sexto Pompeio oras Italiæ & omne circum pelagus prædatoria classe infestabat. Saxo grāmaticus Rothonem quendam inter pyratas numerat. Ea tempestate (inquit) Rotho Rutenorum pyrata patriam nostram rapinæ & crudelitatis iniuriis profligabat, Eodem Teste Thorias & Bero pyraticum munus exercuerunt. Rotho. Thorias. Bero.

¶ Suppliciorum diuersa genera.

Vngula	Cratis	Colus
Ascia	Anchora ferrea	Crucifragium
Runcina	Neruus	Matella
Rota	Icrion	Lathomiæ
Centra	Paratilmos	Culleus
Scalæ gemonię	Aporaphadino	Stigma
Suspendium	sis	Bestiæ
Vncus	Cyp hon	Gyarus
Fustuarium	Archiuus	Exilium
Decimatio	Colasis	

Vngula. Ascia. Runcina. Rota. Cyprianus apud Cellium prodit vngulam fuisse tormenti genus, aitq́; ascias & Runcinas inter sæuitiæ tormenta reperiri. Rota tormentum est Germanis peculiare, Aristophanes apud Cællium Rota torquere te illic necesse est vt exculpatur, quod fecisti Erat autem seruile supplicium. Rothæ inferebantur noxii & membratim radiis rotarum conuulsi lenta morte perimebantur. Centra stimuli erant quæ admouebantur reis. Scalæ Centra.

Gemoniæ seu Gemoniigradus locus erat eminens, qui gradibus quibusdam conscendebatur Eo trahebantur dānatorum corpora. Legimus enim M. Claudio (quod fœdam cum Corsis pacem fecisset) ademptam libertatem, mox & spirtum extinctum Corpus demum contumelia carceris & detestanda gemoniarum scalarum nota fœdatum. Dicuntur autem gemoniæ à loco gemitus & calamitatum Suetonius. in Cesa. tiberio Imputauit etiam, quod non laqueo stragulatum abiecerit in gemonias. Suspendium est supplicii genus, quo ducti ad furcas malefici faucibus laqueo constrictis infelicem reddunt spiritum. Quæ mors maximè erat probrosa. Nam in pontificalibus libris cautum fuerat, vt tales insepulti abiicerentur. vnde & Virgilius de Amata Lauiniæ matre sic ait. Et nodum in formis lœthi trabe nectit ab alta. Pleriq; mortem hanc præposteram vocant. Ea hodie apud nos puniuntur lattrones & homicidæ.

Scalæ Gemoniæ.
M. Claudius.
Suspendium.
Mors præpostera.

¶ Vncus etiam nomen est tormenti. Nam infames multi (sceleribus) q; flagitiis adobruti post mortem vnco trahebātur in sentinas & sordium receptacula Mortuo Commodo imperatore senatus hunc in modum acclamauit. Qui senatum occidit vnco trahatur. Qui omnes occidit unco trahatur. Qui templa spoliauit vnco trahatur. Hoc & alia instrumenta Carnificinæ quum ostentaret Carnifex, ferunt Neronem ad voluntariam mortem coactum, Suetonius de vitellio scribens ait. Tandem apud gemonias minutissimis ictibus excarnificatus & confectus est, & inde vnco tractus in Tyberim. Fustuarium dicitur castigatio fustium virgarumq; supplicium. T. Liuius. Fustuarium meretur, qui signa relinquit, aut præsidio decedit. Antiquitus in militari disciplina duo fuerunt suppliciorum genera, Fustuarium & decimatio. Eum qui virgis cædit, Plautus virgatorem vocat Liberum. erat cædi fustibus, virgis seruile. Erat & Cratis suppliciū apud priores quo qs deiect⁹ in aq crate superne iniecta saxis cōgestis obruebat, Pausanias anchorā ferreā eorū ceruicib⁹ adaligabat, quos crudelius vel

Fustuarium.
Decimatio.
Cratis.
Anchora.

let castigare, eaq; affectos ignominia vniuerso populo vi dendos exponebat, Neruus ferreum erat vinculũ quo impediebantur pedes. Eo etiam ligabantur ceruices. Hinc Cato apud Gellium festine dicit priuatos fures in neruo & cõpedibus vitã agere, publicos in auro & purpura visi Icriõ erat instrumẽtũ quo pauperes in adulterio depræhẽsi puniebant Ditiores eñ pecunia se redimebãt, vt cõstat verbis Ciceronis, qui scribit salustiũ, venalẽ exposuisse domũ paternam, vt se adulterii crimine purgaret. Aporaphanidosis supplicium erat, quo Raphani in pudendas reorum partes inpingebantur. Cyphon ligneum erat vinculum aut ferreũ quo maleficiorum colla inuoluebantur: Cyphonismus ipsum est supplicium. Hoc adhuc nostra ætate visitur. Archiuus seu Archiuum locus est ad quem dannati ducebantur, in quo qui legum placita risui habuisset diebus viginti vinctus Cyphone perseuerabat nudus, melle & lacte delibutus, quo molestæ essent illi apes & muscæ, Draco vnicuiq; & qantulocunq; furto extremum supplicium id est mortem irrogauit. Colasis genus erat pœnæ: quæ adhibebatur causa castigandi aut emendandi. Colus masc. generis tormentum erat carnificinę seueritatis, quo rei flagellabantur. Ipsum erat Coriaceum, autore Festo. Crurifragium supplicium erat, quo crura maleficis mutilabantur & infringebantur. Apul. libro. 9. Tunc uxor egregia diras in eum deuotiones deprecata, & crurifragium eius abominata exangui formidine trepidãtem adulterum abscondit. Eodem modo Plautus Lumbi fragium vocat Lumborum fracturã in Amphi. dicẽs, Nam si me irritasses hodie Lumbifragium hinc auferes ã me. Damnari ad metalla supplicium fuit apud antiquos, quo vincti sontes in opus metalli trahebantur, seu in metallicas mittebantur fodinas. In calcariam quoq; & sulphurariam damnabantur aliqui. Nam iurisconsulti inter pœnas metalli nominant sulphurariam & calcariam, hoc est calcis fodinas & sulphuris. Item Lathomiam vbi cæduntur lapides. Plautus Tyndarus in Lathomias Lapidarias ab Egione damnatur. Fuit & Latho-

miæ locus carceris Romæ, & syracusis carcer. De Metallorum pœna Tranquillus in Caligula. Multos honesti ordinis deformatos prius stigmatum notis ad metalla & munitiones viarum, aut ad bestias condēnauit, aut bestiarū more quadrupedes cauea coërcuit, aut medios ferro dissecuit. Plynius in episto. Erat fustibus cæsus, damnatus ad metallum, strangulatus in carcere. Culeus saccus erat, in quo simia, serpens, canis & gallus gallinaceus cum parricida includebantur, ac demum præcipitabātur in aquas. Iuue. satyra octaua de Nerone. Cuius supplicio non debuit vna parari simia, non serpens vnus, non culeus vnus. suetonius. in Augusto. siquidem manifesti parricidii reum ne culeo insueretur, quod non nisi confessa afficiebantur hac pœna, ita fertur interrogasse. Val. scribit M. Tullium duumuirum culeo insutum in mare abiici iussum esse à Tarquinio rege ob librum secreta sacrorum continentem, quem exscribendum dederat. Stigma dicitur nota, quæ inuritur fronti reorum in perpetuum probi monumentum Martialis. Frons hæc stigmate non meo notanda est. Iuuenalis. Saty. 10. Mitius id sane, quod non & stigmate dignū Credidit. Quintianus in Cleopoli. Nota nulla dolosi Criminis, hanc presso signabit stigmate frontem. Suetonius de Augusto. Valerium Catullum (à quo sibi versiculis de Mamurra perpetua stigmata imposita non dissimulauerat) satisfacientem eadem die adhibuit cœnæ. vbi stigma metaphoricè posuit pro infamia & sugillatione. A stigma fit stigmaticus Id est publica notatus infamia, Cicero. O miserum, qui fideliorem & barbarum & stigmaticū putaret, quam coniugem. Plynius scribit columbino fimo deleri stigmata. Ad bestias damnari etiam supplicium erat apud antiquos, quo rei cū bestiis, ferisq; agrestibus & ieiunis depugnabant. Propterea apud Gelliū legimus Androdum a domino datum ad bestias. Bestiarii erant, qui bestiis obiiciebantur, aut in eas decertabant. Tertulianus. Iupiter est Romæ, quem ludis suis proluunt sanguine bestiarum. Gyaros est insula in mari Aegæo, quo mittebantur noxii.

Culeus.

M. Tullius duumuir culeo insutus fuit.

Stigma pro infamia.

Stigmatic[us]

Ad Bestias damnari.

Bestiarij.

Gyaros.

Iuuenallis Saty. prima Aude aliquid breuibus Gyaris & carcere dignum, si vis esse aliquid.

Exilium.

¶Exilium seu mutatio patriæ, numeratur inter pœnas reorum. Exules aliter dicuntur relegati & depottati. Differũt tamẽ. Relegatis enim licebat vti bonis propris in exilio, deportati vero nihil possidebant ex suis bonis.

Inter relegatũ et deportatũ [illegible]

¶Exules nonnulli,

M. Aemilius lepidus
L. Apul. Saturnius
Aristides
Boëtius
Clisthenes
Conon
Demarathus
Dion
Dionysius iunior
Egesistratus
Eustathius
Eusebius
Hylarius
Ioãnes Gothus
Hippias
Liui⁹ Salinator
Lucifer pręsul
Decius
M. Marcellus
Marius priscus
Meletius
Mettellus
T. Annius Milo
Montanus
P. Nigidius
L. Opimius
Oribasius
Paulus Diaconus
M. Popilius
Protagoras
Philistus
Tullia
Tarquinius
P. Rutilius
Thrasybulus
Thucidies
Cicero
Hostasius
Berengarius
Albertus
Benedictus. 5. Pont.
Xenophanes
Ouidius
Pythagoras
Solon
Lycurgus
Scipio

M. Aemylius Lepidus quum vellet exules in urbem reuocare, ipse urbe detrusus est. Reuersus demum ad obsidionem vrbis, à catulo consule & pompeio pulsus, & hostis patrię iudicatus exulauit in sardinia, vbi dolore animi periit. L. Apuleius Saturnius tribunusp, quũ propter agrariam legem (quam per vim tulerat) aliasq; item factiones videret se odiosum. plærisq; summatibus Rhodum profectus est in voluntarium exilium. Aristides Atheniensis post multa in Remp. beneficia tandem sua virtute incidit in odium malorum, quorum, inuidia pulsus est

L. Apuleius

Aristides

In exilium, vbi tamen deos precatus est vt omnia Athenien sibus pro voto & animi sententia bene succederent.
¶ Boëtius imperante Zenone exilio damnatus est Theoderico rege ob affectatæ libertatis suspicionem.
¶ Clisthenes Atheniensis (qui primus legẽ tulerat de exilio) primus exulauit. Conon dux Atheniensis impatiens cladis, quam à Lysandro Lacedemonio in conflictu nauali acceperat spontaneum delegit exilium. Iuitq; ad Artaxerxem regẽ Persarum in Cyprũ, cuius auxilio libertati patriam asseruit. cui prius seruitutem attulerat. Demararhus Lacedæmonius, quum apud Athenienses exularet, non potuit tamen furtim non monere patriam bellici apparatus quii Athenis fiebat. Dion Syracusanus quũ plærumq; monuisset Dionysium iuniorem (apud quẽ in summa dignatione & familiaritate viuebat) ut patriæ libertatem restitueret, factus ei suspectus & in exilium pulsus est, vbi tamẽ ad liberandas Syracusas animũ semper addiecit. Nã facto Apollini sacrificio, habitaq; ad milites concione cõtra tyrannum copias mouit, quem facta deditione coëgit exilium capere, qd prius aliis dabat, Hinc Adagiũ natũ Dionysius Corinthi, de his qui à ꝓspera fortuna ad humilẽ redacti sunt. Atheniẽses Demosthenẽ in exilium miserũt, quod pecunia fuisset corruptꝰ ab Harpalo qui fugerat ad Alexãdrũ, & Athenas se receperat, Egesistratus Ephesius ob Tribulis sui necem exulauit. Eustathius Pamphylius præsul antriochenus sub Cõstantino principe in exiliũ pulsus est Traianopolim Traciæ ciuitatem, quod Arrianorum placita refellisset. Eusebius Vercelensis præsul ob regionem & doctrinam à Cõstantino principe missus est Cappadociam in exilium. Hylarius præsul Pictauensis, qui scripsit in Arrianos relegatus est in Phrygiam. Ioannes Gothus præsul Gerundensis quum sub Phoca. Principe Arrianã sectã oppressisset, ab hæreticis relegatus est. Hyppias dux Atheniensis pulsus in exilium, Darium in patriam cõmouit. Liuius Salinator quum de Illiriis triumphasset inuidiam sibi gloria comparauit. Iudicatus enim reus peculatus, in vo

Conon. Demarachus Lac. Dion Syra Proverbium. Demosthenes. Egesistratus. Eustathius. Eusebius. Hylarius. Ioannes Gothus. Hyppias. Liuius Sali.

Lucifer. Decius Ma. M. Marcello. Meletius. Metellus N. T. Annius. Montanus. P. Nigidius. L. Opimius. Oribasius. Paulus Dia. M. Popilius. Protagoras. Philistus.

suntariñ exiliũ profectus est, postea tñ reuocatus Annibale Italiam opprimente. Lucifer præsul Caralitanus à Liberio Potest ad imperatorem Constantinum missus, ab eodem relegatus est Palistinam, Decius Magius quum Annibali Capuam intranti solus assurgere nollet ab eodem relegatus est. Quum autem in exilium traheretur aperto capite vociferans habetis inquit, libertatem Campani quam petistis semper enim patriæ deditionem dissuaserat. M. Marcellus Pompeianarum partium vbi vidit Csearem victorē. Athenas profugit in exilium, Vnde proconsul Africæ domitiani tēpore dannatus repetundarum quod Africam diceretur expilasse actus est in exilium. Meletius præsul Arianæ hæresis sectator sub Diocletiano pulsus est in exiliũ quod præter opinionē fidem nostrā defendisset, quũ tamē Arianam vellet tutari. Metellus Numydicus (qui de Iugurtha triumphauit) relegatus est quod in legem Apuleiā per vim latam iurare noluisset. T. Annius Milo Massiliæ exulauit, quod cliens fuisset Ciceronis in causa cædis Clodianæ. Montanum vatienum oratorem patria Narbonensem Tiberius relegauit ad Baleares. P. Nigidius Figulus, quem Lucanus Astrologiæ peritũ fuisse scribit, mortuus est in exilio, teste Eusebio. L. Opimius post Ful. Flaccum virum consularem, & C. Gracchũ tribunitium oppressos, iudicio circunuentus & in exilium actus est. Oribasius sardianus mortuo Iuliano principe, quocũ in summa familiaritate vixerat inuidia succedentium principum & bonis spoliatus est, & in exilium detrusus, vbi tamen in omni calamitate constāte mansit animo, seq; philosophum verum exibuit. Paulus Diaconus Aquileiensis à Carolo magno relegatus est ad Diomedis insulam, quod Desiderio Longobardorum regi eiusdem Caroli inimico faueret. M. Popilium Romani in exilium egerunt quod missus contra Numantinos rem sua culpa male gessisset. Protagoras Abderite Menandri filius & auditor Democriti, accusatus ab Atheniensibus q̃d Persarum magiam & religionem didicisset, sponte exulauit. Philistum Syracusanum (qui res siculas libris duode-

cim complexus est) Dionisius senior in exiliũ pepullit, vbi tamen bonam historiæ partem absoluit. Tullia Seruii Tul Tullia. lii filia acta est in exilium quod super faciem parentis mortui currum traxisset. Tarquinius Superbus qui occiso ser- Tarquinius S. uio Tullo regnum scelestè occupauit, missus est in exiliũ cum Tarquinio Collatino filio suo propter stupratam ab ipso filio Lucretiam. P. Rutilius Cons. Cnei Manlii colle- P. Rutilius. ga relegatus est à Syllanis. Deinde quũ reuocaretur, Malo inquit, vt patria exilio meo erubescat, quàm reditu mœ- reat. Trasybulus dux Atheniẽsis relegatus est à triginta ty- Trasybulus. ranis Athenas per vim occupantibus, quos demum colle- cta aliorum exulum manu, iuuante Lysandro Lacedemo niorum duce expullit patriæq; libertatem peperit. Thucy- Thucydides. dides Atheniẽsis missus Amphipolim (quam rex Phillip- pus per vim occupauerat) quum in proditionis suspicionẽ uenissent, actus est in exilium, quam tamen fortunã constã tissime tullit. Cicero ob clodii inimicitiam actus est in exi- Cicero apud lium. Quod ægræ adeo tulerunt Romani, vt viginti ho- Romanos q̃ minum milia vestem mutauerint. Tandem tamen rediit ma- mi fuerit. gno omnium plausu & vniuersa prope Italia illũ suis hu- meris reuehente. Hostasius Rauennæ dominus a suis ciui- Hostasius. bus relegatus est, quod in ocio & ignauia torpesceret publi- cæq; administrationis ineptus videretur. Berẽgarius Imp. Berengarius. & Albertus eius filius ab Othone victi & in exilium pulsi Albertus. sunt. Benedictus quintus Pont. Maximus ab Othone impe- Benedictus ratore relegatus est suffecto Leone Octauo. Xenophanes Xenophanes annis. 65. exulauit à patria. In exilio supra septem annos ver- satus est Ouidius, vbi tamen barbaras gentes adeo sibi de- meruit, vt in eius obitu Getę ac Tumitani lachrymas cohi- bere nequieuerint. Sponte Pythagoras samon liquit. Athe- Pythagoras. nas Solon, Lycurgus Lacedemoniã, Romam Scipio. Inte- Solon rogatus socrates cuias esset, Respondit se ciuem mundi. Lycurgus. Socrates.

Viri Celebres mortui in aliena terra

Samos genuit Pythagoram texit Metapontus. Cicero- Pythagoras nem Arpini ortum nutritum Romæ sinus Caietanus Cicero. vidit exaninem. Plynium infantem lauit Athesis gr- ã Plynius.

deuũ extinxit veſeuus.Virgilium dedit Mantua, Brudu- ſium abſtulit. Genuit Ouidium Sulmo ponticum exilium ſuffocauit.Terentium Carthaginenſem,quem Roma do- cuerat,Archadia ſepeliuit. Horatium Appulum,Ennium Calabrum,Statium Narbonenſem,Auſonium Burdegalũ Duos ſenecas,& Lucanum Cordubenſes, Plautum Arpi- natem,Lucilium Aruncum,Pacuuium Brunduſinum,Iuue nalem Aquinatem, Propertium Vmbrum,Valerium An- tiatem,Catullum veronenſem,Varum Cremonenſem,Gal lum Foroliuenſem,Actium Piſaurenſem,Caſſium Parmẽ- ſem,Claudianum Florentinum,Perſium volaterranum tu mulauit Roma.Alexandrum Pella genuit,Babylon pere- mit.Cyrum Perſis tulerat,ſcythia trunchũ tullit. Craſſum & pompeium tulerat Roma,Hunc Aegyptus,illum Aſſy- ria ſuſtulit,Catoni principium & nomen dederat Roma, finem & cognomen vtica.Cornelios Scipiones Roma ge nuit,Hiſpania obruit. Decii extra patriam ceciderunt,Pa- ter cum latinis pugnans,cum Ethruſcis filius. Aemylium Paulum Cumæ,Claudium Marcellum venuſia,Tiberium Gracchum tumulauit Lucauia,omnes natos Romæ. Dru- ſus obiit,in Germania, Marcellinus Baionæ. Tarquinius Cumis,ſylla Puteolis expirarunt. Auguſtus Cæſar apud Nolam Campaniæ.Tiberius apud Campaniæ miſenum. Traianus in occidente natus,in Oriente mortuus eſt.Septi mius ſeuerus ortum habuit in Africa,Imperium in Italia, tumulum in Britãnia.Theodoſium ortum in Hiſpania,me diolanum terra operuit. Annibalem Africæ lumen cœpit vrna Bithynica. Theſeum , Themiſtoclem & ſalonem Athenienſes ſepeliuerunt,Syrus,Perſis Cyprus.Hæc exem pla debes Petrarchæ lector optime qui in dialogo de mo- riẽte extra patriam hæc affert. Faciamus nunc auctarium noſtro labore.Sextum Turpilium Romæ natum abſtulit ſinueſſa .Hermolaum Barbarum natione Venetum,Romę peſtilentia ſuffocauit.Q.Cornificium, Ro.militaris factio foris abſtulit.Aemylius Macer Veronẽſis obiit in Aſia.Gn. Narbonus à ſylla victus apud Rhodios voluntariam oppe

riit mortem. Nero extra vrbem seipsum confodit. Otho apud Bebryacum mortuus est. Labeonem Marsum Ro. tumulauis Macendonia. Maguentium imperatorẽ vidit Roma, Lugdunum habuit mortuum. Cleomeni Lacedæmonio tumulum præbuit Aegyptus. Demostheni Atheniensi Calabria. Critolao duci Achæorum Thermopylæ, Themistocles Atheniensis in perside taurinum hausit sanguinem, eoq́ꝫ periit. Iugurtham peperit Numydia mortuum vidit Roma. Nascentem Aeneam vidit simois in Asia, Raptum absorbuit Numycius in Italia. Didoni patria fuit Phœnicia Carthago tumulus. Aiacem Oilei rapuit mare, quem Græcia tulerat. Leandrum Abydenum, Aegeum Atheniensem Aegiptium Pharaonem Mænandrum poëtam Palinurum & Misenum nõ sua sed piscium extinxit patria. Reperirẽ huiusmodi exempla numero propè infinita nisi timerem ne nimia copia saturis plus æquo stomachis nauseam excitaret.

ℭ Conptemptores deorum.

1	Glaucus	16	Cambyses		Diocletianus
2	Aiax	17	Capaneus		Athanaricus
3	Pub. Clodius	18	Dionysius	29	Euarix
4	Lycurgus	19	Xerxes	30	Demonax
5	Pentheus	20	Phlegyas	31	Agnaxagoras
6	Cleopes	21	Salmone	32	Ilice
7	Amasis	22	Celmis	33	Turcæ
8	Teuthis	23	Diagoras		Othomanus
9	Pyrrus	24	Theopolemus	34	Leo Armenius
10	Mezentius	25	Cyanippus		Theophilus
11	Lycaon		Armitus	35	Gensericus
12	Alcithoë	26	Theron	36	Herostratus
13	Erisicthon	27	Leo	37	Brennus
14	Phœtides	28	Traianus	38	Ful. Flaccus
	Atalanta		Decius	39	Pleminius
	Hippomenès		Valerianus		Pyrrhus
15	Diomedes		Galenus	40	Milites Alex.

1 GLaucus quum ſacra Veneris contemneret, illa irata eius equabus furorem immiſit, quibus vtebatur ad curtum, eumq́ morſu dilacerauerunt.

2 ¶ Aiax Oilei filius Caſſandram in templo Mineruæ ſtuprauit, dea facinus vlciſcente, fulminatus eſt in mari, dum euerſo Ilio redire vellet in patriam.

3 ¶ Pub. Clodius Pompeiã Q. Põpeii filiã & Syllæ neptẽ inter publicas bonæ deæ ceremonias adulterauit.

¶ Lycurgus rex Thracum, comtemptor fuit Bacchi. Pro-
4 pterea vlciſcente numine crutibus ſuis aſciã illiſit, dũ vellet amputare vites. Propertius lib. 3. Veſanúq́ noua nequicquã in vite Lycurgĩ. Propterea à poëtis bipénifer & ſecuriger appellatur, quòd ſecuri ſeipſum offenderit. Ouidius li. 4. Meta. Penthea tu Venerande, ſecurigerumq́ Lycurgum Sacrilegos mactas. Idem lib. 5 Triſt. Oſſa bipenniferi ſic ſint malè preſſa Licurgi Impia nec pœna Pentheos vmbra vacet. Seneca in Odeipo. regna ſecurigeri Bacchũ ſenſere Lycurgi.

¶ Pẽtheus Echionis & Agaues filius, dũ ſacra Bacchi deſpi-
5 ceretur, à matre cæteriſq́ Mænadibus interfectus eſt. Propertius. Pẽtheo s in triplices funera grata greges.

Cleopes. ¶ Herodotus ſcribit Cleopem Aegypti regẽ templa om-
Amasis. 6 nia obſeraſſe, ne populos ſacrificaret diis. Amaſis quotieſcunq́ accuſabatur furti (erat enim maximus prædo, vt iam diximus) cãm deferebat ad deos ad velut iniuſte accuſat^o hominum querimonia. Conuictus à diis, neq́ eorum templa curæ habuit, nec illis ſacrificauit, tanquam male de eo mererentur, quòd falſa (vt dicebat) oracula redderent.

¶ Theutris fuit quiſpiam princeps, qui ad expeditionẽ Tro-
7 ianam cum Græcis nauigare volens dum in Aulidis rupes
Pallas vulnerator. impegiſſet, indignatus Palladem vulnerauit haſta. Vnde exitiali morbo correptus eſt.

¶ Non erubuit Pyrrhus Achillis filius Priamum ſenio con-
8 fectũ ad aram Iouis Ercæi interficere. Virgilius libro ſecundo Aen. Hoc dicens altari a ad ipſa trementem Traxit, & in multo lapſantẽ ſanguine nati implicuitq́ comam læua, dextraq́

dextraq́ꝫ coruſcum Extulit,et lateri capulo tenus abdidit enſem.

9 ¶Inter contemptores diuum numeratur Mezentius à Virgilio Libro ſeptimo vbi ait. Primus init bellũ Tyrrhenis aſper ab oris Contemptor diuum Mezentius. Fuit enim impius in homines ſine deorum reſpectu, Inquit Macrobius.

0 ¶Lycaon rex Arcadiæ quum Ioui pararet inſidias, ab eodem mutatus eſt in Lupum, vt fabulantur poëtæ vnde Iupiter apud Ouidium lib. 1. Meta. ſic loquitur. An ſatis o ſuperi tutos fore creditis illos, Quum mihi qui fulmen, qui vos habeoq́ꝫ regoq́ꝫ, Struxerit inſidias notus feritate Lycaon

11 ¶Alcithoë fuit etiam cõteptrix Bacchi. Ouidius lib. quarto Meta. At non Alcithoë Mineias orgia cenſet Accipienda dei, ſed adhuc temeraria Bacchum Progeniem negat eſſe Iouis, ſociaſq́ꝫ ſorores Impietatis habet. Idẽ Et adhuc Mineia proles vrget opus, ſpernitq́ꝫ deũ, feſtũq́ꝫ profanat.

12 ¶Eriſicton Theſſalus Cereris (quam aſpernabatur) lucũ abſcidit, Vlciſcente dea ad tantã redactus eſt famem, vt ſua ipſe membra corroſerit. Ouidius lib. 8. Meta. Pater huius erat, qui numina diuum Sperneret, & nullos aris adoleret honores. Ille etiam Cereale nemus violaſſe ſecuri Dicitur, & lucos ferro temeraſſe vetuſtos.

13 ¶Prœtides filiæ Prœti Argiuorum regis Iunoni ſe præferentes ab eadem mutatæ feruntur in vaccas. Alii fabulantur hoc factum, quod venerem ſpreuiſſent.

4 ¶Atalanta & Hippomenes veneteo concubitu templum Cybeles profanarunt. Vterq́ꝫ demum leones facti ſunt vlciſcente numine. Autor Ouidius lib. 10. Meta.

5 ¶Diomedes Tidei filius venerem in bello Troiano læſiſſe fertur. Ouidius lib. 1. Eleg. Peſſima Titides ſcelerum monumenta reliquit. Ille deam primus perculit, Idem lib. 1. de Reme. Non ego Titides, à quo tua ſaucia mater in liquidũ rediit æthera martis equis.

6 ¶Cambyſes rex Perſarum templa & leges ludibrio habuiſſe fertur. vbi enim potitus eſt Aegypto vulcani templũ ingreſſus, riſu & conuiciis inſectari cepit. Alia etiam ſimu

lachra per sumā ioc orum licētiam cauillatus effuxit. Apertis item conditoriis mortuorum cadauera introspice re maximæ duxit voluptati.

17 ¶ Campaneum Scalarum repertorem (quem poëtæ fulminatum fuisse dicunt) deorum contemptorem vocat Statius libro tertio Theb. vbi ait. sed enim ipse manu prægressus auorum Facta, diu tuto superum contemptor, & æqui Impatiens.

18 ¶ Iam diximus in capite de latronibus & sacrilegis, Dionysium Syracusanum templa deorum spoliasse, suisq; furtis gratulatum, diis ipsis illusisse. Stroza pater. Auratas vestes siculi non more tyrrani Dextera de sanctis traxit imaginibus. Haud vlli per me contempto numine diuum sacrilega ablatas est aurea barba manu.

19 ¶ Xerxes res Parsarum notatur impietatis, quòd Neptuno maris deo compedes, & soli tenebras minaretur. Idem Stroza. Nec veluti Xerxes, Neptuno vincla minamur, Classibus insolitum quum patefecit iter. Idem Templa in Græcia inflamaui, quod parietibus includerent deos, quibus omnia deberent esse patentia ac libera, equorum hic mundus templum esse ac domus. Autor Cicero Libro secundo de legibus.

20 ¶ Phlegyas rex Lapytarum & Ixionis pater templum delphici Apollinis incendit Hinc ad inferos detrusus ibidem grauissimè punitur. Virgilius Libro sexto Aen. Phlegyasq; miserimus omnes Admonet, & magna testatur voce per vmbras. Discite iustitiam moniti, & non temnere diuos.

21 ¶ Salmoneus Aeoli filius Iouis fulmina in aëræ simulabat, vt deus in Elide crederetur. Virg, lib. 6. Aen. Vidi & crudeles dantem Salmonea pœnas, Dum flammas Iouis & sonitus imitatur olympi. Quatuor hic inuectus equis, & lampada quassans Per graium populos, mediæq; per Elidis vrbem Ibat ouans, diuumq; sibi poscebat honores Demens, qui nymbos & non imitabile fulmen Aëre & cornipedum cursu simularat equorum.

22 ¶Celmis vnus fuit ex Idæis dactylis, qui matrem deorum Rheam violauit stupro.

23 ¶Diagoras melius Atheniensium sacrorum mysteria & cerimonias adeo, neglexit, vt per multos auerterit à religione. Idem arcana mysteria (quæ non licebat profannis inuulgare) omnibus detexit, Propterea Athenienses eum in exilium pepulerunt, talento proposito, si quis hominē compertum occidisset,

24 ¶Theopolemus & Hiero fratres Apollinis fanum expilarunt. Quo facto pœnam iudicii reformidantes domo profugerunt, Autor Cicero in quinta Verrina.

25. Cyanippus Syracusanus soli Baccho sacra facere neglexit. Iratus deus tātam ei ebrietatem immisit, vt repertam in tenebris filiam nefando coitu stuprauerit. Contemptor eius numinis Armitus ebrius factus est, & Medulinæ filiæ vlciscente deo se commiscuit.

26 ¶Theron rex citerioris Hispaniæ furore correptus templum Herculis apud Gades expugnare voluit & incendio dare. Iratus deus fecit, vt eius naues improuiso igne corriperentur Autor Macrobius

27 ¶Leo imperator apud Constantinopolim sanctorum imagines depositas incendit, iussitq; Romano pontifici, vt idē faceret, si imperialem gratiam sibi promereri vellet.

28 ¶Tertius post Neronem sæuiit in Christianos & religionem catholicam, Traianus imperator, sub quo Clemens tertio Pontifex, Simeon Hierosolymitanus episcopus. Ignatius Antiochenus episcopus passi sunt. Imperator, quoq; Decius multa christianorum milia dedit morti. Quod etiam fecerunt Valerianus & Galenus filius vnde pater à principe Turcarum deo volente captiuus ductus, in misera seruitute consenuit. Diocletianus per annos quatuor eadem rabie debacchatus est in ortodoxę fidei cultores. Athanasicus Gothorū rex multos itidē Christianos variis tormentorū generibus enecauit. Alios detrūcauit gladio, quosdam in exilium pepulit, & ibidē fame & siti languere ad mortem coēgit, Hinc iusta numinis ira

miserum exhalauit spiritum, sanguinis fluxu toto corpore erumpentis.

29 ¶Euarix rex Gothorum, templorum aditus spinis obserabat & sepiebat, vt introeundi raritas obliuionem religionis induceret. Clericos carceribus includebat. Nullum omittebat tormenti genus, in quo feritatem suam non exerceret.

30 ¶Demonax Philosophus Adriani tempore, adduci nunquã potuit. vt ad Eleusina sacra ac mysteria accederet. Propterea accusatus à populo, vt religionis comtemptor, factũ excusauit, testatus ea sacra merito esse sibi suspecta, quæ in occulto fierent. Nam si bona essent, dicebat ea manifestari oportere, si mala, debere refugi.

31 ¶Anaxagoram Clazomenium Athenienses in vincula cõiecerunt quod solem ignitum dixisset esse lapidem, non deum, quem tamen illi pro deo colebant.

Athenienses Solem pro deo colebant.

32 ¶Illice filia Ibyci Lydii vltione Martis (quem aspernabatur) in furorem versa, è scopulo se precipitauit.

33 ¶Imperante Constantino Manuelis filio, quum Turcę cõstantinopolim cepissent, nullæ scelerum facies defuerunt, nulla dignitatis, sexus aut ætatis habita est ratio. Stupra cędibus, cædes stupris additæ. Templa sanctorum diruta sunt Ossa martyrum canibus & suibus obiecta. Redemptor ipse iterum cruci affixus, Luto limoq; deformatus est. Nullum omissum est ludibriũ, quod prius exercuissent iudæi. Princeps tantæ feritatis Othomanus vbi satis in sanctorum reliquias & simulacra sæuitum est feritatem conuertit in vtriusq; sexus homines quos omnes more porcorũ gregatim occidit, præter nonnullas liberali forma fœminas quas ad maiorem libidinis ignominiam reseruauit. Hoc autem factum est in annum salutis 1453.

Othomanus.

¶Leo Armenius imperator parta de Bulgaris victoria di-
34 uorum imagines deleri penitus iussit, paulopost à Micyaële Traulo per insidias iugulatus Theophilus quoq; imperator post Michaëlem Traulum quum sanctorum imagines itidem odio haberet, multos earum cultores ad mortẽ cædi iussit.

5 ¶ Gensericus princeps vandalorum quum Carthaginem cepisset, omnesq; opes interfectis ciuibus in ius suum vertisset, animum ad ecclesiarum spoliationem adiecit, quas sacris exinanitas & sacerdotum administratione priuatas, equorum suorum fecit stabula,

6 ¶ Herostratus templum Ephesiæ dianæ toto orbe nominatissimum, & inter septem orbis miracula nominatum incẽdio dedit, vt immortalitatem nominis sibi compararet. Autor Gellius.

7 ¶ Brennus dux Gallorum Senonum templum Apollinis Delphici causa prædæ ingressus ira numinis se interfecit. Autor Valerius.

¶ Fuluius Flaccus in Censura tegulas marmoreas ex Iuno-
8 nis Laciniæ templo detraxit, & in ædem fortunę equestris quam Romæ faciebat, transtulit. Post quod factum negatur mente constitisse. Quin etiam per sumam animi ægritudinem expirauit, quum ex duobus filiis in Illirico militãtibus alterum decessisse, alterum grauiter vulneratum audisset. Autor idem Valerius Maxi.

39 ¶ Pleminius Scipionis legatus thesaurũ Proserpinę apud Locros spoliauit, nec defuit vltio. Nam postea in carcere teterrimo genere morbi consumptus est.

¶ Pyrrus quoq; è Sicilia rediens thesauros Locrensis Proserpinæ intactos ad eam diem spoliauit & imposuit classi, quæ postera die vicinis deæ littoribus illisa naufragium fecit.

40 ¶ Milites Alexãdri, qui Milesiæ Cereris templum ad prędam irruperant flamma obiecta, priuati sunt oculis.

¶ Hæretici nonnulli.

1	Aetius	8	Ebion	15	Faustus
2	Amonius	9	Helchesaitæ	16	Iouinianus
3	Apollinaris	10	Eluidius	17	Pollio
4	Arrius	11	Eudoxus	18	Manes
5	Berillus	12	Eunomius		Paulus præsul
6	Carpocrates	13	Eutyches	19	Meletius
7	Cherinthus	14	Eusebius	20	Menander

21 Meſſaliani
Datoſius
Rhibas
Dalphidius
22 Montanus
23 Monothelitæ
Sergius
24 Nauatus
25 Nepos
26 Neſtorius
27 Nicolaus
28 Paulus Samo-ſatenus
29 Praxeas
30 Photinus
31 Sabinus
32 Sabellius
33 Simon magus
34 Symmachus
35 Saturnius
Baſilides
36 Theodorus
37 Tertullianus
38 Appelles
39 Acephali
40 Almericus
41 Barbara
42 Cerdo
43 Ioannes hus
44 Alogii
Aquarii
Adamiani
Nyctages
Himero bapti-ſtæ
45 Marcion
46 Templarii
47 Donatus

1 AEtius ſophiſta Antiochenus primum Chriſtianus, Arrianorum ſectæ poſt modum adhæſit. Vnde Antiochia pulſus eſt, & Atheos vocatus. Atheos.

2 ¶Ammonius Alexandrinus præceptor Origenis, fuit à puero Chriſtianus, Prouectior vero factus ad philoſophiam ſe conuertit deſerta fide.

3 ¶Appollinaris iunior, dicebat animam à deo verbo facto non aſſumptam, aut ſi aſſumpta eſſet, non habere mentem Huic propterea Chriſtianorum commercio interdictū eſt.

Arrius 4 Arrius Alexandrinus Armodii filius, filium deum ab æterna patris ſubſtantia ſeparabat. ad quam hæreſim refellendam iuſſu Conſtantini Imperatoris celebrata eſt Synodus Nicena, cui interfuerunt Alexander & Pannutius præſules Item Athanaſius diaconus cum. 318. aliis præſulibus, qui exploſa Arii ſentētia, filium patri conſubſtantialem fecerunt, Arrius in exilium pulſus, magnam nihilominus turbam hominum in ſuam traxit ſententiam, ſed non impunè. Nam dum in latrina corporis excrementa egeret, animam cum inteſtinis emiſit.

5 ¶Berrilus Boſtrenæ vrbis Arabiæ preſul dicebat Chriſtum redemptorem ante humanitatem non extitiſſe, nec propri

am diuinitatis habere substantiam sed tantum patris in eo habitasse. Quem eius errorem ita repressit Origines, vt tādem eum ad meliorem mentem reuocauit

6 ℂ Carpocrates hæreticus Simonis magi superstitiones imitatus est, quas palam tradebat.

7 ℂ Cherinthus dicebat regnum Christi post resuretionem Hierosolymis futurum, vbi mille annis homines libidini & voluptatibus indulsissent.

8 ℂ Ebion putauit Christum purum esse hominem sine vlla deitate perfectum tamen & omni virtute cumulatissimum. Eius sectatores uocantur Ebionitæ. Ebionitæ.

9 ℂ Helchesaitæ quædam de scripturis refutabant, & quædam rursum admittebant nouæ ac veteris legis testimonia. Paulum apostolum penitus respuebant. Librum quēdam circunferebant, quem dicebant de cœlo lapsum, cuius verba si quis audisset, delictorum veniam consequeretur.

10 ℂ Eluidius Auxentii discipulus fatebatur virginem peperisse, verum postea congressam viro dicebat alios suscepisse liberos fratres domini. Insanam eius opinionem confutat Hieronimus.

11 ℂ Eudoxus præsul Constan. fuit imitator Arrianæ sectę, valentis principis ætate.

12 ℂ Eunomius præsul Cyzizenus diuinitatem negabat in Christo Plurima scripsit contra fidem, & differendi leges suis sectatoribus reliquit. Hunc Gregorius Nazianzenus & Gregorius Nisseus præsules suis argumentis confutarunt.

13 ℂ Euthyches Constantinopolitanus discernebat Christū à verbo dei. Negabat præterea Christi carnem similem esse nostræ duasq; in eo naturas inficiabatur. Aiebat ipsum Christi corpus è cœlo descendisse, & in virginis vterum tāquàm Solis radios penetrasse In hunc celebrata est quarta Synodus.

14 ℂ Eusebius Nicomediensis præsul secutus est Arrium, cui

& multos peperit assedas.

16 ℭ Faustus Afer secta fuit Manicheus. Scripsit libros in Orthodoxam fidem, quibus abunde respondit Augustinus.

ℭ Iouinianus nuptias virginitati præferebat, secutus opinionem Stoicorum de virtutum & viciorum æqualitate. Eius scriptis respondit Hieronymus.

17 ℭ Pollio Macedonius dicebat spiritum sanctum nihil habere commune cum patre & filio Fatebatur tamen filium patri similem.

18 ℭ Manes hæreticus Imperante Aureliano Romam venit è Perside. Hic ponebat duo principia inuicem contraria. Dicebat se natum ex virgine, & in montibus educatum. Ponebat vnicam in Christo naturam diuinam. Eius vero humanitatem dicebat esse phantasticam, causatus non esse verisimile deum pati voluisse. Contra vero Paulus præsul Antiochenus affirmauit Christum simplicem fuisse hominem maximum alioqui prophetam. De Manete sic ait Eusebius Manes hæresiarca, genere Persa vita & moribus barbarus tam acer ingenio, vt ex nominis argumēto insanire videretur. Deniq; Christi se nunc formam gerere conabatur ostēdere, nunc ipsum se esse paracletum dictitabat eiusq; more duodecim discipulos quaquauersum ducebat qui stultissima dogmata nunciarent. Sectatores eius dicti sunt Manichæi.

19 ℭ Meletius, præsul in Aegypto Arrianis adhesit habuitq; multos assedas eos maxime qui Petro præsuli Alexandrino aduersabantur.

ℭ Menander magnus genere Samaritanus seruatorem se
20 vocabat ex Olympo ad hominum salutem demisum. Docebat nullo pacto angelos ab hominibus vinci posse quā magicæ artis disciplina. Varias passim hæreses diffudit, quarum lolio multorum occulos viciauit.

ℭ Messaliani cuiusdam demonis effectum expectabant,
21 quem sanctum spiritum arbitrabantur. Reiciiebāt opus manuum tanquam malignum. Somnio & ocio indulgebant. Eius sectæ principes fuerūt Datosius, Phibas, Dalphidius.

22 ¶ Montanus Phryx natione, vocabat se paracletum. Multos in suam traxit hæresim, & in his Priscam & Maximillã, quas eo redegit insaniæ, vt relictis viris eum sequerentur, eiusq; inspiratione spiritum propheticum habere se crederent. Sectatores habuit, qui Cataphrygæ dicuntur. Hi spiritum sanctum sibi non apostolis infusum prædicabant. Prisca Maximilla. Cataphryges.

23 ¶ Monothelitæ duas in deo voluntates negabant diuinã scilicet & humanam, quum tamen res aliter se habeat. Nã Christus multa ut homo voluit & fecit. Multa itẽ vt deus. Contra hos celebrata est sexta Synodus Anno salutis. 585. Sectæ princeps fuit Sergius præsul. Constan.

24 ¶ Nauatus presbyter Ro. sectam Instituit Nauatianorum qui se mundos & puros appellabant. Hic in tantam lapsus est dementiam, vt eos (quibus Eucharistiã præbebat) prius iurare cogeret, se nunquam Corneliũ pontificẽ secuturos.

25 ¶ Episcopus fuit in parte Aegypti Nepos nomine: qui dicebat sanctos in terris cum Christo mille annis regnaturos in libidine & voluptate. Nepos.

26 ¶ Nestorius germanicus præsul Constanti. cœlum suis sectatoribus promittebat. Crhistum hominem tantũ esse prędicabat duas negãdo naturas. in hunc celebrata est tertia Synodus sub Theodosio iuniore.

27 ¶ Nicolaus (à quo Nicolaitarum secta orta est) legem matrimonii refellebat, volebatq; promiscuos esse cõcubitus. Nicolaus.

28 ¶ Paulus Samosatenus homo multæ arrogãtię & nullius prope sapientiæ, psalmos solitos cantari vetuit. Hisq; alios suffecit, quos in suam ipse laudem cõscripserat. Negabat filium dei de cœlo descendisse, sed in vtero virginis initiũ habuisse.

29 ¶ Praxeas Asiaticus plures negabat personas in trinitate, sed eundem patrem & creasse omnia, & in cruce pependisse, quod (vt dicebat) communicata pluribus monarchia auctoritatem principatus minuat. Huius argumentis respõdit Tertullianus.

30 ¶ Photinus præsul Smyrnęas humanam solum naturam in Christo posuit instar Ebionitarum.

31 ℭ Sabinus præsul Heracleæ secta fuit Arrianus. Is Christianos omnes (qui in Synodo Nicena ab Arrio defecerant) idiotas uocabat & ignauos, eosq; infirmitate ingenii lapsos dicebat.

32 ℭ Sabellius hereticus negabat Christum dei filium primogenitumq; omnis creaturæ. Atq; etiam spiritussancti au/ferebat intellectum. Ponebat vnicam in trinitate personam. Hinc variæ factiones & malorum germina pullularunt. Eius sectatores Sabelliani dicuntur Sunt qui sabinum & sabellum eundem faciant.

Sabelliani.

33 ℭ Simon magnus natione Samaritanus multos artibus magicis & ope demonum elusit Romę, Imperante Claudio principe, ita vt numinis loco habitus sit, & honore simulachri decoratus cum hac subscriptione. Simoni deo sancto. Eum samaritani omnes & deum fatentur. Sunt qui dicant eum, quũ per aëra deuolaret, Petri precibus cecidisse, eaq; ruina miseram exhalasse vitam.

34 ℭ Cymmachus vnus ex interpretibus bibliorum, putauit Christum ex concubitu Ioseph & Mariæ natum. Quam insaniam probare voluit ex Euangelio Mathei.

35 ℭ Saturnius Antiochenus secutus est hæresim Menandri magi.

ℭ Basilides scripsit in Euãgelium. 24. commentarios cõfinxitq; prophetas quosdam vt Barabam & Barcob, aliosq; barbaris nominibus nuncupatos. Hic instar Pythagoræ sectatores suos quinquennio silere iussit.

36 ℭ Theodorus Coriarius humanam tantum naturam tribuebat Christo. Fatebatur tamen verbum dei in eo habitasse ob excellentem virtutem, Mariamq; non dei sed hominis tantum matrem esse. In hunc celebrata est quinta Synodus, Iustiniani principis & Virgilii pontificis tempore anno salutis. 540. vbi sancitum est, ut Maria Theotocos id est dei mater vocaretur.

Theotocos.

37 ℭ Tertullianus patria Carthaginensis, quum in fide aliquãdiu perstitisset, tandem Clericorũ Ro. contumeliis ad Mõtani dogma delapsus est.

38 ¶ Apelles hæreticus dicebat in Christo fuisse corpus phantasticum, prophetias non recipiebat, quod sese rescinderent, & implicarent contraditionem.

39 ¶ Accephali duas in Christo negabant naturas, nullo eius opinionis autore. Vnde & traxerunt nomen.

40 ¶ Almericus hæreticus dicebat Ideas in mente diuina creare & creari. Hunc Innocentius. 3. cremari iussit Luteciæ.

41 ¶ Barbara Sigismundi Imperatoris coniux stultas vocabat virgines pro Christi nomine passas, quod voluptatis gaudia non gustassent. Dicebat animas cum corporibus interire, nec futuram aliam vitam post hanc, quam viuimus.

42 ¶ Cerdo hæreticus asserebat duo fuisse contraria principia. Eius asseclæ dicti sunt Cerdoniani. Cerdoniani.

43 ¶ Ioannes Hus & Hieronymus de Praga quum sceleratissimas hæreses Bohemorum animis inculcassent, sententia publici consilii incendio & flammis deuoti sunt. Hieronymus de Praga.

44 ¶ Alogii hæretici verbū negabant esse deum, spreta Ioannis Apocalypsi. Aquarii fuerunt hæretici quidam qui solā aquam offerebant in calice sacramenti. Adamiani exemplo Adam nudi ac sine vllis vestibus degebant, eoq; modo cum fœminis versabātur asserentes illud in vita melius putandum esse quod ad naturam magis accederet. Nyctages vniuersam noctem somno & quieti concedebant, dicētes naturæ genium violari atq; corrumpi, si ipso noctis tēpore vigilaretur. Aquarii. Adamiani. Nyctages.

¶ Himerobaptistæ apud Iudæos vocati sunt hæretici, qui seipsos & sua vestimenta quotidie abluebant.

45 ¶ Marcion hereticus bina principia, binosq; deos ponebat, bonum scilicet & malum.

46 ¶ Templarii hæretici emerserunt anno post imperium Augusti. 1030. Hisolymius in tantam sanctitatis opinionem venerunt, vt breui tempore multas diuitias ac templa sibi compararuerint à quibus templarii dicti sunt, quod frequentes & assidui versarent in tēplis. Idem Christi sacris impudētissime abdicatis, in quædā flagitia diuerterūt. Cōflauerūt enī simulachrū quoddā miro artificio, cui hominis cutē

ſuperinduxerūt collocatis in fronte binis carbūculis oculorum vice promicantibus. Hoc autem loco numinis reuerebantur. Morientium cadauera reſoluta in cineres cæteris dabant in potum, vt in ea ſecta firmiores eſſent. Natum ex Templarii virginisq́ꝫ coniugio torrebant igne, ſimul ex humore deliquato ſuum perungebant ſimulachrum. Nefanda maſculorum libidine cōflagrabant. Dannati ſunt autem in viennēſi concilio, & deuoti flammis, ſententia Clementis Ponti. Max. qui Benedicto ſucceſſit.

47 ❡ Donatus natione Afer dicebat filium eſſe minorem patre, & ſpiritum ſanctum filio.

❡ Vates augures & aruſpices.

1 Protheus
2 Laocoon
3 Eurypilus
4 Athyrtia
5 Melappus
6 Tyreſias
7 Tages
8 Caſſandra
9 Calchas
10 Helenus
11 Nautes
12 Carmentis
13 Manto
14 Rhamneptes
15 Aſilas
16 Tolunnius
17 Iapys
18 Choreus
19 Aruns
20 Labyſſa
Craco
21 Phemonoe
22 Martius
23 Amphiaraus
24 Mæom
25 Branchus
26 Thyodamas
27 Idmon
28 Trophonius
29 Apollonius
30 Mopſus
31 Polyxo
32 Philochorus
33 Soſipatra
34 Actius
35 Maſſurius
Mutius
36 Soſtratus
37 Spurina
38 Aſtylus
39 Tyburnus
Olenus
40 Pryl's
41 Lampon
42 Euricles
43 Chyrſes
44 Aſtyphilus
45 Martha
46 Milthas
47 Peripoltas
48 Ariſtander
Cleomantes
49 Vmbritius
50 Theocritus
51 Demophoon
52 Amalthea
Marpeſia
Heriphile
53 Sabe
Demo
Phigo
Phaenis
Baccis
Lichas
54 Dauid
55 Symachia
56 Theano
Euexippe
57 Albigerius

1 PRotheum filium Occeani & Thethyos poëtę uatē faciunt. Virgi. lib. 4. Geor. Est in Carpathio Neptuni gurgite vates Cæruleus protheus. Ouidius libro. 11. Donec Carpathius medio de gurgite vates Aecide dixit. Statius lib. 1. Achille. Hos abolere metus magici iubet ordine sacri Carpathius vates. Syllius lib. 7. Tū sic incipiens repetita oxordia retro incipit ambiguus vates, reseratq; futura Idem Quæ dum archana deū vates euoluit in antro.

2 ¶ Lacoon vates fuit Troianus, qui prædixit Græcos in fatali Sinonis machina delitescere, Troianosq; obiurgauit quod eam in vrbem admisissent. Virgilius libro secundo Aen. autor.

3 ¶ Eurypilus vates fuit Grecus, quem Sinon virgilianus ait Apollinem consuluisse super simulato Græcorum reditu in patriam vbi ait. Suspensi Eurypilum scitatum oracula Phœbi Mittimus, isq; aditis hæc tristia dona reportat. Est & Eurypilus vates medicinæ apud Plynium libro vndecimo Nat. Histo.

4 ¶ Athyrtia filia fuit Sesostris regis Aegypti diuinationis perita, quæ futuram patri monarchiam prædixit.

5 ¶ Melāpus filius Amythaonis medicus fuit & augur peritissimus. Tibullus libro quarto Compertum est veracibus vt mihi signis, Queis Amythaonius nequeat certare Melāpus. Propertius libro secundo Turpi perpessus vates est vincla Melāpus. Statius libro tertio Theb. sed mente virens Phœboq; Melāpus. Politianus in Nutricia, Quid te cui vo

fuerũ n fibræ patuere Melãpus: Plynius libro septimo Diuinitas & quædam societas cœlitum nobilissima ex fœminis in Sybilla fuit, Ex viris in Melãpode apud Græcos, apud Romanos in Martio. Idem lib. 25. Melampodis fama diuinationis artibus nota est.

❡ Tyresias rex Thebarum & augur fuit, qui consultus à Ioue, vtri maior esset in venere libido, viro ne an fœ-
6 minæ, quũ fœminæ dixisset, ira Iunonis excæcatus est quã eius cæcitatem Iupiter uaticinio pensauit. Alii excæcatũ ferunt, quod mineruam in fonte nudam conspexisset. Propertius libro quarto. Magnam Tyresias aspexit Pallada vates, Fortia dum posita Gorgone membra lauat. Ouidius libro tertio Meta. At pater omnipotens (neq; enim licet irrita cuiquam facta dei fecisse deo) pro lumine adempto scire futura dedit, pœnamq; leuauit honore. Ille per Aonias fama celeberrimus vrbes irrepræhensa dabat populo responsa petenti. Sabinus in epistola Vlissis. Sed si Tyresias tam læti prouidus augur: Quam verax vates in mala nostra fuit. Statius libro secundo Tebaid. Longæui vatis opacos Tyresiæ vultus, vocemque & vel fera nota Induitur. Politianus in Ambrasia. Bacculum dat deinde potentem Tyresiæ magni, qui quondam Palla-da nudam Vidit, & hoc raptam pensauit munere lucem, Suetus inoffensos baculo duce tendere gressus, Nec deest ipse sibi, quin sacro instincta furore Ora mouet, tantiq; parat solatia damni.

❡ Tages primus omnium aruspicii disciplinã dedit Ethruscis. Ouidius libro vltimo Metamorpho. Indigenæ dixere
7 Tagem, qui primus Ethruscam Edocuit gentem casus aperire futuros.

❡ Cassandra Priami filia quum Apollini copiam sui cor-
8 poris promisisset, ab eodem vates facta est. Quum autem non staret promissis, iratus deus fecit, vt eius vaticiniis non adhiberetur fides, Hæc prædixit futura ex helenæ raptu infortunia. Propertius libro tertio. Certa loquar, sed nulla fides, Neq; enim Ilia quondam verax

Pergameis Phebas habenda malis. Sola parim Phrygiæ fatum componere, sola Fallacem patriæ serpere dixit equum. Ille furor patriæ fuit vtilis, ille parenti, Experta est veros irrita lingua deos. Idem libro quarto. Aut si Pergameæ serò rata carmina vatis Lõgeuum ad Priami vera fuere caput. Virgilius libro secundo Aeneid. Tunc etiam fatis aperit Cassandra futuris Ora dei iussu nõ vnquam credita teucris. Cicero libro secundo de diuinatione. At multi sæpe vera vaticinati, vt Cassandra. Mirandula in hymnis. Et patriæ repetens celebrem Cassan-
9 dra ruinam.

¶ Calchas augur fuit Thestoris filius, qui tempore belli Troiani, Græcis oracula reddidit, Virgilius libro secundo Aenei. Hic Itachus vatem magno Calchanta tumultu Protrahit in medios. Idem prædixerat Græcos omnes Troia diruta in patriam sospites redituros, Quod secus accidit, Nam multi apud Caphareum Euboiæ naufragium fecerunt. Quo liquet veterum vatum præsagia non semper vera extitisse. De Calchante Ouidius libro duodecimo. At veri prouidus augur Thestorides, vincemus ait, gaudete Pelasgi. Troia cadet, sed erit nostri mora longa laboris, Atq; nouem volucres in belli digeret annos. Idem libro secundo de Arte. Quantus erat Calchas extis, Thelamonius armis. Statius libro tertio. Achille. Increpitans vatem magno Calchanta tumultu. Cicero libro primo de diuinatione. Alia autem subito tempore coniectura explicantur vt apud Homerum Calchas, qui ex passerum numero belli Troiani annos auguratus est. Ferunt hunc Calchantem cum Amphilocho Amphiarai filio ab expeditione Troiana redeunte ad Apollinis Clarii lucum diuertisse, repertoq; ibidem Mopso, quædam proposuisse, Quæ quum ille soluisset, aiunt Calchantem animi ægritudine periisse. Questio ab Hesiodo talis memoratur.

¶ Mirabor sanè, poteris si dicere ficus
Quot numero hæc Caprificus habet perparua licet sit.
Mille quidem decies, modius mensura, superq;

Vna sit hanc nullo poteris comprendere pacto.
Dixit,& inuentus numerus,mensuraq́ꝫ certa est.
Continuo mortis Calchanti somnus obortus. Pherecydes
apud Cælium scribit Calchantem sue oblata interrogasse,
quot porculos gestaret, Mopsum verò respõdisse tres,atq́ꝫ
ex his vnam fœminam. Quem ubi vera locutum patuit,il-
lũ ægritudine intabuisse.

10 ¶ Helenus Priami filius vaticinio claruit,autore Virgilio,
apud quem Aeneas sic eum alloquitur lib, tertio Aenei. his
vatẽ aggredior dictis ac talia quæro. Troiugena interpres
diuum qui numina Phœbi. Qui tripodas clarii lauros,qui
sydera sentis. Et Volucrũ linguas,& præpetis omnia pen-
næ. Idẽ. Præterea si qua est heleno prudentia Vati. Si qua
fides,animum si Veris implet Apollo. Ouidius lib. decimo
tertio Metamor. Quam sum dardanio (quẽ cepi.) Vate po
titus. Cicero lib. 1. de diuinatio. Quid Asię rex Priamus,nõ
ne & Helenum filium & Cassandram filiam diuinantes ha-
bebat.

¶ Nautes nomen est Vatis Troiani apud Virgilium libro.
11 quinto Aen. qui dum incensæ ab Iride in Sicilia combure-
rentur Aeneę naues docuit hoc ipsum fieri Iunonis odio, Naues Æneę combustę.
vt Latio Troianos auerteret,monuitq́ꝫ Aeneam ipsum, vt
non succumberet calamitatibus,sed inuicto persisteret ani
mo. Verba Virgilii sunt hæc. Tũ senior nautes (vnũ Trito
nia Pallas Quem docuit,multaq́ꝫ insignem reddidit arte)
Hæc responsa dabat, vel quæ portenderet ira Magna deũ,
vel quæ fatorum posceret ordo.

¶ Carmentis Euandri mater erat præsaga & monitrix rerũ
12 futurarum. Prius vocabatur Nicostrata, verum vbi carmini-
bus dare incœpit responsa, Carmentis vocata est. Virgilius li
bro octauo. Matrisq́ꝫ egere tremenda Carmentis nympæ
monita & deus autor Apollo. idem. Et Carmentalem Ro
mano nomine portam, Quam memorant Nymphæ pri-
scum Carmentis honorem vatisfatidicæ, cecinit quæ pri-
ma futuros Aeneadas magnos & nobile Pallantæum. Mar
tianus capella, Alii quoq́ꝫ huius generis homines,in diui-
nandi

nandi vsum & præscientiam procreati, vt Carmentis in Arcadia ab effuso per vaticinia carmine dicta.

3 ℂ Manto filia Tyresiæ (à cuius nomine dicta est Mantua) fuit etiam fatidica & rerum futurarum presaga. Virgilius libro decimo. Ille etiam patriis agmen ciet Ocnus ab oris Fatidicæ Mantus, & Tusci filius amnis. Qui muros matrisq; dedit tibi Mantua nomē. Pollitianus in Māto. venit & Elysio venturi præscia Māto. Māto quæ iuuenem fluuio concepetat Ocnum, Ocnum qui matris dederat tibi Mantua nomen. Ouidius libro sexto Meta. Nam sata Tyresia venturi præscia Manto, Per medias fuerat diuino cōcita motu vaticinata vias, Statius libro decimo. Fit prouida Manto Responsis vt plena fides. Stroza filius. Priscaq; fatidicæ referā fundamina Mantus, Mantus vnde suum deduxit Mantua nomen.

4 ℂ Rhamnetes augur fuit charissimus Turno. Virgilius lib. nono. Rex idem & regi Turno gratissimus augur, Sed non augurio potuit depellere pestem.

5 ℂ Asilas nomen est etiam auguris, qui suppetias tulrit Aeneæ contra Turnū. Virgilius libro decimo. Tertius ille hominum diuumq; interpres Asilas cui pecudum fibræ, cœli cui sydera parent, Et linguę volucrum, & præsagi fulminis ignes, mille rapit densos acie, atq; horrentibus hastis.

6 ℂ Tollunnius nomen est auguris, qui pro Turno bellauit in Aeneam. Virgilius libro duodecimo. Expediuntq; manus primusq; Tolunnius augur. Idem. Capit ipse Tolunnius augur, Primus in aduersos telū qui torserat hostes.

7 ℂ Iapis Iasii filius nomen est auguris apud eundem Virgilium libro duodecimo. Iamq; aderat Phœbo ante alios dilectus Iapis Iasides acri quondam cui captus amore ipse suas artes, sua munera lætus Apollo Augurium cytaramq; dabat, celeresq; sagittas. Ille vt depositi proferret fata parētis, Scire potestates herbarum, vsumq; medendi Maluit, & mutas agitare inglorius artes.

8 ℂ Chorreus sacerdos fuit Cybeles diuinandi peritus Virgil. libro vndecimo. Aureus ex humeris sonat arcus & au-

ra vati Caſſida.

19 ¶ Aruns vates fuit Thuſcus, cuius peritiam indiuinando deſcribit Lucanus dicens. Hęc propter, placuit Thuſcos de more vetuſto Acciri vates, quorum qui maximus æuo Aruns incoluit deſertę mœnia Lunę Fulminis edoctus motus, venasq; calẽtes Fibrarũ, & motus erantis aëre pennæ.

20 ¶ Labyſſa mulier fuit fatidica in Bohemia, quæ filiam habuit Craco nomine rerum quoq; futurarum peritam.

Craco.

21 ¶ Phemonoë virgo prima delphici Apollinis vates fuiſſe dicitur. carmenq; Heroicum inueniſſe. Plynius li. 10. Phemonoë Apollinis dicta filia dentes ei fuiſſe prodidit. Lucanus lib. 5. Phemonoën errore vagam, curisq; vacantẽ Corripuit, cogitq; fores irrumpere templi, Limine terrifico metuens conſiſtere Phœbas, Abſterrere ducem noſcendi ardore futura Caſſa fraude parat. Idem. Sic plena laborat Phemonoë Phœbo. Statius lib. ſecundo Syluaꝝ. Referetq; arcana futuro Phemonoë fontes De hac Phœbaide frequens eſt mentio apud Autores, maximè apud Statium Lucanum, & quandoq; Politianum.

22 ¶ Plynius lib. 7. ait maximam fuiſſe diuinitatem Melampodi apud Græcos, apud Romanos Martio.

23 ¶ Amphiaraus Oiclei filius augur fuit & vates Gręcus, quem quum Adraſtus rex in bellum contra Thebas vellet ducere, recuſauit, ac ne cogeretur ſe ſe oculuit, quòd prae uideret ibidem ſe periturum. Fraudem tamen vxoris Eryphyles (quàm monili corruperat Adraſtus) proditus eſt, & inuitus in bellum tractus, vbi terræ hiatu abſumptus eſt. Statius libro primo Thebai. Nun tu ipſe pater, non docte futuri Amphiaraë vides. Idem libro tertio. Sollers tibi cura futuri Amphiaraë datur. Idem libro ſeptimo. Qui tripodas laurusq; ſequi, qui doctus in omni Nube ſalutato volucrem cognoſcere Phœbo. Sabellicus Ignibus Oclides viſis ventura canebat Coniugis impulſus fatales viſere Thebas Proditione ſuæ. Martianus Capella. Ex hac diuinandi poſſibilitate Amphiaraus Mopſusq; celebrati Herodotus in Clio. Sub hanc ſtatim cognationem tẽtare ſtatuit vaticinia

quæq; apud Græcos,quæq; in Affrica essent,aliis allo demissis,quibusdam Delphos ,quibusdam Dodonam ,nonnullis ad Amphiaraum ac Trophonium.
24 ℭ Mæon nomen est vatis & auguris apud Statium lib. 1. Theb dicentem.Ille hęc preuiderat omnia doctus Aëris, & nulla deceptus ab Alite Męon.
25 ℭ Branchum ferunt Apollinis fuisse filium,cui pater diuinandi artem concesserit.Statius. Primoq; æqualis honori Branchus.Strabo ait eum sacerdotem fuisse delubri Apollinis Didimæi.Mirandula in hymnis.Hinc quoq; Branchiaco vatem stimulauit ab axe Delius innumeris subigens ambagibus orbem.
26 ℭ Thyodamas filius fuit Melampodis,diuinandi quoq; peritus.Statius libro octauo Insignem fama,sanctoq; Melampode tretum Tyodamanta volunt quocum ipse arcana deorum Partiri & visas vni sociare solebat Amphiaraus aures tãtæq; haud inuidus arti Gaudebat dici similem,iuxtaq; secundum.
27 ℭ Idmon Apollinis & Asteriæ filius & ex Argonautis vnus claruit etiam vaticinio.Hunc à serpente occisum ferunt. Sene.in Medea.Idmonem quamuis bene fata nosset, Conscidit serpens lybicis arenis.Politia.in Nutricia.Plenumq; parente Idmona fulminei percusum dentibus apri.Val.Flac.li. tertio Argon.Vbi Typhis vbi Idmon Fata canens? Ausonius.Idmona quod vatem,medicum quòd iapyga dicunt. Hoc vate vsi sunt Argonautæ.
28 ℭ Throphonius vates fuit quispiam, speluncã habitans,in quam qui descendebant,perpetuo erant agelasti & irrisibiles,hinc adagium natum.In Trophonii antro vaticinatus est,de homine maxime tristi & prenimis seuero. Mirandula in hymnis.Phœbæiq; antrum fundes cõsulta Trophoni.
29 ℭ Apollinis è Tyana ciuitate Græciæ rerum futurarum præsagiis fertur claruisse.Pręuidit enim Cilicem quendam lasciuum hominem intra diẽ tertium occisum iri,vt contigit Aiebat se cuncta facere deo cõsultore & duce dæmone scireq; oim linguas et hoim cogitatiões introspicere,futura

preuidere, & iam preterita diuinitus cognoscere. Somnia interpretabatur, declarabat portenta, damnabat animalium sacrificia. Eius vitam compendiose satis describit Volaterranus.

30 ¶ Mopsus fuit omnium vatum peritissimus. vnus eorum qui Argonautis futura prædixerunt. Cum hoc in certamen descendit Calchas, victusq; dolore animi in fata concessit vt iam diximus. Adagium fluxit in vulgus. Mopso certior, de eo qui citra mendacium futura præuidet & enunciat, Fuit mopsus Ampyci filius. Ouidius libro decimo Nec tu credideris tantum cecinisse futura Amphycidē Mopsum, Mopso iaculantes biformis Occubuit, frustaq; loqui tentauit Odites. Apollonius apud Cælium. Vbi & Ampycidem die illa Mopsum crudelis mors abstulit, amarulentum veró non vitauit fatum vaticiniis. Nec enim mortis euasio vlla. Seneca in Medea. Omnibus verax, sibi falsus vni concidit Mopsus, caruitq; Thebis. Val. Fla. libro primo Argon. Phœbiq; fides non vana parentis Mopsus. Fuerunt & alii eiusdem nominis, vt Mopsus Tyresiæ filius, alius etiam à cuius nomine Attica regio Mopsopia vocata est.

31 ¶ Polyxo nomen est Phœbadis apud Val, Flaccum lib. I. Argon. Tunc etiam vates Phœbo dilecta Polyxo.

32 ¶ Philochorus Atheniensis fuit vates Eratosthenis tempore, qui extinctus est insidiis Antigoni Macedoniæ regis, quòd venisset in suspicionem contractæ cum Ptolemæo rege amicitiæ. Hic scripsit Atthidis Libros. 17. qui continēt res gestas Atheniensium, & reges & magistratus vsq; ad Anthiocum deum. Scripsit etiam libros quatuor de vaticinio

33 ¶ Sosipatra mulier genere Lyda, uxor Aedesii sophistæ spiritu fatidico & futurorum præsago fuisse prædicatur, atq; etiam à quibusdam numinibus educata fertur.

34 ¶ Actius Nauius augur fuit, qui nouacula cotem præscidit spectante Tarquinio. Quo factum est, Tarquinius ipse in rebus dubiis eo augure semper vteretur & populus de suis rebus ad eum deferret.

35 ℭMaſſurius & mutius nomina ſunt augurum Romano- Mucius
rum apud Plynium lib.10.Cap.7.
36 ℭSoſtratus vates fuit, qui per furorē multa prædixit Græ
cis, vt Xerxis aduentum in Greciam.
37 ℭSpurina vates Cæſarem monuit, vt idus Martias caue-
ret Tranquillo teſte, Eoq; die interfectus eſt imperator, quē
cauendum eſſe predixerat vates.
38 ℭAſtylus Centaurus Ixionis filius, quum diuinandi peri-
tia clareret, fratres ſuos monuit, ne bellum contra Lapy-
thas molirentur. Idem prædixit Neſſo vulnus, quod hercu
lis ſagitta erat accepturus. Ouidius. Aſtylus ille etiam me-
tuenti vulnera Neſſo Ne fuge, ad herculeos inquit, ſerua
beris arcus.
39 ℭTyburnum Plynius lib.16. ait fuiſſe Amphiarai filium
peritum augurii, à quo Tyburtes populi originem traxe- Tyburtus
rint multò ante Romam conditam.
ℭOlenus Calenus nomen eſt vatis apud eundem libro.28.
vbi ait. Quum in tarpeio fodientes delubro fundamenta,
caput humanum inueniſſent, miſſis ob id à ſenatu legatis
Ethruriæ celeberrimus vates Olenus Calenus præclarum
id fortunatumq; cernens, interrogatione in ſuam gentem
transferre tentauit.
ℭPrylis Mercurii fuit filius diuinandi apprimè peritus.
40 Hinc adagium. Leſbius Prylis, in hominē ſagaci cōiectura. Prouerbium
ℭLampon fuit ſacrificus & vates oraculorum, ſolitus iu-
41 rare per anſerem velut auem auguralem.
ℭEurycles vates fuit qui de ſe ſuiſq; incommodis aliquid
42 ſemper diuinabat. Hic per aſſiſtentem dæmonem vera va-
ticinabatur. Propterea Euryclitę dicunt omnes diuinaculi. Euryclitę
ℭChryſes vates fuit Iunonis, cuius filiam Chryſeidem
43 quum Græci rapuiſſent, dea iniuriam vlciſcente peſtilentia
in ſuis caſtris laborarunt.
ℭAſtyphilus Poſſidoniates vir fuit vaticinii peritus qui
44 Cimoni Athenienſi (quocum in ſumma familiaritate viue
bat) mortem prædixit ex præcedentibus prodigiis. Au-
tor Plutarchus in cimone.

45 Martha nomen est mulieris fatidicæ, quam in lectica stã-tem honorifice circunduxit Marius, & sacrificia ea iubente celebrauit. Hanc senatus, quòd futura obseruaret, & prædi-ceret, libertate donauit. Autor idem Plutarchus in Mario.

46 Apud eundem Milthas nomen est vatis, quo in explicã-dis prodigiis Dion vsus est.

47 Peripoltas vates fuit ex Thessalia, qui Opheltem regẽ suosq́; in Bœotiam populos deducens, familiam multis de inde temporibus nobilissimam ex se reliquit.

48 Aristander & Cleomantes nomina sunt diuinaculorum apud Plutarchum in Alex. vbi ait, Quod prodigium con-spicatus Alexander, accitis ariolis Aristandro & Cleoma-ti Spartano aperit.

49 Vmbritius apud eundẽ in Galba nomen est augris. Nam illo die inquit, simul cum diluculo & Galba pſentibus ami cis sacrificabat in palatio augur Vmbritius. Cor. Tacitus. Sa crificanti pro æde Apollinis Galbæ, aruspex Vmbritius tri-stitia exta & instantes insidias ac domesticũ hostẽ prædicit.

50 Theocritus nomen est auguris apud eundẽ Plutarchũ in Pelopida.

51 Demophoon fuit vates, qui periculum Alexandro im-minere prædixit. Autor curtius, Cuius uerba citassem, nisi timerem calumnias eorum qui tãtam testimoniorum ūm titudinem ut nauseabundam refugiunt.

52 Amalthea, marpesia heriphile nomina sunt sybillarum aut aliarum Phœbadum apud Tibullũ lib. secundo, Quic-quid amalthea, quicquid marpesia dixit. Heriphile Phœ-bo grataq; quod monuit.

53 Politianus quaſdam phœbades, atq; vna viros diuinã di peritos. his verbis enumerat.

Quin & veteres prompsere sybillæ
Carmen, Amalthea, & fati Marpesia diues.
Herophileq; Idæa genus prædoctaq́; Sabæ.
Demoq;, Phygoq; & veri gnara Phaënnis,
Et carmenta parens, & manto & Pythia longos
Phemonoë commenta pedes, & filia Glauci

Deiphobe nimium viuax,& marcia fratrum
Nomina lymphatusq; Bacis,subterq; Triones
Natus hyperboreos Ollen,inq; Atride terra
Clarus honore Lichas,Dodoniadesq; columbæ.

54 ℭ Dauidem ecclesiastici omnes sacrorum vatum principē fuisse fatentur. Idem politianus. An memorem Solymos prælustria nomina vates,Psallentemq; deo regem qui turbine fundæ Icta Philistæo secuit puer ora giganti.

55 ℭ Symachiam Martianus Capella ait vnam fuisse ex Sybillis,quas duas numero solum ponit dicens. Quas non decem (vt asserunt) sed duas fuisse non nescis,id est Herophilam Troianam marmensi filiam & Symachiam Hippotensis filiam,quæ Erythræa progenita,etiam Cumis vaticinata est.

56 ℭ Theano & Euexippe filiæ, cuiusdam Scedasi Spartanis cauenda oracula præcinuerunt. Postea tamen ab adolescētibus eiusdem loci constupratæ,& in puteū coniectæ sunt Quod vbi resciuit pater animi dolore seipsum interfecit.

ℭ Albigerius Cartaginensis fuit adeò diuinàdi peritus, vt dæmonibus affiantibus respōderet quicquid egisset quisq;
57 aut omnino cogitasset. Quod testatur Augustinus, qui illis ipsis vaticiniis se plerumq; scribit interfuisse.

ℭ Cælius scribit fuisse in patria sua mulierculam nomine iacobam ex cuius ventre immundi spiritus acclamati futu
58 ra prædicerent,ac vnum ex his Cincinnatulum fuisse nuncupatum, qui & præterita & futura percontantibus responsa dabat mirifica,Interrogatus tamen de futuris,mentiebatur sæpe numero.

ℭ Ophioneus fuit messeniorum vates,qui semper à nata
59 li die luminibus captus priuatim & publicè vaticina peregit. Polibius Corinthius filio Troiā proficiscenti & multis aliis mortem prædixit, Autor Cicero.

ℭ Thrasybulus fuit inter Elœos quispiam, multis præsa
60 giis nobilitatus,quo etiam titulo simulachrum meruit in Olympia. Lamus Apollinis fuit filius qui fatidico spiritu magnum apud veteres nomen adeptus est,

61 ¶ Scirus uates fuit Eleusinius, à cuius nomine Minerua sciras dicta est.

62 ¶ Abaris filius cuidsdam Seuthæ inter Scythas, scripsit oracula, quæ nuncupata sunt Scythica.

63 ¶ Terentinus Varro in libris antiquitatum scribit vectium in augrandi disciplina nobilem fuisse, eumq; affirmasse, futurum Romani imperii terminum post .1200. annos

¶ Saxo Grammaticus ait Vgerum vatem fuisse ætatis incognitæ & supra humanum terminum prolixę.

64 ¶ Paulus diaconus ait, Baudolinum quendam vitæ sanctitate conspicuum prophetico spiritu claruisse, Regnante apud Lōgobardos Luitprando. Fuit & eo tpe alter Theolapius nomine, qui præsago spiritu multa prędixit futura.

65 ¶ Amphilocus rex fuit & augur inter Argiuos. Mirandula in hymnis. Amphilochi aut monitus adiit male sana nefastos.

66 ¶ Heleus vates fuit Polycrati Samiorum tyranos familiaris. Autor Herodotus. Callias vates fuit Elæus, qui Amyclis vaticinia reddidit. Perialla antistes fuit mulierum apud Delphos vaticinantiū, ætate Cleomenis. Cleander quoq; nomen est vatis arcadici apud eundem Herodotum. Fuit & Megistias patria Acarnanius, oriundus à Melāpode, clarus vaticinio Nam prospectis extis futura prædicebat Floruit ætate Leonidæ Spartani.

67 ¶ Euenius vates fuit apud Apolloniates initio pastor, quo dormiente quū lupi .60. gregem inuasissent ouesq; ad vnā trucidassent. Re cognita vocatus est in ius & iudicium sentētia excæcatus, mox tamen insitam obtinuit diuinationem, habuitq; filium Deiphonum, qui ductus à Corintiis exercitui vaticinabatur. Autor Herodotus in Calliope.

68 ¶ Apud Grecos aruspex fuit Tisamenus Antiochi filius qui apud Delphos reddebat oracula Habuerunt etiā Græci alium aruspicem Leucadium, Hippomachum nomine.

69. ¶ Claruit Daniel spiritu prophetico, scripsit librum patritum, in decem visiones Susanam falso accusatam liberauit à morte. Floruit ætate Nabuchodonosor Chaldæorum re

gis à quo captiuus ductus & enutritus est Datus est leonibus in prædam à quibus tamen euasit illæsus. Sabel Fatidico iuueni mirabile dictu, sæpius obiecto sæui parsere leones.

71 ℭ Moses seu Moyses Hebræorum dux vaticino spiritu omnium maxime claruit. Ei dominus in monte Sinay gloriam suam patefecit. Seruanti oues apparuit in rubo ardẽti, qui tamen non comburebatur. Deum vidit, quod mortalium nemini contigit vnquam Decalogi præcepta accepit in tabulis æneis, quæ dedit filiis Israel. De Mose Iuuenalis Tradidit arcano quodcunq; volumine Moses. Mantuanus Fatidicus Moses orbis dum scriberet ortum.

72 ℭ Galeotæ vates fuerunt in Sicilia & Attica, à Galeote Appollinis filio. Hos solebat consulere Dionysius.

73 ℭ Cicero lib. i. de diuinatione scribit Deiotarum regẽ fuisse peritũ auspicii, ac nihil vnquàm gesisse, nisi auspicato. Deiotarus.

74 ℭ Tarchon fuit dux, & aruspex in Etrhuria, cuius meminit Virgilius.

75 ℭ Parnasus vates fuit & fatidicus, qui Parnaso monti (vbi reddebat oracula) nomen imposuit.

76 ℭ Prophetarum nominia apud Ecclesiasticos sunt. Esdras scriba hebræus, Neemias Artaxersis pincerna, Agabus. Itẽ Amos, Aggeus, Achias. Baruch, Delbora. Ezechiel, Esaias Helias, Enoch, Symeon, Moyses, Dauid, & alii plæriq;.

77 ℭ Porro diuinationem Græci Manticen appellant id est scientiam rerum futurarum. Hanc scientiam primi excogitarunt Aegyptii & Chaldæi ex obseruatione syderum, Cilicum & pisidarum gens & his finitima Pamphila, volatibus auium, cantibusq; declarari res futuras crediderũt. Romulus vrbem auspicato ipse optimus augur condidit Auguribus reges vsi sunt, nec sine auspiciis res olim gerebantur. Colophonius Xenophanes diuinationem negauit Contrà verò Democritus comprobauit, Chrysippus duos libros scripsit de diuinatione, vnum de oraculis, vnum de somniis. Diogenes Babylonius vnum, duos Antipater quinq; Possidonius. Discipulus antipatri Panætius dubi- Mantice Graeci. diuinatio.

tauit an esset vis vlla diuinandi. Cicero ait Diuinationem
esse earum reru(quæ fortuitæ putãtur)prædictionem atq;
præsensionem. Duo sunt diuinandi genera, alterum artis
vt in extis pecudum & in sortibus, alterum naturæ, vt som
niorum & vaticinationum. Diuinatio coniectura nitur, vl
tra quam progredi non potest. Lituus clarissimum erat insi
gne auguratus, quo Romulus regiones direxit. quum ur
bem condidit. Erat autem Lituus bacillũ leuiter à summo
inflexum. Tiberius Grachus augurum & aruspicum disci
plinam comprobauit. Arte carent diuinatores, qui non ra
tione aut coniectura, sed concitatione quadam animi fu
tura presentiunt, Sagire est acute sentire, hinc sagaces, qui
multa scire volunt. Qui sagit priusquam res oblata est, præ
sagire dicitur. Hinc præsagatio diuinatio, quæ si exarsit acri
us, furor appellatur, quum abstractus à corpore animus di
uino instinctu concitatur. Vaticinia quæ explicantur conie
ctura, aut euentis notata sunt articiosa dicuntur non natu
ralia. Apud persas magi congregabantur in fano commen
tandi causa, vt augurarent ac diuinarent. In Telmesso Ca
riæ vrbe claruit aruspicum disciplina. In Syria Chaldæi co
gnitione astrorum & ingeniorum solertia antecelluerunt
Ethruria facile interpretabatur quid quæq; portẽta sibi uel
lẽt propterea antiqui Romanæ vrbis principes filios Ethru
riæ populis dabant in disciplinam. Phryges Pisidæ & Cili
ces Arabiæ auium significationibus obtemperabant, quod
& fecerunt Vmbri. Fortuna, casus euentus, nihil aliud, quã
quum aliquid sic cecidit & euenit, uel non cadere ac eue
nire, aut aliter cadere atq; euenire potuerit. Constat falsa
quandoq; aruspicum fuisse uaticinia & consilia. Nã Cæsar
quum à summo aruspice moneretur, ne in Africam ante
brumã transmitteret, trãmisit tamen. quod nisi fecisset, unũ
in locũ omnes aduersariorum copię conuenissent. Falsum
fuit & rñsum illud ex delphico de rege Pyrrho. Aio te
Aecida Romanos vincere posse, nunquã enim Apollo lati
nè locutus est Deinde Pyrri tẽpore Apollo versus facere
desierat. Apud Lygureos Thraciæ populos, antistites ora

cula reddituri, multo prius vino se ingurgitabant. Contra vero apud Clarios, futura prædicturi aquã prius largè hauriebant. Diuinatio quæ per aquã fiebat, hydromãtia dicitur, Axinomantia erat diuinatio per securim, Lecanomantia per peluim, in qua aqua mouebat a dæmone, & vox tenuis index futuri reddebatur. Geomantia erat illa, quã de punctis terræ fixis conflabant. Pyromantia erat, quã de variis figuris ex flamma glomeratis colligebant. Capnomantia erat diuinatio per fumũ, Capyromantia, quæ de speculis ex dissultantibus imaginibus trahebatur. Aeromantia quæ fiebat ex aere. Coschinomãtia ex Cribro. Cleromantia ex sortibus. Physiognomia ex membrorum natura, Chiromantia ex manibus. Botanomantia ex herbis. Gastromãtia ex amphora ventrosa, quæ à puero solebat introspici. Augurium ex auibus, Extispicium ab extis. Cæterũ fidẽ nõ esse diuinaculis adhibendam Phauorinus apud Gelliũ arguit hoc modo. Aut enim (inquit) aduersa euentura dicũt aut prospera. Si prospera, & fallunt, miser fias frustra expectando. Si felicia promittunt, eaq; uentura sunt, expectatio te spei suspensum fatigabit, & futurum gaudii fructum spes tibi iam deflorauerit. Si aduersa, dicant & mentiantur, miser fias frustra timendo. Si aduersa, & non mentiantur, iam inde exanimo miser fies: antequam è fato fias.

¶ Prodigia & portenta diuersa.

Coelum sanguinea specie apparuit, quum rex philippus Græciã inuasit. Stellæ circa Solis orbẽ visæ sunt Augusto Cæsare in prima iuuenta vrbem intrante post mortem patris. Circa Solẽ arcus apparuit. L. Opimio, & Q. Fabio consulibus. Trini Soles apparuerunt. Sp. Posthumio, & Q. Minutio consulibus. Lunæ trinæ visæ sunt. Gn. Domitio & L. Annio consulibus. Clypeus ardens ab occasu ad ortum scintillans. L. Valerio. & Gn. Mario consulibus. Relatũ est coelũ lacte pluisse & sanguine M. Acilio &, C. Portio cõsulibus. Itẽ carne. L. Volumnio et Seruio sulpitio consulibus. Item ferro in lucanis paulo antequam M, Crassus à Parthis occideretur. L. Paulo & C. Marcel-

lo consulibus lana pluit & lateribus coctis. Armorum crepitus & sonitus tubarum auditi sunt e cœlo Cimbricis bellis. Tertio consulatu Martii visa sunt ab Amerinis & Tudertibus arma cœlestia ab ortu & occasu inter se concurrentia, pulsis ad extremum, quæ ab occasu erant. L. Martio & Sex. Iulio consulibus in agro Mutinensi duo montes inter se concurrerunt, crepitu maximo assultantes & recedẽtes, & inter eos flãma fumoq; exeunte. Quo cõcursu villæ omnes elisæ sunt, Animalia permulta (quæ intra fuerant) exanimata sunt. Tiberio principante maximus post hominum memoriam terræ motus factus est, quod duodecim vrbes Asiæ vna nocte prostratæ sunt. Quum Dionysius iunior suo principatu pulsus est, acccidit prodigium, vt vno die in portu dulcesceret mare. Inter initia Marsici belli Alcippe mulier peperit Elephantum & quædam ancilla serpentem. Natus est hippocentaurus in Thessalia, & eodem die mortuus est. Quo anno Saguntus deleta est ab Annibale, puer in eadem vrbe reuersus est in vterum matris. Annotatũ est in antiquis prodigiis canem locutum fuisse, & serpentem latrasse, quum pulsus est regno Tarquinius. Bouem quoque locutum fuisse, proditur veterum monumentis. C. Epidius apud Plynium testis est arbores quandoque locutas. Oliua in totum ambusta reuixit. in Bœotia derosæ à locustis ficus germinauere. Laodiceæ aduentu Xerxis Platanus in oleam mutata est. Paulò ante mortem Cæsaris, equorum greges comperti sunt pabulo abstinere, vbertimq; flere. Pridie vero quàm interficeretur, auem regaliolum cum laureo Ramulo Pompeianæ curiæ se inferentem volucres variis generis discerpserunt. Ante mortem Caligulæ simulachrum Iouis Olympiæ tantum cachinum repẽte edidit, vt machinis labefactis opifices diffugerint. Ante mortem Sergii Galbæ quum opidatim victimæ cæderentur, taurus securis ictu consternatus rupto vinculo essedum eius inuasit, & totum cruore perfudit. Neronis principatu arbores sedem mutauerunt. M. Lepido & Q. Catulo consulibus in villa Galerii locutus est Gallus

gallinaceus. Cecinere Galli nocte tota, qua Matheus vicecomes primum suscepit filium, vnde Galeatio inditum nomen. Neapolis sub Nicolao. 5. pontifice Max. tremuit, eoq; motu multa hominum milia periere. Seruio tullio adhuc puerulo dormienti flamma emicuit circa caput. Tempore belli, quod Romani gerebant in Veientes, albanus lacus solitum stagni modum excessit.

¶ Dum L. Sylla consul sociali bello in agro Nolano immolaret, subito ab vna parte aræ prolapsus est anguis quo viso Posthumus aruspex suasit vt exercitum in expeditionem educeret. C. Volunnio & Seruio sulpitio consulibus Bos mugitu in humanum sermonē conuerso locutus est. Puer infans semestris in foro Boario triumphum proclamauit, Alius cum Elephantino capite natus est. Traditur ēt in anntiquis prodigiis lapides in agro Piceno pluisse, In galia lupum vigili è vagina gladium abstulisse. in Sicilia scuta duo sanguinem sudasse, metentibus cruentas spicas in corbem decidisse, aquas sanguine mixtas fluxisse. Secundo etiam bello Punico bouem dixisse, Caue tibi Roma. C. Hostilio mancino in hispaniam iruto talis vox sine autore vllo peruenit ad aures. Mancine mane. Quum Tiberius Gracchus consul in Lucanis sacrificasset, angues duo ex occulto prolapsi hostiæ quam immolauerat, iecur adederūt, demum in easdem latebras se retulerunt. Idem quoq; secū dum sacrificanti accidit. M. Crasso in Parthos ituro datum est pullum paludamentum, quum exeuntibus in prælium album aut purpureum dari soleret. Quum Pompeius Dyrrarchio egressus in Cæsarem proficisceretur, eius signa apiū examinibus obscurata sunt quo portento Iupiter eum à bello reuocabat. Sonus tympanorū Pergami abditis delubri editus est. Palma viridis Trallibus in æde victoriæ sub Cæsaris statua enata est. In exercitu Xerxis aduersus Græciam cōtracti equæ partu lepus editus est, Eidem priusquā Athenas deleret, de inuadendis lacedæmoniis cogitanti hoc accidit. Infusum nanq; pateræ eius vinum ter in sanguinem conuersum est. Mydæ puero dormienti formicæ

in os grana tritici congesserũt, vt Platoni mel & fauos apes intulerunt. Anno quo hierosolymas deleuit Vespasianus, sydus in cœlo apparuit gladii figura, vrbi imminens. Apparuerunt & currus variis cœli regionibus vagantes, visæ sunt armatæ acies concertare in nubibus. Sedente in pontificatu Ioanne vndecimo, Genuæ fons sanguinis prodigiose fluxit. Paulopost vrbs ipsa à Saracenis capta est. Pridie quam Veneti ligustico bello vincerentur, Corui diuersis inter se agminibus conflixere, ita vt sanguis superne cadens naues ipsas cruentaret. Imminente Romanis primo ciuili bello ignis ex hastis subito emicuit, qui vix potuit extingui. Tres corui pullos suos in viam productos laniarunt, quod ex laniatu superfuit, retulerunt in nidum. Mures aurum in templo roserunt. Capta ex his fœmina quinos musculos in muscipula enixa est, & tres ex illis deuorauit. Tubarum clangor in aëre concrepuit. Triumuiralibus copiis ad Bononiam contractis, sedit aquilla super Octauii tabernaculum, duosq; hinc & inde coruos incessentes vehementer afflixit, Quod vniuerso exercitui futuram Triumuirorum discordiam portendebat. Moyses (cuius virga se in draconem conuerterat, ac demum priorem acceperat formam) rubrum vidit incombustum. Daniel quum Susis esset in Mesapotamia, concidissetq; in faciem terræ motu, iussus postea cœlesti voce surgere, ipsumq; cœlum intueri, arietem vidit in aëre multicornem. Eo die quo virgo Christum peperit, oleum Romæ in transtyberina regione erupit, & diẽ totũ perpetuo manauit fluxu. Quo die Christus affixꝰ est cruci, sol à sexta hora diei ad nonã obtenebratus est. Mauritio imp. (qui Gregorio pontifici erat infestissimus) apparuit homo ignotus monastico habitu cũ gladio, quem imperatoris statuæ circunferens, predixit Mauritium gladio peniturũ, vt accidit. Dario Babylonẽ obsidẽti vox è muris reddita est urbem ipsam tunc à Persis captũ iri, quum mula pareret, quo præsagio omnes capiẽdæ vrbis desperatio iam ceperat, donec Zophyrii Persæ mula enixa est Anno quo Nero excidit principatu oleæ & prata in-

contrarias sedes transiere Ante paulo quā Augustus Imp. factus esset, bos in suburbano Romæ ad arantem locutus est, frustra se urgeri. Non enim frumenta, sed homines breui defuturos. Sedente in pontificatu Leone. 7. Sol per aliquot dies veluti sanguinolentus apparuit, Quod prodigiū calamitosa pestis secuta est. Anno 1157. christianæ salutis figura crucis in luna publice uisa est. Imperante Henrico septimo & sedente in pontificatu Clemente quinto, tres lunæ simul apparuerunt. Anno salutis, 1348. Imperante Carolo quarto ceciderunt è cœlo quædam bestiolæ, quarum corruptio & fœtor pestem attulerunt. Anno salutis. 1456. sedente Calixto tertio natus est sabinis vitulus biceps. Romæ apud Veneris portā sanguis cecidit è cœlo carnes in liguria Imperāte Henrico. 4. monstrū superne bicorpor natū est in agro Britānico. Imperante Hērico quinto in agro Hemiliano & flaminio sanguis pluit idibus Iunii. Regnante apud Gallos Ludouico duodecimo & sedente in pontificatu Iulio secundo mōstrum natum est Rauenæ, habēs cornu in capite, vtrinq; alas, brachia nulla, pedē vnū oculum in genu, vtrumq; sexum, in medio pectore ypsilon & crucis effigiem. Quum Roscius esset in cunabulis, noctu lumine apposito experrecta nutrix animaduertit puerum dormientem circumplicatum serpentis amplexu. Lacedæmone in Herculis fano arma sonuerunt, eiusdemq; dei Thebis valuæ clausæ sua sponte se aperuerunt, scuta sublime prius fixa humi reperta sunt. Tibullus libro secundo meminit de quibusdam prodigiis, quæ Romæ acciderunt, vbi ait.

Hæc fore dixerunt belli mala signa Cometam,
  Multus vt in terras deplueritq; lapis,
Atq; tubas, atq; arma ferunt strepitantia cœlo
  Audita, & lucos præcinuisse fugam.
Ipsum etiam Solem defectum lumine vidit
  Iungere pallentes nubilus annus equos.
Et simulachra deum lacrymas fudisse tepentes,
  Fataq; vocales præmonuisse boues.

Bos locutus.
Sol sanguinolentus.
Figura crucis in luna uisa
Tres lunæ.
Bestiolæ quædam e cœlo.
Vitulus Biceps
Monstrū bicorpor.
Sanguis pluit
Monstrū Rauēnæ natū.
Quintus Roscius.
Armorū sonitus.

¶ Miracula quædam naturæ, cum aliquot aliis prodigiis & portentis.

Miracula naturæ vocamus, quæ præter consuetudinem accidunt, idq; rarissime, cuiusmodi sunt sequentia. Cæcilius Agrippa ex vtero matris egressus est in pedes, Hinc ab ægro partu traxit nomen. Amonius. Alexandrinus philosophus Origenis præceptor, Asinum habuit sapientiæ auditorem, Ferunt Anaxagoram Clazomenium, Catonem, & M. Crassum nunquam risisse. L. Pomponium nunquam ructasse, Antoniam nunquam expuisse Zenophantum risum cohibere nequiuisse. Epimenides Cretensis missus ab Agisarcho patre ad ouium custodiam dormiuit in spelunca annos. 50. Polystratus & Hippoclides Epicuri discipuli, eodem die nati; eodem die mortui sunt. Philetas Cous Elegiographus fertur fuisse corpore tam tenui, vt necesse fuerit plantis eius plumbum adhibere, ne ventorum flatu raperetur. Telepus Herculis filius iussu aui expositus in syluis nutritus est à ceruа. Ceneus, Iphis Tyresias sexum feruntur mutasse, Pontanus in stellis. Pœniteat generis primi & se Cenea malint, Aut in fœmineam penitus transire figuram. Ausonius. Mœret in antiquam Ceneus reuocata figuram. Martia mulier Romana partu fulmine exanimato superuixit. Plynius ait ad cutillias aquas opacam esse syluam, quæ nunquam die ac nocte eodem loco visitur, in Tarquinēsi lacu duo nemora olim circunferebantur, nunc triquetram figuram edentes, nūc rotundam, nunquā quadratam. Fanum Veneris habet Paphos in cuius aream nunquam impluit. Iuxta harpasa oppidum Asiæ cautes est horrenda vnico tamen digito mobilis, si toto corpore impellatur, resistens. Locris & Crotone nunquam fuit pestilētia. Licinio Crasso & C. Cassio longino Cons. Casini puer factus est ex virgine. Licinius Mutianus apud Plyniū prodit visum a se Argis Aristontem, cui nomen Arestusæ fuisset Nupsisse etiam, mox barbam & virilitatem prouenisse vxoremq; duxisse, Plynius ipse ait se vidisse in Africa mutatū in marem die nuptiarum. L. Cossicium ciuem Tisdritanum

M. Curius

M. Curius & Cn. Papyrius Carbo cum dentibus nati sunt, quo etiam modo nata est Valeria. Filius Prusiæ Bithyniorũ regis in superna oris parte habuit os vnum continuum vice dentium. Risit eo die quo genitus est Zoroastres, eiusque cerebrum ita palpitauit, vt impositam repelleret manum. Orionis corpus. 46. cubitorum in abrupto quodam monte Cretæ repertũ est. Eutimenis filius triennio in. 3 cubita adoleuit. C. Mecœnas vltimo vitę triennio somnũ oculis nõ vidit ullo horę momento. Reuixit in rogo Auiola consularis, crematus tamen, quoniã prævalente à flamma subueniri non potuit. Cælius Tubero prætura functus relatus est à rogo. Hermotinii Clazomenii anima relicto corpore errabat & vaga è longinquo multa enunciabat. Corfidius funere locato reuixit, & locatorem funeris extullit. Non est alienum à miraculo, Elephantibus intellectum esse sermonis patrii & obedientiam, officiorumque (quæ didicerint) memoriam, Item amoris & gloriæ voluptatem, Solis & Lunæ venerationem. Regem adorant, genua submittunt, per funes ambulant. Mutianus apud Plynium testis est fuisse quendam, qui ductus literarum græcarum didicerit, atque hæc scripserit. Ipse ego hæc scripsi. & spolia Celtica dicaui. Copas apud Plynium scribit Demarchum Parrasium in sacrificio (quod Arcades Ioui Lycæo humana hostia faciebant) immolati pueri exta gustasse, & in lupum se conuertisse, ac decimo demum post anno pristinæ restitutum formæ. Suffossum à cuniculis in Hispania oppidum à Talpis in Thessalia, à Ranis ciuitatem in Gallia pulsam, à Locustis in Africa, Ex Gyaro insula à muribus fugatos, Amyclas à serpentibus deletas ascribendum est miraculo. Cecina volaterranus equestris ordinis captas hirundines victoriæ nuncias amicis mittebat, in eũdem nidum postea remeantes. Philarchus apud Plynium testis est Aspidem in Aegypto fuisse, quæ ad mensam cuiusdam vẽtitans, ibidẽ sit enixa catulos. Quorum vnus quum hospitis filium occidisset, re cognita, mater extremum de eo supplicium sumpserit, nec postea redierit in tectum. Nicolaus quidam Ca

Iapiscis cognomento ex Appulia oriũdus, ita à puero vrinationi insueuerat, vt postea inter marinas beluas remaneret illæsus dies multos. Albertus magnus scribit mulierem fuisse in colonia agrippina, quæ per dies. 30 durauerit sine cibo. Fuisse item virum melancholicũ qui captiuus in carcere septem hebdomades ieiunus mãserit. Cicero apud Plynium testis est in nuce inclusam Iliada Homeri carmen in membrana scriptum. Achemenis herba coniecta in hostes, facit eorum agmina træpidare, & terga vertere. Autor Plynius. Pyrro regi pollex fuit in dextro pede, cuius tactu Lyenosis medebatur. Albertus magnus scribit quãdam fuisse mulierem in Germania, quæ. 60. filios pepererit, quolibet partu quinq; quorũ nullus ad dimidium annum peruenerit. Alterius meminit Auicenna, quæ duos & viginti abortiuos ediderit. Ion Chius prodit apud Cælium Herculem fuisse triplici dentium seriæ. Ferunt vetustissimum quendam fuisse Marin nomine, antica corporis parte humana, postica verò equina, qui equum primus inscẽderit, annos. 125. vixerit, ac ter mortuus ter itidem reuixerit. Anates ponticæ venenis viuunt. Matreas feram habebat, quæ semeptisam vorabat. Fuit quispiã nomine Philinus, qui tota vita nullo vsus est potu, nullo cibo prætérquàm lactis. Smyndirides Sybarita dicebat se nec orientem vidisse Solem nec occidentem annis plus minus viginti, quod etiam de se prædicabat Ponticus bestieus. In Co insula ouis de grege cuiusdam Nicippi Leonem peperit, præter ritum naturæ, quod Nicippo tyrrannidem portendebat, quam mox assecutus est. Græci Aesopum, Herculem, Tyndareum & Glaucum reuixisse dicunt, Abaris fuit Hyperboreus, qui per vniuersum orbem terræ sagittam circuntulit, nihil omnino comedens. Quo tempore Bocchorus Dynastes præerat Aegyptiis, agnum locutum ferunt. Cælius ait se duorum ferè stadiorum, spacio à mœnibus vrbis patriæ vidisse cornicem albam, capite nigricante. Hinc Cornix alba prouerbio dici solet, res inuentu rara, Sunt qui veritati & historiæ tribuant Gryllum à

Circe deformatum fuisse in brutum. Aelianus prodit cer/uum à Ptolemæo Philadelpho ita educatum, vt græce loquentem magistrum perspicue intelligeret. In partem miraculi pono, quod Scipio Africanus annis.54.nihil emerit nihil vendiderit, nihil ædificauerit, libras argenti.33.auri tres tantum moriens reliquerit, cuius tamen potestate victa fuerat Carthago. Plutarchus in libro de Oraculis scribit Cleonem ex daulia multos quibus vixerat annos, nulla vnquam insomnia vidisse. Quod & Trasimedi contigit. Theon Stoicus dormiens passim ambulabat, quo etiam morbo laborauit seruus Periclis, adeò vt dormiens in summa tecta reperet. Scribit Cælius Buddam gymnosophistarũ principem è latere suo virginem generasse. Ferunt & princi/pem philosophorum Platonem natum de virginis partu Perictione eiusdem matre Apollinis oppressa phantasma/te. Amore lasciuo & Venereo puellam vrsus adamauit Vide in capite de hominibus adamatis à brutis. Herodo/tus in Euterpe ait suo tempore hircum palàm coiuisse cum muliere. Xerxe in Græciam copias parante mula pepe/rit mulum masculis, fœmineisq; genitalibus. Ex vna mure genitos.120. Ita apud Persas prægnãtes in vtero parẽtis repertas scribit Plyni⁹.li.10.ca.95. Euripheus Cyrenæus habuit in superiore maxilla vnicũ os cõtinuũ vice dentiũ. Ti/marchus Mestoris Cyprii filius habuit vtriq; geminũ dẽtiũ ordinẽ. Agrippina Claudii Cæsaris vxor turdũ habuit imi/tantẽ sermones hominũ, quo tẽpore Plynius historiã suam scribebat. Habebant & Cæsares iuuenes Sturnum & Lu/scinias græco latinoq; sermoni assuefactas, & assiduè noua loquẽtes longo etiam verborum filo. Atys Crœsi filius semestris locutus est in crepundiis, dum videret hostilem gladium paterno imminere iugulo. Fausta mulier è plebe Ostię duos mares ac totidem fœminas vno edidit partu. In labra Iouis Gnydii fonte anguillæ vescuntur manibus hu/manis, & additas inaures accipiunt. Idem faciunt in Cabura Mesopotamiæ fonte. In Lymira fonte Lycię Apollini sa/cro ter fistula euocati pisces ad augurium veniunt, & abie/

ctas carnes diripiunt. Hierapoli Syriæ in lacu Veneris vocati parent æditvorum vocibus, ornati auro veniunt adulantes & scalpendos se præbent. Cornelius Ruffus Magii Curionis in consulatu collega dormiens excæcatus est, quum id sibi accidere somniaret. Echeneis pisciculus naues quamlibet impetuoso ventorum flatu agitatas remoratur, si carinis adhereat. Formicæ uiuæ mortuas sepeliunt magna in suam speciem charitate. Lacydi philosopho anser perpetuus adhæsit comes, ab eius latere nunquam discedens. Circa fontem Gangis populi sunt Arostomi sine ore, corpore toto hirti vestiti frondium lanugine, halitu tm̃ viuẽtes & odore, quem naribus trahunt. Zoroastres annis viginti caseo vixit in desertis. De miraculis aquarum loquemur in capite de fluuiis. Eo tempore quo Veturia Coriolanum filium ab obsidione urbis reppulit, fortunæ muliebris simulacrum his locutum est. Seruii Iulii statua (quum ædes fortunæ conflagrasset) inuiolata permansit. Pamphilius Pheræus cæsus in acie decem diebus iacuit, biduoq; post quã inde sublatus esset, impositus rogo reuixit. Vxor Nausimenis Atheniensis quum liberos in incestu depræhẽdisset, horrore facinoris permota vocẽ amisit. Egles Athleta Samius quum videret sortitionem inter socios non bona fide fieri, indignatione motus vocalis factus est, quum semper antea fuisset mutus. Gorgias Epyrota in funere matris suæ vtero elapsus, lectum ferentes cõsistere coëgit inopinato vagitu. Iasonem Pheræum quum per insidias nescio quis inferendæ mortis animo percussisset, vomica eũ liberauit, quæ nullis medicorum artibus curari potuerat. Daphidas sophista quum irridẽdi causa Apollinem Delphis consuluisset, an equum inuenire posset, quum prius nullum habuisset, accepit ab oraculo inuenturum equum, sed quo deturbatus periret. Inde quum neglecto per calũniam oraculo reuerteretur incidit in manus Attali regis, quẽ contumeliosis verbis absentem plærumq; momorderat. Eius itaq; iussu præcipitatus est e saxo, cui nomẽ erat equi. Philippus rex Macedonum monitus ab oraculo, vt caue-

ter à quadriga, toto regno disiungi currus imperauit. Postea tamen interfectus est gladio Pausaniæ in cuius manubrio cælata erat quadriga. Direptina Mithridatis filia duplici dentium ordine deformata est. Linceus oculorũ acie, tam longe contendit, vt egredientes Carthaginensium naues à Lilybæo portu inspiceret. Aristomenes Messenius ab Atheniensibus ob calliditatẽ dissectus, repertus est hirsuto & piloso corde. Antipater Sidonius omnibus annis eo die quo genitus erat, febre laborabat, qua ad extremum cõsumptus est eodem natali suo.

¶ Venefici.

1 Circe	11 Guthrune	Folia
2 Vmbro	12 Onomacritus	18 Mœris
3 Medea	13 Marsi	19 Thracia
4 Mycale	14 Psylli	20 Neuri
5 Ericto	15 Oblogenes	21 Choatræ
6 Dipsas	Triballi	Choastes
7 Pasetes	Vitiæ	22 Harcalo
8 Exagonus	16 Canidia	Atyr
9 Eriphia	17 Sagana	23 Gyge
10 Locusta	Veia	

1 Circe Solis & Persæ nymphę filia, quum venefica esset peritissima, poëtarum fabulis dicta est commutasse socios Vlyssis in porcos. Habitauit autem nõ procul à Caieta Cãpaniæ vrbe. Virgilius in Buccolic. Carminibus Circe socios mutauit Vlyssis. Tibullus libro secundo Quicquid habet Circe, quicquid Medea veneni. Propertius libro secundo. Seu mihi Circæo pereundum est gramine, siue Colchis Colchiacis vrat ahena focis. Plynius Homerus multus in admiratione Circes gloriam herbarũ Aegypto tribuit. Mantuanus in Alphonso. Gramina suspendunt, virosi infamia Ponti Gramina, queis olim Medea venefica matris Docta scelus, nec non Ithaci ducis hospita Circe. Et Veneris quondam furiis agitata Calypso, In varios vultus homines mutare solebant. Ouidius libro tertio

Eleg. Aut te traiectis Aeæa venefica ramis Deuouet, Stroza filius, Despectus magicæ petit impia carmina Circes.

¶ Vmbro fuit sacerdos, è gente Marrubiorum prope Fucinum lacum habitantium, adeò peritus veneficii & herbarũ potens, vt hydros sopiret & innocuos serpẽtes tractaret manibus. Virgilius libro septimo.

Quin & Marrubia venit de gente sacerdos,
Fronde super galeam & felici comptus oliua,
Archippi regis missu fortissimus Vmbro.
Vipereo generi & grauiter spirantibus hydris
Spargere qui somnos cantuq; manuq; solebat
Mulcebatq; iras, & morsus arte leuabat.
Sed non Dardaniæ medicari cuspidis ictum
Eualuit, Nec eum iuuere in vulnera cantus
Somniferi, & Marsis quæsitæ in montibus herbæ.

¶ Medea filia Aetæ regis Colchorum & Ipseæ, ac soror Circes multarum herbarum ac radicum vires inuenit, eáq; artem didicit à sorore & adeò exercuit, vt tauros flammã faucibus eructantes, draconemq; peruigilem aurei velleris custodem sopiuerit, ne rapturo vellus ipsum Iasoni incommodarent: Quo beneficio permotus. Iason eam sibi copulauit vxorem. Vbi autem ambo in Thessaliam peruenerunt, medea Aesonem patris Iasonis iam senio confectum, suis artibus reduxit ad iuuentutem, Nihilominus Iason obsequii oblitus, eam postea repudiauit, & Creusam filiã Creontis regis Corinthiorũ superinduxit. Quã ingratitudine permota Medea, nouæ nuptæ dissimulato odio, pallam venenis infectam muneri misit. Quã quũ illa induisset, subito flagrauit incendio, Pariq; exitio perient Creon & eius regia. Quo facto Medea filios ex Iasone susceptos laniauit palam, demum à Draconibus in aërem subleuata, Athenas deuolauit, ibiq; iterum nupsit ęgeo, cuius filium Theseum potauit Cerberi spuma, ac demum nubes carminibus excitauit, quibus cum Medo filio (quem ex ægeo susceperat) inuoluta peruolauit in Asiam. Hęc sunt notissima omnium Medeæ veneficia. Ouidius Libro septimo eam sic inducit

loquentem, vbi artis suæ peritiam fatetur deos omnes allo quens, vt Aesonem iuuentuti restituat.
Tuq; triceps hecate quæ cœptis conscia nostris.
Adiutrixq; venis, Cantusq; artesq; Magorum,
Quæq; magos tellus pollentibus instruis herbis,
Auræq; & venti, montesq;, amnesq;, lacusq;,
Diiq; omnes nemorum, diiq; omnes noctis adeste.
Quorum ope (quum volui) ripis mirantibus amnes
In fontes redire suos, Concussaq; sisto,
Stantia concutio cantu freta, nubila pello,
Nubillaq; induco, ventos Abigoq;, vocoq;,
Vipereas rumpo verbis & carmine fauces.
Viuaq; saxa, sua conuulsaq; robora terra
Et syluas moueo, iubeoq; tremiscere montes
Et mugire solum, manesq; exire sepulchris,
Te quoq; luna traho, quamuis temerata labores
Aëra tuos minuant, currus quoq; carmine nostro
Pallent, ac pallet nostris aurora venenis. Idem in Epist. Barbara narratur venisse venifica tecum. Idem Illa reluctantē cursu deducere lunā Nititur, & tenebris abdere Solis equos Illa refrenat aquas, obliqua q; flumina sistit, Illa loco syluas viuaq; saxa mouet. Per tumulos errat sparsis discincta capillis, Certaq; de tepidis colligit ossa rogis, Deuouet absentes simulachraq; cærea fingit. Et miserum tenues in iecur vrget acus. Propertius lib. 2. Non hic herba valet. non hic nocturna Citæis, Non per Medeæ gramina cocta manus. Idē lib. 3. Colchis flagrantes adamantina subiuga tauros Egit, & armigera ꝑlia sæuit humo. Custodisq; feros clausit serpentis hiatus, Iret vt Aesonias aurea lana domos. Val. Flac. lib. 8. Contra tartareis Colchis spumare venenis Cunctaq; Lethæi quassare silentia rami Perstat. Plynius Lib. 25. Certe quid nō repleuere fabulis Colchis Medea, aliæq;?
¶ Mycale nomen est veneficæ mulieris apud Ouidium li. 12. scribentem, Mater erat Mycale, quam deduxisse canendo, Sæpe reluctanctis constabat cornua Lunæ.
¶ Ericthomaga fuit Thesala multis venefi. famosa de qua

Lucanus libro sexto ait. Hos scelerum ritus, hæc diræ carmina gentis, Efferaque damnarat nimiæ pietatis Erictho, Inque nouos ritus pollutam duxerat artem. Illi namque nefas vrbis submittere tecto Aut laribus ferale caput, desertaque busta incolit, & tumulos expulsis obtinet vmbris Grata deis herebi cœtus audire silentum, Nosse domos Stygias, arcanaque ditis operti, Non superi non vita vetat. Tenet ora profanæ Fœda situ macies, cœloque ignota sereno Terribilis stygio facies pallore grauatur. Impexis onerata comis. Si nymbus & atræ Sydera subducunt nubes, tunc Thessala nudis Egreditur bustis, nocturnaque fulgura captat. Longa est series carminum, quibus sceleratam hanc magam depingit. Si quis appetit videre graphicã veneficæ artis narrationem videat eũdem Lucanum. Nemo latinorum poëtarum melius rem aperuit. Ouidius in Epist. Sapphus. Illuc mentis inops ut quam furialis Erictho Impulit.

¶ Dipsas nomen est vetulæ venificæ apud eundem Ouidium libro primo Elegiarum scribentem.

Est quædam, quicunque volet cognoscere lenam
Audita est quædam nomine Dipsas anus.
Ex re nomen habet, nigri non illa parentem
Mennonis in rosæis sobria vidit equis.
Illa magas artes æææque carmina nouit,
Inque caput liquidas arte recuruat aquas.
Scit bene quid gramen, quid toto concita Rhombo
Licia, quid valeat virus amantis equæ.
Quum voluit, toto glomerantur nubila cœlo;
Quum voluit, puro fulget in orbe dies.
Sanguine (si qua fides) stillantia sydera vidi,
Purpureus lunæ sanguine vultus erat.
Hanc ego nocturnas versam volitare per umbras
Suspicor. & pluma corpus anile tegi,
Euocat antiquis proauos, atauosque sepulchris,
Et solidam longo carmine findit humum;

¶ Pasetes fuit quispiam præstigiarum & magiæ peritissimus, qui suis incantamentis faciebat, vt repente conuiuium

omnibus epulis instructissimum appareret. Rursus quum volebat omnia iubebat euanescere. Quum quid emebat, precium & nummus redibat, à venditore ad emptorem Testis Erasmus in explanatione illius adagii, Pasetis semiobolus.

8 ¶ Exagonus legatus Oblogenum (qui populi sunt in Cypro) quum Romam venissent, ibiq; de herbarum viribus multa dissereret, volens, coniectus est à consulibus in dolium plenum serpentibus experimenti causa, vbi serpentes ipsi non solum non eum mordebant, at etiam demulcebāt linguis, Autor Plynius. libro. 28

9 ¶ Eriphia venefica fuit & fascinatrix, quæ quum aliquod animal aspiciebat, illi accidebat mali quidpiam. Hinc adagium. Anus Eriphus, in mulierem excantatricem:

10 ¶ Locusta apud Cor. Tacitum nomen est mulieris veneficæ, quæ boletos venenis infecit, quibus Agrippinna Claudium maritum suffocauit, Capitur etiam Locusta pro quacunq; venefica. Iuuenalis Satyra prima. Instituitq; rudes melior locusta propinquas

11 ¶ Guthrune fuit venefica, quæ suis incantamētis plærosq; excæcauit, nulla morbi causa apparente. Autor Saxo.

12 ¶ Onomacritus sortilegus fuit apud Athenienses & Musæis socius, quem Hipparchus Athenis expulit. Autor Herodotus in Polyhymnia.

13 ¶ Marsi populi Italiæ à Circe oriundi herbarum vires & veneficia apprimè calluerunt: Vnde Syllius libro octauo Ac Marsica pubes, Et bellare manu, & Celydris cantare soporem. Vipereumq; herbis heberare & carmine dentem, A etæ prolem anguitiam mala gramina primam Mōstrauisse ferunt, tactuq; domare venena, Et lunam excussisse polo stridoribus, amnes Frenantem, ac syluis montem nudasse vocatis. Gellius. lib. 16. Cap. 11. Gens in Italia Marsorū, orta fert à Circes filio Marso. Propterea Marsis omnibus vi quadā genitali datum, vt serpētem virulētorū domitores sint, & incantationibus herbarum succis faciant medelarum miracula:

14 ¶ Psylli populi fuerunt in Africa. Nasamonibus contermini, quorum terra quum austri flatu exaruisset, collecto exercitu sumptisq; armis in austrum ipsum, perinde ac hostem profecti sunt. Contra vero ventus magno spiritu occurens, eos omnes arenarum cumulis adobruit. Quod priusquam accidisset, ferunt eos eadem vi & potentia in veneficiis præditos fuisse, qua & Marso. De Psyllis Plynius libro septimo sic ait. Horum corpori ingenitum fuit virus exitiale serpentibus, ex cuius odore sopirent eas.

15 ¶ Crates Pergamenus apud Plynium testis est Oblogenes populos esse in hellesponto, serpentum ictus contactu leuare solitos, & manu imposita venena extrahere corporibus. Populi sunt in Triballis & Illyriis, qui visu effascinant & interimunt, quos diutius intuentur iratis præcipue oculis. Huius generis & potentiæ sunt fœminæ in Scythia, quę vocantur Vitiæ.

¶ Canidia Neapolitana fuit vnguentaria, fascinatrix & venefica. Horatius in Epodo. An malas Canidia tractauit dapes. Idem. Canidia breuibus implicata viperis, Crines & incomptum caput, Iubet sepulchris caprificos erutas, Iubet cupressos funebres, Et vncta turpis oua ranæ sanguine Plumamq; nocturnæ strigis, Herbasq; quas Colchos atq; Iberia Mittit veneniorum ferax, Et ossa ab ore rapta ieiunæ canis, Flammis aduri Colchicis.

16 ¶ Apud eundem Sagana, veia, & folia, nomina sunt veneficarũ, quę Varũ puerum prætextatum suis veneficiis incantarũt, De Sagana, sic inquit At expedita Sagana per totam domum spargens auernales aquas, horret capillis. De Veia. Abacta nulla Veia cõscientia, Ligonibus duris humũ Exhauriebat, ingemẽs laboribus. De folia Nõ de fuisse mascule libidinis Ariminẽsem Foliã, Et ociosã credidit Neapolis.

17

18 ¶ De Mœri venefico Virgilius in Buccolicis sic ait. Has herbas, atq; hæc ponto mihi lecta venena, Ipsa dedit Mœris nascuntur plurima Ponto. His ego sæpe lupum fieri & se cõdere syluis Mœrim, sæpe imis animas excire sepulchris Atq; satas alio vidi traducere messes,

19 ¶ Thracia fuit nympha saga, & fascinatrix. quæ propter peritiam herbarum & veneficiorum habita est loco numinis apud Thraces, quorum etiam regioni dedit nomen.

20 ¶ Neuri populi fuerunt in Scythia incãtatores maximi, vt qui ex hominibus in lupos se verterent. Autor Herodotus.

21 ¶ Choatræ populi (quos Plynius circa Mœotim locat) fuerunt etiam incantatores maximi. Vnde Valerius Flaccus libro sexto Argon. Centoras, & diros magico terrore Choatras. Apud eundem Choastes nomẽ est venefici, vbi ait Maximus hos inter Stygia venit arte Choastes. Choastes.

22 ¶ Harcalo veneficus fuit, qui innocuos leones impunè attrectabat manibus. Syllius libro primo Harcalo non pauidus fœtas mulcere leænas. Apud eundem Atyr nomen est incantatoris, qui serpentes solo tactu sopibat, de quo sic ait Nec non serpentes diro exarmare veneno Doctus Atyr, tactuq; graues sopire Chelydros, Ac dubiam admoto sobolem explorare Ceraste. Atyr.

23 ¶ Parisatis mater Cyri famulam habuit Gygem nomine, qua vtebatur ad veneficia. Gyge.

¶ Porrò venefici apud Persas hac pœna legibus puniebantur. Ampla erat petra, in qua capita eorum imposita alia petra feriebant, quod ad faciem & caput infregissent. Quo mortis genere Gyge interiit. Autor Plutarchus in Artaxerxe. Veneficarum autem vis est, vt suis cantibus homines in porcos commutent, fruges excantent, scabiem & velut pestem quandam armentis eorum (quos oderunt) immittant, herbas cogant arescere, mentes illaqueent, oculos fascinent, membra illigent, manus & pedes sic perstringant, vt suum satis officium nequeant facere, durescere faciant limũ, cærã liquescere, quosdã tabescere sensim emorientes, vmbras sepulchris eruere, accersere cacodæmones, deducere lunam cœlo, et alia relatu mira, & creditu difficillima facere. Cuiusmodi sunt ea quæ Tibullus memorat libro dicens. Apud persas qua venefici afficiuntur pena. Veneficarum vis.

Hanc ego de cœlo ducentem sydera vidi,
Fluminis hæc rapidi carmine vertit iter.

Hæc cantu finditq; solum, manesq; sepulchris
Elicit, & tepido deuorat ossa rogo.
Iam ciet infermas magico stridore cateruas,
Et iubet aspersas lacte referre pedem.
Quum libet, hæc tristi depellit nubila cœlo,
Quum libet, æstiuo prouocat orbe niues,
Sola tenere malas Medeæ dicitur herbas.
Sola feros hecates perdomuisse canes, Idem.
Cantus vicinis fruges traducit ab agris,
Cantus & iratæ detinet anguis iter.
Cantus & è cœlo deducere nubila tentat,
Et faceret, si non æra repulsa sonent.

¶ Magi & alii Venefici.

1	Cetieus		Empedocles		Amphion
2	Dardanus		Democritus	6	Simon Samaraeus
3	Zoroastes		Apllonices		
	Hermippus		Captidenes	7	Gobrias
	Agonax		Hosthanes		Craca
4	Apuscorus.		Druydæ		Thor
	Zaratus		Britanni		Othinus
	Marmaridius	5	Tyridates	8	Cynops
	Zarmocenidas		Nero	9	Arnuphis
	Hippocus		Apollonius	10	Salomon
	Hosthanes		Apuleius		Eleazarus
	Pythagoras		Cobares		

CEtieus magus fuit, cuius augurio Bocrebista rex Ge
1 tarum Romanos vicit,
¶ Dardanus fuit sceleratissimus quispiam magus, à
2 cuius nomine artes magicæ vocātur Dardaniæ. Columella. At si nulla valet medicina repellere morbum, Dardaniæ veniūt artes Hinc etiam Dardanarii dicuntur propolę, qui omnia præemunt, vt carius postea vendant. Latine reuenditores. Hic Dardanus libros de magia scripsit, quos in sepulchro fertur constituisse. Eos Democritus editis commētariis illustrauit, disciplinamq; ex illis reconditam accepit.
3 ¶ Conuenit inter autores Magicam artem in Perside à Zo

roastre inuentam, qui etiam centum milia versuum de ea scripsit, quæ Hermippus commentariis explanauit. Præceptorem in ea vanitate habuit Zoroastres Agonacem, qui aliquot annorum milibus floruit ante bellum Troianum autore Plynio. Nan si uera est Cosmographorum supputatio, Troia capta est, annis. 4020. post mundi creationem.

¶ Plynius inter primi seculi magos recenset Apuscorum & Zaratum Mœdos, Babylonium Marmaridium Hippocum Arabem, & Assyrium Zarmocenidam, quorum tamẽ nulla extant monumenta. De Magia etiam commentatus est Hosthanes Xerxem regem Persarum bellum inferentẽ Greciæ comitatus. Cuius artis semina adeò diffudit, vt quacunq; commearet, inficeret & interficeret plurimos. Pythagoras Empedocles & Democritus ad eam perdiscendã exilium patriæ sibi proposuerunt, quam reuersi prædicauere, & velut mysterium aliquod in arcanis habuere. De ea etiã scripserunt Apollonices & Captidenes, quorum opera Democritus suis commentariis locupletauit circa bellum Peloponesiacum. Plynius ait aliam fuisse Magicæ artis factionem quam exercuerit Moses, sed multis annis post Zoroastrem. Fuit & Hostanes secundus Alexandri magni comitatu exornatus qui huic arti autoritatem & incrementum addidit posessione. Eam etiam apud Gallos exercuerunt Druydæ eorundem philosophi.

¶ Plinii temporibus Britanni tantis ceremoniis eam celebrabant, vt dedisse Persis videri possent, quibus tamen eius artis commentum refertur acceptum. Nunc apud chistianos iam desinit, ea vanitas,

¶ Tyridatem regem Armeniæ magum fuisse indicant verba Plynii, qui ait Neronem ab eo cœnis magicis initiatum adeo vt maior citharæ aut cantus libido non ei fuerit, quã eius artis Ferunt & Apollonium Tyanæum arte magica insignem fuisse, teste Lactantio, adeò vt cum Domitianus eum puniri vellet, repente in iudicio non comparuerit. Medaurensis quoq; Apuleius non aliam ob causam fingitur commutatus in asinum, quàm ob earum vanitatum peritiã

Cobares natione Mœdus magicæ artis professione cele-
ber habitus est, quo tempore Alexander bellum mouebat
in Bactrianos. Autor Curtius. Aegyptii crediderūt Amphi
ona Thebanum magicæ artis peritum fuisse, ac propterea
factam esse fabulam de arboribus, auritisq́ scopulis eius
cantui obtemperantibus.

7 ¶ Simon Samaræus magicis artibus & ope dæmonū suf-
fultus, egregie adeo Romanos lusit, & fascinauit, vt ple-
risq; fecerit se numen, meruerit q; inter duos pontes simula
chrum, hoc titulo, Simoni deo sancto.

¶ Gobrias fuit magus, à quo Socrates multa didicit de pœ
nis animarum & beatitudine. Idē dicebat mortalium ani-
mas in occultiorem locum sub terram demigrare, in quo
Iunonis esset regi. Craca mulier, Thor & Othinus nomi-
na sunt magorū apud Saxonē. Quorum illa (vt ait) apposi
tas dapes in aliarū rerum formā cōmutabat, hi ludificatis
idiotarum mentibus, diuinitatis fastigium sibi arrogabant.

8 ¶ Cinops magus fuit, qui Ioanni resistens, fingebat se susci
tare mortuos, & dæmonibus colloqui in Pathmo insula,
quæ est vna ex Sporadibus Mirandula in hymnis. Et Cyno
pem magiæ confisum dispulit altæ Mentis Ioannes.

¶ Arnuphis ægyptius philosophus, arte magica & dæmo
9 num præstigiis in aëra se sublimabat. Idem tempore M. An
tonii principis, quum Romanorum exercitus aquarum si-
tiret penuria, imbrem cum fulgure & tonitru æstiuo tem-
pore fertur suscitasse.

¶ Iosephus. li. 8. antiquitatū scribit Salamoni adeò conces
10 sum fuisse, vt artem contra dæmones edisceret ad hominū
salutem curationes itē institueret, quibus ægritudines pos-
sent mitigari. Quam edoctus artem Eleazarus, spectāte Ve-
spasiano, eos curabat, qui à Dæmonibus vexabantur. Por
rò uim artis magicæ Ouidius exprimit his verbis. Carmi-
ne læsa Ceres sterilem vanescit in herbam, Deficiunt læsi
carmine fontis aquæ. Ilicibus glandes, cantataq; vitibus
vua Decidit. & nullo poma mouente fluunt. Quanto au-
tem in precio fuerit primis sæculis, vide apud Plynium li-

-bro .30. Nat. Hist. Cap. primo.

¶ Astrologi.

Anaximāder	12	Palamedes	19	Berosus
Apollonius		Protagoras	20	Sosigenes
Eudoxus	13	Ptolomæus	21	Melon
Iul. Higinus	14	Sulpicius Gal- lus	22	Methcon
Conon				Tarnutius
Archytas	15	Thales	23	Zoroastres
Babylonii		Theon	24	Polyenus
Hipparchus	16	Atlas	25	Necepsus
Manilius	17	Cleostratus	26	Aratus
Manethus		Pythagoras	27	Sulla
Meson	18	Endymion	28	Pontanus
Nigidius		Anaxagoras	29	Biliottus
Oenopides		Pherecydes		

ANaximander Milesius Thaletis discipulus spheram cōstruxit, horologium & gnomonē inuenit. Cōuersiones solis notauit & æquinoctia. Apollonius Tyanæus scripsit libros de astrologica diuinatione quatuor. *Apollonius Tya-*

¶ Eudoxus Gnydius nobilis fuit astrologus Platōis ęqualis. Scripsit poëticæ de astrologia. Curuas lineas primus reperit. Habuit etiam cum astrologia, Geometriam quoq; & medicinam.

¶ Iulius Hyginus familiaris Quintiliani scripsit de mundi & sphæræ narratione. Præterea de signis cœlestibus libros quatuor. Item commētarios in Virgilium, qui non extant, & librum nomine Gromaticon, de modo obsidendarum vrbium & castrorum. Conon Mathematicus ægyptius natione libros de astrologia septem reliquit. De hoc Virg. in Bucco. In medio duo signa Conon, & quis fuit alter, Descripsit radio totum qui gentibus orbem. Hic quum vellet inire gratiam Ptolomæi regis, dixit crinem reginæ Berenices in cœlo collocatum. *Conon*

¶ Architas Tarentinus Mechanica primus exposuit, & in Geometria cubum inuenit, Ab eo descendit horus etiam in astrologia clarus, De vtroq; & Conone Propertius lib. *Horus*

quarto. Me creat Archytæ ſoboles Babylonius horus, Horus & à proauo ducta Conone domus

5 ¶ Babylonii primi omnium aſtrologiam dicũtur inueniſſe, omnem'q; curã in contemplatione ſyderum collocaſſe, Lucretius libro quinto. vt Babylonica Chaldeum doctrina refutans Aſtrologorum artem. Ab his Græci pollum gnomonem & duodecim horas diei didicerunt.

6 ¶ Hipparchus Nicæus ſcripſit de ſtellis fixis, de lunæ motu contra Platonem. Inſtrumenta Mathematicis inuenit. De hoc Plynius lib. 2. Cap. 12. & 26. loquitur.

7 ¶ C. Manilius Antiochenus primus. poëtarum latinorum aſtrologiam verſibus aggreſſus eſt, quod opus. nuncupauit Auguſto, Hipparchum, Eudoxum & Aratum ſecutus.

8 ¶ Manethus ægyptius ſcripſit Phiſiologiam & aſtrorum effectus verſibus.

9 ¶ Meſon aſtrologus Athenienſibus in expeditionem Siciliæ nauigaturis tempeſtatem prædixit futuram. Atq; etiam inſanum ſe finxit. ne cum eis traheretur inuitus.

10 ¶ P. Nigidius Figulus ſecta fuit Pithagoræus aſtrologiæ & medicinæ peritiſſimus. De quo Luca. lib. 1. At figulus cui cura deos, ſecreta'q; mundi Noſſe fuit, quem non ſtellarum Aegyptia Memphis Aequaret viſu numeriſq; mouentibus aſtra.

11 ¶ Oenopides Chius Aſtrologus. dedicauit in Olympia æreum libellum, in quo magnum annum prædicabat.

12 ¶ Palamedes Naupli & Climenes filius, quũ eſſet aſtrologiæ peritus, annum, menſes'q; ad curſum ſolis apud Græcos accommodauit, Primusq; viſam multorum metu in caſtris eclypſim, dixit rem eſſe naturalem & minime timendam. Protagoras Diogene teſte. fuit aſtrologus, in quẽ Euphorion ſcripſit Epicedium.

13 ¶ Ptolemeus ægyptius (qui floruit Antonini tẽporibus) in aſtrologiæ ſcientia antiquos omnes æquauit. Primus apud Græcos cœli rationem omnem explicuit, inuenta'q; ab Hipparcho inſtrumenta, clarius illuſtrauit. Edidit compoſitionem illam, quam Almageſtum vocãt. Scripſit & de

his, quæ

his, quæ ad practicam astrorum prognosticam spectant, & alia permulta.

4 ℭSulpicius Gallus in exercitu Pauli æmylii contra Perseum, deprǽhensam noctu Eclypsim Lunæ mirantibus militibus enarrauit.

5 ℭThales milesius astrologiæ secreta penetrauit omnium primus. Primus Solis Eclypsim prædixit, & de vrsa minore disseruit. Theon philosophus Alexandrinus scripsit de astrologia & Commentarios in Ptolemæum. Item paruum Astrolabium.

16 ℭIdeò poetæ fingunt Atlantem cœlum humeris sustinuisse, quòd syderali scientia clarissimus extiterit. Sunt enim qui sphæræ inuentum eidem referant acceptum.

7 ℭCœli signa prim⁹ dicit aperuisse Cleostrat⁹ Aut. Plynio.
ℭSydus veneris, quod nascentem solem præuenit, & in ortu Lucifer, in occasu refulgens nuncupatur vesper, primus Pythagoras enarrauit, eiusq; docuit naturam.

8 ℭLunæ rationem & naturam primus deprehendit Endymion. Hinc poetæ fabulati sunt eum à Luna fuisse adamatum. Anaxagoras scientia cœlestium literarum prędixit quibus diebus saxum casurũ esset è sole, Anno secundo Olympiadis.78. Quod & factũ est ad Egos flumen Thracię. Eius quoq; artis peritia pherecides syrius hausta è puteo aqua futurum ibidem terrę motum prędixit.

19 ℭBeroso ob syderalium rerum peritiam, diuinasq; prędictiones statuam in aurata lingua posuerunt Athenienses in publico gymnasio.

10 ℭSosigenes fuit astrologus, quem Cęsar dictator annos vicio pontificum per intercallandi licentiam turbatos ad solis cursum redigens adiutorem sibi adhibuit. Autor Plynius lib.18. Cap.25.

11 ℭMelon nomen astrologi apud Plutarchum in Nicia qui quum esset militię, videretq; pessime suę parti futurum, insaniam mentitus est, atq; etiam domum incendio dedit, vt missionem & militię vacationem impetraret.

12 ℭApud eundem in Alcibiade Metheon ponitur astrolo-

gus,qui Athenienſibus in Syracuſanos expeditionem agi tantibus,quum ex aſtrologiæ diſciplina præuideret futuram belli calamitatem,combuſta domo,ſuaq; fortuna palã in concione deplorata ſic populũ cõmouit, vt pter conſuetudinẽ filiũ ſuum receperit ab omni militia exẽptũ. Tarmutius vir fuit tũ philoſophię tũ mathematicę imprimis ſtudioſus,q quũ in aſtrologia putaret excelere huic impoſuit Varro,vt Romuli cõceptionẽ in diẽ & oram deduceret,inſpectisq; eius vitę inſtitutis ac rebus geſtis ex illis conſequẽtiam colligeret,veluti geometricarum propoſitionum reſolutiones præcipiunt Autor Plutarchus in Romulo.

23 ℭ Suidas apud Budæum ponit Zoroaſtrẽ in numero aſtronomorum,aitq; floruiſſe Nini regis Aſſyriæ tempore.

24 ℭ Cicero lib.4.Quæſtionum Acad.ait Polyenum quendã magnum fuiſſe Mathematicum,qui Epicuro poſtea adhæſerit,totamq; Geometriam falſam crediderit.

25 ℭ Necepſus rex fuit Aegyptiorum in aſtrorum cognitione peritiſſimus,de quo Auſonius ſcribit. Quiq; magos docuit Myſteria vana Necepſi Iulius firmicus. Necepſus inquit,imperator iuſtiſſimus ægypti,& aſtrologus valde bonus,per ipſos decanos omnia vicia,valetudinesq; collegit,

26 ℭ Aratus poëta floruit antigono regnante,ſcripſitq; Phenomenon a latio iure à Cicerone & Cęſare Germanico donata,Item multa alia opera,vt docebimus in poëtis.

27 ℭ Sulla fuit Mathematicus,qui caligulę conſulenti de genitura ſua ,certiſſimam necem appropinquare affirmauit.

28 ℭ Noſtro ſæculo magna literariæ Reip.vtilitate emerſit Iouianus Pontanus poëta(parcant mihi,qui ſolam mirantur & ſuſpiciunt antiquitatem)cum hominibus ſuperioris ſæculi citra ſcrupulum conferendus,qui de ſtelllis li.5.Meteororũ vnum ſcripſit,erudite non minus quam docte,quãuis tamen argumentum ipſum ęgre & labore maximo cultum ſermonis & verborum phaleras admittat.

29 ℭ Marullus ait Biliottum fuiſſe aſtrologum,extinctum boletis.Hęc eius verba.Dum cauet aſtrologus perituris ſydera amicis,Dum ſibi boletos non cauet,ipſe perit.

Geometræ.

Archimedes
Archytas.
Dicearchus
Dionysius
Eudoxus
Eupompus

Marinus
5 Pappus
Pausanias
Polemon
6 Ptolemæus
Scylax

7 Stesichorus
Mamertinus
Timosthenes
Dionysiodorus
Alii

ARchimedes Syracusanus Geometriam adeò exercuit, vt ductus aliquando ad balnea, dum vngēdus in labro thermulario constitueretur, per corporis vnguenta figuras & liniamenta digito inscriberet. Archytas Tarentinus, etiam Geometriæ operam dedit, in qua discipulum habuit Platonem. Primus Mechanica exposuit, cubumq́; reperit teste diogene. Dicearchus siculus aristotelis auditor geometra fuit ætate sua clarissimus, qui scripsit de Rep. Lacedæmoniorum. Hic regum cura montes permensus est, ex quibus altissimum prodidit Pelion. 1250 passuum ratione perpēdiculi nullam esse eam portionem vniuersæ rotunditatis colligens. Testis Plynius.

2 ¶Dionysius afer ex Byzante ciuitate. scripsit geographiā versibus hexametris, quos Priscianus latinos fecit.

3 ¶Eudoxus Gnydius primus geometriæ rationes difficilesq; demōstrationes per sensum & instrumentorum exempla edidit vna cum Archyta præceptore. Quapropter ambo conuicia à Platone passi sunt, quòd geometriæ dignitatem sustulissent à cogitatione & rebus incorporeis, ad ea quæ sensibus perciperentur declinantes.

4 ¶Eupompus Macedo Zeusis coętaneus Arithmeticæ & geometrię fuit peritissimus, sine quibus negabat artem posse perfici. Marinus Tyrius geographiā scripsit, ex qua Ptolemeus suam detorsit.

¶Pappus philosoph⁹ Alex. scripsit de situ orbis de fluuiis Africæ & commentarios in Ptolemeum. Pausanias Cæsariensis scripsit vniuersæ Græcię geographiam cum eius historiis. Polemon helladicus scripsit de origine ciuitatum, & Lacedæmoniæ Geographiam, & de cursu Solis lib. 3.

6 ℭ Ptolemæus Aegyptius prętter libros de ſyderali ſcientia editos, ſcripſit etiā de geographia. Scylax Cariandeus (Carianda ciuitas eſt Cariæ) ſcripſit circuitum menſuramq; maris extra columnas Herculis.

7 ℭ Steſichorus poëta fratrem habuit Mamertinum geometram. Timoſtenes prefectus claſſis Ptolemæi Philadelphi geographus fuit nobilis. Scripſit de portubus libros decē. Dionyſiodorus fuit quiſpiam geometrica ſcientia nobilis, in cuius mortui ſepulchro affines reperiſſe dicuntur epiſtolam eius nomine ad ſuperos ſcriptam, Perueniſſe eum à ſepulchro ad infimam terram, eſſe quæ eo ſtadiorum. 42. milia. Autor Plynius in fine ſecundi. Leguntur etiam aliorum nomina, qui in hac arte præſtiterunt, vt Euclides, Hippias Elæus. Theodorus Cyrenæus, Leodamas Thaſius, Eratoſthenes, Plato, Proclus, Theon, Nicephorus, Iſacius, Cenſorinus, Boëtius. Geometriam autem inuenerunt Aegyptii in Nili auctu, ac dimenſione. Sita eſt in phantaſia, non opinabili, ſed certa ex apparentibus ſpeciebus noticia.

ℭ Citharœdi, Tibicines, Cantores & Muſici.

1	Iopas	14	Anaxenor	24	Olympius
	Creteus		Antigenides		Philiſtus
2	Iapys	15	Ariſtonus	25	Phymis
3	Philamon	16	Hippachion		Scylax
4	Dorceus		Rufinus		Simon
5	Linus	17	Cheris	26	Tellen
6	Arion	18	Clinias		Timotheus
7	Orpheus	19	Corœbus	27	Xenophilus
8	Thamyras		Eunomius	28	Moſcus
9	Amphion		Ariſton	29	Ariſtoxenus
10	Hermogenes	20	Hippomachus		Demodocus
11	Echion	21	Laſus	30	Hiſmenias
	Glaphyrus		Marſyas		Dionyſiodorus
	Choraules	22	Mymnernus		Nichomachus
12	Hydimeles	23	Nicoſtratus	31	Aſpendius
13	Amœbeas		Laudocus		Conna

2	Babys	38	Canus	44	Terpander
3	Ialemus		Conus	45	Terpnus
	Pronomus	39	Eucerus	46	Octauius herē-
	Menedemus		Batalus		nus
4	Lamia	40	Agathon	47	Achilles
5	Epicles	41	Carneus		Chiron
	Pylades	42	Stratonícus	48	Alexander
6	Philomelus		Propis	49	Apollo
7	Diodorus		Bos		Mercurius
	Tarpeius	43	Chrysogonus	50	Pan

1 IOpas nomen est citharœdi apud Virgilium lib. primo Aene. scribentem. Citara crinitus Iopas Personat aurata, docuit quæ maximus Atlas. Idem libro nono facit Cretea quendam Philomusum & Lyricum, vbi ait, Et Clycium Aeoliden, & amicum Cretea musis, Cretea musarum comitem, cui carmina semper, Et citharæ cordi, numerosq; intendere neruis, Semper equos, atq; arma virũ, pugnasq; canebat. Creteus

2 ¶ Apud eundem Iapys nomē est auguris & Citharœdi li. 12. vbi. ait. Iãq; aderat Phœbo ante alios dilectus Iapis Iasides, acri quõdã cui capt⁹ amore ipse suas artes, sua munera lætus Apollo Auguriũ citharãq; dabat, celeresq; sagittas. Iapys

3 ¶ Philamon fuit Apollinis filius, clarus cithara. Ouid. lib. 11. Nascitur è Phœbo (nanq; est enixa gemellos) Carmine vocali clarus citharaq; Philamon.

4 ¶ Dorceus cantu citharæ apud Thraces secundam post Orpheum meruit palmam. Val. Fac. lib. 3. Argon. Protinus insignem cithara, cantuq; fluenti Dorcea, qui dulci festis assistere mensis Pectine Bistoniæ magnum post aulus alumnũ.

5 ¶ Linus Apollinis & Vraniæ filius Lyricæ musæ fuit peritissimus, in qua magni nominis discipulos habuit, Orphea Thamiram & Herculem. De hoc Propertius lib. 2. Tũc ego sim Inachio notior arte Lino. Hunc ab Hercule plectro & cithara occisum ferunt, dum eum rusticius canentem acerbe nimis corripuisset.

6 ¶ Arion Methymnæus citharœdus & poëta Lyricus dũ

Lucanus libro sexto ait. Hos scelerum ritus, hæc diræ carmina gentis, Effera damnarat nimiæ pietatis Erictho, Inq; nouos ritus pollutam duxerat artem. Illi nanq; nefas vrbis submittere tecto Aut laribus ferale caput, desertaq; busta incolit, & tumulos expulsis obtinet vmbris Grata deis herebi cœtus audire silentum, Nosse domos Stygias, arcanaq; ditis operti, Non superi non vita vetat. Tenet ora profanæ Fœda situ macies, cœloq; ignota sereno Terribilis stygio facies pallore grauatur. Impexis onerata comis. Si nymbus & atræ Sydera subducunt nubes, tunc Thessala nudis Egreditur bustis, nocturnaq; fulgura captat. Longa est series carminum, quibus sceleratam hanc magam depingit. Si quis appetit videre graphicã veneficæ artis narrationem videat eũdem Lucanum. Nemo latinorum poëtarum melius rem aperuit. Ouidius in Epist. Sapphus. Illuc mentis inops ut quam furialis Ericthò Impulit.

Dipsas nomen est vetulæ venificæ apud eundem Ouidiũ libro primo Elegiarum scribentem.

Est quædam, quicunq; volet cognoscere lenam
 Audita est quædam nomine Dipsas anus.
Ex re nomen habet, nigri non illa parentem
 Mennonis in rosæis sobria vidit equis.
Illa magas artes æææq; carmina nouit,
 Inq; caput liquidas arte recuruat aquas.
Scit bene quid gramen quid toto concita Rhombo
 Licia, quid valeat virus amantis equæ.
Quum voluit, toto glomerantur nubila cœlo;
 Quum voluit, puro fulget in orbe dies.
Sanguine (si qua fides) stillantia sydera vidi,
 Purpureus lunæ sanguine vultus erat.
Hanc ego nocturnas versam volitare per umbras
 Suspicor. & pluma corpus anile tegi,
Euocat antiquis proauos, atauosq; sepulchris,
 Et solidam longo carmine findit humum;

Pasetes fuit quispiam præstigiarum & magiæ peritissimus, qui suis incantamentis faciebat, vt repente conuiuium

omnibus epulis instructissimum appareret. Rursus quum volebat omnia iubebat euanescere. Quum quid emebat, precium & nummus redibat, à venditore ad emptorem Testis Erasmus in explanatione illius adagii, Pasetis semiobolus.

8 ¶ Exagonus legatus Oblogenum (qui populi sunt in Cypro) quum Romam venissent, ibiq; de herbarum viribus multa dissereret, volens, coniectus est à consulibus in dolium plenum serpentibus experimenti causa, vbi serpentes ipsi non solum non eum mordebant, at etiam demulcebāt linguis, Autor Plynius. libro. 28

9 ¶ Eriphia venefica fuit & fascinatrix, quæ quum aliquod animal aspiciebat, illi accidebat mali quidpiam. Hinc adagium. Anus Eriphus, in mulierem excantatricem.

10 ¶ Locusta apud Cor. Tacitum nomen est mulieris veneficæ, quæ boletos venenis infecit, quibus Agrippinna Claudium maritum suffocauit, Capitur etiam Locusta pro quacunq; venefica. Iuuenalis Satyra prima. Instituitq; rudes melior locusta propinquas

11 ¶ Guthrune fuit venefica, quæ suis incantamētis plærosq; excæcauit, nulla morbi causa apparente. Autor Saxo.

12 ¶ Onomacritus sortilegus fuit apud Athenienses & Musæis socius, quem Hipparchus Athenis expulit. Autor Herodotus in Polyhymnia.

13 ¶ Marsi populi Italiæ à Circe oriundi herbarum vires & veneficia apprimè calluerunt. Vnde Syllius libro octauo Ac Marsica pubes, Et bellare manu, & Celydris cantare soporem. Vipereumq; herbis hebetare & carmine dentem, Aetæ prolem anguitiam mala gramina primam Mōstrauisse ferunt, tactuq; domare venena, Et lunam excussisse polo stridoribus amnes Frenantem, ac syluis montem nudasse vocatis. Gellius. lib. 16. Cap. 11. Gens in Italia Marsorū, orta fert à Circes filio Marso. Propterea Marsis omnibus vi quadā genitali datum, vt serpētum virulētorū domitores sint, & incantationibus herbarum succis faceant medelarum miracula.

14 ¶Psylli, populi fuerunt in Africa. Nasamonibus conterminì, quorum terra quum austri flatu exaruisset, collecto exercitu sumptisq; armis in austrum ipsum, perinde ac hostem profecti sunt. Contra vero ventus magno spiritu occurens, eos omnes arenarum cumulis adobruit. Quod priusquam accidisset, ferunt eos eadem vi & potentia in veneficiis præditos fuisse, qua & Marso. De Psyllis Plynius libro septimo sic ait. Horum corpori ingenitum fuit virus exitiale serpentibus, ex cuius odore sopirent eas.

15 ¶Crates Pergamenus apud Plynium testis est Oblogenes populos esse in hellesponto, serpentum ictus contactu leuare solitos, & manu imposita venena extrahere corporibus. Populi sunt in Triballis & Illyriis, qui visu effascinant & interimunt, quos diutius intuentur iratis præcipue oculis. Huius generis & potentiæ sunt fœminæ in Scythia, quę vocantur Vitiæ.

16 ¶Canidia Neapolitana fuit vnguentaria, fascinatrix & venefica. Horatius in Epodo. An malas Canidia tractauit dapes. Idem. Canidia breuibus implicata viperis, Crines & incomptum caput, Iubet sepulchris caprificos erutas, Iubet cupressos funebres, Et vncta turpis oua ranæ sanguine Plumamq; nocturnæ strigis, Herbasq; quas Colchos atq; Iberia Mittit venenorum ferax, Et ossa ab ore rapta ieiunæ canis, Flammis aduri Colchicis.

17 ¶Apud eundem Sagana, veia, & folia, nomina sunt veneficarũ, quę Varũ puerum prætextatum suis veneficiis incantarũt, De Sagana, sic inquit At expedita Sagana per totam domum spargens auernales aquas, horret capillis. De Veia. Abacta nulla Veia cõscientia, Ligonibus duris humũ Exhauriebat, ingemẽs laboribus. De folia Nõ de fuisse masculę libidinis Ariminẽsem Foliã, Et ociosã credidit Neapolis.

18 ¶De Mœri venefico Virgilius in Buccolicis sic ait. Has herbas, atq; hæc ponto mihi lecta venena, Ipsa dedit Mœris nascuntur plurima Ponto. His ego sæpe lupum fieri & secõdere syluis Mœrim, sæpe imis animas excire sepulchris Atq; satas alio vidi traducere messes,

19 ℭThracia fuit nympha saga, & fascinatrix. quæ propter peritiam herbarum & veneficiorum habita est loco numinis apud Thraces, quorum etiam regioni dedit nomen.

20 ℭNeuri populi fuerunt in Scythia incãtatores maximi, vt qui ex hominibus in lupos se verterent. Autor Herodotus.

21 ℭChoatræ populi (quos Plynius circa Mœotim locat) fuerunt etiam incantatores maximi. Vnde Valerius Flaccus libro sexto Argon. Centoras, & diros magico terrore Choatras. Apud eundem Choastes nomẽ est venefici, vbi ait Maximus hos inter Stygia venit arte Choastes.

22 ℭHarcalo veneficus fuit, qui innocuos leones impunè attrectabat manibus. Syllius libro primo Harcalo non pauidus fœtas mulcere leænas. Apud eundem Atyr nomen est incantatoris, qui serpentes solo tactu sopibat, de quo sic ait Nec non serpentes diro exarmare veneno Doctus Atyr, tactuq; graues sopire Chelydros, Ac dubiam admoto sobolem explorare Ceraste.

23 ℭParisatis mater Cyri famulam habuit Gygem nomine, qua vtebatur ad veneficia.

ℭPorrò venefici apud Persas hac pœna legibus puniebantur. Ampla erat petra, in qua capita eorum imposita alia petra feriebant, quod ad faciem & caput infregissent. Quo mortis genere Gyge interiit. Autor Plutarchus in Artaxerxe. Veneficarum autem vis est, vt suis cantibus homines in porcos commutent, fruges excantent, scabiem & velut pestem quandam armentis eorum (quos oderunt) immittant, herbas cogant arescere, mentes illaqueent, oculos fascinent, membra illigent, manus & pedes sic perstringant, vt suum satis officium nequeant facere, durescere faciant limũ, cærã liquescere, quosdã tabescere sensim emorientes, vmbras sepulchris eruere, accersere cacodæmones, deducere lunam cœlo, et alia relatũ mira, & creditu difficillima facere. Cuiusmodi sunt ea quæ Tibullus memorat libro dicens.

Hanc ego de cœlo ducentem sydera vidi,
Fluminis hæc rapidi carmine vertit iter.

Hæc cantu finditq; solum, manesq; sepulchris
Elicit, & tepido deuorat ossa rogo.
Iam ciet infernas magico stridore cateruas,
Et iubet aspersas lacte referre pedem.
Quum libet, hæc tristi depellit nubila cœlo,
Quum libet, æstiuo prouocat orbe niues,
Sola tenere malas Medeæ dicitur herbas.
Sola feros hecates perdomuisse canes, Idem.
Cantus vicinis fruges traducit ab agris,
Cantus & iratæ detinet anguis iter.
Cantus & è cœlo deducere nubila tentat,
Et faceret, si non æra repulsa sonent.

℄ Magi & alii Venefici.

1	Cetieus		Empedocles		Amphion
2	Dardanus		Democritus	6	Simon Sama-
3	Zoroastes		Apllonices		ræus
	Hermippus		Capridenes	7	Gobrias
	Agonax		Hosthanes		Craca
4	Apuscorus.		Druydæ		Thor
	Zaratus		Britanni		Othinus
	Marmaridius	5	Tyridates	8	Cynops
	Zarmocenidas		Nero	9	Arnuphis
	Hippocus		Apollonius	10	Salomon
	Hosthanes		Apuleius		Eleazarus
	Pythagoras		Cobares		

CEtieus magus fuit, cuius augurio Bocrebista rex Ge
1 tarum Romanos vicit,
℄ Dardanus fuit sceleratissimus quispiam magus, à
2 cuius nomine artes magicæ vocãtur Dardaniæ. Columella. At si nulla valet medicina repellere morbum, Dardaniæ veniũt artes. Hinc etiam Dardanarii dicuntur propolę, qui omnia præemunt, vt carius postea vendant. Latine reuenditores. Hic Dardanus libros de magia scripsit, quos in sepulchro fertur constituisse. Eos Democritus editis cõmentariis illustrauit, disciplinamq; ex illis reconditam accepit.
3 ℄ Conuenit inter autores Magicam artem in Perside à Zo

roastre inuentam, qui etiam centum milia versuum de ea scripsit, quæ Hermippus commentariis explanauit. Præceptorem in ea vanitate habuit Zoroastres Agonacem, qui aliquot annorum milibus floruit ante bellum Troianum autore Plynio. Nan si uera est Cosmographorum supputatio, Troia capta est, annis. 4020. post mundi creationem.

Ars magica Zoroastris inuentum. Troia quando capta.

¶ Plynius inter primi seculi magos recenset Apuscorum & Zaratum Mœdos, Babylonium Marmaridium Hippocum Arabem, & Assyrium Zarmocenidam, quorum tamē nulla extant monumenta. De Magia etiam commentatus est Hosthanes Xerxem regem Persarum bellum inferentē Greciæ comitatus. Cuius artis semina adeò diffudit, vt quacunq; commearet, inficeret & interficeret plurimos. Pythagoras Empedocles & Democritus ad eam perdiscendā exilium patriæ sibi proposuerunt, quam reuersi prædicauere, & velut mysterium aliquod in arcanis habuere. De ea etiā scripserunt Apollonices & Captidenes, quorum opera Democritus suis commentariis locupletauit circa bellum Peloponesiacum. Plynius ait aliam fuisse Magicæ artis factionem quam exercuerit Moses, sed multis annis post Zoroastrem. Fuit & Hostanes secundus Alexandri magni comitatu exornatus qui huic arti autoritatem & incrementum addidit posessione. Eam etiam apud Gallos exercuerunt Druydæ eorundem philosophi.

Hosthanes. Pythagoras. Empedocles. Democritus. Apollonices. Captidenes. Moses. Hosthanes. 2. Druydæ.

¶ Plinii temporibus Britanni tantis ceremoniis eam celebrabant, vt dedisse Persis videri possent, quibus tamen eius artis commentum refertur acceptum. Nunc apud chistianos iam desinit, ea vanitas,

Britanni.

¶ Tyridatem regem Armeniæ magum fuisse indicant verba Plynii, qui ait Neronem ab eo cœnis magicis initiatum adeo vt maior citharæ aut cantus libido non ei fuerit, quā eius artis Ferunt & Apollonium Tyanæum arte magica insignem fuisse, teste Lactantio, adeò vt cum Domitianus eum puniri vellet, repente in iudicio non comparuerit. Medaurensis quoq; Apuleius non aliam ob causam fingitur commutatus in asinum, quàm ob earum vanitatum peritiā

Apollonius Tyaneus. Apuleius.

Cobares. Cobares natione Mœdus magicæ artis professione cele-
ber habitus est, quo tempore Alexander bellum mouebat
in Bactrianos. Autor Curtius. Aegyptii crediderũt Amphi
Amphion. ona Thebanum magicæ artis peritum fuisse, ac propterea
factam esse fabulam de arboribus, auritisq́ scopulis eius
cantui obtemperantibus.
7 ℭ Simon Samaræus magicis artibus & ope dæmonũ suf-
fultus, egregie adeo Romanos lusit, & fascinauit, vt ple-
risq́ fecerit se numen, meruerit q́ inter duos pontes simula
chrum, hoc titulo, Simoni deo sancto.
ℭ Gobrias fuit magus, à quo Socrates multa didicit de pœ
nis animarum & beatitudine. Idẽ dicebat mortalium ani-
mas in occultiorem locum sub terram demigrare, in quo
Craca. Iunonis esset regi. Craca mulier, Thor & Othinus nomi-
Thor. na sunt magorũ apud Saxonẽ. Quorum illa (vt ait) apposi
Othinus. tas dapes in aliarũ rerum formã cõmutabat, hi ludificatis
8 idiotarum mentibus, diuinitatis fastigium sibi arrogabant.
ℭ Cinops magus fuit, qui Ioanni resistens, fingebat se susci
Pathmos. tare mortuos, & dæmonibus colloqui in Pathmo insula,
quæ est vna ex Sporadibus Mirandula in hymnis. Et Cyno
pem magiæ confisum dispulit altæ Mentis Ioannes.
ℭ Arnuphis ægyptius philosophus, arte magica & dæmo
9 num præstigiis in aëra se sublimabat. Idem tempore M. An
tonii principis, quum Romanorum exercitus aquarum si-
tiret penuria, imbrem cum fulgure & tonitru æstiuo tem-
pore fertur suscitasse.
ℭ Iosephus. li. 8. antiquitatũ scribit Salamoni adeò conces
10 sum fuisse, vt artem contra dæmones edisceret ad hominũ
salutem curationes itẽ institueret, quibus ægritudines pos-
Eleazarus. sent mitigari. Quam edoctus artem Eleazarus, spectãte Ve-
spasiano, eos curabat, qui à Dæmonibus vexabantur. Por
rò uim artis magicæ Ouidius exprimit his verbis. Carmi-
ne læsa Ceres sterilem vanescit in herbam, Deficiunt læsi
carmine fontis aquæ. Ilícibus glandes, cantataq́ vitibus
vua Decidit. & nullo poma mouente fluunt. Quanto au-
tem in precio fuerit primis sæculis, vide apud Plynium li-

bro .30. Nat. Hist. Cap. primo.

¶ Astrologi.

Anaximāder	12 Palamedes	19 Berosus
Apollonius	Protagoras	20 Sosigenes
Eudoxus	13 Ptolomæus	21 Melon
Iul. Higinus	14 Sulpicius Gal/	22 Methcon
Conon	lus	Tarnutius
Archytas	15 Thales	23 Zoroastres
4 Babylonii	Theon	24 Polyenus
Hipparchus	16 Atlas	25 Necepsus
Manilius	17 Cleostratus	26 Aratus
Manethus	Pythagoras	27 Sulla
Meson	18 Endymion	28 Pontanus
10 Nigidius	Anaxagoras	29 Biliottus
11 Oenopides	Pherecydes	

ANaximander Milesius Thaletis discipulus sphęram cóstruxit, horologium & gnomonē inuenit. Côuer
1 siones solis notauit & æquinoctia. Apollonius Tyanæus scripsit libros de astrologica diuinatione quatuor. Apollonius Tya

2 ¶ Eudoxus Gnydius nobilis fuit astrologus Platōis ęqualis. Scripsit poēticæ de astrologia. Curuas lineas primus reperit. Habuit etiam cum astrologia, Geometriam quoq; & medicinam.

3 ¶ Iulius Hyginus familiaris Quintiliani scripsit de mundi & sphæræ narratione, Præterea de signis cœlestibus libros quatuor, Item cõmētarios in Virgilium, qui non extant, & librum nomine Gromaticon, de modo obsidendarum vrbium & castrorum. Conon Mathematicus ægyptius natione libros de astrologia septem reliquit. De hoc Virg. in Bucco. In medio duo signa Conon, & quis fuit alter, Descripsit radio totum qui gentibus orbem. Hic quum vellet inire gratiam Ptolomæi regis, dixit crinem reginæ Berenices in cœlo collocatum. Conon

¶ Architas Tarentinus Mechanica primus exposuit, & in Geometria cubum inuenit, Ab eo descendit horus etiam in astrologia clarus, De vtroq; & Conone Propertius lib. Horus

quarto. Me creat Archytæ ſoboles Babylonius horus, Ho rus & à proauo ducta Conone domus

5 ℭ Babylonii primi omnium aſtrologiam dicũtur inueniſ ſe, omnemq; curã in contemplatione ſyderum collocaſſe, Lucretius libro quinto. vt Babylonica Chaldeum doctrina refutans Aſtrologorum artem. Ab his Græci pollum gno monem & duodecim horas diei didicerunt.

6 ℭ Hipparchus Nicæus ſcripſit de ſtellis fixis, de lunæ motu contra Platonem. Inſtrumenta Mathematicis inuenit. De hoc Plynius lib. 2. Cap. 12. & 26. loquitur.

7 ℭ C. Manilius Antiochenus primus poëtarum latinorum aſtrologiam verſibus aggreſſus eſt, quod opus nuncupauit Auguſto, Hipparchum, Eudoxum & Aratum ſecutus.

8 ℭ Manethus ægyptius ſcripſit Phiſiologiam & aſtrorum effectus verſibus.

9 ℭ Meſon aſtrologus Athenienſibus in expeditionem Sici liæ nauigaturis tempeſtatem prædixit futuram. Atq; etiam inſanum ſe finxit, ne cum eis traheretur inuitus.

10 ℭ P. Nigidius Figulus ſecta fuit Pithagoræus aſtrologiæ & medicinæ peritiſſimus. De quo Luca. lib. 1. At figulus cui cura deos, ſecretaq; mundi Noſſe fuit, quem non ſtellarum Aegyptia Memphis Aequaret viſu numeriſq; mouenti bus aſtra.

11 ℭ Oenopides Chius Aſtrologus. dedicauit in Olympia æreum libellum, in quo magnum annum prædicabat.

12 ℭ Palamedes Naupli & Climenes filius, quũ eſſet aſtro logiæ peritus, annum, menſeſq; ad curſum ſolis apud Græ cos accommodauit, Primusq; viſam multorum metu in ca ſtris eclypſim, dixit rem eſſe naturalem & minime timen dam. Protagoras Diogene teſte. fuit aſtrologus, in quẽ Eu phorion ſcripſit Epicedium. Protagoras.

13 ℭ Ptolemeus ægyptius (qui floruit Antonini tẽporibus) in aſtrologiæ ſcientia antiquos omnes æquauit. Primus apud Græcos cœli rationem omnem explicuit, inuentaq; ab Hipparcho inſtrumenta, clarius illuſtrauit. Edidit com poſitionem illam, quam Almageſtum vocãt. Scripſit & de

his, quæ

his, quæ ad practicam astrorum prognosticam spectant, & alia permulta.

4 ℭ Sulpicius Gallus in exercitu Pauli æmylii contra Perseum, depræhensam noctu Eclypsim Lunæ mirantibus militibus enarrauit.

5 ℭ Thales milesius astrologiæ secreta penetrauit omnium primus. Primus Solis Eclypsim prædixit, & de vrsa minore disseruit. Theon philosophus Alexandrinus scripsit de astrologia & Commentarios in Ptolemæum. Item paruum Astrolabium.

16 ℭ Ideò poëtæ fingunt Atlantem cœlum humeris sustinuisse, quòd syderali scientia clarissimus extiterit. Sunt enim qui sphæræ inuentum eidem referant acceptum.

7 ℭ Cœli signa prim⁹ dicit aperuisse Cleostrat⁹ Aut. Plynio.

ℭ Sydus veneris, quod nascentem solem præuenit, & in ortu Lucifer, in occasu refulgens nuncupatur vesper, primus Pythagoras enarrauit, eiusq; docuit naturam.

8 ℭ Lunæ rationem & naturam primus deprehendit Endymion. Hinc poëtæ fabulati sunt eum à Luna fuisse adamatum. Anaxagoras scientia cœlestium literarum prędixit quibus diebus saxum casurũ esset è sole, Anno secundo Olympiadis. 78. Quod & factũ est ad Egos flumen Thracię. Eius quoq; artis peritia pherecides syrius hausta è puteo aqua futurum ibidem terrę motum prędixit.

19 ℭ Beroso ob syderalium rerum peritiam, diuinasq; prędictiones statuam in aurata lingua posuerunt Athenienses in publico gymnasio.

10 ℭ Sosigenes fuit astrologus, quem Cęsar dictator annos vicio pontificum per intercallandi licentiam turbatos ad solis cursum redigens adiutorem sibi adhibuit. Autor Plynius lib. 18. Cap. 25.

11 ℭ Melon nomen astrologi apud Plutarchum in Nicia qui quum esset militię, videretq; pessime suę parti futurum, insaniam mentitus est, atq; etiam domum incendio dedit, vt missionem & militię vacationem impetraret.

12 ℭ Apud eundem in Alcibiade Metheon ponitur astrolo-

gus, qui Atheniensibus in Syracusanos expeditionem agitantibus, quum ex astrologiæ disciplina præuideret futuram belli calamitatem, combusta domo, suaq; fortuna palam in concione deplorata sic populum commouit, vt præter consuetudinem filium suum receperit ab omni militia exemptum. Tarutius vir fuit tum philosophiæ tum mathematicæ imprimis studiosus, q quum in astrologia putaret excelere huic imposuit Varro, vt Romuli conceptionem in diem & oram deduceret, inspectisq; eius vitæ institutis ac rebus gestis ex illis consequentiam colligeret, veluti geometricarum propositionum resolutiones præcipiunt Autor Plutarchus in Romulo.

23 ℭ Suidas apud Budæum ponit Zoroastrem in numero astronomorum, aitq; floruisse Nini regis Assyriæ tempore.

24 ℭ Cicero lib. 4. Quæstionum Acad. ait Polyenum quendam magnum fuisse Mathematicum, qui Epicuro postea adhæserit, totamq; Geometriam falsam crediderit.

25 ℭ Necepsus rex fuit Aegyptiorum in astrorum cognitione peritissimus, de quo Ausonius scribit. Quiq; magos docuit Mysteria vana Necepsi Iulius firmicus. Necepsus inquit, imperator iustissimus ægypti, & astrologus valde bonus, per ipsos decanos omnia vicia, valetudinesq; collegit,

26 ℭ Aratus poëta floruit antigono regnante, scripsitq; Phenomenon a latio iure à Cicerone & Cæsare Germanico donata, Item multa alia opera, vt docebimus in poëtis.

27 ℭ Sulla fuit Mathematicus, qui caligulæ consulenti de genitura sua, certissimam necem appropinquare affirmauit.

28 ℭ Nostro sæculo magna literariæ Reip. vtilitate emersit Iouianus Pontanus poëta (parcant mihi, qui solam mirantur & suspiciunt antiquitatem) cum hominibus superioris sæculi citra scrupulum conferendus, qui de stelllis li. 5. Meteororum vnum scripsit, erudite non minus quam docte, quamuis tamen argumentum ipsum ægre & labore maximo cultum sermonis & verborum phaleras admittat.

29 ℭ Marullus ait Biliottum fuisse astrologum, extinctum boletis. Hęc eius verba. Dum cauet astrologus perituris sydera amicis, Dum sibi boletos non cauet, ipse perit.

Geometræ.

Archimedes	Marinus	7 Stesichorus
Archytas	5 Pappus	Mamertinus
Dicearchus	Pausanias	Timosthenes
Dionysius	Polemon	Dionysiodorus
Eudoxus	6 Ptolemæus	Alii
Eupompus	Scylax	

ARchimedes Syracusanus Geometriam adeò exercuit, vt ductus aliquando ad balnea, dum vngẽdus in labro thermulario constitueretur, per corporis vnguenta figuras & liniamenta digito inscriberet. Archytas Tarentinus, etiam Geometriæ operam dedit, in qua discipulum habuit Platonem, Primus Mechanica exposuit, cubumq; reperit teste diogene. Dicearchus siculus aristoclis auditor geometra fuit ætate sua clarissimus, qui scripsit de Rep. Lacedæmoniorum. Hic regum cura montes permensus est, ex quibus altissimum prodidit Pelion. 1250 passuum ratione perpẽdiculi nullam esse eam portionem vniuersæ rotunditatis colligens. Testis Plynius.

2 ℭDionysius afer ex Byzante ciuitate. scripsit geographiã versibus hexametris, quos Priscianus latinos fecit.

3 ℭEudoxus Gnydius primus geometriæ rationes difficilesq; demõstrationes per sensum & instrumentorum exempla edidit vna cum Archyta præceptore. Quapropter ambo conuicia à Platone passi sunt, quòd geometriæ dignitatem sustulissent à cogitatione & rebus incorporeis, ad ea quæ sensibus perciperentur declinantes.

4 ℭEupompus Macedo Zeusis coętaneus Arithmeticæ & geometrię fuit peritissimus, sine quibus negabat artem posse perfici. Marinus Tyrius geographiã scripsit, ex qua Ptolemeus suam detorsit.

ℭPappus philosoph⁹ Alex. scripsit de situ orbis de fluuiis Africæ & commentarios in Ptolemeum. Pausanias Cæsariensis scripsit vniuersæ Græcię geographiam cum eius historiis. Polemon helladicus scripsit de origine ciuitatum, & Lacedæmoniæ Geographiam, & de cursu Solis lib. 3.

32 Babys
33 Ialemus
Pronomus
Menedemus
34 Lamia
35 Epicles
Pylades
36 Philomelus
37 Diodorus
Tarpeius
38 Canus
Conus
39 Eucerus
Batalus
40 Agathon
41 Carneus
42 Stratonícus
Propis
Bos
43 Chryſogonus
44 Terpander
45 Terpnus
46 Octauius herē-
nus
47 Achilles
Chiron
48 Alexander
49 Apollo
Mercurius
50 Pan

1 IOpas nomen eſt citharœdi apud Virgilium lib. primo
Aene. ſcribentem. Citara crinitus Iopas Perſonat aura-
ta, docuit quæ maximus Atlas. Idem libro nono facit
Cretea quendam Philomuſum & Lyricum, vbi ait, Et Cly
cium Aeoliden, & amicum Cretea muſis, Cretea muſarum
comitem, cui carmina ſemper, Et citharæ cordi, numeroſq́ꝫ
intendere neruis, Semper equos, atqꝫ arma virū, pugnaſq́ꝫ
canebat.
¶ Apud eundem Iapys nomē eſt auguris & Citharœdi li.
2 12. vbi. ait. Iāq́ꝫ aderat Phœbo ante alios dilectus Iapys Iaſi
des, acri quōdā cui captᵒ amore ipſe ſuas artes, ſua munera
lætus Apollo Auguriū citharāq́ꝫ dabat, celereſqꝫ ſagittas.
¶ Philamon fuit Apollinis filius, clarus cithara. Ouid. lib.
3 11. Naſcitur è Phœbo (nanqꝫ eſt enixa gemellos) Carmine
vocali clarus citharaq́ꝫ Philamon.
¶ Dorceus cantu citharæ apud Thraces ſecundam poſt Or
4 pheum meruit palmam. Val. Fac. lib. 3. Argon. Protinus in-
ſignem cithara, cantuq́ꝫ fluenti Dorcea, qui dulci feſtis aſſi
ſtere menſis Pectine Biſtoniæ magnum poſt aulus alumnū.
5 ¶ Linus Apollinis & Vraniæ filius Lyricæ muſæ fuit peri-
tiſſimus, in qua magni nominis diſcipulos habuit, Orphea
Thamiram & Herculem. De hoc Propertius lib. 2. Tūc ego
ſim Inachio notior arte Lino. Hunc ab Hercule plectro &
cithara occiſum ferunt, dum eum ruſticius canentem acer-
be nimis corripuiſſet.
6 ¶ Arion Methymnæus citharœdus & poëta Lyricus dū

Lesbon patriam peteret, uideretq; insidias & coniurationē parari sibi à socijs (quibuscun nauigabat) ꝓpter opes, quas ferebat secum, rapta cithara non nihil prius modulans in mare se coniecit. Cuius cantu illectus Delphin dorso exceptū portauit ad litus, & exemit à periculo, In cuius rei monumentum erecta est illi statura cum Græco epigramate, quod Volateranus latinum fecit hoc modo. Cernis amatorem. qui vexit Ariona delphin, A Siculo subiens pondera grata mari. Politianus in Nutricia. Iam Methimnæum vatem Delphine reuectum. Idem in Rust. Quos glomerāt imbres, aut pressus Arione Delphin, Aut pleas. Ouidius lib. 2. Fastorum de, eo abunde meminit his verbis.

Arion liberatus a delphino.

Quod mare non nouit, quæ nescit Ariona tellus?
Carmine currentes ille tenebat aquas.
Sæpe sequens agnam lupus est à voce retentus,
Sæpe auidum fugiens restitit agna lupum.
Sæpe canes. leporesq; vna iacuere sub vmbra,
Et stetit in saxo proxima cerua Leæ.
Et sine lite loquax cum Paladis à lite cornix
Sedit, & accipitri iuncta columba fuit.
Cynthia sæpe tuis fertur vocalis Arion
Tanquàm fraternis obstupuisse modis.
Nomen Arionium siculas impleuerat vrbes,
Atq; ita quæsitas forte ferebat opes.
Forsitan infelix ventos, vndasq; timebas,
At tibi naue tua tutius equor erat.
Namq; gubernator districto constitit ense,
Cæteraq; armata conscia turba manu.
Quid tibi cum gladio? dubiam rege nauita puppim,
Non sunt hæc digitis arma tenenda tuis.
Ille metu pauidus mortem non deprecor inquit,
Sed liceat sumpta pauca referre Lyra. Subiungit item.
Protinus in medias ornatus desilit vndas,
Spargitur impulsa cærula puppis aqua.
Inde (fide maius) tergo Delphina recuruo
Se memorant oneri supposuisse nouo.

Ille sedet citharamq́ꝫ tenet, preciumq́ꝫ vehendi
Cantat, & ęquoreas carmine mulcet aquas. De hoc etiã loquunt Gellius li.6. Capi.19. & Herodotus in Clio. Ab arione Lyra vocatur Arionia. Idẽ Ouid. li.3. de arte. Quãuis mutus erat voci fauisse putat, Piscis Arioniæ fabula nota Lyrę. Lyra Arionia

℄ Orpheum Apollinis & Calliopes filium poëtæ faciunt principẽ Musæ Lyricæ, adeò vt fabulentur delinitas eius cantu arbores suis se locis exeruisse, sensificatas cautes egisse choros, fluuios cursum cohibuisse, exarmatas feras posuisse feritatem, & alia id genus incredenda. Quod ideo fictum est, quoniam agrestes & beluino prope ritu degentes homines ad meliorem vitæ cultũ redegisset, Vnde Horatius in arte. Syluestres homines sacer interpresq́ꝫ deorũ Cædibus & fœdo victu deterruit Orpheus, Dictus ob hoc lenire tygres, rabidosq́ꝫ leonęs. Fingitur etiam ab inferis cantu suo exorasse Eurydicen vxorem, ea lege vt sequentẽ à tergo non prospiceret, priusquam ad superas auras ambo rediissent. Cui legi quum amor nimius stare nõ permisisset vatem, Eurydicen demum euanuisse ferunt. Virg. libro.6. Aene. Si potuit manes accersere coiugis Orpheus Threicia fretus cithara, fidibusq́ꝫ canoris. De eodem. Oui. lib.3. de arte. Tu licet & Thamyram superes, atq́ꝫ orphea cãtu, Non erit ignotæ gratia magna Lyræ, Idem libro vndecimo de eodẽ mortuo. Te mœstæ volucres Orpheu, te turba ferarum, Te rigidi silices, tua carmina sæpe secutæ Fleuerunt syluæ, positis & frondibus arbos Tonsa comas luxit, Lachrymis quoq́ꝫ flumina dicunt Increuisse suis, obscuraq́ꝫ carbasa puellæ Nayades & Dryades passosq́ꝫ habuere capillos. Propertius lib.3. Orpheu te tenuisse feras, & flumina dicunt Flumina Threicia detinuisse lyra. De eodem Claudianus in præfactione lib.2. de Raptu. Fictionis origo.

Et resides leni modulatus pectine neruos,
    Pollice festiuo nobile ducit ebur.
Vix auditus erat, venti sternuntur & vndæ,
    Pigrior astrictis torpuit Hebrus aquis.
Porrexit Rhodope sitientes carmina montes,

Excussit gelidas pronior Ossa niues,
Ardua nudato descendit populus Hæmo,
Et comitem quercum pinus amica trahit.
Cirrhæasq; dei quamuis despexerit artes,
Orphæis laurus vocibus apta venit.
Securum blandi leporem fouere Molossi,
Vicinumq; lupo præbuit agna latus.
Concordes varia ludunt cum tygride Damæ,
Massyllam cerui non timuere iubam. Ab Orpheo Lyra vocatur Hæmonia. Threicia, Orphæa Bistonia, & Bistonis, quòd Thrax fuerit natione. Ouidius libro. 4 Thrist. Hæmonia curus attenuasse Lyra. Idem in Epist. Threiciam digitis increpuisse Lyram. Mantuanus in Parth. Mariana, Orpheamq; Lyram & flammis lucentibus aram. Claudianus. Syluaq; Bistoniam sæpe secuta Lyram. Pontanus libro secundo. Amorum. Vos mihi persephonem cantu placate, moueri Namq; potest, mouit Bistonis ante Lyra.

Lyræ Thiteo quædã.

8 ¶ Thamyras citharœdus fuit Tracius Lini discipulus quē poëtæ à Musis fabulantur excæcatum, quod eas ad certamen cantus irritasset. Politianus in Nutricia. Iam Thamyram cantu doctas ante ire sorores Fretum mox cithraræ, dānatū & luminis orbū. Idē in Epigrā. Cederet huic Thamyras docti certamine cātus, Cederet aurata Calliopæa Lyra.

9 ¶ Amphionem poëtæ fabulantur Lyræ adeò peritum fuisse, vt sequentibus cantum scopulis Thebarum muros condiderit. Horatius in arte. Dictus & Amphion Thebanæ cōditor vrbis Saxa mouere sono testudinis, & prece blanda Ducere quo vellet. Propertius lib. 3. Saxa Cytheronis Thebas agitata per artem Sponte sua in muri membra coisse ferunt. Martianus Capella. Nam Orpheus, Amphiō. Arionq; doctissimi, aurata omnes testudine consonantes flexanimū pariter reddidere concentū. Seneca. Natus Amphiō Ioue Struxit canoro saxa modulatu trahens. Idē in The. Poteris has Amphionis Quassare moles, nulla quas struxit manus Stridēte tardū machina ducēs onus. Sed cōuocatus vocis & citharæ sono Perse ipse turres venit in summas lapis.

10 ℭHermogenes fuit citharœdus, q Iulio Cęsari suauitate cā tus admodū placuit. Apud Martia. nomē est furis mapparū. Apud Horatiū li. 1. Ser. nomē cantoris, vbi ait. Vt quāuis tacet Hermogenes cātor, tamē atq; Optim⁹ est modulator.

11 ℭEchion & Glaphyrus nomina sunt citharœdorū apud Iuuenalem Satyra 6. vbi ait Accipis vxorem, de qua citharœdus Echiō, Aut Glaphyrus fiat pater. Ambrosiusq; Choraules. Hic Choraules proprium est nomen viri fistulicinis. De Glaphyro. Martialis libro. 4. plaudere, nec cano, plaudere nec Glaphyro. Glaphyrus. Choraules.

12 ℭHydimeles nomē est etiā Citharœdi apud Iuuenalē Satyra, 6. scribentē. Quo tenet Hydimeles operam dedit hūc tenet, hoc se Solatur, gratoq; indulget basia plectro.

13 ℭAmœbeas citarœdus fuit castissimus, qui vxorem nunquam attigit.

14 ℭAnaxenori citharœdo M. Antonius tributa quatuor ciuitatum legenda concessit, propter eius artis peritiam. Antigenides Thebanus fuit musicus & tibicen Philoxeni discipulus, qui calceamentis Milesiis & lasciuioribus primus vsus est. Huius meminit Plynius. Idem (vt est apud Ciceronem in Bruto) discipulo frigenti ad populum, dixit. Mihi cane, & Musis. De eo vide non nihil apud Gellium. Antigenides.

15 ℭAristonus citharœdus fuit qui quum sexies Pythia vicisset, vt Lysandri amicitiam demereretur, pollicitus est se seruum eius palam proclamaturum, si denuo vinceret.

ℭHipparchion & Rufinus præcipui fuerunt apud Grecos
16 citharœdi, qui quum sollenibus ludis inter se certaturi essent, cōtigit. vt theatri tumultu & strepitu cōmotus & attonitus Hiparchion obticuerit. Vnde natum prouerbium. mutus Hipparchion. de his qui repente silent, à quibus tamen grande aliquid expectatur. Prouerbium.

ℭCheris nomen fuit citharœdi de quo nihil reperi præ-
17 ter nudum nomen.

ℭClinias philosophus fuit secta Pythagoræus, qui si quā-
18 do ad iram concitaretur, motus animi sumpta protinus cithara leuabat quod & Achillem fecisse prædicant.

19 ℭ Coroebus filius atys regis Lydorum in cithara quintam chordam inuenit. Eunomius citharoedus Locrensis statuã merruit, quę insidentem citharæ cicadam habebat. Nam quum in certamine (quod cum aristone regio musico de cã tu susceperat) corda vna fracta defecisset, cicada superuolans vocem fertur suppleuisse.

20 ℭ Hippomachus fuit tibicem, qui quum videret à plebe laudari discipulum, quem tamen in arte peccare cognoscebat. baculo tactum desistere iussit, dicens maximum erroris argumentum esse, quod ab ignara turba laudaretur.

21 ℭ Lasus herminæus (qui floruit principante Dario) primus de musica scripsit, & dithyramborum certamẽ primus protulit. Marsyas tibicen Phryx natione tibiis à Minerua inuentis ausus est Apollinem ad certamẽ prouocare, à quo victus & excoriatus est. De quo Ouid. lib. 6. Meta Quem Tritoniaca Latous arundine victum Affecit poena, quid me mihi detrahis inquit? Ah piget, ah non est (clamabat) tibia tanti, Clamanti cutis est summos direpta per artus.

22 ℭ Mymnernus Colophonius poeta fuit Elegiographus & tibicem clarissimus.

23 ℭ Nicostratus, & Laudocus citharoedi fuerunt qui quum in certamen venissent. Nicostratus dixit Laodocum esse in magna arte paruum, se vero in parua magnum.

24 Olympius mysius tibicen citharæ legem dedit, modosq; pulsandi reperit, & docuit.

ℭ Philistus Milesius musicæ primum operam dedit, euasitq; clarissimus tibicen. Ad oratoriam demum conuersus auditor fuit. Isocratis.

25 ℭ Phyrnis Mitylenęus discipulus aristoclidis, primus apud Athenienses pulsauit citharam, & vicit Panathenea.

ℭ Scylax Cariandæus mathematicus, claruit etiam arte musica.

ℭ Simon Magnesius insignis musicus neglecto superiorũ musicorum more Simodiam introduxit, sicut & Lysis Lysiodiam.

26 ℭ Tellen fuit tibicen, qui suauitate cantus sequenti proue

bio locum fecit. Cane ea quæ sunt Tellenis, ꝙ optima fuissent. Timotheus Milesius musicus decimā & vndecimā Lyrę chordā addidit, & antiquā musicam in meliorē modū mutauit. Eius sono excitatū ferūt Alexādrū, & ad res bellicas alacrius euibratū. Huius Timothei meminit Cice. lib. 2. de legibus. Itē Fabius, Propter qđ (inquit) Timotheus clarus in arte tibiarū, duplices ab iis (quos alius instituisset) solebat exigere mercedes, quam si rudes traderentur.

27 ¶ Xenophilus musicus fuit patria Chalcidēsis, qui annos 107. vixit citra vllum corporis incommodum, quæ magna est homini felicitas. Autor Plynius.

28 ¶ Moschus citharœdus fuit imperitus, qui citra respirationem diu & in longum producebat vocem, neq3 tamen sonabat aliquid, quod ad stomachum auditorum faceret. Hinc adagium natum. Moschus canens Bœoticum. in multiloquos & intempestiuos locutores, Bœoticū genus erat cantionis

29 ¶ Aristocenus genere Italus. patria Tarentinus cognominatus est musicus propter peritiam eius artis. Autor Plutarchus in Aristotele. Demodocus fuit citharedus, quē Homerus inducit canētem, in conuiuio Alcinoi regis Phęacū, vbi Alcinous ipse Demodocum vocat diuinum cantorem.

30 ¶ Hismenias tibicē fuit peritissimus, Antigenis discipulus, qui teste Boëtio, multis ægritudine laborantibus omnes animi molestias abstersit. Solitus erat gemmis vti fulgentibus, & præciosis, vt ea ostentatione artes musicæ pluris ęstimarentur. Antisthenes quum audisset Hismeniam optimū haberi tibicinem At inquit, est homo nequam Non enim (si probus foret) tibicen esset. Quo dicto musicos arguebat vt vnguentarios & ministros voluptatum. Idem fecisse fertur Philippus, qui quum accepisset filium suauius alicubi cecinisse, tacite eum obiurgauit. Non te pudet inquit, quod tam bene canere scias? Hismeniæ equalis fuit dionysiodorus & æmulus. Ply. teste.

¶ Nicomachus fuit ēt musicus, quē idē Plyni⁹ scribit multas gēmas habuisse, sed nulla peritia electas, sed forte quadā

31 ℭ Aspēdius fuit cithariſtes, qui oīa ſibi intus ceciniſſe dicit.
ℭ Conna fuit citharœdus ſeu lyriſta, extremæ ſortis, qui deuorato patrimonio factus eſt pauperrimus & homo nihili. Hinc adagium natum. Connæ calculus, In hominem nullius momenti, cuiuſq; opinio nihil æſtimatur.
32 ℭ Babys frater fuit Marſiæ, quem quum Apollo excoriato Marſya vellet quoq; perdere, ſupplicium deprecata eſt Minerua dicens, Babym abiectiorem eſſe & infelicius canere, quam vt dignus eſſet ſupplicio. Quibus verbis pacatus Appollo Babym contempſit, ſuaq; inſcitia grauiter ſatis punitum credidit. Hinc adagium. Peius Babys tibia canit.
33 ℭ Ialemus Calliopes fuit filius muſicus quidem, ſed infelix, & in cantu multum frigidus. Hinc Ialemi cantilenā pro deſpicabili, & abiecta poſuerunt. Pronomus tibicen fuit, qui barba vtebatur promiſſa . & veſtitu nimis accurato, adeò vt mollicieí ſuſpectus Haberetur. Plutarhus ait Menedemum fuiſſe muſicum & diſcipulum Arriſtotelis.
34 ℭ Lamia mulier fuit ætate Demetrii formoſa, quæ tibiis optime fertur ceciniſſe, & canēdi ſuauitate magnam apud homines promeruiſſe gratiam. Qua arte ſic Demetrium ineſcauit, vt ille nihil haberet charius, & quod maiore beniuolentia proſequeretur. Autor Plutarchus.
35 ℭ Epicles fuit cithariſta magno quondam in precio apud Athenienſes, quē Themiſtocles orauit, vt apud ſe artē exerceret. Volebat enim domum ſuam à multis frequentari. Pylades fuit citharœdus, qui quoſdam Timothei verſus audiente Philopemene cātauit ad citharā. Quorum ſequens citat à Plutarcho, hoc duce libertas Græcas ornauerat vrbes
36 ℭ Philomelus nomen eſt citharœdi apud Martialem lib..
37 3. Plus habuit Didymus, plus philomelus habet.
ℭ Diodorus cithariſtes fuit tempore Veſpaſiani. cuius arte princeps delectatus, multis eum donis cumulauit. Martial. Tarpeias Diodorus ad coronas Romam quū peteret pharo relicta. Fuit & Tarpeius citharœdus Veſpaſiani tempore. Autor Tranquillus.
38 ℭ Canus fuit choraules, & tibicem qui multas pecunias ac

cepit à Galba, quum eum in cœna delectasset. Martialis li. 10, Et concupiscat esse Canus ascaules. Tranquillus. Cano autem choraulæ mire placenti denarios quinq; donasse prolatos manu sua peculiaribus loculis suis. Conus fuit alter fidicē quo ꝓceptore hac in re vsus est Socrates qui apud Platonē de eo sic meminit. Vnū tñ vereor, ne his dedecori sim, quemadmodū Cono Metrobii filio citharistæ, qui me etiā in fidibus docet Pueri igitur cōdiscipuli me quotidie ridēt & Conum ipsum senum magistrum nuncupant. Conus.

39 ¶ Eucerus fuit tibicen, natione Alexandrinus, & est apud Cor. Tacitum. Batalus fuit Ephæsius tibicen, qui calceamētis fœmineis primus omnium in scæna vsus est, fractisq; cātibus tibiarum artem emolliuit. Hinc Batalos vocamus mulierosos, & parum viros homines. Batalus. Batali qui dicuntur.

40 ¶ Agathon fuit tibicen, cantilenarum suauitate commendabilis, sed mollicei nota famosus. Ab eo Agathonia cātio dicitur oratio blanda magis, quam fructuosa. Proverbium.

41 ¶ Carneus fuit citharistes, qui Terpandrum vicisse legit.

42 ¶ Stratonicus fuit citharœdus, qui habuit in ludo nouem musarum imagunculas, & Apollinis vnam, Discipulos duos. Propterea interroganti cuidam, quot haberet discipulos, Cum diis inquit, duodecim. Idem ridere solebat & cauillis nonnunquam afficere duos alios sua ætate citharistas. Propin. Rhodium, & quendam, qui Bos vocabatur, quod imperiti essent, & rudes in arte.

43 ¶ Chrysogonus fuit modulator, qui tanta arte remigum manus dirigebat, vt quum remorum pulsum Grysogoni cantibus accomodarent. delectabilem & iucundam redderent harmoniam.

44 ¶ Terpander Lesbius accersitus à Lacedemoniis, qui seditionibus inter se tumultuabantur, suauitate cantus eorum animos adeó deliniuit, vt redirent in amicitiam, & à seditione desisterent. Vnde Lesbii cantores primas semper meruerunt Spartanorum iudicio. Lesbij cantores.

45 ¶ Tepnus fuit citharœdus. cuius cātu oblectatum Neronē scibit Tranquillus his verbis. Statim ut imperium adeptus

est Terpnum citharœdum vigentē tunc præter alios ac/ cersit, diebusq́ꝫ continuis post cœnā canenti in multā no/ ctem assidens paulatim & ipse meditari exercitariq́ꝫ cœpit nec eorū quicquā omittere, quæ generis eius artifices, vel conseruandæ uocis causa, vel augendę factitarent.

¶ Macrobius scribit Octàuium Herenum fuisse quempiā prima adolescentia tibicinem, qui àrti suæ diffisus merca/ turam postea instituerit.

47 ¶ Fortissimus Grecorū Achilles musicis cantibus oblecta batur adeò vt à Chirone Thessalo armoniam lyricam vo luerit edoceri qua emergentes animi curas discutere & pri stinæ serenitati restituere se sibi posset. Sciebat enī nihil es/ se vtilius mortalium vitę, quā remediū habere ad abigēdas ægritudines mentis, medullarū & oīs lęticię populatrices. De Chirone & Achille, Horatius, in Epodis Nobilis vt ce/ cinit grandi centaurus alumno. Vide caput de preceptori/ bus virorum illustrium De Chirone, Sido. Apollinaris. Hos inter Chiron ad plectra sonantia saltans. Flectit inepta sui mēbra facetus equi. Semifer audiri meruit meruitq́ꝫ place re, Quamuis hinnitum dum canit, ille daret.

48 ¶ Achillem imitaus Alexander Macedo citharæ dedit operam, vt haberet vnde serias illas de monarchia & princi patu meditationes quandoq́ꝫ reprimere, aut exercitio ma iore fatigatū corpus subleuaret,

¶ Tonius nomen fistulicinis pagani apud mantuanum scri
49 bentem in Bucc. Et cum multifori Tonius cui tibia buxo. Tandē post epulas & pocula multicolorem Ventriculum sumpsit, buccasq́ꝫ inflare rubentes Incipiens oculos aperit ciliisq́ꝫ leuatis Multotiesq́ꝫ altis flatu à pulmonibus hausto vtrem implet, cubito vocem dat tibia presso. Nūc huc, nūc illuc digito saliente vocauit Pinguibus à mēsis iuuenes ad compita cantu Saltidico, dulciq́ꝫ diem certamine clausit.

¶ Apollinem & Mercurium musicæ & citharę inuentores
50 faciunt poëtæ. Vnde Ouidius. Me fide conspicuus Troiæ munitor amauit. Val, Falc. Musarum chorus & citharæ pul lator Apollo, Plynius. Item Apollinem citharœdum, serpē

temq; eius confici sagittis. Statius lib. ii. Syl. Ipsi quos penes est honor canendi. Vocalis citharę repertor Arcas Ouidius libro. v. Fast. At tu materno donasti nomine mensem, Inuentor curuæ furibus aptè fidis.

¶ Pana deum fistulæ repertorem faciũt. Virg. Pan primus calamos cæra coniungere plures Instituit. Eandem ob causam Sidonius Panas vocat cicuticines, vbi ait, Alta Cicuticines liquerunt mænala Panes. Postq; chelyn placuit fistula rauca Ioui.

¶ Sambucam instrumentum musicum reperit Ibicus Rheginus, De tribus citharœdis omnium præstantissimis meminit Pacificus his verbis.

Orpheus Eurydicen cithara reuocauit ob Orco.
  Et q; suis mouit saxa nemusq; iugis.
Pisce fuit pellagus per longum vectus Arion,
  Hac etiam Amphion mœnia struxit ope. Porrò harmoniæ ratione͂ primus extullit in lucem Aristoxenus repertis etiã instrumentis, deinde Ptolemæus, Nicephorus, & Gregoras, Commentatores in ea fuerunt Pappus, Theon, Alypius, Gaudentius Isacius, Apuleius. Boëtius Lyrã triũ chordarũ inuenit Mercurius ægyptius. Quintam chordam Corœbus Atys filius, Sextam hyagnis Phrix septimam Terpãder. Lyram primus in Græciam attulit Cadmus Agenoris filius. Lyra plectro & digitis percutiebatur. Parũ antiquitus differebat à cithara. Hoc instrumentum factũ in formã testudinis. vtrãq; nunc exigit manum. Epigeneũ instrume͂tum erat musicum, ab Epigono inuentore dictum, hoc sine plectro pulsabatur chordis. 40. Tosinõ chordis. 35. Monochordũ fuit Arabum, penthechordum Scytarũ, Psithryos Lybicorum, Psalteriũ exercebatur in hymnis, Barbitõ tetrachordum Anachreontis inuentũ in Lyrice͂. Psalterio canens vocatur Psaltes, & Psalmicen à Sidonio. Olim Magada vocabat' á Magado inuentore. Magades apud Anacreonte͂ cithara est. 30. chordarum. Sambuca soni erat acutissimi, à Sãbuco inuentore nominata. Ea vtebantur Parthi & Troglodytæ, Tripus præbebat vsum trium citharorum,

vt tres citharœdi concordes videretur pulsare. Habebat enim triplicem harmoniam Cymbala & Crotali agitabantur manibus. Fuit olim multiplex tibia, Trenetica, qua vtebantur ad luctus, Thebani eam ex ceruinis ossibus factitabant, Scythę ex ossibus aquilarum & vulturũ, Aegyptii ex calamis, Anthippus in tibiis reperit harmoniam Doricam & Lydiam. Nicopheles Athenam tibiam sacram Mineruę. Odontimus erat quatuor foraminum. Parœniæ erãt tibiæ quibus vtebantur in conuiuiis, vt spondiacę aptę erãt hymnis, Chorycę dithyrambis, hiperteliæ uirorum chor s, Parathretæ threnis. Naulium erat musicum instrumentũ, Organo simile. Monaulon erat conuiuiorum, Caulas posuit Philemon. Volaterranus eas putat, quas hodie Cornumusas vocant. Phenix fiebat instar Coni galeę. Fistula compingebatur ex cannis, lino, & cæra. Cornibus, tubis, lituis, & buccinis vtebantur in bello. Nunc etiam tympano Lacedęmonii instrumentis musicis suorum animos ad bellum euibrabant. Pandura apud Lamrpidium, nomen est instrumẽti musici, quod qui pulsat, vocatur Pandutos, Tibicines, fistulicines, cicuticines, Psalmicines, citharœdi, citharistæ, Lyristæ, Coraulæ, Tympanistæ dicuntur qui musicis instrumẽtis vtuntur. Iulius Pollux multa instrumenta ad hanc artẽ facientia enumerat. Inter ea quę pulsantur inquit, sunt Lyra, Cithara, Barbiton, Psalterium, Phœnix, Spadix, Lyrophœnicium. Clepsiambus, Pariambus, Iambicè, Scindapsus, Epigoneũ. Hypospadius. Cęlius ait Nulam alio nomine psalterium dici, Fuit & Crembalum organum. De generibus tibiarum vide Gælium li. 5. lect. antiq. Capitibus. 23. & 25. & 26.

Trenetica. Anthippus. Athena. Odontimus. Paroniæ. Parathretæ. Naulium. Caula. Phenix. Instrumenta bellica. Tympanum. Pandura. Pandutos. Instrumenta que pulsantur.

Tubicines.

Misenus	Stentor	Aglais
Triton	Olympius	Agyrtes

Misenum Aeolidem Vir. ait fuisse tubicinem Hectoris, mortuo demum Hectore, adhæsisse Aeneæ comitem, & tandem à Tritone deo submersum, quod ad certamẽ tubæ deos marinos iritaret. Verba Virgilii sunt hæc.

hæc. Atq; illi Misenum in littore sicco Vt venere, vident indigna morte peremptum, Misenum Aeolidem, quo nō præstantior alter Aere ciere viros, martemq; accendere cātu. Hectoris hic magni fuerat comes, Hectora circum Et lituo pugnas insignis obibat & hasta. Item subiungit. Sed tū forte caua dum personat æquora concha. Aemulus exceptum Triton (si credere dignum est) Inter saxa virum spumosa immerserat vnda. Idem lib.iii, Aen. Dat signum specula Misenus ab alta Aere cauo. Propertius lib.iii. Qua iacet & Troiæ tubicen misenus arena. Tritō fertur esse deus & tubicen marinus. Autor Aetnæ, Nā veluti sonitu diu Tritone canoro. Ouid. lib.ii. Meta. Cæruleos habet vnda deos Tritona canorum. Stentor fuit tibicē in bello Troiano, cui Homerus ferream & inuictam tribuit vocem. Iuue. Saty. xiii. Tu miser exclamas, vt stentora vincere possis. Homerus apud Erasmum. Stētoris in specie validi, cui ferrea vox qui Quinquaginta alios ęquas clamore sonoq;. Olympius Phrygius tubicen fuit ętate Mydæ regis. Aglais Megaclis filia tubicino vitā fouit. Agyrtes nomen est tubicinis apud Statium in Achil. libro .iiii. scribentem Tecum lituo bonus adsit Agyrtes, Occultansq; tubam tacitos apportet in vsus.

Triton. Stentor. Olympius. Aglais. Agyrtes.

¶ Inuentores diuersarum rerum.

PAn inuenit fistulā. Minerua oliuā, Virg. lib. i. Georgi. adsis o Tegeæ fauens, oleæq; Minerua Inuētrix. Syllius lib.iii Qua virgo (vt fama est) bellatrix edita lympha Inuento primam Lybien perfudit oliuo. Tritolemus, vel vt alii malunt, Osyris aratrum, Virg. lib. i. Georgi. Vnciq; puer monstrator aratri. Sidonius. Non cum Triptolemo verandam Eleusim, Qui primas populis dedere aristas. Ceres cultum terrę & fruges. Virg. lib. i. Geor. Prima Ceres ferro mortales vertere terram instituit, quū iā glandes, atq; arbuta sacræ Deficerēt syluę & victū Dodona negaret. Ouid. lib. v. Meta. Prima Ceres vnco glebā dimouit aratro Prima dedit fruges, alimētaq; mitia terris, Prima dedit leges. Cereris sunt omnia munus. Item Et frugū genitrixim-

Fistula, oliua. Aratrum. Cultus terrę, et fruges.

mensos siste labores. Idem lib. 3. Eleg. Prima Ceres docuit turgescere semē in agris. Falce colorata subsecuitq; comas. Prima iugis tauros supponere colla coēgit. Et veterem cur uo dente reuellit humum. Lucretius libro quinto Namq; Ceres fertur fruges liberq; liquoris Vitigeni laticem morta libus instituisse. Ericthonius rex Atheniensis Vulcani & Mi

Currus et quadrigę. neruæ filius currus & quadrigas. Virgilius libro tertio. Ge org. Primus Ericthonius currus, & quatuor ausus Iungere equos, rapidisq; rotis insistere victor. Peletronii Thessaliæ

Frena. populi frena. Idem Virgilius Frena. Peletronii lapythæ, gyrosq; dedere Impositi dorso atq; equitem docuere sub armis Insultare solo, & gressus glomerare superbos. Bel

Esseda. ge Esseda vehicula. Virg. libro tertio Aene. Belgica vel molli melius feret esseda collo. Aristeus rex Arcadię apum

Apes. & mellis vsum. Virg. lib. 4. Georg. Tempus & Arcadii me morãda inuēta magistri pãdere, quoq; modo cæsis iã sæpe iuuēcis Insincærus apes tulerit cruor. Ouid. inuentũ mellis

Inuentũ mellis. Baccho tribuit lib. 3. Fasto. dicēs. Liba deo fiunt, succis quia dulcibus idē gaudet, & à baccho mella reperta ferũt. Idē. Li

Ignis. ber & inuēti pmia mellis habet. Achates ignem silice excu

+Silice tere. Virg. li. 1. Aene. ac primum silis scintillã excudit. Acha

Sistrum. tes, scdm alios Pyrodes Cilicis filius. Aegyptii sistrũ. Virg. lib. 8. de Cleopatra. Regina in mediis patrio vocat agmina sistro. Sidonius. Quum patrio Cleopatra feros circundata sistro. Martia. lib. 12. Linigeri fugiunt calui, sistrataq; turba. Ouid. lib. 3. Eleg. Quid nunc sacra iuuant, quid nunc Aegy

Medicina. ptia psunt Sistra? Appollo medicinã. Vnde apud Ouid. lib. 1. Meta. sic loquitur. Inuētũ medicina meũ est, opifexq; per orbē Dicor, & herbarum subiecta potentia nobis. Idem lib. 1. de Remedio, Carminis & medicæ phœbe repertor opis.

Linum. Aegyptii linum. Ouid. lib. 1: Meta Nunc dea linigera coli tur celeberrima turba. Secundũ alios Arachne. Talus puer

Serra. serram. Ouid. lib. 8. Ferroq; incidit acuto Perpetuos dentes

Nauis. & serræ repperit vsum. Primus Iason & Tiphys, nauim se cundum ecclesiasticos Noē. Ouidius libro primo Meta. Pri mæq; ratis molitor Iason. Tibulus hoc inuentũ Tyriis ascri

bit dicens Prima ratem ventis credere docta Tyros. Mercurius lyram. Statius in syluis. vocalis citharę repertor Arcas. Græci trochum. Horatius libro tertio, Carminum. Venariq; timet, ludere doctior seu Greco iubetis trocho, seu malis vetita legibus alea. Archilochus iambicum carmen. Horatius in Arte. Archilochum proprio rabies armauit iambo. Bacchus vinum. Ouidius libro. xv. Victa racemifero lyncas dedit India Baccho, Zoroastres artem magicam. Stroza pater. Nec zorostreas artes, magici vere quiram Carminis auxilium. Purpuram Hercules, Politianus in Rust. Aut bis in herculea Milesia vellera concha versantur. Alcman poëta carmen amatorium. Anaximander milesius horologium & sphæram. Bizes Naxius tegulas. Sp. Carbilius grammaticus G. literam. Claudius Centinianus. R. literam. Daphinis pastor carmen Buccolicum. Palamedes Nauplius ordinem literarum, Corax & Ctesias siculi artem & præcepta Rhetoricæ. Ibicus Rheginus sambucam. Perrillus taurum Aeneum, qui propterea dicitur Perrillæus, Ouid. Ipse Perrillæo Phalaris permisit in ære Edere mugitus & bouis ore queri. piseus & Tyrrheus æneam tubam. Phemonoë carmen hexametrum. Pollitianus. Et delphica longos Phemonoë commenta pedes. Simonides Ceus artem memoriæ. Amphion rationem musicam. Aristeus lactis coagulum. Atreus Solis eclypsim. Aesculapius dētium euulsionem. Aregillus quadrigam in græcia. Amphitrio somniorū interpretationes. Anagallis puella ludum pilæ. Palamedes aleam. Tages artem aruspicinam, Capaneus scalas. Cadmus lapidicinas, auri & metallorū conflaturā. Cyclopes ferrariam fabricā. Cecrops cōiugium apud athenienses. Dædalus fabricam lignariam, asciam, & perpendiculum. Empedocles artē oratoriam, Epimetheus statuā ex luto, Etholus iaculum. Gorgoris mellis vsum apud hispanos. Anaximenes vmbrarum rationem. Cadmus solutam orationem. Belus scientiam syderalem. Ethrusci prætextas vestes. Idæi Phry

ges acu vestes facere, aurum Attalus intexere, Alexandrini colores picturæ intexere. Galli scutulis diuidere. Fuluius Hirpinus viuaria inuenit, L. Sergius Orata Ostrearum, Licinius murena reliquorum piscium. C. Hirrius murenarum. Deliaci gallinas saginare. M. Lelius auiaria. Cn. Matius nemora tonsilia. Argeus agrorum stercorationem. Numa deorum cultum apud Romanos, Mercurius Moly herbã Hercules heracleon herbam, Mercurius Parthenion, Achiles Achilleon. Melampus melampodion. Teucer teucrion, Gentius rex gentianam. Lysimachus Lysimachiam, Iuba rex Euphorbiam, Scithæ Sciticen, Thraces Ischemonem, Vetones Betonicam, Seruilius Democrates Hiberidem, Hirundines Chelidoniam, Canes canariam, Cirnæ Elaphoboscon, Sardonia peucedanum herbas. Anchus martius Salinas, Seruius rex æs signare. Gallias Atheniẽsis minium, asinius pollio bibliothecã apud Ro. Glycera coronas. Dibutades plasticen. Græci subdialia. Annus Aegyptius vsum clibanorum, in quibus panes coquerentur. Apollodorus pictor vmbrarum imitationem. Staphilius vinum aqua diluere. Secundum Plynium Aristeus. Glaucus ferruminationem. Atracius artem magicam in Thracia. Attalus tapetes, qui propterea dicuntur Attalici. Dipelus sculpturam marmoris. Dithyrambus Thebanus versus dithyrambicos. Endymion cursum lunæ. Iphytus Olympiadem. Melissus rex Cretensis deorum sacrificia, Paralus longam nauem. Pilũnus Iouis filius et Dauni pater, pinscendi frumẽti vsum Prometheus ignem in ferula seruare. Thon apud Aegyptios medicinam. Thimele mulier saltationem scænicam Martialis Qua Thymelem spectas, derisoremq; latinum, Illa fronte precor carmina nostra legas. Aegyptii vel Cleantes picturam. Rhodii Celocem nauem. Cinyras tegulas. Aegyptii ciuitatem regiam. Hostilius rex latum clauum genus vestimenti. Crassus coronas argenteas. Danaus puteos. Bacchus diadema. Nicias artem fullonicam. Closter fusos. Hanno Carthaginensis leonum mansuefactionem. Chiron artem herbariam. Salaminii hypagium.

Hortensius pauos occidere. Lydi lanas inficere. Dædalus malum nauis. Thrason muros vrbium. Typhis adminicula nauium. Nero aquæ decoctionem. Persæ vnguenta. Rhadamantus leges. Zeno Eleates & Alexamenes dialogos. Sp. Coruinus diuortium. Prometheus boues occidere. Boëtius artem sutrinam. Thales horologium apud Milesios. Bacchus triumphos. Cyclopes turres. Phryges vehiculum quadrirotum. Icarus vela. Lygurgus munus humandi. Oppidum Cecrops. Rhadamantus Assyrias literas. Anubis & Mennon Aegyptias. Phœnices Græcas. Carmenta Euandri mater latinas. Copæ populi remum. Plateæ populi latitudinem remi. Phælon nummum & mensuras. Vulcanus fabricam, Minerua artes. Meson comicus personam. Damon Atheniensis remissam harmoniam. Clonas elegiographus tibicinicas regulas & concentus, Terpander citharædicas. Polymnestus Colophonius carmina heroica. secundum alios Phemonoë, vt aliis placet Delphici in honorem Apollinis post interfectum Pythonem. Sabellicus. Heroica carmina Phœbo Delphica post cæsum cecinit Pythona iuuentus. Olympius Phryx legem tibialem. Hyagnis tibiam lugubrem. Cecrops simulacra. Pelasgus tuguria. Lycaon. Lycęa. Rhœcus & Theodorus Samii artem æris fundendi & conflandi statuas. Theuth numeros, supputationem, geometriam, talorum & alearum lusum. Artaxerxes longimanus legem venationis. Chalybes, ferrum. Combe puella Asopi filia armaturam Aeneæ. Anacharsis folles, anchoram, bidentem, figuli rotam. Pyxodorus vsum marmoris. Asclepiades medicus lectos pensiles. Archytas crepitaculum. Ctesibius hydraulicas machinas. Pollux palestram, ad quod allusit Statius libro secundo Syl. siue catenatis curuatus membra palestris Staret, Amyclæa conceptum matre putares. Chus filius Cham idolatriam. Ninus bellum. Vulcanus fulmen. Pontanus. Tum deus ignipotens inuento fulmine primum Ipse suum miratur opus Lydi ludum tesseratum. Darius tributa. Amazones secu-

ftorias inueniffe, Melpomene tragœdias, Thalia comœdias, Euterpe tibias, Terpficore pfalterium Erato geometriam, Calliope literas, Vrania aftrologiam, Polyhymnia rethoricam. De aliis rerum inuentoribus vide Plynium.

De deis.

DEi fuperni funt Dæmogorgon repertus in vifceribus terræ, Saturnus inuentor falcis, cuius fæculo ætatem auream floruiffe dicunt. Iupiter Saturni filius, quem poëtæ cœlo præeffe pulfo parente fingũt, ibiq; fulminare. Apollo qui propter interfectos Cyclopes diuinitate priuatus, Admeti regis Theffaliæ pauit armenta. Fertur inuentor medicinæ. Triplex eft eius poteftas. Vocatur fol in cœlis, liber pater in terris, Apollo in inferis, Mufis præeft, armatur arcu, fagittis & clypeo. Perpetua iuuentus eidem tribuitur. Deus eft poëtarum, vatum & augurum. Genitus fertur in Delo eodem partu quo Diana. Bacch⁹ Iouis filius & femeles bifgenitus, & fulminata matre natus ex femore Iouis, dictus propterea femorigena. Vinum reperit, uniuerfum orbem peragrauit, debellatis indis primus omnium triumphauit. Sacrificas habuit & facerdotes. quæ dicuntur Bacchæ, Mænades, Thyades & Mimallonides. Perpetuam iuuentutem habere fertur vt Apollo. Mercurius deorum nuncius, deus furum, galero & caduceo ornatus, indutus talaria, deus facundiæ, Argi centoculi interfector. Mars deus belli & armorum, apud Thraces natus, frater Bellonæ, cuius miniftri finguntur Impetus, difcordia, ira, furor. Hercules monftrorum domitor, armatus claua, exuuium leonis indutus, Iouis & Alcmenæ filius, odiofus Iunoni, cuius mandato portenta fubegit, cõbuftus in Oetha propter indutũ palliũ Nefi cruore tinctum. Vulcanus deus ignis, fulminum fabricator, Maritus Veneris, Deę fupernę, Cybelle, uxor Saturni vecta leonũ iugo, deũ mater. Ven⁹ nata maris fpuma, dea amorum, vxor vulcani, mr̃ cupidinis & grãrũ, facibus arma

ta cesto incincta. Themis quam Deucalion & Pyrra consuluerunt super humani generis reparatione. Iuno Saturni filia, deū regina, maxima cœlicolum, coniux & soror Iouis dea diuitiarum, quæ nubentibus præest parientibus. Ceres dea frugum, saturni & Opis filia, legum latrix apud siculos vnde & legifera vocatur à Marone. Minerua nata ex Iouis cerebro, dea sapientiæ disciplinarum & armorum . Diana Iouis & latonæ filia, dea virginitatis, quæ in cœlo Luna, in terris Diana, in inferis vocatur Proserpina. Vnde à triplici potestate vocatur triformis. De hac Catullus ait. Montium domina vt fores, syluarumq; virentium, saltuūq; reconditorū Amniumq; sonantiū. Tu Lucina dolentibus, Iuno dicta puerperis, tu potēs triuia & noto es dicta lumine Luna.
¶ Dei inferni Pluto , Cerberus, Charon , Minos, Aeacus Rhadamanthus, Deę infernæ Proserpina, Megera, Chimera Thisiphone, Cloto, Lachesis, atropos. Dei marini Oceanus, Neptunus, Palemon, Pollux, Castor, Nereus, Protheus. Phorbas, melicerta, Glaucus. Deæ marinæ amphitrite, Thetys, Doris & Nereides. Dii nemorum Fauni, Panes, Satyri, syluani.

¶ Pan fingitur deus pastorum. Virgil. in Buccoli. Pan curat oues, ouiumq; magistros. Tethym deam esse maris indicat illud Virgilianum libro primo Georg. Teq; sibi generum Tethys emat omnibus vndis. De Glauco Panopæa nympha & Melicerta deis marinis, Idem Virgil. libro primo Georgi. Votaq; seruati soluēt in littore nautę, Et Glauco, & Panopææ, atq; Inoo Melicertæ. Propertius libro secūdo de Glauco. Quod si forte tuos vidisset Glaucus ocellos, Esses Ionii facta puella maris. Alcinous rex phæacum fingitur deus hortorum, quod hortos & pomaria diligentissime curauerit. Statius. Quid bifera alcinoi laudem pomaria. Virg. lib. 2. Geor. pomaq; & alcinoi syluę de Protheo deo maris Virg. li 4. Georg. Est in Carpathio Neptuni gurgite vates Cæruleus protheus, Aliter vocatur Vertunnus. Propertius libr. 4. Quid mirare meas tot in vno corpore formas, accipe Vertuni signa paterna dei. Syluanus deus

est pecoris & aruorum Virg. libro. 8. Syluano fama est vete res sacrasse pelasgos Aruorum pecorisq; deo. pomona dea Pomona. hortorum & pomorum. Ouid. libro. 14. Rege sub hoc Pomona fuit, qua nulla latinas Inter Hamadryades coluit solertius hortos, Nec fuit arborei studiosior altera foetus. Vnde tenet Nomen. non syluas illa, nec amnes, Rus amat & ramos felicia poma ferentes. Augurellus, Hinc calathos replet fruticis Pomana beati Foetibus. Plynius libro. 13. Non cessit his Pomona, partesq; medicas pādentibus quoq; dedit Sidonius. Hic grauidos Pomana sinus pro tēpore portat. Aristeus deus mellis. Vnde Ouidius libro primo. Fasto. Aristeus. Flebat Aristeus quod apes cum stirpe necatas viderat incoeptos destituisse fauos. Flora dea florum. Oui. lib. 5. Fast. Hūc Flora. meus impleuit generoso flore maritus, Atq; ait arbitriū tu dea floris eris. Carna dicebatur dea cardinis. Oui. lib. 6. Fast. Carna. Prima dies tibi Carna datur, dea cardinis hæc est, Numine clausa aperit, claudit aperta suo. Hanc deam veteres vitalibus humanis præesse opinabantur, petebantq; ab ea, vt iocinora, corda & alia quæ sunt intrinsecus viscera salua conseruarentur. Huic tēplum dicauit Brutus. Hypona dea erat Hypona. equorum, quam stabularii colebant, Eius simulachrū locabat in stabulis. Iuuenalis Saty. 8. Iurat Solā hyponā & facies olida ad p̄sepia pictas Apuleius lib. 3. Meta. Respicio pilæ medio, quę stabuli trabes sustinebat, in ipso Vero meditullio Hyponę deæ simulachrū residēs ędiclę. Osyris mari- Osyris. tus fuit Isidis & rex Aegypti, quē à Typhone fratre interfectū Aegyptii in forma bouis colueru nt, & frequenter immersum aquis, quæ fiuerunt cū luctu, vocauerūtq; Apim, Apis. quę dictio eorū lingua significat bouē Tibul. li. 1. Te canit, atq; suū pubes miratur Osyrim, Barbara Māphitē plaudere docta bouem, Primus aratra manu solerti fecit Osyris. Et teneră ferro sollicitauit humū. Primus inexpertæ cōmisit semina terræ Pomaq; nō notis legit ab arboribus. Sidonius. Hic cererē Siculam Pharius comitatur Osyris Fr. Mirādula in hymnis. Aegyptus lacerū mœrens plāgebat Osyrim. Isis vxor Osyris & anubis fuerunt Aegyptiorum numina Isis.

quorum hunc canina specie reuerebantur. Idem Mirandula Et latratorē tēplo sacrarat Anubim, Isidis & Phariæ numen Crocodilon, & Ibin. Atq; etiā Pharium instituit male sana serapim. Lucanus lib. 8. Nos intēpla tuá Romana accepimus Isim, semideosq; canes, & sistra iubentia luctus, Et quē tu plangens hoīem testaris Osyrim. De Isi Propertius li. 2. Io versa caput primos mugiuerat annos, Nūc dea, quę Nili flumina vacca bibit. Castor & pollux inter numina maris ponunt. Plynius lib. 2. Et ob id Polluci & Castori in numen assignāt, eosq; in mari deos inuocant. Catullus. Iam prece Pollucis, iā Castoris implorata, Tale fuit nobis Mallius auxilium. Angerona dea à Romanis culta est, quū tota ciuitas angina laboraret. Sacra eius dicebantur Angeronalia. simulacrum fingebatur digito labris admoto Plynius lib. 2. Nāq; diua Angerona cui sacrificat ad diē. 13. Calēdas Ianuarii, ore obligato obsignatoq; simulachrū habet. Syluani rusticorum sunt numina, vt etiā Fauni & Panes. Ply. lib. 12. Quin & syluanos Faunosq; & deorū genera syluis, ac sua numina tanquā cœlo attributa credimus. Politianus in Rust. Et nymphæ, & Fauni, & capripedes Satyrici. Panq; rubens, & frōte cupressifera Syluanus. Veteres Seiam deā à serendo & Segestam à segetibus appellabāt. Simulacra Romæ habuerūt, ætate Plynii. Agonius deus dicebat, qui rebus agendis pręerat. Gallis Romā aduentātibus audita est noctu vox quædā, quæ eius rei magistratus monebat. Ex eo tempore Aius deus à Romanis cœpit honorari. De hoc meminit Cicero lib. 1. de diuinatione. Budæus lib. 4. de asse Nempe inquit, quod aius ille locutius arcanū nihil esse finit eorum quæ in aula geruntur. Anculi & anculæ putabantur dii & deæ ancillarum. Anaitis dea colebatur à Lydis, eiusq; ministerio nobilitate præstantes puellas dedicabāt, quæ inibi corporis pudicitia in vulgus data velut augustiores factæ, mox viris nubunt. Atergatis dea colebatur à syriis Strabo. Trans Euphratē est Bambyce, quam Edessam & Hierapolim vocant, in qua atergatim syriam deam colūt. Deuerram deam venerabantur, vt scopis domum possent

terrere. Empanda vocabatur dea quæ rebus patentibus præerat. Bona dea colebatᷓ à Romanis mulieribus, ab eius sacrificiis arcebantur mares. Tibullus lib. 1. Sacra bonæ maribus non adeunda deæ. Ea fuit Dryas Fauni filia vel vxor quæ virilem aspectum adeo refugisse fertur, vt nunq̃ prospecta sit in publico. Maximo opprobrio datum est P. Clodio, quod eius ceremonias violasset adulterata Põpeia Q. Pompeii filia & syllę nepte. De hac Iuuenalis. Nota bonæ secreta deæ. Propertius li. 4. Fœmineę loca clausa deæ, fontes'q; piandos, Impune & nullis sacra retecta viris. Priapus deus & custos hortorũ falcẽ habuisse fingitur, cuius motu aues & furunculos terreret. Colu. inguinibus puero prędoni falce minetur. Oui. lib. 14. Quiq; deus fures, vel falce, vel inguine terret. Idẽ in Fastis. Et rubet hortorum custos. Tibullus lib. 1. Pomosisq; ruber custos ponatur in hortis, Terreat vt sæua falce Priapus aues. Hymeneum Veneris filium & deum nuptiarum fecerunt. Eius laudes Catullus in Epithalamio Iuliæ, & Manlii cumulatissime scribit. Thalassii numen Romani etiam in nuptiis inuocabant. Catullus. Lusisti nucibus lubet iam seruire Thalassio. Feronia fuit nemorum dea. Virgil. Et viridi gaudens feronia luco. Fidiũ sunt qui Iouis filium dicant à fide. Plautus. per deum fidium credis iurato mihi. Fuit apud veteres Romanos in honore maximo, adeo vt templa cum sacrificiis meruerit, Cultus est à veteribus in quirinali iugo Nonis Iuniis. Ouidius in Fastis Quærebam nonas sancto fidio ne referrem. Lauernã appellarunt deam furum à qua & Lauerniones dicti sunt fures. Horatius lib. 1. Epist. Pulchra lauerna Da mihi fallere, da sanctum iustum'q; videri. Limentinus deus præerat liminibus. Meditrina dea erat medicamẽtorũ, à medẽdo, Eius sacra vocantᷓ Meditrinalia. Mellonia putabatur dea mellis. Mena credebatur preæsse menstruis mulierum. Murcea dea quæ reddebat homines murcidos & desidiosos. Myagrus erat deus muscarũ. Aliter vocabatᷓ Myodes & Achor, vt docet Plutarchus. Portunus deus, qui portubus pręerat Aliter vocatur Palemon & Melicerta. Robigo dea &

Robigus deus, quos Romani opinabātur à segetibus rubi ginem auertere. Eorum sacra vocabantur robigalia.
¶ Salacia dea dicebat à concitādo Salo. Pacuuius. Hinc sęuitiam salaciæ fugimus. Vacuna dea, quæ præerat ociosis & vacātibus. Huic sacrificabāt agricolæ, quū post collectas fruges quiescebant. Vallonia putabatur præesse vallibus.
¶ Vitulla dea, quæ iuuenili præerat læticiæ. Nam veteres vitulari dicebant, pro gaudere. Nundina erat dea Romanorum, à nono die nuncupata, qui lustricus dicitur. Die Lustrico pueris imponebantur nomina, maribus nono, fœminis octauo inquit Macrobius. Assirii deo quem summum habebant & venerabantur, Adad nomen dederunt. Quæ dictio significat vnum subiungunt eidem Atergatim deā, de qua iam diximus. His autem duobus omnem rerum potestatem tribuebant. Dii Palici colebantur in Sicilia. Horū autem genealogiam Macrobius hunc in modum scribit. Iuxta Symetum Siciliæ fluuium nympha Thalia compressu Iouis grauida metu Iunonis optauit, vt terra sibi dehisceret Quod & factum est. sed vbi venit partus maturitas, reclusa terra infantes emerserunt.
¶ Hebe Iouis filia, Herculis vxor dicta est dea iuuentutis. Catullus. Hebe nec longa virginitate foret Bap. pius, Esse suam credet læta iuuenta deam. Eellenus deus fuit Aquileiensium tutelaris ac præses. Fro & Thor nomina sunt deorum in historia Saxonis grammatici. Furina significat deā furum. Secundū Ethruscos tamen deam fortiū, a ddirimendas lites. Horchia erat dea Etruriæ urbis, cui dicatū est fanū ab ea vicus Horchianus sumpsit nomē. Razenna deus erat Etruscorū qui cōiugiis præerat. Mania fuit dea & mater larium, cui pro familiariū sospitate mactabant pueri. Verùm Iunius Brutus cōsul, hoc sacrificii genus cōmutauit. Nā capitibus alii & papaueris supplicari iussit. Eanus deus qui eū tibus præerat vel deus anni. Cuius imaginē quum Phœnices vellēt exprimere, draconem finxerunt in orbem redactū, caudá'q; suā deuorantē, vt appareat mundū in se resolui. Voluptas dea voluptatis credita est. Stercutius Fauni fi

lius,ob artem stercorandi deus habitus est.Achilles in Epy ro olim vt deus colebatur.Autor Plutarchus.Eodem teste Oromasdes fuit Persarum deus.Rumiliam veteres dixerũt deam,quæ lactentibus adhuc infantulis præerat.Nam Ru ma dicitur mãma.Vnde agni subrumi.Cõsum appellarũt deum consiliorum,cuius aram sub terra inuentã fuisse di cũt.Eius festa vocabantur Consualia.Autor Plutarchus in Romulo.Dice erat dea & præses iudiciorum,quæ lites & contentiones dirimebat.Eius ministri vocabant Dicastæ, quasi litium diremptores.Simulachrum Apollonii Tyanei sub herculis Alexicaci nomine cõstitutum adorabatur ab Ephesiis Testis Lactantius.Arungus fuit deus, qui mala à frugibus auertebat vt Robigus.Autor Gellius.Prosa & po stuerta deæ fuerunt ita appellatæ à recti peruersiq; partus potestate ac nomine.Bubona dea boum & armentorum. Pecuniam quoq; inter dearum numina reposuerunt.Deus æris vocabatur Aesculanus.Aeolus habitus est ventorum deus.Vnde Iuno apud Virgilium sic eum aloquitur.Aeole namq; tibi diuum pater,atq; hominum rex,Et mulcere de dit fluctus,& tollere vento.Mantuanus in Apollonia. Ven ti potẽs subito lictoris imagine sumpta Aeolus.Leucothoë dicitur dea maris,latini matutam vocant.Ouidius, Leuco thoë Graiis,matuta vocabere nostris.ꝑpertius Li.2.Quęq; tibi excepi tum dea Leucothoë.Veteres pudicitiã,concor diam,mentẽ,Spem,honorẽ, Clementiã fidẽ numero deo rum ascripserunt.sed & templum honori dicatum est,Au tore Plynio.Libitina habita est dea sepulchrorum & exe quiarum.quam Pompilius instituit coli.De hac Horatius libro 3 Car.Non omnis moriar.magnaq; pars mei Vitabit libitinam.Pitho credita est dea eloquentiæ,hanc latini sua dam nominant.Zamolsis Pythagoræ discipulus cũ præce ptore ad Aegyptios penetrauit,quorũ ritus & ceremonias quũ ad Getas adduxisset,ibidem haberi cœpit numinis lo co.Ianus(quem poëtæ bifrontem faciunt quod vt opinor finem & principium anni videat,aut quod præterita sciue rit,& præuiderit futura)templum habuit Romæ, apertum

Patulcius. Clusius. belli tempore, clausum vero dum pax erat. Hinc Patulcius dicebatur & Clusius. Xenon apud Macrobiũ testis est Ianũ in Italia primum diis sacra fecisse, & ritus sacrorũ instituisse. Simulachrum eius fingebat, manu dextra trecentorum, & sinistra.65.numerũ cõtinens ad exprimẽdam anni dimensionẽ. Variis autem nominibus eum appelabant quę quoniam in Epithetis nostris iã posita sunt, nõ repetimus. Aesculapius. Genius. Harpocrates. Inter deos etiam numerantur Aesculapius deus medicinæ Genius naturæ, Harpocrates silentii, Momus reprehensionis, Cloacina cloacarum. vitunus deus credebatur vitã largiri, Sentinus sensum, Dii selecti dicebantur, quorũ maior erat potestas. Fuerunt autẽ viginti numero, duodecim mares. Ianus, Iupiter, Saturnus, Genius, Mercurius, Apollo, Mars. Vulcanus, Neptunus, Sol, Orcus, Liber pater. Octo fœminæ Tellus, Ceres, Lucina, Iuno, Diana Minerua, Venus, vesta. Hesiodus memoriæ prodidit triginta deorũ millia in orbe terrarum habita fuisse. Tertulianus ait trecẽtos Ioues vel si mauis, Iupitros à M. Varrone enumeratos. Rẽperiuntur alii quam plurimi dei, vt vagitanus, Pilumnus, Picunnus, Cunina, Leuana, Edulica, Porina, Statilinus, Statanus, qui pueris præsunt, quum iam possunt stare. Fabulinum & vagitanum dixerũt, quum fandi & vagiendi principium esset. Picumnũ & pilumnum posuerunt pro diis cõiugalibus, Cuninam deam infantulorum existentium in cũnis. Leuanam cuius ope de terra leuarentur. Edulicã & potinam deas eduliorũ & potus. Libentinã deam libidinũ & præsidem. Posuerunt etiam Adoneam, Albeonam, volunã volunum, Fessoniã ad hominum vsum. Pelloniã ad pellendos hostes, Agenoream, strenuam, stimulam, quod ad aliquid agẽdum excitarent. Numeriam ad numeros. Habuit febris ædẽ in palatio. Ad morbos posuerũt angeronã prorsam, postuertam. Orbonam, sentiam, quæ dicẽdis sentẽtiis præerat. Carmentam ad fata, Camœnas ad cantus, In coniugiis, menstruis, partu funeribus deos confinxerũt. Deuerram, Intercidonem, Domiducum, Domicium, Manturnã, virginensem, Subigum, Premã partundam, populoniam;

Menã, Tellumonem, Rusonã, Neniam. Ad frumenta & segetes Tutulinã, Nodinũ, volutinam, patalenã, Hostilenam, Florã Lactucinã, Maturã, auerruncũ, Rũcinã. spinensem ꝑpter spinas, Fructesam propter fructus, Rurinam, ruri tribuerunt, Collinam collibus, Iugatinũ montium iugis, Forulum foribus, Terminum terminis, Palem pastoribus, Empandam paganis, Arculum arculis, Fornacem fornacibus, vnde facta fornacalia. Adiecerunt Tanagreã, Allocutiũ anteuortam, Larundam, Monetam Februũ, Larentiã, Mutinũ alburnum, Maiestam, veniliam, Bonum euentũ, vertunnũ deum Hetruriæ, Permissum non fuit in vrbe Roma deos alios assumere, quàm quos senatusconsultũ iussisset. vnde in libris pontificũ ita scriptũ erat. Separatim nemo sit habens deos nouos, siue aduenas, Nisi publice ascitos priuatim colunto. Diuos (qui cœlestes semper habiti) colonto. Cõstructa à patribus delubra habento. Tutanus & Tutilina dei à tutãdo dicti sunt. ennius deos æuiternos & æuintegros vocauit, ꝙ integra eorũ ætas, atq; perfecta sit. Deos quũ dicimus, tam de fœminino genere q̃ de masculino intelligere possum. Virg. de venere Descendo, ac ducẽte deo flãmam inter & hostes Expedior. vnde & Lunum deũ pro luna veteres dixerũt. Sed & quædam animalia atq; etiam res aliæ apud antiquos numinum loco habitæ sunt. Troglodytę adorant testudines autore Plynio. Aegyptii aliũ & cepas pro deis colunt, & Crocodilum habent in honore maximo, cui etiam sacra faciunt, maxime Ombitæ Aegypti populi, qui sacros dies eidem constituerunt, vt Græci Olympia Ioui. Et si contingat liberos ab eo rapi, parẽtes gaudẽt, existimantes se deo placere, cui escam genuerint. Serpentes etiam coluntur a phœnicibus. In Gadera Hispaniæ vrbe templa fuerunt senectuti & morti consecrata, Senectuti qđ eã ætatẽ vt rerũ magistrã venerarent, Morti vt cõmuni quieti & portui miseriarũ. paupertati quoq; & fortunę sacra cõstituere. Fluuii quoq; diuinis quõdã honoribus culti sunt, habuerũtq; simulachra quędã hũana facię, q̃dã bubula. Apud Lacedęmonios Plutarcho teste templa timori ti

sui & morti dicata sunt. Aegiptii Solem & Lunam deos fecerunt, Apud eosdem Feles, ibis, aquilia, hircus pro deis habentur. Columbæ colebantur à Syriis, Anseres à Romanis propter seruatum capitolium anseris clangore. Apud Thesalos capital erat Ciconiam occidisse. Qui Syenem incolunt, Pharos pisces venerantur. Qui Mæotim habitant, Oxyringos pisces habent in honore. In Ambracia léenam collebant, vt vindicem libertatis: quòd tyrannum interfecisset. Delphici lupum, quod sacrum aurum in templo expilatum & defossum refodisset. Samii ouem, quod aurum itidem surreptum è templo indicasset. Argiui serpentē. Tenedii prægnantem vaccam, cui fœtæ ministeria veluti puerperæ exhibent. Draco apud Albam in luco iuxta templū Iunonis Argiuæ colebatur à virginibus, quē certis diebus adhibāt, eumq; suis manibus pascebāt. Aspides ægyptii habebāt in honore ac deliciis, quas vnà cū pueris educabant, Mustella colebat à Thebanis. Medioxumos deos antiqui minores vocarunt. Plautus in Cistel. Ita me dii deæq;, superi atq; inferi & medioxumi. Idem deos vocat Patellarios, qui patellis & uasis sacrificio accommodis placabantur. Ouidius. Fert missos veste pura patella cibos, Plautus ipse. Dii me omnes magni, minutiq; & Patellarii. Semones eos vocant, qui habent, quicquid à media regione aëris ad terram patet, Semidiei à nobis appellantur. Fulgentius Semones appellat deos qui cœlo digni non censerentur, ob meriti paupertatem, cuiusmodi sunt Priapus, Hippo, Vertunus, Fuerunt in Italia dii municipales vt Crustuminorum Deluentinus, Narniensium Viridianus, Aesculanorum Ancharia, Volcinienfium Nortia.

ℭ Filii deorum & Heroum.

Filii Dæmogorgonis. Litigium, Pan, Clotho, Lachesis, Atropos, Polus. Python, Terra, Herebus. Filii Terræ, Tartarus. Taygetes, Antheus, Nox, Fama. Filii Herebi, Amor. Labor metus, Dolus, Morbus, Pallor, Somnus, Charon, Dies, Aether, Gratia, Inuidentia, Fraus, Pertinacia, Egestas, Miseria, Fames, Querela, Senectus, Tenebra,

Mors.

Mors.Filii Aetheris.Iupiter primus, Cælius.Filii Iouis primi.Apis,Sol ,Mercurius,Tritopatre⁹,Epuleus,Dionisius, Hercules,Liber pater, Epaphus, ſcytha, Minerua, Diana, Proſerpina.Filii Mercurii ſecūdi.Cupido, Auctolius Filii Beli priſci,Danaus aegyſtus,Agenor, Filii agenoris tertii. Polydorus,Phœnix.Cadmus,Labdacus,Taygeta,Europa Filiæ Cadmi.Semele,agaue, autonoē,Ino. Filii Oedipi, Etheocles.Polynices,Antígona,Iſmena.Filii Cælij.Vulcanus primus,Mercurius.3.Toxius Titanus,iupiter ſecundus Oceanus,Ops ,Tethis magna,Venus magna.Filii.Acherōtis,Aſcalaphus,alecto,Theſiphone,Megera,uictoria,Styx, Filii Titani.Hyperion Briareus,Ceus,Typhō ſeu Tiphœus Enceladus,Aegeon,Iapetus,aſtreus,alous,Palenes, Runcus,Purpureus,Lycaō,aurora.Filii Hiperionis,Sol. Luna. Filii ſolis.Phaeton,Miletus,Phetuſa,ſalempetii,Dirce,Paſiphae Oeta,Cyrce,aegina.Filii Latonæ Apollo,Diana. Filiæ Heſperi.Aegle,Heretuſa,Heſperetuſa.Filii atlantis. Hyas,Eudora, ambroſia, Pyridile,Croni , Phito Polixo, Thyenes,Electra , Maia , ſteropes , Celeno , Taygeta alcione , Meropes , Calypſo . Filij Promethei Pandora , Iſis,Deucalion. Filii Iouis ſecundi.Appollo, Tityus, Bacchus,amphion,Zetus,Calais, Lacedæmon,Tantalus,Hercules,arcas,Diana ,Paſythea,Egiale, Euphroſine, Minerua.Filii Apollinis ſecundi.Mopſus,Linus,Philiſtenes, Garamas,Branchus,Philemon,Orpheus , Ariſteus, Nonius, Actous,Argeus,aeſculapius,arabs,Lapyta Eurynome,Piſce.Filii Bacchi.Hymeueus,Thyoneus,Thoas.

¶Filli amphioni s.Archemorus,antegorus,Tātalus, Phadimos,ſipolos,Xemarch⁹ Epinitos aſticratia.Pelopia Cheloris,Cleodoxe,Ogune,Phytia.Nerea.Filii Laomedontis. Lampus,Clition,Ioētaon,Titon,Priamus,Antigona,Heſiona.Filii Priami Paris,Hector, Helenus, Caor, Troilus, Deiphobus,Polydorus,Lycaō,Eſacus,anthyſus.Iſus,Teucer,Dimocoontes , Echemō Cremenon, Gorgiton . Cebrion,Phorbas,Doricon , Pammon,Aliphon,agaton, Hippothous, Aganon, Lacoontes,Miſtor,Iphates,Teſte

Aetherij filij
Iouis filij.
Mercurij filij.
Cadmi filiæ.
Cæli filij
Acherontis filij
Titani filij.
Hiperionis filij
Solis filij.
Latonæ filij
Hesperi filiæ
Promethei filij
Iouis filij
Apollinis filij.
Bacchi filij.
Amphionis filij
Laomedontis filij
Priami filij.

rius Tymœtes,Polytes,Creusa.Cassandra, Iliona, Laodi-
ce,Lycaste,Medisicastis,Polyxena. Filii paridis. Daphnis,
Idæus. Filii Saturni.Pluto,Chiron,picus,Neptunus, Iupi-
ter tertius,Cromis,vesta, Ceres Glauca. Filii Fauni. Acys
Eurymedon,Latinus,Filii Martis. Cupido Enomaus, Te-
reus, ascalaphus, ialmenus, parthaon,Zesius, phlegyas,
Euannes,Hiperius,Ftholus,Remus,Romulus,Britona. Fi-
lii Neptuni. Dorus, amycis,phorcus, albion, Borgion,
Thara,Polyphemus Tilemus,Brontes,steropes:Pyragmō
Nasicheus,Meliō,Acterion,aon,Mesappus,Busyris, pelas-
gus Nauplius;sicanus,siculus.Celeno,aello,Ocypete.Filii
Iouis tertii.Acheus,amor,Castor,pollux, palistus, Iarbas,
Myrmidon,Xanthus,Lucifer,Orion, Minos, sarpendon,
Rhadamantus,archisius,Tātalus,Dionysius,perseus,aon,
Eacus,pylumnus,Mercurius, vulcanus, Hercules, aeolus,
venus,Proserpina,Helena,Clitennestra, Mena, nouem mu-
sæ.Filii Minois.Androgeus,Glaucus Deucalion,Ariadna,
phædra .Filii Vlyssis.Telemachus,Telegonus, Auxonius.
Filii Tantali.Niobe , Pelops ,Filii pelopis.Atreus. Thye-
stes,phystenes,Lysidice.Filii mercurii.Eudorus, Myrtilus
Lares,Euander,Pan.Filii Vulcani Erictonius,Cacus, Cecu-
lus,Tullius Seruilius. Filii Herculis.Oxias, Creōtiades,Ty-
riomachus, Dychoontes, Ithoneus,Cromis,agillis, Illus,
Sardus,Cirnus,Diodorus,Tlipolemus,Thessalus, Auenti-
nus,Telephus,Lydus,Lamirus,Filii Aeoli,Machareus,Mā-
senus,Criteus,Salamoneus,Iphiclus,sisyphus, Cephalus,
Athamas,Canace,alcyone.

Loca deis sacra.

1 Apollini Parnasus,Grynæum nemus,Phaselis , Cynthus,
Delos , Claros , Delphi,patara,Tenedos,Chrysa,Cyrrha,
Terapnæ,Soracte, Rhodos, Hyperborei,Malloes, Tegy-
ra,Miletus.

2 Amori Colchi,Idalium,Tespienses,Pariani,aegyra,

3 Aesculapio Epidaurus Cos,Pergamus,Tricca,

4 Aristeo Arcadia.

5 Baccho Thebæ, Nyſa, Callichoros, Naxos. Bacchus.
6 Cybele Dindymus, phrygia, Reate, Berecynthus, Peſinuntium, almo. Cybele.
7 Cereri, aetna Enna, Catana. Ceres.
8 Dianæ, Parthenius, Cynthus, Epheſus, Brauron, auentinus, algidum. Delos, Taurus. Diana.
9 Fauno, Arcadia Faunus.
10 Fortunæ, antium, Rhamnus. Fortuna.
11 Gratiis. Orchomenos. Gratiæ.
12 Herculi, Tybur, Thebæ, Gades, Tyrintha. Hercules.
13 Iunoni, Carthago, Proſimna, Samos, Argos, Mycenę, Juno.
14 I oui, Creta, Pyreus, Elis & alia loca. Jupiter.
15 Iſidi, paretonium, pharos, Memphis, aegyptus, Copton. Isis.
16 Latonæ, Delos. Latona.
17 Mineruæ, Ithynus, Pyreus, Arachyntus, Nea, Athenæ, alcomeneum. Minerva.
18 Marti, Thermodon, Tracia. Mars.
19 Muſis, Libethris, aganippe, Helycon, Hippocrene, ſicilia, Theſpiæ. Musæ.
20 Neptuno Tænarus, Oncheſtus. Neptunus.
21 Nemeſi Rhamnus. Nemesis.
22 Oſyridi Aegyptus. Osiris.
23 Proſerpinæ, ſicilia, Enna. Proserpina.
24 Plutoni Elis. Pluto.
Priapo Lampſacus. Priapus.
25 Soli Scytæ. Sol.
26 Sortibus, præneſte. Sortes.
27 Veneri. amathus, paphos, Cythera, Idalium, Gnidos, Cyprus, Erix, Hypæpa, Venus.
28 Vulcano, Imbros, Theraſia, Lemnos. Vulcanus.
29 Alia loca.

1 SEquentia imprimis loca Apollini ſacra fuerunt. parnaſus mons phocidis biuertex, vbi e ſpelunca reddebantur oracula teſte Lucano. Virgilius in Buc. Nec tantum phœbo gaudet parnaſia rupes. Grineum Parnasus. Grineum nemus seu oppidum

nemus seu oppidum in Ionia, sacrum Apollini habuit fanū Virgil. in Buc. His tibi Grynei nemoris dicat origo, Ne qs sit lucus, quo se plus iactet Apollo. Ab hoc nemore apollo ipse dicitur Crynæus. Virgi. lib. 4. Aene. Sed nunc Italiam magnam Gryneus Apollo, Italiam Lyciæ iussere capessere sortes. Phaselis mons est in Lycia, vbi Apollo oracula reddebat. Autor Aetnę. Dexter mihi carminis autor apollo. Seu tibi dodone potior, tecumq; Phaselis, Seu te Cynthos habet. Cynthus mons est imminens Delo, vbi Apollo celebre templum habuit, qui propterea Cynthius dicit. Horatius Inthonsum pueri dicite Cynthium. Delos insula maris Aegæi, Cycladum vna in qua natus est Apollo. prius Ortygia dicebat. Vnde Apollo Delius & Ortygius: Ouidius lib. 2. de arte. Et Paros, & Clario Delos amata deo Idem lib. 13. Meta. Intrat Apollineam sociis comitantibus vrbem. Augurellus. Te Claros, necnon pataræa regna, teq; natalis tua Delos amplis Laudibus tollit, colit & verenter Delphica tellus. Claudianus. Hæsit Apollineo Delos latonia partu. Tibul. libro secūndo, Delos vbi nūc Phœbe tua est? Claros fuit etiam vna Cycladum, in qua Apollo colebatur, qui inde clarius dictus est. Valerius Flaccus. Nec clarii nūc antra dei, quercusq; tonantis arguerem. Idem apud Ouidiū lib. 1. Meta. sic loquitur. Mihi delphica tellus, Et claros, & Tenedos, Pataræaq; regia seruit. Pollitianus in Nutricia. Hunc Phœbæa Claros, Cumæa Neapolis illū ptullit. Delphi oppidum fuit Phocidis, vbi etiā Apollo colebatur, qui propterea Delphícus vocatur. Seneca. ambage nexa Delphico mos ē deo Arcana tegere. Ausonius. Lusit & aeciden Parnasia Delphicolæ sors. In Patara Lycię ciuitate sex anni mensibus dabantur Apollinis responsa. Tenedos aegæi maris insula sacra fuit etiam Apollini. Chrysa Phrygiæ ciuitatis itidem & Cilla vrbs sacræ fuerunt Apollini. Ouidius libro. 13. Me tenedon, Chrysemq; & Cillan Apollinis vrbes, Et syron cepisse. Chrissa vrbs Phocidis sacrum etiam habuit Apollini templum. Colebatur etiam in Cyrtha oppido Phocidis. Stroza pater, et Cyrthæ domi

nus bis genitusq; puer. Statius libro tertio. Syl. aut Cynthi pater aspernetur opacæ. Colebatur etiã apud Therapnas vrbem Laconiæ. Statius libro tertio Thebai. Tænareumq; cacumen Apollinesq; Therapnas.

¶Soracte mons est in Phaliscis quondam Apollini sacer. Syllius li.7. Phœbæi Soractis honor Charmelus agebat. Idem libro.8. Haud procul & sacrum Phœbo Soracte frequentat. Vir. libro vndecimo. summe deum sancti custos Soractis Apollo.

¶Apollo apud Rhodios in tanto honore habitus est, vt ibidem Colossum habuerit inter septem orbis miracula numeratum. Politianus. Conferat aut vaste molem Rhodos aurea Phœbi. Idem in Ambra. vtq; Rhodos Solem, Venerem Paphos, atq; Cytera, Iunonemq; samos, Cererem q; Typhoias Aetna. Me mea Creta colit. Hyperborei, septentrionales populi frugum primitias Delon mittebant Apollini, quem præcipue colebant. Autor Plynius,

¶Acrephnia vrbs fuit Phocidis, vbi Apollo Acrephnius colebatur. Malloës locus fuit in lesbo, vbi templum erat Apollinis.

¶In Entresi Phocidis vrbe, Apollo etiã reddebat oracula.

¶Tegyra vrbs Beotiæ sacra fuit Apollini, à qua Tegyræus dictus est. In Mileto Ioniæ asiaticæ vrbe fuit oraculum Apollinis, qui propterea dictus est Milesius. Apul. Dæi Milesii vetustissimum percontatur oraculum.

¶Loca Amori sacra fuerunt Colchorum regio, & Idaliũ nemus. Catullus. Sancte pater curis hominum qui gaudia misces, Q uiq; regis Colchos, quiq; Idalium frondosum.

¶Thespienses & Pariani populi in Hellesponto amorem summa veneratione prosequuntur, eiusq; sacra vocãt Erotidia. Apud Aegyram vrbem Achæorum Amor colebatur cum fortuna sub eodem tecto.

¶Aesculapium Apollinis filium colebat Epidaurus vrbs Peloponnesi. Plynius lib.4. In eo Epidaurum oppidũ Aesculapii delubro celebre. Ab Epidauro dictus est Epidarius. Ouid. li.15 Aequore placato patrias Epidaurius aras Lin

quit. Statius libro primo Sylua. progressusq; morans hinc mecum Epidauria proles.

Cos. ¶ Cos ciuitas seu insula eidē sacra faciebat. Colebat etiā Pergamus. pgami. Martia. lib. 9. pergameo posuit dona sacrata deo.

Tricca. ¶ Tricca vrbs Thessaliæ templum habuit aesculapio sacrum, Dolopibus & pindo vicinum.

Arcadia. ¶ Aristeum mellis deum colebat arcadia. Virgi. lib. 4. Georg. Tempus & arcadii memoranda inuenta magistri.

Thebæ. ¶ Thebis colebatur Bacchus, qui propterea & Dircæus appellatur. Horatius lib. primo. Car. vel Baccho Thebas vel Apolline Delphos insignes.

Naxos. ¶ Naxos vna Cycladū Coluit Bacchū. Statius li. 4. Achill. Et à tergo decrescit Bacchica Naxos. Claudianus. Herculis & Bromii sustentat gloria Thebas. Plynius li. 4. Nec cedētes Athenis claritate q̄ cognominantur Bœotiæ Thebæ duorum numinum Liberi, atq; Herculis (vt voluūt) patria.

Nysa. ¶ Apud Nysam vrbem Arabiæ ferunt Bacchum à Nymphis educatum fuisse. Hinc Bacchus dicitur Nysæus. Statius libro quarto Theb. Omnipotens Nysæe pater.

Callichoros. ¶ Callicoros fluuius est apud Heracleam Paphlagoniæ Baccho sacer, q̄ ab India reuertens chorum ibidem constituerit. Val. Flac. lib. 5. Argon. Prȩterit & festa vulgatum nocte Lyei Callichoron, Nec vana fides, his Bacchus in vndis abluit Eoo rorantes sanguine thyrsos.

Tamaritæ. ¶ Tamaritæ populi hircanis proximi Bachum ab India victorem redeuntem hospitio susceperunt, eiq; sacra solennia constituerunt actis circum torcularia choreis, q̄ diu spumarent musto.

Ida. ¶ Cybelen deorū matrē colebant sequentia loca. Ida & Didymus. Dindymus phrygiæ mōtes. Virgi. lib. 10 Alma parēs idæa deum, cui Dindyma cordi. Catullus, Dea magna, dea cybele, Dea domina Dindymi. Hinc cybele Dindymene. Martialis. Non per mystica sacra Dindymenes. Lucretius lib. 2. Idæam vocitāt matrē phrygiasq; cateruas. In phrygia Galli Cybelles ministri in honorē deæ inter se cōcertabāt & digladiabant ab effusione sanguinis. Demū cruore vbertim

manante concurrebant ad aliquem fluuiũ deæ sacrũ Ibidẽ cultros & plagas loturi. Romani hoc faciebant ad almonẽ fluuium proximũ Romæ vndecimo Cal. apriles, Val. Fl. li. 8. Argon. Sic vbi Mygdonios planctus sacer abluit almo, Lætaq; iam cybelle. Statius. Est locus ante vrbem, qua primum nascitur ingens appia, quaq; Italo gemitus almone Cybelle ponit, & Ideos iam non reminiscitur amnes. Lucanus. Et lotam paruo reuocant almone Cybellẽ. Syllius li. 8, Tepidoq; lauant almone Cybelen. Ouidius. Est locus in Tyberin quo lubricius influit almo, Et magico nomẽ perdit in amne minor, Illic purpurea canus cũ veste sacerdos Iunonis dominam sacraq; lauit aquis. Rheate vmbriæ ciuitas. Syllius. lib. 8. Magneq; Reate dicatum cœlicolũ matri. Berecynthus mons phrygiæ à cuius nomine Bereqinthia dicta est. Virgi. lib. 6. Aen. Qualis Bereqinthia mater inuehitur curru phrigias turrita per vrbes.

¶ Pesinuntium oppidum phrygiæ, à cuius nomine dicta est pesinuntica. Apul. lib. 11 Inde primigenii phryges pesinunticam nominant deum matrem.

¶ Cererem venerabantur Eleusis vrbs atticæ, quòd ibidẽ frugum vsum & agriculturæ dea docuisset. Vnde & Eleusina vocata est. Virgilius lib. 1. Geor. Tardaq; Eleusinæ matris voluentia plaustra. Colebatur etiam in aetna monte, enna & catana vrbibus siciliæ, à quibus locis vocatur, aetnea, Ennæa, catanensis, Claudianus, Aẽnęę cereri proles optata virebat vnica. Syllius lib. 1. Nec cerere Ennæa, phario nec victa colono. Lactantius. De cerere catanensi vel Ennẽsi, quarum alterius tanta fuit religio, vt adire templi eius secreta penetralia viris nefas esset.

¶ Sequentia loca Dianæ sacra fuerũt, Parthenius paphlagoniæ fluuius. Val. Fl. lib. 5. Argon. Et fatis Tiphy negatũ Parthenium ante alios Triuiæ qui creditur amnis. Cynthus mons imminens delo, in quo nata est cum apolline Hinc vterq; cynthius apppellatur. Statius lib. 2. Theb. Illa suas cyntho comites agat.

¶ Ephesus vrbs Ioniæ seu Lydiæ, in qua templum habuit

Romani

Rheate

Berecynthus

Pesinuntium

Eleusis

Aetna

Enna

Catana

Loca Dianæ sacra

Parthenius

Cynthus

Ephesus

magnificum inter septem orbis miracula numeratū. Brau-ron vrbs Atticæ, vbi etiam colebatur. Colebatur & in auē-tino & algido montibus Italiæ. Horatius. Quæq; auenti-num tenet, Algidumq;, Quindecim diana preces virorum curet. Martia. lib. 6. Laudat Auentinę vicinus sura Dianæ. Colebatur etiam in Delo. Virg. Notior vt iam sit canibus non delia nostris. Item in Tauro scythiæ monte. Lucanus lib. 1. Et Taranis Scithicæ non mitior ara Dianæ. Idē lib. 3 Qua sublime nemus Scythicæ qua regna Dianæ. Ouid. lib. 14. Quæq; colunt scythicæ stagnum nemorale Dianę.

¶ Colebatur faunus in Archadia. Ouidius lib. 2. Fasto. Faunus in arcadia templa licæus habet. Idem li. 4. Stabat Menalio sacra relicta deo.

80 ¶ Antium maritima vrbs Latinorum Fortunam habuit in honore maximo, cui etiā sacra fecit, tēpliūq; erexit magni-ficum. vnde Horatius lib. 1. Car. O diua, gratum quę regis antium. Rhamnus seu Rhamnis oppidum fuit in attica, in quo Nemesis & fortuna colebantur. Hinc vtraq; Rhamnu-sia appellatur. Virg. in Cyri. Haud falor, quod te potius Rhamnusia fallat. Ouid. 14. lib. Idaliam, memoremq; time Rhamnusidis iram.

81 ¶ In Orchomeno Bœotiæ vrbe templum fuit dicatum gratiis seu Charitibus.

82 ¶ Herculi sacrum fuit Tybus oppidum vicinum Romæ, quod inde vocatur Herculeum. Propertius li. 2. Curua ten Herculeum deportant Esseda Tybur? Ten id est tene per interrogationem. Virgil. in Priapeiis. Gades Herculis humi-dumq; Tybur. Martialis lib. 1. Tybur in Herculeum migra uit nigra Licoris. Idem. Itur ad Herculei gelidas qua Tybu ris arces. Stroza filius, Herculeum Tybur. vicinaq; rexit Iu lus. Bœotię Thebæ etiā Herculem coluerunt, qui propte-rea Thebanus dicitur. Propertius li. 3, Cymbala Thebano concrepuere deo, mantuanus de Trophæis Gonzagę, Bra-chia Thebani pingit labor Herculis hydra. Gadibus quoq; (vbi colūnas posuit) tēplum habuit Hercules, in quo qui-dem templo Iulius Cæsar animaduersa Alexandri magni

imagine ingemuit,& quasi pertæsus ignauiã suam, quod nihil dũ a se memorabile actũ esset in ætate, qua iã Alexã der orbem terrarum subegisset. De Gadibus Liuius. Anni bal Gades profectus Herculi vota exoluit, Hic Gades Her culeæ dicuntur. Syllius lib. 16. Nam repeto Herculeas Erythrea ad littora Gades. Stroza filius. ad Herculeas stirps gressa pelasgica Gades. Tyrintha ciuitas argis vicina Herculem nutriuit,& vt deum venerata est. vnde et Tyrinthius appellatur. Virg. lib. 7. Aen. Postquam laurentia victor Geryone extincto Tyrinthius attigit arua. Idem libro octauo Ecce furens animis aderat Tyrynthius,

13 ¶ Sequentia loca Iunonem coluerunt. Carthago vrbs afrĩcę. Virg. li. 1. Aen. Quam Iuno fertur terris magis omnibus vnam post habita coluisse samo, hic illius arma, Hic currus fuit, Colebatur etiam in Prosimna ciuitate. Statius li. 1. Theb. Hinc cesę Iunonia templa Prosimanæ. In samo insula maris Icarii habebatur in honore præcipuo, Nam & ibĩ dem fuerat nutrita. Ouid. lib. 8. Et iam Iunonia læua Parte samos fuerat. Argos & Mycenæ vrbes achaiæ Iunonem quoq; venerabãtur. Horatius lib. 1. Car. Plurimus in Iunonis honorẽ aptũ dicet equis argos, ditesq; Mycenas.

¶ Phalisci populi Iunonem coluerunt. Ouid. lib. 6. Fast. adde senem Tatium, Iunonicolasq; Phaliscos.

14 ¶ Creta insula centum vrbibus memorabilis Iouem aluit, eiq; sacra fecit, Vnde & Cretæus dicitur. Virgi. lib. 3. Aen. Creta Iouis magni medio iacet insula ponto. Mons Idęus vbi,& gentis cunabula nostræ. Claud. Cretaq; se iactat tenero reptata tonanti. Lactantius. Ipsius autem Iouis Cretĩci sacra, quid aliud ostendunt, quam quomodo sit aut substractus patri, aut nutritus? Pyreus portus atticæ sacer erat Ioui, vt etiã Homole mons Thessaliæ seu Bœotiæ, à cuius nomine Iupiter Homolius dicitur.

¶ Colebatur etiam in Ida, in Latio, in Lybia vbi erat eius oraculum, In Elide. vnde Virg. eum vocat Idæum, Lucanus Latialem, Latinum Ouidius & Lybicum, Elæum Propertius quoniam in Elide quinto quoq; anno celebraban

tur ludi Olympici in eius honorem.

15 ℭIsim Inachi filiā, & deā Aegyptioꝶ sequētia loca hēbāt ī honore, Paretoniū vrbs Aegypti, Pharos, Mēphis, & Mareotis ꝑs Aegypti. Oui. li. 9. Isi Paretoniū, Mareoticaq́ʒ arua, Paronq́ʒ Quę colis, & septē digestū ī cornua nilū. Idē li. 2. Ele. Isi Paretoniū, genitaliaq́ʒ arua Canopi Quę colis, & Mēphim, palmiferaq́ʒ Pharon. Aegyptū sacrā fuisse Isidi Propertius docet li. 2. dicēs. An tibi nō satis est fuscis Aegyptus alūnis? Copton quoq; īsula est in Aegypto sacra Isidi.

16 ℭLatona colebatur in delo, ꝙ Apollinem, & Dianā ibidem peperisset. Virgil. libro tertio Georgi. Cui non dictus Hylas puer, & Latonia Delos. Ouidius in Ibin. Prędaq́ʒ sis illis, quibus est Latonia Delos.

17 ℭIthynus fuit domicilium Mineruæ in arce Atheniensi. Catullus. Vnigenamq́ʒ simul cultricē montis Ithyni Palladа. Pyreus mons Atticæ sacer fuit etiam Mineruæ. Colebatur & in Aracyntho Aetoliæ monte, à quo Aracynthia dicta est, Statius de Diana & Pallade li. 2. Theb. Illa suas Cyntho comites agat, hæc Aracyntho. Nea Cycladū vna, sacra fuit etiā Mineruæ, autore Ply. li. 4. Nat. Hist. Cap. 12. Præcipua eius dignatio fuit athenis, vbi & artes inuenisse fert, atq; etiam vrbem ipsam condidisse, hinc Athenęa, Attica, Cecropia, & Mopsopia dicitur. Horatius lib. 1. Car. Sunt q̄bus vnum opus est intactæ Palladis vrbem Carmine perpetuo celebrare. Alcomeneum fuit oppidum Bœotiæ, cuius conditor iussit ibidem coli Mineruam.

18 ℭLoca Marti sacra sunt Thermodon fluuius Scythiæ & Rhodope mons, quoniā fertur natus in Thracia, Claudianus. Flumina lauerunt purum Rhodopeia martem.

ℭColebatur & in tota Thracia & apud Getas. Vn̄ Odrysium eum vocat Statius & Geticum. Sythonium Pōtanus, & Threicium.

19 ℭLibethris fons Magnesiæ sacer fuit Musis, vt ēt Hippocrene, à quorū nōie dicūtur Libethrides & Hippocrinides. Virgi. Nymphę noster amor Libethrides. Eam ob cām Festus Auienus camœnalē vocat Hippocrenen, vbi ait. Lym-

pha camœnalem fudit procul Hippocrenen. Sūt & alia loca sacra Musis, vt Sicilia, vnde Sicelides dicuntur à Virgilio. Aonia seu Bœotia. Helycon mons Bœotiæ, Pimpla locus vicinus Parnaso, Aganippe fons Bœotiæ, Sebethus fons apud Neapolim, Thespię oppidū Bœotię, à qbus oībus locis Epitheta meruerunt. Vide in Capite de Musis.

20 ¶Neptunus templum habuit in Tęnaro Laconiæ ꝓmontorio, a quo Tænarius dicitur. Proper. lib. 1. Tænarius facili pressit amore deus. Onchestus vrbs Bœotiæ habuit etiam templum Neptuno sacrum.

21 ¶Nemesis dea vltionis & indignatiōis (quę superbos punit & vaniloquos) tēplū habuit in Rhamnunte Asiæ oppido, à quo Rhamnusia dicta est, vt Fortuna. Ouidius lib. 3. Metamor. Dixerat assensit precibus Rhamnusia iustis.

22 ¶Osyris deus colebatur apud Aegyptios. Tibullus li. 1. Te canit, atq; suum pubes miratur Osyrim Barbara Memphitem plaudere docta bouem.

23 ¶Proserpina Cereris filia colebatur in Sicilia teste Plutarcho, vnde & Sicula vocatur à poëtis. Seneca. Vidisti Siculæ regna Proserpinæ? vbi primam huius dictionis Proserpina corripit, quod est inuenturarum. Colebatur etiam in Enna vrbæ siciliæ, vnde Ennæâ quoq; dicitur. Lucanus libro. 6. Eloquar immenso terræ sub pondere, quæ te Contineant Ennæa dapes. Syllius lib. 1. Atq; Ennææ numina diuæ, Atq; Acheronta vocat.

24 ¶Apud Elæos delubrum sacrum fuit Plutoni semꝑ clausum & obseratum, præterq̄ quod semel tantum quotannis aperiebatur. Plutonem aūt ideo colebant Elæi, quod eius præsidium sensissent contra vim Herculis. Lampsacus vrbs Hellesponti Priapum coluit. Oui. libro. 6. Fast. Lampsacos hunc soli solita est mactare Priapo.

25 ¶Scythę vnicū solē deū putant, cui equum immolant.

26 ¶In præneste vrbe Italiæ colebantur sortes & Fortuna, quæ propterea Prænestinæ vocantur. Propertius libro secundo. Nam quid prænestis dubias ò Cynthia sortes, Qui petis Aei mœnia Thelegoni? Syllius. Sacris q; dicatum

Sicilia. Aonia Boeotia. Helycon. Pimpla. Tęnarus. Onchestus Nemesis. Rhāmus Aegypti. Sicilia. Ennā Pluto. Elęi. Lampsacus. Scythę. Pręneste.

Fortunæ Præneſte iugis: Statius libro primo Syl. Et Præneſtinæ poterant migrare ſorores.

27 ℭ Sequentia loca ſacra ſunt Veneri. Amatus inſula maris Aegęi à quã vocatͣ amathuſia & amatuſis, Virg. lib. 10. Eſt Amathus, eſt celſa mihi Paphos, atq; Cythera, Idaliæq; domus. Stroza filius. Eſt Paphos eſt Amatus Veneri ſunt pulchra Cythera. Pōtanus. Quę referāt veteres formoſæ Amathuſidis ignes. Politia. Sēper et ancipiti ſtimulās amathuſia cura. Colebatͣ etiam in Cypro inſula, & Papho eiuſdē inſulę vrbe. De Cypro & Memphi Aegypti vrbe (vbi ēt faniū habuit) Horatius lib. 3. Car. O quæ beatā diua tenes Cyprū & memphim carentē ſythonia niue. Idem lib. 1. Sic te diua potens Cypri. Ouid. lib. 10. Feſta dies veneris tota celeberrima Cypro venerat. A Cypro dicitͣ Cypria, Cypris & Cyprigena. Mantuanus in Faſtis. Cyprigenæ cāpos & regna p ardua phœbi. De papho & Gnydo Horati⁹ li. 3. car. Quę Gnydon, Fulgentesq; tenet Cycladas & Paphum. Statius lib. 1. Syl. Non ſecus alma venus quàm ſi Paphon æquore ab alto, Idaliasq; domos, Ericinaq; templa ſubiret. a papho paphia, & Gnydo Gnydia dicitur. Plynius lib. 7. Praxiteles marmore nobilitatus eſt, Gnydiaq; Venere pręcipuè Præcedentia exempla docent Idalium nemus & Cyclades & Cythera ſacra fuiſſe Veneri. ab Eryce monte Siciliæ ſibi ſacro dicta eſt Erycina. Horatius lib. 1. Car. ſiue tu mauis Erycina ridens. Hypæpa vrbs proxima Timolo ſacra fuit etiā veneri. De hac vrbe Ouidius de Arachne. Orta domo parua paruis habitabat Hypæpis.

28 ℭ Imbros inſula eſt Thraciæ vulcano ſacra, quem inde Imbranium vocant. Val. Fla. Proræq; acceſſerat Imbros Inter Liparam & Theraſiam inſula eſt Theraſia vulcano ſacra. Autor Plynius lib. tertio. Præcipuus vulcani cultus fuit in Lemno inſula, a qua Lemnius dictus eſt, vt Lemnos ipſa vulcania. Ouid. lib. 13. Nec pæantiadem quod habet vulcania Lemnos. Virg. lib. 8. Aen. Hæc pater aeoliis properat dū Lemnius oris. Ouidius. Lemnius extemplo valuas patefecit eburnas.

29 ℭDe aliis locis in quibus dii habiti sunt in honore. Ouidius libro tertio Fastorum.

Palladą Ceropidæ, Minoia Creta Dianam,
Vulcanum tellus Hypsipylæa colit.
Iunonem Spartę, Pelopeiadesq́; Mycenæ.
Pinigerum Fauni Mænalis ora caput.

Mars latio venerandus erat, quia præsidet armis. Lactantius lib. 1. de falsa religione. Summa veneratione coluerunt Aegyptii Isidem, Mauri iubam, Macedones Gabyrim, pœni vranum, Latini Faunum, Romani Quirinum, Athenæ Mineruam, Samos Iunonem, paphos venerem, Lemnos vulcanum, Naxos liberum, Apollinem Delphi.

ℭDeorum victimæ.

1	Bacchi caper	8	Fauni Capra
2	Cereris porca	9	Neptuni Taurus
3	Solis equus	10	Mineruæ capra
4	Dianæ cerua & canes	11	Herculis Taurus
5	Priapi asinus	12	Saturni puer
6	Isidis anser	13	Aesculapii Gallus
7	Noctis Gallus	14	Maię Sus

1 CAper & asinus immolabantur Baccho, Caper quod eius vites rosisset. Virg. lib. 2. Georg. Non aliam ob causam Bacco caper omnibus aris Cæditur. Ouid. lib. 2. de ponto. Nec dabit intonso iugulum caper hostia Baccho. Martialis lib. 5. Vite nocens roseas stabat moriturus ad aras Hircus, Bacche tuis victima grata focis. De asino Plynius lib. 24. Ferulæ asinis gratissimę sunt in pabulo cæteris vero iumentis pręsentaneo veneno. Qua de causa id animal libero patri assignatur, cui & ferula. Herodotus ait porcum etiam fuisse immolatum Baccho.

2 ℭCereri mactabatur porca, quod hoc animal eiusdem fruges violasset Ouidius lib. 1. Fasto. Prima ceres grauidę gauisa est sanguine porcæ, Vlta suas merita cęde nocentis opes. Nam sata vere nouo teneris lactentia succis Eruta setigerę comperit ore suis. Idem libro secundo de ponto. Accipiet grauidæ cur suis exta Ceres.

¶ Perſę imolant equũ ſoli. Oui. li. 1. Faſt. Placat equo Perſis radiis Hyperiona cinctũ, Ne detur celeri victima tarda deo. Sabell. Non tibi Phœbe celer hic cadit ictus equus.

¶ Dianæ cerua immolabatur. Ouid. lib. 1. Faſt. Quę ſemel eſt triplici pro virgine cęſa Dianæ. Nunc quoq; pro nulla virgine cerua datur. Sabei & Theſſali canes Dianæ etiam immolabãt. Idem Ouidius. Exta canum Triuiæ vidi mactare ſabæos, Et quicunq; tuas accolit Hæme niues.

¶ Priapo etiam immolabãt aſinum, ꝙ quum hic deus Lotiden nypham dormientem furtim ſtuprare vellet, intempeſtiuo aſini clamore coitu fuiſſet impeditus, eumq; excitata virgo manibus reieciſſet magno omnium (qui aderãt) riſu. Oui. li. 1. Faſto. Cæditur & rigido cuſtodi ruris aſellus. Cauſa pudenda quidem, ſed tamen apta deo. Lactantius. Quum dii omnes ad feſtum magnę matris conueniſſent, epulisq; ſatiati noctem luſibus ducerent, quieuiſſe ibi Lotidem, ſomnumq; cepiſſe. Ibi Priapum ſomno eius ac pudicitię inſidiatum, ſed illam intẽpeſtiuo clamore aſelli (quo Silenus vehebatur) excitatam, libidinem verò inſidiatoris eſſe detectam. Hac dę cauſa Lampſacenos Aſellum priapo quaſi in vltionem mactare conſueuiſſe.

¶ Anſer Iſidi Inachi filiæ. Ouid. lib. 1. Faſt. Nec defenſa iuuant Capitolia, quominus Anſer Det iecur in lances inachi lauta tuas.

¶ Gallus gallinaceus immolabatur nocti. Idem Ouid. Nocte deæ noctis criſtatus ceditur ales, Quòd tepidum vigili prouocat ore diem.

¶ Fauno Capra. Ouid. lib. 2. Faſto. Cornipedi Fauno cęſa de more capella, Venit ad exiguãs turba vocata dapes

¶ Neptuno Taurus. Statius libro. 5. Achil. Cæruleum regem tauro veneratur, auumq; Nerea. Syllius lib. 15. Principio ſtatuunt aras, cadit ardua taurus victima Neptuno pariter, pariterq; tonanti. Virgilius. Taurum Neptuno, taurum tibi pulcher apollo.

¶ Mineruæ capra, ꝙ capratum morſus exitialis ſit oliuæ, quam illa amat. Ply. lib. 8. Oliuam lambendo quoq; ſterilẽ

faciunt,Eaq; ex causa Mineruæ immolatur.

11 ¶Menœcius actoris filius taurū Herculi primus sacrificauit propter fulmineum taurum ab ipso Hercule interfectū de quo Seneca in Hercule Oetheo.Vna est Geryon spatsus manu,Taurusq; populis horridus centum pauor.

12 ¶Cartaginéses vsq; ad excidium vrbis suæ ingennos pueros saturno semper immolarunt,autore Curtio li.4.de gestis Alexandri,Quod genus sacrificii Tauricæ Dianę factū legimus in scythia.

13 ¶Prisci Aesculapio medico Phœbi filio Gallum sacrificabant autore Cælio.

14 ¶Sus prægnans mactabatur Maiæ autore Macrobio li.1. satur.De victimis deorum vide Ouidium lib.15.Meta.

¶Deorum festa quibus vocentur nominibus.

Festa seu sacrificia Bacchi vocantur Bacchanalia,Orgia,Trieterica,Nyctileia,Liberalia,Dionysia & Cotytia à Cotyde rege Thracū,q sacra Baccho īstituit. Sacra Cereris vocantur Cerealia & Thesmophoria,vt Ceres ipsa Thesmophoros id est legifera.Ply.li.24.Qm̄ matronę in Thesmophoriis athenienstū castitatē custodientes iis foliis cubitus sibi sternūt.Plut.ait adonia fuisse sacra Cereris.Proserpinę Cocytia à cocyto infernali fluuio.Saturni Saturnalia & chronia.Nā Saturnus ipse chronos dicitur à Gręcis.Laurētię Laurētalia.Opis(quę cœli & Vestę filia & Saturni vxor dicit)Opalia.Palis deę pastorū palilia.Tibullus li.2.At madidus Baccho sua festa palilia pastor cōcinet. Proper.lib.4.Annuaq; accēso celebrare palilia fœno.Idē Vrbi festus erat dixere palilia patres.Romuli vel Martis Quirinalia.Vertūni seu prothei Vertunnalia.Bonę deę,Gynecia,nā Græci eā vocant Gyneciā. Autor plutarchus in Cęsare.Mineruæ panathenea.Erant autem agones Gymnici,quos Theseus in honorem deę primus athenis instituit.Autore plutarcho. Erant etiam Mineruę Quinquatria,quę fiebant quinq; diebus post atrū diem.Ater autem dies erat post idus.Ouidius.Vna dies media est,post fiūt sacra Mineruæ,Nomina quę à iunctis quinq; diebus habēt

Florę deę floralia. Carnę deę cardinum Carnia, quę fiebant Spartæ. Iouis diipolia, seu diasia teste Cælio. Iunonis herę a quod Iuno ipsa hera diceretur Ennius apud Ciceronē li. r. de Offi. vos ne velit an me regnare hera, vbi per heram nō nulli fortunam intelligunt. Mercurii Mercurialia & hermęa. Musarū Musea. Herculis Nemæa ab argiuis instituta ob leonē ab ipso interfectū in Nemea sylua. Fauni Lupercalia. quę februario mense fiebant. Solis Mitriaca, quoniā persę solem appellant mitram. Apud eos autē fiebant hęc sacrificia in antro, educto cornibus boue, quē deo immolabant. Priapi phallagogia, Nam phallum antiqui virile mēbrum appellabant. Autor Theoderitus Cyrenensis.

¶Sacrificiorum & victimarum genera diuersa.

Agonia	Munichia	Rubigalia
Dapsa	Nouendium	Fontanalia
Farreatio	Nudipedalia	Ornea
Hecatombe	Myctileia	Parentalia
Hostia	Palatual	Inferiæ
Hyacinthina	Pastillum	Consualia
Armilustrum	Popularia	Lampteria
Ianual	Proteruia	Amburbium
Lucaria	Scænophegia	Vinalia
Lupercalia	Solitauria	Thyia
Meditrinalia	Stata	Holocastum

Agonia & agonalia ludi erant, qui fiebant in honorem dei agonii, vel in monte, quem illi agonē uocabant. Agonias etiam veteres dixerunt hostias, ab agendo. Dapsa genus erat sacrificii, quod fiebat hyeme sęquente. Farreatio in nuptiis fiebat fareo libo. Aliter vocabatur conferreatio, at quum dissoluebantur nuptiæ, diffarreatio. Hecatombe sacrificium erat centum victimarum, vel quia centum peloponnesi vrbes id faciebant. Iuuenalis Satyra duodecima Existunt qui promittunt Hecatōben. Sidonius Apol. vix se post hecatombeon litatum suetus promere syricum barathro. Hostia erat victima, quæ immolabatur cæsis hostibus. Sacrificabatur autem Laribus

bus,quorum ope victi credebantur hostes. Ouidius Hosti-
bus à domitis hostia nomen habet. Hyacinthina erant quæ-
dam sacra nocturna. Armilustrum sacrificium erat apud
Romanos,in quo armati rem diuinam faciebant,tubisq;
canebant sacrificantes. Ianual erat genus libi, quod soli
iano immolabatur. Lucaria festa Romani celebrabant in
luco,in quo fugati à Gallis sese occuluerant. Lupercalia
erant sacra instituta ab Euādro rege arcadum in honorem
panos propter Romulum & remum nutritos à lupa in
auentino monte, vbi fiebant. Luperci dicebantur ministri
horum sacrorum. Statius lib.5 Syluarum. Et tua multum
verbera succincti formidauere Luperci. Meditrinalia sa-
cra erant,quæ fiebant in honorem Meditrinæ deæ medi-
camentorum. Munychia erant festa palladis,à Munychio
athenarum portu, vel à Munychio rege quodam ,eorum
autore. Nouendium seu Nouendiale sacrificium erat exe-
quiale,quod fiebat nono die post mortem alicuius ,Hora-
tius. Nouendiales dissipare pulueres. Nudipedalia erant
quædam sacra quæ sacerdotes nudis pedibus faciebāt Hie
rosolymis. Nyctileia Bacchi sacrificia, quæ nocturno fie-
bant tempore. Palatual sacrificium erat,quod Romæ fie-
bat in palatio. Pastillum autore festo fuit genus libi rotun
di,quod diis offerebatur. popularia sacra , quæ ab omni
bus ciuibus fiebant nec erant priuatarum familiarum ,sed
omnium communia, vt à diis impetrarentur, quæ specta
bant ad communem populi salutem. Proteruia fuit sacri
ficii genus,in quo quicquid ex epulis supererat, incendio
dabatur. Ausonius capripedes agitat quum læta proteruia
panas. Albidius adolescens quum vniuersum patrimoniũ
decoxisset, & ædes vnas (quæ supererant) rerum despera-
tione,dedisset incendio,ferunt catonem hoc in eum cauil
lo vsum fuisse. Hic propteruiam facit,facere autem proter-
uiam adagium est in prodigos, qui omnia absumunt vsq;
ad assem, Scęnophegia erāt tabernaculorũ festa in quibus
Iudęi faciebant tabernacula ad similitudinem eorum in
quibus habitauerant quum peruagarentur aegyptum. So

Taurilia. Ii taurilia sacrificia erant trium victimarum tauri, arietis, & suis, Plynius lib. 8. Si potiatur, marti solitaurilibus piaculū fieri, Stata erāt certa ac stabilita, statutisq; diebus fieri solita Stata. Cato, Sacra stata, solennia sancta seruasti, Rubigalia dies Rubigalia. erant festi instituti ab antiquis ad amoliendā frugū rubigi nē. Quales sunt nostro tempore supplicationes amburbiæ supplicationes & ambaruales, quæ fiunt vt fructus terræ agricolarū voto amburbiæ et respondeant. Plynius. Rubigalia Numa constituit, quę nūc ambaruales. aguntur ad septimum Calendas Maii, quoniam tūc fere segetes rubigo occupat. Fontanalia sacra erant fontium, quę Fontanalia. fiebant coronatis pueris & fontibus. Ornea sacra erāt Pria Ornea. pi, quem Corinthii Orneum vocabant. Celebrabant autē hæc festa Nymphæ ad Alebedum propè Colophonem. Pa rentalia erant sacra funesta, quę fiebant ab antiquis in ho Parentalia. norē parentū mortuorū. Cuiusmodi sunt anniuersaria nostra. Parentare est hoc sacrificium facere. Cicero in philipp. Parentare. Vt parentalia cū supplicationibus miscerent. Idem: Vt cuius seplulchrum nusquā extet, vbi parentetur, ei publice supplicetur. Decius & Brutus parentabant decembri mense quia saturno consecratus est hic mensis, quē habent in numero deorum inferorum. In parentatione absumebant fa Cur in parentatione fabæ absumerentur. bæ, quod in eis mortuorum animas esse dixerint. Inferiæ sacra sunt etiam mortuorum. Sueto. in Caligula. Inferiasq; Inferiæ. his annua religione publice instituit. Idem in vitellio. Adhibita publicorum sacerdotum frequentia inferias Neroni dedit. Cor. Tacitus de vitellio. Apud bonos inuidię fuit, qđ extructus in cāpo martio aris inferias Neroni fecisset. Con sualia sacrificia fiebant in honorē Consi, qui habebat deus Consualia. consiliorum, Græci Dionysium colebant cognomento lā Consus. ptera, id est faculam, eiusq; festa vocabāt Lampteria, Fere Lampteria. bant enim noctu faces ad tēplum vini pateris tota vrbe cō stitutis. Amburbium seu Ambaruale supplicationes erant, Amburbium. quæ fiebant in ambiendis vrbibus, agrisq; lustrandis. De Ambaruale. hoc intellexit Lucanus li. 1. dicens, Mox iubet & totā paui dis à ciuibus vrbem ambiri, & festo purgantes mœnia lustro longa per extremos pomœria cingere fines. Talia erāt

apud Romanos vinalia, qualia apud Thebanos Dionysia. Thyia festum erat Bacchi apud Elæos, in quo vacuæ hydriæ, tẽplo obserato, vino implebantur noctu. Holocaustũ seu Holocaustoma sacrificiũ erat, in quo exta victimarum aris superposita cõburebantur, de quo Virgilius. Et solida imponit taurorum viscera flammis, pingueq́ superq́ oleum fundens ardentibus extis. Iosephus. Quando (inquit) tota victima quæ immolatur, incenditur, id sacrificium nomẽ holocaustomatis habet. Porro Orgia Orpheus inuenit in Thracia. Matris deorum sacra phrygii quotannis crudelissimis certaminibus faciebant. Rhodii hominem saturno sacrificabant. In salamine insula homo Diomedi immolabatur. Diana Taurica humanis placabatur victimis. Dionysio apud Chios homo crudeliter discerptus sacrificabatur. Lacedæmonii hominem Marti immolabant. phœnices in bello & pestilentia amicissimos homines immolabãt saturno Eidem in Creta sacrificabanť pueri. In Laodicea syriæ virgo immolabatur palladi. Arabes singulis annis puerũ immolantes sub ara sepeliebant. Græci priusquam prodirẽt in bellũ humanas victimas diis offerebãt. Aristomenes Messenius. 200. homines Ioui sacrificauit. Athenienses bello petiti & victi à Minoë rege Cretæ propter interfectum androgeum eius filium cogebantur quotãnis septem mares ac totidem feminas in Cretam mittere sacrificandos. Cythæ quoscunq́ aduenas reperint, Dianæ immolant, In pella Thessaliæ ciuitate singulis annis homo immolabať peleo & chironi. Galli Esum & Teutatẽ humano cruore placabant. Lactantii tempore Latialis Iupiter sanguine colebať humano. Carthaginẽses ab agathocle victi, quũ iratũ sibi saturnũ crederẽt, ducẽtos ei nobilissimos iuuenes immolauerũt autor lactãtius. apud Romanos sacrorũ autor fuit numa, q ĩstituit colere deos fruge, & mola salsa supplicare, Vocabula ad religionẽ spectantia sunt Ceremoniæ sacrificiũ, consecratio, superstitio, dedicatio, piaculũ, iusiurãdum, hostiæ. Mola erat far tostum, sale aspersum sacrificare est petere, vt det venia, Litare est ꝓpiciare, vel sacrificiũ

gite facere. Apud Lyndum oppidum Rhodiorum fiebat sacrificium in honorem Herculis, quod probris & conuiciis peragebatur. Hinc adagium natum, Herculi Lyndio sacrificare, id est sacris deuotionibus uti, Ritum sacrificii qđ fiebat in honorem Cybeles, Ouidius in Fastis sic exprimit. Ardua iamdudum resonat tinnitibus Ida, Tutus vt infanti vagiat ore puer. Pars clypeos sudibus, galeas pars tundit inanes, Hoc curetes habent, hoc Corybantes opus. Res latuit, prisciq; manent imitantia facti Aera deæ, comites rauc aq; terga mouent. Gymbala pro galeis, pro scutis tympana pulsant, Tibia dat phrygios (vt dedit ante) modos, Salii sacerdotes Martis, eidem sacra faciebant salientes. Victimarum superstitio emanauit ab Hyperbio Martis filio, vt placet nonnullis quod animal primus occiderit, vt prometheus occidit bouem. Apud Delphos nullum reddebatur oraculum, nisi tota victima ab imo contremuisset, membris omnibus agitatis. Phaselitæ populi salsos pisciculos diis immolabant. Cares verò canem. Hinc Caricam victimam dicuntur immolare, qui vilissima largiũtur. Libabatur etiã vinum sed merum. Propé Asopum fluuium habitatores singulis annis diem vnum sacrũ faciunt Eumenidibus, quibus prægnantes oues immolãt. Amastris Xerxis regis vxor pro salute propria decem defodit viuos homines. Berosus prodit fuisse apud Babilonios festũ saceas nomine solitũ agi quinq; diebus, quibus serui imperabant dominis. Coi Iunoni sacrificante seruos a conuiuio reiiciebant.

¶ Sacerdotes deorum.

1	Panthus	4	Calybe Alcione		Lysimache
	Anius	5	Potius Theron	9	Mera
	Lychas		Pinarius	10	Iphigenia
	Hermonides	6	Choreus		Megabyzus
	Pœbades		Melissa		Myxus
2	Laocoon		Barthabaces	11	Sethon
3	Polibetes	7	Cotys	12	Salii
	Sostratus		Bacchæ	13	Hierophantæ
	Alphitus	8	Hipeccaustria	14	Alii

Apollinis sacerdotes fuerunt panthus Othrii filius Vir. lib. 2. Aen. Panthus Othriades arcis phœbiq; sacerdos. Idem Nec te tua plurima Panthu labentem pietas, nec apollinis infula texit. Anius rex. Virg. lib. 3. Aen. Rex anius, rex idem hominum phœbiq; sacerdos, Ouid, lib. 13. Hunc Anius, quo rege homines, antiste phœbus Rite colebatur. Lycas. Vir. lib. 10. Inde Lychã ferit exertum iam matre perempta Et tibi Phœbe sacrum. Hemonides. Idem li. 10. Nec procul Hemonides phœbi Triuieq; sacerdos, infula cui sacra redimibat tempora vitta. Anius Rex. Lychas Hemonides.

Phœbades dicuntur Phœbi sacerdotes. Phœbades.

2 Neptuni Laocoon Troianus. Virg lib. 2, Aen. Laocoon ductus Neptuno sorte sacerdos, solennes taurum ingentẽ mactabat ad aras.

3 Cereris polybetes. Virgilius libro sexto Aeneid. Treis Antenoridas, Cereriq; sacrum polibetem. Fuit & sostratus Cereris sacerdos, autore, Cornelio Tacito. Alphitus Ouid. libro quinto. Meta. Cererisq; sacerdos alphitus, albenti velatus tempora vitta. Polybetes. Sostratus. Alphitus.

4 Iunonis Calybe Vir. libro. 7. Aenei. Fit Calybe iunonis anus templiq; sacerdos. Alcyone Ouidius libro vndecimo ante tamen cunctos iunonis tẽpla colebat, Proq; viro (qui nullus erat) veniebat ad aras. Calybe. Alcyone.

5 Herculis potitius. Virg. libro. 8. Iãq; sacerdotes primusq; Potitius ibant. Teron. Syllius. libro secundo Iam noua molitus stimulato milite Teron, alcidæ templi custos araq; sacerdos. Fuit & Pinarius custos sacrorum Herculis Autore Macrobio. Potitius. Thêron. Pinarius.

6 Cybeles Choreus. Vir. lib. 11. Forte sacer Cybele Choreus olimq; sacerdos, insignis longe phrygiis fulgebat in armis, Melissa fuit sacerdos Cybeles, à cuius nomine cæteræ eius deæ sacerdotes Melissæ postea dictæ sunt. Fuit & Barthabaces cybeles seu Opis sacerdos. Plutarchus in Mario. Per ea tempora aduenien Barthabaces, magnæ matris sacerdos, nunciauit deam in templo ad se locutam, victoriam prędixisse. Galli quoq; sacerdotes erant Cybeles. Choreus. Melissa. Barthabaces. Galli.

7 ℭ Cotys rex Thraciæ sacra q̄dam instituit Baccho, q̄ co-
tytia dicuntur. Fœminæ Bacchi sacerdotes dicuntur Thya-
des, Mænades, Bacchæ, Eleides, Mimallonides, ędoni-
des, Euhyades, bassarides, Triaterides, Thyades. Valle. Flac.
lib. 5. Arg. Mox rapuere deum iamiam quodcunq; paratę
Thyades, infusis per sua colla comis. Męnades. Martialis
li. 11. Ad matrem fugiet pentheus, ad Mænades Orpheus.
Ouid. lib. 11. Mænades Orphæi titulum rapuere theatri.
Bacchæ, Ouid. lib. 6. Fast. Dissimulata deam latias saturnia
Bacchas Instimulat. Eleides, Idem in Epist. Nunc feror, vt
Bacchi furiis Eleides actę. Mimallonides, Idem lib. 1. de ar-
te Ecce Mimallonides sparsis in terga capillis. Aedonides
Lucanus libro. 1. Aedonis Ogygio decurrit plena Lyæo. E-
uyades. Horatius li. 1. Car. Non secus in iugis Ex somnis stu-
pet Euhyas. Bassarides, sidonius. Rotat Enthea thirsum bas-
saris, Idem. Ire in Bassaridas, vel infulatos aram ad thuricre-
mam rotare mystas Statius lib. 2. Syl. Et tu Bassaridum rota-
tor Euhan. Triaterides, Statius lib. 4. Theb. Et atra sacrum
recolit Triateris Opheltem.

8 ℭ Hypeccaustria sacerdos erat Mineruę apud [illegible]los. Ply-
nius libro. 34. ait Lysimachen fuisse Mineruæ sacerdotem
annis. 64.

9 ℭ Veneris sacerdos fuit Mera. Statius lib. 8. Theb. Aegææ
veneris quos mera sacerdos Ediderat prohibente dea.

10 ℭ Dianæ Tauricæ sacerdos fuit Iphigenia agamenonis &
Clitemnestę filia.

ℭ Megabyzus sacerdos erat Dianæ Ephesiæ, eunuchus, à
cuius nomine cęteri dicti sunt magabyzi. Plynius libro. 35.
Pinxit & megabyzi sacerdotis, Dianę Ephesię pompam.
Idem. Ephesi vero est megabyzi sacerdotis Ephesię Dianę
sepulchrum. Fuit & myxus Dianę sacerdos, immodicus sui
nominis pręco & ostentator. Hinc myxos appellamus hu-
iusmodi homines ventosos, qui plus ęquo sibi tribuunt.

11 ℭ Sethon rex fuit apud aegyptios post amyrthęum, quē
Herodotus in Euterpe vulcani sacerdotē fuisse memorat.

12 ℭ Martis sacerdotes erāt salii, quos, in portādis ancilibus

saltare mos erat. Hi per vrbem cum tripudiis canebant, quędam carmina admodum obscura, quæ nec ipsi intelligebāt vt inuunt verba Fabii.

13 ¶Hierophantæ erant atheniensium sacerdotes, qui cicutæ sorbitione seipsos castrabant, quo castius in suo sacerdotio durarent ac persisterent.

14 ¶Cor. Cethegus, & Q. Sulpicius flamines fuerunt apud Romanos, qui suo sacerdotio priuati sunt, hic quod inter sacrificandum apicem (quem flamines ferebant) de capite cadere permisisset, Ille quod exta victimę non rite admouisset. L. Bebius flamē fuit quirinalis, vt plautius Hypsęus. Coris sacerdos fuit funerarius. Cinarades, & Basilides nomina sunt sacerdotum apud Cor. Tacitum. Sacerdotes legis fuerunt Salamon, Hieroboam, Nadab, Bahasa, Hela, Zambri, Achab. Ocozias, Ioram, Heliseus, Hieu, Ioas, Ionas, Zacharias, Sellum, Manahen, phaceias, Ozee, Aaron, Eleazarus, Phinees, Abiud, Achito, Samuel, Hely, Abiathar, Sadoch, Achimas, Azarias, Vrias, Gonnias, Eleachin, Chelcias, Soreas, Iesus huius filius, Ioachin, Melchisedech. Simeon, Iad, Onias.

¶Parcæ seu deæ fatales.

Clotho Lachesis Atropos

PArcæ seu deæ fatales dicuntur à poëtis Clotho, Lachesis, atropos. Ceselius vindex apud Gellium libro tertio ponit alia earum nomina, vt Nonam, Decimā Mortam, citatq; versum hunc Liuii poëtæ antiquissimi. Quando dies aduenit, quam profata morta est. Figuntur autem Dæmogorgonis filiæ, secundum ciceronem herebi & noctis. Alio nomine vocantur fata. Seneca. Multi ad fatum venere suum, dum fata timent Dicuntur insuper metiri vitam hominum fusis, & staminibus, quę ex sua colo nent, & deducunt. Vnde & lanificę vocant à poëtis. Idem seneca. Parcarūq; colos irremeabiles. Virg. Talia sæcla suis dixerūt currite fusis Concordes stabili fatorū numine parcę. Ouid. li. 5. Trist. Scilicet hāc legēnētes fatalia parcę stamina. Martia. lib. 1. Lanificas nulli tres exorare puellas

contigit, obseruant quem statuere diem. feruntur esse inexorabiles, nullisq́; precibus moueri, vt quam imposuerũt rebus seriem, commutẽt, aut vitę exitium prorogent, quẽ nascentibus nobis constituerunt. unde Seneca. Nulli iusso cessare licet, nulli scriptum proferre diem. Earum autem officia poëtę distingunt, vt velint unam esse, quæ vitam hominis ordiatur, aliam quę contexat, tertiam quæ filum rumpat, ac finiat. Prima est clotho, quam statius ferream vocat, Grandeuam Seneca, Improbam & sedulam pontanus. Secunda est Lachesis, dura Ouidio, inuida Martiali, ferrea claudiano dicta. Tertia atropos, de qua Statius libro quarto Theb. Hos ferrea neuerat annos atropos. Idem libro quinto Syl. O vtinam, quos dira mihi rapit atropos annos. sunt qui in numero parcarum ponant Ilithyiam.

Clotho. 1
Lachesis. 2
Atropos. 3
Ilithyia.

¶ Iudices inferorum.

Minos | Aeacus | Rhadamantus

IVdices inferorum poëtę faciunt, quorum arbitrio & sententia puniantur animæ, & cogantur fateri, quæ piacula in seram noctem distulerint, vt inquit Maro. Castigant, dolos audiunt, vmbris suas sedes constituunt, nullum scelus relinquunt impunitum. De his. Seneca Et qui fronte nimis crimina tetrica Quęrunt, ac veteres excutiunt reos. Eorum nomina sunt. Minos, Aeacus, Rhadamantus Seneca in Hercule furente, Auditur illo Gnosius Minos foro, Rhadamantus illo. Thetidis hoc audit socer. Idem in hercule Oethæo. Aeacos inter, geminosq́; Cretas Fata discernes. Sed iam seriatim de his loquamur. Minos rex fuit Cretensium, pater androgei, & ariadnes, qui propter extremam seueritatem (quã viuens exercuerat) post mortem iudex inferorum factus est à poëtis, vt alii duo iudices. De hoc Virgilius libro sexto Aeneidorum. Quæsitor Minos vrnam mouet, ille silentum Consiliũq; vocat, vitasq; & crimina discit. Propertius. lib. 3. Non tamẽ immerito Minos sedet arbiter Orci. Statius lib. 4. Thebai, Arbiter hos dura versat Gortinius vrna, vera nimis, poscens, adi

Minos.

girq; expromere vitas Vsque retro, & tandem pœnarum lucra fateri. Claudianus. Nigriq; trahũt ad iudicis vrnam. Aeacus Iouis, & Europæ filius propter incorruptam æquitatẽm iudex quoque inferorum factus est. Propertius libro quarto. Aut si quis posita iudex sedet Aeacus vrna. Ouidius in Ibin. Tuasq; Aeacus in pœnas ingeniosus erit. Oratius libro secundo. Carminum. Quàm penè furuæ regna Proserpinę. Et iudicantem vidimus Aeacum. Martialis libro decimo. Sed modo seueri sectus Aeaci loris. Rhadamantus Iouis fuit filius, & Europæ, frater Aeaci quem æquissimum fuisse & incorruptæ seueritatis ferunt. Hinc adagium. Rhadamantæo pollere iudicio. Propterea orta est fabula constitutum fuisse illum vmbrarum iudicẽ. De hoc Virgilius libro sexto Aeneidorum. Gnosius hæc Rhadamantus habet durissima regna, Castigatq;, auditq; dolos, subigitq; fateri, Quæ quis apud superos furto læta tus inani distulit in seram commissa piacula noctem. Statius libro tertio. Syl. Et immitẽ potuit phryga vincere supplex Tracius.

Aeacus. Rhadamantus. Prouerbium.

ℭ Hesperides.

Aegle Heretusa Hesperetusa

HEsperus Iapeti filius, tres habuit filias, quæ à patris nomine dictæ sunt Hesperides. Earum nomina sunt Aegle, Heretusa, Hesperetusa. Poëtæ fabulantur hortum eis fuisse auriferis arboribus consitum, cui custodem adhibuerint Draconem peruigilem, quo tamen vel sopito, vel occiso Hercules aurea poma sustulerit. Vnde Pontanus Hesperides vocat pomicolas. Seneca in Aga. Arborq; pomis fertilis aureis Extimuit manus. Lucre. lib. 5. Aureaq; Hesperidum seruans fulgentia mala asper acerba tuens immani corpore serpens.

Hesperidum hortus.

ℭ Pleyades.

Electra Sterope Taygeta Merope
Maia Celeno Alcyone

Mathematici.
Vergilię.
Atlantides.

PLeyades filiæ fuerunt Atlantis ex Pleyone, à qua traxerunt nomẽ. De his Ouidius. Pleyades incipiũt humeros referare paternos, Quæ septem dici, sex tamen esse solent. Seu quòd in amplexum sex hinc venere deorum, Nam Steropem Marti concubuisse ferũt. Neptuno Alcyonem, & te formosa Celeno, Maiam, & Electram, Taygetamq; Ioui Septima mortali Merope tibi Sisyphe nupsit, Pœnitet, & facti sola pudore latet. Hoc autem ait Ouidius. Nam vt mathematici volunt, vna est earum obscura, quæ nunquam apparet, vt cæteræ. Re vera Pleyades stellę sunt in genu tauri, quæ circa æquinoctium vernum oriuntur. Vnde latini eas vergilias vocant. Sunt autem pluuiosæ & molestæ nautis. Lucanus lib. 8. Et imbrifera siccas cum Pleyade Thebas. Statius libro. 4. Quum taurum aut Pleyadas hausit aquosas. Claudianus. Madidaq; cadente Pleyade, Getulas intrabit Cyrtibus vndas. Dicuntur etiam Atlantides. Seneca in Hercule furente. Illinc timendum ratibus ac ponto gregem, Passim vagantes exerunt Atlantides.

¶Hyades.

Eudora	Croni	Thyene
Ambrosia	Phito	
Pyridile	Polixo	

Hyantis mors.
Hyas.
Suculę.

HYades filiæ fuerunt Atlantis ex Aethra, quæ nomẽ traxerunt ab Hyante fratre, quem à leęna interfectum quum assiduis deflerent lachrymis, deorum commiseratione relatæ sunt in stellas pluuiosas, vel quòd Hyas græcè pluuiam significet latine. Locatæ sunt autem in tauri fronte. Ouidi. Ora micant tauri septem radiantia flammis, Nauita quas Hyadas Graius ab vrbe vocat. Pars Bacchum nutrisse putat, pars credidit esse Tethyos has neptes, Oceaniq; senis. Alio nomine vocantur Suculæ. Plynius libro. 2. Qualiter in Suculis sentimus accidere, quas græci ob id pluuio nomine Hyadas appellant. Earum ortus pluuiam protendit. Claudianus in Ruff. Imbribus humescát hedi, nymbosaq; taurum Ducat Hyas, totusq; fre

ris descendat Orion. Statius lib. 1. Syl. Non tantis Hyas inserena nymphis Terras obruit, aut soluta Plyas. Alia earũ nomina ponuntur à Cælio ex Hesiodi testimonio. Phæole, Coronis, Cleia, Phea, Eudora.

℃ Partes anni. 4.

Ver. Aestas. Autumnus. Hyems.

MEnses Veris sunt Martius, Aprilis, Maius. Aestatis, Iunius, Iulius, Augustus. Autumni, September, October, Nouember. Hyemis, December, Ianuarius, Februarius. Ausonius. Aeternos menses, & tempora quatuor anni.

Quatuor ista tibi subiecta monosticha dicent,
Martius, Aprilis, Maius, sunt tempora Veris,
Iulius, Augustus, necnon & Iunius æstas,
Septembri, Octobri autumnus, totoq; nouembri,
Brumales Ianus, Februarius, atq; December.

℃ Pythagoras comparabat verno tempori pueros, æstati adolescẽtes, Autumno iuuenes, Hyemi senes. Idẽ ait Oui. li. 15. Quid non in species secedere quatuor annum aspicis ætatis peragentem imitamina nostræ? Nam tener, & lactẽs puerioq; simillimus ęuo vere nouo est tũc herba nitẽs. Idẽ. Transit in æstatem post ver robustior annus. Fitq; valẽs iuuenis, neq; enim robustior ætas vlla nec vberior, nec quæ magis ardeat, vlla est. Excipit autumnus posito feruore iuuentę, Maturus, mitisq;, inter iuuenemq; senemq; Tẽperie medius, sparsus quoq; tẽpora canis, Inde senilis hyems tremulo venit horrida passu, aut spoliata suos, aut quos habet, alba capillos. Ver botros emittit, hyemis rigorẽ mitigat, spoliatas arbores induit, terrę suũ restituit virorẽ, hortis suos flores & violas. Hinc vtile syluis odoriferũ, & purpureũ vocatur à Virgilio, à Statio pecorosum, Iucundũ à Catullo, à Ruffo festo Floricomiũ, ab Ausonio & Seneca floriferũ, & nidificum, geniale à Mantuano dicitur. Aestas enatas iam fruges, & lactẽtes culmos calore suo cõcoquit & maturat. Autũnus maturos fructus colligit. Morbis est obnoxius propter corruptiones & putrefactiones, quas

ex humido & calido generari dicunt Physici. A fructibus vocatur vuifer, pomifer, frugifer. Quatuor anni tempora egregie describit Virgilius in opusculis.

¶ Menses anni.

Ianuarius	Maius	September
Februarius	Iunius	October
Martius	Iulius	Nouember
Aprilis	Augustus	December

Romulus ab vrbis origine decē tantū menses constituit, q̄ decimestre tēpus sufficeret ad mulieris partum. Primumq́; fecit Martiū à nomine Martis, qui deus est & autor Romanorū. Numa Pōpilius duos adiecit Ianuariū & Februarium. Ianuarius dicitur à Iano. Februarius a februis. i. purgatoriis quibusdā sacrificiis. Nā februare purgare est, & februū sabini purgamentū vocant. Eo aūt mense consueuerant Romani per dies duodecim vrbē & agros cū supplicatiōibus lustrare. Quod genus sacrificii dicebat Amburbiū, Ambaruale. Februū & Lustrale. Martius à marte vrbis autore. Aprilis ab aperiēdo vt opinatur Varro, q̄ tunc claustra nascendi aperiat natura. Vel ab aphrodite Venere, vt vult Censorinus, q̄ Romani suam à Venere traxerint originē. Maius a maioribus senibus. Iunius à iuuenibus, vel à Iunone, cui eo mense maximi honores exhibebātur. Iulius prius dicebatur Quintilis, q̄ esset quintus in ordine, vt Augustus Sextilis, quum decem tantū haberentur menses. Tandem tamē mutato nomine dicti sunt Iulius, & Augustus in honorem primorum imperatorum. September, October, Nouēber & December nomina sua traxerunt ab ordine, quem prius habebant, quum decimestris esset annus. De quibusdam Ouid. lib. I. Fasto.

Martis erat primus mensis, Venerisq́; secundus,
 Hæc generis princeps, ipsius ille pater.
Tertius à senibus, iuuenum de nomine quartus,
 Quę sequitur, numero turba notata fuit.
At numa nec Ianum, nec auitas præterit vmbras,
 Mensibus antiquis præposuitq́; duos.

¶ Ianuarius erat in tutela Iani & Iunouis. Februarius Neptuni, Martius mineruæ, Aprilis Veneris, Maiùs Apollinis, Iunius Mercurii, Iulius Iouis, Augustus Cereris, September Vulcani, October Martis, Nouēber Dianæ, December Vestæ, Luna singulos suos menses conficit diebus vnde triginta circiter & dimidiato. Hinc Lunigenæ menses vocantur à mantuano in somnio Romano, vbi ait, Ex horis nox atque dies, ex nocte dieq; Lunigenæ surgunt menses, ex mensibus anni. Mensium alii sunt maiores, minores alii. Aprilis, Iunius, September Nouember singuli habent dies. 30. Reliqui. 31. præter Februarium, qui solum habet. 28. A mensis fit adiectiuum menstruus, vt menstrua Luna.

¶ Mutati in varias formas secundum metamorphosim poëtarum.

ACHelous in anguem & taurum. Acis in flumen, Actæon filius autonoēs in ceruum, Aegeria in fontem, ægle soror Phaëtontis in populum arborem. æsacus in mergum, Aesculapius in Draconem, aglauros Cecropis filia in lapidem, alcyone in auem, Alcithoē in vespertilionem, anaxerete in lapidem, antigone in Ciconiam, Apollo in pastorem, Coruum, accipitrem, Leonem, Appulus pastor in Oleastrum, arachne in araneam, Ardea in oppidum, Ascalaphus in bubonem, atalanta in leænam, Atlas in montē, Atys in pinum, Bacchus in caprum, vuam, Ceruum. Battus in saxū, Baucis in arborē, Biblis in fontē, Bura vrbs in scopulū, Cadmus in agnē, Ceneus in auē, Calisto in vrsam, Celmus in adamantē, Cercops in simiā, Clytie nympha in heliotropium, Coronis in cornicē, Crocus & Smilax in flores, Cycnus in auē, Cyparissus i cupressum, Dædalion in accipitrē, Daphne in laurū, Daphnis in lapidem, Dercetis in piscem, Diana in felē, Dryope in Loton, Echo in vocē, Ephyre in serpentē, Euphorbus in Pythagoram, Galanthis in mustellā, Harmonia vxor Cadmi in draconē, Hecuba in canē, Heliades seu phaëtōtiades in populos Hippomenes in leonem, Hyacinthus in florē, Io in iu-

uencam, Iphis puella in puerum, Iphigenia in ceruam, Iuno in anum, Iupiter in taurum, aurum, arietem, aquilam, Cycnum, ſatyrum, Amphitrionem, ignem, paſtorem, ſerpentem. Leucothoë in virgam thureā, Lycaon in lupum, Lycas in ſcopulum, Lynceus in Lyncem, Mæra in canem, Marſyas tibicen in fluuium, Mente Nympha in mentam, Mercurius in Ibin, Myrrha in arborem, Nays nympha in piſcem, Narciſſus in florem, Neptunus in iuuencum, Enipeum fluuium, arietem, Delphinum, Niobe in marmor, Niſus in auem, Nyctimene in noctuam, Ocyroë in equam Olenus in lapidem, Periphas in auem, Perimele in inſulā, Philomela ſoror Prognes in luſciniam, Progne in hirundinem, Prœtus in ſaxum, Saturnus in equum, Scylla in ſcopulum. Stelles puer in Stellionem, Talus puer in perdicē, Tereus in vpupam, Tyreſias in fœminam, Venus in piſcē. Vertumnus in anum, Vlyſſis ſocii in porcos. Cauſas harum tranſmutationum vide apud Ouidium in Metamorphoſi, & alios mythologos.

Nymphæ diuerſæ.

AEgeria vxor Numæ, quæ colebatur in Aricino lacu. Ouidius. Aegeria eſt quæ prębet aquas dea grata camœnis, Illa Numæ coniux, conſiliumq; fuit: Aegle filia Solis & Neerę. Virg. Timidisq; ſupuenit Aegle, Aegle Nayadum pulcherrima. Agaue nympha à nimio ſplendore. Clotho & Galathea Virgi. lib. 9. Aenei. Quales Nereia Clotho & Galathea ſecāt ſpumantem pectore pontum. Idem in Buco. Huc ades ò Galathea, quis eſt nam ludus in vndis. Cymodocea vna fuit earum nympharum, in quas mutatæ ſunt naues Aeneæ. Virgi. lib. 10. Aeneid. Quarum quæ fandi doctiſſima Cymodocea Pone ſequēs dextra puppim tenet. Cerceis nympha à texendo. Deiopeia. Virgi. li. 1. Aenei. Sunt mihi bis ſeptē pręſtāti corpore nymphæ, Quarum quæ forma pulcherrima, Deiopeiam Connubio iungam ſtabili, propriamq; dicabo. Dynamene etiā nomen eſt nymphę. Dione Oceani & Thetyos filia, Veneris mater. Electra Oceani filia & vxor Atlantis, quæ filiam

habuit eiusdem nominis, matrẽ Dardani. Erate Oceani filia. Eudora itidem. Eurybia, quæ stellas & luciferum genuit. Eurymone mater Leucothoes. Halia nympha marina, vt Heliocopis, & Iantha Oceani filiæ. Item Ianira, Iæra, Lara quæ Iouis furta cum Iuturna patefecit Iunoni, Legæa à suauitate cantus, Menestho, Marica Latini mater, quæ templum habuit in Minturnensium litore. Horatius Et innantem maricæ litoribus tenuisse Lyrim. Lucanus lib. 2. Et vmbrosæ Lyris per regna Maricæ. Mintha Plutonis pellex, quam Proserpina mutauit in mentam. Panope, Sagarytis cũ qua se miscuit Atys phrygius. Syrinx nympha Arcadię, quę nympharum precibus mutata est in palustres calamos, quũ acrius eam insequeretur Pan rusticorũ deus. Martialis lib. 9. Sæpe sub hac latuit rustica fronde Dryas, Dumq; fugit solos nocturnum Pana per agros, Terruit & tacitam fistula sera domum. Telesto. Thyella, Thyca, Torrebia, ex qua Iupiter suscepit Carium Lydiæ modulationis inuentorem, Xantha, Xantho Virgiliana, Zeuxo, Amathyea, Amphinome, Amphitoe, Amphiro, Calianassa, Galianira, Creseis, Plexaura, De nymphis filiabus Doridis Propertius libro primo. At vos æquoreæ formosa Doride natæ, Candida felici soluite vela choro. Nisæe & Cymothoë nomina sunt nympharum apud eundem li. 2. vbi ait. Et tibi ob inuidiam Nereides increpitarent, Cãdida Nisęe, cærula Cymothoë. Virgilius lib. 4. Georgi. enumerat quasdam his verbis, Drymoq;, Xanthoq;, Ligeaq;, Phillodoceq;, Nisoq;, Spioq;, Thaliaq;, Cymodoceq;, Cydippeq;, & flaua Lycorias, altera virgo Clioq;, & Beroë soror Oceanitides ambę, Atq; Ephyre, atq; Opis, atq; asia Deiopeia, Et tandẽ positis velox Arethusa sagittis, Inter aquas Clymene curam narrabat inanem Vulcani. Idem li. 6. Aeneid. Læua tenent Thetis, & Melyte, Panopæaq; virgo, Nisęq;, Spioq;, Thaliaq;, Cymodoceq;. Pholoë nomen est nymphę apud Statium lib. 2. Sy. Pontanus lib. 2. de Stellis quadam alias ponit his verbis.

Mox cærula Tyro,

Flauaq; Laodice, Panopeæq;, Cymothoeq;,
Et Tysbe, & niueo conspecta peloris amictu,
Puniceoq; sinu Xantho, exertisq; papillis
Nisæe, longaq; coma spectabilis arte,
Atteq;, opisq;, Orithyiaq;, Thespioq;,
Et niues galathea genis, Arethusa lacertis,

Idem. At blanda Hyale non lumina torquet à puero. Reperiuntur & aliarum nomina, vt Eurynome, Persa, Plyone, Clymene, Melantho, Idothea, Corufice, Glaucis, Liminoria, Amphitoe, Doto, Proto, Pherusa, Doxa, Nimertis, Dianassa, Amathia, Leontadome, Nenopene, Thero, Lycaste, Agaperte. Porrò nymphæ maris vocantur Nereides, & Oceanitides, Fluuiorum Nayades, Fontium Napeæ, Nemorum Dryades, Arborum Amadryades, Montium Oreades, Pratorum Hymnides. Politianus in Rustico. Vda choros agitat Nays, decurrit Oreas Monte suo linquunt faciles iuga celsa Napeæ, Nec latitat sub fronde Dryas.

Fęces & excrementa diuersarum rerum.

Magmata	Analecta	Grasum
Amurca	Furfur	Sciri
Apluda	Flaces	Schidia
Scoria	Floces	Tartarum
Helcysma	Merys	Muccus
Præsegmina	Spatyle	
Resegmina	Bolitus	

VNguenti fæces dicuntur magmata autore Ply. lib. 13. capi. 2. Amurca fæx est olei. Idem Plynius libro 15. cap. 3. Oliuæ constant nucleo, oleo, carne, amurca. Sanies, est hæc eius amara. Columella. Palladia sine fruge salis conspergere amurca. Idem. Nam est inimicissima oleo amurca, quæ si remansit in bacca, saporem olei corrumpit. Apluda vocatur purgamentum Milii, panici, & sisamæ. Plynius libro. 18. Naturalis Histo. Capite decimo. Milii & panici, & sisamæ, Apludam vocant purgamenta. Spurcitia in omni metallo vocatur Scoria, inquit idem

Idem lib. 23. Cap. 4. Item libro. 24. Cap. 11. Et scoria æris (inquit) simili modo lauatur, minor effectu quam æs ipsum. Scoriam in argento græci vocant Helcysma, cuius vis est astringere & refrigerare corpora. Acus aceris purgamentũ frumenti. Col. lib. 8. Nam suburbanis lactens porcus acere nutricandus est, Præsegmina, & resegmina quæ ex vnguibus amputantur, à præsecando & resecando. Plynius. Omnia persecuti sumus, usq; ad resegmina vnguium. Analecta ciborum sunt purgamenta, quæ scoparii pauimentũ verentes colligunt, vel pro ipsis instrumentis ad colligendas cœnarum reliquias ex pauimentis. Nam vt scribit Plynius, purgamenta cænæ euerri solent in pauimento veluti relicta. Martialis libro septimo, Colligere longa turpe nec pudet dextra analecta, & quicquid canes reliquerunt. Idẽ in Distichis. Ocia sed scopis nunc analecta dabunt. Furfur farinæ purgamentum, hinc panes furfurei. Varro libro secundo de re Rust. Commode pascuntur farre, & furfuribus hordeaceis, Idem semestribus vitulis obiiciunt furfures triticeos, & farinam hordeaceam, & teneram herbam. Collumella libro decimotertio Furfures hordeaceos adiciunt, & vuas ita superponunt, vt altera alteram non comprimat. Flaces purgamenta sunt oliuarum. Plynius. In amurca & flacibus hæ sunt carnes, & illæ feces. Floces purgamenta vini et vuarum. Cæcilius. Aedepol ego neq; florem, neq; floces volo mihi, vinum volo. Romæ uetus quidam homo & celebratus in causis (inquit Gellius) qum apud præfectum vrbis verba facere, & dicere vellet, quendam inopi miseroq; victu viuere, & furfureum panem esitare, hic inquit, eques Romanus apludam edit, & floces bibit. Metys purgamentum est ceræ, quo partem aluci priorem apes illinũt. Hominis retrimenta Cælius vocat spatylen, nos merdam, sed aliarum etiam rerum. Horatius. Merdis caput inquiner albis Coruorum. Boliton vocant stercus bubulum. Hinc adagium. Boliti pœnam luere, id est puniri pro minimo delicto. Solon enim suis legibus eos puniri iussit, qui stercus bubulum furto sustulissent. Asini retrimenta Cælius

ait dici Onida & Onthon. Suis ipeleuthrū, Ouiū Oiptotō, Caprarum spyrada, & spirathiam, Murium Myſceledra. ¶ Graſum ſignificat lanarum ſordes in ouibus. Sciri dicuntur ſordes & ſpurcitiæ caſei. Item fragmenta, quę ex operibus deiiciunt marmorarii, aſſulas vitruuius vocat. Schidia fragmenta lignorum, quæ reiiciuntur ab abietariis. Tartarum fæx vini. Muccus narium ſordes. Catullus. Muccus & mala pituita naſi.

¶ Harpyæ.

Aello Ocypete Celeno Thyella

HArpyas ſeruius ait fuiſſe Neptuni & terræ filias, volatiles, vultu virgineo, vncis manibus De his Virgi. libro tertio Aen. Strophades Graio ſtant nomine dictę Inſulæ Ionio in magno, quas dira Celeno Harpyæq; colunt aliæ, phineia poſtquam Clauſa domus, menſasq; metu liquere priores. Triſtius haud illis monſtrum, nec ſæuior vlla peſtis, & ira deum ſtygiis ſeſe extulit antris. Virginei volucrum vultus, fœdiſſima ventris proluuies, vncæq; manus & pallida ſemper Ora fame. Eis autem inditum eſt nomen à rapina, quæ græce Harpya dicitur. Hinc harpax rapinator. Harpagare rapere, harpeſax, harpedophorus falcifer. Poëtæ aiunt eas à diis immiſſas fuiſſe ad polluendas dapes Phinei regis arcadiæ, quòd is filios interfeciſſet, fugatas demum à Zeto & calai argonautis & filiis Boreæ, Heſiodus ait eas fuiſſe Iris ſorores ex Thaumante genitas. Val. Flac. libro quarto Argon. eas vocat Typhonides id eſt filias Plutonis, qui dicitur Thyphon. Sic autem ait de Phineo loquens. Inſuper hunc Typhonides Harpyiæ ira tonantis Depopulant, ipſóq; dapes prædantur ab ore. Talia prodigia, & tales pro crimine pœnas Perpetitur. Aëllo ex ethymologia græca dicitur, quaſi alienum tollens, Ocypete citius auferens, Celeno nigrorē ſignificat Quartam Homerus addidit Thyella. Morabantur autem in ſtymphali arcadie lacu vnde Arcadicæ & ſtymphalides vocantur. Lucanus libro quinto vnguibus arcadicæ volucres ſtymphalia colentes. Virgilius in opuſculis, Stymphalidas pepulit vo-

lucres discrimine quinto. Idem. Delicit horrisono quinto stymphallidas arcu. Vocantur etiã phineę à phineo rege seneca in Thy. Phinæis auibus prçda fugatior. Sidonius Harpyas posuit pro cruentis raptoribus, qui lucro immoriuntur, vbi ait. In foro scythę, in cubiculo viperę, in exactionibus Harpyiæ, in collocutionibus statuę.

¶ Domitores monstrorum & Beluarum.

MEdusa phorci fuit filia, quam Neptunus stuprauit in templo palladis. Vnde irata pallas eiusdem capillos mutauit in colubros, fecitq; vt omnes in scopulos verterentur qui eam prospicerent. Hanc autem truncauit perseus Iouis filius ex Danaë. Propertius libro tertio. Sectaq; persea phorcidos ora manu. Ouidius libro quarto Meta. Gorgonis anguicomæ perseus superator, & alis Aethereas ausus iactatis ire per auras. Pontanus libro quarto de stellis. Aegidaq; obiiciens, caput anguineosq; medusę pretendit crines, sparsit coma terra venenum. Per fauces tumuere ferę tum guttura. Syllius libro tertio, Fama refert (cęsæ rapuit quum Gorgonis ora Perseus) in Lybia dirum fluxisse cruorē, Inde Meduseis terrã exũdasse Chelydris.

¶ Appollo Pythonem serpentē, à cuius nomine Pythius vocatus est. Ouidius libro primo Meta. Hunc deus arcitenens, & nunquam talibus armis ante, nisi in damis, capreisq; fugacibus vsus, Mille grauem telis, exhausta pene pharetra. Perdidit effuso per vulnera nigra veneno. Propertius libr 4. Aut qualis flexos soluit Pythona per orbes serpentem imbelles quē timuere lyræ. Claudianus, Phœbęo domitus Python quum decidit arcu. Statius lib. 1. Theb. Terrigenam pythona deus septem orbibus atris Amplexum Delphos, squamisq; annosa terentem Robora Castaliis dum fontibus ore trisulco Fusus hiat, nigro sitiens alimenta veneno, perculit assumptis numerosa in vulnera telis, Spicula dixerit melius Pythone super stans Pęan, quũ vacua turbatus pene pharetra Figeret innumeris numerosa volumina telis.

¶ Bellorophon filius Glauci regis Corinthiorũ falso accu

Sennobes. Thesaeus. Minotaurus. Alcon. Attilius Regulus. Georgius capadox. Pallas Alcida. Cadmus. Coroebus. Lysimachus Herculés. Monstra praecipua.

Eatus stupri à stenobæa prœti argiuorum regis vxore, expositus est chimeræ triformi, quam tamen domuit. Ouidius libro secundo de Trist. Nam quid de tetrico referam domitore Chimeræ, Quem lœtho fallax hospita pené dedit. Mãtuanus. Alcides Lapythas, Indos deuicit Iacchus. isthmiacos iuueni præda chimera fuit. Theseus interfecit minotaurum in cretæ labyrintho. Ouidius in Epist. Ariadnes Nec tua mactasset nodoso stipite Theseu ardua parte virũ dextera, parte bouem. Alcon sagittarius cretensis serpẽtem confodit illeso filio suo, quem ille iá habebat in faucibus. vide in capite de sagittariis. Attilius Regulus apud Bragadam fluuium serpentem. 120. pedũ longitudine balistis tormentisq; expugnauit. Autor Plynius li. 8. cap. 14 Georgius Capadox tribunus militum sub diocletiano maximum serpentem in afrcia peremit liberata puella, quæ eidem deuota fuerat in prædam. Pallas alcidam beluam flammas ore vomentem interfecit. Cadmus quoq; Agenoris filius aliũ serpentem, cuius dentes quum seuisset, nati sunt protinus armati homines qui mutuis vulneribus se confoderunt, vt fabulantur poëtæ. Corœbus monstrum toti Peloponeso formidolosum occidit. Ouidius in ibin. inq; tuos ea pestis eat quã dextra Corœbi vicit opẽ miseris Argolicisq; tulit. Lysimachus Alexandri miles leonem, vt iá diximus. Hercules hydram leonem, aprum. Ceruam aeripedẽ, Draconẽ Hesperidum, antheum, taurum flãmiferum, cæterasq; beluas, dè quibus prius meminimus. pręcipua autem monstra (quorũ frequens est mentio apud poëtas) sunt Minotaurus biformis. Geryon tricorpor, Sphinx. Chimera. cacus Maris thessal⁹ antica corporis parte homo postica equus.

Perseus. Andromeda.

¶ Liberatores quorundam hominum à periculis.

Perseus liberauit andromedam filiam cephei & cassiopes cęto marino mõstro expositam. ad cuius subsidiũ conuolauit insidens pęgaso equo alato. Ouid. libro quarto Meta. Auxiliumq; domus, seruatoremq; fatentur cassiope, cepheusq; pater. Mãtuanus de fortuna gõzagę, Monstris obiecta marinis Andromede, quum nec pe

pagus,nec terra salutem Mitteret,auxilium venisse per aera fertur. Sroza pater. Persea quid memorem, dubiæ qui præmia pugnæ andromedam subito saucius igne tulit. L. Lucullus aduersus Mithridatem missus Cottam Chalcedone obsessum liberauit. Lucilius miles quum videret inclinatam Bruti aciem apud Philippos, obtulitse periculo & inimicorum manibus, vt ipsi Bruto faceret tempus ad fugam. Q. Minutius consul à sabinis & volscis in algido obsessus, subsidio Q. Cincinnati dictatoris liberatus est. Quũ ob perfidiam Laomedontis qui neptuno & apollini murorum Troiæ conditoribus pactam denegauerat mercedem pestis vrbem ipsam popularetur & vbiq; serperet, ad pacanda numina Hesione monstro marino destinata est. Ab hercule tamen liberata. Calphurnius Crassus captus à Massilinis, quum saturno duceretur immolãdus, Balsacia puella patris à se proditi eum victorem fecit, eoq́; modo exemit à periculo. Diomedem Troia diruta ventis in lybiam pulsum, qum Lycus rex immolare uellet, Calluce puella patrem lycum prodidit, vt Diomedem (cuius forma conflagrabat) eximeret à morte. Vtriusq; exempli Autor est Plutharcus.

ℭElementa.4,

IGnis, Aër, aqua, Terra. Summum est ignis, vnde stellarum collucentium apparenr oculi. Proximum aër seu spiritus, qui vitalis est & per cuncta rerum meabilis & vnicuiq; rei consertus. Eius vi supensa cum quarto elemento terra libratur in medio spacii. Ouidius libro. 1. Fast. de chao loquens. Lucidus hic aër, & quæ tria corpora restant, Ignis, aqua, & tellus vnus aceruus erant. Idem libro. 15. Meta. Quatuor æternus genitalia corpora mundus Continet, ex illis duo sunt onerosa, suoq́; pondere in inferius tellus atq; vnda feruntur. Et totidem grauitate carent, nulloq́; premente alta petunt aër, atq; aëre purior ignis. Verbis multò pluribus eorum potestatem describit & naturam vide locum,

¶ Adulatores, Scurrę, & parasyti.

1	Zopyrus	7	Cyprię mulieres		Patroclides
2	Aristippus	8	Dromeas		Demagoras
3	Curio	9	Decius laberius		Euagoras
4	Lęlius	10	Timagoras	15	Burra
5	Hages	11	Clisophus	16	Sarmentus
	Cleo	12	Micesias		Alpicius galba
6	Philoxenus	13	Charisophus	17	Tectius
	Apollophanes	14	Andromachus	18	Rhyntum

1 DArii Babylonem obsidione prementis fauorem & gratiam aucupari volens Zopyrus persa, faciem & nares inhonesto vulnere sibi deformauit, vt Babyloniis (ad quos se receperat) fidem faceret & mentiretur se perpetuum Dario inimicum fore, à quo tam turpiter mutilatus esset. Quibus verbis moti Babylonii eum in suam vrbem admiserunt, quam paulo post prodidit suo regi. Hinc adagium Zopyri talentum, de his qui plurimum sibi nocent, vt aliis afferant emolumentum.

2 ¶ Aristippus Cyreneus socratis auditor meruit nomen regii canis & aulici, quod adularetur Dionysio, & sequeretur quaquauersum iret ille, saginandi ventris causa. Vnde Horatius. Si pranderet olus patienter, regibus vti Nollet Aristippus.

3 ¶ Venienti ab expeditione Galliarum Cæsari, & in Pompeium copias parenti, Curio obuiam approperauit multis blanditiis eundem confricans. Ait enim se inuito senatu Cæsaris partes fouisse, tantisper dum coactę bello siluissent leges. Præualente demum pompeio se expulsum Roma, velut exulem. sed tamen exilium non grauatè perpeti, propter imperatorem. Vnde sic apud Lucanum inducitur lib. 1. Dum voce tuę potuere iuuari Cæsar ait partes, quamuis nolente senatu Traximus imperium, tunc quum mihi rostra tenere Ius erat, & dubios in te transferre quirites. At postquam bello leges siluere coactæ, Pellimur è patriis laribus, patimurq; volentes Exilium, tua nos faciat victoria ciues. Vide alia eius verba plena assentationis.

4 ¶Audita Curionis oratione Lęlius primipilus statim Cæsari ad quæcunq; discrimina sese obtulit, testatus nullum esse flagitium, quod non committeret lubens, si imperator iuberet. Hæc eius verba ponit idem Lucanus. Iussa sequi tã velle mihi, quam posse necesse est. Nec ciuis meus est in quem tua classica Cæsar audiero. Per signa decem felicia castris, per'q; tuos iuro quocunq; ex hoste triumphos, pectore si fratris gladium, iuguloq; parentis Condere me iubeas, plenæ'q; in uiscera partu Coniugis, inuita peragam tamen omnia dextra. Si spoliare deos ignem'q; immittere téplis, Numina miscebit castrensis flamma monerę. Signa super Trusci si ponere Tybridis vndas, Hesperios audax veniam metator in agros. Quæ verba quantum adulationis præ se ferant, appareat cęco.

5 ¶Quum Alexander Iouis filiũ appellari se voluit, & more persarum prostratis humi corporibus à Macedonibus salutari, talia concupiscenti protinus accesserunt Hages argiuus pessimus carminum autor post Cherilum, & Cleo siculus, quos maximorum exercituum principatibus anteferebat. Hi quum intelligerent nutum domini, & quid crepaset pollice, cœperunt protinus plenis eum buccis immodice prædicare, & iam tum ante mortem deum facere, Adiecerunt insuper Herculem, Bacchum. pollucem cum Castore nouo numini cessuros. Horum fumis permotus Alexander, conuiuiũ omni opulentia exornauit, cui non Macedones tantũ sed & principes Græci interfuerunt. Quũ autem omnes vna cũ rege discubuissent, Cleo institutũ & præmeditatum sermonẽ cum admiratione laudũ eius exorsus est, Enarratis'q; meritis quibus eũ noua Apotheosi dignũ prędicabat iam vnũquemq; cœpit hortari, vt regẽ inter deos colorent. Quod ne quis recusaret, obtulit se primũ, qui prostrato humi corpore regem adoraret. Autor Curtius.

6 ¶Philoxenus fuit parasytus quispiam qui cœna quadam vbi attiorem panem vidisset apponi, ne multum inquit attuleris, ne tenebras nobis inducas.

¶Appollophanes Antigoni fuit adulator.

7 ℭCypriæ mulieres translatæ in syriam, currum incensuris rogum vxoribus humeros subincuruabant, vt eis suppedanei loco gradum struerent, & scalarem præberent vsum.

8 ℭDromeas fuit parasytus, à quo quum quæsisset nescio quis in urbe, an apud Chalcidem lautius pararetur conuiuium, respondit iocundius sibi videri Chalcidiensis cœnę procœmium, ostreorum numero & varietate.

9 ℭDecius Laberius actor mimorũ inuitatus à Cæsare vt in scænam prodiret, respondit se necessario coactum nihil tã to viro denegare posse, cui & ipsi dii omnia tribuissent.

10 ℭTymagoras Atheniẽsis dariũ regẽ Persarũ (ad quẽ legatus missus fuerat) adulãdo more persarũ adorauit. Qđ vbi resciuerũt Atheniẽses, eundẽ supplicio capitis puniuerũt.

11 ℭClisophus philippi Macedonis parasytus, claudum se fingebat, quòd philippus fractum crus haberet. Os & oculos eodem modo & iisdem gestibus contorquebat, quibus dominus.

12 ℭNicesias quum videret Alexandrum magnum petitum à muscis, quanto inquit hæ cæteris prętant, quæ sanguinẽ tuum degustant imperator. Idem quum vvlneratum eum conspiceret, illud Homericum statim protulit. Qualis diuorum percurit corpora sanguis.

13 ℭCarisophus videns Dyonisium (cuius erat parasytus) separatim cum amicis ridentem, procul quoq; ridebat. Interrogatus autem ab ipso Dionysio, quid rideret, quod inquit ea putem digna risu, quę dicitis.

14 ℭAndromachus Carrenus fuit adulator Crassi, quem tamen parthis prodidit. Patroclides assentator fuit Philippi: Demagoram Athenienses decem talentis mulctauerunt, quod alexandrum deum appellasset. Euagoram vero interfecerunt, quod eundem adorasset. Quum quidam cliẽs Cælio oratori omnia concederet, longa assentatione fastiditus Cælius, dic inquit contrà, vt duo videamur.

15 ℭBurra fuit quidam scurra natione Hispanus, quem sigismundus imperator in conuiuio argento onerauit, adeo vt sub pondere iam fatisceret.

16 ¶ Sarmentus fuit Romanus eques ſcurrilitate notiſſimus ſub Auguſto Cæſare.
¶ Fuit & Apicius Galba nobilis ſcurra ſub Tyberio Cæſare. De vtroq; Iuue. Saty. v. Si potes illa pati, quæ nec Sarmentus iniquas Cæſaris ad menſas, nec vilis Galba tuliſſet. De Sarmento Horatius in Ser. Nunc mihi paucis Sarmenti ſcurræ pugnam Meſſiiq; Ciceri Muſa velim memores, & quo patre natus vtriq; contulerit lites meſſi clarum genus Oſci.
17 ¶ Tectius caballus ſcurrilitate claruit apud Romanos. De eo & (quem nunc diximus) Galba, Martia. li. I. Qui Galbam ſalibus tuis, & ipſum Poſſes vincere Tectiū Caballū.
18 ¶ Rhynton fuit villiſſimus nugator Tarentinus, de quo Varro & Galba meminerunt. Adulationes verò adeò & repreſſit & neglexit Auguſtus, vt ſe dominum appellari ne à liberis quidem & nepotibus ſuis vel ſerio vel ioco ſuſtinuerit. Atq; huiuſmodi blanditias inter ipſos etiam prohibuit. Cæſar quoque Tyberius adulationes adeò auerſatus eſt, vt neminem ſenatorum aut officii aut negocii cauſa ad lecticam ſuam admiſerit, Conſularem vero ſatisfacientem ſibi ac per genua orare conantem, ita ſubfugerit, vt caderet ſupinus. Idem ſi quid in ſermone vel oratione blandius de ſe quicquā audiſſet, interpellabat & commutabat protinus. Domini appellationem vt maledicum nomen exhorruit. Quendam dicentem ſacras eius occupationes, alium autore eo ſenatum ſe adiiſſe, verbis mutatis iuſſit dicere pro autore ſuaſorem, pro ſacris occupationibus laborioſas. Porro nihil magis principes inflat & infatuat, q̄ adulatio. Hoc perpetuum eſt in aulis malum, per quod veritas infringitur, & vana virtutis induitur opinio. Adulatorū mores ſeruiles ſunt & humiles, vt dicebat clearchus Solēſis. Neq; diu placere poſſunt paraſyti, Nā quum eadem mendacia repetunt, deſinunt placere. Anazilas cōparabat eos vermibus, qui triticum nacti non prius deſinunt, quàm vacuum reliquerint. Antiſthenes meretricibus quæ ſuis amatoribus bona omnia præter mentem & pu-

dorem exoptāt. Euripides dicere solebat, amicos minime blandos posside, Qui tecum gratię causa loquuntur, mali. Chritias. Qui cum amicis inquit, gratię causa versatur, postremo assentationis voluptatem in odium conuertit. Alii adulatores Polypo pisci cōparant. Nam vt Polypus colorem mutat ad specię subiecti soli, Ita & assentator ad voluptatem audientiū verba cum gestu variat. Diogenes dicebat, satius esse in coruos q̄ adulatores incidere, corui enim morticina & cadauera consectantur, hi vero viuos laniant & exsuggunt. Plutarchus monet nihil intentius cauendū, q̄ adulatores. Eos qui subblandiēdo floccos, pilosq́; ex vestibus legunt, Græci crocidas vocant, vt crocidismū & carphologiam festucarum collectionem. Habuit Dionysius adulatores, qui expuenti faciem obiiciebant, in quā is conspueret. Superfluitates oris eiusdem collambebant. Asseuerabantq́; ea videri sibi mellita quę ille euomuisset. Qui cā cibi patitur plagas, Psomocolaphus dicitur à Græcis.

¶ Homines pingues & macilenti.

LEo Byzantius sophista fuit adeo pingui & obæso corpore, vt quum ad pacandā factionē Athenis (vbi tum legatus agebat) suggestum cōscendisset, risum vnicuiq; mouerit, At ille quid ridetis inquit Atheniēses, an ꝙ vobis videar pinguis? Scitote vxorem esse mihi longè pinguiorem. Tales tamen ac tantos (quum sumus concordes) breuis admodum lectulus capit, discordes ne tota domus quidem. Quibus verbis tēpestiue & pro re adductis, populum restituit paci. Dionysius Heracleotes tyrannus fuit adeo ventrosus, & corpulētus, vt noctu dū quiesceret, cogeretur suis lateribus hirudines admouere, quę humorem superfluum paulatim exhaurirēt, eoq́; modo aliquid adimerent de crassitudine. Ludouicus Crassus Philippi primi filius, & Gallorum rex fuit adeo vasta corporis mole, vt ex re sumpserit cognomentum. Iam diximus imperatorem Maximinum fuisse tanta membrorum mole, vt vxoris suę dextrocherio vteretur loco anuli. Cōtra vero Chęrephon tragœdiographus (qui res heraclidarum prosecu

tus est) nocturnis lucubrationibus sese adeo extenuauit, vt per iocũ noctua diceretur. Hinc etiam natum prouerbiũ, Nihil differs à Cherephonte. Quàm tenuis & macer fuerit Philetas Cous, vide in Cap. de miraculis.

Prouerbium.
Philetas.

ℭ Horti celebres & memorabiles.

PHæacum regio (cuius rex fuit Alcinous) hortos habuit tanta pomorum varietate nobiles, vt præmaturis primis, noua statim renascerẽtur, vt iam diximus in nostro Cornucopię. Iuue. Illa iubebit Poma dari, quorum solo pascaris odore, Qualia perpetuis Phæacum autumnus habebat. In hortis Hesperidum poetę fabulantur fuisse arbores auriferas, quarum custos esset insomnis draco. Epicurus primus omnium hortos Athenis instituit, quũ antea ruri tantum haberentur non in vrbibus. Hinc Epicurus hortorum magister appellatur. Laertius refert Epicuri scholam fuisse in horto. Iuuenalis. Suspicit exigui lætum plãtaribus horti. Sta. Mallet deserto senior Gargetius horto. Vocatur autẽ Gargetius Epicurus à natali pago. Propertius libro tertio. Illic vel studiis animum emendare Platonis Incipiam, aut hortis docte Epicure tuis. Laudantur etiam horti Adonidis, & pensiles qui fuerunt in Assyria, siue illos fecerit rex Cyrus, siue Semiramis. Lucanus hortos habuit cultissimos, in quibus sepultus est. Mecœnas quoque hortos habuit Romæ pulcherrimos in Esquiliis, ad quos propter amenitatem loci plærunque diuertebat Octauius.

Phæacũ horti.
Horti Hesperidũ.
Epicurus hortorũ magister.
Adonidis horti.
Lucani horti
Mecœnatis horti.

ℭ Præcones.

ARchias pręco fuit, qui tres Olympiadas vicit, & statuam meruit. Talthybius fuit Agamenonis pręco. Testis Herodotus. Aethalis fuit pręco, cui quãdoq; inter viuos, quandoq; inter mortuos esse concessum est.

Talthybius.
Aethalis.

ℭ Somnolenti.

MAximianus, Malchus, Martinianus, Dionysius, Ioannes, Serapion, Cõstãtinus noia sunt eorũ, quos ecclesiastici septem dormientes appellãt. Dormierunt autem annis, 196. Poetæ fabulantur Endymionem

Dormientium septem nomina.
Endymion.

beneficio lunę(a qua adamabatur)impetrasse, vt perpetuum dormiret somnum, immortalis & expers senii. Hinc adagium natum. Endymionis somnū dormire, in homines somnolentos & desides. Cice. li. v. de finibns. Itaq; ne si iucundissimis quidē nos somnis vsuros putemus, Endymionis somnū nobis nolimus dari. Idem li. 1. Quæst. Tus. Endymion verò (si fabulas audire volumus) quādo in Lathmo obdormiuit, qui est mons Cariæ, nondum opinor est experrectus, Poëtæ propterea somnum & soporem vocant Endymioneum. Ausonius. Qualis per Lathmia saxa Endymioneos solita affectare sopores. Martia. lib. x. Quid tibi dormitor proderit Endymion? Epimenides Gnosius annis. 57. dormiuisse fertur in spelunca. Hinc adagium. Vltra Epimenidem dormire.

ℭ Fullones.

ANastasius Aquileiensis, qui sub Diocletiano passus est, artem fullonicā prius exercebat. Fuit & Clesippus fullo cuius meminit Ply. lib. 34. cap. 3.

ℭ Columnę Herculis.

ABylа & Calpe montes sunt in extremis Iberiæ finibus, non procul Gadibus & Carteia, quos Herculis columnas vocant. Plynius libro tertio. Proxima autem faucibus vtrinq; impositi montes coërcent claustra, Abyla Africæ, Europæ Calpe laborum Herculis metæ. Quam ob causam indigenæ columnas eius dei vocāt, creduntq; perfossas exclusa antea admisisse maria & rerum naturæ mutasse faciem. Syllius. At laudibus olim Terminus herculeis Calpe. Idem. Dum fert Herculeis garamantica signa columnis, Ausonius. Cōdiderat iam solis equos Tartessia Calpe. Politia. in Ambra. Et quos herculeę summorunt orbe columnæ.

ℭ Fames memorabiles.

CAmbyses Ciri filius in æthiopas iugum detrectantes copias mouit, quibus quum deessent cōmeatus & annona, coacti sunt milites, decimū quēq; ad cibum sortiri & occidere, Durauitq; tantisper illa calamitas.

dum rex ipſe ſibi metuēs receptui cecinerit. Annibale Caſilinū opidum (in quo erant Romani milites) obſidente veniſſe murem ducentis nūmis, eūq; qui vendiderat, fame periſſe, emptorē vixiſſe tradit Ply. lib. 8. cap. 57. Peruſia oppidum eſt Ethruriæ, in quo Antonius obſeſſus ab Auguſto quū extrema fame laboraret, annonę penuria coactus eſt deditionem facere. Hinc fames peruſina proprio vocatur Epithero. Lucanus. His Cęſar Peruſina fames, Mutinęq; labores accedant fatis. Alexandri exercitus aduerſus Beſſum Bactrianorum ducem tanta fame laborauit, vt ſingulę amphoræ ſucci ex ſiſama, vænirent quadragenis denariis. Singulæ verò mellis amphoræ, denariis. 30, Amphoræ vini totidem. Tritici nihil omnino, aut exiguum admodū reperiebatur. Itaq; frugum penuria milites herbis & piſcibus famē leuabant, His demū alimentis deficientibus iumenta (quibus onera portabant) interfecerunt, & eorum carne traxerunt vitam. autor Curtius. Quodam tempore ſerpentum multitudo apud Laconas emergens, ſequentem portendit famem, quæ tanta extitit, vt Spartani ipſi annonæ raritate, ſerpentes illos in cibum cōmutauerint. Melus oppidum eſt Theſſalię, quod Nicias Athenienſiū dux expugnauit, non tā machinis bellicis, q̄ fame. Hinc fames Melia prouerbio locum fecit. Saguntus vrbs hiſpanię olim amiciſſima Romanis, longa Pœnorum obſidione eò famis redacta eſt, vt ciues extructo in foro igni ſuas res omnes in eum coniicerent, Se'q; ac ſuos poſtremo liberos eodē præcipitarent, ne venirent in manus inimicorum. Hinc Sagūthina fames, dicitur de extrema rerū penuria. Auſonius. Iamiam pereſam iam Saguntina fame Lucaniacum liberet. Hanc autem famem triſte prius portēderat prodigiū. Nam quū ferè enixa mulier eſſet, infans in vterū regreſſus ciuitatis excidium ſignificauit. autor Eutropius. Calagurrū vrbs eſt hiſpaniæ. Quintiliani patria, cuius incolæ à Cn. Pompeio obſeſſi, vt fidē Sertorio pręſtarent in tantam famē durauerūt, vt vxores ſuas ac liberos in vſum extremę dapis conuerterent cū, nullum aliud animal in vrbe ſupereſſet, Saxo ait, humnos

quadam tēpestate in tantam famem redactos, vt nec asinis nec canibus pepercerint, quibus ad pastum vterentur. Dodas
Dodas. da Syriç rege Iorā in Iudæa obsidente matres inedia coactæ filiorum visçeribus famē expleuerunt. Tristis adeo fuit
Samaritana fames. illa Samaritana fames, in qua etiā asini caput væniit octogenis nūmis argenteis. Captis hierosolymis Romani milites (qui merebant sub Vespasiano) repererunt in domo cuiusdā mulierculę puerilia mēbra minutatim discerpta, quibus infelix mater occulte vescebatur. Quo tēpore Gothi
Italia a Gothis oppressa. opprimebāt Italiā, fœmina obscuri nominis filii a se interfecti carnes esitauit. Sabellicus ait tantā suo tēpore rei frumentariç caritatē incidisse in nōnullis Flaminę regionis & Piceni agri locis, vt rude vulgus & plebecula arborū radicibus, herbisq; victitauerit. Frācisco Sfortiæ filio Mediolanū obsidēte, modius tritici veniit vicenis aureis nummis.
Barulum. Obsesso à Gallis barulo Appuliç opido, tāta laboratū est fame, vt milites detractas scutis pelles aqua emollitas absumerēt, herbisq; (si quas reperissent) vescerētur. Athenięses à Sylla (q postea fuit dictator) obsessi medimnū tritici mille drachmis emerūt. Plebeii vero (qbus tāta erat argēti penuria, q̄ta annonę) graminibus circa vrbē nascētibus & calceis coctis auidius vescebātur. Eadē vrbs à Demetrio Antigoni obsessa, modium tritici emit drachmis. 100. Petelini à
Petelini. pœnis in Italiā obsessi, coria ex scutis detracta corrosere, vt prestitā Romanis fidē conseruarent. Cęterū Græci olim
Græcorum consuetudo. consueuerant famem virgis ex ędibus eiicere dicentes, Foras famē intro diuitias & sanitatem. Magna fames vocatur
Bulimus. Bulimus. Famem Ouidius li. 8, Meta. describit hoc modo.

Quæsitamq; famem lapidoso inuenit in agro,
Vnguibus & raris vellentem dentibus herbas.
Hirtus erat crinis, caua lumina, pallor in ore,
Labra incana situ, scabri rubigine dentes.
Dura cutis, per quam spectari viscera possent,
Ossa sub incuruis extabant arida lumbis,
Ventris erat pro ventre locus, pendere putares
Pectus, & à spinę tantummodo crate teneri,

Auxerat articulos macies, genuumq́ꝫ tumebat
Orbis, & immodico prodibant tubere tali.

℃ Mensuræ quædam.

Parasanga	Drachma	Cotula
Chœnix	Decempeda	Chus
Congius	Cubitum	Ceramium
Gomor	Stadium	Metreta
Gruma	Orygia	Triens
Hemina	Plethrum	Hemihectum
Medimnus	Diaulus	Culeus
Modius	Dolichos	Batus
Palmus	Schœnus	Corus
Semissis	Stathmos	Mna
Sitometra	Passus	Libra
Artaba	Gressus	
Acetabulum	Pes	

PArasanga apud Persas erat mensura .30. stadiorum, Plynius libro .6. Inconstantiam mensurę autorum diuersitas facit, quum Persæ quoque Schœnos & parasangas alia mensura determinent. Chœnix mensura est escę diurnę. Hinc Chœnici insidere dicũtur, qui super futuro victu curiosi sunt. Herodotus in Erato. Regibus ad cœnam non euntibus mittantur binæ Chœnices farinæ, & vini singulæ cotylæ, ideſt Sextarii. Est & Chœnix semodiũ. Grãmatici aiũt Chœnicas .48. modio cõtineri. Homerus in odyssea. Chœnica accepit pro cibo, vbi ait. Nã quæcunqꝫ mea dignabor Chœnice prorsus Haud cessare sinã, quãq̃ procul aduena fertur. Citantur hi versus à Budęo. Cõgius mensura est sex sextariorum, & est pars amphoræ. Gomor interpretatur mẽsura vini, Gruma est mẽsura, qua fixa viæ ad linæam dirigũtur, hinc degrumari viam dirigere & exgrumari à via recedere. Hemina mensura dimidium sextarii continet. Gellius. Si ex sextario hemina fusa est. Medimnus sex modios continet. Herodotus. Singulis quoqꝫ calendis instantis mensis singula pecora vtriqꝫ e publico dentur Apollini immolanda, & farinę Medimnũ ideſt sex modia

Modius. Semodius. Trimodius. Palmus. Dodrans. Palestes. Semissis. Artaba.

& vini Laconitus quartarius. Modius continet duo & viginti sestercia. Hinc semodius & trimodius. Colu. Eadem quatuor modiis nonnunq tribus, etiā duobus ac semodio iugerū occupat. Palmus maior est digitorū. 12. grece vocatur Spithamn & latinę dodrans Minor. 4. digitorū, gręce Palestes. Dicitur etiā Palmum in neutro genere. Semissis mēsura est dimidii assis. Semissem hoiem vocamus vilē & abiectum. Sitometra mēsura est frumētaria. Artaba mēsura. 72. sextariorū, de qua Herodotus. Artaba inqt, Persica est mensura capacior q̄ atticus Medimnus tribus Chœnicibus Atticis. Acetabulū mensura est continens quartam heminæ partē, idest drachmas. 15. Drachma Attica pondus habebat denarii argentei, efficiebatq́; sex obolos pondere. Obolus decē calcos. autor Ply. li. 21. Decempeda decem pedū mensura. Cicero. Quā iam peritus metator & callidus decempeda sua, saxa diuiserat. Horatius. Nulla decēpedis metata priuatā Porticus excipiebat Arcton. Hinc decempedator, qui pertica decem pedū vtitur. Hexapeda sex pedū pertica aut mensura. Stadium pedum. 600. Orygia senum pedum & quatuor cubitorum. Plethrum mensura est centum pedum & sexta pars stadii. Diaulus mensura est duorum cubitorum. Dolichos stadiorū. 12. Hinc Diaulodromi & Dolichodromi. Schœnus Aegyptiorum est mensura capiens stadia. 60. teste Herodoto. Stathmos idest māsio milia continet. 25. semis, & est mensurarum maxima. Stathmi etiam dicuntur diuersoria tabellariorum cursorū, id est certa spacia, quę vno actu solent conficere. Passus quinq; pedū est, idest duorum gressuum. Gressus cubiti vnius & pedis. Cubitum sesquipedale est, constatq́; digitis. 24. Græci vocant Pygon. Pes est. 4. palmorum, seu. 16. digitorum. Sed hæ sunt viarum mensuræ. Cotula est tertia pars Chœnicis, Sextarius continet octo Chœnicas, Chus mensura est Attica capiens heminas octo. Ceramium Gręci amphoram vocant. Metreta decem congios continet. Et capitur pro amphora vinaria: Martia. Plurimus hispanas mittet mihi nauta Metretas. Triēs seu hecteus sextarius est Medimni, capitq́;

capitq; Chœnices octo. Hemihectũ seu hemihecteum dicitur semisextarius Medimni. Culeus mẽsura est continẽs vicenas amphoras, vel vrnas quadragenas. Plynius de vinea Palemonis grammatici loquens, Quando & postea sępe numero septenos culeos singula iugera, hoc est amphoras centenas quadragenas musti dedere. Batus hebraicum est vocabulum. Capit sextarios. 72. Sabellicus. Cui quamdiu opus tenuit, ex Iudea quotannis Coros tritici viginti millia dono misit Salomon, totidemq; Batorum olei.

Hemihectũ. Culeus. Batus.

¶ Corus Medimnos atticos. 41. Mna græca habet vncias. 16. Romana. 20. Libra uncias. 12. vncia drachmas. 8. Drachma grãmata. 3. Grãma obolos duos. Obol⁹ Ceratia. 3. & calchos. 8. Ceratium calchos duos. Cyamus ægyptius grãmata. 12. Sed alia sunt mensarum apud nos vocabula. Porro autem culpam me oportet deprecari, quod hic viarum mẽsuras, liquorum & aliarum rerum mensuris cõfudero. Scribebam enim ut occurrebant variæ lectiones. Præterea nemo est ut opinor, adeo simus & expers nasi, qui prima statim fronte discrimen non intelligat, Variam mensurarũ genera leges apud doctissimum Budæum, Plæraq; etiam in antiquis lectionibus Cælii.

Mna. Drachma. Grãma. Mẽsurarũ.

¶ Serui diuersi, liberti & famuli.

Daphnis.	Drusillannus	Perseus
Plocius	Pub Catienus	Diogenes
Manlius Antiochus	Paronetemus	Epictetus
	Splachnoptes	Aesopus
Staberius	Demetrius	Iosephus
Auge	Eros	Eunus
Chrysogonus	Pachus	Epaphroditus
Heron	Alcman	Toko
Hippparchus	Demetrius	Carellus
Mena	Melanthius	Terentius
Menacretes	Mys	Pub. Syrus
Pallens	Phedon	Statius Cęcilius
Callistus	Menippus	Eupopus
Narcissus	Pompilius	Mycithus

Zamolſis	Pōpeius leneus	Mneſter
Tyro tullius	Patrobius	Chilo
Laurea Tullius	Annicetus	

DAphnis fuit ſeruus, quem Cn. Piſaurenſis vēdidit. M. Scauro tribus milibus & 70. ſeſterciis. Plocius. Manlius Anthiochus & ſtaberius Erotes nomina ſunt ſeruorum apud Plyniū m libro. 35. Capite 16.

¶ Auge ſerua fuit Demetrii, Chryſogonus ſeruus ſyllæ, Herun Luculli, Hipparchus. M. Antonii, Mena & menacrates ſex. Pompeii.

¶ Pallens, Caliſtus, & Narciſſus tres fuerunt ſerui, qui Claudii principatu ſeruitute liberati dites admodum euaſerūt.

¶ Druſillanus ſeruus fuit claudii principis, qui lancem habuit quinquagenariam, autore Plynio, cui fabricandę officina prius exædificanda fuerat,

¶ Publius Catienus Philotimus ſeruus fuit qui, hæres omnibus bonis inſtitutus coniecit ſe in rogum patroni. Autor Plynius libro ſeptimo.

¶ Paronetemus ſeruus fuit & ſpado, quē ſutorius priſcus magna pecunia vendidit ſeiano. Splachnoptes verna fuit Pericli Athenienſium principi charus.

¶ Demetrius ſeruus fuit pompeii Autore plutarcho in catone vticenſi.

¶ Pachus ſeruus Catonis cenſorii, qui mortem ſibi conſciuit. Eros ſeruus fuit antonii à quo quum Antonius ipſe ab Auguſto ſuperatus, rerum deſperatione gladium petiuiſſet ad inferendam ſibi mortem, ille gladium quidem accepit quaſi antonium percuſſurus, at conuerſo propere ictu ſeipſum confodit, & ad pedes domini prolapſus eſt. Alcmā poēta inuentor carminis amatorii ſeruus fuit Ageſidis, propter ingenium manumiſſus. Demetrius nomen eſt ſerui apud Martialem libro primo ſcribentem. Deſtituit primos virides Demetrius annos.

¶ Melanthius ſeruus fuit vlyſſis quem vlyſſes ipſe reuerſus ab expeditione Troiana interfecit. Mys ſeruus fuit pythagoræ vel epicuri ſecundum Gellium.

¶Phedon socraticus (cui plato librum de animę immortalitate nuncupauit) seruus fuit, quē Cebes socraticus hortante socrate emit.

¶Menipp⁹ itē, cuius libros. M. Var. in satyris ęmulatus est.

¶Pompilius seruus fuit Theophrasti Peripateci, Perseus Zenonis stoici. Diogenes Cynicus seruitutem seruiuit Hūc quum emere vellet Xeniades Corinthius, & quid is artificii nouisset, percontattus esset, noui inquit Diogenes, hominibus liberis imperare. Quod responsum miratus Xeniades emit, & manumisit, Filiosq; suos ei tradens, accipe inquit, liberos meos quibus imperes. Epictetus philosophus seruum se confessus est his verbis. Seruus epictetus fueram qui corpore manchus pauperie pressus, charus erā superis.

¶Aesopus Trax seruus fuit conditione, manu tamen ab Idmone missus. Iosephus Iudeorum fuit vernaculus & tēpli sacerdos.

¶Ammianus ait Eunum ergastularium fuisse seruum, qui in sicilia duxerit captiuos. Epaphroditus seruus fuit & libertus neronis. Toko seruus fuit cuiusdam Gunnonis teste saxone. Carellus seruus fuit Gundibergæ Longobardorū reginę, autore paulo diacono. Romæ seruiuit Terentius Carthaginensis. Seruiuit & publius syrus attellanarum autor, Statiū Cæciliū comœdiographū seruum fuisse nomē ipsum arguit. Nā statius nomen erat seruile teste Gellio. Euporus seruus fuit. C. Cracci, qui dñm ex auētino fugientē qua potuit rōe tutatus est, ac sup occisum aiam scissis prio vulnere visceribus effudit inquit macrobius. Mycithus seruus fuit Anaxilai messenii Rhegynorū tyrāni q moriēs liberos suos eidē cōmēdauit. Herodot⁹ ait zamolsim seruū fuisse pithagorę. Tyro Tullli⁹ & Laurea Tullius serui fuerūt & liberti Ciceronis. Pōpeius leneus pōpeii magni, patrobius neronis autore Ply. Annicetus autore Cornelio Tacito libertus fuit Neronis, & Mnster agrippinę Chilo seruus fuit Porcii Catonis. Zosimus libertus fuit Plynii oratoris.

¶Syris serui imperāt, Nam quum apud eos soli serui militēt, ex illis creatur imperator, cuius virtutem habent explo

Ephar(m)iox. gratissimam. Cretenses seruis suis (quos vocabant Ephar/miotas) permittebant omnia præter gymnasia & armorum professionem. Maryandini à milesiis subacti vendebantur in contemptum. Publica seruitus in creta vocatur Mnoea. Helotæ dicebantur Lacedæmoniorum serui à Laconiæ ciuitate, quam Helos vocant. Serui feruntur esse in Pannonia ipsa seruitute seruiliores. Thracum populis peculiare fuit sale mancipia commutare. Hinc adagium. Sale emptū mancipiū, Seruis argento comparatis primū vsi sunt chii Apolides dicuntur viles serui, qui sine ciuitate in opus perpetuò dantur, & deportantur in insulas, ad metala salinas & sulphurarias. Ferritribaces à Plauto dicuntur, qui semp. compediti sunt ferro. aliter dicuntur genus hominum ferratile. Salutigeruli qui iussu domini aut dominę hunc vel illum salutant. Mediastini qui in media domo inter seruos abiectissima quęquę munia obeunt. Horatius. Tu mediastinus tacita prece rura petebas. Tales sunt in nauibus mesonatæ, Hercithę serui sunt qui versantur in agris apud Lacedæmonios ancillę vocantur chalcides. Catanocophori fuerunt sicyoniorum serui prospelatæ arcadum capsarii dicuntur qui seruanda in Balneis vestimenta mercede suscipiunt. Portius cato vir alioqui in omni vita laudatissimus seruos senio debilitatos solebat eiicere, seu accepto commodo nihil amplius humanitatis debeatur hominibus. Mácipia iure belli capta, olim væniebant sub coronis. Pausicape dicitur orbicularis seruorum machinula, qua ori manus admouere prohibentur. Trita mancipia & veterana dicuntur quæ emendari nequeunt. Seruorum turba vocatur Therapia. Qui mancipia cædunt, stigmatiæ dicuntur & stigones, qui cæduntur mastigiæ, Flagella ipsa vocantur mastigides, hystrichides, Rhyteres, Callicirii nuncupantur exulum serui. Trapezopoei dicuntur serui mensam curantes Eleatri serui qui pręficiuntur ciborum ministerio, Scapolares serui, quibus scapulę cęduntur & qui ostrearum tergum vlceribus gestant. Equi caracter fronti impressus seruitutis erat argumentū Autore plutarcho, volsinienses quum

seruos suos omnes manumisissent, ab eis postea oppressi sunt serui antiquitus acccepta libertate rasis capitibus pilea induebant. Moris erat etiam vt pedes seruorum venalium Creta notarentur, Vnde Iuuenalis saty.1. Nuper in hanc vrbem pedibus qui uenerat albis. Tibulus. Vera loquor, regnum ipsa tenet, quæ sæpe coëgit Barbara gypsatos ferre Catasta pedes. Ouid. Despice gypsati nomen inane pedis Seduculum flagellũ est ita vocatũ, quod vapulãtes sudare faciat. Scutica verber factũ loris. Diminutiuũ est scuticula.

¶ Vincula diuersa,

Boiæ	Pedica	Manica
Circites	Numella	Capistrum
Cohum	Compes	Pantheron
Epidromes	Retia	Panagron
Lorum	Catasta	

Boiæ dicuntur vincula tam lignea quam ferrea, quod sic illaqueãt, vt iuga suos boues. Circites circuli sunt ex ære facti. Cohum lorum est, quo temo buris iugo adaligatur. Epidromes funes sunt, quibus retia tenduntur circa summam & imam partem. Lorum vinculum est ex corio, Capitur etiam pro retinaculo iumentorum, & cingulo veneris. Gellius. Videbamus Androdum & Leonem loro tenui reuinctum vrbe tota circum tabernas ire. Lorarii dici possunt carnificum famuli qui reos loris vinciunt imperãtibus dominis.

¶ Pedica laqueus pedum. Mantua. in Bucco. Vt captam pedicis circundat aranea muscam. Numella vinculum est ligneum, quo reorũ pedes et colla in foramina rotũda immittuntur & ibidem constrigũt, vt se nequeant educere. Plautus in Asina. Qui aduersum stimulos, laminas, crucesq; cõpedesq; neruos, catenas, carceres, numellas, pedicas, Boias Cõpes vinculũ est pedum, quo alligantur rei ne carceres effugiãt. Horatius. Ibericis peruste funibus lat⁹ & crura durã compede. Retia seu reticula dicunt casses venatorĩi ad illaqueandas feras. Capiuntur & interim pro aliis vinculis Catasta cõpes erat seruilis. Persius. Cappadocas rigida pin

gnes pauiſſe Cataſta Martialis libro nono. Sed quos arcanę ſeruant tabulata Cataſtę. Capit etiā pro loco in quo vęnales pueri & puellæ ſeruabantur. Manicæ dicuntur proprie manuum vincula. propertius libro tertio Regales manicas rupit vtraq; manu. Virgilius ipſe viro primus manicas atq; arcta leuari uincla iubet Priamus,

Manicę.

❡ Capiſtrum capitis vinculum in equis & iumentis, Martialis, Paret purpureis aper capiſtris. Pantheron genus eſt retis ex eo nomen habens, quod omnes aues concludat. Panagron appellatur rete piſcatorium.

Pantherō. Panagrū.

Centaurorum nomina.

EVritius, Neſſus, Aſtylus, Ophionides, Grineus, Rhetus, Orneus, Licidas, Medem, pyſerior. Taumas, mermeros, Pholus, Menalas, Abas, Eurinomus, Hyreos, Hymbros, Ceneus, Alphidas, Elops, pacreus, Lycus, Cromis, Dictys, Pharcus, Bianor, Hedianus, Lycetus, Hypalon, Thereus, Ripheus, Demoleō, Plageon, Hylon, Ephinous, Damus, Dorylus, Cyllarus, Pheo, Thomus, Theboas, pyretus, Ethodus, Epidupus, Odites, Styphellas. Bromus, Antimachus, Elymus, pyramus, Latreus, Monychus, Hyllo nome fœmina, Maris.

❡ Ixion phlegiæ filius vt fabulantur poetæ Centauros genuit ex nube, qui propterea vocantur nubigenæ, & ab Ixione patre Ixionidæ. Virgilius, li. 7. Ceu duo nubigenę quū vertice montis ab alto Deſcendunt Centauri. Ouid. lib. 12. Certe mihi ſæpe referre Nubigenas domitos a ſe pater ipſe ſolebat. Lucanus. li. 6. Illic ſemiferos Ixionidas Centauros Fœta peletroniis nubes effudit in antris, Aſpera te pholoes frangentem Monyche ſaxa, Teq; ſub Oethæo torquētem vertice vulſas Rhete ferox, quas vix Boreas inuerteret ornos, Hoſpes & alcidæ magni phole teq; per amnem Improbe Lernæas vector paſſure ſagittas, Finguntur præterea fuiſſe humana facie & equino tergo, vnde ſemiferi, bimembres, bicorpores, & ſeminares vocantur. Virg. in opuſculis. Centauruſq; biformis adeſt. Idem. lib. 8. Aen. Tu nubigenas inuicte bimembres, Hylæumq;, pholumq; manu,

Centaurorū figura.

tuCressia mactas prodigia. Statius lib. 9. Semifer aëria talis Centaurus ab Ossa Desilit in valles. Ouidius lib. 12. Nos semimari superamur ab hoste. Hoc autem ideo fingitur, quoniam equos domare & equo pugnare primi omnium excogitarunt autore Plynio. Bellum gesserunt in Lapythas, Victi sunt ab hercule. Aliter etiam vocant Hippocentauri.

ℭ Syrenes.

SYrenes filiæ fuerunt Acheloi & Calliopes musę, quarum primam voce, secundam cithara, tertiam tibiis aiunt canere. Hæ cantus amenitate dicuntur sopire nautas, sopitos demum submergere, vnde & pro meritricibus accipi solent, quæ verborum lenocinniis blandiuntur vt totum exsuggant hominem. Corpus habent superne fœmineum ad vmblicum vsq; inferne desinunt in pisces, earũ autem nomina sunt Aglaosi, Telcipoi, pisno. Illigi. Sũt qui Parthenopen vrbem dictam velint ab earum vna, quæ ibidem tumulata sit, nomen'q; habuerit paternopeia. Alii leucosiam & Ligiam nymphas faciunt.

ℭ Ministri somni.

POëtæ somnum deum faciunt, vt videre est in fine quinti Aeneidis, herebi filium, cui & ministros assignant, quorum hæc sunt nomina Morpheus, Icelõ seu phabetor, & panthus. Morpheus ille est, qui dormiẽtibus varia phantasmata & multiplices rerum imagines obiicit, Ouidius lib. 11. At pater e populo natorum mille suorum Excitat artificem, simulatorem'q; figuræ Morphea, non illo iussos solertior alter Exprimit incessus, vultum'q; sonumq; loquendi, Adiicit & vestes, & consuetissima cuique verba, sed hic solus homines imitatur, De Icelone seu phabetore, Idem, at alter fit fera, fit volucris, fit longo corpore serpens. Hunc Icelon superi mortale phabetora vulgus nominat. de Phanto seu phantaso. Idẽ. Est etiam diuersæ tertius artis phantasos, in humũ, saxum'q; ille vndãq; trabẽq;, Quæq; vacant anima fallaciter omnia trãsit. Regibus hi, ducibus'q; suos ostendere vultus Nocte solent, populos alii plebẽq; pererrant. De Morpheo Bap. Pius. Sis comes

& socio moueas vestigia passu Morpheu, qui scœptrū nocte silente geris. Anxia tu miti deflectis lumina somno, Irriguo & falax corda sopore foues, Tu potes oblitam reuocare ad pristina mentē Gaudia, tu curis sollitare iecur. Induis absentis faciem gemebundus amantis, Mollibus & lachrymis mollia corda moues.

ℭ Synonyma quædam poëtica.

Athenienses imprimis dicunt Attici, athenæi, actæi, Thesæi, Thesidæ, Cecropii Cecroipdæ, Munichii, Mopsopii, Aeacidæ, Ericthæi, Erictoni. Aegidę Marathonii. Cranai, Ericthidæ, Codridæ, athenienses & Athenei à minerua, quæ Athena græcè dicitur. Attici & actæi ab Attione rege. Ouidius libro primo Meta. Sæparat Aonios, Actæis Phocis ab aruis. Thesæi. & theseii & thesidæ à Theseo filio aegei athenarum regis. Virgi. libro. 2 Georgi. Præmiaq; ingentes pagos & compita circum Thesidę posuere Martialis eadē ratione fauos Thesæos vocat id est atticos, vbi ait. Massica Thæseis tam bene vina fauis. Cecropidæ à Cecrope rege. Virgilius lib. 6. Aen. Tum pendere pœnas cecropidæ iussi. Munychia erat Atheniensium nauale, vnde & Munychii dicti sunt, Ouidius lib. 2. Meta. Munychiosq; volens agros, gratamq; Mineruæ. Despiciebat humū. Mopsopii à Mopso athenarum rege. Ouidius lib. 5. Meta. Mopsopium iuuenem sacros agitare iugales. Aeacidę ab æaco Idem Ouidius lib. 8. Dant placidi cursum redeuntibus austri Aeacidis. Ericthæi & erictoni ab ericteo & erichthonio regibus. Ouidius libro. 8. Ericteas Tritonidos ibat ad arces Eadem ratione vocantur Erictidę, Aegidę ab ægeo Athenarū rege. Ouidius in Epist. Inter & Aegidas media statuaris in vrbe. Marathonii à marathone atticæ cāpo. Vnde Statius lib. 5. Syl. Erigonen vocat Marathoniam. Syllius libro. 14. Armaq; fixa deis aut quę marathonius hostis perdidit. Sidonius. Et dū Mopsopiū stipantur per marathonē. Cranai à Cranao rege Athenarum, Codridę à Codro rege qui se pro patria deuouit. Attica, mopsopia, Ionia, Possidonia,

Cecropia, Cecropis, Attis, Acte, idem sibi voluũt. Athenienses etiã dicãtur Pandionii à Pãdione rege Ericthonii filio. Pandion.

¶ Ascanius filius Aeneæ aliter vocatur Iulus & Ilus. Virgilius lib. 1. Aenei At puer Ascanius cui nunc cognomen Iulo additur, Ilus erat dum rex stetit Ilia regno, Arcades, arcadii, arcadici, aliter vocantur Tegęi, tegeęi, & tegęatici à Tegęo arcadiæ oppido, Virgi. lib. 5. Aenei. Alter ab arcadia Tegeę de sanguine gentis. Idem li. 8. Tum lateri atq; humeris Tegeęum subligat ensem, idest Arcadicũ. Sidonius, Tegeaticus arcas nunc plantis nunc fronde volat. Parrhasii à Parrhasia Arcadiæ regione Virg. li. 11. Qui Parrhasio Euandro armiger ante fuit. Ouidius lib. 1. Fast. Deserit arcadiã, Parrhasiumq; larem. Lycæi à Lyceo monte arcadiæ, Ouidius li. 2. Fast. Faunus in arcadia templa Lycæus habet, Nonacris locus est in Arcadia, à cuius nomine arcades vocantur Nonacrini & nonacrii. Ouidius lib. 5. Fast. Et matri & vati paret nonacrius heros, idest Euander arcas. Idem lib. 2. Metamor. Dum redit, itq; frequens, in virgine nonacrina aisit. Parthenii à Parthenio monte arcadiæ. Ouidius libro 9. Vestrum opus Elis habet, vestrũ Stymphallides vndæ Partheniumq; nemus. Pisæi à Pisa oppido Archadiæ prope Alpheum fluuium. Ouidius lib. 2. Trist. Quid non tantalides agitante cupidine currus Pisæam Phrygiis vexit eburnus equis? Pisęam idest hippodamiam, Arcadicam. Molorchæi à molorcho Arcadiæ pastore, cuius precibus Hercules leonem interfecit. Elæi ab Elęa oppido arcadiæ prope Tegeum, vbi Minerua fanum habuit. Statius lib. 4. Syl. Aut Eleæ lucis vidit Tegeæa sacerdos. Erymãtii & erymantęi ab erymanto monte, Statius libro quinto, Theb. Affuit hippomedon, rectorq; Erymantius, idest Parthenopeus. Cylleni à Cylene arcadiæ monte, à quo mercurius vocatur Cyllenius. Cleonæi à Cleone oppidulo, Calistonii à calisto filia Lycaonis regis Arcadiæ.

Arcades. Nonacris. Pisa. Molorchus. Elea. Erymantus. Cylene. Cleon. Calisto.

¶ Alemani aliter vocantur Teutones, teutoni, & teutonici à teutone deo, quem venerabantur. Virgi. libro septimo, Teutonico ritu soliti torquere Cateias, Lucanus lib. 1. Teuton.

Vidimus & martem lybies, cursumq; furoris Teutonici. Idem libro sexto. Cantaber exiguis, aut longis teutonus armis. Germani quòd vicini sint belgis. Item & Germanici, Sueto. in Augusto. Vt tamen in quibusdam Pannonicis atque Germanicis aut interueniret, aut non longe abesset. Rhenicolę, q habitent ad Rhenum fluuium. Aetoli populi Graecię Epyro & Arcananię finitimi aliter vocantur Calydonii à calydone vrbe. Hinc Calydonides eius loci mulieres, Statius libro secundo Thebai. Centum ibi virgineis votę Calydonides aris. Oenei ab Oeneo rege Aetoliae & Deianyrę patre. Ouidius libro octauo. Et Oeneios vltorē spreta per agros Misit aprum. Pleuronii ab eiusdem loci vrbe, quę dicitur Pleuron. Ouidius lib. 14. Talibus iratam venerem pleuronius agmon Instimulat verbis. De Pleurone Statius libro. 2. Theb. Et reduci pateat mihi martia Pleuron. Eadem ratione vocantur Pleuronis alumni. Idem Statius libro octauo. Nūc mœstę fundens Pleuronis alumnos, Naupactęi à naupacto eiusdē loci oppido. Hinc Achelous dicitur Naupactęus. Ouidius li. 2. Fast. Amphiaraiades naupactęo acheloo. Aegyptii aliter vocātur Paretonii à Paretonio Aegypti vrbe. Mareotici à mareotide lacu eiusdē loci. Ouidius lib. 9. Isi Paretoniū mareoticaq; arua Pharonq; Quę colis. Sidonius. Nec sic leucadio classis mareotica portu Actiacas abscondit aquas. Classis mareotica idest Aegyptia, qua vehebatur Cleopatra. Isiaci ab Isi filia Inachi, quā pro dea coluerunt. Ouidius li. 1. de Ponto. Vidi ego linigenę numen violasse fatentē Isidis Isiacos ante sedere focos, Mēphęi & memphitici à Memphi Aegypti vrbe. Ouidius li. 1. de arte. Ne fuge linigenę memphitica sacra iuuēcę. Lagęi à Lago primi Ptolemaei patre, à quo Nilus vocatur Lagęus. Lucanus lib. 1. Qua mare Lagęi mutatur gurgite nili. Idem li. 8. Vltima Lageę stirpis, perituraq; proles. Idē libro 10. Pręstet Lagęa iuuentus hoc regi. Niliaci, nilotici, nilicolę & niligenę à Nilo fluuio. Lucanus libr 5. Te nisi Niliaca propius nō vidit arena. Idem libro nono. Rege sub impuro nilotica regna tenēte. Pelusii & pelusiaci à pelusio nili

hostio. Lucanus libro. 8. Qua diuidui pars maxima nili in vada decurrit Pelusia septimus annis. Ptolemeçi à Ptolemæo Lagi filio, à quo deinceps Aegyptii reges oẽs idem traxerũt nomen. Vnde & Pharon Ptolemeçam poëtę appellant. Pharii à pharo Aegypti insula. Cleopatrici à Cleopatra regina. Vnde & Sidonius dapes Cleopatricas appellat. Aegyptus aliter vocatur terra Memphitis, tellus nilotica, & Delta. Appuli Italię populi aliter vocantur Mesappii à Mesappo rege. Ouidius libro decimoquarto. Peucetiosq́ꝫ sinus, Mesappiaq́ꝫ arua reliquit. Aetholidę ab Aetholo Diomede, qui ibidem imperauit. Syllius libro decimotertio. Aetholidas inter fuit haud ignobile nomen. Daunii à Dauno patre Turni, qui ibidem regnauit.

Appulia ipsa vocatur Iapygia ab Iapyge Dędali filio, Mesappia à mesappo, Daunia à Dauno. Arcadia aliter vocatur regio Męnalis à Mænalo promontorio. Ouidius libro tertio Fast. Pinigerum Fauni Mænalis ora caput. Statius libro tertio Syl. Sed quem te Mænalis Auge Confectum Thyasis & multo fratre madentem Detinuit.

Arabes Nysii & nysiadæ. Hinc nymphę Nysiades à Nysa oppido. Ouidius libro tertio, Fast. Nysiades nymphas puerum quęrente nouerca.

Angli seu Anglici aliter vocantur Britãni. Virgilius. Et penitus toto diuisos orbe Britannos. Caledonii, Martialis lib. 1. Nuda Caledonio sic pectora prębuit vrso. Idem libro 10. Quinte Caledonios Ouidi visure Britannos. Dicuntur & Brutigenę, quoniam descenderunt à Bruto. Anglia ipsa aliter vocatur Britãnia, Caledonia, Albion & Angliterra.

Afri seu Africani aliter vocantur Tunisei à Tuneto seu tunitio Lybię ciuitate. Sidonius. Torrida Tuniseos infert mihi Byrsa furores. Aeolia insula dicitur etiam Aeolis, Bap. Pius. Vt Lipparæus ager, vtq́ꝫ Aeolis insula flagrat. Aeoliæ insulę prius etiam dicebantur Ephestiades & Vulcaniæ. Allobroges populi aliter vocantur Pedemontani. Stroza pater. Et pedemontanum signa secuta ducem. Aurelia prius vocabatur Genabũ. Aquisgranum vegerra.

Aetna insula, Inesia. Agrigentum Agragas. Virgilius. Arduus vnde Agragas despectat maxima longe Moenia. Aegina vrbs adiacens peloponneso aliter vocatur Oenopia. Ouidius libro septimo Metamor. Oenopiam veteres appellauere, sed ipse Aeacus Aeginam genitricis nomine dixit. Ambracia vrbs Epyri prius dicebatur Eponia & Paralia. Ambracienses & ambraciotæ idem sibi volunt.

¶ Achelous fluuius prius Thoas dicebatur. Mutauit nomen sub Acheloo rege. Arar fluuius influens in Rhodanum ætate nostra vocatur sagona. Achaia regio aliter vocatur Aegyalos ab ægyalo rege. Argos hippium idem sibi volunt autore Plynio. Antiochia Seleucia à seleuco rege: Auster notus, idem Plynius libro. 18. Hæc austrum ventum dabit, quem à Græcis notum diximus vocari. Apollo, Pæan, Phœbus, idem. Aurora, Mennonis mater Eos, idem. Seneca in Hercule Oethæo Noctesq; duas contulit Eos. Achilles æacides, Pelides, Chironis alumnus, idem. Ariadna Minois, quòd sit Minois filia. Aesculapius, epidaurius anguis, quoniam in Epidauro colebatur in forma colubri. Anien fluuius, anio, anienus. Aeolus hippotades idest nepos hippotæ cuiusdam Troiani. Ouidius libro vndecimo. Quòd socer hippotades tibi sit, qui carcere fortes Contineat ventos. Idem libro. 14. Aeolon hippotaden cohibentem carcere ventos. Argo nauis aliter vocatur Pinus Thessala, & Pagasæa à Pagasa Thessaliæ ciuitate. Bithynia aliter vocatur Mygdonia à Mygdono rege, & Bebrycia à Bebryce. Ouidius in Epist. Nunc quoque mygdonia flebilis astat humo. Bœotii aliter Bœoti. Lucanus libro tertio. Bœoti coiere duces. Phœcæi & Phocaici à Phocide propinqua regione. Hyanthæi à vetustis Bœotię populis. Statius lib. 1. Theb. Exul hianthæosinuenit regna per agros. Ouidius lib. 5. Meta. Fonte medusęo, & hyanthæa Aganippe. Teumesii à Teumeso Bœotiæ monte. Statius libro. 2. Theb. Non alias tacita iuuenis Teumesius iras Mente acuit. Meleagrii à meleagro Vnde & Pleuron meleagria vocatur à Statio. Thespiaci à Thespiis oppido eius

loci. Statius lib. 2. Syl. Centū Thespiacis odora lucis stent altaria. Helyconii ab helycone mōte Bœtiæ musis sacro. Statius libro. 7. Horrēt tyrrhenos helyconia plectra tumultus. Cyrrhæi à Cyrrha oppido Phocidis. Idē Sta. lib. 7. Mœnia Cyrhæa mōstrauit apollo iuuenca. Hippocrini sati ab Hippocrene fonte. Vocabulum est Sidonii apollinaris. Aganippæi ab aganippe fonte eiusdem loci. Aonii & aonidę, quoniam aonia pars est Bœtiæ. Castalii à castalia fonte. Bithyni aliter vocantur bithynici, Tynniaci, Mygdoni, Bebryaci, Biturici bituriges, Sidonius, Spectabilem virū episcopū sibi flagitat populus biturix ordinari, Bizantii, bizantini, Bizantium, ligos, Plynius libro. 4. In quo oppidum bizantium liberę conditionis, antea ligos dictum, Bononia, Felsina, Bœtia, Aonia, Ogygia, Hyantis, Boreas, aquilo, Bacchus liber, Iacchus, Euā, puer semeles. Briareus, Aegeon. Belides, Danaides. Bellona, Pallas, Enyo. Belgæ belgici. Burgundi burgundiones. Baleares Gymnesiæ. Bellouaci bellocauenses. Corinthii vocantur Corinthæi & Corinthiaci, Ouidius libro decimoquinto. Iamq; corinthiaci carpebam litora ponti, Cypselidæ à cypsello Ixionis filio, Vir, in Cyri, Cypselidæ magni, florent a regna Corinthi, Ephyræi & Ephyræii, quoniam corinthus primū vocabatur ephyre, Lucanus libro sexto. Insedit castris, ephyræaq; mœnia seruat. Isthmiaci & Isthmii ab Isthmo terra angusta propè Corinthum, quæ separat Aegæum mare ab Ionio. Statius libro secundo Syl. Talis in Isthmiacos ploratus ab æquore portus. Idem, Aeraq; ab Isthmiacis auro potiora fauillis. Idem, Quisquis collibus Isthmiæ Diones. Cenchrei à cenchro portu. Statius libro quarto, Theb. It comes, Inoas Ephyre solata querelas, Cenchreæq; manus, Carthaginenses vocantur Tyrii à Tyriis colonis, quos Illuc adduxit Dido post Sichæi mortem, Virgi. Vrbs antiqua fuit Tyrii tenuere coloni Carthago. Cadmai. quoniam Tyrii & Phœnices descenderunt à Cadmo. Syllius libro primo. Sacri quum perfida pacti gens Cadmea super regno certamina mouit. Asdrubaliani ad Asdrubale duce.

Byrsa. Chalcedon. Cretenses. Gnosos. Dycte. Lyctus. Cydon. Ariadne. Minos. Androgeus. Gortyna. Creta. Cumani. Capitolium. Caris.

Verbum est Sidonii, Elisæi ab Elisa Didone, Byrsici quoniã Carthago prius dicebatur Byrsa à corio. Sidonius. Spernis Elisææ Byrsica tecta domus. Carthago ipsa vocatur Byrsa & Chalcedon. Syllius lib. 2. Quis procul à Tyria dominos depellere Byrsa Virg. lib. 1. Aenei. Mercatiq́ solum facti de nomine Byrsam. Claudianus in Eutropium. Bacchatus per operta tremor Chalcedona mouit. Cretenses aliter dicuntur Cretæi, Virg. li. 3. Aenei. Tertia lux classem Cretęis sistet in oris. Cressii. Idem li. 4. Quam procul incautam nemora inter Cressia fixit Pastor agens telis. Cressi. Idē lib. 1. Cressa genus Pholoë, Gnosii à Gnoso vrbe Cretæ, Vigil. libro. 6. Aenei. Gnosius hęc Rhadamantus habet durissima regna Gnosiaci, Ouidius libro octauo, Gnosiacæq́ hæret comes inuidiosa carinæ. Dictæi à Dycte vrbe Cretæ, Virgi. libr. 3. Aenei. Dyctæa negat tibi Iupiter arua, Lyctii à Lycto vrbe Cretę, Virgilius libro tertio. Aenei. Et salentinos obsedit milite campos Lyctius Idomeneus, Cydonæi, Cydonii, & Cydoniaci à Cydone vrbe Cretæ, Ouidius libro octauo Armaq́, equosq́, habitusq́, Cydonæasq́ pharetras. Statius libro quarto, Theb. Terga Cydoniaca Choritos arundine pulsat, Ariadnęi ab Ariadne Minois filia. Minoii à Minoë rege. Ouidius in Epist. Phedrę. En ego nũc ne forte parũ minoia credat, Androgenæi ab androgeo filio Minois, Gortynii & gortyniaci à Gortyna vrbe. Statius libro quarto. Theb. Arbiter hoc dura versat Gortynius vrna, Dorici & Doriẽses, quoniam tempore belli Troiani Dorici venerunt in Cretam, duce Althemene, ibiq́ decem vrbes cõdiderunt. Creta insula aliter vocatur terra Curetis à Curetibus, qui in ea habitarunt. Ouidius libro octauo. Vt egressus ratibus Curetida terram Contigit. Terra Gortynis vocatur etiã Aeria & macaros. Plynius libro quarto. Maleotes Crates primum Aeriam dictã, deinde posteri Curetim appellauere. Et Macaron nonnulli à temperie cœli appellatam existimauere. Cumani aliter Cumæi, Chalcidici, Euboici. Capitolium, sedes Tarpeia, Templum Iulium. Cares aliter Bubasii. Ouidius libro nono, Bubasides videres nu-

rus. Colchi, Colchiaci, Phasiaci, Aętæi, Aeæi, Aætii, Gyręli Cynosura, Helyce, Arctos, Parrhasis vrsa. Rationem reperies apud interpretes vocabulorũ. Si vnicuiq; dictioni semper immorari vellem, nunq̃ explicarẽ me hoc labyrintho. Corsica, Cyrnos, Plynius, In mari Ligustico est Corsica, quam Græci Cyrnon appellauere, Carmentis Nicostrata. Cantabri Cãtabrici. Cappadoces Cappadoci. Carteia vrbs Hispaniæ Tariffa. Delos Ortygia à multitudine Coturnicium. Virgilius libro tertio, Aenei. Linquimus Ortygię portus. Danubius, Ister, Adubanus. Dyrrhacium, Epidamnum Plynius. Epidamnum colonia propter inauspicatum nomen à Romanis, Dyrrhacium appellata,

¶ Diana Cynthia, Luna,

¶ Dido, Elissa, Phœnissa, Dalmatæ Dalmatici,

¶ Euboici, Capharæi, Abantii, Tanagræi a Tanagreo Euboię ciuitate. Statius libro nono. Prima Tanagręum turbauit arundo Corœbum. Epyrotœ, Epyrotici, Leucadii a Leucade promontorio, Actii & Actiaci ab actio oppido, Phocæi, Phocaici, Chaonii, Dodonigenæ verbo Sidonii, Molossi, Pyrrhidæ. Idem. Epyrus, terra Chaonis. Euboia, terra Eubois. Statius in Achil. Quatitur naualibus or̃ Euboiss. Chalcis, Abantis. Equus Troianus, equus durateus, Epei machina. Eduenses, edui, Augustudunenses. Euphrates, Pixyrates autore Plynio.

¶ Elis, Epia. Elienses, Elęi Epei.

¶ Flora, Chloris, Zephyritis, dea florum, vxor Zephyri. Furię, Eumenides, Dirę, Erymnies.

¶ Gręci, Graii, Graiugenæ, Argæi. Virgilius in opusculis. Septima iam Argæis stabulis impensa laboris. Argiui, Argolici, Dorici, Dorienses, Pelasgi, Pelopeii & Pelopeiadæ a Pelope filio Tantali. Virgi. libro secundo, Aenei. Vltro Asiam magnam Pelopea ad mœnia bello venturam. Statius libro decimo. Ad patrias fusę Pelopeides aras. Achillæi & achillidę ab achille. Argolæ apud Euripidem. Achęi, achiui, achaici, Inachi, Inachii, Inachidę ab Inacho, argiuorum rege, patre Isidis. Ouidius libro. 5. Fast. Littus

ad Inachium puluis inanis eam. Statius libro primo Theb. Qua nostrę cecidere animæ stupet inacha pubes. Idem libro quinto Lectiq́; potentes Inachidę, Agamēnonii, Agamennonidę ab Agamēnone, Vir. li. 6. Aen. At Danaū proceres, Agamennonięq́; phaláges. Acrisionęi ab Acrisio rege Argiuorum Abantis filio. Ouidius lib. 5. Meta. Acrisioneas Prœtus possederat arces. Abantæi & Abantiadæ ab Abante argiuorum rege patre Acrisii. Ouidius li. 15. Nuper abantęis templo Iunonis in Argis. Thyestęi à Thyeste. Mycenæi à mycenis vrbe, Ouidius in Epist. Briseidis. Nulla mycenæum sociasse cubilia mecum iuro. Menelaæi à Menelao. Phoronidę & phoronæi à phoronio Inachi filio & argiuorum rege. Statius libro. 2. Syl. Isi Phoronæis quondā stabulata sub antris. Persæi à Persæo Acrisii nepote. Statius libro primo, Theb. Perseos alter in agros scinditur, Danaęi. Idē. Tunc sedet Inachias vrbes, Danęaq́; regna. Dolopeii à Dolopibus Græcię populis, Vall. Flac. Vidisse putant Dolopeiaq́; busta. Iasidæ ab Iasio Argiuorum rege. Tātalidę à Tantalo, Achillæi & Achillidæ ab Achille. Græcia Achaia, Dulichia, Hellas. Idem. Galli, Gallicani, Gallige, næ Galatæ, Sequanici, Sequanidę. Garamantes Garamantici. Gygantes, fratres Philegræi. Titanes. Gorgon Medusa. Gratiæ, Charites. Gorgoris, Habis. Gades, Gadera, cotynusa. Hispani, Iberi, Iberici, Iberiaci, Virgilius libro septimo. Tyrrhenoq́; boues in flumine lauit Iberas. Sydonius. Terrarum indigenas Ibericarum. Syllius libro duodecimo. Omen Iberiacis victa Carthagine terris. Beticolæ & Betigenę, Syllius libro primo. Beticolasq́; viros spaciis agitabat iniquis. Idem libro nono. Betigenęq́; viri celsius media ipsa coërcet. Hesperii, Tartassii & Tartessiaci à Tartesso vrbe Gadibus vicina. Hispania, tellus Tartessia, Iberia, Idem. Hyrcani Caspii. Hyades suculę. Heraclæa, Syris, Trachin, autor Plynius. Italia, Hesperia maior, ab Hespero Atlantis fratre. Oenotria ab Oenotro rege Sabinorum, Virgilius. Est locus, Hesperiam Graii cognomine dicunt, Oenotrii coluere viri, nunc fama minores Ita

liam

ſiam dixiſſe ducis de nomine gentem. Idem libro.7. Hinc Italæ gentes, omniſq; Oenotria tellus In dubiis reſponſa ferunt. Latium, quod ibidem ſaturnus latuerit, arma Iouis fugiens & regnis exul ademptis. Idem Virgilius libro.8. Latiumq; vocari Maluit, his quoniam latuiſſet tutus in oris Saturnia à ſaturno. Ouidius libro primo Faſt. Inde diu gēti manſit ſaturnia nomen, Dicta quoq; eſt latium terra latente deo. Terra auſonis et auſonia ab auſone vlyſſis filio Ouidius lib. 2. Faſt. Captaq; erat lyricis auſonis ora ſonis, Stroza filius. Ductori auſonio ſed pareat auſonis ora. Terra Italis. Ouid. lib. 1 de ponto, Mœſtiſq; cadentes Excepit lachrymas Italis ora genis. Itali Italidæ, Italici. Ouid. libro. 14. Litorem in Italico meſſenia mœnia contra. Laurentes, Lauinii, Laurenti, Tyrrheni, Laurentii, Latiales, auſones, auſonii Auſonidæ. Lucanus libro nono Grata vice mœnia reddent auſonidæ Phrygibus. Infernus, Infernalis auernus, auernalis, Tartareus, Hærebæus, plutonius, Cocytius, acheruſius phlegetontæus, ſtygius, Acherontæus, Lethus Orcius. Indi, Indici, Gangetici, quod prope Gangem habitent. Lucanus libro quarto Et quas ſentit arabs, & quas Gagnetica tellus. Sillius libro tertio Hinc laxos arcus olim Gangetica pubes ſumitter. Dicuntur etiam Nyſæi à Nyſa vrbe Indiæ, Idaſpæi ab Idaſpe. Sidonius, Frangat Idaſpæas, aries impactus Erithras. Illirici, Illyrii, Taulantii. Sillius libr. 15. Quaq; per Illiricū Taulantius incola littus. Inarime, ænaria, pythecuſa, autore Plynio. Aenaria à ſtatione nauium æneæ. Hodie vocatur Iſchya. Iudæi iudaici, India terra Gangetis, terra Euphratis, Euphratidis. Sidonius, Ripa Euphratide vix putat tuendam. Ilua inſula æthala. Iphigenia Iphianaſſa. Lucretius. Iphianaſſæo turparunt ſanguine fœdæ. Iaſon Aeſonides ab Aeſone patre. Lydi ſeu lydii populi maioris Aſiæ aliter vocantur Mæonii, Mæoues, & Mæonidę. Virgi. li. 8. ō Męonię delecta iuuentus. Idem libro vndecimo. Ducis exemplum euentūq; ſecuti męonidæ incurrūt. Item & męonici. Oui. in epi. Deianyræ, Męonicas inter calathum tenuiſſe puellas. Ethruſci & Tyrrheni, quoniam

Tyrrhenus atys filius colonos ex Lydia duxit in Ithaliæ re-gionem, quæ nunc vocatur Ethruria. Gygei à Gyge, re-ge vt Crœſii a Crœſo. Statius libro duodecimo ſi patrium marathona metu, ſi tecta leuaſti Crœſia. Lydia vocat Tyr-rhenia, Mæonia, Ouid. libro. 14. Concurrit Latio Tyrrhe-nia tota. Laconia prouincia in Pelloponneſo aliter vocatur Oebalia & Tænaris à Tænaro promõtorio. Ouid. in Epiſt. Paridis. Tænaris eſt claſſi terra petita meæ. Idem in Epiſt. Helenæ. Excepit portu Tænaris ora ſuo. Lacones ipſi ſeu Laconici vocantur Oebalii, & Oebalidæ. Ouidius li. 1. Faſt. Protinus oebalii retulit arma Tati. Statius libr. 5. Theb. Ambiguo viſus errore laceſſunt oebalidæ geminiq;. Therapnei à Therapnis vrbe Laconiæ, patria Helenæ, Ouidius libro. 5. Faſt. Prima Therapnæo feci de ſanguine florem. Idem in Epi, Paridis. Nec dedignare maritum Rure Therapnæo nata puella phrygem. Tænarii & tænaridæ à Tænaro promõ-torio. Lybia terra Lybiſſa. Idem libro nono Terræq; in fi-ne Lybiſſæ. Lybici libiſſini, Marmarici à marmarica regio-ne africæ. Syllius libro tertio Marmaricis ales populis re-ſponſa canebat. Naſomonii & naſomoniaci a naſomoni-bus populis Lybiæ. Liguria ora liguſtica idem. Lycii pata-ræi, quoniam patara eſt vrbs Lycię. Statius lib. primo Theb. Seu te lyciæ pataræa niuoſis Exercent dumeta iugis. Lo-crenſes, Heſperii, ozolæ Lucani, Tanagræi à Tanagro flu-uio Lucaniæ, ſtatius. Tanagræumq; Phalanthum. Latini: Faunigenę. Syllius libro octauo Faunigenæ ſocio bella in-uaſere ſicano. Lucifer, Veneris ſtella, phoſphorus, Cythere ius ignis. Syllius li. 12 Haud ſecus Oceano rediens Cithere ius ignis Veſper, verſperugo, Heſperus, ſidus Veneris. La-cedæmones, lacedæmonii, Tyndarei a Tyndaro rege Oe-baliæ. & Helenæ patre. Vnde & ſyllius Tarentum vocat Tyndarium. Spartani, ſpartiaci, ſpartiatæ. ſidonius, ſpatiatæ rupium variatarum poſuere cruſtas. Lacedæmõ ſparta Idẽ Ligures, liguſtici, liguſtii, Genuenſes. Idem ſidonius. Qui liguſtiis, Euganeiſq; montibus oriebantur. Lipara inſula prius longonis & meligunis vocabatur, autor Plynius, li-

bro tertio Capitulo octauo. Leucadia peninsula prius vocabatur Neritis. Idem autor. Lutecia Parrhisii. Idem.

¶ Mantuani seu Mantoi dicti sunt a manto Tyresiæ filia. Aliter vocant Bianorei & Bianoridæ à Bianore Mãtus filio qui aliter vocat ocnus. Virgi. in Bucc. Nãq; sepulchrum Incipit apparere Bianoris. Stroza filius. Arua Bianoreis permutat Iberica campis. Politianus in manto. Quippe bianoreã manet hæc victoria gentem. Ocnæi ab ocno filio Mantus. Stroza filius. Orbita ab ocnæis euexit ad astra lacunis. Minciadæ & Mincigenæ à Mincio fluuio propinquo. Pontanus. Vos Minciadæ vos o mihi manes Este boni. Molossi, Epyrotici, Chaonii, Leucadii idem. Mysii Theutrantæi, theutrantii.

¶ Messenii. Pylii. Megarenses, megarici, Lelegii. Ouidius libro octauo Metamorpho. interea Minos lelegeia littora vastat.

¶ Mercurius Hermes. Macedones Pallenæi à pallene vrbe, vbi gesta est Gygantomachia. Statius libro quarto Syl. Et Pallenæos Phœbum laudare triumphos, Mediolani, mediolanenses, Insubres. Placet hic obiter aperire ethymum dictionis huius Mediolanum nam non temere reperias, qui hoc edisserat. Certum est imprimis vrbem hanc a Gallis conditam Cuius fundamentis iaciendis dum excauarentur fossæ, ferunt in terræ visceribus inuentam fuisse (mirum dictu) suem dimidiatim lanatam, a quo portento inditum sit Mediolanæ vrbi nomen, ad quod allusit Claudianus de nuptiis Honorii & Mariæ scribens. Continuo sublime volans ad mœnia Gallis Condita, lanigeræ suis ostẽtãtia pellem Peruenit. Item sidonius. Rura paludicolæ temnis populosa Rauenæ, Et quæ lanigero de sue nomen habet. Messana, Zancle. Marsi Celenæi. Statius lib. 2. Theb. Fœda Celenæa committere prelia buxo. Mare rubrum, erithreum. Miletus, Lelegeis, Phitiusa. Anactoria. Autor Plynius. Mars, mauors, marspiter, Gradiuus. Minerua pallas, Athena. Musæ, Camœnę. Neapolitani, parthenopei,

¶ Neapolis, Parthenope, Eubois. Statius libro. 1. Syl. Niti

dum consurgat ad æthera tellus Eubois. Nasamones Nasamonij, namoniaci. Normani, neustrici, normania, neustria.
Neptunus. neptunus, Ennosigæus. niobe tantalis à tantalo patre. nilus
Nilus. melo, naxos, Dia. Catullus namq; fluenti sono prospectãs
Orientales. littore Diæ. Orientales. Eoi, auroræ populi, Mennonii à mẽ
Memnon. none auroræ filio. nabathęi à nabathęa regione. Oui. lib. 1.
Meta. Eurus ad auroram, Nebathęaq; regna recessit. Oc
Occidentales. cidentales. occidui. Ouid. uesper & occiduo quę litora so
Tarthesius. le tepescunt. Tarthesii à tartesso vrbe Gadibus propinqua
Ouidius libro. 14. Presserat occiduus Tartessia littora phœbus, Tartessiaci. Sylius libro sexto, Iam Tartesiaco quos soluerat ęquore Titan. Hesperii.
Parthi. ℭ Parthi, parthici, achœmenii & achęmenidę ab ahęmene rege. Ouidius lib. quarto Metamorpho. Rexit achęmenias vrbes pater Orchamus. arsacidę ab arsace primo Parthorum rege. Lucanus li. primo plus illa vobis acie quàm creditis, actum est arsacidę phaetontiades, Climenides à cli
Helyos. mene matre, Helyades à patre Sole qui helyos gręcè dicitur. Ouidius ad Liuiam. Sic fleuit Climene, sic climeneides
Phocęi. altę. phocęi, phocenses, phocaici, Cyrrhęi, Castalii. padus,
Eridanus. Eridanus, phaëtontius amnis, à phaëtonte ibidem submerso Sylius lib. septimo. Nunquam phaëtontius amnis Sanguinea pontum curuasset decolor vnda. padosa messanicius, Bodincus. uide causam horũ nominum apud plynium, libro tertio. Cap. 15.
Puteolani. ℭ Puteolani, Dicarchęi à iusticiæ administrationis. Syllius libro octauo, prole Dicarchęa multo cum milite Graia
Gaza. petragorii, petragorici. persę Gazetici, nã gaza persarũ est opulentia. Sidonius. Vina mihi non sunt Gazetica, Chia, fa
Pannonia. lerna. Pannonia, pannonis, pestum, Posidonia, autor Plynius, parcę deę fatales, fata.
Parcę. Themicos. Pella. ℭ Phœnices, pygmalionęi, Agenoridę. pella vrbs Macedonię, Bunomus, Bunomea. parnasus Larnasus prius dicebatur Penelope, Icaris, Icariotis, pyratę, Cilices. pictones, pictauenses.
Pyratę.
Romani. 15 ℭ Peloponesus, apia pelasgia, arx Helladis, Romani romu

lei,romuli,romulidę Aeneadę ab Aenea. Iulei ab iulo. Lu canus libro primo phrigiiq́ penates Gentis Iuleę. Latiales Romulares. scithę, sitici, Riphei. Virgilius libro secundo Georg. Gens effrena virum Ripheo tunditur Euro. meotici a meotidę palude. Thermodontęi & thermodontiaci à thermodonte fluuio Statius libro. 12. Thermodontiaco lætum remeare triumpho. Boristenidæ ab eiusdē regionis fluuio. meotii, Tanaitici à tanai fluio. Sidonius Telluris Tanaiticum rebellem. Bosphorani. Idem plaudentes stupuere Bosphorani sacæ, Aramei. Plynius. lib. sexto Vltra sunt scytharum populi persæ illos sacas vniuersos, appellauere à proxima gente, antiqui arameos, sicilia, sicania Trinacria, trinacris, triquetra, triquetris vocatur Ouidius lib. quinto Meta. Vasta Gygantæis iniecta est insula membris Trinacris. Statius libro secundo Scr. Quid militibus promissa Triquetra. Lucretius libro primo insula quā Triquetris terrarum gessit in oris siculi, sicani, sicanii, Lilybæi à Lilybæo ꝓmontorio. Virgi. li. 3. Aeñ. Et vada dura lego saxis Lilybea, cęcis. Ennęi ab enna vrbe. Lyparei & Lyparenses à Lypara insula. Sidonius strauit sub Lyparensibus caminis. Taurominitani à taurominio monte Siciliæ, Arethusii & Arethusei, ab arethusa fonte siciliæ. Syl. lib. 14. Erigit subitas in spes arethusia proles. Claudianus lib. 2. de raptu, Quas arethusæi latices quas aduena nutrit alphe'. agatoclæi ab agatocle rege sicilię Syl. lib. 14. Hic agatocleis sedes ornata tropheis aeolii, Depranitani à Deprano ꝓmontorio iuxta siciliam sidonius agonem Depranitanum Troianę superstitionis imitari. Catinenses à Catina vrbe siciliæ de qua Syl. lib. 14. Tum catinę nimium ardenti vicina Typhoeo. Syrii, palestini, Orōtęi. syracusani, syracusii, arethusidę. scythia, męotis ora samos parthenia salaminii salaminiaci, sabini, sabelli, sabelici. sannites, sardinia ichnusa. Syl. lib. 12. inde ichnusa prius Grais memorata colonis mox Lybici sardus generoso sanguine fidēs herculis ex sese mutauit nomina terrę, sandaliotes strophades, plotę symplegades Cyanęę.

Sardinij. Troiani. Erichthonij. ❧ Syria, palestina, Iudæa, phœnicia Sardinii, Iolenses. Sarmatæ sauromatæ, Troiani, troes, troici, troiugenæ, Ericthtonii ab Erichtonio filio Dardani. Virgilius in cu.ce. Vrit Erichtonias oriens non ignibus arces. Idem. Erichtonias prostrauit funditus arces. idæi ab ida monte, Ilíi iliaci, iliadæ, Aeneadę, Hectorei Hectoridæ, Dardani, Dardanii, dardanidæ, sigęi, Teucri, Teucrigenæ, phriges, phrigii, Rhœtæi, pergamei, Laomedontęi. Laomedõtiadæ, Anchisæi Troia. Anchisiadę, Priamęi, Priamidæ, Troia, Teucria, Ilion, Ilios, Dardania, Pergamus, Troades, Iliades, Teucrides, Dardanides, mulieres Troianę Thessalici, Thessalidę, iolchiaci ab Iolchos. Iolcho Thessalię ciuitate. Virgilius in Cyri. Regis Iolchiacis animum defigere votis. Meliboei & Melibenses à Meliboea. Meliboea vrbe Thessaliæ, Pagasæi á Pagasa vrbe Ouid. lib. 7. Iamq; fretum Minyæ Pagasæa puppe secabant. Atracii, Atracius. Atracidæ, ab Atracio, qui magicas artes ibidem edocuit. Peneii à peneo fluuio. Ouidius lib. 12. Exigit Atracides, pe Lapythę. neiaq; arua pererrat. Lapytheii à Lapythis populis Thessaliæ. Idem Ouid. Et tum Lapytheia tecta Intrarant. Pele Pelion. thronii à populis eiusdem nominis. Peliaci à Pelio monte Oui. lib. 1. Fast. Sũmaq; Peliacus sydera tangat apex. pheræi Sene. Pastor pheræos Delius pauit greges. Ouidius in Episto. ipse reperto r opis vaccas pauisse pheræas Fertur Amphrysiaci ab amphyso fluuio. Sta. li. 1. syl. Aut amphrysiacó pastor de gramine carpsi. Pharsalii pharsalici. Luca. lib. 6. Qua iuga deuexus pharsalica porrigit Hemus. Hemonii, hemonidæ, Magnessi, Magnesii. Horat. lib. 3. car. Magnesam Hippolytem dũ fugit abstinẽs. politia. in Mãto. hemonidis refer & Brontẽ, Vulcaniaq; antra Val. Flac. li. 6. stãt littore fixi Hæmonidæ. Larissei à Larissa. Cẽtaurei à cẽtauris. Sta. sperchiusq; minax, centaureusq; Lycormas, Lapythonii à Lapythis. idem Statius, Confudere modos puerũ, lapythonia nympha, Ossæi ab ossa monte Statius li. 12. Nec bimbres Ossæi bello cecidere bimbres. Pholoetici à pholoe, Sidoni⁹ Non sic pholoetica monstra atq; pelotronios Lapythas Semeleius Euan miscuit, Aemathii, Philippæi à philippis

campis Thessaliæ. Lucanus. Romanas acies iterum videre Phili pi. Traces, thracii, thraicii, Mantini a mantinis Traciç populis. Virgi. in Cyri. Vos o mãtina si qui de gente venitis: Ismarii ab ismaro monte. Pangæi a pangæo Thraciæ promontorio. Ouid. lib. 3. Fasto. Iamq; erat ad Rhodopem pangæaq; flumina ventum. Odrysii a populis eiusdem nominis. Rhodopeii a rhodope mõte. Abderitani, ab abdera vrbe Traciæ. Martia. lib. 10. Abderitanæ pectora plebis habes Bistones, bistonii, bistonidæ a bistone fluuio. Oeagrii ab Oeagro fluuio Traciæ. Hinc Orpheus Oeagrius, Aedoni ab Aedone Thraciæ monte. Bosphorani, bosphorei. Sidonius. Bosphoreis Elephas inglorius ora tributis. Boristhenidæ a boristhene fluuio Traciç. Bap. Pius. Mitior ad sçuos aura Boristhenidas. Tracia, Bistonidis, Scythonis, terra Aedonis. Thessalia, Hæmonia, pharsalia, Aemanthia Aemathis, Thessalis ora, Driopis Macedonia, Pyrrhea.

¶ Tybris, tyberis tyberinus, Albula, Ouid. li. 2. Fast albula, quē Tyberim mersus Tyberinus in vndis Reddidit, Tebani, Echionii, echionidæ, ab echione Cadmi socio. Ouid. li. 5. Tristi victor Echionias si vir penetrasset in arces, Hiantii & Hiantæi. Ismeni, Ismenidæ ab ismeno fluuio. Learchæi a Learcho Athamantis filio. Ouidius lib. 6. Fast. Mœsta Learchæas mater tumulauerat vmbras. Athamãtæi ab athamante. Cadmæi a Cadmo. Labdacii & Labdacidæ a Labdaco rege patre Laii. Statius lib. 2. Theb. Labdaciũq; ducē præmissæ cõsona nocti. Ogygii, ogygidę ab ogyge rege. Theumesii a teumeso Bœotiæ mõte, Statius. Subit ore cauo teumesia cornus. Eryphilæi ab Eryphile Amphiarai vxore: Statius. lib. 4. Theb. Sic Eryphilæos aurũ fatale pēates Irrupit. Oedipodionii oedipodionidæ ab Oedipo rege Laii filio. Statius lib. 7. Ast ego non proprio diros impono labori Oedipodionidas. Idem lib. 10. Oedipodionii mittent diademata fratres. Megaræi a Megara Creõtis filia Statius. li. 12 Magno Megareia præceps Arua capit passu. Agenoridæ ab Agænore patre Cadmi. Statius libro 12. Exanimes in terga reducit. Pallor Agęnoridas, Draconigenæ, a denti

bus serpentinis à Cadmo satis, quibus nati sunt homines armati. Sidonius/ Quæq; Draconigenæ portas non clauserat hosti: Eadem ratione uocantur ophionii. Nam ophes græcè serpẽs dicitur latinè, seneca. Cadmæa proles, atq; ophionius ciuis. Amphionii, ab Amphione. Tyrii, Sarrani. Tyros Sarra. Tartessus, Catteia.

¶ Tempsa, temese. Thusci, Ethrusci Tyrrheni.

¶ Taurus mons, imaus, Edigis Paropanisus, circius, cãbades, Pharphariades, choatras, oreges, oroandes, nyphates autor Plynius li. 5. capite 27.

¶ Veneti, Eneti. Zephyrus, Fauonius.

¶ Auium nomina.

1 Aquila
2 Alcyones
3 Aedon
4 Aegocephalus
5 Alauda
6 Apiastra
Ardea
7 Asterias
8 Attagen
9 Acanthis
10 Accipiter
11 Anthus
Argatytis
Anser
12 Alectorides
13 Anas
14 Apodes
Aematopedes
Aesalus
Asiones
Auis icẽdiaria
15 Bubo
16 Caladrius
Caprimulgus
17 Carduelis
Cassita
18 Cenchris
Cercos
Cicina
19 Ciconia
20 Circanea
Cocyx
21 Coturnix
22 Curuca
23 Cycnus
24 Cypselus
25 Cataracta
26 Chlorio
Cynnamulgus
Cliuina
27 Cloreus
28 Cornix
29 Coruus
30 Cinclus
31 Corydus
Cissa
32 Columbus
33 Chenalopex
Calidris
Calcis
Crex
Cerula
Certhia
Collurio
Cephus
34 Drepanis
35 Epops
Esalos
Egitus
Erythacus
36 Falco
37 Ficedula
Frigilla
38 Fulica
39 Galerita
Galgulus
40 Gallus
41 Gallina
42 Grus
43 Glottis
44 Graculus
45 Gryphes

1 AQuila alitum regina dicitur, quòd altissimę volet, Ideoq; armigerum Iouis eam poëtę vocant. Congreditur magnis animalibus, vt ceruo, cuius cornibus insidet puluerulentas alas de industria concutiens, vt visu & oculis præpeditus decidat in cursu, mortuusq; fiat præda. Ferunt Aquilæ pennam aliis etiam rebus confertam non putrescere. Pullos suos probat ad solem, quem si sustinere nequeant, vt degeneres excludit. Opperit nō senio nec ægritudine, sed fame. Crescens enim rostri superioris aduncitas impedit, ne cibum queat capere. Quum senuit, grauantur eius pennæ & oculi. Cui rei vt medeatur,

quærit fontem, calorem in se colligit, & sanatur. In fontem ter se mergit, eoq; modo redire fertur ad iuuentutẽ. Hinc psalmographus. Renouabitur vt Aquilæ iuuentus tua. Plutarchus in Mario scribit aquilam geminos tantum pullos parere. Propterea nonnulli mentitum asserunt Museũ, qui scripsit Aquilam tres pullos parere, duos sustrahere, & vnũ alere. Aquilarum genera sex sunt teste Plynio. Melenatos colore nigricans, minima magnitudine, quæ sola aquilarũ fœtus suos alit, cæteræ fugant. Conuersatur in montibus. Secundi generis Pigargus albicante cauda, Tertii Morphos, cui vita est circa lacus, nigerrima est aquilarum, prominentiore cauda, Testudines frangit è sublimi iaciendo, Qua sorte periit Aeschylus poeta. Quarti percepterus vel perhocterus, morans per lacus, specie vulturina, alis minimis, reliquas magnitudine antecellẽs, sed imbellis & degener, nam succumbit coruo. Eadẽ ieiunæ semper auiditatis est & querulæ murmurationis. Sola aquilarũ exanima fert corpora, Cæteræ quum occidere, considunt. Quintum genus Halietus ceruice magna, lata cauda, circum mare versatur. Sextũ gnesion magnitudine media, colore subrutilo, rarum aspectu. Reliquæ aues quas Aquila petit ad prædã, gregatim sepenumero volant, vt resperssu pẽnarum hostẽ excęcet. Nidificat in petris & arboribus, A meridiano tempore operatur & volat, Prioribus horis ignaua sedet, donec impleãtur conuentu hominum fora. Eius pennæ mixtas auium pẽnas deuorant. Ex volatilibus nũq̃ fulmine tangitur. Pugna est illi in dracone, qui propterea eius oua consectatur auiditate malefica.

¶ Alcyones, aues septem diebus nidificant ante brumã, & totidẽ sequentibus pariũt. Duplex est earũ genus. Alterum vocale arundinibus insides, Alterum mutum ampliore corpore. Antiqui eas Alcedones vocabãt, Dies illi septẽ, quibus pariunt, Alcyonides, & Alcedonia vocãtur. Ouid. li. 11. Meta. Perq; dies placidos hiberno tẽpore septẽ incubat Alcyone pendẽtibus ęquore nidis. Tũ uia tuta maris, vẽtos custodit & arcet Aeolus egressu, p̃stat q; nepotibus ęquor.

Est Alcyon paulo maior passere, colore nigro, & cęruleo, qui Cyaneus vocatur. Dū procellosum est mare, si Alcyonum ossa obiiciātur, inducunt tranquillitatē. Ferūt insuper eas hanc à Ioue gratiā consecutas, vt in tempore solicitudinis suę serenos. 14. dies in hyeme accipiāt. Hinc Propertius tēpestate vexatus eas alloquitur & inuocat lib. 1. vbi ait. Et merito (quoniam potui fugisse procellā) Nunc ego desertas alloquor Alcyonas. Minores Alcyones canūt in arūdinetis. Collo sunt gracili & procero. Raro apparent, nec nisi circa solisticia, & in bruma, in aqua oua deponūt. De his Seneca in Agamēnone. Licet Alcyones Cæyca suum Fluctu leuiter plangente sonent, quū tranquillo male confisæ credunt se iterum Pelago audaces, fœtusq; suos Nido pauidæ titubante fouent. Pariturae Alcyones nidū instar conchę spinis incredibili duritia subtexūt, deinde ad mare deferentes, vndis imponunt, atq; illis se constipantes, dū vehuntur, fœtificant. Piscibus viuunt, Pariunt oua quina.

3 ¶ Aedon græcè, nobis Luscinia dicitur. Calfurnius. Vocalem superet si turpis Aedona bubo.

4 ¶ Aegocephalus auis est lyene carens.

5 ¶ Alauda plumam habet elatam in capite instar Galeritę. Vnde & Galerita a Gręcis dicit̄ Corydalus. Vocabulo Galligo Alauda, Hanc Plynius & Tranquillus aiunt Legioni dedisse nomen, quæ alauda vocabatur. De qua Cicero ad atticum. Antonius inquit, cum legione alaudarum ad vrbem pergere, pecunias municipiis comparare. Alaudarum duo sunt genera. Alterum terreum cristatum. Alterum gregale minore corpore & sine crista.

6 ¶ Apiastra auis meruit nomen ab apibus comedendis. Ardea auis dicitur velut ardua, q in sublime volet. Virgilius. Notasq; paludes Deserit, atq; altam supra volat ardea nubem. In mediis arenis tristis imbrem indicat, & etiam quum altior volat. Lucanus lib. 5. Quoq; ausa volare ardea sublimis pennę confise natanti. Eius tria sunt gnera. Pulla natura sagax, & victus prouida, color prauo. Reliqua duo pulchro. Ardeam gaza Erodium vocat.

7 ℂ Asterias auis est ex Ardearũ genere, dicta à colore astrorum. Docilis est humanæ vocis, frequens in Aegypto.

8 ℂ Attagen seu attagena auis Asiatica inter cibos electiles quondam numerata est, maxime quæ in Ionia nascitur autore Gellio. Hinc Attagen Ionicus vocatur. Plynius. Attagen maxime Ionius celebratur vocalis alias, captus vero obmutescens, quondam existimatus inter raras aues. Martialis. Communem'q; duobus Attagenam. Idem, Inter sapores fertur alitum primus Ionicarum gustus Attagenarũ.

9 ℂ Achantis auis est stridula, quæ pascitur spinis & carduis. Vnde & Carduellis dicitur. Virgi lib. 3. Georgi. Littora'q; Alcyonem resonant, & Achantida dumi. Calfurnius. Astyle credibile est, si vincat Achantida cornix. Gaza Ligurinũ interpretatur.

10 ℂ Accipiter auis est rapax & prędatoria, dicta ab accipiendis auibus. De qua Martialis. Prædo fuit volucrum, famulus nunc aucupis, idem Decipit, & captas non sibi mœret aues. Imbelles volucres insectatur vt columbas. Quod studium prædæ Stroza filius graphice describit, his verbis. Qualis hyperboreus celerem de nube columbam Accipiter super instat agens, propior'q; fugaci Fit magis atq; magis, iam'q; huc iam'q; exigit illuc, Alarum ad sonitum trepidantem & sæua pauentem. Seneca. Qualis accipitris minas Fugit & sparsos metu Colligit fœtus auis. Aucupatur hæc volucris quadam societate cum homine, maxime circa Amphipolim Thraciæ, vbi homines ex syluis & arundinetis exitant aues; Illi superuolantes deprimunt. Captas cum iis diuidunt aucupes. Iones Cymindin vocant. Accipitrum genera. 16. ponit Plynius Circon claudum altero pede prosperrimi augurii, nuptialibus negociis & rei pecuariæ, Triorchem à numero testium, Buteonem Romani vocant, Esalona Græci vocant, qui solus omni tempore apparet. Varius est omnium in præda modus, Alii non nisi ex terra auem rapiunt. Alii circa arbores volitantem, Alii sedentem in sublimi, Aliqui volãtem in aperto. Accipitres Massiliæ humi fœtificant nec alibi nascuntur, Non come-

dunt auiũ corda. Nocturnus accipiter Cybindus vocatur, rarus in syluis, minus interdiu videns. Bellum gerit internecíuum cum aquila. Odit hęc volucris & refugit radicem syluestris Asparagi, Propterea aiunt tutas esse villaticas aues, si quis eam extruxerit in villa.

11 ¶ Anthus aquatilis est magnitudine Frigillę. Argatylis auicula est, nidum filis lineis intexens aditu angusto. Anseres stomacho sunt calidissimo. Gaudent herbis riguis & frigidis, Laurum non attingunt. Cor eorum olim fuit laudatissimum inter mensarum cupedias. Scipio vel Metellus, aut vt alii malunt, Sessius primus docuit anseris iecur esse optimi saporis. Propter quod olim seruabatur in corte. Martialis libro tertio. Vagatur omnis turba sordidæ cortis Argutus anser, gemmeiq́ pauones.

12 ¶ Alectorides aues rostro sunt oblongo, cursu agili, hominem amant. Capiuntur inter sepes hortorum & vinearum.

13 ¶ Anas iuxta paludes parit, & statim à partu aquas petit. Aquilã formidat. Huius auis pectus tantum & ceruix gulæ dabatur. Martialis. Tota quidem ponatur anas, sed pectore tantum Et ceruicæ sapit, cætera redde coquo. Volant Anates protinus in sublime, atq́ è vestigio cœlum petunt etiã ex aqua. Purgant se herba siderite, quum quid molestũ comederunt. Anates ponticæ venenis viuunt.

14 ¶ Apodes carẽt vsu pedum, specie sunt hirundinum, nidificant in scopulis. Cernuntur toto mari. Circunuolitant naues. Nulla his requies nisi in nido, aut pendent, aut iacent. Aematopodes aues sunt aquatiles peculiares Aegypto. Aesalus auicula est, q̃ oua corui frangit. Ouidius. Nescius ãsumptis Priamus pater Aesalon alis. Aluco auis est nocturna maior Gallo Gallinaceo. Asiones capiuntur saltatione quadã ridicula, quã scopam vocant. Maiores sunt noctuis, colore plumbeo, alis albo sparsis, duabus pennis à ciliis ad tempora pendentibus. Auis incẽdiaria dicta est, ꝙ incẽdiis nascatur, Ea est inauspicatissima. Propterea ea visa vrbes quandoq́ lustratæ leguntur.

15 ¶ Bubo auis est feralis debilis ad volatũ, i cauernis locisq́

desertis cõmorans. Noctu volitat solus, Deserta incolit desolataq́ꝫ & inaccessa loca. Non habet cantũ vocalẽ sed gemitum. Propterea visus in vrbibus suspicionẽ affert & portentum futuri mali. Quum Capitolium intrasset Sexto Papellio Istro & L. Pediano consulibus, vrbs lustrata est. Plumæ sunt ei velut aures. Bubonis pedes vsti cum pulpagine herba auxiliantur contra serpentes. Eius cor impositũ sinistrę mãmę mulieris dormiẽtis efficit vt oĩa secreta pnũciet. Aiunt præterea ferentes ipsum in pugnã fortiores fieri, Itẽ sanguine pulli bubonis crispari capillum, Cinis oculorum eius collyrio mixtus claritatum oculis facere promittitur.

16 ¶ Caladrius auis est albi coloris. Caprimulgi aues sunt maiores paulo merulis, eodem fere aspectu quę nec interdiu vident, nec videntur. Nocturno tempore sunt furaces. Dicuntur autem caprimulgi, ꝙ stabula intrent, caprarũq́ꝫ vberibus propter succum aduolent. Qua iniuria vber emoritur, & caprę cęcitatem contrahnnt,

17 ¶ Carduelis auicula est capite rubro, alis luteis, albo nigroq́ꝫ distinctis. Semine carduorũ pascitur, vnde illi inditũ nomen. Cardueles imperata faciunt autore Plynio, nec voce tantum, sed pedibus & ore pro manibus. Cassita auicula est, quæ habitat & nidulatur in segetibus. Festiuus est de ea apologus apud Gellium lib. 2. cap. 29.

18 ¶ Cenchris auis est ex accipitrum genere, quæ aliter à tinnitu vocis appellatur tinungulus. Cercos auis est de genere accipitrum, altero claudicans pede, quam aliter buteonem dici aiunt. Cicina auis est nocturna.

19 ¶ Ciconiæ lingua carent, Nutriuntur à Thessalis cõtra serpentes, quos perimunt. Nidos repetunt, hyemis aduenę cũ gruibus, noctu tantum volant. Parentes senio cõfectos nutriunt insigni pietate. Propterea Aelianus ait eas deorũ beneficio in quibusdam insulis conuerti in homines. Et Petronius arbiter ciconiam vocat pietati cultricem, his verbis. Ciconia etiam grata peregrino hospita, pietati cultrix gracilipes, choralistria, Auis exul hyemis, titulus tepidi tẽporis, Næquitiæ nidum in cacabo fecit meo. Imago eius

olim solebat insculpi in scœptris regũ, quo eorum pietas & industria indicaretur. Veniunt Ciconię è longinquo eodem modo, quo grues. Abituræ congregantur in loco certo, & sic comitatæ vt nulla sui generis relinquatur, nisi forte captiua. Certaturæ in serpentes Origano herba se fouẽt. In fidenate agro nidum non faciunt. Ciconiarũ imago.

20 ℭ Circanea meruit nomen à circuitu quem facit volitans. Cocyx auis nidulatur semper in nidis alienis maxime palumbiũ. Est de genere accipitrum, licet aduncos nõ habeat vngues. Procedit vere, occultatur ortu caniculæ. Aliter vocatur cuculus. Interficitur à suo genere, mutat vocẽ. Parit singula oua, raro bina. Subiicit pullos, ꝙ sciat se inuisam cunctis auibus, ac propterea nõ fore tutam generi suo stirpem opinatur, nisi fefellerit. Cocyx. Cuculus.

21 ℭ Coturnix aliter dicitur Ortygometra à sono vocis. Hic etiã Delos Ortygia à coturnicum multitudine. Coturnicibus veneni semen gratissimus est cibus. Propterea dãnatæ sunt mẽsis, tum etiã ꝓpter comitialẽ morbũ, quẽ solæ animaliũ sentiũt ꝑter hominem, Ad nos anteueniunt q̃ grues. Terrestres sunt potius q̃ sublimes. Nidulantur in segetibus aut gramineis locis. Austro non volant, aura tamen vehi volunt propter modicas vires & pondus corporũ. Quum redire volunt comitatum solicitant, nę quã rapiat accipiter. Eas vulgus nunc appellat qualeas. Ortygometra. Comitiali morbo Coturnices laborant.

22 ℭ Curruca auicula est, quę alienos pullos nutrit suos esse putans. Fouet enĩ oua cuculi. Iuuenalis Saty. 6. Tu tibi nũc Curruca places, fletumq́ʒ labellis Exsorbes.

23 ℭ Cycnus auis est candida maior ansere, argutę vocis, qui imminente morte dulcissime cãtat, & velut funus propinquũ deplorat. Ouid. Sic vbi fata vocant, vdis abiectus in herbis, Ad vada Męandri cõcinit albus olor. Idem. Dulcia defleta modulatur carmina lingua, Cãtator Cycnus funeris ipse sui. Idẽ. Veluti canẽtia dura Traiectus pẽna tẽpora cantat olor. Poëtæ fabulantur Cycnũ fuisse amatorẽ Phaẽtontis, postq́ʒ eius ruinã, mutatũ fuisse in hanc volucrẽ. Mitis est. Infestatur ab aquila, cui tamen fortissime resistit, Ha- Cycnus.

bitat in locis amenis circa fluuios, Frequens est apud Caystrum, & Caystrum, vt docuimus in Cornucopiæ. Pythagoras opinabatur immortalem esse animam cycnis, ac propterea lætari imminēte funere. Sacri sunt Apollini, ob præsagium finis. Mutua carne vescuntur inter se. De his Lucre. lib. 4. Vallibus & cycni nece dotorti ex Helyconis. Quum liquidam tollunt lugubri voce querebam. Virgi: Et longa canoros Dant per colla modos.

24 ℭ Cypseles auis nidum facit ex luto in modū Cistellæ. Cypseli ab aliis vocantur Apodes. Nidificant in scopulis.

25 ℭ Cataractis Iuba apud Plynium testis est esse dentes oculosq; igneo colore, cætero candidas tradens. Duobus semper ducibus vtuntur. Altero qui ducat agmen, altero vero qui cogat. Scrobes excauant rostro, inde crate consternunt & operiunt terra, quam prius egresserunt. In his fœtificāt, Binæ sunt fores omnium scrobibus. Orientem spectant, quibus eunt in pascua, occidentem, quibus redeūt, Aluum exoneraturæ subuolant semper & contrario flatu Eas habet isula, in qua tumulatus est Diomedes. Hic Diomedeas aues nonnulli vocant, cuius ædem pleno gutture & madentibus pennis quotidie perluunt, & purificant. Propterea poetæ fabulati sunt Diomedis socios in earum effigies mutatos, autor Plynius.

26 ℭ Chlorio auis est viridis, magnitudine turturis, quæ hyberno tempore non delitescit, sed æstiuo per solstitium apparet, male volat. Docilis est & ingeniosa, tota lutea. Cynnamulgus auis arabica nidificat in surculis Cynnami. Eius nidos acolæ nisi sagittis, & plumbatis iaculis disiicere nequeunt, quod faciunt mercis gratia. Cliuinam quidam clamatoriam dicunt, Labeo prohibitoriam; Apud nigidium subis, quæ aquilarum oua frangat.

27 ℭ Cloreus auis est coruo inimica, cuius oua noctu exquirit, vt ille huius.

28 ℭ Cōmēdatur fides & castitas corniciū in matrimonio. Nā extincta cōsorte, alteri viduitas manet īpolluta. Propterea antiquitus in coniugiis vocabatur ad auspiciū cōcordię & pudicitiæ

pudicitię. Nocturnę aduersant cornices inuicemq; oua sibi suffurant. Inauspicatæ sunt garrulitatis, vnde Virg. Sæpe sinistra caua pdixit ab ilice cornix. Volātes pullos aliquādiu pascunt. Inauspicatissimæ sunt fœtus tempore, qui accidit post solstitium. Nucum duritiam si rostro perfringere nequeant, in altum volantes, in saxa & tegulas iaciunt iterū ac sæpius, donec quassatam perfringere valeant. Ardeolas amant. Cornicis cerebrum coctum & in cibo sumptū remedio est ad cerebri & capitis dolores. Si contra aquam clangores dederit, perfundens sese, pluuiam præsagit. Virg. Tūc cornix plena pluuiā vocat improba voce, Et sola in sicca secū spaciat arena. Luc. lib. 5. Quodq; caput spargens vndis velut occupet imbrē, Instabili gressu metit littora cornix. Cornicis cerebrū.

29 ¶ Corui media æstate sitiunt, in cuius initio profluuio vētris sunt obnoxii, propterea tunc abstinent ab humore. Eorum oua prosunt atrandis capillis. Tauros inuadunt, & ex omī corpore oculos appetunt maxime. Humanam imitāt vocem. Vnde & historiis Romanorum legimus fuisse coruum, qui Romanum populum nominatim salutaret, maxime Germanicū & Drusum Cæsares. Martialis ꝓpterea coruum salutatorem vocat. In regionibus fœcūdis gregatim volant, In sterilibus bini. In cibi & escæ penuria parētes senio confecti pullos cōcerpūt. Hinc adagiū. Mali corui malū ouū. Cameleōtē occidūt, qui ne victoribus noceat, Lauro infestū virus extingūt. Cloreū oderūt cuiꝰ oua suffurant. Esalō quoq; auicula eorū oua frāgit. Generāt ante solstitiū Aegrescūt sexagenis diebus, pariūt quos, Ore coeunt. Inauspicatū pręsagiū afferūt quū glutiūt vocē, velut strangulati Corui aquatici naturaliter caluēt, corui singultu quodā latrātes & se cōcutientes. si continuauerint, ventos pręsagiūt si vero captim vocem resorbebunt, ventosum imbrem. Coruorū oua. Oliuo de Coruo. Prouerbiū. Clorus. Esalon.

30 ¶ Cinclus auicula est palmipes iuxta mare viuēs. Astuta est hęc volucris & difficilis captu. Capta nihilominus subito mitescit. Culū cōtinuo mouet, debilis est posteriore corporis parte, Propterea quū nō sit aptus cōgerēdo sibi nido, incubat alieno. Hinc prouerbio cinclos dicimus pauperes. Prouerbiū.

31 ¶Coridus vilissima est auicula. quæ quum non sit canora strepit tamen vtcunqꝫ inter aues mutas. Hinc adagium natum. Inter indoctos etiam Corydus sonat. Cissa auicula est imitatrix humanæ vocis.

32 ¶Columbus propter genuinum timorem nidificat in summis locis. Fœtui plærumqꝫ indulget. Vnde sacer Veneri esse creditur. Parientibus fœminis mares subueniunt, & oua incubant, quum illæ nequeunt. Bina pariunt oua, primũ marem, deinde fœminã, Fidem seruant in matrimonio. Mutua semper illis ante coitũ est exosculatio. Nihil illis fœcundius, quadragenis diebus cõcipiunt interuallũ tantũ ad ęquinoctiũ facientes. Varro ponit duo genera columborũ agrestę qd̄ in turribus & culminibus villarũ habitat domesticũ domi pascit. Colũbę communę seruãt domũ. Nec nisi cęlibes & viduę relinquũt, Imperiosos mares etiã iniquos ferunt: Nã tũc suspicio est adulterii quãuis natura nõ sit. Tũc pleno gutture obmurmurant, & plærũqꝫ rostro feriũt. Facta demũ cõciliatione sese obsculant. Aequalis vtriqꝫ sobolis amor. Hinc fœmina tardius ad pullos intrante orit interdũ castigatio. Quũ bibunt, colla nõ resupinãt. Largè bibũt iumentorũ modo. Purgant se herba, quę vocat Helxine, Viuũt colũbę annis octonis, Legumina amãt, q̄ vocant Craca. Amicę sunt pauonibus, Aquilis & accipitribus odiosæ.

33 ¶Chenalopex dicit ex vulpis et anseris forma audax in felē & aqlam, à quib⁹ infestat. Fœt⁹ tãta charitate cõplectit, vt aucupi obuiũ sese offerat, quo fugę tẽpus pbeat suis pullis. Freques olim fuit apud Britãnos, & in mẽsarum delitiis. Calidris auicula est colore cinereo varie distincta. Chalcis mõtes icolit colore niger, magnitudine accipitris, forma tenui & oblõga apparet raro. Crex auis est pugnax & ad cõparãdũ victum ingeniosa. Certhia ingenio est audaci, voce clara nidificat in arboribus. Cęrulea auicula est saxatilis, colore sui nominis & tenui rostro. Collurio vescit hisdē cibis quib⁹ merula, Capit hyemali tpe. Cephus auis est multis operta plumis, exiguo corpore, quæ vociferat pariens. Hic adagiũ. Cephus parturit, In eos qui magna pollicent.

4 ¶ Drepanis auis est sine pedibus rarissime apparens.

5 ¶ Epops auicula est sordida & cristata, quæ aliter à sono vocatur Vpupa: Esalos auis est de genere accipitrum, quæ apparet omni tempore. Aliter vocatur Buteo. Infesta est coruo, cuius oua etiam frangit. Egitus auicula est inimicitias cum asino exercens. Eritacus auis est solitaria, quæ nunquam fere in eodem saltu nisi vna reperitur. Hanc Gaza syluiam & rubeculam interpretatur. De hac ortum est adagiũ Vnicum arbustum haud alit duos Erithacos, in eos qui eodem munere concorditer fungi nequeunt. Vupupa. Esalos. Buteo. Egitus. Eritacus. Prouerbiũ.

36 ¶ Falco auis est rapax & prædatoria curuatis & aduncis vnguibus de genere accipitrũ. Varii autem generis sunt Falcones. Est quem britannicum vocant, aquilæ magnitudine, capreolos inuadens. Alium vocant Gyrofalcum à gyro & circuitu, quo in minores vtitur, vt eas agat in Prædam. Tertium montanum. Quartum peregrinum, cuius generis Falcones nidificãt in altis montibus. Quintum gibbosum, qđ breuitate colli & allis eminentibus insignis gibbo videat. Britannicus. Gyrofalcus. Montanus. Peregrinus. Gibbosus.

37 ¶ Ficedula nomen sumpsit à ficubus quibus vescitur. Martialis. Quum me ficus alat, quum pascar dulcibus vuis Cur potius nomẽ nõ dedit vua mihi. Formã & colorem mutãt ficedulæ. Hoc solum nomen habet autunno, Postea Melãcorphi vocantur. Frigilla dicta est à frigore, quo cãtat & viget, æstate moratur in locis calidis, hyeme frigidis. Melancorphi. Frigilla.

38 ¶ Fulica auis est aquatilis degẽs prope stagna & lacus. Nomen sumpsit à furuo colore. Paulo maior est columba. Pullos aquillæ ante tempus exclusos nutrit. Matutino clangore tempestatem præsagit, & quum ludit in litore. Virgilius lib. 1. Georg. Iam sibi tũ curuis male temperat vnda carinis Quũ medio celeres reuolãt ex æquore mergi, Clamorẽq; ferunt ad litora, quunq; marinæ In sicco ludunt fulicæ.

39 ¶ Galerita plumã habet in similitudinem galeri, vnde & nomen sumpsit. Ea assa & in cibo sumpta coli vitiũ efficacissime sanatur. Autore Plynio. Galgulus auis est, quam si inspexerit affectus morbo comitiali sanari dicitur. Contra vero auis emori. Alitur ligno, frequẽs est in peloponneso. Galgulus.

Gallus Latonæ charus. ℂ Gallus nuncius est lucis Latonæ charus, quòd ei parienti astiterit. Mortua fœmina oua incubat gloriam sentit; noscit sydera, it cubitum cū sole, imperitat suo generi, & regnū in quacūq; domo fuerit exercet. Certāt inter se Galli studio gloriæ, Canūt in victoria, & se principes testantur; victi, occultātur, Lucēq; & hominū aspectū refugiunt. gradiuntur alta ceruice, & elatis crist is Cœlū cerebro aspiciūt in sublime falcatas erigunt caudas, Terrori sunt leonibus: Vnde Lucretius Quē nequeūt cōtra rapidi cōstare leones, Inq; tueri, ita cōtinuo meminere fuga, Nimirū qa sunt Gallorū in corpore quædā Semina quæ, quum sint oculis immissa leonū, Pupillas interfodiūt, acrēq; dolorē præbēt, vt nequeāt cōtra durare feroces. Itē Politianus in Rust. Stat ceruix ardua, qualē Præfert Marmaricis metuēda leonibus ales, Ales quæ vigili lucē vocat ore morātē, pugnacissimi Galli olim nascebant apud Tanagrā & Rhodū secūdus honor fuit melicis & Chalcidicis teste varrone. Nobiles quōdā habiti sunt in auguriorū obseruatione. Victoriā Bœotiis aduersus Lacedęmonios psagiuerūt, quū tota nocte cecinissent, castrati desinūt canere, pgami omibus ānis Gallorū ceu gladiatorū spectaculū publice edebat. Plynius scribit Alectorias gēmas reptas fuisse i vētriculis gallinaceorum cristallina specie & magnitudine fabę, Gallinacei nō atigunt vulpibus, q iecur eius animalis ederit. Acini Ligustri sanāt Gallinaceorum pituitas, Sacri sunt soli cui venieti assurgūt, & quo quū eūt dormitū, vt diximus. Cōtra serpētes & miluos p gallinis dimicāt, vnicus gallus sufficit multis gallinis Huius naturā scite admodū & ingeniose describit politianus in Rust. dicēs. adde gregē cortis. cristatarūq; volucrū Induperatores, laterū q sydera pulsu Explaudūt, vigiliq; citant Titana cāore, Et regnū sibi marte parāt, qppe obuia rostris rostra ferūt, crebisq; acuūt assultibus iras. Ignescūt animis & calcē calce repulsant Infesto, aduersumq; affligunt pectore pectus. Victor ouans cantu palmam testatur, & hosti Insultans victo, pauidum pede calcat iniquo. Ille silet, latebrasq; petit dominumq; superbum Ferre gemit, comes it

merito plebes cætera regi, Formoſo regi cui, vertice purpurat alto faſtigatus apex, dulciq́ʒ errore coruſcæ Splendeſcunt ceruice iubæ, perq́ʒ aurea colla, Perq́ʒ humeros it pulcher honos, palea ampla decenter Albicat ex rutilo, atqʒ toroſa in pectora pendet Barbarum in morem, ſtat adunca cuſpide roſtrum, Exiguũ ſpacij roſtrũ. flagrãtq́ʒ tremendũ Raui oculi, niueasq́ʒ caput late explicat aures. Crura pilis hirſuta rigent, iuncturaq́ʒ nodo Vix diſtante ſedet, durus ueſtigia mucro armat, in imẽſum pinnæqʒ hirthiq́ʒ lacerti protenti excurrũt, dupliciq́ʒ horrentia vallo Falcatę ad cœlum tolluntur acumina caudæ. Ipſe ſalax totam fœcundo ſemine gentem Implet, & oblongo nunc terrã ſcalpurit vngui, Rimaturq́ʒ cibos, nunc edita nubila viſu explorat cauto, non illum ſquamea tuto Aggreditur ſerpens, non raptor ab æthere miluus. De Gallis & Gallinis vide varonem libro tertio de re Ruſtica Cap. 9.

41 ℭ Gallinarum varia ſunt genera. Cortales quæ corte aluntur. Ruſticæ ſimiles ſunt fere villaticis, quæ decipiuntur ab aucupe. Numydicæ variis ſparſæ plumis, Aliter vocant meleagrides a meleag; i tumulo quas poëtæ fabulantur ex ſiliabus Oenei (qui Meleagri fuit filius) mutatas fuiſſe in has uolucres. Albertus magnus ſcribit Gallinã fuiſſe apud Macedones, q̃ duodeuiginti ouaſcerit, & ex quolibet eorum duos ſuſceperit pullos. Aiunt Gallinas non poſſe interfici ab aſpide, quo die ciminum animalis fœtidiſſimi comederint. Villaribus Gallinis religionem ineſſe ſcribit Plynius. Nam inhorreſcunt edito ouo, ſeſeq́ʒ excutiunt, & circumactæ purificant, aut feſtuca aliqua ſeſe & oua luſtrant. Gallinas ſaginare Deliaci cœpere Vndecim annis ante tertium punicum bellum lege C. Fannii conſulis interdictum eſt ne quid volucrum in cœnis proponeretur præter gallinã vnã quæ nõ eſſet altilis Gallinis inimiciſſima eſt pituita maxime inter meſſis & vindimiæ tẽpus, Pipire eſt gallinarum, vt boum mugire, Politianus. Pipia inuolucer pullus.

42 ℭ Grues æſtate aduenæ æthera tranãt triãguli figura. Lapides pedibus librãt contra vim ventorum. Gerunt bellũ

cum pygmæis. Ducem quem ſequantur eligunt. Habent &
in extremo agmine diſpoſitos qui viciſſim acclament, ne
qua deeſſe videatur item qui gregem voce contineant. Ex
his nonnullæ excubias agunt nocturnas, lapillum pede ſu
ſtinentes, qui laſſatis ſomno decidens indiligentiam ſono
coarguat, Cæteræ dormiunt capite ſubter alam condito;
alternis pedibus inſiſtentes. De his Lucanus lib. quinto ſcri
bit Strymona ſic gelidum bruma pellente relinquunt potu
ræ te Nile grues primoq; volatu Effingunt varias viſu mõ
ſtrante figuras. Mox vbi percuſſit denſas notus altior alas,
Confuſos temere immixtæ glomerantur in orbes, Et tur-
bata perit diſperſis litera pennis. Cæterum grues ſilẽtio vo-
lantes p ſublime ſerenitatẽ præſagiunt. Feſtinantes verò tẽ
peſtatem. Ferunt eos nullis omnino laboribus delaſſari, qui
neruos ex alis & cruribus gruis habeant, Purgant ſe gru-
es iunco paluſtri, Dicuntur aliter Naupliadæ volucres &
Palamedis aues, quoniam Palamedes Nauplii filius ex
earum ordine tres literas reperiſſe fertur Politianus, Clan
gunt Naupliadæ volucres. & peruia pinnis Nubila con
ſcribunt.

43 ℭ Glottis quam Gaza lingulacam vertit, linguam exe-
rit, Quum peregrinatur, ducitur pœnitentia in volatu
propter laborem. Reuerti demum incomitatam piget,
& ſequi, Nec vnquam plus vno die cœpto volatui inſi-
ſtit, & in proximo hoſpitio conſidit. Verum inuenitur alia
antecedente anno relicta. Simili modo in ſingulos dies, in
44 quit Plynius.

ℭ Graculi coluntur in Lemno propter locuſtas, quarum
exitio, occurunt aduerſo volatu. Loquaces ſunt & obſtre-
peri, Graculæ annuum faſtidium lauri folia purgant. Gra-
culi ſero à pabulis recedentes hyemem preſagiunt, Gracu-
lus ab Ariſtole vocatur Coracias à coruina nigredine, ro-
ſtro tamen rutilo. Docilis eſt & facile manſueſcens. Gauia
volucris eſt litoralis colore cinereo, nidificans in petris.

45 ℭ Griphem habet India quadrupedem volucrem, recuruis
vnguibus, dorſo nigrum, priori parte purpureum, alis albi-

cantibus, ore aquilino, igneis oculis, difficilem captu, nisi capitur pullus & inuolucet. Nidificat in altis montibus. Cõgreditur cuiuis ferè animali. Equis infestus est maxime. Vnde Virgilius. Iungentur iam Gryphes equis. Aurum fodit apud Bactrianos in desertis locis. & prope accedentes abigit. Nidos ex eo sibi texit. Ad quod arripiendum numerosæ hominum turmæ simul eunt magno periculo, Superat elephantos & dracones, & omnia animalia, præter Tygridem, quam propter leuitatem nequit arripere.

46 ℭHirundines auiculæ sunt loquaces & garrulæ, quæ aduersę coeunt pręter naturam cæterarū auium. Deficiente Luna imbre sese perfundunt, & humi obuoluuntur, donec materiam repererint, qua nidum sibi sternant. Quinq; numero pariunt, quos magna nutriunt æquitate. Nam portionem singulis alternant & distribuunt, habita ætatis ratione. Incipiunt enim à primo sensim ex ordine continuantes ad minimum natu. Si viderint pullos suos non satis moliter iacere, lanam ab ouium dorso exerunt, & iacentibus substernunt. Quinetiam excæcatis herba quadam visum restituunt. Aristoteles ait esse albas in Samo insula quibus excæcatis lumen iterum restituitur, Cecina volaterranus compræhensas hirundines, nuncias belli mittebat amicis, in nidum pristinum redire solitas. Hibernis mensibus discedunt hirundines. Solæ ex his quæ aduncos nõ habent vngues, carnibus vescuntur. Thebas non subeunt, quod vrbs illa sæpe numero capta sit. Constructos luto nidos stramento roborant. Inopia luti puluerem aqua pennis madefactum spargunt. Nidū ipsum mollibus flocis & culmis consternunt. Pullorum excrementa magna mundicia egerunt. Sunt nonnullæ, quæ ripas excauāt & in tærra fœtificāt. Nõ sunt obnoxiæ rapinis cæterarū auiū. Ex volucribus indociles sunt hirūdines, vt ex terrestribus mures. Bis anno pariūt. Oriunt ante delphini ortū. Nā deprę̄hensæ intereūt. Tempestatē præsagiūt, si iuxta aquam volitantes ipsam pēna sæpe percutiant. Chelidoniā herbā inuenerūt, qua oculis pullorū in nido visum restituūt erutis ēt oculis. Hirūdinē

Prouerbiu. sub tecto ne recipias, adagium est, quo monemur ut a conuentu & contubernio verbosorum hominum caueamus.

47 ¶Hybris auis ex accipitrum genere raro interdiu apparet Nam tunc modice videt. Contra vero venatur noctu. Pugnat cum aquila acriter adeo, vt ambæ mutuo assultu implexæ quandoq; deferantur in terram. Harpa. Harpa auis est bellū gerens cū Triorche. Herodius. Herodius auis est litoralis frequens in diomedæa insula. Vescitur conchis, quas per calorem discuneatas inuenit. Blanditur græcis aduenis, vt nōnulli voluit.

48 ¶Ibis auis ægyptia duplex est, altera nigra, altera vero Ciconiæ prope simillis, quæ serpentibus vescitur. Cicero li. I. de natura deorum. Velut Ibes maximam vim serpentiū conficiunt, quū sint aues excelsæ, cruribus rigidis, corneo proceroq; rostro auertunt pestē ab ægypto, quū volucres angues ex vastitate Lybiæ vento Africo inuectas interficiūt atq; cōsumunt, Ex quo fit, vt illæ viuæ nec morsu noceant nec odore mortuę. Eam obrē inuocantur ab ipsis ægyptiis Ibes. Hæc auis aduncitate rostri per eam partem se perluit, Immusulus. qua ciborum onera reddi solent. Immusulum aliqui arbitrantur esse vulturis pullū. Massurius apud Plynium opinatur esse pullum aquilæ, priusquam albicet cauda,

49 Lagos. ¶Lagopus auis pedes habet leporino villo. Vnde inditū illi nomen. Nam lagos græce dicitur lepus latine. Candida est reliquo corpore, & columbarum magnitudine. Martialis lib. 7. Si meus aurita gaudet Lagopode Flaccus.

50 ¶Larus auis est nigra habitans prope aquas in quibus degit, vt etiā in terra. Voracis & rapacis est naturæ, latoq; oris Prouerbiu. rictu. Hinc larus hians, prouerbio dicitur homo auiditatis nimiæ.

¶Lusciniam Græci Philomelam vocant. Hæc dum oua
51 quodam velut sinu corporis & gremio fouet, spaciosæ noctis laborem assiduis fallit canticis. Verno tempore frondescentibus arborum ramis dies. 15. continuos persistit in cantu. Volaterranus Homeri de ea versus citat, quos hunc in modum latinos fecit. Pandaris vt quondam florente ætate puella vere nouo ramis densa super arbore mœstū ingemi

hans carmen variis loca cātibus implet. Vnica hæc auis par uo corpusculo paruulisq; faucibus varios emittit cōcētus, & diuersa cātica, quę tot exquisitis tibiarū tormētis ars hominum excogitauit. Hęc auis cecinisse fertur in ore infantis Stesichori. Concertāt inter se. Victa morte finit sępe vitā spiritu prius deficiente q̄ cātu. Iuniores versus accipiunt, quos imitentur. Audiūt discipulę intētione magna, vicibusq; recitāt. Intelligitur in docēte repręhensio & correctio. Durat hęc argutia. 15. diebus. Aestu aucto aliā habent vocē non modulatā aut variā. Mutatur & color, hyeme nō cernunt. Pariunt vere primo cōplurimū sena oua. Hæc & alia multa habet Plynius, qui ingeniū exercuit in luxuriosa tātillæ auiculæ descriptione. Idē ait Cęsares iuuenes Luscinias habuisse gręco & latino sermone dociles. Pręterea meditātes in diē & assidue noua loquētes, longiore etiam contextu.

52 ¶ Linx auicula est, colore vario, lingua serpentina, quam mensura quatuor digitorum porrigit, vnguibus grādibus, & stridula voce. Hanc aliqui Torquillam vocant.

53 ¶ Mergus nidificat in arbore veris initio apud mare. Tempestatem præuidens reuolat ex æquore, & ad litus contendit cū clamore. Virgi. Iam sibi tum curuis male tēperat vnda carinis, Quū medio celeres reuolant ex æquore mergi, Clamoremq; ferunt ad littora. Merula sola volat, & solitaria pascitur. Ex nigra ruffescit. Canit æstate, hyeme balbutit, circa solstitium muta. Bis anno parit. Turdū amat. Merops auis est, quę alio nomine vocatur apiastra à comedēdis apibus. Meropes contra naturam cęterarum auiū retro volantes feruntur. Rubentibus sunt cruribus, & ore pręlongo. Genitores suos reconditos pascunt, pallido intus colore pennarum, superne cyaneo, priori subrutilo. Nidificant in specu sex pedum defossa altitudine.

54 ¶ Monedula auis est auri & argenti furacissima, vnde secundū aliquos ethymū trahit à moneta, quam surripit. Aristoteles ponit tria eius genera, Graculum, Lupū, quę parua est & parasyta. Tertiam palmipedem in Lydia, & Phrygia frequentem. Condit monedula fęmina in thesauros cauer

narum. Motacilla auis, semper mouet caudam.

55 ¶ Miluus auium rapacissimus sectatur etiam cadauera. Mas in hoc genere (vt ęlianus putat) non inuenitur. Fœmina austro aut euro sese pandens concipit & pullos parit. Insidiatur pullis gallinaceis & anserinis. Molliter volat. Latet hibernis mensibus, non tamen ante discessum hirundinū. Plynius ait miluos solstitiis affici podagra. Flagrant odio coruorum & vulpium. Eorum iocinora efficacissima sunt ad inunctiones omnium viciorum. De miluo, Martia. lib. 9. Hinc prope summa rapax miluus in astra volat.

56 ¶ Mennoniæ aues quæ ad sepulchrum Mennonis apud Ilium quotannis aduolant, speciem habent accipitrum, carne tamen abstinent. Monticula auis longa cauda nomē cepit à montibus, in quibus habitat.

57 ¶ Noctua auis est inauspicata. Architrenius. Diuitibus supremus honos, prænūcia facti Noctua præcedit. Hæc pyrrhi contra Argos copias mouentis insidit hastæ, & sinistrā ei portendit fortunā. Non cernitur in Creta. Noctu videt, canit & volat sola. Ouid. lib. 11. Si quādo luce vagantē Noctis auem cernunt. Martianus Capella. An mage noctiuidę tibi traditur alitis vsus. Odiosa est cæteris auibus, in quas astuta vtitur dimicatione. Nā maiore circundata multitudine, resupina pedibus repugnat, collectaq; in arctū rostro & vnguibus tota tegitur. Ei auxiliatur accipiter, fœdere quodā naturę inquit Plynius. Nigidius apud Plynium testis est noctuas sexagenis diebus hyemis cubare, & nouem voces habere. Noctua in imbre garrula tempestatē præsagit. Contraria est apibus, vespis, crabronibus, & sanguisugis. Eius cerebrum vel iecur cum oleo infusum prodest auriculis. Frequentes fuerunt Athenis noctuæ, hinc factum adagiū. Noctuas Athenas mittere, in eos qui potentioribus & nullarū rerum indigis aliquid mittunt.

58 ¶ Nocticorax seu nycticorax nocturnus appellat coruus. Hęc auis nigra est, & sola clamat, habitatas domos refugit. desertas amat.

59 ¶ Onocrotalus auis est similis fere cycno, quæ collum in

aqua mergens ſpiransq́ ſimilē reddit ſonum aſinino rudi- tui. Quicquid comedit, in fauces congerit, diuq́ continet. Martialis lib. 11. Turpe Rauēnatis guttur Onocrotali. Onocrotalos habet Gallia ſeptentrionalis oceano proxima. Ophiomachus auis eſt dimicans in ſerpentes, vnde accepit nomen. Oenanthe auis ſtatos latebræ dies habet, Exoriente Syrio occultata, ab eiuſdem occaſu prodit. Ophiomachus. Oenanthe.

60 ¶ Otus bubone minor eſt, noctuis maior, auribus plumeis eminentibus. Aſionē latine vocant. Imitatrix alioqui auis & paraſyta & quodam genere ſaltatrix. Arripit quandoq; lapidum ponduſcula, aut guttur arena replet, vt aduerſo ventorum flatu volet ſtabilita. Otides ſimiles ſunt perdicibus, quę præ pinguedine corporū, alis tollere ſeſe nequeūt. Quapropter quum videant ſe canum latratibus obnoxias deliteſcunt inter frutices. Oenas auis eſt magnitudine columbi, quæ capitur autūno. Ortygometra eſt, quā dicimus coturnicem, cuius vocem quum ſentiunt aucupes, parari diſceſſum intelligunt. Otides. Oenas. Ortygometra.

61 ¶ Pelicanus vbi pullos ſuos necatos videt à ſerpentibus, latus ſibi fodit roſtro, & educto ſanguine vitā reſtituit mortuis. Hieronymus. Pelicani (inquit) quum ſuos à ſerpente filios occiſos inueniunt, lugēt, ſeq́ & ſua latera percutiūt, & ſanguine excuſſo corpora mortuorum ſic reuiuiſcunt. Volaterranus ait Pelicanum eſſe, quem Plynius Plateam vocat. Eſt autem Platea auis aquatilis conchas deuorans, quas vbi calore ventris concoxit, euomit, vt poſtea diſcu- neatas comedat facilius. Platea.

62 ¶ Perdices aues ſunt ſalaciſſimæ. Oua deperdūt mares ne cura incubatus Venerē impediat. Ad aucupes accedunt velut deditionē facturæ, vt pullis tempus præſtent ad fugam. Quos vbi ſecuros vident, proripiūt ſeſe, eosq́ ſequuntur & voce acclamāt. Fœmina paritura ſtipulis & multa terra ſe circumuallat aduerſus inſidias. Septimo die pullos excludit. Parit oua. 15. Sacra eſt Ioui & Latonæ. Paphlagonię perdices feruntur eſſe duplici corde. Autor Theophraſtus apud Gellium libro decimoſexto. Perdices ouis ſtragu-

lum molle puluere contumulant, nec in quo loco pepere re, incubant. Et ne cui conuersatio sit suspecta, nidos transferunt & pullos. Capto duce totius gregis, singuli facile capiuntur, atque etiam circa conceptum fœminæ, contra aucupem fœmina exeũte, vt rixando abigat eũ. Si contra mares steterint fœminę, aura ab iis flante prægnãtes fiũt. Hiantes autem exerta lingua per id tempus æstuant & superuolantium afflatu concipiunt, interdum voce tantum masculi audita. Quod est argumentum maximi caloris venerei. De his maiora multo Plynius. Purgant sese lauro. Nullæ reperiuntur in Bœotia.

63 ℭ Phœnicopterus auis est habens rubras pennas, cuius linguam præcipui saporis esse docuit Apitius. Martialis lib. 3. Nomenq́ue dedit, quæ rubentibus pennis. Idem lib. 13. Dat mihi penna rubens nomẽ, sed lingua gulosis. Nostra sapit. Tranquillus scribit linguas phœnicopterorum fuisse in patina Vitelliana.

64 ℭ Picus auicula est aduncis vnguibus arbores excauans in quibus pullos educat. Sacer est Marti. Vnde & Martius appellatur. Numeratur inter auspicatas aues. Pica dissimilis Pico. Eodem die commutat voces. Nidificat in arboribus. Parit oua. 9. Expressior est ei loquacitas, quàm Psytaco. Adamat verba quæ loquitur. Nec discit tantum, sed diligit. Emoritur victa difficultate verbi. Et nisi subinde eadem audiat, memoria fallit. Plynius ait eas facilius discere, quæ glande vescuntur, & quæ nõs habẽt digitos in pedibus. Nullæ tamen duobus primis vitæ annis. Omnibus lata est lingua, quæ sermonem immitantur humanũ. Mar. lib. 7. Pica salutatrix si tibi Lause placet.

65 ℭ Porphyrio auis est rostro & cruribus prælongis & rubentibus, quæ auium sola morsu bibit. Omnem cibum aqua tingit, quem pede ad rostrum veluti manu affert. Laudatissimus est in Comagena. Ptynge auis rapax, noctu volitat, & venatur more aquilæ, cum qua plærunq́ue dimicat. Pygargus auis est de genere aquilarum albicante cauda.

66 ¶Palumbi viuunt ad annos.30.Hyeme muti, vere vocales.Sunt autem syluestres columbæ.Nidificãt in arboribus & sepibus.Duo sunt eorum genera.Vnum quod vinaginẽ dicunt ab vsu Labruscæ.Alterũ quod torquatum à torque, quo videntur insigniti.Martialis li.13.Inguina torquati tardant hebetantq; colũbi,Non edat hanc volucrem, qui cupit esse salax.Politianus in Rust.Dum sua torquati reciniũt dictata palumbes.Vtrũq; enim dicimus & Palumbes & palumbus.Quum ad senectam venerunt,spoliantur vnguibus.Pariunt post solstitia bis in anno oua terna,nec tamen plus duobus educant.Palumbes incubãt fœmina post meridiem in matutinum.Cætero mas.Purgant se Lauro,Hyeme abeunt. Palũbom genera quot.

67 ¶Parra auis est inauspicata,quæ oriente Syrio non apparet,donec occidat.De hac Horatius li.3.Car.Impios Parræ recinentis omen ducat.Passeres salacissimi sunt & argutissimi,Vita breuissima.Mares diutius anno non viuere argumentum est,quia nullus veris initio apparet.Nigricies quæ est in rostro,æstate incipit,Fœminis lõgior paulo vita.Martialis.Et arguto passere vernat ager. Passeres.

68 ¶Pauo concipit tertio vitæ anno,quo fere varietate colorum induitur.Viuit annos viginti quinq;.Gloriosus est & inuidus.Erecto pennarum flabello seipsum miratur.Fimũ suum resorbet hominum vtilitati inuidens.Eius caro dura & concoctu difficilis, Samius pauus(vtrumq; enim dicimus)numeratur inter cibos electiles,Expãdit colores aduerso maxime sole,quia sic fulgentius radiat.Omnes oculos pennarum cõtrahit in aceruum.Cauda annuis vicibus amissa pudibundus quærit latebram,donec renascatur.Pauonem cibi gratia primus occidit Romę Hortensius orator.Ferunt Alexandrum magnum pauone primum in India viso admiratum fuisse & edicto cauisse,ne quis tam speciosum animal interficeret.Columbas amant mutuo pauones.Sacri sunt Iunoni.De pauone,Pontanus.Pandẽtemq; alas caudamq; ad terga rotantem Pauonem spectare.Vocat Iunonius ales Cõsortem thalami,& speculosa volumi Qui pauonẽ cibi gratia primus occiderit. Pauones Iunoni Sacri.

na versat, Cauda micat, mediis fulgent sua sydera pēnis. Venit amās, cupidis miscent simul oscula rostris. Iungit amor geminos, geminataq́; gaudia gliscunt.

69 ℭ Phœnicurus auis est rubra cauda. Vocał Erythacus hyeme. Pyralis auis est inimica turturi.

70 ℭ Phœnicem vnū in toto orbe habet Arabia, aquilæ magnitudine, auri fulgore circa collum, cætera purpureū, cauda cærulea, roseis pennis distincta, facie cristis ornata & plumeo apice caput honestante. Quorundam est opinio neminem extitisse, qui viderit vescentē. Sacer est Soli. Viuit annos. 660. Senescens casia thurisq́; surculis construit nidum, quem odoribus replet, & super emoritur. Ex ossibus deinde & medullis nascitur vermiculus, inde fit pullus, qui priori funeri iusta reddēs totum nidum defert in vrbem quādā Panchaiæ soli sacrā, ibiq́; in ara deponit. Plynius ait allatū fuisse Phœnicē in vrbem Romā Claudii principis censura anno vrbis. 800. Martialis lib. 6. alludit ad nidum huius volucris dicens. Quod semper Casia. 13. Cynnamoq́; Et nido niger alitis superbæ Fragras. De hac Ouid. lib. 15. Vna est, quæ reparet, seq́; ipsa reseminet ales. Assyrii Phœnica vocant, nec fruge nec herbis, Sed thuris lachrymis & succo viuit amomi. Hæc vbi quinq́; suæ cōpleuit secula vitæ Ilicis in ramis tremulæq́; cacumine palmæ Vnguibus & duro nidū sibi construit ore. Quo simul & Casias & Nardi lenis aristas, Quassaq́; cū fulua substrauit Cynnama myrrha, Se superimponit, finitq́; in odoribus æuū. Inde ferunt (totidem q viuere debeat annos) Corpore de patrio paruū Phœnica renasci. Quum dedit huic ętas vires, oneriq́; ferēdo est, Ponderibus nidi ramos leuat arboris altę. Fertq́; pius, cunasq́; suas, patriūq́; sepulchrū, Perq́; leues auras hyperiōis ęde potitus Ante fores sacras hyperionis ęde reponit. Sidonius. Indo Cynnamon ex rogo petitū, Quo Phœnix iuuęnescit occidēdo. Sabellicus. Sic vbi in Eoo reparauit sęcula busto. Sensit & inuisa se exutū mēbra senecta, Lętus ad ęthiopas remeat, terrasq́; beatas, Aspiciens læto Phœnix clāgore salutat. Phœnicē Virgilius reparabilē vocat, vbi de an-

maliũ ætatibus loquitur dicens. Alipedẽ ceruũ coruus ter vincit, at illũ Multiplicat nouies Phœnix reparabilis ales. Viuacẽ Ouidius, nobilẽ Plynius, Phariũ Statius, Longæuũ Claudianus, Gangeticum Ausonius Assyrium Stroza.

71 ❡Psytacos humanę vocis imitatores habet India. Virides sunt toto corpore, torque tantum miniato in ceruice. Quę accipiunt verba pronunciant. Salutant imperatores. In vino lasciui sunt, duriciã eandem habent, in capite, quã & in rostro. Quum loqui discunt, ferreo verberãtur radio, aliter non sentiunt ictus. Quum deuoluant, rostro se excipiunt, cui innituntur. Amici sunt turturibus. Plynius ait syluã esse Gagandẽ, in qua primũ visi sunt Psytaci. De Psytaco Claudianus in Eutropium. Qui ventrem inuitant precio, traduntq; palato Sydereas Iunonis aues, & si qua loquendi Gnara, coloratis viridis defertur ab Indis. Statius lib.7.Syl. Psytace dux volucrum, domini facunda voluptas, Humanæ solers imitator Psytace linguæ.

72 ❡Phasianæ aues à Phasi Colchorum fluuio sumpserũt nomen. Geminas ex pluma aures, submittunt surriguntq;. Pediculis infestãtur & interimuntur quandoq;, nisi sese puluerent. De his Iuuenalis Saty.11. Et Scythicę volucres & Phoenicopterus ingẽs. Martialis lib.13. Argoa primum sum deportata carina. Stroza pater. Phasiacis robur profuit alitibus. Stroza filius, seu perquirere Phasias volucres.

73 ❡Phalerides aues sunt aquatiles in Seleucia Parthorum. Phalacrocoraces peculiares sunt Balearibus insulis.

❡Pyrrocteres luteo sunt rostro, peculiares alpibus.

❡Phoicus auis est harpæ contraria. Pardalus auicula gregatim volans colore cinereo.

74 ❡Querquedula auis est semper in aquis natãs. Aliter Sanqualia dicitur.

75 ❡Regaliolus, auis est de volatu cũ aquila diffidens. Vocatur hoc nomine tanq̃ rex auium. Vocatur aliter Trochilus. Regaliolum aues diuersi generis discerpserunt, pridię quã Cæsar interficeretur manibus coniuratorum.

76 ❡Riparia auis nomen sumpsit à ripis, in quibus habitat

Rustica auis est similis perdici, rostro tamē longiore. Marti. Rustica sum perdix, quid refert si sapor idē, Charior est perdix, si sapit illa magis.

Satyria auis est, quæ aliter coruus appellatur. Spinturnix auis est inauspicata, quæ alio nomine vocatur incēdiaria. Stritomellus auis aliter dicit marinus passer. Stryx auis est nocturna & inauspicata, quę nomen sumpsit à stridore. Luca. li. 6. Quòd trepidus bubo, quod stryx nocturna queritur. Horatius. Plumáq; nocturnę strygis. Hęc infantes nōctu inuadit. Plynius ait non esse fabulosum stryges vbera infantium labris immulgere. Struthius auis est grandi corpore & graui. Fœmina vocatur Struthio. Hieronymus Pēna autem Struthionis similis est pennæ herodii & accipitris. Sunt qui eundem esse velint cum Struthiocamelo. Sūt aūt Struthiocameli auium grādissimi. In Africa & Aethiopia altitudinem equitis equo insidentis vincunt & celeritatem. Pennas habent, cetero non sunt volucres, nec à terra tolluntur. Vngulas habent ceruinis similes, quibus dimicāt bisulcas, & comphræhendis lapidibus vtiles, quos in fuga contra sequentes ingerunt pedibus. Quum colla in fruticibus occultarunt, latere sese existimāt. Eorum oua propter amplitudinem vsum vasorum præbent. Naturaliter caluēt. Soli auium palpebras habent.

Sanqualem auem Massurius apud Plynium ossifragam dicit esse. Sylla auis est, in cuius ventre reperitur Chlorites gemma herbacei coloris. Sturnis proprium est cateruatim volare & quodam pilæ orbe circumagi, omnibus in mediū agmen tendentibus. Plynius scribit Cæsares iuuenes sturnum habuisse græco & latino sermone docilem. Hæc auis maculosa est magnitudine merulæ. Vulgus Sturnellū vocat, Græce vocatur Psarus. Subis auis est, quæ aquilarum oua frangit.

Terraneola auis est alaudæ prope similis, preterquàm quòd apicem habet in vertice. Tragopanades auis maior aquila cornua habet curuata in temporibus, caput phœniceum, cæteras partes ferruginei coloris. Aliter vocatur.

Tragopa

Tragopa ab arietinis cornibus Hanc habet Aethiopia. Tro chilus auis Crocodilo amica & obsequiosa. Nam sangui sugas linguæ eius hæretes deuorat. Aliter vocat regaliol. Tragopa. Trochilus. Regaliolus.

ℭ Truo auis, quæ aliter vocatur Onocrotalus. Cæcilius. Proh dii immortales vnde processit truo. Onocrotalus.

79 ℭ Turdi in cacuminibus arborum nidificant luto A coitu decem diebus oua maturescunt in vtero, Loquacissimi sunt, sed peculiaris surditas eisdem ascribitur. Hinc ad agiun. Surdior turdo. Fertur hæc auis præcipui esse saporis. Prouerbium. Horatius. Nil melius turdo, nil vulua pulchrius ampla. Inassatus turdus cum Myrti baccis prodest dysentericis & vrinæ. Turdis color æstate circu collu varius. hyeme con color. Frequetes sunt in germania tpe hiberno. Agripina vxor Claudii Cęsaris turdu habuit imitate sermones hoim ætate Plinii. Turdoru fimus optimus est stercorandis agris. Agripina mordus. Turdi fimus.

80 ℭ Turtures vere occultantur, pennasq; amittunt. Quu bibunt, colla non resupinant Octonis viuunt annis. Bis anno pariunt, oua plurimum terna. Pyralim volucrem oderunt. Psytacis amicæ. Purgant se herba quę uocatur Hexine. Earum fimum albugines extenuat. Turtur erepta copare semper gemit & castitatem seruat. Virgilius. Nec gemere aëria cessabit turtur ab vlmo. Pollitianus in Rust. Insidit mutilo turtur, seseq; saginans Rauca gemit. dulcesq; miser suspirat amores. Mantua. in Maria. Munus erat veteri gentis de more pudicæ Turturis. Pyralis.

81 ℭ Tinungulus auis terret accipitres adeo vt eius uocem re formident. Propterea amatur à columbis.

82 ℭ Vlula auis est luctisona & funebris, quę ab vlulatu meruit nomen, Fel eius prodest ad albugines, suffusiones & caligines, adeps ad claritatem. Fel Vlulę.

ℭ Vpupa auis cristata, semper commoratur in fimo. Colorem mutat, cristam habet plicatilem. Cor eius laudatur in lateris doloribus. Cor Vpupę.

83 ℭ Vultur seu vulturius auis rapax tarde volat propter corporis molem. Cadauera sectatur & carne viuit. Aiunt hanc auem concipere sine masculorum semine & sine coniun-

ctione generare,natosq́ꝫ ex iis in multam ætatem procede re ad annum vſqꝫ cẽteſimum. Clarent odoratu vultures. Nigri præualent. Nidificant in altis rupibus,nidos nemo attĩgit. Fœtus fere cernunt bini, Vmbritius apud Plyniũ ait parere oua. 13. Biduo præſentiũt futura cadauera. Fugant vnguento, Comedũt ſemen Siſeris. Auxilio ſunt cõtra ſerpẽtes, Hermodorus Ponticus apud Gelliũ teſtis eſt vultures eſſe omniũ animalium innocentiſſimos. quia nihil prorſus attingát eorum,quę ſerant homines,plantẽt.alant. Animãtium præterea nullam interimant, volucribus quoqꝫ vel mortuis abſtineant,quodam cognationis intellectu. Præſtãtiſſimi habebantur in auguriis,vt indicant vrbis Romę primordia. Euro grauidæ fiunt. Membra tabida affectant. Catullus lingua exerta auido ſit data vulturio. Quũ cœperũt oua edere aliquid afferũt ex Indico tractu,qd eſt tanquam nux intus habens,quod moueaẽ, ſonũq́ꝫ ſub inde reddat. Qđ vbi ſibi appoſuerunt,multos fœtus producũt,ſed vnꝰ tantum remanet,qui Immuſulus vocatur, Ferunt per 500. milia paſſuum à vulturibus præſentiri cadaueris putorem.

84 ℭ Veſpertilio ſola volucrum animal parit. habetq́ꝫ pro pẽnis membranam. Pullos nutrit lactæ,vbera admouens,infantes amplectitur,ſecumq́ꝫ deportat. Vnicam habet coxẽdicem, Culices amat in cibatu,ſola volucrum dentes habet Habet etiam mamas.

ℭ Vipiones appellantur minores grues.

ℭ Aues inauſpicatæ ſunt, Cornix, Coruus, Bubo, Noctua, Parra, Auis incendiaria. Quibus adduntur ex aliorum animalium genere diuerſo,prægnans canis, Lupa raſſa, fœta Vulpes, Muſtella & Lepus. Horatius lib. 3. Car. Impios Parræ recinentis omen Ducat & prægnans canis,aut ab agro Raſſa decurrens lupa lauinino, Fœtaqꝫ vulpes, Rumpat & ſerpens iter inſtitutum. Aues nocturnæ ſunt Bubo, Picus. Troho, Cornix, Noctua. Auium aliquæ ambulant,vt cornices. Saliunt aliquæ,vt Paſſeres & merulæ. Curunt vt perdices,ruſticulæ. Ante ſe pedes iaciunt ut Grues & Ciconię Aliæ expand unt alas pandentesq́ꝫ raro interuallo quatiũt.

Aliæ tota latera pandunt. Quædam compressis pennis uolant, Aliæ iaculantur se in sublime, in rectum, in pronum. Aliæ videntur ab alto cadere, Aliæ salire. Auium fœcundiores sunt fugaces quam fortes. Aquilæ clarius cernunt quã homo. Vultures sagacius odorantur. Liquidius audiũt Talpæ obrutæ terra.

Afq mins. Vulturis sagacius.

¶ Auium & aliorum animalium inimicitiæ.

Bellum inter se gerunt Cornices & Noctuæ, Miluus & Coruus, Aquila & Trochilus, Coruus, & Cloreus Noctuæ & minores aues. Turtur, Pyralis, Brenthus Phagrus. Mustella Cornix, Ichneumones Vespæ, aquaticæ Anates Gauię, Harpe & Triorches, Accipiter, Sorices & Ardeolæ. Egithus auis cum asino. Vulpes & milui, Angues & Mustellæ, & Sues. Esalon auicula & coruus, Thoës leones Araneus serpens, Leones, Galli, Hyena, Pardalis, Scorpius Scalabotes, vulpes Cycnus, Tauri Cornices, Canes Damæ & lepores, Lupus, Ouis & Capra, Equi & Gryphes. Delphinus Balena, Cestres lupus, Murena Congrus. Elephantes oderunt murem, adeo vt si pabulum in præsepio positum contingi ab eo viderint, fastidiant. Bellant & cum draconibus perpetua discordia, Camelli odium gerunt naturale aduersus equos. Hostis est Elephanto Rhinoceros. Mustellarum virus exitio est Basilisco. Aspis bellum habet cũ Ichneumone, Ceruis pugna est cum serpente. Lacertæ inimicæ sunt Cocleis, Leontophonum odit Leo, Balenis infestæ sunt Orcæ. Conchis apertis insidiantur polypi, polypũ lacerant Concri. Lupus marinus caudam prærodit Mugili. prælium est aquilæ cum ceruis & dracone. Cybindo cum aquilla. Scorpioni cum Stellionibus, Salamandræ cum testudine, Ranis cum apibus Formicæ cum Sorice, Apibus cum Cabronibus, Apes infestantur ab Hirundinibus.

Auiũ et aliorũ animaliũ amicicię.

¶ Contrà verò amici sunt Pauones & Columbæ, Turtures & Psytaci, Merulæ & Turdi, Cornix & Ardeolæ. Oues capris conueniunt Palũbes Perdicibus Larus Graculo, Harpa Miluo, Musculi Balenis, Columbæ Tinungulis.

¶ Auium & aliorum animalium voces.

VAriisunt auium cantus. Gallis expergificus, Bubonibus gemulus, Vlulis Querulus, Noctuis Stridulus, Cicadis Obstreperus, Hirundinibus Perarguctus, Lusciniis dulcis, Turdus trutilat, Sturnus pisitat, Cacabat perdix, gratitat Anser, Turtur et Columba gemũt, Palũbę plausitant, Anates tetrinunt, Grus gruit, Cycnus drensat. Accipiter pipat, Miluus lipit, Galli cucurriunt, Gallina gracillat pupillat pauo. Trusat hirũdo, Aquila clangit, vultur pulpat Crocitat coruus, Graculus frigulat. glotorat Ciconia, passer pipit, Cuculus cuculat. Cicada fritinit. Apes bombilãt, Bubo bubat, Stryx & Vespertilio stridẽt, Noctua cucubat, vlulę vlulant, Regulus & Merops zinzulilãt. Thomas Radinus de vocibus auiũ sic meminit. Philomela siquidẽ mille vocũ discrimina cõtexebat. Psytacus & pica loquutu vario mẽtiebant homines. Cuculabat cuculus, zinzilulabat Regulus, modulans odis Merulus cõcinebat, parus tinninabat, Acredula mitilabat, Turdus aderat trutilans, Sturnus pisitãs, Perdix cacabans, Palumbes plausitãs, Anser gratitãs, Hirundo trinsans, Ciconia glotorãs, Coruus crocitans Graculus frigulãs, Pauo pupillãs, Vult pulpans, Accipiter pipans. Gaudebat & Cycnus drẽsare, Grus gruere, Turt & Colũba gemere, Passer pipire. Miluus hiãdo lipire. Aquila clangere, Anas tetrinire, Gallus cucurrire, Gallina gracillare. Q̃d ad cætera spectat animalia Tygres rancãt, Leones rugiunt, Lynces fremũt, Vrsi vncãt, Lupi vlulãt, Frẽdẽt apri Elephantes barriunt, Cerui & Onagri glocitãt. Tauri mugiunt, Equi hinniunt, Verres quirritant, Aselli rudũt & oncant, Arietes blaterant, Oues balant, Sues gruniunt, Hircus mutit, Latrat canis, vulpes gãnit, Vagiunt lepores, Mures mintrant, Mustellæ dintriũt, Grilli grillant, Serpẽs sibillat, Rana coaxat.

Aues deorum.

1 Halciones Thetidis	6 Picus Martis
2 Columbæ & Cygnus veneris	7 Aquila Iouis
3 Pauones Iunonis	8 Phœnix Solis
4 Coruus & Cycnus Apollinis	9 Cataractæ Diomedis
Noctua Mineruæ	Grues palamedis

Thomas Radinus or. tri.

1 HAlciones Thetidis. Virg. lib. i. Geor. Nõ tepidũ ad so
lẽ pẽnas in litore pandũ Dilectę Thetidi Halciones.
2 ¶ Columbæ & Cycnus Veneris De Columbis pro
per. libro. iii. Et veneris dominę volucres mea turba colum
bæ idem lib. 4. Sed cape torquatæ Venus origina columbę
Vir. lib. 6. de Aenea. Tum maximus heros Maternas agno
scit aues. Syllius lib. 3. Hanc sedem primo Cithereia condi
dit ales. Venus apud Statium lib. 1. Syl. Hic nostræ defleuit
fata columbæ. Sabellicus. Vela rapi gnydias longe menti
ta columbas. De Cycno Statius lib. 3. Syl Et molles agitat
uenus aurea cycnos. Horatius libro tertio Car. Et paphum
iunctis visit oloribus.
3 ¶ Pauo Iunonis. Ouid. lib. 1. Meta. de Argo centoculo, Ar
ge iaces quodq; in tot lumina lumen habẽbas, Extinctum
est centumq; oculos nox ocupat vna: Excipit hos volu
crisq; suæ Saturnia pennis Collocat, & gẽmis caudã stellan
tibus implet. Idem lib. 15. Iunonis volucrem quæ cauda sy
dera portat. Statius libro secundo. Syluarum. Q uẽ non gẽ
mata volucris Iunonia caudã Vinceret. Claudianus li. 2. de
Raptu. Non tales volucris pandit. Iunonia pennas,
4 ¶ Coruus & Cycnus Apollinis. Ouid. lib. 2. Meta. Sed ales
Sẽsit adulterium Phœbeius. Apollo apud Ouidium lib. 2.
Fast. I mea dixit auis. ne quid pia sacra moretur. Stroza pa
ter. Albus erat quondam volucris Phœbeia coruus. Auso
nius Tres quorũ ętates superat phœbeius Oscen Noctua. Noctua
Mineruæ. Ouid. libro secundo Fasto. Et sine lite loquax
cum palladis alite cornis.
5 ¶ Picus Martis. Ouid. lib. 3. Fast. Martia picus auis gemino
pro stipite pugnant Et lupa.
6 ¶ Aquila Iouis, Syllius lib. 4. Donec Phœbæo veniens Io
uis ales ab ortu. Ouid, lib. 15. Armigerumq; Iouis Cithere
iadesq; columbas. Virg. lib. 1. Aene. Aetherea quos lapsa
plaga Iouis ales aperto. Turbabat cœlo.
7 ¶ Phœnix Solis Manilius apud Plynium testis est phœni
cem in Arabia sacrum soli esse. Claudianus de laudibus Sti
liconis. Conueniunt Aquilæ cunctæq; ex orbe volucres,

Vt solis mirentur auem.

8 ¶ Gataractas Plynius vocat aues Diomedæas. Aues Palamedis sunt grues, quoniam Palamedes ex earum ordine literas quasdam fertur inuenisse. Vocantur etiam Naupliadę à Nauplio Palamedis patre. Politianus, Clangunt Naupliadæ volucres & peruia pennis nubila conscribunt.

¶ Animalia diuersa.

1	Equus	22	Lepus		Rhinoceros
2	Asinus	23	Cuniculus		Leucrocuta
3	Canis	24	Dasypus		Eale
4	Capra	25	Alces		Moneceros
5	Lupus	26	Pardus		Castor
6	Ceruus	27	Panthera		Tragelaphus
7	Vrsus	28	Tygris	34	Chameleon
8	Mulus	29	Tarandus	35	Thoes
9	Bos		Hyena		Mures pontici
10	Sus	30	Pœphagus	36	Erinaceus
11	Ouis		Monops	37	Leötophonus
12	Simia	31	Hystrix		Meles
13	Elephas	32	Phattaga		Sycurus
14	Hippolaphus		Ortus		Mús
15	Vulpes		Oricentaurus		Glis
16	Leo		Aspalacus		Mustella
17	Lynx		Phyrna		Feles
18	Camælus		Charandrius		Mus araneus
19	Camelopardalis	33	Catoblectus	38	Salamandra
2	Mantichora		Cauus		Oryx
21	Hircus		Cepphus		Talpa

1 IAm scripsimus in Epithetis naturam equorum, asinorũ canum, leonum, Ne quid tamen desit huic operi, aut pars vlla videatur mãca repetemus, sed breuius multo. Equi, vt ab his principium sumamus, bimi, in vtroq; sexu cõcipiũt sed pulos generãt debiliores, quã qui trimi. Equa fert vterũ mẽses vndecim & duodecimo parit. Columellę placet vt & maribus & fœminis concedat admissura circa æquinoctium vernum, partim vt reuoluto anno eodem

tempore pariat, partim etiam quod hoc armentum libidinis furiis maceratur si prohibeatur coitu. Fœminæ tanto coeundi ardore plærumq; mouentur, vt masculorum penuria Venerem sibi figurent, versæq; ad meridiem hausto concipiant vento. Quod aiunt fieri in vlteriore Hispania, vnde Virg. libro tertio Georg. Scilicet ante omnes furor est insignis equarum, Illas ducit amor trans gargara, transq; sonantem Ascanium, superant montes & flumina tranãt. Continuoq; auidis vbi subdita flamma medulis, Vere magis, quia vere calor redit omnibus, Illę Ore omnes versæ in Zephirum stant rupibus altis, Exceptantq; leues auras, ac sæpe sine vllis Coniugijs vtero grauidæ (mirabile dictu) Saxa per & scopulos & depressas conualles Diffugiunt. Plynius ait hanc rabiem mitigari coma tonsa, Apuleius testiculorum amputatione. Pariunt equæ singulos, quandoq; gemellos, Pariturae se erigunt, stantesq; enituntur quum tamen ceteræ quadrupedes iacentes pariant. Aristoteles equis vitam annorum. 25. ascribit. Plynius tamen ait mares ad annos .33. generare. Fœminas gignere ad annos .40. Aristoteles sentit mares minus viuere quam fœminas, quoniam debillitãtur coitu. Contra vero Plynius breuiorem facit equarum vitam. Qui domi alunt minus viuunt, quã qui in grege. Fœminæ finem crescẽdi faciunt post annos quinq; mares anno addito. Mares citius perficiunt in vtero quam fœminæ. Partu edito non statim generosa impletur equa sed intermisso tẽpore. Dũ peperit caruncula quandã ex fronte pulli (quam hippomanes vocant) deuorat, eoq; deuorato pullum mellius amat. Nã si alia equa preriperet partũ ad vbera nõ admitteret mater. Equę plerũq; macrescunt desyderio pullorũ absentiũ. Propterea dimittẽdi sunt in eadẽ pascua qbus mater, Tanta est in hoc genere charitas, vt amissa parẽte reliquę fœtę educent orbũ. Fœminę grauidę hiberno tẽpore, tecto cõtinendę sunt nõ angusto, ne aliæ cõceptũ elidãt. Pullus postquã genitus est terrã ante triduũ ore non atingit. Equus dẽtes habet. 40. Dũ bimus est & sex mensium, medii dentes & su

periores & inferiores cadunt,Dum quartum annum attingit,deiectis dentibus caninis alii nascuntur.Intra sextū annum molares cadunt,Oēs septimo complentur. Senectute plus solito candescunt,quū cæteris animalibus nigrescant. Plures sunt dentes maribus quā fœminis.Vitæ sunt breuioris quibus pauciores,viuacioris , quibus plures Equi suas matres & filias superueniūnt,Sunt tamen exempla,quę cognatam libidinē eius odiosam esse doceant, Equi ducunt gloriæ cupiditate,Nam victores exultant,& victi dolēt.Camelum reformidāt, adeo vt nec eius aspectū sustinere, nec odorē ferre valeāt.Aquā amant turbulentā in potu vt videre est.Nā priusq̄ bibāt,limpidā pedibus inturbant. Quatriduanā sitim possunt tolerare,sed postea auidissime bibūt,Fruge & herba vescunt & potu pinguescūt.Exanimato eorū corpore nascunt vespæ & crabones.Fœminę caput affixū palo i hortis fugat erucas,Aethiopia pennatos equos generat & cornibus armatos.Fluuiatiles vocant Hippotami.Quod ad eorum bonitatē spectat & generosam indolē Varro probat equū,breui capite,nigris oculis,mēbris nō cōfussis,naribus nō angustis,auribus applicatis,nō angusta iuba,crebra,fusca,subcrispa,subtenuib9 setis implicata in dexteriorem partē ceruicis,lato pectore & pleno.humeris latis ventre modico,lubis deorsum versum pręssis,scapulis latis spina duplici,cauda ampla,cruribus rectis æqualibus, introuersis,genibus rotūdis, vngulis duris,toto corpe venoso columel.Quū vero natus est pullus inquit, cōfestim licet indolē existimare,si hilaris,si intrepidus,si neq; cōspectu nouęq; rei auditu terret,si ante gregē ꝑcurrit,si lasciuia & alacritate interdū & cursu certaminis ęquales exuperat, si fossam sine cūctatione trāsilit,pontem flumēq; trascēdit. Corpis vero forma constabit exiguo capite,nigris oculis. naribus apertis,breuibus auriculis,ceruice molli,lataq; nec longa dēsa iuba, & in dextrā partē profusa, lato pectore, grādibus armis & rectis,lateribus inflexis,vētre substricto testibus paribus & exiguis,cauda lōga & secta crispaq; mollibus & altis cruribus rectisq; tereti genu paruoq; ,neq; in

trorsus spectāte, rotundis clunibus, fœminibus torosis, duris vngulis, concauis & rotūdis, quibus coronæ mediocres superpositę sint. Sic vniuersum corpus cōpositū, vt sit grande, sublime, erectum, ab aspectu quoque agile, & ex longo (quantum figura permittit) rotundum. Varii poëtarū versus naturam & indolem generosi equi exprimentes citantur à me in Epithetis. Qui videre volet, habeat sibi.

2 ℭ Asinorū duo sunt gn̄a. Feri quos onagros vocāt, mansueti vt nostrates. Viuunt asini exiguo pabulo vt foliis, spinis, carduis, stramine. Tolerātissimi sunt plagarum & penuriæ. Propterea tardius deficiūt, q̄ vllū aliud armētū. Negligētiā custodis fortissime sustinēt. Laborē & famē patiunt. Rarò afficiunt morbis, apti sunt ferēdis sarcinis & oneribus. Propterea Columella merito ait eos ruri necessarios eē. Impatiētes sunt frigoris, Hinc Pōtus & Scythia regiões frigidissimę asinis carēt. Tertio mēse coire incipiūt, vbi ptus est ocyssimus, sed à trimatu legitimus. Asinę singulos patiunt, nōnunq̄ ēt gemellos. Parituræ lucē fugiūt & tenebras q̄runt, ne ab hoīe cōspiciātur. Viuūt annos. 30. & amplius. Fœmina viuacior est mare. Per ignes ad fœtus tendūt, quū tū interpositū riuū contingere horreāt. Propterea sicco tramite eunt ad potū, nec pontes trāseunt, quorū trabes discuneatæ aquā deorsum ostēdit. Ferulas amāt, q̄ cęteris iumētis p̄sentaneo sunt veneno. Pediculis carēt. Ex mortuorū tū cadaueribus gignūt scarabei. Fœminę si nō pepererint, priusq̄ dentes amittāt, qđ solet accidere mēse trigesimo sterilitas certa. Laborāt morbo, quē malidā vocāt. Qđ viciū i capite orit. Asini Indici armātur cornibus. Asini iecur iassatū comitialibus p̄dest si ieiuni comederint. Cinis quoq; vngularū asininarum binis coclearibus potus comitiales ipsos adiuuat, & eisdē strumas discutit. Asinini lactis potus addito melle, p̄dest dysentericis. Prouocat & nitorē cutis, Propterea ferūt poppeā Neronis vxorem eo lacte faciem sibi perunxisse.

3 ℭ Canes fidelissimi sunt homini, vt multis exemplis docet Ply. Propterea Athenięses canē publicè alēdū mādauerūt, q in Aesculapii tēplo custos adhibitus cōpilātē sacra indi-

caſſet. Tonẽphoæ canẽ hñt ꝑ rege motu eius ĩperia augurãtes. Tẽplũ fuit apud Aeternã, qđ ſoli cuſtodiebant canes, caſte adeũtibus innocui, pollutis verò infeſtiſſimi. Beſtiã & furẽ ꝓdicãt ſuo latratu. Dños amãt, comitant̃, cuſtodiunt, excubãt ꝑ foribus, Noĩa ſua & vocẽ domeſticã agnoſcunt, Itinera q̃uis lõga meminere, magno memoriæ argumẽto. Lacedęmonii hoc aĩal tẽplis oĩbus arcebãt, qđ ĩpurũ ſit & palã coeat. Romani placãdis caniculæ ardoribus ĩpm imolabãt. Gnoſi ſunt ĩprimis Laconici, Arcadici, Locrẽſes, Iberici, Cretici, moloſſici, Orcani, Indici, Elymei, Melytæi puuli ſunt & dñis ſuis inter delicias. Inhumant̃ apud moloſſos, Annui ſunt eis ptus, & ad pariẽdũ annua ætas. Gerũt in vtero ſexagenis diebus Gignũt cęcos, q quo largiore alunt̃ lacte, eo tardius viſum recipiunt. Nõ tñ vltra viceſimũ primũ diẽ, nec añ ſeptimũ. Optimus eſt ĩ fœtu, q nouiſſimus cernere incipit. Mares q̃rto ãno gignere incipiũt, fœminæ tertio vſq; ĩ nonũ. Poſtq̃ pepererũt, coeũt nõ añ ſextũ mẽſem. Sũt q̃. 72. diebus vterũ ferãt, q̃rũ catelli. 12. diebus cæcutiunt. Tenent̃ libidine diebus ad ſummũ. 14. Lac eaꝝ craſſum eſt & craſſi⁹ q̃ cęteroꝝ aĩaliũ ꝑterq̃ ſcroſę & leporis. Fœminę cõſidentes meiunt, mares crure poti⁹ elato. Parit canis qnq; aut ſex, iterdũ duodeci. Nec mari nec fœmię ꝑmittẽda eſt ven⁹ añ annũ, qa ſi teneris cõcederet̃, vires carperet. Quos volumus eẽ gñoſos, eos oportet nõ educari alienę nutricis vberibus, qa lac mr̃nũ magis ꝓdeſt ad ĩcremẽta corpis. In canibus ętatis indiciũ dẽtes arguũt. Nã iuuenib⁹ albi ſunt & acuti, ſenibus nigri & obtuſi. Viuũt ãnis. 14. Mutãt dẽtes quos caninos dicimus. Canũ alii ſunt venatici ad feras, Alii villatici ad armẽtoꝝ & villarũ cuſtodiã, Boni canes dẽnt eẽ formoſi, magnitudine ampla, oculis nigrãtibus & rauis, naribus ↄgruẽtibus, labris ſubnigris, acutis dẽtibus & labro tectis, capitib⁹ & auriculis magnis & flaccis, craſſis ceruicibus & collo, Internodiis articuloꝝ lõgis, cruribus rectis, pedibus magnis, digitis diſcretis, vnguibus duris & curuis, talo fermẽtato & molli, corpe à ſummis fœminibus ſuppreſſo, ſpina neq; eminula, neq; curua, cauda craſſa, latratu graui,

hiatu magno colore albo. Fœminę dent eē mãmosæ, equalibus papillis. Villatici debēt esse neq; mitissimi, neq; nimis crudeles, qđ hi domesticos ēt iuadāt, Illis facile adulent fures. Degeneres sunt, q caudā sub aluū reflectūt. Infestant tribus morbis, angina, podagra & rabie. Rabiosi qcquid mordent, in rabiē vertunt, Rabies in eis cognoscit, quū potū & escā auersant, largā spumātēq; pituitā naribus & ore proiiciunt, torue & solito tristius intuent, in oēs passim sine latratu irruunt. Aeque feras hominesq; tam ignotos q̃ familiares mordent, aquæ metu afficiunt, vt ea visa pili plærunq; inhorrescāt, & nonnunq̃ ex ea formidine emoriātur. Quo etiā metu afficiuntur ab iis demorsi. Eorum aūt rabies pestifera est imprimis homini, Syrio ardente, Radix syluestris rosæ (q̃ Cynorhodā appellant) remedio est aduersus eorū morsum. Laborant & scabie canes, fiuntq; pudicosi, & his scatent vermibus, quos Plynius Ricinos appellat.

Canes degeneres qui.

Signa rabiei in canibus.

Cynorhoda.

Ricini.

4 ¶ Capræ dicuntur à carpendo teste Varrone, ꝙ virgulta carpāt, & agrestibus pascant fruticibus. Maleficæ sunt frōdibus & arboribus oliuæ maximè, quā si lambendo contigerint depauerintq;, sterilescere, faciunt & enecāt. Amant dumeta potius q̃ situm campestrē, asperisq; locis & syluestribus optime pascuntur. Nā nec auersantur rubos, nec offenduntur vepribus. Citisum maxime amant, Ocymum vero aspernantur, quòd insaniā faciat, Alsiosæ sunt, & obnoxiæ frigori. Propterea melius ad hibernos exortus stabulantur. Iubet Columella vt diligens pastor earum stabula quotidie conuerrat, neque permittat stercus, aut humorē consistere, lutum ve fieri, quòd cuncta hæc capris sint inimica. Varro ait stabulum caprile lapide aut testa substernī oportere, quominus sit vliginosum & lutulentum. Substituenda item virgulta, ne oblinantur. Capris glans non est permittenda, nisi affatim dari possit. Nā citra satietatē data facit vt abortum pariant. Laudantur mãmosœ, & abundantissimæ lactis. Debent esse firmæ, magnæ corpore leui & crebris pilis tecto. Meliore sunt semine, quę bis pariūt. Desistente autumno exigunt à grege in cāpo hircos in capri

Capræ dumeta amant.

Columellę pręcepta.

Varronis oppinio.

Quę capręs laudantur.

lia,Concipiunt nouēbri mense, Martio pariunt turgētibus virgultis, Reddunt fœtū quarto post cōceptum mense. Pariunt frequenter duos interdū quaternos, sed raro. Implent terno aut quaterno coitu. Viuunt annos octo. Coeūt quādiu viuunt. Crebro loca permutāt, summaq; de pastorū fruticū solū cōtingunt. Sterilescunt nimia pinguedine. Oculis nō lippiūt. Cornibus inter se quādoq; pugnāt, quibus sunt cornua. Nā non omnibus. Auribus spirant non naribus. Noctu cernunt non minus q̄ interdiu. Propterea caprinum iecur vespertinā aciem his restituit, quos Nyctilopas vocāt. Semper febriculosæ sunt. Sole in occasum decliui auersæ iacēt, & sese non cōtuentur. Villus quē habent pensilē in mento, vocatur aruncus, quo si quis vnā earū traxerit, aiūt reliquas stupefieri. Gustato pulegio ad balatū cōcitantur. Differunt à capreis, q̄ hæ siluestres sint, Illæ domesticæ, In Africa nascuntur agrestes equi altitudine. Sunt & in regione Caspia eadē magnitudine, sine cornibus, colore albo, villis lōgis, & tonsilibus, qui lanis milesiis certāt. Apud Mendesios populos capræ coluntur, & caprarii ipsi maximo afficiūtur honore, Sūt & in parte Africe tonsiles, ex quorū villis nautæ rudētes cōficiunt. Habitatores Sardiniæ pellibus caprarum vtuntur pro vestimētis, Pestilentia quādoq; vexātur, Quaquū agnoscūtur correptę, Iis oībus sanguis detrahēdus est. Ebulliēte earū sanguine mollitur adamas. Fel vase in terra cōclusum cōgregat ranas, Iecur comestū prodest cōtra visus obscuritatē. Vngularū cinere perunctæ ex aceto sanātur alopeciæ. Earū cornibus vel pilis accēsis fugātur serpētes, Cinis potus vel illitus prodest contra ictus. Fimus in aceto decoctus & illitus cōtra ictus serpētū. Caseus cū origano ad morsus aliarū bestiarum. Lac cōtra cāntharidas remedio est. Sāguis decoctus cū medulla, sumitur cōtra toxica. Lacte et caprino tolluntur lendes. Vrina calefacta & instillata ꝓdest auribus. Fel cū vino sumitur contra cicatrices, albugines, & caligines. Caseus siccus ex aceto & melle purgat vlcera. Caprearū sanguis cum palma marina pilos detrahit. Lacte caprino perūctæ gingiuę faciles dētiones faciūt. Fel sacrificatę

Viuūt annos
Capræ viuunt.

Aruncus.

Inter capras & capreas q̄d.

Adamas sanguine mollitur caprino.

Fel cū vino.

capræ oculis illitũ, vel sub puluino positum somnos allicit.
5 ℭ Luporũ rapax est natura & ignobilis. Nã vbi caulas intrauerũt, nõ solũ interficiũt quod satis est ad ventrẽ, at totum gregẽ passim iugulant. Dicitur vocẽ ad præsens tps adimere ei, quem priores conspexerint. Virg. Lupi mœrim videre priores. Sæuiores sunt, qui frigida nascũtur plaga, q̃ qui in Africa aut Aegypto. Habent in cauda amatorium virus exiguo in villo, qui tamen non idem pollet nisi viuẽti fuerit direptus. Coeunt toto anno non amplius q̃ dies.12 In summa fame vescuntur terra. Grassantur noctu. Animalia cornuta inuadunt à tergo. Flumina tranãt seriatim, omnes præcedentium caudis mordicus appræhensis. Sacri sunt Apollini & Latonæ, quod ei parienti astiterint. In mareotide Aegypti parte piscatoribus assistunt more domesticorum canum, & partem prædæ ab eisdem accipiunt, alioqui rhetia & omnem apparatum concerperent. Pereunt gustata herba quæ ex argumento vocatur lycoctonia. Lupis oculi noctu splendent & lucem iaculantur. Ferunt lupi rostrum inueteratum veneficiis resistere. Ob id villarũ portis olim præfigebatur. Vestigia lupi calcata equis afferunt torporem. Excrementa suffusionibus prosunt, adeps cõtra lippitudines. Luporũ iecur simile est equinæ vngulæ. In Olympo Macedoniæ monte, & in Creta insula non sunt lupi. Nullos etiam fouet Britannia. In eodem genere sunt lupi ceruarii, quibus in fame mãdentibus si respexerint, obliuionem cibi surrĩpere aiunt, digressosq́ue quærere aliud. Cõgrediuntur cum leonibus. Hominem à cæteris animalibus oppressum vlciscuntur. Lupus à græcis dicitur lycos, Lycantropia vocatur melancholica affectio, qua qui afficiuntur, vocantur lycãtropi, quoniam lupos imitari videantur. Exiliunt quippe noctu & inter sepulchra diuersantur ad diem vsque. Ferunt lupos in magna armenta certaturos ventrem explere terra, vt illa sarcina factus onerosior, nõ tam facile excutiatur, sed resistat fortius.

Prius conspecto lupi no[n] adimunt.

Luporum coitus

Lupi cui deo sacri sint.

Lycoctonia herba.

Vestigia luporum.

Vbi lupi no[n] sint.

Lupi ceruarii.

Lycos.

Lycantropia.

Lycãtropi.

6 ℭ Cerui vrgentibus canibus vltrò confugiunt ad hominem, viasq́ue humanis tritas vestigiis minus cauent, q̃ secre-

tas & feris opportunas. Concipiunt post arcturi sydus, Vterum ferunt octonis mensibus. Pariunt interdum geminos. A conceptu separant se. Relicti mares libidine pruriũt, Fodiunt scrobes, tunc eorum rostra nigrescunt, donec imbribus abluant. Fœminę ante partum purgant se herba q̃ dicitur Siselis, ad faciliorẽ partum. Pastæ redeũt ad fœtus quos exercent cursu, & fugam meditari docent. Ducunt etiã ad prærupta & saltum demonstrant. Mares desyderio libidinis soluti auide petunt pabula, Pingues facti redeunt in latebras. Fugiunt audito canum latratu, mulcentur cantu & fistulis. Erectis auribus acute audiunt, iisdem depressis, surdescũt. Tumidissimi sunt & admodũ stupidi, adeo vt equo aut buccula propius accedente iuxta venantem non cernant, Aut si cernunt, arcum & sagittas mirentur. Maria tranant gregatim nantes ordine porrecto & capita imponentes præcedentium clunibus, alternatimq; ad terga redeuntes. Natant in odore terrarum, quas nõ vident. Cornua habent mares, quę amittunt omnibus annis statuto veris tp̃e. Cornibus amissis delitescunt vt inermes, His accensis odore fugantur serpentes & comitiales morbi deprahenduntur. Aetatis indicia arguuntur in illis singulis annis ramos adiicientibus vsq; ad sexẽnes, Sunt q dicant fœminis quoq; nasci cornua. Euripides. Ceruã (inquit) cornigeram manibus Achæorum tradã, quã pro tua mactabunt filia. Et poëtæ Ceruã ab Hercule expugnatam aiunt cornigeram fuisse. In ceruis etiam senecta dentibus declaratur. Tunc enim aut paucos habent aut nullos, nec in cornibus imis ramos, qui prominent ante frontem iunioribus. Castratis neq; decidunt cornua, neque nascuntur. Quãdiu carent cornibus, noctu procedunt ad pabula, nam interdiu non audent imbelliæ suæ, & infirmitatis conscii. Vbi creuerunt, ea ad arborem experiuntur. Si firma viderint, in apertum prodeunt securiores solito. Pugnant cum serpentibus. Cauernas inuestigant, nariumq; spiritu extrahunt renitẽtes. Propterea adusto cornu ceruino odor serpentes ipsos abigit. Febrem non sentiunt, quin potius huic morbo medentur. Cẽtenos

excedunt annos. Cornua in locis inaccessis proiiciunt, ne imbelles inueniantur. Felle carent, vermes habent in capite, Eorum caro mane commanducata vitam hominis augere dicitur. Nulli sunt in Africa cerui. Vulnerati iaculis sanant se dictamo herba, quàm primi mõstrauere. Extractos cauernis serpentes mandunt. In Hellesponto non commeant in alienos fines, & circa Arginussam, elatum nõ excedunt montem in quo fissis sunt auribus. Vicissim ad alias transeunt fœminas & ad priores redeunt. Pariturae ceruae pascuntur Siseli. Quum sentiunt se grauidas, lapillũ deuorant. qui in excrementis repertus, aut in vulua partus custodit adalligatus. Vuluas pilo ceruino suffiri prodest. Ceruina pellis vocatur Nebris, quoniam nebrus est de genere ceruorum. Ceruorum sanguis tenuis est & aquosus. Martia. Seruos fugitiuos nuncupauit ceruos ab huius animalis celeritate. A cuius timiditate viri ceruini dicũtur homines nimis meticulosi.

Ceruorũ anni. — Vbi nulli cerui. — Nebris. — Nebrus. — Viri ceruini.

¶ Vrsi coeũnt hyemis initio ambobus cubantibus complexisq;. Deinde separatim abeunt in latebras, in quibus pariũt tricesimo die, & plurimum quinos, sine oculis & sine pilo. Vngues tñ prominent. Hos partus lãbendo paulatim figurãt. Raro visa est pariens vrsa. Mares. 40. diebus latent. Fœminę. 4. mẽsibus. Latebrã si nõ habeãt, fruticũ & ramorum congerie ædificant molli fronde constratã, ventisq; & imbribus impenetrabilẽ. Primis. 14. diebus adeo graui somno premuntur, vt ne vulneribus quidẽ excitari queãt, Tuncq; veterno pinguescũt. Ab iis diebus priorũ pedũ suctu viuũt. Fœta dies. 14. imobilis manet. Sine cibo dies. 40. Fœtus rigentes pectori admotos fouent, eodẽ incubitu, quo volucres oua. Vere procedũt, sed pingues mares ad laxãda intestina concreta Aron herbã deuorãt, Eorũ oculi hebetãtur crebro. Inualidissimo capite sunt vrsi. Ideo si vrgẽte vi aliqua præcipitare se velint, ipsum manibus operiũt, & inflictis in arena colaphis quandoq; examinãtur. Suspensi taurorũ cornibus eosdẽ põdere fatigãt. Sunt solertes in maleficia. Non gignuntur in Africa. Vrsa resupinata serpit ad fœ

Vrsorũ somnus. — Aron. — Vbi nõ gignãtur vrsi.

tus & latebram in qua paritura eſt, ne veſtigia venatoribus ſpeluncam prodant. Saturitati occurrit vomitione, quàm ſibi excitat commanducatis formicis. Si venatores inſtent, catulos partim dorſo, partim ore rapiens fugit in proximā arborem. Fœmina ſæuior eſt & fortior mare. Vrſus erectus duobus aliquando pedibus ingreditur. Carnes depaſcitur etiam putres. Vrſi ſunt in Myſia adeo venenati, vt ſolo afflatu canes perimant. Apud Roxolanos inueniuntur pleriq; manſuefacti, Vrſi in longiore itinere ſine calciatu fatiſcunt. Viuunt fruge, fronde, vindemia, pomis, apibus, cancris & formicis. Aiunt eorum manus, id eſt anteriores pedes eſſe inter eſitandū prædulces & inſigni ſuauitate, quod frequenter partem hanc agitent, quum apprehenſione, tum inceſſu.

8 ¶ Mulus gignitur ex aſino & equa. Eximius eſt ferendis oneribus. Mula gignitur ex equo & aſina, animal tarditatis indomitæ. Conceptum ex equo ſi ſequatur aſini coitus, abortu perimit, ſed non equus conceptum e aſino. Fœminę à partu ſeptimo die impleri poſſunt. Fatigati mares melius implent. Equo & aſina genitos mares antiqui vocabāt hinulos ſeu hinuleos. Horati. Vitas hinuleo me ſimilis Chloe. Mulæ non pariunt niſi prodigioſe, quoniā ex duobus diuerſis generibus genitæ ſunt. Theophraſtus apud Plynium teſtis eſt mulas in Cappadocia parere. Mulæ calcitratum inhibet crebrior vini potus. Generantur etiā mulæ ex equa & onagris manſuefactis veloces curſu, eximiā duricia pedum, rugoſo corpore, indomito animo ſed tamen generoſo. Naſcūtur apud Indos muli ex aſino & equa agreſtibus. Athenienſes mulum emeritum (cuius labore in extruendo templo vſi fuerant) publice aluerunt, data lege ne quis hordeum appetenti auerteret. Aiunt puluerem in quo mula ſe volutauerit, corpori inſperſum mitigare ardores amoris. Varro lib. 2. de re Ruſt. ait mulas non vbiq; ſteriles eſſe, quāuis ſint in Italia. Nam mago & Dionyſius apud eundem teſtes ſunt, mulam & equam quum conceperunt, duodecimo menſe parere.

¶ Bos

¶Bos in re pecuaria primam habet autoritatem. Est enim socius hominum in rustico opere & cereris minister. Propterea, olim cautum fuit lege, ne quis occideret. Ex eius cadauere nascuntur apes mellis matres, Quattuor sunt ætatis gradus in genere bubulo. Prima est vitulorum. Secunda iuuencorum, Tertia boum nouellorum. Quarta vetulorũ. Vacca sterilis vocatur taura, prægnans horda. In hoc armẽto præcipui sunt, qui sunt membris pilosis, nigrantibus cornibus, latis frontibus, oculis magnis & nigris, auribus compressis, spina leniter remissa, apertis naribus, labris subnigris, ceruicibus crassis & longis a collo corpore amplo & bene costato, latis humeris, bonis clunibus, ad inferiorem caudę partem frequentibus pilis, subcrispis, cruribus potius minoribus rectis genulis eminulis distantibus inter se pedibus non latis neq; ingrediẽtibus, qui displodant nec quorum vngulę diuaricent. Commode pascuntur boues in nemoribus, vbi virgulta & frons multa. Macra vacca facilius concipit, Propterea ante admissuram non debet impleri cibo aut potione mensem vnum, Contra vero tauri ante amissionem herba, palea & fœno implendi sunt, & à feminis secernendi. Quum taurus vaccam iniit, ex eius descensu cognoscitur an mas conceptus sit an fœmina. Siquidẽ si mas est, abit in dexteriorem partèm, Si fœmina in sinisteriorem. Non oportet inire fœminas ante bimatum, vt trimæ pariant, Et melior erit fœtus. si quadrimæ. Idoneum tẽpus ad concipiendũ est à delphini exortu vsq; ad dies quadraginta. Vaccæ mensibus decem sunt prægnantes, quas pasci oportet in locis viridibus & aquosis, Aestiuo tẽpore infestãtur tabanis & quibusdam bestiolis, His frondem substerni oportet. quo mollius quiescant. Aestate ducendæ bis ad potum, hyeme semel. Locus frigidus facit eas macrescere. Vaccæ probant, quę sunt maximis vteribus, frõtibus latissimis, oculis nigris & patentissimis, cornibus venustis & nigrantibus, pilosis auribus, compressis malis, caudis amplissimis, vngulis modicis & cruribus, Cãpania boues albos & exiles gignit, Vmbria vastos & albos, Ethruria & latium compa-

ctos & ad opera fortes. Appœninus & Gallia vegetos & laborí aptiſſimos. Aelianus ait taurum cornupetam alligato dextro teſticulo cohiberi. Morbi boum ſunt podagra & ſtruma, Concipiunt vno initu, quod ſi aberrauerint, vigeſimo poſt die fœmina repetit marem. Tauri non ſæpius quam bis die ineunt. Boues ſoli animalium retro ambulantes paſcuntur. Fœminæ viuunt ad annos. 15. Mares ad. 20. Robur eis inquinatu, pingueſcunt lauatione calidæ aquę. Domitura boum fieri debet in trimatu, ante præmatura eſt poſtea ſera. Fuit hoc auimal tantæ curæ apud Ro. vt in exilium pulſus ſit, qui bouem ociderет ad comedendum omaſum. Boues lapillum habent in capite, quem expuunt, ſi necem timeant. Ludos boum cauſa celebratos Bubecios uocabant, Seruius ouium & boum effigie æs ſignauit. Fons eſt in narbonenſi prouincia Orge nomine, in quo herbę naſcuntur adeo bobus expetitæ, vt merſis capitibus eas inquirant. Boues ſe olfactantes, ſeq́ʒ labentes contra pilum, tēpeſtatem præſagiunt. Eorum fimum vtile eſt aluearíis. Scabie ſi inficiantur, ea ſanat Corcoro herba. Bupreſtis herba eſt venenum bobus. Nam ea guſtata diſſiliunt. India boues habet vnicornes & tricornes. Habet et atrociſſimos tauros ſylueſtres, maiores agreſtibus, colore fuluos, oculis cæruleis, præſtantes curſu, cornibus mobilibus, quorum tergora ſilicis æquant duriciam, & omne reſpuunt vulnus. Bouem primus occidit Prometheus.

10 ¶ Sues bis anno pariunt, vterum ferunt mēſibus tribus. Vicenos quandoq; enituntur porculos, ſed tā multos educare nequeuut, inire incipiunt octauo menſe. Admiſſura eſt à Fauonio ad æquinoctium vernum. Implentur vno coitu, mares poſt trimatum non generant. Fœminæ ſenio confectæ cubantes coeunt. Fœtus comedunt nōnunquā. Viuunt ad annos. 15. nōnulli ad vicenos. Aiunt ſuem exoculatum cito emori. Obnoxii ſunt angīnę & ſtrumæ, Cruor in radice ſætę dorſo euulſæ & caput obliquum in inceſſu, indicia ſunt infirmatis. Præpingues penuriam lactis ſentiunt. Gaudent volutari in luto. Facilius in dextrum iacent quam

sæuum. Veteres existimabant animam eis pro sale datam, quod ad escam tantum nati sint. Castrantur quandoque fœminæ. Pinguescunt adeo, vt Plynius scribat soricem in corpore cuiusdam præpinguis nidificasse. Bis anno pariunt. Porcus olim sacer erat Cereri. Et inferiendo pacis fœdere quondam mactari solebat. Sues mares sunt salacissimi & ab annicula ętate cómode progenerant, ac etiam semestres implere possunt fœminam. Collumella ait fœminam esse idoneam ad edendos partus vsq; ad annos septem, quę quanto fœcundior est, eo senescit citius. Castrati sues celerius pinguescũt. Melius pascuntur in agris palustribus, quam sitientibus. Gaudent & syluis glandiferis ac pomiferis, Amant & radiculas aquatilis syluę. Naribus in coitu plurima est asperitas. Tunc inter se dimicant indurantes attritu arborum costas, Fœminæ in partu asperiores. In Arabia suillum genus non viuit, Sues in coitu spumam ore fundunt. Verres subantis audita voce nisi admittatur, cibum non capit in maciem. Fœminæ tantum plerumq; efferantur ut hominem lacerent, candida maxime veste indutum. Quæ rabies mitigatur asperso aceto. Fœminæ prægnantes coeunt. Suibus quandoq; serpentes sunt in pabulo. Galenus suillam carnem cæteris laudabiliorem facit. Phorine dicitur suilla pellis. Porro verres dicitur porcus non castratus, Aper porcus syluester dentatus est, & excellit feritate. In morbis medetur sibi hedera. Solidum aprũ primus Romanorum in epulis apposuit P. Seruilius Rullus. Apris maribus non nisi anniculis generatio. Indicis apris cubitales sunt dentium flexus gemini ex rostro, Totidẽ a fronte seu Vituli cornua exeunt. In Creta & Africa nulli reperiuntur apri. Multi sunt in Macedonia, Apri cerebrum cum sanguine laudatur contra serpentes, iecur item inueteratum & potum cum ruta & vino. Itẽ adeps cum melle & resina. Apro tam grauis est sua vrina, vt nisi egesta sit, fugæ non sufficiat, & uelut deuinctus opprimatur.

11 ¶ Oues quadrupededum sunt mitissimæ. In admissura si fœminas cupiũt, austrũ obseruant, si mares, aquilonẽ. Oues

arabicæ caudam trium cubitorum per humum voluunt, In Chio sunt minutissimæ inopia pabuli, quarum tum lacte caseus fit laudatissimus. agni statim à partu matrem agnoscunt, circaq; illam petulca gestiunt lasciuia. probæ oues debent esse corpore amplo, molli & denso villo, ventre piloso, cruribus humilibus omnes infirmo sunt capite Viuunt annos. 10. arietes agnas fastidiunt, senectam ouium consectantur. Generant in vtroq; sexu à bimatu ad nouenos annos. Coeunt à tertio idus maias ad. 13. Calē Augusti. Gerūt partus diebus. 150. Arietis ferocia cohibetur cornu iuxta aurem terebrato. Dextro teste præligato fœminas generat, leuo mares. Tonitrua solitariis ouibus abortus inferunt: Propterea congregari debent vt cœtu iuuentur. Oues tectæ molliores sunt, Colonicæ in Pascuo elegantiores. Plynius laudatissimas oues & lanas facit appulas & Italicas. Tertium locum dat milesiis Circa Tarentum & Canusium summā quoq; nobilitatem habēt, & in Asia laodiceæ. oues frequentius quam vllum aliud annimal infestantur scabie, quam facit macies, vt maciem exiguitas cibi, huic morbo nisi occuratur vnica totum pecus coinquinabit, nam oues contagione vexantur, agni si laborent morbo, non debent ad mitti ad matres. Tondendarum ouium tempus est in Iulio. Olim mulctatio non nisi ouium, boumq; impendio dicebatur, Lac ouillū dulcius est bubulo, & magis alit. ueruex dicitur cui inuersi sunt vel adempti testiculi, Aries qui generat. Ferunt arietinis cornibus defossis asparagum gigni. Laberius poëta vocabat arietes reciprocicornes, & lanicutes, qd reciproca habebāt cornua, & cutē lana opertam. Veruex sectarius dicitur, qui gregem agnorum præcedens ducit.

12 ℭ Simiis figura est homini proxima, Imitātur quicquid ab homine fieri vident. Propterea Venatores hac ratione eas plærunq; fallunt, Nam in radicibus arborum (in quas illæ repserunt) aqua se perungunt, demum vasculum visco plenum aquæ loco reponunt, Quo quum oculos & ora perunxerunt simiæ, facilē capiuntur, Falluntur & alio modo,

quum ſcilicet relictis dedita opera à venatoribus calceis
ſeſe impediũt. Triſtes ſunt luna cana. Noua lętantur. Fœtus
amant maxie, Catulos (quos in domibus peperere) omni-
bus demoſtrant, gaudentq; tractari. & quandoq; amplectẽ
do necant, Ex ſimiarum genere ſunt Cercopytheci maxi-
mi magnitudine, cauda quinum cubitorum, barba propen
ſa humana coma, alba facie reliquo corpore nigrantes. Cõ
fugiunt ad arbores. Verſantur in montibus indiæ. Capiun
tur eo (quo diximus) modo, alexandri exercitum quan-
doq; terruerunt. Item ſphinges viloſæ, mammis prominen
tibus, quę manſueſiunt facile, & feritatis obliuiſcuntur. Cal
litriches toto fere aſpectu differunt a cæteris. Barbam ha-
bent in facie, latam caudam. Viuunt in Aethiopico tantum
ſolo. Satyri facie ſunt admodum grata. Cynocephali for-
mam habent ſimiarum, humani geſtus æmuli, & puerorũ
amatores, quibus etiam mulgenda præbent vbera. Cyno-
proſopi capite, dentibus & pelle ſimiles ſunt canibus reli-
qua hominibus, veloces curſu, unguibus manuum præacu
tis. Petiti ad aquas cõfugiunt. Propterea captu ſunt diffici
les. Cæpus faciem habet ſatyro ſimilem, cætera inter canẽ
& vrſum, Manthicora & crocuta ſunt etiam de genere ſi-
miarum, imitanturq; hominum geſtus & ſermones.

13 ℭ Animalium maximũ eſt Elephas, & humanis ſenſibus p
ximum. Patrium enim ſermonẽ intelligit. Reminiſcit̃ offi-
ciorum, quæ didicit. Ducit̃ gloriæ voluptate. Solẽ Lunã et
ſydera venerat̃. Regẽ adorant elephãtes, genua ſubmittũt,
coronas porrigũt, Indicis minores ſunt Arabici. Viſi ſunt
qui per funes inceſſerint, Ply. ſcribit vnũ tardioris ingenii
in accipiendis (quæ tradebantur) ſæpius caſtigatum uer-
beribus, eadẽ illa meditantẽ noctu repertũ fuiſſe. Apud eũ
dem Mutianus teſtis eſt fuiſſe quendã qui ductus græcarũ
literarũ didicerit, atq; hæc ſcripſerit. Ipſe hęc ego ſcripſi, &
ſpolia Celtica dicaui. Dentiũ cãdore inuenta in his intelligi
tur. Hoĩe in deſertis obuio & oberrãte clemẽtes ſunt, atq;
etiã demõſtrant viam. Animaduerſo hois veſtigio intremi
ſcũt inſidiarũ metu. Subſiſtunt ab olfactu. Circũſpectãt, iraſ

proflant, Gregatim ingrediuntur. Agmen ducit maximus natu, cogit ætate proximus. Amnem transituri minimos præmittunt, ne maioribus alueum atterentibus, crescat gurgitis altitudo. Sutrum & Aiax nomina sunt duorum elephantum apud Plynium. Gaudent phaleris argenteis. Victi vocem victoris fugiunt. Pudore nũquam coeunt nisi in abdito. Mas quiquennis, Fœmina decennis, Fœmina initur biennio, quinis cuiusq; anni diebus. Adulteria non nouere. Nulla propter fœminas inter se mouent prælia, Memoria clarent, nam aiunt fuisse quendam, qui in senecta nouerit rectorẽ suæ iuuentutis, Tãta sunt clementia in animalia minus valida, ut in grege pecudũ occurentia manu dimoueant. ne quid obterant imprudentes, nec nisi lacessiti noceant. Infirmos fessos, aut vulneratos in medium agmen recipiunt, & per vices subeunt. In africa foueis capiũtur oberrantes. Trogloditæ qui venatu elephantum viuunt, arbores eorum itineri propinquas inscendunt, Inde nouissimum agminis speculati extremas in clunes desiliunt, neruosq; feriunt securi. Fœminæ pauidiores sunt masculis, Domantur fame, & verberibus, Domiti militant, & turres armatorũ in hostes ferũt & in oriente magna ex parte bella conficiũt. Prosternunt acies, & proterunt armatos. Terrentur minimo suis stridore, territiq; retrocedunt non minore partium suarum pernicie. Decem annis (vt nonnullis placet) vterum ferunt. Hinc adaginm. Citius parient elephanti. Secundum Aristotelem biennio tantum ferunt nec amplius quam singulos gignunt. Multi viuunt annis ducentis. Iuuenta eorum sexagesimo anno incipit. Gaudent amnibus, circa quos vagantur, Frigoris sunt impatientes, inflationem & profluuium alui sentiunt. Terram edisse iis tabificum est, nisi sæpius mandant. Deuorant etiam lapides. Truncos habent in cibatu gratissimo, Palmas prosternunt, & iacentium assumunt fructum, mandũt ore, spirant, bibunt & odorantur. Murem odore, adeo vt si pabulum in præsepio positum ab eo attingi viderint, fastidiant. In potu quãdoq; hirundines hauriunt. ã quibus

maxime cruciantur. Ventres habent molles, durissimum in dorso tergus, Muscarum tædio afficiuntur, Dentes in tantam magnitudinem excrescunt nonnulliis, vt postium vi esse in domiciliis prebeant, isq́ꝫ fiant sepes & palli in stabulis pecorum Elephātes habēt Africa, Mauritania, Aethyopes & Troglodytæ. Maximos India, certant cum draconibus.

14 ℭ Hippolaphus animal est forma cerui & equi compositū cerui magnitudine, villo & barba hircinis. Dorcas aliter vocatur caprea. Martialis. Tam dispar aquilæ columba non est, Nec dorcas rigido fugax leoni. Non lippit hoc animal. Noctu cernit ut interdiu. In lycia dorcades non transeunt montes Syris vicinos. Musimones animalia, caprarū instar villos ferunt. Repcriuntur in Germania. Damæ timidissimi sunt e genere caprearū. Gregatim incedūt, & nūqꝫ desiliūt in fuga. De his martialis. Dente timetur aper, defēdunt cornua ceruum, Imbelles damæ quid nisi pda sumus?

15 ℭ Vulpes vafrum est animal Echnis infestum quos quum aliter propter aculeos nequit superare, resupinat & inuersos, in ventrem (qui mollis est) lācinat, eoq́ꝫ modo interficit. Vexatus vesparum multitudine impenetrat se in concauum locum extenta forinsecus cauda, cui quum se implicuerīt vespæ, egreditur, & ad murū siue arborē confugiēs eas ibidem perfricando excutit & atterit, mortuasq́ꝫ depascit. Insidiat & pisculis ripam oberrans, caudaq́ꝫ in aquam demersa, cuius villis quū se obuoluerīt, extrahunt quasi defossi Vulpes inimici sunt miluis. Gallinaceos nō attingūt qui vulpinum iecur comederint. In Thracia amnes gelatos lacusq́ꝫ nō nisi ad pastus ituri, redituriq́ꝫ transeunt. Nulli reperiunt in Creta. Odorem reddunt graueolentē. Martialis Hic olidā clamosus ages in rhetia vulpē. Vrgētibus a tergo canib⁹ caudas suas lotio pfundūt, hisq́ꝫ insectātiū ppius canū ora diuerberāt, qua molestia affecti canes inseq desistūt.

16 ℭ Leo superbū est animal, cuius pcipua generositas arguit quū colla & armos vestiūt iubę. Qd cōtingit cōceptis ex leone. Nā geniti ex pardis carēt hoc insigni. vt fœminę. Leo ubi pdi coitū sentit in adultera leęna suppliciū sumit, & to-

ta vi cõsurgit in pennã. Propterea leæna culpã & odorẽ flumine abluit, aut conscia sceleris, & masculi metu fugientem adulterum comitat. Fœmina primo partu parit quinq́ catulos & p annos singulos vno minus ab vno sterilescit. Parit adeo paruos, vt vix post secundum mensem ingredi valeant, quod accidit verno tempore. Nascuntur apertis oculis. Vrinam mares crure sublato reddunt vt canes, coeuntq́ auersi. Rari sunt in potu, alternis diebus vescuntur. triduo quandoq́ inediam ferunt. Quum quid deuorauerunt ventri molestum aut perniciosum, iactis in fauces vnguibus euellunt, ne nimia corporis sarcina fugam impediat si fugiẽdum sit. Leo nõ pascitur cum leæna, sed separatim errat. Camelorum carnes appetunt. vrbes fame coacti interdum adeunt, & in homines sæuiunt præcipue senio confecti. Tunc enim per corporis imbecilitatem, & dentium defectionem venari nequeunt, Propterea Africani sibi timentes, captos leones pro portis vrbium crucifigunt, vt cæteros pœnæ similis absterreant metu. Pasti & saturi faciles sunt & exarmati. Leæna pro catulis dimicãs, oculos in terram defigit, ne venabula expauescat. Leo caninos tantum dentes mutat sexto ætatis mense. Obliquo post partum ingrediuntur itinere, ne cubile depræhendatur. Solida habent ossa, & minimæ vacua, Dolis carent & suspitione, nec limis intuentur oculis, nec eo modo conspici volunt. Leo si in Venatu videatur, erubescens dare terga, sese paulatim recipit, si multitudine oprimatur. Remotus ab aspectu venantium fugam propere molitur, turpitudinem absconsione purgari existimans, Saltu caret in fuga, quo vtitur, dum quid insectatur. Vulneratus percussorem obseruat acutissime, & in quantalibet appetit multitudine. Fugit interdum demissa in crura cauda, vt canum degeneres. Infirmus est parte illium contra ictus, reliquo corpore multas parit plagas, vimq́ summã gerit in pectore. Oculos habet glaucos, splẽdescẽtes & cõcauos, nõ valde rotũdos nec ad modũ proiectos. Quicqd momorderit aut unguib⁹ lacerauerit ater inde sanguis & qdã sanies pfluit, Diu viuũt. Nã

Leena quot pariat

Leones pacientes inedie.

quibus carnibus oblectantur leones.

Vulneratus leo

Leonis oculi

plæriq; reperiuntur dentibus defecti præ fenio. Hostem aggressuri caudæ verbere excitant sibi furorem. Modice dormiunt. Quiescentum oculi sublucent. Dormientibus cauda non mouetur, qua vigilantum quoq; arguitur animus. Immota enim index est clementiæ & tranquillitatis, Erecta vero, & quasi spinescens iracundiam arguit, Tria sunt quibus terrentur maxime, Rotarum orbes circumacti cursus'q; inanes. Gallinaceorum cristæ & cantus. Omnium maxime ignes reformidant. Videntur ex natura solis substantiam deducere. Nam impetu & calore cætera præstant animalia, vti sol sydera. Præterea oculis semper igneis & patentibus cernuntur, vt sol patenti igneoq; oculo terrā conspicit. Hanno Carthaginensis primus omnium leonē mansuefecit, propterea relegatus, quòd hoc ipsum affectatæ tyrannidis speciem præferret, aut q̄ videretur exoraturus, quicquid petiuisset, qui ignaras societatis humanæ beluas demulceret. Qui in caueis leonum curam gerunt vocātur leontocomi. Nigri sunt leones in Syria. Eorum adeps cum rosaceo cutem in facie conseruat à vitiis, & quotidianis febribus medetur, Eo adipe peruncti faciliorem apud reges & populos gratiam dicuntur mereri.

Quibus leones rebus maxime terreāt. — Hanno. — Leontocomi. — Leonis Adeps.

17 ℭ Lynx esse dicitur de genere luporū ceruariorum. Est autem vario collo & maculoso tergore. Virg. lib. 1. Aenei. Succinctam pharetra & maculosæ tegmine lyncis. Mantuanus lib. 1. Agelariorum. Fidentes pedibus lepores, & tergore lynces versicolore. Eius vrina vertitur in lyncurinum gemmam duricie calculi. Ouidius. E quibus vt memorant, quicquid vesica remisit, Vertitur in lapides, & cōgelat aere tecta. Gemma illa in quam glaciatur humor lyncum, similis est calculis & igneo colore fulgens. Lynces acutissimo sunt visu. Mammas habent in pectore. Sacræ sunt Baccho.

Lyncis vrina. — Lyncis visus. — Linces Baccho sacre.

18 ℭ Camelus bina in dorso habet tubera, vnum in pectore, cui incumbat, quum genua reclinantur. Papillas quattuor, caudam asino similem, genitale retro, genua singula in singulis cruribus, pedes bisulcos, vt bos dentatus. Sitim quatriduo tolerat, Equos odit, bibiturus aquam pedibus ob-

Camelus sitis patiens.

turbat peruenit ad annos. 50. quidã ad cẽtenos. Castratis fert tas tollitur, & augetur robur. Coituri latebras quærunt cru ra posteriora gerunt conuersa, pascuntur apud orientales inter armenta, vbi iumentorũ loco seruiunt, Fortiores fiunt coitu negato. Cameli cerebrum arefactum potumq; ex aceto, comitialibus morbis prodest. Fel cum melle potum anginæ, Cauda arefacta soluit aluum, Fimi cinere cum oleo crispantur capilli. Fœminæ vterum ferunt duodecim mensibus à trimatu, Pariunt vere, Iterumq; post annum implentur à partu. Dulcissimum est lac camelinum.

19 ℂ Camelopardalis (quam aethiopes Nabim vocant) collo est equino, pedibus bouinis, camelino capite, maculis rutilum colorem distinguentibus. Romæ visa est circensibus ludis dictatoris Cæsaris. Onagri sunt asini syluestres cursu pernices in mauritania, sed cito desistẽtes. & anheli à venatoribus capiuntur. Reperiuntur in India agrestes equi magnitudine, capite penẽ rubenti, oculis cæruleis, vno in fronte cornu, magnitudine cubitali, ab radice albo, in cuspide purpureo, parte media nigro discriminata. Talos habent & felle carent. Onagri præcipui sunt in Phrygia & Lycaonia pullis eorum seu præstantibus sapore Africa gloriatur quos Lalisiones appellant. Onagrorum ossa confracta & decocta prosunt contra venenum leporis marini.

20 ℂ Mantichoram habet India magnitudine leonis, pelle villosa & purpurea, vultu & auribus prope humanis, triplici vtrinq; dentium serie, qui acuti sunt & caninis paulo maiores. Oculis itẽ villosis & fere noctuinis. vnguibus leoninis cauda bifida, aculeis vtrinq; cuspidata quos pro telis iaculatur. vescitur humano cadauere. Excellit cursu, propterea indi catulos eius venantur, priusquam aculeati sint.

21 ℂ Hirci obliquis sunt oculis & ad nares respicientibus. Sex menses hibernos supra sinistrum latus dicuntur iacere, quũ dormiunt ab Aequinoctio hiberno totidem menses supra dextrum. Hircorum rabies mitigatur, si mulceatur barba. Olidi sunt maxime. Vnde & hircosos vocamus homines graueolentes Politianus. Non olidi coniunx hirci. Idem.

Quosq; aliosolidum cantor produxit ob hircum. Hirci pro fœminis pugnam ineunt. Vt, tamen placet nonnulis. facile permittunt fœmellas sui generis iniri etiam si viderint.

12 ℭLepores dormiunt oculis apertis. Quiescũt interdiu, noctu vagantur. Locum natalem amant. Cãpestres parui sunt, & valde pernices. Montani magnitudine excedũt. Omnes cursu accliui sunt velociores, propter priores pedes posterioribus breuiores. Excitant se ad fugam auribus in tergum declinatis. Flexuoso cursu canes plærumq; decipiunt. Fœmina enixa suos fœtus multis locis dispertit & abscondit. acipitres reformidat. In vulpem si inciderit, euadere cursu contendit. Vulpes vero dolum opponit celeritati. Nam in medio cursu fingit se desistere, & quiescit. Paulopost leporem nihil sibi timentem insectatur acrius, & cubile inuadit. Prætereaferunt leporem vltro citroq; commeare vt confusis vestigiis cubile depræhẽdi nequeat, Archelaus apud Plynium testis est lepori tot esse annos ætatis, quot sunt corporis cauernæ ad excrementa. Benigna est natura & innocua, & omnium prædæ nascens. Solus præter dasypodem superfœtat, Illati in Ithacam lepores moriuntur. Pariunt omni mense. Circa Briletum, & Tharnem & in Cheroneso ad Propontidem bina habent iocinora. Veteri superstitione creditum est eos olim septem diebus formosos fore, qui leporem esitassent. Vnde Martialis. Quum leporem mittis, semper mihi Gellia mandas, Septem formosus marce diebus eris, Si verum dicis, si verum Gellia mandas, Edisti nunquam Gellia tu leporẽ. Lepus ab auriũ magnitudine vocatur Lagos.

Archelaus. Vbi lepores nõ viuant. Edentes leporem septẽ diebus formosi sunt. Lagos.

13 ℭEx leporum genere sunt etiam cuniculi, sed aliquanto breuiores. Quorum tanta olim frequentia extitit apud Baleares insulas, vt famem populatis messibus attulerint, Terram excauant, in quam si vrgeant canes, se impenetrant, nec illinc extrudi, aut extrahi possunt nisi coniectis intro viuerris animalibus eorum generi infestis. Nulli sunt in Ebuso.

Cuniculi. Cuniculi ubi nõ sunt.

14 ℭDasypodẽ Plynius distinguit à lepore aliquot in locis

vt libro.8.Cap.59.vbi ait. Lepus omnium prædæ nascens, solus præter Dasypodem superfœtat.Idem lib.10.Dasypodes omni mense pariunt & superfœtant sicut lepores,à partu statim implentur.Qua in re Plynium carpit Budæus dicens idem esse Dasypodem & leporem, quod & verbis Aristotelis,& multis aliis confirmat argumentis.Plynio patrocinatur Cælius,facitq; dasypodem diuersum à lepore, & vt victor opinionem Budæi suppresso tamen nomine refellit vt temerariam, nec conuiciis potest parcere misertus tanti autoris,cui colaphũ infringi videt.Sequare vtrũlibet. At securius mihi videtur Budæi vexillum.

25 ¶ Alces similes sunt capris figura & pellibus,sed aliquanto maiores.Crura habent sine nodis & articulis.Propterea in somno arboribus adhærent stantes.Quas vt capiant venatores ,arbores ipsas penè totas amputant,ita vt facili impulsu valeant prosterni . Itaq; decidentibus illis cadunt & alces supinæq; nequeunt exurgere.Grandia habent superiora labra , Retrogradiuntur in pascendo , ne in priora tendentes inuoluantur. Vri minores sunt elephantibus,colore & figura tauri , mira velocitate , in feras & homines æque sæuiunt.Reperiuntur in Germania . Bisontes prolixas habent iubas, figuram cerui,medium in frõte inter aures cornu . Reperiuntur in Germania. Martialis libro.1.Illi cessit atrox Bubalus atque Bison. Seneca in hippolyto.Tibi dant variæ pectora tygres,tibi villosi Terga bisontes,latisq; feri cornibus vri.Bubali boues sunt agrestes,quos nõnulli bisontes esse putant. Martialis dissimiles facit,vt præcedens carmen indicat.Bona si iuba sunt equina,cætera similes tauro,cornibus ita reflexis,vt pugnę sint inutilia.

26 ¶ Pardus bene olet,quo odore cæteræ agrestes feræ inuitatæ propius accedunt,quas ille inuolat.In Caria & Lybia reperiuntur admodum prælõgi,animo imbelles,saltu agiles,pelle adeo dura,vt ferro non cedat . In prioribus pedibus quinos habet digitos,posterioribus quaternos,Fœmina frequentior est inuentu.Ex pardorum genere est Bitis, qui si à muliere aspiciatur,eam in morbum adducit.

27 ¶ Pantheris versicolores sunt maculæ, qui color cunctas quadrupedes solicitat, sed oris toruitas deterret. Propterea capite ipso occulato pantheræ reliquas feras dulcedine illectas corripiunt. Feruntur habere in armo similem lunæ maculam crescentem in orbes, & pari modo curuantẽ cornua. Pantherarum mares sunt pardi. Scaurus in ædilitate sua 150. misit. Pompeius magnus. 410. Augustus. 420. Tactis aconito carnibus & gustatis necãtur. Vnguium mucrones in corporis vaginas recondunt, ne refringãtur & hebetentur. Solæ animalium odoratæ sunt. Earum oculi in vmbris refulgent, hebetentur in solæ, & longius q̃ cæteri nitẽt. His tantum terrorem afferunt hyenæ, vt ne conentur quidem resistere. Quinetiam aliquid de corio earum habentẽ non appetunt. Et si pelles vtriusq; contrariæ suspendantur, aiũt decidere pilos pãtherę, Pantherarũ carnibus viuunt Agriophagi populi. Pantheræ non attingunt perunctos iure gallinarum, præcipue si & allium fuerit incoctum.

28 ¶ Tygris in India & Hircania reperitur, mirandæ velocitatis animal. Maribus non est cura sobolis. Fœminis vero pręcipua. Propterea si venator equo insidens catulos eius abstulerit, Illa vbi vacuum cubile respicit, pędonem mira celeritate prosequitur. Raptor vero audito eius fremitu vnũ ex catulis in viam proiicit. Quem quum illa refert ad nidũ priusquàm possit regredi, nauem conscendit prædo. Mox reuersa tygris vbi nullum vindictę locum superesse videt, sæuit in littore. Lucanns libro. 5. Ocyor & cœli flammis, & tygride fœta Transcurrit. Apud Prasios Indiæ populos reperiuntur tygres duplici leonum magnitudine. Tres dentium ordines habere dicuntur, Item aculeos in cauda, quos vt sagittas iaciunt. Tygrim in cauea mansuefactam primus oium Romæ ostendit Augustus. Claudius vero quatuor.

29 ¶ Tarandum animal habet Scythia dorso & magnitudine tauri, pelle versicolore, qua Scythæ scuta conficiunt ferro impenetrabilia. Tarandis cornua sunt ramosa, vngula bifida, villus magnitudine vrsorum. Colorem omnium arborum, fruticum & locorum (in quibus latent) reddunt. Hye-

Pardi · Agriophagi · Tygridis catuli quomodo rapiantur. Hyena

na ſexum alternatim mutat & naturam,nunc mas nunc fœ
mina.Vim habet ſoporiferam,qua actos in prædam canes
enecat.Quinetiam ſimulato hominis vomitu eoſdem ille/
ctos interficit.Colum eius & iuba continuitate ſpinæ porri
gitur,flectiq; niſi circumactu totius corporis nequit,Sermo
nem humanum inter paſtorum ſtabula mentitur,nomenq;
alicuius ediſcit,quem euocatum foras lacerat. Sepulchra
eruit inquiſitione corporum. Oculis mille ſunt varietates
oculorumq; mutationes. Vmbræ eius contactu canes ob/
muteſcunt,Et in veſtigio hæret,quodcunq; animal ter lu/
ſtrauerit.Ex hyenæ coitu leæna parit Crocutam voces ho
minum & pecorum immitantem, cui acies perpetua in
vtraq; oris parte,nullis gingiuis dente continuo,qui ne cõ
trario occurſu hebetetur capſarum modo includitur.Cro/
cutas Plynius ait omnia dentibus frangeræ protinusq; de/
uorata ventre conficere.Hyenæ plurimæ gignũtur in Afri
ca.Mares ſingulis fœminarum gregibus imperitant,graui
das.cuſtodiunt,timent enim libidinis æmulos, morſu na/
tos mares caſtrant.Grauidæ latebras petunt & furtim vo/
lunt parere,gaudentq; copia libidinis,De hyena Mantua
nus.Eſt in eis pietas Crocodili,aſtutia hyenæ.

30 ¶Poephagus eſt in India,equi magnitudinẽ duplo exce/
dẽs,cauda nigrãti & ſpecioſa,mulieribus indicis ad capitis
ornatum expetita.Animal alioqui timidiſſimũ,Nã obuios
quoſq; refugit præciſa ſponte cauda,ob quã appeti ſe ſu/
ſpicatur. Monops reperiuntur in Mœonia magnitudine
tauri.Fugiens igneũ neſcio quid & acutũ excreat,in quod
ſi inciderint venatores,tabẽ incurrunt. qua facile pereunt

31 ¶Hyſtrices aculeatas habent pinnas,quas iaculi modo in
torquent.Hinc adagiũ.Spinoſior hyſtrice,in homines agre
ſtes & in amenos,Calphurnius,Venit & hirſuta ſpinoſior
hyſtrice barba.Sũt ex Erinaceorũ genere maioribus tamẽ
aculeis.quibus ora vrgentiũ canũ figũt.Hibernis mẽſibus
ſe cõdũt.Partus cõceptos hyſtricũ cinis potus continet.

32 ¶Phattaga animal Indicum ſimile eſt terreſtri Crocodilo
magnitudine melitei catuli, pelle ſquamoſa & aſpera,

qua etiam ferrum hebetatur.

¶ Ortus reperitur circa Erithræum mare, colore vario, magnitudine canis, ore vsq; ad genas albicante. inde lineis aureis ad ceruicem pertinentibus, dorso plano, maculis incursantibus, aureis pedibus, prioribus, albis, posterioribus nigris, mammis duabus Mnam mensuram implentibus.

¶ Oricētaurus anticam corporis partem similem habet humanæ, posticam asininæ, albo colore, cursu velocissimo. Captus amore libertatis mauult inedia perire, quam cibū manu raptoris oblatum comesse. Aspalacum habet Bœotia, vnde si trāsferatur, statim perit. Phyrna animal est à quo si quis inspiciatur, dies aliquot maciem cōtrahet & pallorē. Cōtra Vero Charandrium si quis ictericus vicissim prospexerint sanitatem recipiet. Neades animalia sunt in Samo insula grandi magnitudine, quorum voce abrumpit tellus.

¶ Catoblectus similis est tauro,, terribilis aspectu, superciliis altis & extantibus, oculis sanguineis, & minoribus paulo q̄ sint bouini, semper in terrā aspicientibus, iuba equina quā ad certamen erigit. Frendens ore aperto haurit aëra. Chaus habet effigiem lupi & pardorū maculas. Cepphus pedes posteriores pedibus humanis & cruribus, priores manibus similes. Rhinoceros vnū habet in nare cornu. Certaturus in Elepantum cornu ad saxa limato præparat se pugnæ. In dimicatione aluū eius maxime petit, vt partē molliorē. Par ei longitudo. crura multo breuiora, color buxeus. Leucrocuta fera est pernicissima. asini magnitudine, cruribus ceruinis, collo, cauda & pectore leoninis, capite melium, bisulca vngula, ore ad nares vsq; recisso, osse perpetuo vicedentium, imitatur humanas voces. Ea est aut ei similis quam Crocutam diximus. Eale fera est magnitudine equi fluuialis, cauda elephanti, colore nigro, vel fuluo. maxillis apri, cornibus cubito maioribus,, iidemq; mobilibus, q̄ alterna in pugna sistit, variātq; infesta aut obliqua. Monoceros caput habet cerui, pedes elephāti, caudā apri. mugitū grauem, vno cornu nigro media fronte duorū cubitorum eminente Hæc fera nunquam capitur viua. Fibri pontici

testes sibi amputant, propter quos intelligunt se à venatoribus vrgeri. Hoc animalis genus aliter appellatur castor, horrendi adeò morsus, vt arbores iuxta flumina, perinde ac ferro cædat. Hominis parte compræhensa nó prius morsu resoluit, q̃ fracta concrepuerint ossa. Tragelaphus nascitur iuxta Phasim fluuium Colchorum, specie cerui, barba tantum & armorum villo distans.

¶ Chameleontem habet Africa, sed frequentiorem India.
34 Crura eius recta sunt. Latera ventri iunguntur vt piscibus & spina simili modo. Rostrum habet suillo non multum dissimile. Caudam prælongam, quæ in tenuitatem desinit, viperinis orbibus se implicans. Vngues aduncos, Motus ei tardus, vt testudini. Corpus asperum vt Crocodilo. Oculi in recessu cauo, tenui discrimine, prægrandes & concolores corpori, qui nunquam operiuntur, nec pupillæ motu, sed totius oculi versatióe circũaspiciunt. Celsus est & hianti semper ore. Solus animalium nullo alio quàm aëris alimento nutritur. Colorem mutat oculis, cauda, & toto corpore, redditq; semper quęcunq; proxime attigit præter rubrum & candidum. Hinc adagium. Chameleonte mutabilior, In versipelles & varios homines. Cæterum defuncto pallor est, sanguis in corde & circa oculos tantum. Viscera eius sunt sine splene, latet hibernis mensibus.

¶ Thoes animal est de genere luporum venatu viuẽs, in-
35 nocuum homini, habitum non colorem mutans, hyeme hirtum, æstate nudum. Pontici mures gustu sunt sagacissimo. Conduntur hyeme, vt alpini, quibus magnitudo media est. Pabulum in specus cõuehunt, Fascem herbæ mas & fœmina supini cauda mordicus appræhensa detrahunt ad specum. Ideoq; illo tempore detrito sunt dorso. Resident in clunes, binis pedibus gradiuntur, prioribus vt manibus vtuntur.

¶ Erinacei cibos hyemi preparant, arbores conscendunt,
36 è quibus excutiunt poma, quæ demum volutati suis infigunt spinis, portãtq; ad cauas arbores. Mutationem Aquilonis in Austrum condentes se in cubile pręsagiunt. Vbi sen

sere

fere venantem, conuoluuntur in formā pilæ, ne quid compræhēdi possit præter aculeos. Indesperatione verò, vrinā ex se reddunt tabificam, tergori suo spinisq; noxiam, propter quod se appeti sentiunt, Vrina exinanita præcipua est dos tergoris. Si vero tergus ipsum ea fuerit aspersum, spinæ fiunt putres & deciduæ. Propterea nunquam nisi in extrema spe maleficio illo se perfundit. Calidæ aquæ aspersu resoluitur pila, in quam se cōuoluerunt. Appræhensi altero è posterioribus pede suspendio & fame necantur. Si interficerentur aliter. tergori noceretur. Eorum cute expoliuntur vestes, Nulli reperiuntur in Creta.

17 ℭ Leontophonus animal est odiosum leoni, à quo quū rapit & exanimatur, vrinā spargit ipsi leoni exitialē Reperitur iisdem in locis, quibus leones. Meles sufflata cutem distentæ. ictus hominum & morsus canum ercent, Scyuri tempestatem præuident obturatisq; (qua spiratus est ventus) Cauernis, ex alia parte fores aperiunt. Caudam habent villosam pro tegumento Muribus magna est dulcedo furandi. Varia sunt eorum genera in Cyrenaica regione. Alii lata fronte, alii acuta, alii pungentibus pilis ex Erinaceorum genere. Ex Gyaro insula incolas aliquādo fugauerunt, ferrūq; postea roserunt. Conduntur hyeme. Murium cinis cū melle instillatus, aut cum rosaceo decoctus, aurium dolores sedat Glires genitores senio confectos alunt insigni pietate. Senium finitur hiberna quiete. Conditi enim hi cubant, rursus ætate iuuenescunt, hyemen integram dormiunt. Martialis libr. ‹. Soniculosos ille porrigit glires. Apud eundem hoc animal sic inducitur loquēs. Tota mihi dormitur hyems. & pinguior illo Tempore sum. quo me nil nisi somnus alit. Mustellarum tria sunt genera, Gales, ictis, meles, Testiculi mustellæ mulieri alligati partus continent. Hoc animal infestum est serpenti, cui congreditur cōmanducata ruta, quā scit esse ipsi serpenti infensam & exitialem. Colitur à Thebanis. Timidissima est mustella. Gaudet latebris. Melim (dē quo iam sumus locuti) foinam vel foinum dicimus. Calēdus Et laqueo vulpes, & decipe casse foinas.

Meles. Scyuri. Mures. Muriū ubi uaria genera. Muriū cinis. Glires. Mustellarū genera quot. Melis. Foina.

¶ Feles antiquitus non erāt māſuefactæ, Viuebant in agris, inde vrbes & domos repleuere. in genere felium mas ſalaciſſimus eſt, Fœmina amantiſſima fœtuum, Tetro odore offenduntur, ideo excrementa ſua terra operiunt, nē ab homine premantur, aut ne prodantur odore. Noctu vident non minus quam interdiu. Inſidiantur muribus, Vocantur à nobis Cati & Catæ. Mantuanus in Buc. Sicq; repugnabant votis contraria vota, Non ſecus ac muri Catus, Ille inuadere pernā Nititur, hic rimas oculis obſeruat acutis. Idē in Nicolao Tolentino feles, vocat tectiuagos, vbi ait. Putes vlulare lupos, grunire ſagaces Vulpeclas, grunire ſues. certare canendo. Tectiuagos feles. Viuūt ſex annos. Mus araneus eſt muris magnitudine, muſtellina ſpecie, ore oblōgo cauda gracilli, ordine dentium quadruplici, frequens in britannia. Græci Mygalem vocant,

¶ Salamandra habet ſpeciem lacerti, Nunquam prouenit niſi magnis imbribus à ſerenitate deficiens, Ignē tactu extinguit veneni ſui frigiditate. Nihil gignit. Nullus eſt in hoc animali ſexus teſte Plynio. Si arbori irrepſerit. omnia poma inficit veneno, & eos qui ederint, necat, frigida vi nihil aconito diſtans. Saliua eius in quacunq; corporis parte reſperſa omnem toto corpore decutit pilum Hoc eius venenum extinguitur ab iis, qui veſcuntur illa. Ranarum marinarum ex aceto & vino decoctarum ſuccus bibitur cōtra Salamādras. Origem perpetuo ſitientem habet Africa, Quod tamē animal liquorem habet in veſica magni contra ſitim remedii. Talpę oculis capti frumentum in area populant. Græci blactas vocant, Similes prope ſunt muribus, Terram excauant, in qua effodiunt ſibi cubilia dicente Virgilio. Aut oculis capti fodere cubilia talpæ, De Salamandra Martialis. Hoc ſalamandra notet, vel ſæua nouacula nudet.

¶ Animalia diuerſa manſuefacta, quorumq; miniſterio vſi ſunt homines.

Remum imprimis & Romulum ferunt à Lupa nutritos fuiſſe, quos Amuli⁹ auus perdendos expoſuerat. Propertius lib. 2. Tu criminis autor Nutritus du-

ro Romule lacte lupæ. Idem libro quarto. Nil patrium nisi nomen habet Romanus alumnus. Sanguinis altricem non putat esse lupam. Ouid. lib. 2. Fast. Venit ad expositos (mirum) lupa fœta gemellos, Quis credat pueris non nocuisse feram? Non nocuisse parum est, prodest quoque. Quos lupa nutrit, Perdere cognatæ sustinuere manus, Constitit, & cauda tenetis blanditur alumnis. Et lingit lingua corpora bina sua. Marte satos scires, timor absfuit, vbera sugunt, nec sibi promissi lactis aluntur ope. Idem lib. 3. Lacte quis infantes nescit creuisse ferino. Et picum expositis sæpe tulisse cibos? Ferunt & Iouem educatum fuisse ex capra, à cuius nomine dictus est Aegiocus,. Idem Oui. lib. 3. Fast, Stat quoque capra simul, Nymphæ pauisse feruntur Cretides, infanti lac dedit illa Ioui. Politianus in nutricia. Siquidem Cretæa fertur in Ida Capra Iouem puerum fidis aluisse papillis, Polyphemus Cyclops nutritus est à lupa. Syllius li. 14. Aetnæo Poliphemus erat nutritus in antro. Atque inde antiquæ nomē feritatis amabat. vbera præbuerat paruo lupa.

Capra Iouem educauit.

Polyphemus a lupa nutritus.

Cyrus (qui postea rex fuit Persarum) astyagis aui mādato expositus, nutritus est à cane. Sidonius. Non Cyrū Astyagis loquor nepotem. Nutritum vbere quem ferūt canino,

Canis cyrum nutriuit.

Telephus Herculis filius ex Auge nympha repertus est inter frutices, quum adhuc esset infans, cerua pastum suppeditante. Ouid. in Ibin. Nec leuius doleas, quam qui bibit vbera ceruæ. Philonomia Victimi & Arcadiæ filia pastoris cuiusdam concubitu prægnans facta, quum gemellos Partusium & Lycastum peperisset, metu patris ambos abiecit in Erymanthum, vbi in concauam quercum delati lupam repererunt, quæ abiectis propriis catulis eosdem lactauit. Autor Plutarchus. Plato quum tener adhuc infans dormiret in cunis, apes non paruam mellis copiam dormientis labellis instillare visæ sunt. Qua in re consulti prodigiorum interpretes futurum prædixerunt, vt aliquando ex eius lingua melle dulcior flueret oratio Testis Plutarchus.

Cerua Telepho cibū suppeditauit.

Philonomiæ filios lupa nutriuit.

In ore Platonis apes mella instillarunt.

Mydæ Phrygio (quū puer esset) dormienti, formicæ in os tritici grana congesserunt. Quod ex aruspicum responso

Formicæ Mydā aluere.

portendebat eum mortalium fore ditissimum, Autor Cicero lib.1.de diuinatione,

Equa Peliã. Vrsa paridē educauit.

¶ Peliam Neptuni & Tyrus filium nutriuit equa. Alexandro Priami filio (cui postea Paridi fuit nomen) alimentum suggessit vrsa.

Capra Egistum aluit.

¶ Aegisthum Thyestis & pelopiæ filium educauit capra, à qua & nomẽ sumpsit. Derceto Semiramis mater speciosi adolescentis coitu prægnans facta dum opprobrium timeret natam mox puellã in deserta exposuit sylua volucrosa quidẽ. & referta multis auibus, quæ Semiramidẽ ipsam nutriuerunt dato ex re nomine. Syrorũ enim lingua semiramis auitium signat. Camillã reginã Volscorum armentalis equæ mãmis & lacte ferino nutriuit pater Metabus Autore Virg. Penelope ab Icaro & Periboea parẽtibus in mare proiecta, a penelopibus auibus nutrimẽtũ suscepit, atq; ẽt nomẽ, quũ prius Arnea diceret. Habidẽ Hispaniæ regẽ, feræ, canes, sues, & cerua incredibili pauerũt humanitate. In ore Stesigori infantis cecinit Luscinia. Autor Ply. lib.10. Cap.29. Pythagoras vrsam omnibus formidolosam & conspicuã feritate, apud se demulctã & exarmatã aluit. Quã dimissurus verbis nescio quibus, & quodam velut iureiurãdo adegit, vt nulli cunctorũ animaliũ faceret iniuriã, Abiẽs illa se cõiecit in latebras syluarũ summaq; fide pręstitit in quod adiurata recesserat. Idẽ boui segetes abrodẽti quum verba quedã magica in aurẽ sufflasset, eũq; monuisset, vt inferẽdo agricolis dãno parceret, aiũt obediẽtissimũ bouẽ lacerãdis frugibus destitisse, Credat qui volet. Hoc tamẽ prodit Cælius ex veterũ monumẽtis. Agrippina cõiũx Claudii Cęsaris turdũ habuit imitãtem sermones hominum ætate Plynii. Habebãt & Cæsares iuuenes Sturnũ & luscinias græco latinoq; sermõe dociles. Fuit & coruus Romę, quĩ sermoni assuefactus, omnibus matutinis in rostra & forũ deuolãs Tyberium, Germanicum & drusum Cęsares nominatim, mox trãseuntẽ populũ Ro. salutabat. Cecina Volaterranus equestris ordinis cõpræhensas hirũdines victorię nũcias amicis mittebat cum literis quas earum pedibus ferẽ-

Semiramis ab auibus nutrita. Camilla. Penelope. Fera. Canes sues. Luscinia. Vrsa. Bos. Turdus. Sturnus. Luscinia. Coruus. Hirundines.

das alligabat. Columbæ epistolas pedibus annexas, obsidione mutinensi in castra consulum pertulere Decio Bruto mittente. Tygrim Romæ ostendit in cauea mansuefactã diuus Augustus. Tyrrheo pecoris magistro ceruus fuit mãsuefactus, & quem Syluia puella pectebat, ornabatq; violis Virg. li. 7. Aen. Soror omni Syluia cura Mollibus intexens ornabat cornua sertis, Pectebatq; ferum, puroq; in fonte lauabat. Ille manum patiens mensæq; assuetus herili Errabat syluis, rursusq; ad limina nota ipse domum sera quamuis se nocte ferebat. Ouid. lib. 10. Idem ait de ceruo Cyparissi his verbis. Gratus erat Cyparisse tibi, tu pabula ceruum Ad noua tu liquidi ducebas fontis ad vndas, Tu modo texebas varios per cornua flores. Nunc eques in tergo residẽs huc lætus & illuc Mollia purpureis frenabas ora capistris.

¶ Apes innocuæ sederunt in ore Ambrosii infantis. Aues Basilio episcopo in heremo pabulum ministrarunt. Corbiniani episcopi Romam euntis quum vrsus asinum deuorasset, deuorati loco sarcinam vectauit imperante præsule. Seuerus abbas passerem habuit manibus suis intrepide aduolantem, & porrectum capientem cibum. Laxatus è spelunca leo famelicus in Darium martyrem non solum non ei nocuit, ac etiam ab aliis feris eum tutatus est sub imperatore Numeriano. Didimus abbas et anachoreta colubros & serpentes innocuos pedibus conculcabat. Erasmo Campano episcopo (qui Diocletiano imperãte floruit) inter vastas nemorum solitudines coruus pastum atulit. Eadimundi Anglorum regis & martyris abscissum caput, lupus alioqui sæuissimus intactum seruauit & illæsum. Eutycius vrsum habuit sibi obsequiosum & obedientem. Mandato Eustorgii mediolanẽsis episcopi lupus iugo se submisit & currum traxit, quo tria magorũ corpora aduehebantur in Italiam. Prius enim comederat duo iumenta, quibus currus ipse voluebat. Adrianus imperator geminos leones inusitata feritate horribiles & diuturna frendentes, inedia ad cõcerpẽdũ raptim Eleutherium episcopũ laxari imperauit. Qui tñ nõ solũ nõ nocuerũt sancto, & pedibus ad eius aduoluti

innocua reclinauerunt capita. Egidio Atheniensi in deserta solitudine degẽti, cerua ministerium præbuit & alimẽtum. Paulo primo anachoretæ solitariam in latebris ferarum vitam agenti, coruus quotidie dimidiatum panem afferabat Quum autem eo venisset Antonius, vt paulum ipsum videret, coruus integrum attulit panem, & propter nouum hospitem cibum duplicauit. Paulus leonensis draconem mansuefecit. Philippus apostolus draconi imperauit, vt innocuus abiret in latebras Quod & fecit draco nemini prorsus iniurius. Heraclides philosophus draconem habuit mãsuefactum. eunti'q; & quiescenti solitum adesse & assistere velut comitem. Syluestres aues relicto nemore intrepidæ aduolabant ad maxentium abbatem Pictauesem, eius manu tritici grana & frustula panis rostro decerpentes. Sindrigal Lituaniæ princeps post Vitoldum vrsam habuit, quæ omnibus matutinis relicto nemore domum eius accedens fores pedibus percutiebat, aperto'q; hostio porrectum capiebat cibum. Thoas achaicus draconem domi diu fouit, Consyderans demum quam periculosum esset serpentem alere ipsum in solitudines procul tulit atq; ibidem reliquit Quo facto rediens quum incidisset in latrones & instantis periculi metu acclamasset, audita hominis voce, aduolauit draco, & aduersum vim latronum suppetias attulit. Ferunt Aiaci locrensi mansuetum serpentem fuisse, quocum bibebat & versabat, Sertorius ceruam habuit, quam in expeditionibus suis habebat semper comitem fingens Dianæ esse numen, à quo res gerendas auspicaretur. Porus (quẽ Alexader debellauit) habuit elephantum, qui rectore iubẽte procumbebat in genua & se submittebat. Autor Curtius. Helyas propheta cibum accipit à Coruo in torrẽte. cui nomen Carith. Helenus abbas fatigatus sarcina (quam ferebat) Onagrum iussit accedere & dorsum oneri submittere. Paruit fera & quam longe sancto placuit, onus ipsum per uexit Idem à reperto Crocodilo flumen præteruectus est. quũ neq; pons adesset, nec appareret portitor. Liberalis episcopus (qui sub Adriano passus est) post varia tormenta, fa

melico leoni deuotus fera ad eius pedes innocua procum bente, illesus permansit, Diuersæ quoq; & horrendæ ferita tis belluæ laxatæ sunt ad deuorandum Manmetem marty rem, quæ tamen seuitiæ prioris immemores ad eius pedes exarmatæ se prouoluerunt. Habuit macarius confessor in desertis nemorum locis vicinam cellæ suæ leęnam, cuius ca tulis cæcis quum restituisset visum. fera obsequii memor, eidem pelles ouium & pecudũ (quas venabatur) afferebat. — Leo. belluæ. Leęna.

¶ Zozimo abbati paruit agrestis leo. Hanno Carthaginen sis primus omnium leonem mansuefecit. Marthes rex Ae gypti cornicem habuit adeo cicurem & mansuefactam, vt quoquo iussisset ille epistolas deferret, non ignorans quo transuolandum esset, aut vbi considendum. Cælius prodit Cynocephalos in Aegypto literarum ductus perdidicisse, & saltationem, gesticulosos motus, tibiarum'q; modulos. Plynius scribit Pantheram patri cuiusdam Philenis assecta toris sapientiæ blanditam fuisse, vt delapsos in foueam ca tulos extraheret ille. Niciæ venatori in foueam lapso canes multis latratibus dolorem testati, subsidium ferre voluerũt eumq; appræhensa mordicus veste illinc extrahere. — Leo. Qui primus leonem mansuefecerit. Cynocephali. Panthera. Canes.

¶ Mētor Syracusanus leonē in Syria repertũ quũ expaue scere timēti protinus sese. opposuit fera, eius'q; vestigia cœ pit lābere similis adulāti, donec ille ex pede leonis (in quo tumorem & vulnus animaduerterat) surculum ingentē ex traxerit, ipsum'q; leonem liberauerat cruciatu. Helpis Sa mius viso in Africa leone pauidus arborē cōscendit. Tum leo ad arborē procũbens hiatu miserationē querebat. Habe bat enim ingentē spinā pedi infixā, quā quũ reuellisset Hel pis, gratiā retulit, ferā venatus aggerēdo. Christina virgo viperis & aspidibus (quarũ simulachra excitabat nescio qs magus) deuota) euasit incolumis & illęsa, Vrsus laxat⁹ fouea ad inferēdam mortē Cerbonio episcopo, relicta feritate eũ dem cœpit amplecti, & circum lābere. Eodē modo laxatus in donatillam virginem vrsus posita feritate, ad eius pedes mansuetus decubuit. Expositus famelicis leonibus in prædam Daniel euasit incolumis. Pontianus martyr — Leo. Viperæ et aspides. Vrsus. Vrsus. Leones.

(qui passus est sub imperatore Antonio), geminos leones in suam mortẽ laxatos exarmauit. Vrsi laxati ad interficiẽdũ Põtium episcopum, decubuerũt ad eius pedes innocui. Reperiũt & alii sancti feris & beluis expositi, qui tamẽ mortem illá effugerũt, vt Andronicus Ephesius, Albanus, Blándina virgo basilides, Benignus presbyter. Thecla, Dorotheus, Quiriacus, Prisca, Põtianus, Probus, Taracus. Flocellus. Germanicus. Venãtius, Marinus, Martina virgo, Mymas, magnus mãtyr, Mammes, Theodosia. Androdus à domino Africám prouinciam administrãte quotidianis verberibus ad fugam coactus secessit in deserta Lybię, vbi cum obuio leoni ad genua sua prouoluto ingentem stirpem se cruento pede reuelisset, conceptamq; saniem vulnere intimo expressisset, ferunt bestiam in hostimentum beneficii Androdo aliquot post annis comitem adhæsisse & opimiores (quas venaretur) carnes præparasse. Pertęsus demum vitæ illius fætinæ Androdus quũ reliquisset antrũ, fato inauspicato compræhẽsus est à domini satellitibus, ferisq; adiudicatus. Vbi idem leo (qui ĩ venatu captus fuerat) agnitum medicum ab iniuria reliquarum bestiarũ tutatus est, Petentibus propterea cũctis (qui aderãt) pœna solutus est Androdus. eiq; populi suffragio donatus Leo. Quẽ quũ tenui loro reuinctũ compitatim per vrbem traheret, sequẽtes cum plausu dixisse feruntur. Hic est leo hospes hominis, Hic est homo medicus leonis, De hoc Pontanus libro primo Amorum sic inquit, At quondam Lybicis leo dum mugiret in antris, Saucius Androdi munere sensit opem. Inde comes socio permansit fidus in antro, Et precium victus raptaq; præda fuit, Quumq; cruẽtasset Romanum cæde theatrum, Abstinuit medicas ille ferire manus.

¶ Vermes diuersi.

Campe	Galba	Cips
Cantharides	Cnips	Trips
Centipeda	Teredo	Sis
Conuoluolus	Cerastes	Midas
Eruca	Ips	Lampyris

Bombyx	Voluox	Papilio
Lytta	Brucus	Petauri
Melolantha	Xylophagus	Rauca
Millepeda	Blatta	Phalangium
Onyscus,	Rutulus	Ricinus
Mylochos	Araneus	Rhagio
Pytocampæ	Buprestis	Asiortion
Pirausta	Cantharolethrus	Myrmecion
Sanguisuga	Asilus	Tryphæ
Crabro	Tabanus	Cymex
Solifuga	Chrysalis	Gryllus
Tarmes	Cicidelæ	Hepacontinus
Tinea	Cossus	
Tipula	Gurgulio	

Campe genus est vermis, arboribus & herbis hortensibus infestissimum. Columella lib. 11. Nec solum teneras audent erodere frondes Implicitus conchæ Limax, hirsutaq; Campe. Cantharides vermiculi sunt virides aureis sparsi maculis, quorum succus instar est veneni. Ouidius in Ibin. Cantharidum succos dante parente bibas. Hinc adagium natum. Mysia cantharis, de homũculo abiectissimo. Centipeda vermis est pilosus multis pedibus arcuatim repens. Est & Chrysalis genus vermis. Cõuoluolus vermis eruca minor rodit pubescentes vuas. Eruca vermis tenaciter hæret, repit in olerum folia & abrodit, presertim brassicas. Oliuam arborem turpi facie depastam relinquit. Nascitur tempore humido & lento. Galba vermiculus est exilis, qui nascitur in æsculis. Cnips vermiculus eroso ligno semper locum mutare nititur. Hinc adagium. Cnips in loco stare non potens, in homines incõstantes. Est & inter materiarum pestes Teredo vermis dictus ꝙ dẽtibus terat & erodat. Cerastes vermis vbi tantũ erosit, quantum ad corporis volutationẽ satia est, generat alium. Ips cornua & vites rodit, vt Cips frumenta, Trips ligna, Sis vestes, Is vitra, Midas fabã. Lampyris noctu lucet. Latine vocatur noctiluca, seu nitedula. Bombyx aranearum instar fila ducit tenuissima

quibus preciosæ admodũ vestes fiunt, quæ vocantur Bom-
bycinæ. Aliter vocatur Bombilius & Necydalus. Lytta ver-
miculus nascitur in lingua canum, qui si catulis eximatur,
nec rabidi fiunt nec fastidium sentiunt. Melolantha genus
est scarabei, colore viridi nascens. Millepeda nomen sum-
psit à pedum multitudine. Mylochos est de genere blatta-
rum, nascitur circa molas. Onystus multipes est fusci colo-
ris, sub lapidibus viuens aut figlinis vasis. Tactus arcuat sese
& in formam pilæ contrahit. Aliter dicitur Tylus. Is est qui
aliter multipeda vocatur. Pytocampæ venenato sunt mor-
su. Nascuntur in pinu arbore. Pyrausta vermis est de specie
araneorum fauis perniciosus. Volitat ad lucernas tãtisper
dum combustis alis pereat Hinc adagium, Pyraustæ gau-
dere gaudium, de momentanea & breui lætitia. Sangui-
suga vermis est aquatilis, cruoris appetens. Aliter Vo-
catur Hirudo Horatius in arte. Non missura cutem nisi ple
na cruoris hirudo. Crabrones ex putridis equorum car-
nibus enascuntur. Solifuga genus est formicæ venenatæ,
lucem refugiens. Vnde inditum nomen. Huic contrarium
est cor vespertilionis. Tarmes vermiculus carnem exedit.
Vitruuius libro secundo. de architectura. Sed ea quòd ha-
bet in se plus caloris, procreat & alit tarmitem, ab eoq; vi-
ciatur. Tinea libros & vestes abrodit. Horatius libro prio.
Epist. Aut tineas pascẽs taciturnus inertes. Claudianus. Mi
serabile turpes Exedere caput tineæ. Tipula sex habet pe-
des. Tantæ leuitatis esse dicitur, vt super aquam currens nõ
desidat. Plautus. Neq; Tipulæ pondus leuius est, q̃ fides le-
nonia. Voluox vermiculus est prerodens pubescẽtes vuas.
Aliter appellatur conuoluolus. Brucus vermiculus est voli
tans, sed sine alis, qui herbas erodit. Xylophagus albus est
& obæsus, nigro capite. Nascitur in carie lignorũ, quæ cor-
rodit. Hũc in Ponto & Phrygia comedisse, luxuria est. Te-
nebras amant blattæ, vitã lucemq; fugiunt, in balneis ma-
xime humido vapore prognatæ. Virgi. lib. 4. Geor. Lucifu
gis cõgesta cubilia blattis. Hora. Cui stragula vestis Blatta-
rum ac tinearũ epulæ putrescat in arca. Rutuli aridã terrã

fodiunt, fauosq; in modum spongiæ fistulosæ medicato melle conficiunt. Araneus vermis est lanuginosus & serpẽtis in modum repens, quo dissecto inueniri dicuntur intus vermiculi duo, qui adalligati mulieribus ceruina pelle ante solis ortum, præstant ne concipiant. Flores arborum populatur & ita quandoq; abrodit, vt sterilescant. Buprestis similis est scarabeo. Fallit inter herbas bouẽ, vnde meruit nomẽ, deuocatúq; tacto felle ita inflámat, vt rumpat. Cantharolethrus brachia habet, & in cauda spiculũ. Asilus aculeum haber in ore. Latiusculis quibusdam bestiolis (quæ in fluuiis supernatát) enascitur, frequẽs ꝑpterea iuxta aquas. Oestrum aliter seu Oestrus appellatur. De hoc Virgilius li. 3. Georg. Est lucos Silari circa, ilicibusq; virẽtem Plurimus alburnum volitans, cui nomẽ Asilo. Romanum est, Oestrũ Graii vertere vocantes. Asper, acerba sonans, quo tota extertita syluis Diffugiũt armenta, furit mugitibus æther concussus. Asilum quidam Tabanum vocant, alii diuersum faciũt. Tabanus autem nascitur ex ligno in quo plurimus est humor. Chrysalis vermiculus duro cortice mouetur ad tactum aranei. Cicidelæ vespere lucent per arua. Græci Lampyrides vocant. Cossi gignuntur ex ligno. His veteres in cibo vsi sunt. Gurgulio vermis est frumenti vel fabæ. Virgi. lib. 1. Georgi. Populatq; ingẽtẽ farris aceruum Gurgulio, atq; inopi metuẽs formica senectæ. Papiliones vermes sunt ex quorum stercore enascuntur tineæ. Lucernarum luminibus aduolant. His contrarium est iecur caprinum. Ceras depascuntur, & relinquunt excrementa, quibus teredines gignuntur. Eorum aduentus veris initium indicat. Petauri generantur sordibus aridi soli. Raucæ vermes nascuntur in radice quercus. Phalangium simile est formicæ, sed maius tamen, ruffo capite, reliqua parte corporis nigra, albis intercursantibus respersum guttis. Acerbius pungit, quàm vespa. Viuit circa furnos & molas. Ab eo percussus si alterum eius generis ostendatur, remedium affert. Ricini vermiculi sunt, quibus infestantur canes. Rhagio similis est nigro acino, ore minimo, sub aluum breuissimis pedibus,

tanquam imperfectis. Quos momordit, eodem afficit dolore, quo scorpius. Asiortiõ vermis est, cuius morsu genua labefactantur. Myrmecion caput habet simile formicæ, Aluum nigram guttis albis distinctam. Eodem torquet dolore, quo vespæ. Triphæ similes sunt culicibus. Sunt & alia plæraq; nomina, vt Chrysalis, Cymex, Collotus, Gryllus, Hepacontinus.

¶ Sculptores, Cælatores, Statuarii & marmorarii.

Alchimedon nomen est cęlatoris & vascularii apud Virgilium dicentem. Pocula ponam Fagina, cælatum diuini opus Alchimedõtis. Item. Et nobis idẽ Alchimedon duo pocula fecit. Alcon nomen est argentarii, qui Aeneæ pateram cælauit. Plynius scribit proximos à mentore fuisse Bœtum & Agraganta. De Alcone & Bœto Virgilius In Culice. Nec pocula gratum Alconis referunt Bœtiq; toreuma. Eurycion nomen est fabri argẽtarii apud Virgilium libro decimo. Quæ bonus Eurycion multo cælauerat auro. Polycletus statuarius fuit Ageladis discipulus, qui quãtum reliquos superauit in forma hominum ad veritatem effigiandam, tantum abfuit ab autoritate reddẽda formæ numinum, quod Phidiæ & Alcameni datum est. Signa fecit ex ære nobilitata scriptorũ præconio, vt Astragalizontes idest talis ludentes. De eo & aliis Martialis libro octauo. Quis labor in Phiala, docti Myos? an ne Myronis? Mentoris an manus est, an Polyclete tua? Iuuenalis Satyra octaua. Phidiacum viuebat ebur, necnon Polycleti. Statius libro secundo Sylua. Aut Polycletæo iussum est quod viuere cœlo. Stroza pater. Sed Polycletæas artes, & Mentora vincis.

¶ De Euphranore Fabius lib. 12. sic ait. Euphranorẽ admirandũ facit, ꝙ & cæteris optimis studiis inter præcipuos, & pingendi fingendiq; idem mirus artifex fuit. Iuuenalis. Saty. 3. Hic aliquid præclarum Euphranoris, & Polycleti.

¶ Mentor primus claruit argento cælando, qua in re magnam promeruit laudem. Testimonium laudis ei perhibuit Capitolinus Iuppiter, & Ephesia Diana, quibus con

ſecreta fuerũt artis eius vaſa. Iuuenalis Satyra octaua. Multus vbiq; labor, raræ ſine Mentore menſæ. Martialis. Accipe Mentorea pocula facta manu. Propertius. Leſbia Mentoreo vina bibas opere.

¶ Phidias ſculptor Athenienſis claruit minoribus ſimulachris ſculpendis. Idẽ fecit ſtatuã Mineruę ex auro & ebore amplitudine. 26. cubitorum, In cuius ſcuto cælauit prælium Amazonum & Gygantomachiã, In ſoleis pugnam Lapytharum & Centaurorum. Plynius eum vocat artificẽ nunq̃ ſatis laudatũ, Fabius, Phidias (inquit) diis q̃ hominibus efficiendis melior. In ebore vero longe citra æmulum, vel ſi nihil niſi Mineruam Athenis, aut Olympium in Elide Iouẽ feciſſet. Martialis lib. 3. Artis Phidiacæ toreuma clarum, Piſces aſpicis, adde aquam, natabunt. Idem libro ſexto. Quis te Phidiaco formatam iulia cœlo, Vel quis Palladiæ non putet artis opus? Stati. li. 1. Syl. Phidiacæ raſere manus. Idẽ lib. 4. Quod Polycletæis iuſſum eſt ſpirare caminis. Myro ſtatuarius fuit numeroſior in arte q̃ Polycletus. Vtebatur aere deliaco. Ageladis fuit diſcipulus. Hunc maxime nobilitauit bucula celebratis verſibus. Fecit & canem & diſcobolon, & Perſea, & Priſtes, & Satirum admirantẽ tibias, & Mineruam, & Delphicos pentathlos Pãcraſtiatas. Itẽ Herculem, cicadæ monumentum, & Locuſtæ, & Apollinẽ. Ipſe tamen corporum tenus curioſus, animi ſenſus nõ expreſſit. Iuuenalis Saty. 8. Et cũ Parrhaſii tabulis ſignisq; Myronis. Statius Quod ab arte Myronis. Aut Polycletęo iuſſum eſt quod viuere cœlo. Lyſippus Sicyonius adeo claruit ſculptura, vt ab eo ſolo fingi voluerit Alexander, quẽadmodũ Pingi à ſolo Apelle. Horatius Edicto cauit, ne quis ſe præter Apellem pingeret, aut alius Lyſippo duceret aera. Stroza pater. Cedit Lyſippus, Phidiacusq; labor. Hunc Plynius ait feciſſe ad. 610. opera. Arceſilas ſculptor fecit ſimulachrũ Dianæ, in quod Simonides luſit epigramma. Callimachus ſculpturam in tenuiorem exquiſitioremq; diſciplinam reduxit. Nam ipſe prius lapidem perforauit, minutatimq; tractauit. Diopœnus & Scybis Cretenſis, Sicyonẽ ſe cõtulere,

Myro. Lysippus. Arcesilas. Callimachus. Dipoenus. Scybis.

Epitherses. Praxiteles. Theodorus. Teladeus. Timotheus. Calamis. Scopas. Briaxis. Leocares. Menestratus. Socrates. Pappipus. Eutychides. Philiscus. Polycles. Dionysius.

vbi fuit quõdam præcipua omnium metallorum officina, ibiq; sculpendo marmori primi claruerũt. Epitherses discipulus fuit Lysippi. Praxiteles marmore nobilitatus est, duplicíq; Venere, Coa & Gnydia, sed Gnydia præcipue, cui ob elegantem formam noctu cõgressus est puer relictis maculis tantæ libidinis indicibus. Quintianus, Cedat Praxiteles, cuius muliebris imago procacem Impulit ad coitum iuuenem. Sunt tamen qui hoc dicant de alio simulachro. Scripsit quinq; volumina nobilium operum in toto orbe. Speculum argẽteum primus fecit. Theodorus & Teladeus fratres Samii Rœci filii, sculptores celeberrimi fuerunt, quorum Teladeus Pythii Apollinis signum in Samo incepit, Theodorus Ephesi alio saxo absoluit, quibus simul cõpositis, ita cohæsit & conuenit, vt ab vnico artifice & eodem lapide factum videretur. Fuit etiam Theodorus nobilis architectus, qui suasit vt carbones subiicerentur fundamẽtis templi Dianæ Ephesiæ. Idem primus ferrũ fundere docuit, & ex eo statuam fecit ferreã. Timotheus sculptor vnus fuit eorũ, qui Mausolæum Arthemisiæ cælauerunt. Calamis cælator fuit, cuius manu cælata duo pocula Germanicus Cæsar donauit Cassio Syllano. Fecit & Apollinem positum in hortis seruilianis. Scopas cęlauit mausolęum cum Bryaxi, Timotheo, & Leocare, Ab oriẽte cælauit Scopas, à Septẽtrione Byrax, à meridie Timotheus, ab occasu Leocares. Pythis in fastigio Mausolæi quadrigam fecit marmoream altitudine pedum. 140. quæ totum opus inclusit. Fecit Menestratus Herculem & Ephesi in tẽplo Dianæ hecaten tanta marmoris radiatione, vt in eius contemplationem æditui admonerent parcere oculis. Socrates sculptor fecit Charites in Propyleis Atheniensium. Pappipus Praxitelis discipulus fecit zetum, & Amphionem, Dircem & Taurum. Eutychides liberum patrem. Timarchides fecit Apollinem canentem cythara. Philiscus Venerẽ in Octauiæ porticu. Item Latonam, Dianam, musas nouem & nudũ Apollinem. Polycles & Dionysius filius Timarchidis Iouem in ęde proxima. Heliodorus pana & Olympum luctãtes. Po-

lycharmus Venerem lauantem sese, & Dædalum astantem. Lysias quadrigam, currum, Apollinem, & Dianam ex vno lapide. Amphistratus simulachrum Callisthenis historiarũ scriptoris. Agesander, Polydorus & Athenodorus Rhodii ex vno lapide fecerunt Laocoontem & liberos, draconumq; mirabiles nexus. Chatherus cum Pythodoro, Polydectes cum hermolao, Pythodorus cum Artemone palatinas Cæsarum domos repleuere probatissimis signis. Diogenes Atheniensis & Carsatides decorarũt Pantheũ Agrippæ. Arcesilaus fecit leenam marmoream, quam Varro dixit se habuisse. Item aligeros ludentes cum ea cupidines, quorum alii religatam tenerent, alii e cornu cogerent bibere, alii calcearent soccos, omnes ex vno lapide. Coponius fecit. 15. nationes quæ sunt circa Pontum. Canacus statuarius simulachra fecit marmorea. Sauros & Bathraces lacones fecerunt templa Octauiæ porticibus inclusa. Myrmecides quadrigam fecit cum agitatore, quã cooperuit alis musca. Callicrates, formicas quarum pedes & alia mẽbra videri non poterant. Mys cælator fuit argentarius. Martialis. Quis labor in Phiala? docti myos, an ne myronis? Pyrgoteles sculptor fuit gemmarius, à quo solo in gemma sculpi se voluit Alexander. Alcimenem Atheniensem docuit Phidias, sculptorem nobilem, cuius permulta opera Atheniẽses in sacris ædibus posuere, præclaramq; Veneris imaginẽ extra muros, quæ appellatur Aphrodite Exapolis, huic supremam manum imposuit Phidias. Agoracritum parium docuit Phidias, quẽ adeò amauit, vt eius nomini pleraq; ex suis operibus donauerit. Certauit Agoracritus in Alcmanem de Venere facienda. Vicitq; Alcmanes, nõ opere, sed ciuitatis suffragiis contra peregrinum suo fauentis. Quare indignatus Agoracritus signum suum vendidit, ea lege ne Athenis esset, appellauitq; Nemesim. Quod simulachrum positũ est in Rhanunte pago Atticæ, quod M. Varro omnibus signis prætulit. Antipater Satyrũ in phiala grauatũ somno collocasse verius quam cælasse dictus est. Inter eos qui in argento cælãdo claruerũt, sequẽtes numerã-

Polycharmus. Lysias. Amphistratus. Agesander. Polydorus. Chatherus. Pythodorus. Diogenes. Carsatides. Arcesilaus. Coponius. Canacus. Bathraces. Myrmecides. Callicrates. Mys. Pyrgoteles. Alcimenes. Exapolis. Phidias. Agoracritus. Alcmanes. Antipater.

Zopyrus. Pyrtheas. Teucer. Zenodorus. Phidiæ æmuli.

tur à Plynio. Mētor, Acrages, Boētus, Mys, Antipater. Stratonicus, Cyzicenus, Tauricus, Ariston, Onichus, Hecateus, Praxiteles, Posidonius, Ephesius, Lædus Stratites qui prælia & armatos cęlauit, Zopyrus qui Areopagitas & iudiciū Orestis cælauit in duobus scyphis. 12. pōdo æstimatis. Pyrtheas cuius duæ vnciæ viginti venierūt. Vlysses & Diomedes erāt in Phialæ emblēmate Palladiū surripientes. Fecit & iocos in paruulis potoriis. Habuit & Teucer Crustarius famā. Zenodorus Mercurii statuam fecit in ciuitate Galliæ Aruernis. Itē mandato Neronis colossum. 110. pedum longitudine dicatū Soli. Phidiæ æmuli fuere Alcamenes, Critias, Nestocles, Hegleas. Deinde Agelades, Callon, Polycletus, Phragmon, Gorgias, Lacor, Mycon, Pythagoras, Scopas Perelius. Polycletus discipulos habuit Argiū, Asopodorum, Alexim, Aristidem, Phrinonem, Dinonē, Athenodorū, dameá, Clitorum, Myronē, Lyciū. Olympiade. 95. floruere Naucydes, Dynomedes, Canachus, Patrocleus. Olympiade. 102. Polycles, Chephisiodorus, Leocares, Epatodorus. Olympiade, 104. Praxiteles, Euphranor. Olympiade. 107. Echion, Termachus, Olympiade. 114. Lysippus, Lysistratus, Sthennis, Euphronides, Sostratus, Ion, Syllanion nullo doctore nobilis factus, qui discipulos habuit Theusim & Iadem. Olympiade 120. Euthychides, Eutycrates, Lahippus, Chephisiodorus, Timarchus Pyromachus. Olympiade. 155. Antheus, Callistratus. Pythagoras Rheginus Pácratiastem delphis posuit, Hunc vicit Leontius, qui fecit Stadiodromon Astylon, qui Olympiæ ostenditur. Et lybin puerum nudum tabellas tenentem & ferentem mala. Syracusis autem claudicantem, cuius vlceris dolorem spectatores videbantur sentire. Item Appollinem Cytharœdum. Primus neruos & venas & capillum diligentius expressit. Pythagoras Samius Pythagoræ Rhegini discipulus fecit signa fortunæ seminuda. Lahippus, Beda, Eutycrates discipuli fuerunt Lysippi. Eutycratis discipulus fuit Thysicrates Sicyonius. Telephanes Phocæus habitauit in Thessalia, vbi opera eius latuerunt. Fecit Larissam, Spi-

Pythagoras Samius. Telephanes.

tarchum Pentathlon & Apollinem. Aristedes Polycleti discipulus fecit quadrigas, & Bigas, Iphicrates lenam meretricem, quæ Aristogitonem & Harmodium tyrannycidas nullis vnquàm tormentis adacta voluit prodere. Aliorum & sculptorum & statuariorum nomina sunt Cresilas, Pericles Olympius, Cephisidorus, Chereas, Ctesilaus, Demetrius, Dædalus, Dynomenes, Eutychides, Hegias, Butyreus, Lycius Myronis discipulus. Menechmus, Nancerus, niceratus. Polycles, Pyrrhus, Phœnix Lysippi discipulus, Strypax Cyprius, Syllanion, Theodorus autor Labyrinthi Samii, Xenocrates Tisicratis discipulus, Ariston, Callases, Desias, Cantharus Sicyonius, Dionysiodorus Critię discipulus Deliades, Euphonrion, Eunicus, & Hecateus. Argenti cælatores Lesbocles, Prodorus, Pythodicus Polygnotus. Scinus, Apollodorus, Androbolus, Asclepiodorus, Antimachus, Athenodorus Alia sunt infinita huiusmodi nomina apud Plynium libro. 34. Propertius libro tertio quosdam præcipui nominis artifices enumerat his verbis.

Gloria Lysippo est animose fingere signa,
 Exactis Calamis se mihi iactat equis.
In Veneris tabula summam sibi ponit Apelles,
 Pyreicus parua vindicat arte locum.
Argumenta magis sunt Mentoris addita formæ,
 At myos exiguum flectit Achantus iter.
Phidiacus signo se Iuppiter ornat eburno,
 Praxitelem Parius vindicat arte lapis.

¶ Inter omnium opera præcipuam laudem meruerunt tabula Aristidis Thebani pictoris, quam centum talentis licitatus est rex Attalus, Medea & Aiax Timomachi, quas tabulas Cæsar dictator emit talentis octoginta. Cãdaules rex Heraclidarum Bularchi picturam in qua erat magnetum prælium, pari rependit auro. Rhodiis pepercit rex demetrius, ne Protogenis tabulã cremaret. Vesanus amor pueri Gnydiam Venerem maxime nobilitauit. Immortale nomen peperit Phidiæ Iuppiter Olimpius, vt Mentori Capitolinus & Diana Ephesia. Dyadumenus molliter iuuenis

polieteti centū talētis nobilitatus. Cycliç tabulā argonau-tas talētis. 144. mercatus est Hortēsius orator. Nicias Atheni-ensis pictā Homeri necromātiā vendere voluit Attalo regi talentis. 60. Zeusis pinxit Archigallū, quā picturā. ‹ o. sester-tiis æstimatā Tiberius princeps cubiculo suo inclusit.

Pictores diuersi.

FVit Phidias initio pictor, pinxitq; Clypeum athenis. Paneus eius frater pinxit ægidam Mineruæ. Bular-chus magnetum prælium. Hygiemon primus in pi-ctura marem fœminamq; discreuit. Eumarus Atheniensis figuras omnes imitari ausus, Cimon Cleonæus eius inuē-ta excoluit, obliquasq; imagines inuenit, articulis membra distinxit, venas protulit, in veste rugas & sinus inuenit. Py-this certauit in Timagoram Chalcidensem de præstantia picturæ. Polignotus Thasius primus mulieres lucida veste pinxit, instituit os adaperire, dentes ostendere, vultum ab antiquo rigore variare. Pinxit Delphis ædem, & athenis porticum, cuius partem etiam mercede pinxit Mycon. My. con alter minor filiam habuit Timaretem pictricem. Olym piade. 90. fuerunt aglaophon, Cephisodorus, Phrylus, Eue nor pater parrhasii pictoris. Apollodorus atheniensis pri-mus septies exprimere instituit, primusq; gloriā penicillo cōtulit. Fecit sacerdotē adorantē, & aiacē fulminatū, Zeusis arte picturæ tantas opes sibi cōparauit, ut in earum ostenta tione, olimpiæ nomen suum aureis intextum literis osten-taret. Postea opera sua donare instituit, vt alcmenā agrigen tinis, Pana Archelao. quod nullum præcium putaret esse il lis dignum. Fecit & penelopem, & Athletam, adeoq; sibi in illo placuit, vt versum subscriberet celebrem ex eo, inuisu-rum aliquem facilius quam imitaturum, Fecit & magnificū Iouem in throno astantibus diis, & Herculem infantem dra cones strangulantem, Alcmena matre coram pauēte & Am phytrione. Tanta fuit diligentia, vt agrigentinis facturus ta bulam (quam intemplo Iunonis Laciniç dicarent) virgines eorū nudas inspexerit, & quinq; elegerit, vt quod inquaq; laudatissimum esset, pictura redderet. Aequales eius & æmu

li fuerunt Timanthes, Androcydes, Eupompus, Parrhasius descendit in certamen cum Zeuside. Et quum Zeusis detulisset vuas adeo ingeniose pictas, vt ad eas aues deuolarēt, Parrasius lintheū attulit veritate adeo repræsentata, vt zeusis alitū iudicio tymens flagitaret remoto linthea ostēdi sibi picturā, & intellecto errore pallā concederet quoniā ipse aues fefellisset, Parrhasius vero se artificē, Idem zeusis postea pinxit puerum vuas ferentē, ad quas quū deuolassent aues, iratus est operi suo quod vuas pinxisset melius, quā puerum, Nam si puerū cōsummasset, aues timere debuerāt, Pinxit quoq; Helenā & Marsium religatū, Parrhasius primus Symmetriam picturæ dedit, primus argutias vultus elegantiam capilli. venustatem oris expressit, & artificum cōfessione in lineis extremis palmā adeptus est, vide alia eius opera quam plurima apud Plynium Superatus est tamen à Timanthe in Aiace. Pinxit Timantes Iphigeniam aris immolandam parentibus propè lachrimantibus velato patris eius vultu, quem digne non poterat ostendere, Item Cyclopen dormientem. Alii in hac arte celebres fuerunt Euxinidas præceptor Aristidis, Eupompus pamphili, apellis Pamphilus, qui neminem minoris talento docuit annis decem. Quam mercedem ei dederunt Apelles & Melantius. Clari etiam extitere Echion, Therimachus, quos omnes superauit Apelles, voluminibus editis, quæ etiam doctrinam cōtinent. Cedebat tamen amphioni de dispositione, Asclepiodoro de mensuris. Idem nauigauit Rhodum ad videnda opera, Protogenis pictoris excellentissimi. Apelli autem fuit perpetua consuetudo nullum diem quibuscumq; negociis occupatum præterire, quin lineam aliquā duceret, ducendo exerceret artem Ad eius officinam frequenter vētitabat Alexander, qui etiam edicto vetuit, ne ab alio pingeretur. venerem Cois inceptam moriens reliquit imperfectā nec repertus est, q tā egregio operi vellet succedere. Pinxit Alexandrū magnū fulminigerū in tēplo Dianę Ephesię talentis viginti, Numerosa insuper opera quæ ponuntur à Plynio. Aristides Thebanus æqualis fuit Apelli. Pri

mus animum pixit, & sensus omnes expressit, Vnam eius tabulam Attalus rex. 100. talentis emisse fertur. Asclepidorum in symmetria mirabatur Apelles, Ei Mnason tyrānus pro duodecim deis dedit in singulos mnas tricenas. Idem dedit Theomnesto in singulos heroas mnas centenas. Nicomachus Aristodemi filius, pinxit raptum proserpinæ. Itē Vlysem pileatum, Apollinem, Dianam, deum matrem leoni insidentem, & nobiles vaccas arreptantibus satyris, & Scyllam. Fuitq́ in ea arte omniū velocissimus. Discipulos habuit Aristidem fratrem, Aristoclem filium, & Philoxenū Eretrium qui vltimus pinxit prælium Alexandri cum Dario. Itē lasciuiam in qua tres Sileni comessantur. Nicophanes fuit elegans & concinus, apellis discipulus fuit Perseus. Aristidi discipuli fuerūt Niceros, & Aristipus, qui pinxit Satyrum cum Scypho coronatum.

¶ Aristippi antorides. & Euphranor. Pyreicus humilia secutus humilitatis tamē summā adeptus est gloriam. Pinxit tōstrinas, sutrinas, asellos, & obsonia. Serapion pinxit scænas & hominem pingere non potuit, Dionysius nihil præter homines pinxit, vnde & anthropographus dictus est. Calicles parua quædam pinxit, antiphilus hesionen. Alexādrū & philippum cum Minerua liberum patrem, cadmum, europen Gryllum.

¶ Arelius floruit Romę paulò ante augustū. Amulius Mineruam quæ spectantem spectabat, quacunque aspiceretur. Post eum in præcio fuere Cornelius pinus, & actius priscus. Pausias Sicyonius Brietis filius discipulus fuit Pamphili, qui primus lacunaria pingere instituit. Paruas pingebat tabellas, maxime pueros. Pinxit Gliceram coronarum inuentricem (quam amabat) sedentem cum corona. Euphranor isthmius fecit colossos & marmora ac scyphos sculpsit, scripsit volumina de Symmetria & coloribus.

¶ Euphranoris coætaneus fuit Cyclias, cuius tabulā argonautas Hortēsius orator mercatus est talētis. 144. vt iā diximus. Antidotus discipulus fuit Euphrnaoris, fecit clypeo dimi-

cantem & luctatorem & tibicinem. Antidoti discipulus fuit Nicias Atheniensis qui mulieres diligentissime pinxit. Eius opera multũ probabat Appelles. Maronites Glaucionis corinthii discipulus, pinxit Achillẽ habitu virgineo occultatũ vlysse deprẽhẽdente & alia quędã. Heraclides Macedo initio pinxit naues. Metrodorus pictor fuit & philosophus magnæ celebritatis, quem Athenienses miserunt L. Paulo æmylio post perseum deuictum, petenti probatissimũ philosophum ad erudiendos liberos, et pictorem ad triumphũ excolendum. Timomachus Bizantinus pinxit Cæsari dictatori aiacem & medeam tabulas. 80. talentis uænundatas. Fecit insuper Orestem, Iphigeniam, & quędã alia. Aristolaus Pausiæ filius & discipulus pinxit ædem apollinis. delphis Antiphilus puerum, ignem conflantem, & lanificiũ, in quo properabant omnium mulierum pensa, Satyrum cum pelle Pantherina, & alia multa. Alcimachus pinxit Dioxippum qui pancratio vicerat in Olympia. Cresilochi opus fuit Iuppiter Bacchum parturiens & ingemiscens muliebriter inter obstetrices, & dearum clamorem.

Nicias. Maronites. Heraclides. Metrodorus. Timomachus. Aristolaus. Antiphilus. Alcimachus. Cresilochus.

¶ Testidemus fecit Oechaliæ expugnationem & Laodomiam. Clesides reginæ Stratonices iniuriã, à qua nullo honore fuerat exceptus. Pinxit & voluptatem cum piscatore quem regina dicebatur amare. Cratinus Comœdus Athenis pompeium pinxit. Euchides bigam regis cum victoria. Eodorus signa fecit ex ære,

Clesidas. Cratinus. Euchides.

¶ Iphis neptunũ & victoriã. Habrõ amicitiã & cõcordiã et deorum simulacra, Leõ Sappho. Nicearchus venereũ inter gratias & cupidinẽ. Herculẽ tristẽ insaniæ pœnitentia. Nealces venerem, Naumachiã Aegyptiorum, & persarũ. Itẽ asellum in littore bibentem, & Crocodilum ei insidiantẽ. Aliorum nomina sunt Oenias, Philiscus, Phalerion, Simonides, Simus. Theodorus, Leontius Theron, Tauriscus, Erigonus, Pasias, Aristonides, Anaxander, Aristobolus, Syrus, Arcesylas Tisicratis filius, Coribas Nichomachi discipulus, carmanides Euphranoris, Dionysiodorus Colophonius, Diogenes, Eutymedes, Heraclides Macedo, Mydõ philomachi

Eodorus. Habrõ. Leo. Nealces.

ſtatuarii diſcipulus, Mnaſitheus Sycionius, Mnaſidemus, Neſſus, Polemon Alexandrinus, Theodorus Samius, Tadius, XenōNeoclis diſcipulus, Mulieres pictrices fuerūt Timarete Mycaonis filia, Irene Cratini pictoris filia & diſcipula, Ariſtarete nearchi filia & diſcipula, lala Cizicena. Martia M. varronis. Hęc omnia decerpta ſunt ex Plynio, nequis forte opinetur me ex aliena opera laudē promereri velle.

Mulieres pictrices.

Pigmenta.

Inter pigmenta numerantur Minium armenium Cymbaris, Chryſocolla, indicum, purpuriſſum Synopis, Rubrica, Parethonium, Melinum, Eretria, Auripigmentū, Ochra, Ceruſſa, Sandaraca, Sandix, Syricum, Atramentum Appianum. Colorum nomina ſunt Andricelon, Oſtreon, Praſinon, Crocoïdes, Cyaneus, Cynabari Xantus, Phæus, Phlogoleucus, Leucophæus. Genera colorum apud Gellium lib. 2. Cap. 25. ſunt Ruffus, Ruber, Flauus, Fuluus. Rubidus, Phœniceus, Rutilus, Luteus, Spadix, Cæſius.

Fabri & alii artifices.

1	Epeus		Calicrates		Elico
2	Didymaon		Myrmecides		Artemon
3	Perillus		Eligius	7	Staſicrates
	Lycaon	6	Hermonides		Vatinius
4	Vulcanus		Aceſæus		Myron
	Dædalus		Helicon		Architas
	Mamurius		Glaucus	8	Telephanes
5	Phereclus		Sothericus		Diphilus

1 Epeus autor fuit illius machinæ, quo deliteſcentes græci Troiā noctu cœperunt dolo Virg. lib. 2. Aene. Et Menelaus, & ipſe doli fabricator Epeus. Sabellicus. Sigæi fabricator equi generoſus Epeus.

2 Didymaon autor fuit cuiuſdam clypei, quem Aeneas dediſſe fertur Niſo curſori peractis ludis, qui fiebant in Sicilia ad Anchiſæ tumulum. Virgilius. Et clypeum efferri iuſſit didymaonis artes. Hoc iuuenem egregium præſtanti munere donat.

Perrillus reperit Aeneū taurū, ad torquendos ſontes, vt

eo suppositis flāmis inclusi, mugitū bouis imitarent̄. Quod genus tormēti ipse primus expertus est mandāte Phalaride. Propertius lib. 2. Nōne fuit satius duro seruire tyrrāno. Et gemere in tauro sępe perille tuo? Lycaō Gnosius faber fuit & artifex ensis, quē Ascanius dedit Euryalo, Virg. lib. 9. Humero simul exuit ensem Auratum mira quē fecerat arte Lycaon Gnosius, atq; habilem vagina aptarat eburna. Lycaon

ℭ Vulcanum poetę faciunt fabrū deorū & Iouialiū fulminū artificem. Idē solis currū fecisse fert̄ Ouid. lib. 2. Meta. Genitor cunctatus ad altos Deducit iuuenē Vulcania munera currus. Aureus axis erat, temo aureus, aurea summæ Curuatura rotæ, radiorū argenteus ordo. Per iuga Chrysoliti positæq; ex ordine gēmæ. Clara repercusso reddebāt lumina Phœbo. Dædalus primus in formis animalium (quas veteres plastę cęcas fingebāt & immobiles) oculos induxit & abditis quibusdā neruis effecit, vt huc & illuc mouerent̄ adeo scite, vt spectantibus viuere & ingredi viderent̄. Idē ligneā venerē fabricasse dicit̄, quę argento viuo iufuso moueret̄. Fecit insuper Crete labyrinthū, quo inclusus alis sibi & nato confictis per viam mortalibus negatā periculū effugit. Hinc opera dædala vocant̄ ingeniosa. De eius labyrintho Ouid. lib. 8. Dædalus ingenio fabræ celeberrimus artis Ponit opus, turbatq; notas, & limina flexu Ducit in errorē variarū ambage viarū. Mamurius faber ærarius fabricauit Saliorū Ancylia, qui propterea nomē eius solebāt canere suis carminibus. Vertunnus apud Proper. lib. 4. simulachrū suū à Mamurio ex ęre formatū dicit, Ideoq; precat̄, vt ei⁹ cineri terra sit leuissima. Hęc autē Vertūni verba. Stipes acer bus erā properāti falce dolatus Ante Numā grata pauper in vrbe deus. At tibi Mamuri formę cęlator ahenæ, Tellus artifices ne terat osca manus. Qui metā docilis potuisti fundere in vsus, vnū opus est, operi non datur vnus honos. De mamurio Ouidius libro tertio Fast. Mamurius morū fabrę ne exatior artis Difficile est vlli dicere, clausit opus. Dædalus. Opera Dædala. Mamurius. Vertūnus.

ℭ Phereclus abietarius faber Paridis ad Helenæ raptū nauigaturi naues fecisse dicit̄. Hinc nauis pheteclea dici solet.

Ouidius in Epist. Paridis. Hac duce Sigæo dubias à littore feci, Longa phereclæa per freta pupe vias. Callicrates fuit minutorum opusculorum fabricator, qui muscam fecit alis quadrigam cum agitatore tegentem. Fabricauit & nauē quam auicula pennis integebat. Myrmecides fecit formicas tam tenues, vt vix membra videri possent. Eligius Nouionensis episcopus artem aurificum exercuit, in qua quicquid lucri faciebat, erogabat pauperibus.

6 ℂ Ferunt Harmonidem Troianum fabrum fuisse vnum ex eorum numero, qui paridis Spartam ituri naues fabricauerunt. Accesæus natione Patarensis & Helicon Carysthius duo fuerunt celebratæ artis artifices, qui Peplum Palladis Poliadis (quæ in arce Atthenienſium colebatur) contexerunt. Hinc adagium natum. Acesæi & Heliconis opera. de his quæ singulari fiunt artificio. Glaucus Samius primus æris ferruminationem inuenit. Sothericus faber fuit lignarius, cuius opera priscam illam & rudē simplicitatem præ se ferebant. Hinc natum prouerbium. Sotherici lecti, de re villi & minime ambitiosa. Elico faber fuit, qui autore Plynio ob artem fabrilem Romæ commoratus est. Artemon faber fuit loripes autore Plutarcho in pericle.

7 ℂ Stasicrates fuit artifex Alexādro Macedoni gratissimus qui dicebat Thraciæ montē athon in hominis statuam sor mari exculpiq; posse,

ℂ Vatinius Beneuētanus fuit artifex Calicū vitreorū. Hinc Vatinia vocant vasa vitrea. Martia. lib. 10. Vatiniorū proxinera fractorū. Idē in distichis. Vilia sutoris Calices monumēta vatini Accipe. Is fuit distorti corporis, Sutrinę alūnus ediditq; mun⁹ gladiatoriū Beneuēti. autore Cornelio Tacito. Myrō artifex nobilis buculā fecit ęneā grecis primū, deinde Ausonianis versibus celebratam. Sta. Hic tibi q̄ docto multum vigilata myroni. Aera. Propertius. Atq; ara circū steterāt armēta myronis, Quattuor artifici viuida signa boues. Politian⁹ in Rust, Nec docto trita. Myroni pocula multiplici florent radiantia gēma. Architas faber simulachrū columbę fecit ex ligno, librамētis ita suspēsum & aura spiritus

inclusa atque occulta concitum, vt ipsum volaret. Autor Gellius libro.10.Capi.12.

2 ℭTelephanes faber fuit lignarius, victum sibi quæritãs in factitandis curribus, quem tamen postea felix fortuna ad lydorum regnum euexit, Diphilus architectus fuit tardissimus in perducendis ad finẽ susceptis operibus. Vnde factus adagio locus. Diphilo tardior. Tericles calices torno faciebat ex Terebintho, autor Plynius. Diphilus. Prouerbium. Tericles.

ℭArchitecti nobiles.

1 Democrates	3 Zenodotus	Vale.Ostiensis
Spintarus	Hermodorus	4 Mnesicles
Ctesiphon	Sostratus	5 Nicon
Meleagenes	Chirocrates	6 Apollodorus
Theodorus	Satyrus	Eupalinus
Philo	Emylius	Rhœcus
2 Hermogenes	Rholus	Mandrocles
Sugillas	Theodorus	

1 DEmocrates Alexandriam metatus est. Spintharus Corinthius delphicum templum construxit. Ctesiphon templum Dianæ Ephesiæ, vbi simulachrum ipsius deæ vitigineum fuerat, Plynius. Operi inquit, prefuit Ctesiphon architectus. Meleagenes fanum mineruæ Prienensis. Theodorus Phocensis fecit Tholum delphicũ. Philo atheniensis armamentarium Pyrei. Spintharus. Ctesiphon. Meleagenes. Theodorus. Philo.

2 ℭHermogenes ædem doricam Iunonis magnesiæ. Sugillas mausolæum artemisiæ. Sugilas.

3 ℭZenodotus nobile pauimentum pergami. Hermodorus nomen est Architecti qui obeliscum fecit. Emylius, Rholus & Theodorus Architecti fecerunt labyrinthum lemnium. Valerius Ostiensis Architectus fuit, qui theatrum Romæ texit. Hermodorus. Emylius. Valerius.

4 ℭMnesicles architectus arcem athenis ædificauit. autor Plutarchus in Pericle.

5 ℭNicon pater fuit Galeni geometriæ & architecturæ peritissimus.

Eupalinus. Rhœcus. Mandrocles. ¶ Apollodorus Traiani forum, wetodęum & gymnasium Romæ fabrefecit. Hunc interfecit Adrianus. Eupalinus Megarensis filius Naustrophi, Rhœcus Philei filius & Mádrocles Samius nomina sunt architectorum apud Herodotū.

¶ Conditores diuersorum locorum & ædificiorum.

ANtenor condidit Patauium vrbem. Virgil. libro. 1. Aenei. Hic tamen ille vrbem Patauí sedesq́ꝫ locauit Teucrorum. Sabellicus, Condidit Antenor spaciosis mœnibus vrbem. Romulus Romam. Virgi. libro primo, Aenei. Inde lupæ fuluo nutricis tegmine lætus Romulus excipiet gentem, & mauortia condet Mœnia, Romanosq́ꝫ suo de nomine dicet. Ascanius albam. Tibullus. Albaq́ꝫ ab Ascanio condita longa duce. Virgilius. Ascanius longam muris quum cingeret Albam. Idem. Ascanius clari condet cognominis albam. Philoctetes Petiliam vrbem Brutiorum. Virgilius libro. 3. Aenei. Parua Philoctetæ subnixa Petilia muro.

¶ Dido Carthaginem. Virgi. lib. 4. Aenei. Fœmina quæ nostris errans in finibus vrbem Exiguam precio posuit, Dido apud eundem sic loquitur. Vrbē pręclaram statui, mea mœnia vidi. Ouidius in Epist. Vrbem constitui, lateq́ꝫ patentia fixi Mœnia finitimis inuidiosa locis. Dardanus Troiā. Virgi. lib. 6. Aenei. Et Troiæ Dardanus autor. Idem lib. 8. Dardanus iliacæ primus pater vrbis & autor.

¶ Danaë Acrisii filia ardeam vrbem Italiæ. Virg. li. 7. Quā dicitur vrbē Acrisioneis Danaē fundasse colonis. Plynius libro. 3. Ardea à Danaë persei matre condita. Catillus arcas Tybur oppidum Romæ vicinum. Virgi libro. 7. Tum gemini fratres Tyburtia mœnia linquunt, Fratris Tyburti dictā cognomine gentem, Syllius libro octauo. Hinc tybur Catille tuum, sacrisq́ꝫ dicatum Fortunæ præneste iugis.

¶ Ceculus præneste. Virgi. lib. 7. Nec prænestinæ fundator defuit vrbis. Arcades Pallantæum oppidum situm in monte palatino. Virgil. lib. 8. Arcades his oris genus à Pallante profectum, Delegere locum, & posuere in montibus vrbē Pallantis proaui de nomine Pallantæum. Neptunus mu

ros Troiæ. Virgi. li. 9. Aenei. An non viderunt mœnia troiæ Neptuni fabricata manu considere in ignes. Diomedes arpos oppidum Appuliæ. Virgi. lib. 10. Atque iterum in teucros ætolis surgit ab arpis Tytides. Aliter vocatur argiripa. Idē lib. 11. Ille vrbem Argiripam patriæ cognomine gentis Victor Gargani cōdebat Iapygis agris. Cadmus thebas Bœotias. Ouidius libro tertio. Meta. Hos operis comites habuit Sidonins Hospes, Quum posuit iussam Phœbæis sortibus vrbem. Amphion muros Thebarum. Horatius in arte. Dictus & Amphion Thebanæ cōditor vrbis. Statius libro primo, Theb. Quo carmine muris Iusserit Amphion tyrios accedere montes. Capys capuam. Syllius lib. 11. Tum capys vt primus dederit sua noia muris. Virgilius. Et capys hinc nomen Campanæ dicitur vrbis. Munacius Plancus vir cōsularis & pretorius & Ciceronis discipulus Lugdunum vrbem. Telegonus filius Vlyssis Tusculum oppidum Italiæ. Propertius libro. 2. Quid petis Aeæi mœnia Telegoni. Galli Mediolanum. Claudianus. Continuò sublime volās ad mœnia gallis Condita lanigeræ suis ostentantia pellē. Semiramis Babylonem. Propertius libr. 3. persarum statuit Babylona Semiramis vrbem. Ouidius in Meta. Vbi dicitur altam Coctilibus muris cinxisse Semiramis vrbem. Cæsar augustus Nicopolim ciuitatem in memoriam victoriæ suę de Antonio & Cleopatra, Autor Suetonius. Busyris Thebas Aegyptias, Ogdous Memphim vrbē Aegypti. Archias Syracusas. Cleopes rex Aegypti Pyramidem magnificētissimam. Massilienses Niceam, Alexander Alexandriam vrbem Aegypti, Autoribus Plynio & Curtio. Amazones Ephesum. Mithridates Eupatoriam.

¶ Alexā. Heracleā. Antiochus Laodiceā. Darius Susas vrbem Persidis. Phoroneus Argos. Ninus Niniuen. Sichen Sidonem. Ocnus Mantuam. Agenor Tyrum. Amyclas filius Lacedæmonis regis Amyclas vrbem Laconiæ. Neleus pater Nestoris Pylon. Ouidi. in Epist. Nos Pylon antiqui Neleia Nestoris arua Misimus. Romulus Asyllū. Ouid. libro. 3. Fasto. Romulus vt saxo lucum circundedit alto,

Diomedes. Cadmus. Amphiō. Capys. Munatius Plancus. Telegonus. Galli. Semiramis. Augustus. Busyris. Ogdous. Massilienses. Amazones. Mithridates. Alexāder. Phoroneus. Ocnus. Neleus. Romulus.

Quilibet huc dixit confuge, tutus eris. Peranus Phœni-cum dux Massiliam. Pylii metapõtum, Iapygas Iapix Dedali filius. Coram Dardanus, Agyllam Pelasgi. Diomedes Beneuentum.

Septem orbis miracula.

SEptem fuerunt ædificia toto orbe cantatissima, quæ propter operis magnitudinem & sumptum incredibilem extitere loco miraculi, vt nihil diuinius ars humana posset confingere aut excogitare. Fuerunt autem hæc. Pyramides Nili, Turris Pharia, Muri Babylonis, Templũ Dianæ Ephesiæ, Simulachrum Mausoli, Colossus solis apud Rhodios, & Simulachrum Iouis olympici, quibus nonnulli addunt domum Cyri medorum regis. Pyramides imprimis erant structuræ & moles lapideæ inferne quadratæ, sursum versum acutæ, quas ægypti reges superponendas tumulis erigebant, aut ad inanem diuitiarum ostentationem, aut vt populi torporem excitarent. Earum vna saxo naturali fuit elaborata & Rubrica, cuius ambitus per frontem centum duos pedes colligebat, longitudo erat 143. pedum, altitudo. 62, Alia fuit facta ex Arabicis lapidicinis, quam sexcenta hominum milia viginti annis construxisse memorantur. Tres aliæ fuerunt annis. 78. & mensibus quatuor factæ. Ply. scribit. 1800. talenta fuisse erogata in raphanos, allium & ceppas, quibus artifices vescebantur in extruenda earum vna. Quo argumento cõiectare est quanta quãq; prodigiosa fuerit aliarum rerum impensa. Omniũ amplissima continebat octo soli iugera, quatuor angulorum paribus interuallis per. 883. pedes. Singulorum laterũ altitudo pedes. 25. Secundæ singula interualla per quatuor angulos pares. 737. pedes compræhendebant. Tertia erat minor prædictis sed multo spectatior æthiopicis consurgens lapidibus, trecentis sexaginta tribus pedibus inter angulos Omnium minimã fecit Rhodope meretricula Aesopi fabulatoris conserua diuitiis illis, quas meretricio quæstu sibi comparauerat. Herodotus in Euterpe scribit Cleopem ægypti regem fecisse Pyramidem ex arabicis lapidi-

bus,cuius longitudo erat quinque stadiorum, latitudo decem passuum, altitudo octo passuum, in qua decem annos fuisse consumptos memorat. Fecit & aliam viginti annis absolutam, in qua tantum profudit pecuniæ, vt nimio sumptu attritus, filiam (quam habebat formosissimam) coactus sit prostituere. Ea est in qua .1800. talenta in cepis & raphanis erogata prædiximus. Herodotus alias complures memorat, quas volens omitto, quoniam prædictæ satis arguunt quàm ociosa fuerit illorum regum, & opera, & prodigētia. De Pyramidibus Lucanus lib. 8. Quum Ptolemæorū manes, seriemq́; pudendam Pyramides claudant indignaq́; Mausolea. Martia. Barbara Pyramidū sileat miracula mēphis. Memoratur etiam turris illa, quam Ptolemæus fecit in pharo insula non ad alium vsum quàm nocturnos ignes nautarum cursui ostendendos. Hanc autem constituit talentis. 800. Sostrato Architecto, qui structuræ tantæ suum inscripsit nomen. His miraculis annumerātur Babylonis muri, quos Semiramis condidit, aut saltem ruinosos reparauit coctilibus laterculis, & bitumine ferruminatis ducenum pedum altitudine, latitudine vero quinquagenum, adeò vt quadrigas inter se occurrentes reciperent, turresq́; haberēt 300. plures multo habituri, nisi aliqua ex parte paludes pro mœnibus fuissent. Huic autem operi portentoso adhibita sunt trecenta hominum milia. De Babylone Propertius libro. 3. Persarum statuit Babylona Semiramis vrbem, Vt solidum cocto tolleret aggere opus. Et duo in aduersum mitti per mœnia currus, Ne possent tacto stringere ab axe latus. Duxit & Euphratem medium, qua condidit arces. Iussit & imperio surgere Bactra caput. Lucanus libro 6. Fragili circundata testa Mœnia mirentur refugi Babylonia Parthi. Quintianus. Nulla dies adimet Babylonia mœnia longis Inclyta porticibus, variisq́; elata columnis. Herodotus scribit muros Babylonis habuisse crassitudinem. 50. cubitorum regiorum, celsitudinem ducentorū. Per ambitum centum portę stabant æreæ omnes cum cardinibus. Templum Dianæ Ephesiæ factum est à tota Asia ducentis & viginti

Turris Ptolemæi

Muri Babylonis

Dianæ Ephesiæ

annis. Hoc autem in solo palustri fecere, ne terræ motum sentiret, aut hiatus timeret. Et ne in lubrico & instabili tantæ molis fundamenta locarentur, ante calcatis ea substrauere carbonibus, deinde velleribus lanæ. Templi longitudo erat. 425. pedum, latitudo. 220. Columnæ in eo centū viginti septem à singulis regibus factæ, ex quibus. 36. erant cælatæ. Operi præfuit Ctesiphon. Artemisia regina Cariæ Mausolo marito mortuo sepulchrum erexit inter orbis miracula annumeratū, cuius altitudo attollebatur. 25 cubitis. Cingebatur columnis. 36. Patebat ab austro & septētrione. 63. pedes. Toto circuitu continebat pedes. 411. Ipsum ab oriēte cælauit Scopas, à Septentrione Briax, à meridie Timotheus, ab occasu Leocares. Regina opere nondum absoluto concessit fatis. Artifices tamen non recesserunt nisi eo consummato, Ab hoc sepulchro omnia regum & imperatorum monumenta, quæ praeciosa sunt, vocantur Mausolæa. De hoc Propertius libro. 3. Nec mausolæi diues fortuna sepulchri Mortis ab extrema conditione vacat. Martia. lib. 1. Aëre nec vacuo pendentia Mausolea Laudibus immodicis Cares ad astra ferāt. Colossus solis apud Rhodios fuit. 70. cubitorum altitudinis, qui post quinquagesimūsextum annū terræ motu prostratus, iacens quoq; fuit miraculo. Pauci pollicē eius amplactebantur. Maiores erant digiti, q̄ plærę q; statuę. Vasti specus hiabant defractis membris. Spectabantur intus magnæ molis saxa. Factus est hic Colossus annis duodecim, trecentis talentis. Artifex fuit Chares Lyndius Lysippi discipulus. Soldanus ægypti quū insulam Rhodū inuasit, ex ære huius statuæ. 900. camelos onerasse fertur. Ab hoc colosso Rhodii vocantur Colossenses & Rhodos Colossicola. Inter orbis miracula recēsetur simulachrum Iouis Olympici, quod Phidias fecit ex ebore. Propertius li. 2. Nā neq; Pyramidū sumptus ad sydera ducti, Nec Iouis Elæi cœlum imitata domus. Sunt qui addāt domum Cyri Mœdorum regis, quā fabricauit Mennon illigatis auro lapidibus. De his miraculis & alijs quibusdam ædificiis Politianus in Manto sic inquit. Nec vetus immē-

Eum fuerit quæ sparsa per orbem Gloria septena celebrat spectacula fama. Nā neq; belligeris Babylon pulsata quadrigis Mœnia, nec liquido pomaria pendula cœlo Conferat, aut dextris constructa altaria delos Cornibus, aut vesti molem Rhodos aurea Phœbi, Non Cares mausole tui cælamina templi, Phidiacum non Elis ebur, non ipsa superbas Pyramidas iactet lasciui lingua Canopi. Nanque hæc aut valido Neptuni quassa tridente, aut telo Sumanę tuo traxere ruinam. Sumanum sunt qui Plutonē vocent, quasi manium summum. Sumanus.

¶ Alia opera & ædificia sumptuosa & magnifica.

Virgilius scribit Didonē fecisse templū Iunoni donis opulētū, ærea cui gradibus surgebāt limina, nexęq; Aere trabes, foribus cardo stridebat ahenis. Eodem autore Iarbas rex Getulorū Templa Ioui centū latis immania regnis, centū aras posuit, vigilemq; sacrauerat ignē Excubias diuū æternas. Idē li. 7. scribit domū latini regis cētū colūnis fuisse sublimē, & cedrinis auorū simulachris ornatam. Regiā solis describit Ouidi. lib. 2. Meta. his verbis. Regia solis erat, sublimibus alta columnis, Clara micāte auro flāmasq; imitante Pyropo, Cuius ebur nitidū fastigia summa tegebat. Argenti bifores radiabant lumine valuæ. Materiā superabat opus, nam mulciber illic Aequora cælarat medias cingentia terras. Terrarumq; orbē, cœlumq; quod imminet orbi. M. Aemylius Scaurus Syllæ priuignus in edilitate sua theatrum fecit altitudine. 360. columnarū, cuius pars scænę erat è marmore, media è vitro, colūnæ imæ 48. pedum. Erāt inter columnas signa ærea. 300. numero, Cauea capiebat hominum. 80. milia, Autor Plynius libro 36. Obelisci vocātur structuræ minores Pyramidibus deorsum versum specie quadrata, in angustum verticem desinentes, & paulatim gracilescentes. Aegypti reges quatuor fecerunt obeliscos. 480. cubitorū longitudine. Ramises rex ægypti (cuius ætate captum est Iliū) obeliscum fecit quadraginta cubitorum, & alium longitudine vndecenis pedibus, p latera cubitis quatuor, quē fecisse dicunt vi-

Templū Iunonis. Templa Iouis. Latini Regis domus. Solis Regia. M. Emilij Scauri Theatrum. Obelisci. Obelisci Egyptiorū Regū. Obeliscus Ramisis Regis.

ginti hominum milia. Cuius operis admiratióe factum est, vt quum Syenem oppidū expugnaret Cambyses rex, ventumq́ʒ esset incēdio ad crepidines obelici, extingui ignem iuberet, molis reuerentia. Obeliscum posuit Phius. 48. cubitorum. Ptolæmeus vnum alexādriæ, 80. cubitorum. Alii duo fuerunt Alexandriæ, quos excidit Mesphees rex, 42. cubitorum. Alius fuit excisus à rege Semneserteo. 125. pedum. Nuncoreus filius Sesostris vnum fecit. 100. cubitorū. Dædalus Labyrinthum fecit in Creta tanta viarum perplexitate, vt introeuntibus non pateret reditus. Virgi. libro sexto. Hic labor ille domus, & inextricabilis error. Catullus, Ne Labyrinthæis è flexibus egredientem Tecti frustraretur inobseruabilis error. Fuit & ægyptius Labyrinthus, lapideis è Paro columnis in introitu, reliquis Syenitis. Fuit & tertius in Lemno, quartus in Italia, omnes lapide polito, fornicibus tecti. Lemnius habebat. 150. columnas, quarum in officina turbines ita librati pependerunt, vt puero circūagente tornarentur. Eius architecti fuerunt Emilius, Rholus & Theodorus. Italicus sibi fecit Porsena rex Ethruriæ loco sepulchri, quo si quis īproperasset sine glomere lini, exitū inuenire nequiuisset. Supra erant Pyramides quinq́ʒ, quatuor in angulis, & in medio, vna in imo, latæ pedum 75. altæ pedum, 150, ita fastigiatæ, vt in summo orbis æneus & pegasus vnus omnibus sit impositus, ex quo pendebant iuncta catenis tintinabula. Aegyptiæ thebæ centum portis nobiles coniecturam miræ amplitudinis reliquerūt vniuersæ posteritati. Iuuenalis. Ecce vetus Thebæ centum iacet obruta portis, Valerius Flaccus. Et centum geminæ Lagi naualia Thebæ. Iulius Cæsar circum fecit longitudine trium stadiorum, latitudine vnius, sed cum ædificiis iugerū quaternum, ad sedem. 260, milium. Idem solum tantum foro extruendo sestertiis mille ducentis emisse dicitur. P. Clodius quem milo occidit, domum habuit sestertiis. 147. millibus emptam. M. Lepido viro consulari & Q. Catuli collegæ fuit olim domus omnium in vrbe pulcherrima, quæ tamen intra annos. 35. centesimum locum non obtinuit. Amphitheatrum

phitheatrum Pompeii capiebat. 40. milia hominũ, Theatrum hoc Nero in vnum diem totum auro operuit, vt Tyridati regi Armeniæ illud ostenderet.

¶ Agrippa fecit in ædilitate sua. 700, lacus, Fõtes. 150. Castella 130. Signa. 300. ęrea aut marmorea imposuit colũnas. 400. ex marmore. Fecit & aquarum ductus memorabiles, alios item incepit Caius Cesar, quos peregit Claudius in oẽs mõtes vrbis leuatos, in quos influebãt Curtius & Cæruleus fõtes. Erogata in id opus. 155. milia sestercia. Cicero nõ minoris quinquaginta milibus aureis habitauit. Quã pecuniã furto & rapina cõparatã scripsit Salustius in sua cõtra eũ inuectiua. Aurea Neronis domus tanto sumptu tantoq; rerum omnium apparatu constructa est, vt ad eam peragẽdam Otho quingenties sestercii, id est duodecies cẽtena & quinquaginta milia aureorũ nostrorũ attribuerit, quũ tñ nihil deesset operi, atq; hoc tam prodigiosum ædificium à Theatro M. Scauri victum contendit Plynius. Habebat illa Neronis domus, stagnum instar maris, vinetasylu is cum omni pecudum genere & ferarum. Item aues, argenteas, quæ in modum cœli mouebantur, In solariis lapidem quendam sphengitem, quo perpetuus dies illucebat. De hac domo intellexit Martialis lib. 1. dicens Hic vbi sydereus propius videt astra Colossus, Et crescũt media Pegmata celsa via, Inuidiosa feri radiabant atria regis Vnaq; iam tota stabat in vrbe domus Hic vbi conspicui. venerabilis amphitheatri Erigitur moles, stagna Neronis erant. In M. Scauri villæ incẽdio bis millies sestericúm absumptum legitur. Pergama seu muri vrbis, Troiæ feruntur habuisse, in ambitu. 40 milia passum. Nec aliam ob causam ascribuntur deis autoribus, quam propter magnificentiam. De his Lucanus lib. 6. Nunc vetus Iliacos attollat fabula muros, ascribatq; deis. Nitocris assyriorũ regina quæ multis annis post Semiramidã floruit. Euphratẽ fluuium qui mediã Babylonẽ rectus ꝑterfluebat, fecit tortuosum, supraq; põtẽ erexit triũ stadiorũ, difficilimũ factu ꝓpter paludes quę vrbẽ ambiũt. Fecit & ingẽtes cauernas ad excipiẽdũ flũminis im

Traiani Pōs lapideus.
Murus Byzātij.
Alexādri tabernaculū.
Athos.
Isthmos.
Alpes.
Villa Luculliana.
Pontes Caesaris.
Colossus.
Alius Colossus.
Alius Colossus.
Mercurij colossus.
Simulachrū.
Memphis.

petū,egessitq; quicquid erat limi ad iaciēda fundamenta. Autores Herodotus & curtius. Traianus lapideum pōtem fecit in Danubio, in quo viginti ex quadrato lapide erant pilæ, quarum altitudo. 150. pedum præter fundamēnta extabat, Latitudo sexaginta pedes continebat. Distabant inter se. 170. pedibus, fornicibus vero coniugebantur, quum tamen fluuius ipse sit admodum preceps & impetuosus, & nonnunquam imbrium mole concitatus ripas longius submoueat, & vbi angustior est. ibidem fit ferox & vorticosus. Hanc tamen postea molem seu liuore maligno seu alia causa dirupit Adrianus. Autor Dion Cassius. Murus Byzantii vrbis fuit olim milesio quadrato lapide adeo indiscreta laterum structura. vt vna prope muri compages spectantibus videri posset. Alexander Macedo tabernaculum fecit, in quo centum lecti sternebantur, aureæ columnæ sustinebant verticem aureum variis textum ornamentis, In eo consistebant mille Persæ, mille sagitarii Macedones, & quingenti cum scutis argenteis. In medio autē erat sella aurea, super quam sedebat Alexander stipatus suis Sarissophoris.

¶ Inter mirabilia hominū opera sunt, Athos factus, à Xerxe nauigabilis. Isthmos cœptus à multis perfodi, nec absolutus, alpes aceto diuisæ, Lucrinus lacus vndecim annis à triginta hominum milibus exsiccatus. Luculliana villa, vbi exciso monte Euripus admittebatur. Cæsar vno die pontem in arari constituit, alium supra Rhenum mira celeritate, quem decem diebus absoluit. Colossus fuit Tarenti. 40 cubitorum factus à Lysippo. Fuit in Capitolio Colossus Apollinis translatus à Lucullo ex Apollonia ponti vrbe. 30. cubitorum factus talentis. 150. Fuit & Colossus apollinis Tuscanius. 50. pedum à pollice, dubium ære mirabilior an pulchritudine. Aetate Plynii Zenodorus fecit colossum mercurii in ciuitate Gelliæ Aruernis, sesterciis. 400. Idem quum venisset romam, simulachrum fecit mandato Neronis. 110. pedum longitudine, quod postea soli dicatum est. Ambitus Memphis vrbis ægyptiorum ab Ogdoo rege ædificatæ fuit. 150. stadiorum. Martialis libro primo Domi

tiani imperatoris amphitheatrum omnibus miraculis, superbisq; ædificiis anteponit dicens. Omnis Cæsareo cedat labor amphitheatro, Vnū pro cunctis fama loquatur opus. Sabellicus ædificia quædam & magnifica loca sequentibus verbis enumerat. Nunc vetus Ogygios attolat Græcia muros, Ascribatq; deis Neptunia mœnia, laudent Mirenturq; suos Parthi Babylona labores. Nec sileat pharios iam barbara memphis honores, Aeternumq; sui memori tpia busta tyrranni Caria diues opum, magnum vulgata per orbem Tercentum populi celebrent delubra Dianæ. Superest magnificum illud templum, quod anno regni sui quarto edificare cœpit Salomon Dauidis filius. Triginta imprimis hominum milia cædendis arboribus vt cedris & cupressis sunt in libanū destinata. Lapicidarum vero extiterūt octoginta milia, Latitudo templi fuit vicenum cubitorum Sexagenum longitudo, altitudo fornice distincta centenū vicenum. Inferioris structuræ materia erat ex cadenti saxo Amplitudo vestibuli denum cubitorum. Cellæ erant vicenæ peruio inter se vsu, & aliæ his suppositæ. Trabes erant cedrinæ, cedrina concameratio auro illita, vt parietes omnes. Sanctior locus à reliquo templi corpore distiguebatur muro, in quo erant ianuæ sculptæ, vela ductilia, variis mæandris & floribus intexta. Duo Cherubini (ita enim dici solent) ex puro auro, Pauimentū petalis aureis instructum. Ianuæ vicenum cubitū altitudine auro coruscantes. Ante vestibulum erant duę colūnę æneæ. 18. cubitorū altitudine, ambituq; duodenum. Erat & vas æneum tantæ magnitudinis, ut ab re nominatum sit mare, quod vituli duodecim diuersas mundi plagas terni singulas prospectantes circunstabāt, Fuit vas illud trium millium batorum capax. Erant & aliæ figuræ quas longum esset recensere. Altare fuit æreū denū pedū altitudine; longitudine duplo maiore. Itē mensa vna aurea, Phialæ & pateræ aureæ decem milia Argenteæ qua druplo maiore numero, Candelabra. 10. milia ex auro & argento fabrefacta, Circa templum aula capacissima, in qua profanus populus consisteret. Hoc autē opus septem anno

rum spacio ad finem perductũ est. Fecit & Salomon sibi regiam cadenti pauimento, triplici intus materia Cedro, argẽto & auro. Q d opus absoluit tredecim annorũ spacio.

ℭ Arbores diuersæ.

1	Abies	16	Cupressus		Pomus
2	Aesculus		Caprificus	36	Prunus
	Amygdalus		Elate		Pyrus
	Amyris	17	Ficus	37	Pala
3	Apina	18	Fraxinus	38	Paliurus
	A quifolia	19	Fagus		Palma
	Acaron		Ferula	39	Persicus
4	Acer	20	Hedera		Pinus
5	Adrachne	21	Hebenus	40	Picea
	Alburnacum		Hypocistos	41	Populus
6	Alnus	22	Ilex	42	Rhododaphne
7	Balsamum	23	Iuniperus		Ricinus
	Bedellium	24	Iuglans		Ridica
8	Betula	25	Larix		Robur
	Buxus	26	Laurus	43	Salsicortex
9	Carpinus	27	Lentiscus		Salix
	Camerepes	28	Ligustrum	44	Spinus
	Cynnamum		Lotos		Sycomorus
10	Citrus	29	Malachra	45	Sambucus
11	Cornus		Melia		Smilax
	Corylus	30	Morus	46	Sorbus
12	Castanea	31	Myrrha		Suber
	Cedrus	32	Myrtus	47	Taxus
13	Cerasus		Malobathros	48	Tæda
14	Costus	33	Oliua	49	Terebinthus
	Cinachante	34	Ornus	50	Tilia
	Cyperus		Rhamnus	51	Vnedo
15	Cotinus	35	Platanus	52	Vlmus

ABies arborũ pulcherima est, & rectissima, quę in trãsuersum posita renitiť ponderi, nec prius rumpiť quã carie deficiat, Pars eius inferior est enodis, & vocať Sapinus. Superior nodosa & durior. Situs eius in monti-

bus. Expetitur nauigiis, & trabibus, & plurimis vitæ operibus. De hac Ouid. Lib. 10. Enodisq; abies, curuataq; glandibus ilex. Mantuanus Libro tertio Agela. Palma venit, mōtana abies descendit in æquor. Resina huic arbori vicium. Gignit pilulam, quæ in medicina vim habet vrendi. Folia non amittit, quæ habet pectinum modo. Terna edit germina, inter squamas corticem spargit. Semen reddit post vergiliarum occasum, Ramos habet in cœlum tendentes non in latera pronos. Cacuminibus ramorum decisis moritur, totis vero detruncatis durat. Et si infra ramos præcidatur quod superest viuit. Si vero cacumen tantum auferatur emoritur tota. Laudatissima est in Alpibus, apœnino, Vogeso monte Corsica, Bitynia, Ponto, Macedonia. Deterior arcadica, quoniam ibi facile putrescit. Abietis vmbra satis perniciosa est. Ab abiete fabri lignarii vocantur abietarii. Et opus abiegnum abiete factum. Hinc equus Troianus à Propertio & politiano vocatur Abiegnus. Statius libro sexto Thebaidis abietem vocat audacem, quod naues marinis se exponant periculis. Sic autem ait, Hinc audax abies, & odora in vulnere pinus. Abies laudatissima ubi. Vmbra Abietis perniciosa.

ℭ Aesculus arbor est glandifera, cuius fructu vescebantur homines ætatis aureæ sub Saturno. Sacra est ioui. Huius ramis fiebat corona ciuica. Semen reddit autumno. Tantum radice descendit in terram, quantum corpore eminet in aëre. Esculus Ioui Sacra.

ℭ Amygdalus arbor est fructifera, cuius fructus duro & carnoso integitur cortice. Prima omnium arborū floret mense Ianuario. Ante maturitatem facile fructum amittit. Serēda est ab occasu arcturi ad brumam. In hanc arborem poëtæ fabulantur mutatā fuisse Phyllidē. Amyris arbor est infructifera, quā sterilitatem pensat odore flagrantissimo. Phyllis i Amygdalū. Amyris.

ℭ Apina arbor est media inter pinum & piceam, piceæ tamen similior, vnde etiam Pinus picea vocatur. Aquifolia arbor est ex Ilicis genere, quam Græci Similacē vocāt. Baccas habet sine succo. Folia ei non decidunt, quæ habet aculeata. Germinat verno tēpore Sata in domo aut villa veneficia arcet. Flore eius aquā glaciari tradit Pythagoras apud Pinus. Aquifolia. Smilax.

& semen, quod Cattegon dicitur. Ea fiunt multiforatiles tibiæ. Vnde & pro musico instrumento nonnunquã accipit Seneca. Tibi multifora tibia Buxo Solēne canit. Stroza pater. Nec tibicineæ crescunt modulamina buxi. Fiunt & laudatissimi pectines, & vnguentariæ pixides. Plurima reperitur in Pyrenæis & citoro montibus. Cōmmēdabilis est duricia, & pallore. Plynius tria ponit eius genera. Gallicū amplitudine procera. Oleastrum grauis odoris in omni vsu damnatum. Tertium syluestre semper tonsile. Montes amat Folia eius sunt concaua, quæ non decidunt. Spississima est arborum, Non fluit in aquis nec cariem sentit, nec vetustatem. Carrigon. Buxus plurima ubi. Buxus montes amat.

9 ℭ Carpinus arbor est nota, quæ alio noīe acer dicitur. Mōtes amat. Ea quondam fiebant faces nuptiales, Camerepes arbor est folio lato & molli, peculiaris Cretę & Sicilię. Cynnamum seu Cynnamomū arbuscula est aromatica prestās odore, dulcis & cinerei coloris, cuius succus ad multa remedia vtilis est. Nascitur in Aethiopia, India & Sabæis. Acer. Camerepes. Cynnamum.

10 ℭ Citrus arbor est peculiaris. Mauritaniæ in atlante monte Romanis olim gratissima, & maxime expetita ad mensarū & lectorum vsum. De his intellexit Politianus in rustico dicens. Nec maurusiacos lentæ testudinis orbes Delphica sustentat. Et Lucanus lib. 10, Dentibus hinc niueis sectos atlātide sylua Imposuere orbes, quales ad Cæsaris ora Non capto venere Iuba. Martialis. Tu lybicos Indis suspēdis dentibus orbes. Statius An mauros vndiq; postes. Idem. Indisq; innixa columnis Robora Maurorum. Huiusmodi Citreæ mensæ fulciebantur eboreis pedibus, vt his verbis liquet. Citrus Maurusia folium habet arbusti aut lauri. Arborem hanc Greci medicam vocant. Citrus Maurusia.

11 ℭ Cornus arbor ramos habet duricie & rigiditate similes cornibus. Propterea vsus eius bellicis hastis, & iaculis dicatus est. Vnde & plærumq; accipi solet pro telo. Sylius libro decimo. Vix prima momordit Tegmina Callaici cornus tremebunda metalli. Virgi. libro decimo. Volat Itala cornus. Exitialis est apibus hæc arbor. Nā flore eius degustato, aluo concita moriuntur, Succus est ei sanguineus. Mōtes amat. Cornus Apibus exitialis.

& primo Fauonio germinat. Nullam habet medulam. Co-
Corylus. rylus arbor gaudet planis locis, Ea olim fiebant faces nup
tiales, vt Carpino. Graciles sunt eius trũci, lata folia, delica
Opera Colurna. ti fructus & secundis mensis expetiti, Colurna dicuntur ope
ra, quæ fiunt eius ligno.
32 ¶ Castanea fructum significat & arborem. Fructus integũ
tur spinoso cortice. Virg. Stant & Iuniperi, & castaneæ hir
Cedrus. sutæ. Cedrus arbor procera est, ne tamen onerosa. Folia ha
bet cupressinis fere similia, lignum iucundi odoris & tineis
Opus Cedro dignum. imperuium & infestum. Propterea opus dignum. Cedro
dicimus quod laudabile est, & ab iniuria blatarum & tinea
rum maxime conseruandum. Horatius. Speramus carmina
fingi posse lineanda Cedro, & leui seruanda Cupresso, vel
quod eius oleũ illitũ res omnes conseruet à tineis & carie.
Minoris Cedri genera duo. Duo sunt minoris Cedri genera. lyria & Phœnicia. differũt
folia Nã quæ durum, acutũ & spinosum habet vocat̃ oxy-
cedros ramosa ac nodis infesta altera odore prestat. Duo
Maioris Cedri genera duo. itẽ genera cedri maioris, Florifera fructũ nõ fert. Fructifera
nõ floret, Et in ea antecedentẽ fructũ statim nouus occupat
Semẽ eius simile. Materiæ æternitas, ideoq; simulachra de
orum ex ea factitauere. Resinã fundit ad faciẽdas pices, Mõ
Cedrus laudatissima ubi. tes amat. Folia nõ amitit q̃ hẽt capillata. Laudatissima est
in Creta, Africa & Syria, Rimã fissuramq; non capit sponte.
¶ Cerasus nomẽ sumpsit à cerasunte põti ciuitate. Fructus
Cerasum. 33 vocatur Cerasum, & interim pro arbore capit̃. Cerasi Ro-
mæ nõ fuerunt ante Victoriã Mithridaticã Luculli. Is anno
680. urbis conditæ aduexit è ponto, In egypto nulla cu-
Aproniana C. ra potuere gigni. Cerasorum teste Plynio aproniana maxi
Actia C. me rubent, nigerima sunt actia, Cæciliana rotũda. Iulian's
Caeciliana C. gratus sapor, adeo teneris, vt gestatũ nõ tollerent principa
Iuliana C. tus duracinis, in Belgica lusitanis & in ripis Rheni, Cerasis
Duracina C. succus est sanguineus. Constant' cute & succo. Gaudent
aquosis montibus, Inseruntur post brumam dempto cor
tice, Præcoces fiũt & maturescunt calce radicibus admota
Cerasus capitur etiam pro fructu. Propertius Hic dulces
Cerasos, hic autumnalia poma.

14 ¶ Costus arbuscula est aromatica, cuius radix flagrat odore præstantissimo. Stroza filius. Accumulásq; rosas & odore germina costi. Antiqui supplicabant thure & costo. Cynachante arbuscula acinos instar vuæ producit. Latini caninam sentem & vuam spineam nominant. Cyperum habet ægyptus, semine Coriandri, candido & odorato, quod in oleo coquitur. Hæc arbor est ocyssima. Protinus enim floret & semen profert.

15 ¶ Cotinum Plynius ait arbusculam esse in Apœnino, colore insignem.

16 ¶ Cupressus seu Cyparissus arbor feralis succisa non regerminat. Propterea in exequiis adhibita est, vt funebre signum. Virgi. Et ferales ante cupressos Constituunt. Statius lib. 5. Sylua. Hilaresq; hederas plorata Cupressus Excludit ramis. Plantabatur in funestis nobilium domibus, eiusq; ramis rogorum intexebantur latera. Lucanus libro tertio. Et non plebeios luctus testata cupressus. Hæc arbor morosa est natu, fructu superuacua, baccis torua, folio amara, odore violenta, & ne vmbra quidem gratiosa, Diti sacra. Nascitur in Creta. In Enaria tantum succisa regerminat. Picē fundit acerrimā sapore. Aquas odit. Folia habet carnosa, quæ non amittit. Trifera est. Nam baccæ eius colliguntur mense Ianuario, Maio, & Septembri. Cariem non sentit aut vetustatem. Semper nitorem seruat. Eius semen gratissimum est formicis. Tritum seruat à vermiculis vt folia. Caprificus appellatur ficus syluestris erumpens in saxis ruptis. Fructus eius nunquam maturescit. Plynius ait, Elatem arborem eē ad vnguēta vtilem. Laudatur hammoniaca maxime, mox ægyptia, deinde Syriaca duntaxat in sitientibus locis odorata, pingui lachryma.

17 ¶ Ficus arbor breuitate radicū citò senescit. Laudatur Iudæa rubens oliuæ magnitudine, crassitudine cubitali, ramosa materia valida, viridi cortice, folio tiliç sed molli, Hircana dulcior nostris & fortior, vt quæ modios. 270. ferat. Chalcidica, lydia, Mamillana, à similitudine mamarū. Callistrutia sapore præstans. Item Africa, Rhodia & Tyburti-

ná. Ficubus omnibus mollis eſt tactus. Maturis frumēta in/
tus, matureſcētibus ſuccus lactis, percoctis mellis, Seneſcūt
in arbore. Prǽſtātiſſimæ ſunt in Ebuſo inſula. Dulci ſunt ſuc
co & lacte in capite, in corpore non. Item nullus iis odor.
Folia ſunt latiſſima. Fructum ante maturitatem facile per/
dunt. Non florent, pomum habent ſupra folia quæ ſerius
naſcuntur. Fertiliores ſunt inferiore parte quàm cacumini
bus. Vtiles ſunt faciendis ſcutis. Naſcūtur in his vermes, qui
vocantur Ceraſtes, His maxime pernicioſa eſt vermicula/
tio, quam ſentiunt. Laborant & radicibus madidis. Seroti/
næ fiunt. ſi primæ groſſi (quum magnitudinem fabę exceſ
ſere) detrahentur.

18 ℂ Fraxinus dicitur à fragoſis locis in quibus naſcitur, Pro/
cera eſt & teres & pennata folio, Achillis haſta multum no
bilitata, Materies eius ad multa eſt vtilis. Quæ naſcitur in
Ida Troadis monte adeo ſimilis eſt citro, vt ementes fallat
ſublato cortice. Eius duo ſunt genera. Longa enodis, altera
breuis, durior fuſciorq́ʒ, laureis foliis. Ampliſſimā hēt mace
donia, quā Bumeliā vocāt. Diuiduntur in ſitu, Campeſtris
criſpa eſt. Montana ſpiſſa. Folia fraxini iumentis mortifera
ſunt, cæteris ruminātium innocua. Succo expreſſo ad po/
tum cōtra ſerpentes, & impoſita vlceribus opifera eſt. Tan/
taq́ʒ eſt vis, vt nec matutinas nec occidētes vmbras ſerpēs
arboris eius attingat, adeo vt ipſam ꝓcul fugiat. Si ea fron/
de gyro claudatur ignis & ſerpēs, in ignes potius fugiet, q̄
in fraxinū, Floret fraxinus priuſq̄ prodierint ſerpētes, nec
ante cōditas folia dimittit. Gaudet aquoſis montibus. Meſ
ſibus redit ſemē. Obedientiſſima eſt quocunqʒ in opere, fa
ciendis haſtis melior Corylo, Cornu leuior, Sorbo lētior,
Ouid. lib. 10. Et Coryli fragiles, & fraxinus vtilis haſtis.

19 ℂ Fagus arbor eſt glādifera, cuius glās triāgula cute inclu/
ditur. Folium eius autē tenue, & leuiſſimum eſt celerrimè
flaueſcens, gignēs ſupernè paruulā baccā viridem cacumi/
ne aculeatā. Fagi glās muribus gratiſſima eſt, qui propter/
ea vna proueniunt. Grata eſt etiā gliribus, & turdis. Fertili/
tas eius alternat, vt omniū ferè arborum, Glās fagina oium

dulcissima est, vt qua obsessi homines durauerint in oppido Chio. Huius arboris cortex in magno vsu est aggrestum. Ligni honos præcipuus fuit in vasis. Manius Curius iurauit se ex præda nihil attigisse, præter guttum faginum, quo sacrificaret. Virg. Pocula ponā Fagina cælatum diuini opus Alchimedontis. Vtilis est etiā capsis & scriniis fagus ꝓpter lentorem plicabilē. Ferulā Plynius ascribit arborū generi. Ea nascit̃ in calidis locis. Nulli fruticū leuitas maior, ꝓpter quod facilius baculorum vsum senectuti prębet. Eius radix cādida. Ea incisa lac emanat. In ferula optime seruat̃ ignis. Procedit in Aegypto.

10 ℭHedera semper viret, stare non potest sine adminiculo. Muros amplectitur quadā lasciuia, adeo vt erodat. Viuacissima est omniū arborū. Eius racemus vocatur corymbus. Virgi. Diffusos hedera vestit pallēte corymbos. Hæc arbor inimica est satis omnibus. Flos eius similis est rosę siluestri, nisi ꝙ caret odore. Triplicē facit Plynius, Candidā, nigrā, & tertiā, quæ vocatur helix. Huius arboris olim coronabātur poetæ. Ei folia non decidunt. Sacra est Baccho. Seipsam propagat. Duplex in foliis color, viridis & flauus. Propterea Sidonius eam bicolorē vocat̃ vbi ait. Quoties per frondea lora Flectis penniferos hederis bicoloribus armos.

11 ℭHebenus arbor est Indiæ, teste Virgilio, quā Herodotus æthiopiæ maluit tribuere. Nō fluitat in aq̄s. Neq; sentit cariē, neq; vetustatē. Meridiano ęthiopię cardine syluę hiberno maxime virent. Scobē eius oculis vnicē mederi dicūt, ligno q; ad cotē trito, cū passo caliginē discutit. Ex aqua vero & radice albugines oculorū. Cęsa hęc arbor durescit in lapidē. Dicimus hoc hebenū & hęc hebenus teste Seruio. Vir. li. 2. Geor. Diuisę arborib⁹ p̄rię, sola India nigrū fert hebenū. Lucanus Hebenus mareotica vastos Nō opit postes.

12 ℭHyppocristes arbor est hederacei generis.

ℭIlex est glādifera. In carpētariis fabricis circa Elim & Lacedæmonē vbi non nascitur, ꝑ ea vtunt̃ subere. Duplex in hoc arborū genere sexus reperiri fertur. Glans Ilicis breuis est & gracilis Masculas Ilices negant ferre. Huic arbori fo-

lia ſunt aculeata, quæ non decidunt. Nullo flore exhilara-tur. Nouus in ea fructus cum autumno pendet. Ciuica co-rona primo fuit ilignea, poſtea magis placuit ex æſculo: Deformatur interim nodis. Luca. lib. 3. Procumbunt orni, nodoſa impellitur ilex.

23 ¶ Iuniperus arbor frequens eſt in locis arenoſis. Viret co-ma perpetua. Cariem non ſentit aut vetuſtatem. Non flo-ret. Eadem eſt iunipero virtus quæ & Cędro. Medulla eius vbiq; ſolidior eſt q̃ Cędrus. Lignum apprime durum. Vn-de Mantuanus in Quercu Iulia. Addam & Iuniperos, ca-rie impenetrabile robur. Vaſta eſt hæc arbor in Hiſpania, maximisq́; baccis. Montes amat, ſpinas habet pro foliis. Flexuoſa eſt & intricata. Combuſta odorem reddit, & pol-lutum purgat aërem.

24 ¶ Iuglans odio diſſidet cum quercu. Iuglandes nuces ge-mino proteguntur operimēto. Optimę ſunt Perſicæ. Earum cortice tinguntur lanæ, & ruffatur capillus primum pro-deuntibus nucleis. Pingueſcunt vetuſtate. Aquas odit Iu-glans. Inferiore pte fertilior eſt. Nō facile ſentit cariē. Eius vmbra grauis eſt & noxia capiti humano, oibusq́; ſatis.

25 ¶ Larix arbor vſtis radicibus nō repullulat, Mōtes amat. Incorrupta ei vis humori contumax. Nec ardet, nec carbo nem facit, nec alio modo ignis vi conſumitur, q̃ lapides. Ei folia ſunt pungentia, quæ non decidunt Florem neſcit. Ter na edit germina. Corticem ſpargit inter ſquamas, Larix & abies arborum ſunt altiſſimæ, quibus ſuccisis humor diu fluit. Larix neſcit cariem, validè pondus ſuſtinet.

¶ Laurum arborem Græci Daphnen vocant, ab eiuſdem

26 nominis puella, quam apollo adamauit. Spectatiſſima eſt in parnaſo. Cōiecta in ignem maximos crepitus edit. Vnde & in maleficiis amatoriis incendi conſueuit, tanquā aman tium querimonias repræſentans. Virgi. in Buco. Daphnis me malus vrit, ego hanc in Daphnide laurum. Credita eſt inſuper aduerſus venena remedium habere. Hinc laureum baculum geſtare dicebantur, qui periculum feliciter effu-giſſent. Arborum ſola non percutitur fulmine. Olim dum

incendebatur, si crepuisset abunde, felicitatē portendi opi/nabantur. Tibullus. Laurus vbi bona signa dedit, gaudete coloni. Contrà verò si tacita deflagrasset, inauspicatissimū arbitrabantur omen. Propertius. Et tacet extincto laurus adusta foco. Magorum superstitio promittit Lauri folia (si noctu puluillo subiiciantur) veritatem somniorum conci/liare. Efficacis est auxilii in numinum afflatu, & futurarum rerum præsagiis. Vnde Claudianus de raptu Proserpinæ lib. 1. Ilex plena fauis, venturi præscia laurus. Ea olim coro nabantur sacerdotes & diuinaculi. Lauri fructus Daphni/das vocant. Dicabatur olim triumphis, Ouid. lib. 1. Eleg: Ite triumphales circum mea tempora Lauri. Plynius scri/bit nullum genus Lauri fuisse quondam in Corsica. Perpe tuo viret, Sacra est Apollini. Portata inter armatos hostes erat indicium pacis & quietis, vt Oliua. Statius li. 12. Pacife/ra Lauro crinem vittisq; decorus. Tiberius princeps, tonan te cœlo ea se coronabat contra fulminū motus. Adhibeba tur olim purificationibus vrbis, Pinguis est eius succus, Amat loca montosa. Folia non amittit. Primo fauonio ger minat. Inimicum est ei frigus, Ignem cum hedera excutit, Folia rubigini sunt obnoxia, si arbor fuerit inter segetes ea peste laborantes. Lauri folio annuum fastidium purgant palumbes, graculæ, merulæ & perdices.

27 ¶ Lentiscus arbor trifera est. Mastichem resinam sudat in/star gummi. Baccifera est. Plynius citat verba hæc Cicero/nis de Lentisco, Iam verò semper viridis semperq; graua/ta Lentiscus triplici solita est grandescere fœtu, Ter fruges fundens, tria tempora monstrat arandi. Eius ligno fiebat olim dentifricia & dentiscalpia. Martialis. Lentiscum me/lius, sed si tibi frondea cuspis Defuerit, dentes pēna leuare potest. Lentiscum mādere prouerbio dicebatur, qui nimio comendi corporis studio superfluebat. Nam dentium cu/ra olim vt delicatis probro dabatur.

28 ¶ Ligustrum arbor est, cuius ligno aptissime fiunt tesseræ. Succus eius neruis, articulis, algoribus, folia veteri vlceri cum salis mica & oris exulcerationi prosunt. Loton habet

Foliorū lauri uirtus. Qui lauro coronantur. Daphnides. Laurus Apollini sacra. Prouerbium. Lotos.

Africa. Præcipuam Syrtes & Nasamones. Magnitudo est
huic arbori, quæ pyro. Ligno color niger. Expetitur ad ti-
biarum cātus, vnde & pro tibia plærūq; solet accipi. Poli-
tianus in Māto. Dant & multiforā modulāda ad carmina
Loton. Eius radice fiebāt olim cultelli & capuli. Baccas p-
fert. Cariem non sentit. Florem amittit, cuius suauitate ho-
Lotophagi. mines rerum omnium obliuisci dicuntur. Lotophagi po-
puli nomen inde sumpserunt, q frequens apud illos repe-
riatur. Aquas amat, Martialis li. 4. Nec plus lotos aquas, lit
tora myrtus amat. Ouid. lib. 9. In spem Baccarum florebat
Lotos Apollini aquatica Lotos. Veteres eam Apollini sacrā fecerunt, q an-
Sacra. te solis ortum folia implicet, prosurgente autem explicet
paulatim. Est & eiusdem nominis herba.

℄ Malachra arbor est magnitudine oleę, folio roboris, fru
Bedellium. 29 ctu caprifici. Eius fructum Bedellium dicunt, quod est ge
Melia. nus gummi. Melia arbor fructum parit suauissimum. Me-
Mespilus. spili arboris fructus vocatur Mespilum. Palladius. Mespi-
Mespilum. laq; exarmat pugnacibus horrida mēbris Eius folia priusq
decidant, rubescunt. Multas habet radices altas & inextir-
pabiles. Non fuit hæc arbor in Italia Catonis æuo. Infesta-
tur vermiculis ruffis & pilosis.

30 ℄ Morus arborum vltima floret, exacto iam frigore. Vnde
prudentissima vocatur à poëtis. Politianus in Rust. Mox
vbi iam sapiens cœpit frondescere morus, Ante quidem sa
piens nunc ambitiosa, nec vllum Quæ pariat pomum, sed
Morum cur ru- serica pensa ministrat. Fructus eius vocātur mora, quæ quū
brum cū prius prius alba eēnt, cruore Tysbes & Pyrami rubra facta sunt.
esset albū. Pontanus. Atque in sanguineam morus post versa figurā.
Fructibus succus in carne vinosus, trini coloris, cādidus pri
mo, mox rubens, maturis niger. Tingunt manus succo, ma
Morus quando turi ruunt, acerbi minimè. Serenda est hęc arbor ab Idibus
serenda. februarii in æquinoctium. Montes amat. Tardissime sene-
scit, fructibus minime laborans.

31 ℄ Myrrham arbusculam aromaticam habet Arabia, al-
titudine quinum cubitorum, cortice duro & intorto, gut-
tis eiusdem nominis sponte stillantibus. Eius virtus est vt

corpora vindicet à putredine.

32 ¶ Myrtus baccas parit optimi saporis, Amat littora. Martia. Nec plus lotos aquas, littora myrtus amat. Virgi. lib. 4. Geor. Pallentesq; hederas, & amãtes littora myrtos. Sacra est veneri. Odoratissima est in Aegypto. Eius oleo inest quédá vini sapor. Nobilitata est ouali corona, Crescit quãdoq; in locis planis. Angusta sunt eius folia, quæ non decidunt, Vita est breuissima. Malobathtos arbor est Syriæ, folio cõuoluto, arido colore, ex quo exprimitur oleum ad vnguẽta. Sapor eius similis est nardo, Hoc vnguentũ vrinam cit, Oculorum epiphoris vino expressum medetur.

33 ¶ Oleæ seu Oliuæ arbori folia non decidunt. Sacra est mineruæ. Nefas erat olim eam in profanis vsibus polluere, vt nec propiciãdis quidem numinibus ex ea altaria accenderẽtur. Ea coronabãtur equitum turmæ, idibus Iuliis, & minoribus triumphis ouãtes. Fructus cõstat nucleo, oleo, carne, amurca, Arbor ipsa tarde crescit, Morsu capræ fertur sterilescere. Immunis est à carie & vetustate. Cõuenit inter autores arborem hãc durare annis ducẽtis. Inimicissima est ei pluuia circa Vergilias. Gaudet cinere & calcariis fornacibus, Fuit olim arborum maxima in Betica, autore Plynio. Vermiculationem patitur, & fungum. Rami eius portati olim præstabãt indicium pacis Virgi. lib. 8. Paciferæq; manu ramum prætendit oliuæ. Statius lib. 12. Vittatæ laurus, & supplicis arbor oliuæ, quoniã per eam pax petebatur supplicando. Oleaster vocatur syluestris olea, Agrippum vocãt Græci. Hinc adagium. Sterilior Agrippo.

34 ¶ Ornus arbor montes amat. Nascitur in saxosis mõtibus. Procera est & tamen infrugifera. Rugosus & asper est eius cortex. Rhãnus arbuscula est spinosa gaudẽs saxosis locis & petricosis. Architrenius. Nec simulat sparsa cristatam cuspide Rhamnum.

35 ¶ Platanus arbor late spargit ramos. Sterilis est. Nec ad alium vsum olim adamabatur, q̃ vmbrarum, quibus adeo placuit, vt mero infuso enutriretur. Hinc genialis vocat à poëtis. Stroza filius. Nec veneris myrto, aut platanis genia

38 ¶Paliurus arbor est fructuosa, cui Cyrenaica regio suam postponit lotō, Eius nucleus non simul manditur, iocūdus per se, & vinno suauior. Germinat concepto vere.

¶Palmis abundat Iudæa. Reperiuntur etiam in Europa sed steriles. In maritimi hispaniç fructū ferunt sed immitē dulcem in Africa, sed statim euanescentem, Orientales ex his vina conficiunt, & nonnullæ gentes panem. Terra feruida & sabulosa habet frugiferam palmam. Gaudet & riguis, Coma eius est in cacumine & pomum, non inter folia sed inter suos ramos, Folia cultrato sunt mucrone, lateribus in se bifidatis, Huic arbori est vterq; sexus, vt omnibus aliis. Mas in palmite floret, fœmina citra florem germinat tantum, spinæ modo, Pomum palmæ est oblongum, non vt oliuæ orbiculatum. Arbor portat in trimatu. Genera eius. 49, nonulli posuerunt. Fructui dulcis est succus, nullum lignum. Arbori folia non decidunt, Longum esset in compendium quoq; redigere quod de ea multis admodum verbis scripsit Plynius. propterea satis erit nobis vnum adiicere, quod ex Aristotelis & Plutarchi testimonio scribit Gellius libro tertio Cap. sexto Si super palmæ arboris lignum (inquit) magna pondera imponas, ac tam grauiter vrgeas, oneresq;, vt magnitudo oneris sustineri nequeat. non deorsum palma cedit. nec intra flectitur, sed aduersus pōdus resurgit & sursum nititur, recuruaturq; Propterea in certaminibus palmam signum esse placuit victoriæ, quoniam ingenium euiusmodi ligni, est vt vrgentibus prementibusq; non cedat.

39. ¶Persicus nomen sumpsit à perside, vnde primum aduecta est Hęc arbor in Rhodo floret, nec fructum parit.

¶Pinus arbor non floret. Folia habet capillata, quæ non decidunt. Firmissima est aduersus cariem & tineas. Vmbra eius necat germina. Sterilescit si quis cacumen auferat, nec tamen emoritur. Eius erucæ vocantur Pytocampæ. Excisa nullam remittit sobolem, sed Prorsus emoritur. Propterea Crœsus (vt est apud Herodotum in Erato) minabatur se extirpaturum Lampsacenos Pini in morem. Pinaster voca

& &

tur sylueſtris pinus muri altitudine et à medio ramoſa, ſicut
pinus in vertice. Copioſam parit reſinam. Folia non amit/
tit. Ea ſunt prætenuia, & mucrone aculeata.
40 ℭ Picea arbor eſt feralis, & funebri indicio ad fores poni
poſita. Vnde Virgilius de tumulo miſeni loquens ait, Pro/
cumbunt Piceę, ſonat icta ſecuribus Ilex. Tonſilis eſt & re
ſinoſa, montes amat. Non floret. Eius vmbra ſatis pernicio/
ſa eſt, Cortex eius vſui eſt agreſtibus ad vaſa & corbes. Fo/
lia ſunt inſtar pectinum.
41 ℭ Populi tria ſunt genera teſte Plynio, Alba, nigra, & quę
vocatur lybica, folio minima ac nigerrima. Alba folio bico
lor ſuperne cādicās inferiore parte viridi. Nigrę folia ſunt
circinnatæ rotunditatis in iuuenta, vetuſtiora fiunt angulo
ſa. Populorum foliis gratiſſima eſt lanugo. Fluuios amant.
Verg. Populus in fluuiis, abies in mōtibus altis. Ouid. lib. 5.
Meta. Cana ſalicta dabāt, nutritaq́; populus vnda, Sorores
Phaētōtis in hāc arborē mutatę fingunt à poētis Pōtanus.
Phaētontias arbor Fundit rore nouo, quę legat ipſe puer.
Sacra eſt Herculi. Pediculus ei tremulus, vmbra nulla, Fo/
lia inter ſe trepidantia. Citō germinat, nullum ſemen aut
fructum parit. Placet vitibus, vtilis eſt ſcutis faciendis
ℭ Rhododaphnes arboris folia veneno ſunt quadrupedi
bus, homini vero cōtra ſerpētes pſidio ruta addita & e vi
no pota. Pec⁹ ẽt & capræ, ſi aquā biberit, in qua ea folia ma
duerint, mori dicunt. Arborē hanc ſunt qui Nerium vocēt
ſempiternū frōde roſę ſimilitudine & caulibus fruticoſum.
ℭ Ricinus arbor eſt altitudine oleæ, caule ferulaceo, folio
vitium, ſemine vuarum gracilium & pallidarum. Frequens
eſt in Aegypto.
42 ℭ Ridica arbor eſt pedamentis apta. Robur arbor eſt glan
difera, quæ præter fructū plurima alia gignit vt quædā ve
luti mora, quibus fructus ineſt nucleis oliuæ ſimilis. Item
pipulas nucibus non abſimiles intus habētes floculos mol
les lucernarum luminibus aptos. Nam ſine oleo flagrant.
Gignunt & culices & quędam alia. Montes amat, Folia ha
bet ſinuoſa. Terna edit germina, & inter ſquamas corticem

ſpargit. Carnoſas habet radices, quas in profundum agit. Teredines patitur. Duriſſima eſt arborum, non facile vetuſtatem ſentit aut cariem.

43 ℭ Salſicortex arbor eſt glandis amaræ, quam nullum animal cõtingit pręter ſues. Salix arbor eſt, viminoſa & multis perticis ſe ſurrigẽs. Infructuoſa eſt & infrugifera amaro cortice. Virg. Florentem Cytiſum, & ſalices carpetis amaras. Plicatilis eſt & lenta, colore glauco, ventis agitabilís. Amat litrora & humida loca, Ouid. Amnicolæq; ſimul ſalices, & aquatica lotos, Palladius Rutilius. Flumineam ſalicem fœcundant ardua membra. Columella aptiſſimo epitheto eã vocat Perticalem dicens. Perticalis ferè ſalix eundẽ agrum quem viminalis deſyderat, melior tamen riguo prouenit, atq; ea taleis conſeritur. Quum germinauit, ad vnam perticam ſummittur. Pampinatur inſtar vineæ, ut in longitudinem potius quam ramorum latitudinem euocetur. Sic culta quarto cæditur anno, & vinculis præparatur. Abſciſſa cito repullulat. Mutationem loci facile patitur in iuuenta. Semen ocyſſime perdit & ante maturitatem, ob id dicta ab Homero frugiperda. Cito germinat, Longa ſunt eius folia & non multum lata. Quum flaueſcunt, ruunt ſua ſponte. Eius ſemen mulieri ſterilitatis medicamentum eſt, Lentiſſima eſt, & propterea faciendis ſcutis aptiſſima authore Plynio. Breuis ei vita. Fructus ante maturitatem abit in araneã. Sed ſi prius colligatᷣ, ſanguinem reiicientibus prodeſt, Varia ſunt ex ea medicamenta. Ciniscorticis è Ramis primis clauum & callum aqua mixta ſanat. Vicia cutis in facie emẽdat magis admixto ſucco ſuo qui triplex eſt. Folia cocta cũ cæra trita imponuntur podagricis. Cortice & foliís in vino decoctis ſanatur nerui. Flos tritus cum foliis furfures purgat in facie. Folia contrita & pota, intemperantiam libidinis coërcent, & in totum auferunt vſum ſæpius ſumpta. Alio nomine vocatur Siler. Virgil. Sponte ſua veniunt, campoſq; & flumina late Curua tenent, vt molle Siler, lentæq; geniſtę.

ℭ Spinꝰ arbor eſt prunifera, Virg. Et ſpinos iã pruna ferẽtes.

44 ❡ Sycomorus dicitur ficus fatua, alio nomine Marisca. Ha
bet multitudinem lactis. Fructus non egreditur ex summita
tibus ramorum, sed ex ramis ipsis. Grana eius sunt minora
granis ficuum. Nec maturescunt nisi radantur instrumento
ferreo. Frequens est apud Rhodum locis frumentariis.

❡ Sambuco plurima est medulla. Ocyssime floret. Eius inte
45 riora mire firma esse traduntur, Ita vt venabula ex ea præ/
ferantur omnibus. Constat ex cute & ossibus. Cæditur tem
pestiue quum decorticatur. Cortice est inextricabili, & ca/
rie subnascente ei, materiaq; nigrescente. Numeratur à Ply
nio inter eas, quæ faciendis scutis aptæ sunt, Smilax ar/
bor Hederæ similis, spinosa & densis cauliculata genibus.
Fruticosa ramis, Folio hederaceo, paruo non angulosо flo
re candido & lilium olente. Fert racemos instar labruscæ,
colore rubro, Lugubris est ob eiusdem nominis virginem,
quæ amore iuuenis Croci in hunc fruticem mutata est. Ea
fiunt codicilli, Admota auribus leuem sonum reddit.

❡ Sorbo folia vniuersa decidunt, infestaẽ vermiculis ruffis
46 & pilosis, & ita emoritur. Gaudet aquosis montibus. Suber
minima est arbor, cuius lignum, non solum non mergitur
aquis, sed aliis quoq; rebus alligatum, facit ne mergantur,
Hinc adagiũ, Subere leuior. vsus eius anchoralibus nauiũ.
piscantium tragulis, & cadorum obturamentis, & in hiber/
no fœminarum calceatu. Apud nos vtunẽ etiã viri. Ei folia
non decidunt. Non facile sentit vetustatem aut cariẽ Iuuaẽ
detracto cortice, quod tamen omnibus fere arboribus exi
tiale est. Lignum foraminosum est & leue. Politianus. Mul
ti forumq; replent operosa examina suber.

❡ Taxus similis est abieti. Baccas profert venenatas præci
47 puè in Hispania Hinc pleriq; toxicum dictum arbitrãtur vt
taxicum, mutata litera. Claudianus Qualis pestiferas ani
mare ad crimina taxos. Feralis est. Ouid. lib. 4. Est via decli
uis funesta nubila taxo. Stroza filius. Mœstaq; ferales præ
tendunt nubila taxos, Eius fumo necãtur mures. Est in Ar/
cadia adeo venenata hæc arbor, vt siquis sub ea dormiat
aut capiat cibum, protinus emoriatur. Plynius ait esse in

noxiam, si in ipsam clauus æreus infigatur. Ea pastæ apes mel conficiunt amarissimũ, Frequens est in Corsica. Virgil. Sic tua Cyrnæas fugiant examina taxos.

48 ¶ Tæda arbor liquorem seu picem stillat, & abundat liquido succo, Ea optimæ fiunt faces, quæ propterea tædæ vocantur, vt Ceres tædifera, quod in perquirenda Proserpina tædas inflammauerit. Ouidius libro. 3. Fast. Quos cum tædifera nunc habet ille dea. Grata erat flammis & lumini sacrorum. Hanc mares duntaxat ferebant, Montes amat.

49 ¶ Terebinthus arbor soliditatẽ habet in speciem buxi. Resinam emitit odoratam, quę inde vocaẽ Terebinthina. Mascula est sine fructu. Fœminarum duo sunt genera, Alteri fructus ruber lentis magnitudine, alteri pallet, Frequens est & magna in Syria. Fruticosa in Macedonia, Lenta eius materies & fidelis ad vetustatẽ. Lignũ nigri splendoris. Flos racemosus oliuæ modo. Densa folia quę non decidũt, Fert folliculos emitentes quædã animalcula ceu culices, & lẽtorẽ resinosum, qui cortice erumpit Messibus reddit semen.

50 ¶ In Tilia mas & fœmina differunt, Materies maris dura est, nodosa ruffior & odoratior. Cortex crassior, & detractus inflexibilis. Nec semen fert aut florem vt fœmina, quę crassior arbore materia cãdida præcellensq; est. Succus foliorum & corticis dulcis est. Fructum eius nullũ animalium attingit. Inter corticẽ & lignum tenues habet tunicas multiplici membrana, è quibus vincula fiunt, quæ vocãtur tiliæ, quorum tenuissimum vocaẽ Phylira. Horatius. Displicent nexæ Phylira coronæ Materies teredinem non sentit Proceritas ei permodica uerũ vtilis. Mõtes amat. Erat quõdã apta scutis. Germinat paulo ante ęquinoctium. Mollissima est & calidissima, quia citissime ascias retundit, De hac Virg. Nec Tiliæ leues aut torno rasile Buxum.

51 ¶ Vnedo arbor fructum emittit eiusdem nominis, simile fragis sed inhonorum, qui vnus tãtum mãdi potest. Vnde inditum arbori nomen. Ei folia non decidunt. Fructus ipse anno maturescit. Iuba apud Plynium testis est esse in Arabia vnedones. 50. cubitorum altitudine.

52 ❡Vlmus amica est vitibus. Pontanus. Tecum inter salices, sub amicta vitibus vlmo. Sidonius, Viticomam retinens baculi vice flectit ad vlmum. Græci duo eius faciunt genera, montosam quæ sit amplior, Campestrem, quæ fructicosa, Gummi profert. Semẽ eius vocatur Samara. Folia eius sunt ramurosa. Cito germinat. Rigorem fortissime seruat, ob id cardinibus assamentisq; portarum vtilissima. De variis arboribus meminit Virgi. lib. 2. Georg. Fluminibus salices variisq; paludibus orni Nascuntur, steriles saxosis montibus Orni, Littora myrtetis lętissima, demũq; apertos Bacchus amat colles, Aquilonem & frigora taxi. Item Ouid. lib. 10.

Vlmorũ genera duo. Samara.

Vmbra loco venit, non Chaonis abfuit arbor,
Non nemus heliadum, non frondibus Aesculus altis,
Nec Tiliæ molles, nec fagus, & innuba laurus,
Et Coryli fragiles, & fraxinus vtilis hastis,
Enodisq; abies, curuataq; glandibus Ilex,
Et platanus genialis, acerq; coloribus impar.
Amnicolæq; simul salices, & aquatica Lotos,
Perpetuoq; virens buxus, tenuesq; Myricæ,
Et bicolor myrtus, & bacis cærula ficus,
Vos quoq; flexibiles hederæ venistis, & vna
Pampineæ vites, & amictæ vitibus vlmi.
Orniq; & piceæ, pomoq; onerata rubenti
Arbutus & lentæ victoris præmia palmæ,
Et succita comas, hirsutaq; vertice Pin⁹. Itẽ Stati. li. 6. Theb;
Cadit ardua ficus,
Chaoniumq; nemus, brumaq; illesa cupressus,
Procumbunt Piceæ, flammis alimenta supremis,
Orniq; iliceæq; trabes. metuendaq; succo
Taxus, & infandos belli potura cruores
Fraxinus, atq; situ non expugnabile robur.
Hinc audax abies & odora in vulnere Pinus
Scinditur, acclinant intonsa cacumina terræ
Alnus amica fretis, nec inhospita vitibus vlmus,

❡Item Claudianus lib. 2. de Raptu.

Apta fretis abies, bellis accommoda Cornus,

Quercus amica Ioui, tumulos tectura Cupressus,
Ilex plena fauis, venturi præscia Laurus,
Fluctuat hinc denso crispata cacumine Buxus,
Hic hederæ serpunt, hic, Pampinus induit Vlmos. Porro arborum succi varii sunt, Vinosus Pomo Pyro, myrto. Pinguis oliuæ, lauro, nuci iuglandi, amygdalis. Dulcis vuis, ficis, Palmis. Aquosus, prunis. Differunt et colore succi. Sanguineus moris, cerasis, cornis, vuis nigris. Albis candidus, lactens in capite Ficis, in corpore non item. Spumeus malis, nullus persicis. Ferales arbores sunt, Picea, Taxus, Cupressus. Veteres eas arbores vocabant infelices, quæ sunt in tutela inferum deorum, vt quæ baccam nigram, nigrosq; fructus ferunt. Cato infelices vocat arbores infrugiferas. Plynius damnatas religione, quæ neq; seruntur vnquam, nec fructum ferunt. Felices vero putantur Quercus, Aesculus, Ilex, Sapinus, Fagus, Corylus. Sorbus, Ficus alba, Pyrus, malus, vitis, prunus. Cornus, Lotos. Arbores montanę sunt Cedrus, Larix, Tæda, Abies, robur, Castanea, Tilia, Ilex Iuniperus, terebinthus, Populus, Ornus, Cornus, Carpin⁹. Mõtes & valles amãt, abies, robur, Castanea Tilia, Ilex, Corn⁹ Aquosis mõtibus gaudẽt Acer, Fraxinus, Sorbus, Fag⁹, Carpinus. Folia nõ decidũt Oleę, Lauro, Palmæ, mirto Cupresso, Pinis, Hederę, Rhododaphne. Abieti, Larici, Pinastro, Iunipero, cedro, Terebintho, Rubo, Ilici, Aquifolio. Suberi Taxo aquas odore cupressi, iuglãdes, Castaneę, Laburnũ. Cariem & vetustatem non sentiunt Cupressus, Cedrus, hebenus, Lotos, Buxus, Taxus Iuniperus, Oleaster & Olea: De variis arboribus, Architrenius sic meminit,
Hic pinus graciles succingitur alta capillos,
Palmaq; centenis tardante puerpera fructu,
Et preciosa rogos fumo condire Cupressus
Et meliore libro Cynamulgi Cynnamus hospes,
Et lachryma felix nostræ sacra Balsamus aræ,
Et ficus geminis depingens floribus annum,
Et bina nucleum quæ claudit amygdalus arca,
Et sitiens Bacchi primæum Persicus imbrem,

Et tunicata croco, germanaq; Cotonus auri,
Et rugosa genam producto dactylus æuo. Arboretū, Quercetum, Vepretum, Dumetum, Oliuetū Pinetum Sentiçetū, Carectum, Aesculetum, Buxetū. Populetū, Salictū vepretū, Lauretū, Myrtetum, Mespiletū, Ornetū, Rhamnetū vocantur loca, in quibus crescunt eiusmodi nominis arbores.

Arbores deorum & dearum.

1 Herculis populus
2 Bacchi hedera & vitis
3 Veneris Myrtus
4 Apollinis laurus
5 Iouis quercus & ęsculus
6 Mineruæ Oliua
7 Cybeles Pinus
8 Plutonis cupressus
9 Panos Pinus

1 POpulus Herculis Virgilius in Buccolicis. Populus Alcidæ gratissima, vitis Iaccho, Formosæ myrtus Veneri, sua Laurea Phœbo. Idem lib. 8. Aen. Herculea bicolor quū Populus vmbra Velauitq; comas, foliisq; innexa pependit. Ouid. in Episto. Deianyræ, Aptior Herculeę populus alba comæ. Plynius li. 12. Arborū genera numinibus suis dicata perpetuo seruant, vt Ioui Aesculus, Apolini laurus, Mineruæ olea. Veneri myrtus. Herculi populus.

2 Bacchi arbor vitis & etiam hedera. De vite, autor, opusculi de nuce. Sæpe tuas igitur liber miratus es vuas, Mirata est oleas sepe Minerua suas. De hedera. Ouidius. libr. 3. Fastorum. Cur hedera hæc cincta est? hedera est gratissima Bacco. Idem lib. 1. Trist. Deme meis hederas Bacchica serta comis. Ferula etiam assignatur libero patri teste Plynio,

3 Veneris arbor est Myrtus. Virgilius lib. 5. de ænea, Sic fatus uelat materna tempora myrto. Statius lib. 4. Tbeba. Hi paphias myrtos a stirpe recuruant. Venus apud eundem li. 1. Syl. Maluit & nostra laurum subtexere myrto. Stroza pater. Hic formosus amor maternas (aspice) myrtos colligit. Augurellus. Cui myrtus una Cypridis, Phœbiq; laurus texitur. Sidonius. Atq; Dionæam dat Martia laurea myrtum Plynius. Huic arbori præest venus.

4 Apollinis laurus & Lotos. Virg. in Battarum Laurus itē Phœbi decus. Apollo apud Ouid. lib. 1. meta. Daphnem

alloquens. At quoniã coniunx mea non potes esse, Arbor eris certe dixit mea, semper habebunt Te coma, te citharę, te nostræ laure pharetræ. Idem lib. 3. Fast. Ianua tunc regis posita viret arbore phœbi. Idem lib. 3. Trist. Cur tamen apposita velatur ianua lauro, An quia leucadio semper amata deo est? Veteres quoq; Loton Apollini sacrã fecerunt, ꝙ ante solis emersum sua folia implicet, Prosurgente autem sensim ac paulatim explicet. Lotos.

5 ¶ Aesculus & quercus Iouis. De Aesculo Virg. li. 2. Geor. Nemorumq; Ioui quæ maxima frõdet Aesculus. De quercu Ouid. li. 1. Meta. Et quæ deciderant patula Iouis arbore glandes. Itẽ li. 7. Sacra Ioui quercus de semine Dodonæo.

6 ¶ Mineruæ oliua. Virgi. lib. 2. Georgi. Palladia gaudẽt sylua viuacis oliuæ. Ouidius lib. 6. Meta. Illic incumbens cum palladis arbore palmæ. Stroza pater. Pallasq; suas hic seuit oliuas. Syl. lib. 1. Nullaq; palladia sese magis arbore tollit. Politianus in Mãto. Palladis ampla arbos bicoloribus horrida baccis.

7 ¶ Cybeles arbor pinus. Cybele apud Virg. lib. 9. Pinea sylua mihi multos dilecta per annos. Oui. li. 10. Hirsutaq; vertice pinus Grata deum matri.

8 ¶ Plutonis Cupressus. Ply. lib. 16. de ea loquens. Diti sacra, & ideo funebri signo ad domos posita.

9 ¶ Pinus panos. Propertius lib. 1. Fagus & Arcadio pinus amata deo. De qbusdã arboribus deoꝝ Pamphilus saxus.

Laurus erat iuueni quondam gratissima Phœbo,
  Quondam Phœbe tibi Bacchica vitis erat.
Munere Palladio pinguis surgebat Oliua,
  Herculis herculeis populus alba comis.
Iam veneri myrtus, Cybele charissima pinus,
  Iam Corcyræo poma fuere duci.

¶ Syluæ.

1 HErcinia sylua est Germaniæ, cuius quondã latitudo habuit iter nouem dierũ, Plynius ait in septentrionali plaga esse hyrciniã syluam roborum vastitate intacta, in qua colles occursantium inter se radicum reper- Hercinia S.

cuſſu attollantur. Carmon Lucus eſt in Meſſenia. Nemea ſylua eſt Græciæ inter Gleonas & Phliuntẽ oppida, in qua Græci Nemæa ſacra inſtituerũt in honorẽ Herculis ob leonem ibidem interfectum. Ibidem etiam fiebant agones in memoriam Archemori filii Lycurgi regis, qui negligentia nutricis Hypſiphíles fuerat occiſus à ſerpente. De hac Martia. lib. 1. Proſtratũ Nemees, & vaſta in valle leonem, Nobile & Herculeum fama canebat opus.

2 ℭ Ida ſylua eſt Cretæ & Phrygiæ, in qua Paris ſententiam tulit de pulchritudine dearum. De Cretæa Martialis lib. 4. Conſcia dictæum qua tulit Ida Iouem.

3 ℭ Arſium Plutarchus ait eſſe lucũ, prope quẽ Aruns Tarquinii filius & Brutus vna cõcurrerint bello. Liuius li. 9. ab vrbe cõdita de Ciminia Ethruriæ ſylua hũc in modum ſcribit. Sylua erat Ciminia magis tum inuia atq; horrẽda, q̃ nuper fuere Germanici ſaltus, nulli ad eam diẽ ne mercatorũ quidem adita, Eam intrare haud ferẽ quiſquã audebat.

4 ℭ Caledonia ſylua eſt Britãniæ, à cuius nomine Britanni ipſi vocantur Caledonii. Lucanus lib. 6. Vnda Caledonios fallit turbata Britãnos. Arduena ſylua Galliæ incipiens à Rheno per fines Treuerorum, Eburonum & Menapiorũ 10. milibus paſſuum longitudine per mediam belgicam in Oceanum tendit.

5 ℭ Albunea vetus fuit Ethruſcorum ſylua, ad quã populus Romanus cõfugiebat oraculorum gratia. Prope Ariciã oppidum Italiæ fuit nemus Aricium Dianę ſacrum. Luca. lí. 6. Parua Myceneæ quãtum ſacrata Dianæ Diſtat ab excelſa nemoralis Aricia Roma, Bacenis ſylua eſt Germaniæ ampliſſima Cheruſcos à Sueuis dirimens.

6 ℭ Clarium nemus Colophoniæ olim ſacrum fuit Apollini. Coricum erat propinquũ Thebi . Daunia Appuliæ ſylua nomen accæpit à Dauno patre Turni.

ℭ Poëtarũ carminibus laudatiſſima ſyluarum eſt Dodona Chaoniæ, quũ propter vſum glãdis ibi repertũ, tum ob ſimulachrum Iouis Donæi & columbas, quæ quercubus inſidiãtes reddebat oracula. Pholoẽ mons eſt & ſylua Theſ-

ſaliæ. Grinæum nemus eſt in Ionia Apollini ſacrum, in quo Mopſus & Chalchas de diuinãdi peritia venerũt in certamen. Idalium nemus eſt Cypri Veneri ſacrum quæ Idalia propterea dicitur. Hircania ſylua miræ vaſtitatis, & multiplici beluarum genere referta, nomen dedit regioni eiuſdem nominis. Micana ſylua Galliæ.

Grinæũ nemus.
Idaliũ nemus
Hircania Syl.
Micana Syl.

MArathonia ſylua fuit in Attica, in qua Theſeus taurum toti regioni formidoloſum occidit. Partheniũ nemus eſt arcadiæ, in quo virgines ſolebant exerceri venationibus. Pelion mons & nemus Theſſaliæ ortu Chironis illuſtratum. Tegea ſylua arcadiæ pana deum ruſticorum numen venerabatur.

Parthenium nemus.
Pelion.
Tegea Syl.
rius deus.

❡Legumina diuerſa & frumenta.

ERuũ, Vitia, Cicer, Cicercula, Faba, Lẽticula, Lẽs, Phaſeolus, Piſum, Lupinũ, Faba, Miliũ, Panicũ. Frumẽta ſunt & fruges, Far, Siligo, Triticũ, ador. Frugũ peſtes Loliũ, Tribulus, Carduus, Lappa, Rubus, auena, Paliurus.

Frugũ peſtes.

❡Frutices diuerſi.

CYtiſus, Myrica, Capparis, Chamemyrſine, Erica, Gnaphos, Goſſipion, Helenium, Laſerpiciũ, Myrſinites, Ophioſtaphyles, Oxymirſine, Rhododendrus, Scamonea, Tamaris, Tithymalus, Vlex, Amomum, Brya, Camelea, Charitoblepharon, Cynoſtraton, Eleborine, Epipactis, Eryx, Geniſta, Opheoſtaphile, Phycos, Pyroſachne, Pythuſa, Plocamon, quiſquilium, Rubus, ſaripha, ſcorpio, ſpartũ Timelea, Tragacanthe, Tragon, Lentiſcus Nardus, Cynnamum, Scioton, ſiſarum.

❡Flores & violæ, & alii frutices odorati.

ROſa, lilium, Calta, Bacchar, Cõbretum, Lotos, Crocus, Hyacinthus, Ambrotonũ, Amarachus, Saliunca, Polion, Amethyſtus, Cyamon, Holochryſos, Chryſitis, Origanũ, Thymus, Coniza, Cytemis, Narciſſus amarãthus, Epithymõ, Oenãthe, Phrygma, abrotonũ, Roſmarinus, anetũ, achantus, anemona, Cherintha, Liguſtrũ Vacinium, cõuoluolus, Cyanus, Cyclaminus ſiſymbrium Tymbra, Satureia, Caſia, Melitotos, Lyrium, Lichnis.

¶Herbarum diuersa nomina.

A A Bsinthiũ,Aconitum , Aegolethron , Alcibiadion, Alga,aloe, Altercum,Amygdalite , Anagyris, anchusa,andrachne,Anethum,anthomis,apium,apiastrum,Aesclepion, asteriscum,attractylis,atriplex,aurũcus, Abrotanum,Achátus,Achanon,Achemenis,Acinos ,Acopos,Acoros,acros,agrios,Acta, Action,Adiátum,Adipsos Aeglos,Aegocere,æthiopis,Agaricũ,Aglaophotis,Aizoũ Albuco,alcmea , alectorolophos,alyphõ,alysma , alisson, alopecuros.alsine,altercangenum,althea, alum , amomũ, ampelodisme,amuletum ,Anabasis,anacallis,anacampserotis,anagallis,anarrhinos,andriala,androsemum,anemona,anonymos,anthallum,anthericus,anthylis anthryscũ, anticellũ,Antirrhinos,Aparine,Apate , Aphrodes,aphrũ, apiosischas,apronia,aproxis,arachiona,arachos,archezostis,arctios,argemone,aros,arsenogõ,artemisia,asarõ,ascalia,asyla.asphrodelus,asplenũ,assarum,aster, ateramnum.

b ¶Balis,Balotis,Batis,Batrachion,Bechion,Beta,Betonica,Blachnõ,Blataria,Botrys,Brabilla,bryenia,bryon ,bromos,brotis,bubenion,bucera,Bucolicon, Buphthalmos, bupleuron,buselinum,baccar,barbula,blattaria.

c ¶Cacalia,Cactos,Cacubalum,Calla,calligonon , callion callitrachia,callitrix,camæcissos,cameleuce,Canaria , Cãtabrica.capnos,capparis,carduus,caryte,casia, catãnache, caulis,cemos,centaurion , centunculum , ceratia, cherintha,cestros,chalceos , Chameacta , Chamæcissus ,Camædaphne,camælea,chameleuce, chamæmilon , chamemirsine,chamæpeuce,chamæpitis,chamesice,chamæcyparissos,chamedrys,chameleon,chamepithyos,camepitis, chamerops,chamæseleos,chenamychon , Chenapodis , Chironia,Chondrylon,Chondris,Chrysippea , Chrisocome, Chrisochanum,Chrysotheles,Cyclaminus,Cicorion , Cicuta,Cinare,Cynocephalia,Cynoglossos,Cynoides , Cynomyais,Cynomorion,cynops,cynosorchis , cyparissias, cyperus,circea,circion,cytisus,clemacleonicion ,climenos cincon,cnidos,cochla,colocasia,combretum,coniza,con

ſigilis,conſiligo,corcorus,cordylis,coricon,corymbia,co rymbite,corion,coris,coryledon, cotonea, crateogenon, crategis,cremon,crepis,crethinos,Crocus,Cunila,Cærefo lium.Canabis,carduus,carex,carminothũ, carpophyllos, Centaurea,chibis,conſolida,corambla. ℭDactylos.Dama ſomos,dendroides,Digitellum,dimenum ,diopteris, Di/ phonon,diſpiron,dodechateum,dolychos, Dorypetron, doris,Dracunculus,dictamus. ℭEchite, Elaphoboſcum, eutomon,Ephedra , ephemeron , ephydros,epictymum, Epimedion,epipactis,epipetron,Equiſelis,era,erica ,erige ron,erineon,Eringe,eriphia,eris,Eriſimone,Eriſithale,Eri theles,Etuca,Eruilia,Euphorbia , Exedũ , Emphraſinum. ℭFarfigium,Filix,Fœnum,Fragum. ℭGentiana,Glaſtũ, gnaphalium,galeopodolon,gallion,Gelotophyllis Gera nium,Glaucion,Glyciſtis. ℭHali,Haliamon,Halicacabũ, Helenium,Heliocallis,heliotropium,heliſcopium , helle/ borus,Hemionos,heptapleuros,heraclion,herina,herme rocalles,Heroion,hibiſcum.hyoſciamus,hioſcyris, Hype ricon,Hypocheſis,hipociſthis,hypogeiſos , hypogloſſa, hypopheſton,hyppolaparos,hippoſelinum,holcus,holo chryſos,holoſteõ,hippuris.hyſge. ℭIberis,Iris,Iſchemõ Iſoetes,Iſopyrõ,Ixine,Ixiõ,Intybus. ℭLactuca,Lada,La go,Laſſione,Latace, Lathyris,Lauer , Lemonium , Leto/ phyllon,Leucanthe,Leucacata,Leucatemum ,Leucogra/ phis,Libadion,Libanotis,Lingulaca,Lotos , Lapſana Le/ ctipes,Leonina Leontopetalon,Leucopodium Lilium,Li noyſtois , Linoſtrophon Lithoron,Loliũ. ℭMagyderis, malua,marathrum,Maſſaris,Maſtos,Mecon , Melanipo/ dion,Melanion,Melitotos,Melitena Menta ; Mentaſtrũ, meſoleucon,Myagros,Myoctonon,Myophonon,Myo/ ſoton, Myrſinite,Myrtis.Moly.Molibdena,Mollon,Mar/ rubium,Medica,Mellealotos,Mandragora Muratis Mu ſrus Myrtopetalum. ℭNaſturciũ , Nautea,Neuris,Nepen thes,Nepete,Nyctegreton. ℭOcimũ,Oenanthera,Oetum Ononis,Onopyxos,Onopordon , Onoſina, Orchis , Orto Oreoſelinum ,Oſyris Oxalis Opis Origanũ Oſerites,olus.

P ¶ Paliurus, Panaces, Papauer, Parietaria, Parthenis, Petaphyllō, Perdiciū, Personatia, Peruinca. Petroselinū, Phleos Pycostallassion, Piperites, Plantago, Polygalon, Polygolaton, Polypodion, Polytrichō, Portulaca, Pseucaucosia, Pulegium, Pyretra, Pæderos, Pæonia, Panax, Pancration, Pappus, Paralius, Pentapentes, Peplion, Periclymenos, Petyliū Phernion, Phylátes, Phlox, phonos, piccis, pistana, polemonia, policanthos, polygonon, polium, polipodion, politricha, potamogetō, poterios, pseudacusa, psyllópteris. R ¶ Radicula, Raphanus, Regia scopa, Rhexia, Rhodora, Rhus Rhopalos, Rubia, Ruscus, Ruta. S ¶ Saliūca, Saluia, Sāsucus Sādix, Sanguinaria, Sardoa, Saturea, Satyrion, Scandulaca Scandis, Scorpiuros, Sedium, Serpillum, Syderion, Sideritis, sile, silicia, sinapis, siser, spartum, Stygmon, sympherium sabina, sacopenium, sagapenum, sagitta, samolum, sandix, sarapias, saxifragum, scylla, scythice, seraphium, sesama, siciliō syche, syllibum, sisphion, syrum, sisarum, spartania, splenion stachys, staphylinos, stomatice, strych nō, strumea. T ¶ Tapsia Teliconon, Teucria, Teutrihōn, Theligonos, Thelipteris Therissaga, Thesion, Thilaspe, Thymus, Tymbra, Thysseliū Thitymallus, Triorchis, Tragopagus, Trichomanes, Trifolium, Trientalis, Tragonia. V ¶ Veratrum, Verbena, Verucaria Vitreolum, Vnicaulis, Vrtica, Vlua. X ¶ Xyphion. Z ¶ Zoophthalmos, Zopyrocheron.

¶ Coci.

PHyrnis Lesbius coquus fuit Hieronis Syracusani, datus postea Aristoclidi. Mystillus & Taratala nomina sunt coquorum apud Martialem scribentem. Si tibi Mystillus coquus Aemyliane vocatur, Dicetur quare non Taratalla mihi. Perdix fuit caupo quispiam claudus, qui sequenti prouerbio locum fecit. Perdicis crura in homines distortis cruribus.

¶ Vespillones.

DIaulus nomen est Vespillonis apud Martialē lib. 1. scribentē Chirurgus fuerat, nūc est Vespillo Diaulus. Plutarchus in Phocione ait Cympionem fuisse

Myshillus: Taratala. Perdix. Prouerbium. Cympio.

quendã inter Athenienses homunculum, qui in tumulãdis efferendisq; cadaueribus quæstum faceret. Is interfectum Phocionem accepta mercede in eleusinã deportauit. Sunt autem vespillones tumulatores cadauerum, qui mortuos efferunt ad sepulchretũ. Suetonius de Domitiano loquẽs. Cadauer eius populari sandapila per vespillones exportatum. Aliter dicuntur Libitinarii & sandapilarii.

Vespillones q.
Libitinarij.
Sandapilarij.

¶ Mangones, & aliæ professionis homines.

Carpophorus mãgo fuit tẽporibus Domitiani alius ab illo venatore, de quo scribit Martia. Est quota Carpophori portio fusius aper? Thoranius fuit mango, qui vendidit, M. Antonio duos eximia forma pueros, alterum asiaticum, alterum gallicum vt geminos & vterinos, tanta erat formæ vnitas & similitudo. De eodẽ sic ait Macrobius. Delectatus erat Augustus inter cœnam symphoniacis Thoranii mangonis, atq; eos frumento donare tat. Meminit & Suetonius. Qui matresfamilias inquit, & adultas ætate virgines denudarent, atq; perspicerent, tanq̃ Thoranio mangone vendente. Erant aũt mangones seruorum & puerorum liberali forma diuenditores, quibus moris erat medicamentis puerorum vænalium pubertatẽ & barbam coercere, vt formosi semper apparerent. Hoc autẽ faciebant hyacynthi radice bulbacea, quæ vino dulci illita non patitur pilos erũpere. Mangoniũ vocatur ipsum mangonis artificiũ. Plynius. Nec tamen in hoc mãgonio quicq̃ totum placet. Alphenus nomen est sutoris apud Horatiũ li. 1. Ser. dicentem. Vt Alphenus vafer omni Abiectu instrumento artis, clausaq; taberna Sutor erat sapiens operis. Cadmus fuit quispiam notæ impietatis carnifex. Horatius. Tu ne syri damæ, aut Dionysi filius audes Deiicere ẽ saxo ciues, aut tradere Cadmo? Apud eundem Lycinus nomen est tonsoris, vbi in arte scribit. Si tribus antyciris caput insanabile, nunq̃ Tonsori Lycino cõmiserit. Fuit Diadumenus pincerna Augusti. Secundus (id proprium est viri nomen) pincerna Nicomedis regis Bithyniæ. Ganimedem poëtæ faciunt, Iouis prægustatorem.

Thoranius.
Mangones q.
Remediũ efficiendũ ne pili nascant.
Mãgonium.
Alphenus.
Cadmus.
Lycinus.
Diadumenus
Secũdus.
Ganimedes.

Ianitores.

Bvtes armiger fuit Anchisæ & ianitor Virgi. libro. 9. Forma tum vertitur oris Antiquum in Butem, hic Dardanio Anchisæ Armiger ante fuit, fidusq; ad limina custos. Cerbeum poëtæ fingunt esse custodem & ianitorem inferorum. Virgi. libro. 8. Aeneid. Te stygii tremuere lacus, te ianitor Orci. Ammianus marcellinus ait Eunum fuisse ergastularium quendam, qui ductauerit in Sicilia fugitiuos.

Pastores & armentarii.

Tamburlanus	Amyntas	Daphnis
Apollo	Titornus	Gyges
Crathis	Mirmillo	Sophi
Sybotes	Oebares	Philetius
Primislaus	Faustulus	Tilippus
Actius	Eutychus	
Alsus	Mithridates	

Tamburlanus primum fuit bubulcus. Demum tamē adeo fauentem reperit fortunam, vt ad imperium Scytharum conscenderit. Apollo priuatus deorum Ambrosia ob interfectos cyclopes, pauit armenta Admeti regis Thessaliæ. Seneca. Thessali phœbus pecoris magister Egitarmentum, positoq; plectro Impari tauros calamo vocauit. Tibullus lib. 2. Pauit & Admeti tauros formosus Apollo. Crathis seu Crathides pastor fuit apud Sybarin, quem infando amore capræ exarsisse iam diximus. Sybotes fuit suarius, qui Vlyssem profugum & iam suis ignotum, in patriā deduxit. Primislaus ē bubulco factus est Bohemorū rex. Actius Nauius augur clarissimus ob paupertatem sues puer pauit. Autor Cicero lib. 1. de diuinatione. Alsus nomen est pastoris apud Virgilium lib. 12. scribentē, Sic rigido latus ense ferit, Podalyrius Alsum Pastorē. De Amynta pastore Martialis lib. 11. Indulget pecori nimium dum pastor Amyntas. Et gaudet fama luxuriaq; gregis. Titornus fuit bubulcus mirandæ fortitudinis, qui cum milone certauit. Mirmillo fuit armētarius, cuius similitudo ob-

iecta

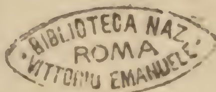
iecta est Cassio Seuero celebri oratori. Testis Ply. lib. 7. Ochares fuit equiso & armentarius Darii, cuius astu Darius ipse regnum Persarũ assecutus est. Faustulus fuit pastor, cui Amulius dedit Romulũ & Remũ exponendos. Aliis placet Faustulum eũ fuisse, qui expositos nutriuerit. Testis Plutarchus in Romulo. Euthycus apud Suetonium nomẽ est asinarii, Vbi ait. Apud Actium descendenti in aciem asellus cũ asinario occurit. Homini Euthycus, Bestiæ Nicon erat nomen. Mithridates apud Herodotum nomen est pastoris, cuius vxor Spaco nomine Cyrum infantem (qui postea rex fuit Mœdorum) ab Astyage deuotum feris, aluit. Daphnis fuit pastor, qui carmen bucolicum reperit.

¶ Gyges beneficio cuiusdam annuli rex è pastore factus est. Autor Cicero. Sophi (qui postea rex fuit Turcarum) in agendis armentis victum puer quæritauit. Philetius fuit bubulcus Vlyssis, & Eumeus porcarius. De his intelligit Ouidius in Episto. Vlyssis. Hoc faciunt custosq; boum, longæuaq; nutrix, Tertius immundæ cura fidelis haræ.

¶ Tilippus fuit pastor, qui Lycastum & Parrusium à Philonomia matre expositos educauit. Autor Plutarchus.

¶ Crudelissimi homines.

1	Sylla	15	Sul		uerus
2	Marius	16	Abimelech	27	Tullia
3	Damasippus	17	Athalia	28	Romanus imp.
4	Munaci⁹ flacc⁹	18	Herodes	29	Basilius
5	Carthaginẽses	19	Vitoldus	30	Caligula
	Annibal	20	Ecelinus	31	Diocletianus
6	Mithridates	21	Diomedes		Henricus. 3.
7	Cysenis		Busiris	32	Auidi⁹ Cassius
8	Pto. Phiscon	22	Phalaris	33	Macrinus
9	Darius	23	Cambyses	34	Maximinus
10	Ochus	24	Alexander Phe	35	Irene
11	Athenienses		ræus	36	Leo. 3.
12	Ethrusci	26	Tamburlanus	37	Domitius nero
13	Mezentius		Parysatis	38	Tiberius Nero
14	Scythæ	26	Septimius Se-	39	Domitianus

40 M. Antonius
41 Fuluia
42 Vedius apollio
43 Manlius Torquatus
44 Iustinianus
45 Theodatus
46 Claudi⁹ Cęsar
47 Vitellius
48 Aemilius Censori.
49 Achilles
50 Scinis
51 Atreus
52 Therodamas
53 Phineus
54 Ptolemæus
55 Arpiages
Alfunius.3.
56 Atelstanus
57 Athila
58 Alboinus
Narses
59 Tomyris
60 Totila
61 Dirce
62 Clodomyrus
63 Childebertus
64 Clotharius
Columanus
65 Cambyses
66 Sapor
67 Tamburlanus
68 Sanctius
69 Egebertus
70 Pto. Philopator
71 Alfonsus.r.
72 Hippomenes
73 Henricus Clericus
74 Orodes
75 Mamertes
Septimuleius
76 Eryx
77 Dionisius
78 Anto. Commodus
79 Cleomedes
80 Termerus
81 Othomanus
82 Apteras
83 Xerxes
Thrax
84 Amastris
85 Creon
86 Progne
87 Medea
88 Tydeus
Geryon
89 Iudæi
90 Q. Mutius Scæuola

LVcius Sylla Romam & vniuersas Italiæ partes ciuilis sanguinis fluminibus inundauit. Quatuor legiones contrariæ partis misericordiam implorantes obtruncari iussit. Prænestinos (qui iuniorem Marium receperant) post factam. P. Cethego deditionem extra mœnia iussit occidi, & eorum corpora per agros spargi. Qua immanitate perierunt quinq; milia hominum. Quatuor milia & septingentos diræ proscriptionis edicto iugulatos in publicas tabulas referri voluit, ne tanti facinoris deleretur memoria. Virorumq; cædibus non satiatus sęuiit in mulieres. Abscissa miserorum capita afferri sibi iussit, vt diro illo aspectu satiaretur feritas. M. Marium prætorem non prius vita spoliauit, quam oculos eidem erueret, & singulas corporis partes confringeret. M. Plætorium (quod ad supplicium Marii exanimis cecidisset) mactauit protinus, C. Marii eru-

tos cineres in Anienem sparsit.

2 ❡C. Marius vrbe potitus post exilium cum Cinna, Carbone & Sertorio statim ad cædem principum animum conuertit, Octauii consulis caput exposuit pro rostris, Antonii consularis caput mensis apposuit. Cæsarem & Fimbriã in penatibus domorũ suarũ trucidauit, Crassi pater & filius in mutuo alter alterius aspectu iugulati sunt. Bebius & Numitorius per medium forum vncis carnificum tracti sunt. Catulus haustis carbonibus hostili se exemit ludibrio. Archarius & Merula flamen dialis cõfossi sunt. Quæ omĩa feritatis exempla a ianuarii Calendis intra idus absoluit.

3 ❡Damasippus homo nulla præditus virtute nobilissimos ciues (qui Syllanis partibus adhæserant) inter victimas tanquam belluas crudeliter enecauit. Aruinæ tribuni plebis truncum in sublime elatum per ora vulgi deferri iussit, tandem a victore Sylla obtruncatus.

4 ❡Numacius Flaccus Põpeiani nominis defensor obsessus à Cæsare in hispania, & inclusus Attinguensium mœnibus omnes eius oppidi ciues (quos Cęsari studere intellexerat) iugulatos muris præcipitauit. Fœminas quoq; virorũ (qui in contrariis erant) cum liberis interfecit. Alios infantes in conspectu parentum humo infixit, alios superiactos pilis excipi iussit,

5 ❡Carthaginenses Attilium Regulum palpebris ante resectis in machinam refertam aculeis concluserunt, ibiq; inaudito mortis genere necauerunt. Claudianus, Prorogat ęternam feritas tibi punica palmam Regule, Interfecto demũ duce milites fundo nauium substratos enecauerũt, Horum dux Annibal pontem humanis cadaueribus in Gelo flumine construxit, superq; exercitum traduxit. Ouidius in Ibin. Vt quos dux pœnus mersit putealibus vndis, Et iacto canas puluere fecit aquas. Idem Annibal captiuos Romanorũ itinere, fessos prima pedum parte succisa relinquebat in itinere. Quos vero in castra perduxerat, ferro cogebat decernere, paria fratrum & propinquorum iungens. Nec ante explebat feritas, q̃ ad vnũ victorẽ omnes redegisset

Claudianus. Annibal.

6 ¶Mithridates rex Ponti vna epiſtola.80.milia Romanorum per aſiam diſperſa mandauit interfici. Idem Aquilio duci capto aurum in os infudit.

7 ¶Cyſenis filia Diogiridis Thraciæ regis, viuos homines diſſecabat medios, & parentibus comedendos apponebat liberos.

8 ¶Ptolemæus phiſco rex Aegypti filium ſuum Memphitem (quē ex Cleopatra vxore eadem & ſorore ſuſtulerat) occidi iuſſit, Interfecti demum præciſos pedes, caputq; & manus ciſta concluſos pro munere natalitio matri miſit. Idem quum animaduerteret ſe ſuis omnibus odioſum eſſe vt periculo poſſet obſiſtere. frequens iuuentute gymnaſiū armis & igni circundedit, incluſosq; omnes partim ferro, partim flamma necauit.

9 ¶Darius rex perſarum conſtitutus quum populo iure iurando affirmaſſet ſe nullum ex ſeptem principibus (qui cōiurauerant aduerſus magos) veneno ferro aut inedia oppreſurum, vt religione ſolutus videretur, locum parietibus cinxit cineribus plenū ſuperq; ſuſpēſum impoſuit lignū cui principes ipſos benigne cibo & potiōe exceptos inſidere iuſſit, vt ſomno ſopiti deciderent in ſidioſos illos cineres.

10 ¶Och us Artaxerxes Ocham ſororem eandem & ſocrum viuam capite defodit. Patruū cum centum liberis & nepotibus telis imperauit tranſfigi, quod in his maximam apud Perſas probitatis laudem videbat conſiſtere.

11 ¶Athenienſes æginitis adoleſcentibus nauticarum artiū peritis pollices præſciderunt, ne in certamen nauale ſecum deinceps deſcenderent.

Perillus ¶Excogitauit æneū taurum Perillus, quo incluſi ſubditis ignibus longo & abdito cruciatu mugitum bouis imitarentur, ne eiulatus ſimiles humanę voci Phalaridem tyrranum ad miſericordiam inducerent, Quod teterrimum artis ſuę opus primus artifex incluſus expertus eſt. Ouidius in Ibin. Aere Perillæo veros imitere iuuencos. Ad formam tauri conueniente ſono.

¶Ethruſci viuorum corpora, ſanioſis & tabidis mortuo

rum cadaueribus alligabant, ora oribus, manibus, manus & pedes pedibus componentes.

13 ¶ Feritatem hanc in Mezentio notat Virg. lib. 8. dicẽs. Mortua quin etiam iungebat copora viuis, Componens manibusq; manus, atq; oribus ora. Tormenti genus, & sanie taboq; fluentes Complexu in misero longa sic morte necabat. Bap. Pius. Additus at rutulis dirus Mezentius armis, Sęuitiæ Andino fit reus eloquio.

14 ¶ Scythæ exenteratis animalibus viuos homines includebant eminentibus solis capitibus. vt cibo capro diuitius languerent, viuerenq; donec putrefactis animalibus excrescerent vermes, a quibus consumerentur. Præcedentia hæc exẽpla habet Val. max.

15 ¶ Saul rex Iudeorũ audita ab aratro suorũ hominũ legatione de Hãmonitarum iniuria querentium, bobus (quos prę se agebat) succidi crura. præfatus sic omnes perituros, qui sibi eodem die ad Iordanem fluuium præsto nõ essent in armis.

16 ¶ Abimelech Gedeonis filius regnandi cupiditate. 70. fratres crudeliter occidit, vno dũtaxat excepto, q fuga & pedibus salutem sibi reperit. Idem Sichimitas (quod ab his vrbe & tribu eiectus fuisset) noctu adortus omnes trucidauit, nulla sexus aut ętatis habita ratione, Vrbem vi captam diruit, & in eius area salẽ sparsit pro semine. Eos vero qui spe salutis ad templa se receperant. facta lignorum cõgerie ibidem flãmis & fumo necauit.

17 ¶ Athalia fœminarum sęuissima omnem Dauidis stirpem sustulit, nequis superesset, a quo prohiberetur dominio.

18 ¶ Hero des multa puerorum milia occidi iussit, vt autorem nostræ salutis interciperet Io. Franc, Mirãdula in hymnis, Vulnerat in cunis ferrum, profugumq; retrudit Liuor idumęi rabies & perfida regis, Iudæos nimium, nimiũ bacchata per agros, Quę vulsos fœtus materno ex vbere, morti tradidit, & tenero madefecit sanguine campos, Omniaq; impleuit fœtu tristiq; vlulatu. Q uum genitrix spectat laceros crudeliter artus Natorum, & regis seruos in pignora abuti Ensibus exertis, & membra in frusta secare.

Io. Franc. Mirandula

19 ℭVitold⁹ princeps Lituaniç homines morti destinatos mira crudelitate vrsinis includebat pellibus, eoq; modo inuolutos canibus dabat concerpendos. In bellicis expeditionibus arcum semper habebat intentum, vt ordine aberrantē sagitta configeret. Multi tantæ feritatis metu vltro sine carnifice animas proiecerunt.

20 ℭEcelinus (qui circa Taurisium & in Euganeis exercuit tyrannidem) castrabat pueros, stupro viciabat virgines matronis admitebat mammas, prægnantium secabat vteros, partus exertos in ignem mittebat. Bissena Patauinorum millia sub suo vexillo merentia ad vnum interfecit audita Pataui defectione.

21 ℭDiomedes & Busyris equos humana carne pauerunt Virg. lib. 3. Georg; Quis aut Eurysthea durum, Aut illaudati nescit Busyridis aras? Oui. li. 3. de Trist. Sęuior es tristi Busyride, sæuior illo, Qui falsam lento torruit igne bouē. Idē Quiq; suis homines pabula fecit equis, Idē in Ibin. Vt qui terribiles pro gramen habentibus herbis Impius humano viscere pauit equos. Architrenius. Veniat. clementia præceps In Diomedis equos, Busyridis ara cruorem Cópluat humanum lachrimis.

22 ℭPhalaris tyrannus Agrigentinorum nō contentus exquisitissimis cruciatibus, æneo vsus est tauro quo miseri mortales inclusi boum mugitus effingerent. Ouid. lib. 2. de ponto, Qui ve repertorem torruit arte sua Idem. Ipse Perrillęo Phalaris permisit in ære Edere mugitus, & bouis ore q̄ri.

23 ℭCambyses fratrem & duas sorores occidit. Apim bouem fero violauit. Captis inimicorum vrbibus, neq; pepercit templis, neq; simulachris deorum.

24 ℭAlexander Pheræus viuos homines obuersi in se faciebus sepeliebat, alios vrsorum pellibus inuolutos dabat conficiendos venatoribus, & feris confodiendos. Polyphranē auunculum peremit hasta, quam sacrauit, & festa præcinxit corona.

25 ℭTamburlanus Scytarum rex nihil habebat iucundius, quam animi feritatem humano cruore oblectare. Cuidam

roganti cur in omnes vsq; adeo sæuiret, toruo aspectu retortisq; oculis fertur respódisse, An tu me hominem putas, & non dei iram potius ad hominum perniciem in terris agentem? Parysatis mater Cyri iunioris rationem commenta est, qua humana corpora sibi gignerent vermes, à quibus demum lenta morte consumerentur.

26 ¶ Septimius Seuer⁹ imperator post Didiũ Iulianũ Clodiũ albinum tumultuantẽ interfecit, & capite eius Romã misso corporis truncum equo refugienti conculcandũ præbuit.

27 ¶ Tullia filia Tarquinii currũ super faciẽ mortui parẽtis duxit equis etiã refugiẽtibus. Ouidius in Ibin. Infameq; locũ sceleris quę nomine fecit, Pressit & inductis mẽbra paterna rotis. Idem lib. 6. Fast. Filia carpento patrios initura penates Ibat per medias alta feroxq; vias. Corpus vt aspexit, lachrymis auriga profusis Restitit, hunc tali corripit illa sono. Vadis, an expectas præcium pietatis amarum? Duc inq̃ inuitas ipsa per ora rotas Certa fides facti est, dictus scleratus ab illa Vicus, & æterna res ea pressa nota est. Seneca in Octauia. Dedit infandi sceleris pœnas cum Tarquinio Tullia coniux, quæ per cæsi membra parentis Egit sæuos impia currus, Laceroq; seni violenta rogos nata negauit.

28 ¶ Romanus Iunior imp. matrem Helenam à se reiecit & sorores, quas ablatis imperialibus pannis inclusit cœnobio.

¶ Huius filius nomine Basilius imperator post Ioannem
29 Zimiscem Bardam Silerum vnum ex suis ducibus rebellantem quum vicisset, oculis priuauit. Bulgaros tumultuantes quum in potestatem suam redegisset, quindecim milibus captis oculos effodit. vno tantum incolumni relicto, qui excæcatos ad Samuelem eorum ducem dirigeret.

30 ¶ Caligula auiæ Antoniæ defunctæ nullum exibuit honorem, prospexitq; siccis oculis è triclinio ardentem rogum. Fratrem Tiberium interemit. Syllanum socerum ad secandas nouacula fauces compulit, Cum omnibus sororibus suis stupri consuetudinem fecit, easq; (quod est omniũ lõge turpissimũ) exoletis suis prostrauit. Ptolomæum regis Iubæ filiũ consobrinum suum, Item Macrones & Enniam,

Tamburlani sponsũ. Parysatis. Vicus Sceleratus Basilius Imperator.

(quos habuerat imperii adiutores)pro meritorum gratia pensauit morte, Multos ex senatoribus interfecit. Quæstorem suum in coniuratione nominatum flagellauit veste detracta. Multos honesti ordinis pri⁹ stigmate deformatos ad munitiones viarum,ad metalla aut ad bestias condẽnauit aut bestiarum more quadrupedes cauea coërcuit, aut medios sera dissecuit,idq; ob leuissimam culpam aut nullam potius. Parentes supplicio filiorũ cogebat interesse , quorũ vni valetudinem excusanti lecticam misit, Curatorem muneri & venationum per continuos dies in conspectu suo catenis verberatum non prius occidit, quam offensus putrefacti cerebri odore. Comœdiographum quendam ob ambigui ioci versiculum igni cremauit in ipso statim amphiteatro. Equitem Ro. obiectum feris quum se innocentem proclamasset,reduxit,abscissaq; lingua induxit rursus. Quendam ab exilio reuocatum quum interrogasset,quidnam ibi facere consuesset,quum per adulationem hæc respondisset, Semper oraui vt periret Tiberius & tu imperares,capta ex eo verbo coniectura exules suos mortem sibi imprecari,misit qui vniuersos contrucidarent. Præter facta verbis vtebatur feritatem immanem spirantibus Dicebat omnia sibi in omnes licere. Gallis græcisq; aliquot vno tempore condemnatis gloriabantur gallo græciam se subegisse. Quos torquebat,minutis ictibus plecti iubebat,quo diutius languerent addito etiã hoc præcepto. Curate vt se mori sentiant Iactabat & illud tragicum. Oderint dum metuãt. Optauit plærumq; vt populus Roma. vnicam haberet ceruicem, Querebatur & dolebat sua tẽpora nullis calamitatibus publicis insigniri, Optabat exercituũ cædes,famẽ,pestilentiam,incendia,& hiatum aliquem terræ, Puteolis dedicatiõe põtis multos e litore ad se inuitatos omnes præcipitauit. Quosdã gubernacula apprehẽdentes cõtis detrusit in mare. Publico epulo seruũ ob detractã lectis argenteam laminam carnifici confestim dedit, vt manibus abscissis & ante pectus e collo pendentibus per cœtus epulantium circũduceret, præcedẽte titulo, qui causam pœnæ indicaret. Mi-

millonem secum rudibus certantem sponte prostratũ con/fodit ferrea sica. Admota altaribus victima elato malleo cultrarium mactauit. Insistẽs Iouis simulachro quum Apellem tragœdũ interrogasset, vter illi maior videretur, cun/ctantem flagellis discidit. Vxorem aut fiduculam quũ osculabatur, addebat. Tam bona ceruix simul ac iussero, demetur. Hæc omnia ex Tranquillo.

31 ℭDioclctianus paucis diebus.17.milia christianorũ variis suppliciis affecit.

ℭHenricus tertius imp. Agnetem matrẽ fœminã optimã in exilium pepulit, & ibidem emori fecit.

32 ℭAuidium Cassium Romani alterum Catilinam vocarunt, ꝙ cruoris esset cupidus. Is inauditum & nunq̃ prius visum tormenti genus commentus est. Trabem enim longitudine.80.aut.100.pedum infixam terræ erigebat, cui à summo ad infimas partes alligatos homines flamma & fumo suffocabat.

33 ℭMacrinus imperator prodigiosi fuit animi in exhibẽdis suppliciis, Nam geminos boues miræ magnitudinis aperiri iussit, hisq́; milites singulos (qui ancillæ hospitis pudorem violasse ferebantur) inclusit capitibus boum exectis, vt facilius vna colloqui possent.

34 ℭMaximinus imp. tã crudelis fuit animi, vt Cyclops, Busyris, Gyges, & Typhon diceretur. Vnde sequentibus versibus eiusdem sæuitiæ illusum est. Et qui ab vno non põt occidi, à multis occiditur Tygris acerrimus est, & tamẽ occiditur. Caue multos, si singulos non times.

35 ℭIrene imperatrix vxor Leonis quarti Constantino sexto filio suo in carcerem coniecto oculos eruit, ꝙ ab ipso prius fuisset expulsa.

36 ℭLeo.3.imp. imaginãs sanctorum quotquot reperit, cremauit, & Stephanum pontificem reclamantem cõprehendi iussit, compræhensum interfici.

37 ℭDomitius Nero domitii Aenobarbi & Agrippinæ, filius matrem interemit. Octauiam & Sabinam Poppeam in matrimonium duxit viris earum trucidatis, ipsasq́; demũ

vxores dedit morti. Petro & Paulo vitā abstulit. Antoniā filiam Claudii recusantem sibi nubere post Poppeæ mortē, occidit. Item Aulum Plaucium iuuenem, quem ante mortem per vim constuprauerat. Ruffum Crispinum priuignū Poppea natum impuberem adhuc submersit. Tuscum nutricis filium relegauit. Senecā prçceptorē ad necē cōpulit. Plærosq; libertos diuites & senes (quos semp fautores iuerat) occidit. Cassio longino iuriscōsulto oculos effodit. Polyphago cuidam Aegyptii generis crudam carnē mandere assueto viuos homines laniandos obiiciebat & absumendos. Populo & mœnibus patriæ non pepercit. Vrbem enim palam incendit, quasi offensus deformitate veterum edificiorum. Quod incēdium lætis oculis prospexit è mecœnatiana turri. Inflammatis iam domibus nemini permisit ire ad reliquias rerum suarum.

38 ¶ Tiberius nero tertius Romanorum imperator, testamētum matris pro irrito habuit. Tres ex Germanico nepotes Neronem, drusum, & Caium variis modis afflixit Neronē ad mortem compulit, quum ei laqueos & vncos ostentaret carnifex. Drusum in ima Palatii parte sublatis alimētis adeo macerauit, vt ille tomentū è culcitra tentauerit mandere. Ex viginti viris patriciis (quos elegerat consilii causa) vix duos aut tres incolumes reliqt, cæteros diuersis causis necauit. Seleucū grammaticum ad mortem compulit. Piscatori qui secretū aliquid agenti mulum inopināter obtulerat perfricari eodem pice faciem iussit, & os locusta lacerari. Militem prætorianū ob surreptum è viridario pauonem capite puniuit. Nullus à pœna hominū cessauit dies, ne religiosus quidem ac sacer. Multos accusauit & damnauit cum vxoribus ac liberis suis. Interdixit ne capite damnatos propinqui lugerent. Nemini delatorum fidem abrogauit. Plçriq; citati ab eo ad dicēdam causam partim se domi vulnerauerunt, partim in media curia venenū hauserūt quos tamen colligatis vulneribus & semianimes in carcerē rapi imperabat. Puniti oēs in gemonias vnco tracti sunt. Viginti vno die abiecti tractiq;, nulla ætatis aut sexus habi

ta ratione. Virgines plæreq; prius à carnifice viciatæ demũ strangulatæ sunt. Mori volentibus vim adhibebat viuẽdi. Mortem adeò leue supplicium putabat, vt quum audisset quendam Carnuliũ eam anticipasse, exclamauerit. Carnulius me euasit. Furiatus dolore quẽ ex morte filii sui Drusi conceperat, multos nulla causa interfecit. Rodiensem hospitem quem benignis literis Romam euocauerat, vbi aduenit, torqueri iussit & occidi. Carnificinæ locũ habuit Capreis, vnde damnatos post exquisita tormenta præcipitari coram se in mare iubebat excipientibus deorsum classiariis, & cadauera remis elidentibus.

39 ¶ Domitianus multa crudelitatis exempla exercuit. Discipulum Pantomimi puberẽ occidit nullã aliam ob causam, ꝙ̃ ꝙ magistro similis esset forma. Item Hermogenem Tharsensem propter quasdam in historia figuras. Interemit & multos senatores, in his aliquot cõsulares vt Ciuicam Cerealem Asiæ proconsulẽ, Saluidienũ Orsitum, Acilium glabrionẽ. Itẽ Aelium lamiam ob suspiciosos iocos. Metium Pomposianũ, ꝙ habere imperatoriam Genesim vulgo ferebatur, & alias quasdam ob causas leuiculas. Præterea Salustium Lucullum Britanniæ legatum, & Iunium Rusticum Philosophos oẽs vrbe Italiaq; summouit. Occidit & Eluidium filium, ꝙ sub persona Paridis & Oenones diuortiũ suum cum vxore tractasset. Flauium Sabinum, ꝙ eum præco non consulem sed imperatorem salutasset. Aretinũ Clementem consularem capitis condemnauit.

40 ¶ M. Antonius allatum sibi Ciceronis caput in mensa apponi voluit, perq; diem illud aspexit, quousq; tali spectaculo animum exsatiasset.

41 ¶ Eiusdem Antonii vxor Fuluia caput ipsum maledictis ac diris execrata est, demũ inspuens gremio suo apposuit, acriusq; inspiciens linguam illi è faucibus euellit, eamq; frequenter confodit acicula, qua tunc ad ornamenta capitis vtebatur. Quintianus. Latiam foderet nec fuluia linguam.

42 ¶ Vedius Pollio quũ piscinas magno studio ac diligentia coleret, seruos suos occidebat, eosq; piscibus dabat in pre-

dam, vt hominum cruore pasti delicatiores essent.

43 ¶ Manlius Torquatus consul dum cum latinis bellum gereret, edictumq; esset, ne quis extra ordinem pugnaret filium securi percussit ꝙ à Gemini Metio Tusculanorũ equitum præfecto lacessitus, manum conseruisset licet parta de hoste victoria.

44 ¶ Iustinianus imp. filius Cõstantii Pogonati quotiescũq; truncas nares emungebat, toties vnum ex his (qui Leõtio inimico fauerant) ad supplicium iubebat rapi.

45 ¶ Amalasuntha mater Atalarici regis Gothorum mortuo filio adiutorem sibi delegit Theodatum. à quo tamen in balneo strangulata est.

Theodatus.

46 ¶ Claudius Cæsar (qui interfecto Caligulæ successit in imperio) tormenta quæstionum, pœnasq; parricidarum repræsentabat & exigebat palam. Gladiatores retiarios iubebat interfici, vt expirantium faciem videret. Bestiariis meridianisq; gladiatoribus adeò delectabantur, vt à prima luce ad spectaculum descenderet, & meridie dimisso ad prandium populo persederet.

47 ¶ Aulus Vitellius nobiles viros & cõdiscipulos omnibus blandiciis ad societatem imperii allice factos vario genere fraudis occidit, & in his vnum veneno manu sua porrecto in aquæ frigidæ potione, quam is febre affectus poposcerat. Portionem quendam nulla penitus culpa interfici iussit, velle se dicens oculos pascere. Duos itẽ iuuenes patri supplicium auertere conantes. Quẽdam equitẽ Ro. iugulari mandauit cũ liberto. Item plebeios quosdã, qui Venetę factioni maledixerant. Venit & in suspicionem matri venenum porrexisse, ꝙ audiuisset à Cata muliere vaticina diutissimè se imperaturum, si superstes parenti extitisset.

48 ¶ Aemylius Censorinus ægestæ vrbis Siciliæ tyrannus, multis muneribus eos prosequebatur, qui inauditum aliquod tormenti genus excogitassent. Sepe igitur lucri commotus quidam Aruntius paterculus equum ex ære fabricatum ei dono dedit. Ille autem muneris autorem primũ ibidem conclusit & emori fecit.

Aruntius Paterculus.

49 ¶ Achilles interfectum hectora currui seu equinæ caudæ alligauit, & circum muros vrbis Troiæ ter exanimem pertraxit. Demum vænale cadauer exposuit parenti Priamo. Virgi. li. 1. Aenei. Ter circum iliacos raptauerat hectora muros. Exanimumq; auro corpus vendebat Achilles.

50 ¶ Scinis latro Corinthius arbores cóplicabat, hisq; alligabat hominũ brachia, vt in sublime redeuntes lacera membra discerperent. Propertius li. 3. Arboreasq; cruces Scinis, & non hospita Graiis Saza, & curuatas in sua fata trabes.

51 ¶ Atreus Pelopis filius vxoré habuit Aeropen, quã quum stuprasset Thyestes frater, & grauidã fecisset, susceptos ex ea liberos Atreus decoxit & conuocato per spém beniuolentię fratri apposuit comedẽdos. Quod facinus adeo sol exhorruit vt refugus matutinũ repetiuerit cubile. Vñ Oui. li. 1. de póto. Nó tibi Therodamas, crudusq; vocabit atre⁹.

52 ¶ Therodamas fuit nescio quis carnifex, qui leones pascebat humano sanguine. Ouidius in Ibin. Therodamanteos vt qui sensere leones.

53 ¶ Phineus rex Arcadiæ filios suasu secundæ vxoris exoculauit, propter quod facinus vltricẽ numinũ vindictã passus est amisso paulopost visu. Ouid. li. 1. de arte. Quid fodis immeritis Phineu sua lumina natis?

54 ¶ Cleomenes Lacedæmoniorũ dux ab Antigono victus profugit ad Ptolæmeum, à quo benignè primũ exceptus est, demum tamẽ Nicagoræ cuiusdam calumnia suspectus regi factus est, & ab eodem excoriatus.

55 ¶ Arpiages fuit quispiã, qui filium comedit. Ouid. in Ibin. Vt puer Arpiagæ referas exempla Thyestæ, Inq; tui cæsus viscera patris eas.

56 ¶ Alphonsus tertius, rex Hispaniæ quatuor fratribus oculos eruit. Atelstanus rex Angliæ Edimum adolescentem in nauigio sine remige fluctibus perdendum exposuit. Sigiprandus Arisprandi filius & Longobardorum rex Ariperto (quo cũ certabat) oculos eruit, vxoremq; eius naso auribusq; truncis dehonestauit.

57 ¶ Athila rex Pãnoniæ vndecim virginum milia in expu-

gnatione Coloniȩ interfecit.Fratrem Budam morti dedit, Aquileiam diruit.

58 ℭAlboinus Longobardorũ rex ex capite Cunimundi Ge pidarum regis bello victi craterem sibi fecit. Narses Italiæ præfectus Sindualdum Britonum ducem armis domitum in trabe suspendit. Boleslaus tertius Bohemorum rex Mo schoni regis Poloniæ superato oculos eruit, vt etiam Odo alricus Boleslai frater alteri fratri Iamuro.

Narses. Boleslaus. Odoalricus.

59 ℭ Tomyris Scytharum regina quum Cyrum Persarũ re gem superasset, caput eius abscissum demersit in vtrẽ san guinis plenum, eiq́ꝫ his illusit verbis. Satia te sanguine, quẽ tantopere sitisti Cyre.

60 ℭTotila rex Gothorum capta Roma tertiam partẽ muro rum disiecit. Capitolium incendit, omnia diripuit, Et tanta passim feritate debacchatus est, vt dei flagellum diceretur.

61 ℭDirce Thebana mulier vbi sensit Lycum maritum captũ amore Antiopæ Nictei filiæ, puellam tauri ceruicibus alli gauit, suspensis à cornibus tædis ardentibus, vt bos tormẽ to furiosior Antiopam ipsam per abrupta & scopulos tra ctam discerperet. Prope. li. 3. Testis erit Dirce tam vero cri mine sæua Nycteos Antiopem accubuisse Lyco.

62 ℭClodomyrus Clodouei primi filius Sigismundum filiũ Gundebaldi regis burgundiæ bello captum, vna cum libe ris & vxore in puteum coniecit.

63 ℭHuius frater Childebertus Amalricum regem Gothorũ sororis suæ Clotildis maritũ obtruncauit, & Toletũ vrbem (in qua ille se tutabatur) diripuit. Duos item fratres Clodo myri filios simulata beniuolentia conuocatos interfecit.

64 ℭClotharius horum duorũ frater & Clodouei filius Co nabrum ducem Britonum interfecit, & Crominum eius fi lium cum vxore & liberis igne cremauit.

ℭColomanus rex Pannoniæ Almo fratri oculos eruit.

65 ℭCambyses rex Persarũ blãde submonitus à Prexaspe do mestico, vt ab ebrietate & potu nimio caueret, ꝙ id malum quandoqꝫ ratiõis vsum auferat, statim furore correptus fi lium eiusdem sagitta confodit. Idẽ Cambyses templa & le

ges ludibrio habuit, deorũ simulachris illusit, Reclusis con ditoriis mortuorũ inspexit cadauera, Amasis cadauer è mo numẽto reuulsum verberibus cædi iussit, & omnibus ꝓbris affici, demum cremari. Duodecim Persarum primores nul la penitus causa interfecit, viuos in caput defodiens. Amasis.

66 ¶ Sapor rex persarum, quum Aurelianum imperatorem bello victum cepisset, equum ascensurus curuatos eius hu meros premebat suppedanei loco. Mantuanus de fortuna Gonzagæ. Romulidum princeps, qui te Gallene recepit In regni socium, Persarum à principe captus Vixit in ærũ nis, senuitq; in carcere longo.

67 ¶ Eadem feritate vsus est Tamburlanus rex Scytharum in Paxaitem principem Turcarum, quem bello captũ caueis inclusit, & catenis vinctum sub mensa instar canis iussit co medere, & mandere ciborum analecta. Idem Mantuanus Turcarum princeps Mahometicus Ildris Arma ferens con tra Scythicam mauortia gentem, Incidit in casses, caueisq; inclusus ahenis Admiranda dedit populis spectacula. Par thi, Armenii, Mœdi, Assyrii (quacunq; mouebant Victores sua castra Scythæ) videre tyrannum Squalẽtem in clatris, atq; in pædore sepultum. Tamburlanus.

68 ¶ Sanctius quartus Hispaniæ rex patrem suũ Alphonsum decimũ è Germania redeuntem occupato regno nó admi sit. Quatuor hominum milia trucidari iussit, q in tumultu quodam Alphósum fratris sui filium regem appellassent.

69 ¶ Egebertus Sycoberti filius & post patrem Angliæ rex, fratris filios enecauit.

70 ¶ Ptolemæus Philopator rex Aegypti, patrem, fratrem & amicos fere omnes interfecit.

71 ¶ Alphõsus primus rex Lusitaniæ matrẽ coniecit in vincu la, q mortuo primo marito secundas tentasset nuptias.

72 ¶ Hippomenes Atheniensium princeps Limonem filiam in adulterio depræhensam, equo feroci & famelico præ buit absumendam. Ouidius in Ibin. Vtq; nouum passa est genus Hippomeneia pœnæ. Idẽ. Solaq; Limone pœnam ne senserit illam, Et tua dente ferox viscera carpat equus

Prouerbium. Ortum est hinc adagium. Magis impius Hippomene.
¶ Henricus cognomento clericus Anglorum rex fratrem
73 Robertũ axcæcauit, & inclusum carcere ibidē emori fecit.
¶ Orodes Rex Parthorum Mithridatem fratrem quãuis
74 supplicem in conspectu omnium interfecit.
¶ Ioãnes maria dux Mediolanẽsis, quotidie nouo tormē
ti genere ciues opprimebat. Idē matrē (à qua interim corri
piebatur) in carcerem detrusit, & ibidem mori coēgit.
¶ Mamertes Sysaphonis Corinthii fratris sui filios interfe
75 cit cupiditate dominandi.
¶ Septimuleius excisum C. Gracchi caput liquato plum-
76 bo respersit.
¶ Solebat Erix filius Veneris & Butæ, hospites crudeliter
enecare. Hunc Hercules occidit. Martialis lib. 5. Et grauis in
Siculo puluere fusus Erix.
¶ Dionysius tyrannus Marsiã quēdã interfecit ea tantũ cã
77 ꝗ is per quietem iugulare se Dionysium existimauerat.
¶ Antonius commodus gladiatoriis cædibus adeo Ro-
78 manum attriuit imperiũ, vt nomen gladiatoris vulgo me-
ruerit. Idem teste Lampridio, homines qui pedibus debi-
les forent, sagittis solebat conficere. Claua multos etiã affli
Sacra Mithriaca. xit, Herculem se fingens. Sacra Mithriaca homicidio pol-
luit. Irridentes se feris obiecit. Eum qui Tranquilli librum
vitam Caligulę Continētem legerat, feris obiecit. Siquis se
mori velle prædixisset, hunc inuitum iubebat præcipitari.
Obæsi corporis hominem medio ventre dissecuit, vt eius
intestina subito funderentur.
¶ Cleomedes athleta Lachũ, Epidẽniũ ictu pugni interfe-
79 cit, ĩterfecti latera adapuit, & iniecta manu ĩtestina eduxit.
¶ Termerus fuit, quispiam, qui humana capita confringe-
80 bat. Hunc Hercules interfecit claua.
¶ Othomanus turcarum princeps anno salutis. 453. Con-
81 stantinopolim cepit. Constantini imperatoris mortui ca-
put ad ludibrium palo affixit & totis castris gestauit. Ma-
res & fœminas illustres iugulauit, aut ad vsum nefariæ libi
dinis reseruauit.

¶ Apteras

82 ℭApteras fuit quiſpiam,qui patri teſtes eruit & filios oc-
cidit.Autor Annius in Beroſum.Spendius fuit quidam Ita-
lici generis Capua oriundus qui captiuos in bello beſtiis
laniandos obiiciebat.Autor Polibius.
ℭOrœtes Perſa Polycratem Samiorum tyrannum affixit
cruci Autor Herodotus.
83 ℭXerxes maximum filiorũ Pythii Bithinii hominis ditiſ-
ſimi à quo tamen cum toto exercitu fuerat hoſpitio ſuſce-
ptus,medium diſſecari iuſſit.
ℭTrax fuit quiſpiam,qui filiis ſuis omnibus oculos effo-
dit,quod neglecto patris mandato Xerxem ſecuti aduer-
84 ſus Greciam militaſſent.
ℭAmaſtris Xerxis vxor vxorem Maſiſtæ Bactrianorũ præ-
ſidis excarnificauit.Eius mamillas præcidit,quas obiecit ca-
nibus Item nares,aures,labra,linguam inhoneſtiſſimis de-
formauit plagis.Teſtis idem Herodotus.
85 ℭCreon tyrrannus militum in bello mortuorum cadaue-
ra vetabat ſepeliri & inhumari.Hunc Theſeus interfecit.
Ouid.in Meta.Prohibentem buſta Creontem Atticus Ae-
gides rupit marathonide quercu.
86 ℭProgne Pandionis Athenarum regis filia Ityn filiũ ma-
rito ſuo Tereo Thracum regi appoſuit comedendum,qd
ſtuprum intuliſſet Philomelæ eiuſdem Prognes ſorori.Vir-
gil.in Bucc.Quas illi Philomela dapes,quæ dona pararit.
Vbi Philomelam poſuit pro Progne.
87 ℭMedea fratrem abſyrtum & filios ex Iaſone ſuſceptos
membratim diſcerpſit,Ouid.in Ibin.Et tua ſic latos ſparga-
tur membra per agros Tanq̃ quę patrias detinuere vias.
88 ℭTydeus arroſit caput Menalippi.Idem Ouid.Nec dapis
humanæ tibi erunt faſtidia,quaq; parte potes,Tydeus tem-
poris huius eris.Geryon Mercurio natus patri hoſpites im-
molabat,Autore Plutarcho. Tartari Pannoniam ingreſſi
Viridamo oppido capto fœminas templis incluſas cremaue-
runt,& Belam quartum eius populi regem ſic terruerũt, vt
ad præſidium ſalutis,latebras inquiſiuerit.
89 ℭTraiano imperante Iudæi duce Andrea multos ex Græ

cis & Romanis obtruncarunt. Qua cæde non contenti humanis carnibus vesci cœpere, seq; occisorum intestinis stillante adhuc sanguine, incingere, eorundem pellibus obuoluti. Multos item per medium vsq; ad verticem dissecuerunt. multos obiecerunt bestiis laniandos. Alios inter se digladiari coëgerunt, vt ducenta & amplius hominum milia eo furore & armis Iudæorum interierint. Autor Dion Cassius.

¶ Q. Mutius Scæuola Tribunus plebis nouem collegas duce Sp. Cassio ad dominationem aspirantes, viuos, cremauit Autor Valerius de Seueritate.

¶ Clementes & humani.

1	Dromocheres	11	Antonius pius	19	Faucula clunia
2	Paul. Aemylius	12	Fl. Vespasianus		Beatrix
3	Traianus	13	Iulianus imp.	20	Cyprianus
4	Ludouicus pius		Domitianus		Crispus
5	M. aur. Antonius	14	Alphonsus		Crispinianus
6	Cæsar	15	Scipio	21	Anastasia
7	Cydon		Ptolemæus	22	Petrus Vrseol⁹
	Polycrates		Antiochus		Moses
8	Maras	16	Pyrrus		Thobias
9	Probus	17	Philipp⁹ maria	23	Machabæus
	Darius		Antigonus		Ieu
10	T. Vespasianus	18	Lucius albinus		Pericles

1 Dromocheres Getarum rex Lysimachum hostem bello captum mira clementia dimisit illæsum, Annibal inuentum Aemylii Pauli consulis & collegę Terentii Varronis cadauer honorifice tumulauit.

2 ¶ L. Aemylius Paulus huius Aemylii filius Perseum Macedoniæ regem vinctum fleuit, & assidere sibi iussit.

¶ Ladislaus rex pannoniæ victũ a se inimicum regnare permisit. Quin etiam si per proceres licuisset, oblatum recusasset principatum.

3 ¶ Solebat Traianus ægrotantes amicos visere exinanita imperatoria maiestate. Autor Ausonius. Alexander, capto Dario Leonatum ex purpuratis suis misit, qui eius matrẽ, vxo

rem,aliasq; fœminas consolaretur,& à lachrymis auerteret & impediret. Atq; etiam matri Darii (cui nomen erat Sisigambis) permisit, vt quos vellet bello extinctos milites patrio more sepeliret. Eius vero vxorem (quam nullam id ętatis fœmina corporis pulchritudine vicit,) non solum non violauit, at summam adhibuit curam, ne quis captiuo corpori illuderet. Omnem insuper cultum fœminis reddi iussit, nec quicquam ex pristinæ fortunæ magnificentia adimi Et (quod omnium maximum humanitatis argumentum) Darium ipsum amisso, iure belli regno restituit.

¶ Ludouicus Pius Gallorum rex quum quatuor liberos variis principatibus honorasset, ab his tandem incommoda multa passus est, atq; etiam coniectus in carcerē. Quod tamen animo adeo ciuili & mansueto pertulit, vt cum his postea redierit in gratiam.

¶ M. Aurelius Antonius imperator Auidio Cassio aliisq; compluribus (à quibus insidias parari sibi cognouerat) pepercit, immemor furoris & vindictæ, qua tamen summi principes debacchari solent, si vel fracta nuce, aut vngue praue secto offendantur.

¶ Cæsar captis apud Pharsaliam Pompeii scriniis, epistolas omnes inclusas bona cremauit fide, nulla earum lecta. Autor Plynius lib. 7. Idem imperator simultates cōtra nullos tam graues accepit vnq̄, vt non occasione oblata deponeret lubens, C. Memio (cuius maledictis probrosis q; verbis fuerat lacessitus) fauit in petitione consulatus. C. Caluo post famosa epigrammata de reconciliatione per amicos agenti vltro & prior scripsit, Valeriū Catullū (cuius versiculis ineluibile stigma receperat) satisfacientem eadē die adhibuit cœnę, hospitioq; patris eius sicut cōsueuerat, vti perseuerauit. Cornelio Phagitæ, (cuius insidias vix effugerat) noceri nō permisit. Statuas Syllæ & Pompeii inimicorum à plebe disiectas reposuit. Si qua grauius i se dicerent, inhibere maluit, quam vindicare. Nocturnos coniuratores satis habuit monere, ne perseuerarent. Criminosissimis Auli Cecinę & Pitholai scriptis laceratā suā famā ciuilli animo tulit.

Sisigambis.

7 Cydon Corinthius fuit hospitalitate adeo insignis, vt eius fores omnibus essent peruiæ. Hinc adagium natum. Semper aliquis in Cydonis domo.

8 Polycrates matres militum qui in bello periissent, opulentioribus ciuibus dabat nutriendas.

Maras fuit quispiam apud Berœam Cyriæ ciuitatem ditissimus humanus & officiosus in oẽs, tũ ciues, tũ hospites.

9 Probus imperator arradionem (quem singulari certamine pugnans confecerat) magnificentissimo honestauit sepulchro, Darius eos obiurgauit, qui Histiei caput truncauerant, Testis Herodotus. Fabricius Cornelium Ruffinum quem hostiliter oderat, iuuit in petitione consulatus.

10 Titus Vespasianus duos in vrbe clarissimos viros (quos habebat compertos insidiarum in suam vitam) non tantum non puniuit, at etiam sibi assidere iussit. Fratrẽ Domitianum insidias quoq; parantem flens sæpe obtestatus est, ne parricidio assequi cuperet, quod breui esset habiturus. Idem laborantes morbo, & ægrotantes suis pascebat manibus, & suorum mortibus afflictos consolabatur.

11 Antonius pius fuit adeo mitis vt quum ob inopiæ frumẽtariæ suspicionem lapidibus à plebe Romana perstringeretur, maluerit placare, quam vlcisci seditionem.

12 Fl. Vespasianus vitellii hostis sui filiam splendidissime maritauit. dotauitq; & instruxit. Nullius vnquam cæde lætatus est. Iustis etiam suppliciis illachrymauit, & ingemuit.

13 Iulianus imperator Nebridium Constantii. (in quem ille bellabat) fautorem ad genua sua prolapsum paludamento protexit ne à militibus interficeretur. Domitianus inter initia imperii sui adeo ab omni cæde abhorrebat, vt edicere distinauerit, ne boues immolarent. Autor Suetonius.

14 Alphonsus expugnatæ per vim Neapoli noceri vetuit, pepercitq; ciuibus à quibus tamẽ fratrem suum sciebat interfectum fuisse. Proteæ cuidam homini verboso (cui iure plurimum succensuerat) non modo veniam petenti dedit at quinq; etiam talenta vltro obtulit.

15 Scipio Hispanos capituos sine ꝑcio dimisit. Ptolemeus

rex fugato Demetrio quoſcunq; Demetrii amicos cepit captiuos, vna cum eius ſupellectile ſtatim remiſit.

16 ℂAntiochus rex captum Scipionis filium remiſit ſine precio. pyrrhus captiuos Romano populo reddidit. Demetrius claſſe Ptolemæi (qui prius fuerat victor) ſuperata eorum qui ceciderant, corpora, ſepeliri iuſſit, & captiuis omnibus liberum conceſſit reditum.

17 ℂPhilippus Maria Mediolanenſis captum nauali pugna Alphonſum cum duobus fratribus non libertate ſolum, at multis et honeſtauit muneribus, Antigonus Alcioneũ filiũ Pyrrhi ad ſe caput deferentem baculo percuſſum reiecit vt barbarum, vt pollutum inclamans. Oculosq; obduxit, ne lugubri fœdaretur aſpectu. Multis inſuper lachrymis inimici mortem proſecutus eſt.

18 ℂLucius Albinus quum adnimaduertiſſet virgines veſtales ſub ſacrorum onere laborantes, & ope hominum deſtitutas, ſtatim exonerato ſarcinis curru, vxore & liberis iter pedibus facere iuſſis, virgines cum ſacris conſcendere currum imperauit.

19 ℂAnnibale Capuam tenente Faucula Clunia captiuis egẽtibus ſuppeditauit alimenta, Beatrix Romana virgo corpora martyrum occiſorũ in agro ſuo furtim, ſepeliebat, quod etiam feciſſe ferunt Bibianam virginem,

20 ℂCyprianus afer diuitias omnes pauperibus erogabat. L. Craſſus orator tanta fuit clementia, vt murenam mortuam multos dies atratus fleuerit. Criſpus & Criſpinianus quicquid lucri faciebant arte ſutoria, quam exercebant pauperibus impartiebantur.

21 ℂAnaſtaſia Chryſogoni diſcipula ſanctis (q in carceribus tenebantur captiui) tacite victum miniſtrabat. Idem quoq; fecerunt Praxedes & Pudentiana ſorores. Pompeius Syllę cadaueri honorem exibuit teſte Plutarcho.

22 ℂPetrus Vrſeolus VEnetiarum princeps pauperum ęgrotantium cubicula ſolebat furtim viſere, & opibus ſuis iuuare. Idem Xenodochium ſuo vnius ſumptu extruxit. Moſes Aegipto fugiens Ioſepi ſecum oſſa tulit. Tobias ſepęli

endis mortuis vacabat.

23 ℭ Machabeus post prælium in Gorgiam cõmissum iussit vt occisorũ corpora sepelirentur. Ieu rex Israël hostem suũ Iezabellem fecit ornari tumulo. Pericles mortuos in bello Peloponnesiaco primus oratione publica laudauit.

ℭ Modesti & verecundi.

1	Temistocles	C.Numerius	6	Agathocles
2	Pyctacus	Vgolinus	7	T.Varro
3	Cato	Q.Cincinnat⁹	8	Cicereius
4	M.Fabius	Cn.Plancus	9	Pompeius
	Pompeius	Cimon		Iul.Cæsar
5	Fabius gurges	Pescenius		Spurina

1. THemistocles iacentem hostem armis pulcherrimis indutum sequenti militi exuendum reliquit, quum ab huiuscemodi facto ipse abhorreret.

2 ℭ Quum Mitylenæi Pyctaco multum agri offerrent gratuito munere, tantum sumpsit, quantũ hasta percurreret, vt apud Romanos P. Claudius, quantum vno die arasset,

3 ℭ Cato ob modestiam nullam sibi statuam erigi passus est, dicens se malle, vt posteri percontarentur, cur Catoni posita non esset statua, quam cur posita,

4 ℭ M. Fabius consul deuictis Veiis oblatum triumphum renuit ob fratris & collegæ mortem. Pompeius oblatam sibi ab hebræorum rege mensam & sedem auream, deferri iussit in publicum ærarium.

5 ℭ Fabius gurges, Fab. Pictor. C. Numerius, & Q. Vgolinus legati ad Ptolemæum missi accepta ab eodem munera in ærariũ retulerũt. Q. Cincinnatus dictatura se sponte abdicauit. Quod et L. Sylla fecit vltro. Cn quoq; Plancus censurã volens exuit. Cimõ Atheniensis Reip. Munera caste semper & incorrupte obiit, & ab omni genere expilationis abstinuit. Pescenius niger sic se ipsum & milites rexit, vt nihil à prouincialibus nõ oleũ, nõ lignum operam ve extorserint.

ℭ Agathocles rex Siciliæ nullo vnquam luxuriantis fortu-

6 næ zephyro auerti potuit a recordatione figulinæ patris officinæ. Quãuis enim haberet auri & argẽti abunde, semper

tamen abacum vasis fictilibus onerabat. Ausonius. Fama est fictilibus cœnasse Agathoclea regem, Atq; abacũ Samio sępe onerasse luto Quęrenti causam respondit. Rex ego qui sum Sicaniæ, figulo sum genitore satus. Fortunam reuerenter habe, quicunq; repente Diues ab exili ꝓgrediere loco.

7 ℭ Terentius Varro delatam sibi ab vniuerso senatu & populo dictaturã recusauit, ꝙ Remp. confregisset Cannensis pugnæ temerario congressu.

8 ℭ Cicereius quum Prætoriis Comitiis Cn. Scipioni superioris Africani filio competitori omnium suffragiis preponeretur erubescens se tanti viri filio prælatum, ex competitore sufragatorem se fecit.

9 ℭ Pompeius in acie Pharsalica victus à Cęsare, quũ postero die Larissam intraret, oppidiq; illius vniuersus popul⁹ obuiã ei processisset. Ite inquit, & istud officiũ pręstate victori. Iulius Cæsar tribus & viginti vulneribus couiuratorũ mucronibus confossus, à verecundia absterreri non potuit. Nã eo tempore quo spiritus à mortali corpore secernebatur, togam vtraq; manu demisit, vt inferior pars corporis tecta collaberetur. Spurina egregius adolescens quum sua forma complurium fœminarum solicitaret oculos, verecũdia motus, oris decorem vulneribus deformauit.

ℭ Contemprores honorum & diuitiarum.

Sex. ęlius Catus	Homobonus	Messala
Cimõ Atheniensis	Iudocus	Theodosius
Agnes	Lotharius	Michaël imp.
Crates	Marcus	Manuel
M. Curius	Antonius anacho:	Io. Calacuzenus
Raymundus	Tuditanus	Babythaceni
Io. Germanus	Democritus	Arsenius
Vmbertus vieneñ.	Fabricius	Rachis
Albertus magnus	Scipio	Placidia
Clotildis	Maximianus	Forseus
Diocletianus	Amurathes	Aeneas
Eugenia	Petrus rex Angliæ	Nicolaus
Etburga	Lysander	Phocion

blicam rerum adminiſtrationem ſponte reliquit, vt priuatus ageret. Maximianus princeps relicto imperio vitam quoque priuatam elegit. Amurathes Turca dimiſſa filio regni cura priuatus egit. Petrus rex Angliæ dimiſſo ſuis regno Romam venit, vbi in paupertate priuatus vixit. Lyſander rex Lacedæmoniorum veſtimenta magni pretii filiabus ſuis à Dionyſio miſſa recuſauit. Meſſala primus omnium Romæ vrbis præfectus conſtitutus, die ſexta ab ea dignitate ſe abdicauit. Theodoſius Atramytenus imperator poſt Artemium pertæſus belli ciuilis ceſſit imperio, monaſticamq; vitam amplexus eſt. Michael Curoplates imperator poſt Stauracium Leoni Armenio curam imperii reliquit vltro. Manuel quoque habenas imperii Alexio reliquit, monaſticam ſecutus vitam. Idem fecit Ioannes Catacuzenus imperator, qui ſucceſſit Andronico iuniori. In Tygris alueo oppidum eſt Babythace, cuius incolæ mortalium ſoli aurum in odio cõtrahunt. Arſenius Romanus, patricius quum vocem hanc incerto autore audiuiſſet. Fuge, tace, & quieſce, relicta paterna hæreditate ad cœnobiũ properauit. Rachis Longobardorum rex regno ſe ſponte abdicauit, vt monachum ageret. Placidia virgo Valentiniani imperatoris & Eudoſiæ filia, repudiatis opibus nulli rei præterquàm ſaluti inhiabat. Forſeus Hiberniæ regis filius neglecto regno monachum egit. Aeneas militis cuiuſdam Turno adherentis (cui nomen erat Magus) diuitias ſpreuit, quas offerebat, vt veniam cõſequeretur victus Aeneas apud Virgi. lib. 10. Argenti atque auri memoras quæ multa talenta Natis parce tuis. Nicolaus pataræus Smyrnę antiſtes patrimonium pauperibus impartiuit. Phocioni quũ Alexander ex Perſica gaza bello parta magnum auri pondus miſiſſet, recuſauit ille.

¶ Diuites.

Mydas	Aeſopus	Calliſtus
Crœſus	Cecilius Claudius	Narciſſus
Sicheus	M. Craſſus	Licinius
Volunx	Pallas	Ptolemæus

Sylla	C.Antonius	Tantalus
Pythi⁹Bythinius	Murena	Callicrates
Seneca	C.Caligula	Rhampſinitus
Tarius Ruffus	Romani	Darius
Lentulus	Perſeus	Indi
Herodes	Mamurra	Lydi
Nicanor	P.Claudius	Babylonii
Seſoſtris	Ciſſamis	Seres
L.Luſcius	Dion	Arabes
Galeſius	Plynius iunior	Achæmenes
Camertes	Dauid	Tholoſani
Dorilas	Salomon	Luerius aruernus
Cyrus	Perſæ	Antiochus
Semiramis	Minyas	Iob
Eſubopes	Mæander	
Cæſar	Heliogabalus	

Mydas rex fuit Phrygiæ, cui propter Bacchum hoſpitio ſuſceptũ conceſſum eſt, vt quicquid vellet optaret, voti futurus compos. Optauit aũt vt quicquid corpore contigiſſet, in aurũ verteretur. Tantæ fuerunt eius diuitię, vt in prouerbiũ abierint. Statius li.1.Syl. Digne Mydæ Crœſiq́ȝ bonis & Perſide gaza. Idẽ li.2. Viue Mydæ gazis, & Lydo ditior auro. Opulentia Crœſi Lydorum regis maxime quondã nobilitata eſt apud Græcos & adeo, vt fecerit prouerbio locũ. Propterea (vt ſcribit Herodotus) exiſtimabat ſe mortaliũ feliciſſimum. Martialis lib.5. Crœſo ditior licet fuiſſem. Auſonius. Effigiem rex Crœſe tuam ditiſſime regũ Vidit apud manes Diogenes Cyninicus, Sidonius. Cuius non valuit rapacitatem Vel Lydi ſatiare gaza Crœſi. Virgilius ſcribit Sycheum Didonis maritum fuiſſe ditiſſimum agri inter Phœnicas. Quæ opulẽtia fuit ei exitio, impulitq́ȝ Pygmalionem regem Tyri, vt eum interficeret. Quantũ autem auri & argenti habuerit, hinc ſuſpicari licet, ꝙ eius theſauris profuga Dido æmulam Romani imperii carrhaginẽ ædificauit. Volunx fuit quiſpiã ditiſſimus, de quo Syllius lib.5. ſcribit, Ditiſſimus agri Occumbes ge-

nerose Volunx, ne clausa repostis Pōdera thesauris, patriō nec regia quondā Præfulgēs ebore, & possessa mapalia soli Profuerint. Aesopus tragœdus amicus Ciceronis arte histrionica ad tantam peruenit opulentiam, vt sestercio centies ei patina steterit, reliqueritq; filium adeo diuitem, vt is vniōnes liquefactos cœnis apponeret. Cæcilius Claudius testamento suo edixit. Quāuis multa bello ciuili perdidisset, tamen relinquere seruorum quatuor milia centū &.60. iuga boum tria milia & sexcenta. Reliqui pecoris ducenta quinquaginta septem milia. Innumerato pondo sexcenta milia. Qui funerari se iussit sesterciis vndecim milibus. Æsopus T. Cecilius. C.

M. Crassus negabat diuitem esse, nisi qui redditu annuo legionē posset alere. In agris suis possedit sesterciū bis milies, hoc est ære nostro quinquagies centena milia aureorū coronatorū. Nec satis fuit, inquit Plynius, nisi totū Parthorum esurisset aurū. Harū autem diuitiarum maximam partem ex ciuilibus bellis atq; incēdiis comparauerat, calamitates publicas in suā vnius vtilitatem vertens. Nam quum trecenta solum talenta ex paterna hæreditate accepisset, priusq̄ aduersus parthos exercitū duxeret, septem miliū & centum talentorum summam coēgisse traditur, quū etiam decimam partem facultatū suarū Herculi consecrasset, & publicum epulum dedisset populo, ac tres minas ciuibus viritim contulisset. Seruos habuit circiter quingentos fabrilis artis & architecturæ peritos, quibus non solum ad propriæ domus extructionem vsus est, sed ciuibus ædificare volentibus eorum operas mercede locauit. Pallas Claudii libertus Crasso ditior fuisse perhibetur vicies & quinquies centenis milibus. Plynius præter hunc Pallantem ait Callistum, & Narcissum Claudii principatu fuisse opulentiores. Narcissi autem diuitiæ in prouerbiū venerunt, quum Iuuenalis dicat. Nec Crœsi fortuna vnquàm, nec Persica gaza Sufficient animo, nec diuitiæ Narcissi, Indulsit Cæsar cui Claudius omnia. De pallante Iuuenalis Saty. I. Ego possideo plus Pallante & Licinis, Hi duo Pallas & Narcissus liberti fuerunt Claudii, quos decreto quoq; se- Pallas. Callistus. Narcissus. Prouerbium

natus non solum ingentibus præmiis, at etiam magistrati/bus ornari passus est. Tacitus scribit Claudium Pallāti prę/toria insignia & centies quinquagies sestercium censuisse, & Pallantem ipsum sestercii ter milies possessorem fuisse. Idē lib. 14. ait Neronem veneno interfecisse hunc Pallantē ꝙ immensam pecuniam longa senecta detineret. Licinius Cæsaris libertus tantū agrorum fertur habuisse, quantum peruolarent milui. Persius, Nunc Licini in campos, nunc Crassi mittit in ædes. Quāuis numerosæ fuerint Crassi diuitiæ, Plynius tamē facit Syllā ditiorē, vbi de Crasso loquēs ait. Quiritum post Syllam ditissimus. Pompeio res geren/te circa Iudæam Ptolemæus octona milia equitum sua pecunia tolerauit. Mile conuiuas totidem aureis potoriis mutans vasa cum ferculis saginauit. Pythius Bithinius platanum auream vitemq; nobilem Dario regi donauit, Xer/xis copias hoc est septies. 88. milia hominū excepit epulo, stipendium quinq; mensium, frumentumq; pollicitus, vt è quinq; liberis senectuti suæ saltē vnus concederetur. Testes Herodotus & Plynius. Interrogatus à Xerxe quantū possideret, respondit se habere argenti talenta duo milia, auri myriadas quadringentas staterum daricorum septem milibus minus. Quam summam quū obtulisset ipsi Xerxi, demiratus rex propēsam hominis liberalitatem, expleuit quod illi deerat ad quadringētas myriadas. Seneca philosophus rerum actui præpositus à Nerone, quadriennio ter milies sestercium quæsiuit. Tarius Ruffus infima natalium humi/litate consulatum militari industria meritus circiter mille sestercium liberalitate Augusti congestum, agris coemēdis exhausit. Idem Seneca testis est Lentulum augurem eo/dem Augusto imperante quater milies suum vidisse. Herodes Atticus tanta fuit rerum opulentia, vt Isthmum vellet perfodere, & maria coniugere diuersa, si per imperatorem licuisset, Quod tamen frustra tentauerat Nero. Plæriq; ve/terum suam satis opulentiam prodiderunt arduis conati/bus, quibus rerum naturæ faciem mutare voluerunt, vt Nicanor Seleucus, qui excogitabat perfodere spacium à Bo/

ſphoro Cimmerio ad Caſpium mare, quod interuallũ erat 150.mil. Seſoſtris rex Aegypti interſtitium à rubro mari ad Nilum proſcindere adorſus eſt. Quod poſtea Darius molitus eſt. L. Luſcius Syllanarum partium amplius ſexcenties poſſedit, Galeſus fuit in Latio quiſpiam ditiſſimus agreſtis Gazæ. Virgi. lib. 7. Aeneid. Corpora multa virum circa, ſeniorq; Galeſus. Dũ paci medium ſe offert, iuſtiſſimus vnus Qui fuit, Auſoniisq; olim ditiſſimus aruis, Quinq; greges illi balantum, quina redibant Armenta, & terram centum verrebat aratris. Camertes Volſcentis filius partium Turni fautor in Aeneam, ditiſſimus fuit. Virgilius libro decimo. Perſequitur fortemq; Numam, fuluumq; Camertem Magnanimo Volſcente ſatum, ditiſſimus agri qui fuit Auſonidum & tacitis regnauit amyclis.

Seſoſtris. L. Luſcius. Galeſus. Camertes.

¶ Dorylas ponitur ab Ouidio lib. 5. Metamorpho. ditiſſimus agreſtis opulentiæ, vbi ait. Naſamoniaci Dorylas ditiſſimus agri, Diues agri Dorylas, quo non poſſederat alter Latius aut totidem tollebat faris aceruos.

¶ Cyrus deuicta Aſia. 24. milia pondo auri inuenit, præter vaſa aurea, aurumq; factum & in eo folia ac Platanum vitemq;. Qua victoria argenti. 500. milia talentorum reportauit. Cleopatræ quoque diuitiæ arguuntur ex coctilibus illis muris inter ſeptem orbis miracula numeratis. Ex cratere, cuius pondus erat. 15 talentorum, ex apparatu conuiuii, quo Antonium excepit, ex vnionum ſorbitione & multis item ſumptibus.

Cleopatra.

¶ Eſubopes rex in Suanorum terra velleribus aureis inclyta plurimum argenti auriq; fertur eruiſſe.

¶ Cæſar in munere patris funebri, omni apparatu arenæ argenteo vſus eſt. C. Antonius ludos ſcæna argentea fecit, Item & L. Murena.

C. Antonius. L. Murena.

¶ Caium princeps in circo pegma duxit, in quo fuere argenti pondo. 124.

¶ Nero Pompeii theatrum operuit auro in vnum diem, quod Tyridati regi Armeniæ oſtendit. Populus Romanus ſeptem annis ante primum bellum punicum habuit in æra

rio auri pondo.726.milia, Argẽti.92.milia, & extra numerum.375.milia. Item Sex. Iulio & L. Martio consulibus.84. auri pondo. Cæsar primo introitu vrbis in ciuili bello suo ex ærario protulit laterum aureorum.26.milia, & numero pondo.300. Paulus Aemylius Perseo Macedoniæ rege deuicto retulit in ærarium prædam pondo trium milium.

Pau. Emylius.

¶ Scipio Africanus victa Carthagine.4470.põdo auri inde transtulit. Item argẽti cælati milia.450. vasorum aureorum pondo centum milia.

¶ Mamurram Catullus dixit, habere quicquid habuisset comata Gallia, Cornelius nepos adiecit eum totis ędibus nullam nisi è marmore columnam habuisse, omnes solidas è Carystio aut Lunensi.

¶ P. Clodius (quem Milo occidit) habitauit domo empta sestercijs.147.milibus. Cissamis Cous fuit gregibus pecuariis supramodum diues. Dionis syracusani opes immensæ fuerunt, & regia in viuendo propemodum pompa & supellex, Plutarcho teste.

Cimasis. Dion.

¶ Lucullus quum reip. infensus priuatæ vitæ se dedisset, ædibus, & prætoriis extructis, hortis & cœnationibus amenissimis incredibili sumptu paratis, & Bibliotheca libris vtriusq; linguæ cumulatissima, opes bello quæsitas conterere non potuit. Idem Pompeio & Ciceroni extemporariam apparauit cœnam impendio quinquaginta milium, tanta epularũ & rerũ lauticia, vt cõuiuas in admirationem traheret. Idem perfodit montem & flumen immisit in piscinas, quæ reciprocæ fuerunt. Plynius iunior tanta fuit opulentia, vt ducenta milia nummũ pro accessiõe precii agrorum contempserit, emptrice Corelia hoc petente, vt suis ipse verbis docet ad eandem fœminam scribens. Tu quidem (inquit) honestissime ꝙ tam impense & rogas & exigis vt accipi à te iubeam precium agrorum non ex.700.milibus, quanti illos à liberto meo, sed ex nongentis quanti à publicanis partem vigesimam emisti, Inuicem ego & rogo & exigo, vt non solum quid te, verum etiam quid me deceat, aspicias. Idem Plynius patriæ suæ donauit annua

Plynius Iunior.

sestercia tricena, quæ à nobis. 750. aureis æstimantur. Hanc eius opulentiam pluribus verbis describit Budæus.
¶ Quantæ fuerint opes Dauidis coniectare est verbis eiusdem qui capite. 22. Paralipo. ita loquens ad Salomonē inducitur. Cōfortare & viriliter age, ne timeas, neq; paueas. Ecce ego in paupertatula mea præparaui impensas domus domini, auri talenta centum milia. & argēti mille milia talentum. Historia regum scribit Dauid habuisse argenti mille milia talentum, idest decies centena milia, & auri centum milia, quæ mille milia talenta argenti valent. Propterea Budeus ait opes Dauid decies fuisse maiores opibus Darianis. Fuerunt & immanes Salomonis diuitiæ, vt testatur, quod libro tertio Regum & cap. 10. scriptum est hoc modo. Non erat argentum nec alicuius precii putabatur in diebus Salomonis, quia classis regis per mare cum classe Hiram semel per tres annos in Tharsis deferens inde aurum & argentum. Et paulo inferius. Fecitq; vt tanta esset abundantia auri & argenti in Hierusalem, quanta & lapidum. Cōsumpsit in templi sui colūnis & vasis aureis quadragies sexies centena milia. Argēti vero ad clauos & alia instrumenta. 1232. talenta. Aeris vero in columnis, fornicibus & cæteris talenta. 18. milia. Salomon.
¶ Victo Dario inuenta sunt in Perside. 180. milia talētum, Quum tamen Darius septem milia fugiens rapuisset. Minyas fuit quispiam sua ætate mortalium ditissimus, qui primus thesaurum recondendis pecuniis strinxisse fertur. Minyas.
¶ Cælius ait Mæandrii Protagoræ patrē tanta rerū opulentia præcelluisse, vt Xersem persarū regem domo & donis excipere ausus sit. Quod iā de Pythio memorauimus. Heliogabalus mensas & capsas habuit argenteas. Primus etiam cacabos vasa deinde centenaria argentea sculpta & nōnulla stigmatibus libidinosissimis inqnata. Autor Aelius Lampridius. Tantali diuitiæ prouerbio locū fecerūt, quem prædiuitem fuisse ostendit carmen illud ex tragœdia apud Plutarchū de exilio. Viam dierum duodecim sero iugera. Heliogabalus. Tantalus. Prouerbium.
¶ Callicrates fuit quispiam Carystius, qui ciues suos om-

nes opibus longe præstitit. Hinc adagium natum. Vltra res Callicrates.

℄ Herodotus scribit Rhampsinitum regem immanem pecuniæ copiam habuisse, quam nemo regum posterorum adæquauit. Darius vectigalem sibi fecit Asiã, ex qua quotannis .574. milia talentorum accipiebat, præter aliud tributum quod ex Africa & iis qui Europã Thessalia tenus incolebant, eidem afferebatur. Indorum regio teste Curtio, diues est non auro modo, sed margaritis & aliis gẽmis ad luxum magisquàm ad magnificentiam exculta. Inter populos diuitiis memorabiles recensentur Lydi, Babylonii, Seres, & Arabes. Statius libro quinto Syl. Si Babylonis opes. Lydæ si pondera gazæ, Indorumq́ dares, Serumq́, Arabumq́ potentes diuitias.

℄ Fuit & Achæmenes rex Persarum ditissimus. Horatius libro secundo carminum. Nun tu quæ tenuit diues Achæmenes, Aut pinguis Phrygiæ Mydonias opes, Permutare velis crine Lyciniæ?

℄ In Tolosano Italiæ oppido à. Q. Cepione direpto inuenta sunt auri pondo .110. milia, argẽti pondo quinquies decies centum milia.

℄ Luerius Aruernus pater Bititi (qui Bititus cũ Maximo Aemyliano & Domitio Oenobardo ducentorum hominum exercitu conflixit) tantis delitiis, diuitiisq́ circunfluxit, vt aliquando ostendendarum opum gratia curru vectus campum ingrederetur nummos aureos argenteosq́ huc atque illuc spargens. Quibus colligendis amici atque comites occupati sequerentur.

℄ Antiochus magnus Syriæ rex tantis affluxit diuitiis, vt in Romanos certaturus exercitum collegerit ornatissimũ, in quo plerique milites hastis scutisq́ aureis & argenteis enitebant. Propterea quum ostentasset Annibali copias illas tanto munitas apparatu, rogassetq́ nunquid satis essent Romanis facturæ. Pœnus ignauiam imbelliamq́ militum eius eludens, satisfacturæ inquit, etiam si auarissimi fuerint Romani.

℄ Habuit

¶Habuit Iob septem milia ouium, tria milia camelorū, Quingenta iuga boum, quingentas asinas, reliquiq; pecoris armentum numerosissimum.

¶Pauperes.

1 Irus
2 Menœtes
3 Acœtes
4 Baucis
5 Faustulus
6 Anna
Hecale
Amyclas
Ibycus
8 Horatius
Hylus
Thelesinus
Apher
9 Cinna
Furius
10 Codrus
Procula
11 Aelii
12 Paulus ęmilius
13 Aætius
Menenius
14 M. Popilius
15 Aristides
Callias
16 Val. Cato
17 Demonax
18 Epaminundas
Epictetus
19 Aglaus
Martialis
20 Menas
21 Origenes
22 Plautus
Tellus
23 Theagenes
Lysistratus
Antoninus
Clito
Mnesarchus
Glycera
24 Telenicus
Pauson
25 Lamachus
Val. Publicola
26 Acilius
27 Lucilius
Emæus
28 Telemachus
Conna
Caunius
Cleobis
Biton
29 Protogenes
Seruilius
Attilius
Habrahamus
30 Hilarion
Fr. Asisias

1 IRus fuit Ithacensis pauperrimus quem Vlysses ab expeditione Troiana reuersus ictu pugni interfecit. Propertius Libro tertio. Lydus Dulichio non distat Cræsus ab Iro. Martialis libro quinto. Iro pauperior forem Catine. Idem libro duodecimo Irus tuorum temporum sequebaris,

2 ¶Menœtes fuit Arcas quispiá occisus à Turno, cuius paupertatem describit Virg. lib. 12. his verbis. Et iuuenem exosum nequicquam bella Menœtem Arcada, piscosæ cui circum flumina Lernæ Ars fuerat, pauperq; domus, nec nota potentum Munera, conductaq; pater tellure serebat.

3 ¶Acœtes paupertatē suam apud Ouid. libro tertio Meta

mor his verbis exprimit. Ille metu vacuus nomen mihi dixit Acoetes, Patria meonia est, humili de plebe parentes. Non mihi quæ duri colerent pater arua iuuenci. Lanigerosq́ greges, non vlla arméta reliquit. Pauper & ipse fuit, linoq́ solebat & hamis Decipere & calamo sitientes ducere pisces. Ars illi sua census erat, quum traderet artem. Accipe quas habeo studii successor & hæres Dixit, opes, moriensq́ mihi nihil ille reliquit, Præter aquas, vnum hoc possum appellare paternum.

Philemon. 4 ¶ Baucis mulier & Philemon eius maritus in maxima paupertate consenuerunt, Idem Ouidius libro octauo. Sed pia Baucis anus, pariterq́ ætate Philemon Illa sunt annis iuncti iuuenilibus, Illa Consenuere casa, paupertatemq́ ferendo Effecere leuem, nec iniqua mente ferendam. Nec refert dominos illic famulos ne requiras. Tota domus duo sunt, iidem parentq́ iubentq́.

5 ¶ Faustulus pastor fuit extremæ paupertatis, qui vel Romulum exposuit, vel expositum nutriuit. Ouidius libro tertio Fasto. Nec taceam vestras Faustule pauper opes.

6 ¶ Apud eundem libro eodem, Anna nomen est pauperrimæ vetulæ vbi ait. Orta sub vrbanis quædam fuit Anna bouillis Pauper, sed multæ sedulitatis anus. Illa leui mitra canos incincta capillos, Fingebat trepida rustica liba manu.

7 ¶ Hecale nomen est pauperrimæ fœminæ apud eundem libro secundo de remedio. Cur nemo est Hecalem, nulla est quæ nouerit Irum? Nempe quod alter egens, altera pauper erat. Amyclas nomen est Pauperrimi nautæ apud Lucanum, de quo iam verba fecimus in capite de nautis, apud Horacium. Ibicus nomen est pauperis, cuius vxor dicebatur Chloris. Hæc Horatii verba, Vxor pauperis Ibyci, Tandem nequitiæ fige modum tuæ.

8 ¶ Horatius ipse laborauit paupertate, qua vrgente animũ appulit scribendis carminibus. Vnde libro secundo Episto. sic inquit. Et laris & fundi paupertas impulit audax Vt versus facerem. Martialis libro secundo Hyli paupertatem ela

dit his verbis. Vnus sepe tibi tota denarius arca Quum sit, & hic culo tritior Hyle tuo.

¶ Idem Thelesinum turpi quæstu diuitē factum ridet his verbis, ex libro sexto. Quum coleret puros pauper Thelesinus amicos, Errabat gelida sordidus in togula. Obscœnos postquam cœpit curare cynœdos, Argentum, mensas, prædia solus emit.

¶ Apher apud eundem nomen est viri extremæ paupertatis, vbi ait. Quum sis tam pauper, quam nec miserabilis Apher.

9 ¶ Ab eodem ridetur Cinna quispiam quod quum pauper esset, pauper videri vellet. Sic enim inquit, Pauper est Cinna, & vult videri pauper.

¶ Catullus Furio cuidam pauperrimo sequentibus illudit versiculis. Furi cui neq; seruꝰ est nec arca. Nec cymex, neq; araneus, neq; ignis, Verum est pater, & nouerca, quorum Dentes vel silicem comesse possunt. Furius.

10 ¶ Codri poëtæ pauperrimi & Proculæ eiusdē vxoris paupertatem sic describit Iuuenalis. Lectus erat Codro, Procula minor, vrceoli sex Ornamentum abaci, necnon & paruulus infra Cantarus, & recubans sub eodem marmore Chirō Iamq; vetus græcos seruabat cista libellos, Et diuina opici rodebant carmina mures. Nil habuit Codrus, quis enim negat? & tamen illud Perdidit infelix totum nihil. Vltimus autem Aerumnæ cumulus, quod nudum, & frustra rogantem Nemo cibo, nemo hospitio, tectoq; iuuabat.

11 ¶ Aeliorum familia Romæ fuit pauperrima, & modicarū adeo facultatum, vt septemdecim eodem tempore vnicam habitauerint domum, vnicum agrum possidentes.

12 ¶ Paulus Aemylius q de Liguribus, & Perseo Macedoniæ rege triūphauerat, adeo paup mortuus est vt funebres ludi celebrari nequiuerint nisi diuenditis eius possessionibus.

13 ¶ Aetius sophista Antiochenus aurificinam urgente rerū penuria exercuit ab initio.

14 ¶ Meneuiꝰ Agrippa q de sabinis triūphauerat, paup adeo mortuus est vt sepeliri nequiuerit nisi collatis a populo

M. Popilius · quadrantibus. M. Popilius Andronicus ob inopiam coa-
ctus eſt vendere opus annalium. 16. milibus nummum.
15 ℭ Ariſtides qui rēpublicā athenieſiū clariſſime adminiſtra
uit, inops adeo mortuꝰ eſt, vt eius funeri ſumptus defuerit.
ℭ Callias athenienſis comœdiographus torſit funes ob
paupertatem.
ℭ Val. Cato grammaticus. qui floruit ætate Syllę, cōſenuit
16 in ſumma paupertate, dimiſſa'qȝ Tuſculana villa (qua ceſſit
ob creditores) habitauit anguſto & breui gurguſtio, Vnde
Bibaculus his in eum carminibus luſit. Si quis forte mei
domum Catonis, depictas minio aſſulas, & illos Cuſtodes
videt hortulos priapi. Miratur quibus ille diſciplinis tantā
ſit ſapientiam aſſecutus. Quam tres calculus ac ſelibra far-
ris, Racemi. duo tegula ſub vna ad ſummam prope nutri
ant ſenectam. Idem, Catonis modo Galle Tuſculanum Tota
creditor vrbe venditabat.
ℭ Demonax philoſophus (qui floruit Adriano imperāte)
17 nullum unquam ſibi viaticum præparauit. Sed quum eſuri
ret proximam domum quam apertam videbat ingredie-
batur & victum vbi quęritabat Centenarius deceſſit elatus
Publico ſumptu.
ℭ Epaminundæ Thebanorum principi & totius græciæ
18 vnicū fuit indumentum rude, & pertritū, quod ſi quādo ex-
purgādū fuloni traderet, alterius veſtis inopia domi Inte
rim ſe cōtinebat. Nihilominus tñ in tāta pauperie magnam
vim auri q̄ offerebat rex perſarum recuaſuit vltro. Epicte
Epictetus Phi. · tum philoſophum iam diximus ſeruum fuiſſe, & ſum-
ma inopia laboraſſe.
ℭ Aglaus pſophidius in anguſtiſſimo Arcadiæ angulo cō-
19 ſenuit exili contentus prædio, quo nunquam egreſſus eſt.
Hunc tamen Apollo in tanta paupertate felicem teſtatus
eſt. Val. Martialis epigrammat-iſta pauperie preſſus viati-
cum accepit à Plynio nepote,
ℭ Menas inter Samnites natus in ſolitudine vixit & pau-
20 pertate, curandis apibus intentus. Neqȝ tamen deerant ade
untium dona, quos ad bonam frugem ſolebat cōuertere.

21 ℭ Origenes extrema laborauit paupertate bonis eius in fiscum relatis, quod Christianæ adhæsisset pietati. Plautus ob paupertatem victum quæritabat in agendis molis illis, quas trusatiles vocant. A quibus quum impetrabat ocium ad scribendas fabulas se conuertebat, vt eas postmodum venditaret.

22 ℭ Tellus fuit nescio quis pauper, cuius inopiã Apollo crœsi diuitiis feliciorem esse prædicauit, vt iam de Aglao prædiximus, nisi siquis forte velit eundem esse.

23 ℭ Theagenes Caprus fuit pauper quispiam, qui tamen diues haberi volebat. Idem multa facile policebatur, & nihil præstabat.

ℭ Fuit & Lysistratus summæ paupertatis homo, adeo vt prouerbio locum fecerit. Antigonus ciuis florentinus quum vniuersas facultates pauperibus impartiuisset, pauper adeo decessit, vt eius funeri defuerit sumptus. Euripidis mater lucellum faciebat in vendendis oleribus Autore Plynio. Ei nomen erat Clito, patri vero Mnesarchus. Glycera coronas vænales exponebat ad sustinendam paupertatem.

24 ℭ Telenicus homo fuit adeo notæ paupertatis, vt Seriphii prouerbium inde formauerint.

25 ℭ Pauson fuit pictor insigni tenuitate. Plutarchus in Nicia prodit Lamachum fuisse adeo insigni paupertate, vt quoties illum Atheniensis populus imperatorem crearet, aliquantulum pecuniæ ad pallium & crepidas comparandas decerni opus esset. Valerio publicolæ in morte defuit sumptus, Autore Tito Liuio.

26 ℭ Acilio prætorio post consumptum ingens patrimoniũ paupertatem confitenti, Tiberius sero (inquit) experrectus es. Gellius scribit Protagoram sophistam adolescentem victus quærendi gratia, vecturas onerum corporo suo factitasse.

27 ℭ Sunt qui dicant Lucilium poetam Satyrographum publico funere fuisse elatum. Eumæus fuit subulcus Vlyssis mendicus & pannosus.

28 ℭTelemachus fuit quiſpiam acarnēſis, qui ob paupertatē fabis ſæpenumero Victitabat. Hinc Telemachi olla prouerbio locum fecit. Conna tibicē fuit pauperimus, qui nihil habuit præter oleaſtrum. Caunius fuit quiſpiam pauperculus, qui quum Vtriculum aquæ, ſitienti Artaxerxi porrexiſſet, ab eo ad ſummam rerum opulentiam euectus eſt. Cleobis & biton fratres argiui fuerunt paupertimi Teſtis Herodotus.

29 ℭPlynius ſcribit Protogenem pictorem contentum fuiſſe caſula quam habebat in horto ſuo. Seruilius Iſauricus, qui proconſul debellauerat Cilices, publico elatus eſt funere. Abrahamus anachoreta nil habuit in ſolitudine præter Catinum, & Cilicinam veſtem, cum ſago ruſtico.

30 ℭHilarion interrogatus a latronibus quos offenderāt, cur non expaueſceret, quia nudus ſum inquit. Frācíſcus Aſiſias reclamante patre inopiam diuitiis pretulit, relictisq; diuitibus verſari Voluit inter mendicos.

ℭQui ex humili fortuna clari aut diuites euaſerunt.

1	Demoſthenes	11	Gordius	21	Archelaus
2	Agathocles		Valentinianus		Perſeus
3	Aeſopus		Helena	22	Eumenes
	Gadareus	12	Proculus		Antigonus
4	Ariianns	13	Mauritius		Polypercon
	Cyrus		Io.zimiſces		phocion
5	T. Corrūcanus	14	Nicolaus .5.	23	Demetrius
	Gyges	15	Innocentius.8.		Cleon
6	Marius ſenior	16	Pius.2.	24	Mandro
	Telephanes	17	L.Tarius Ruf/	25	Bonoſus
7	Terētius Varro		fus		Probus
8	Tamburlanus		Quintius cinci		Aeli⁹ pertinax
	Celeſtinus.5.		natus	26	Galerius
	Lamiſſio	18	Ventidius		Andriſcus
	Narſes	19	Euripides	27	Iuſtinus
9	Ptolemæus		Primiſlaus		Baſilius
	Rhodope	20	Hyperbolus	28	Artaxerxes
10	F.Sfortia		Darius	29	Romulus

Remus
Viriatus
30 Cicero
31 Tullus Hosti-lius
32 Tullius Seruius
M.Perpenna
Cor.Sylla
33 Lycastus
Parrhasius
34 Sixtus primus
Anselmus
35 Sadragesillus

1 Demosthenes fabri filius, clarissimus euasit philosophus. Sidonius. Fabro progenitus spreto cui patre polita Eloquiis plus lingua fuit. Idem. Qui fabro genitore procreatus, Oris maluit expolire linguam.

2 ¶ Agathocles è figulina patris officina ad regnũ Sicilię peruenit. Vnde apud Ausonium sic inducitur loquens. Rex ego qui sum Sicaniæ, figulo sum genitore satus.

3 ¶ Aesopus tragœdus quum histrionicam artem exerceret, ea tamẽ euasit ditissimus. Gadare⁹ sophista qui prius more medici peregrinabatur, Maximiani beneficio cõsulatũ adeptus est.

4 ¶ Adrianus & Marcus Antonius principes Arrianum historicũ euaserunt ad consularem dignitatem,

5 ¶ Cyrus Panapolyta beneficio Theodosii imperatoris & Eudoxię vxoris eiusdem præsul factus est. T. Coruncanus è plebe factus est pontifex maximus.

¶ Giges annulũ habuit in quo erat gemma tantæ virtutis vt ea ad se versa inconspicuus esset, versa vero ad alios, cõspicuus. Propterea legatus ad regem missus annuli beneficio ipsum interfecit, & stuprata regina rex e pastore factus est.

6 ¶ C. Marius senior septies cõsul Arpinas fuit obscura prognatus origine. Telephanes quum antea currus factitaret, tandem rex Lydorum factus est.

7 ¶ Terentius Varro sordido natus loco, tandem quæstura, & duabus ædilitatibus functus est.

8 ¶ Tamburlanum à tenera ætete porcariũ, fortuna Scytharũ regẽ constituit. Celestinus quintus ex anachoreta factus est Pontifex maximus, Lamissionem in piscina (quum infans esset) repertum fortuna fecit Longobardorum regẽ.

¶ Narses eunuchus e carthulario patriciam consecutus est

dignitatem, & totius Italiæ principatum.

5 ℭ Ptolemæus filius Lagi ex gregario Alexandri milite factus est rex Aegypti. Rhodope meretrix ex immundo illo corporis questu ad Aegypti regnum conscendit, nupsitque Psamnitico. Ioannes Campanus qui infans pascendis ouibus tempus contriuerat, tandem beneficio Pii secundi pontificis Maximi præsul factus est.

10 ℭ Franciscus Sfortia dux Mediolani patrem habuit Sfortiam attendulum, qui quondam in exercitu fuerat lixa.

11 ℭ Gordius ab agricultura ad imperium euectus est. Valentinianus imperator patrem habuit funes torquentem.

ℭ Helena imperatrix & vxor Constantii inter Britannos humili orta est loco.

12 ℭ Proculus quum latrunculis lusitaret, & decies in eo ludo imperator exiisset, accessit protinus scurra, qui eum purpura ornatum salutauit vt imperatorem. Qua ille occasione vel oblacta, vel arrepta vere assecutus est, quod per iocum dicebatur.

13 ℭ Mauritius Cappadox e famulo, & excubitore imperium adeptus est post Tiberium secundum. Ioannes Zimisces prius ludi magistrum egerat imperiali tamen dignitate functus est tandem.

14 ℭ Nicolaus quintus natione Lunensis humili natus loco & professione medicus, ad summum tandem Pontificatum peruectus est.

15 ℭ Innocentius octauus ab ineunte ętate coactus est ob paupertatem famulari, & inter Alphōsi Siciliæ regis ministros victum sibi comparare. Mox tamen Sisto quarto successit in pontificatu.

16 ℭ Pius secundus ob parentum paupertatem peregrinari coactus est, & victum e medicare. Prouectior factus successit Calisto tertio.

17 ℭ L. Tarius Ruffus natalium humilitate consulatum militari industria meritus est. Autore Plynio

ℭ Quintus Cincinnatus quum agrum colore, sudore desserto prætextatam accepit togam & ab aratro conscēdit ad

dictaturam.

18 ¶ Ventidius Bassus adeo sordido natus est loco, vt victum ægre sibi quæreret adolescens. Demum tamen quum in C. Cæsaris beniuolentiam introrepsisset, eius patrocinio, & fauore factus est primum tribunus pleb:s, mox pretor, inde pontifex & consul. Ad extremum qui prius curandis mulis victum sibi quæritabat, eo conscendit gloriæ & autoritatis, vt primus subegerit Parthos, ac de his triumphauerit. Cui eius gloriæ vsq; adeo inuidit populus Romanus, vt sequentes in eum versiculi vulgo iactati sint. Concurrite omnes augures, aruspices, Portentum inuisitatum conflatum est recens. Nam mulos qui fricabat, consul factus est. Autor Gellius lib. 15. cap. 4.

¶ Euripides ex matre olerum venditrice euasit poëta celebratissimus.

19 ¶ Primislaus rex Bohemorum ab ineunte ętate bubulcus erat & armentarius.

20 ¶ Hiperbolus Chremidis filius (qui prius lucernas facticabat) Athenis tandem principatus est.

¶ Darius Histaspis filius Cyri primum extitit Pharetrophorus & lictorio functus est munere, rex postea Persarum factus.

21 ¶ Macedonum rex Archelaus natus est Simiche matre serua.

¶ Perseus quem Paulus Aemilius attriuit, fuit argiuus genere, ignobili prognatus patre.

22 ¶ Eumenes inopem habuit parentem.

¶ Antigonus Philippi artificio se confouebat.

¶ Latronicia exercuit Polyperchon.

¶ Phocion patrem habuit, qui coclearia conficeret.

23 ¶ Demetrius Phalereus seruiuit apud Demetrium & Conona.

24 ¶ Sicyoniorum tyrannus Cleon pyraticam prius exercuerat.

¶ Mandro fuit quispiam, qui ex nauiculario factus est imperator. Hinc adagiū. Fuit & Mandroni ficulna nauis. Prouerbiu.

25 ¶ Bonosus imperator, filius fuit pædagogi litterarii autore Vopisco.
¶ Probus patrem habuit agrestem & olitorem.
¶ Aelio pertinaci origo gentis fuit sordida.
¶ Aurelianus patrem habuit mediocrem & colonum.
26 ¶ Galerius pastor fuit armentorum, habuitq; parentes agrarios.
¶ Adramitenum Andriscum in Fullonia natum, fortuna ad opes,& dignitates euexit.
27 ¶ Iustinus qui ante Iustinianum imperauit, fuit armentarius,& sues egit. Basilius Macedo captiuus inter vænales Constantinopolim ductus, factus est imperator. Basilius Macedo.
28 ¶ Artaxerxes humili apud Persas loco natus imperium à Parthis ad suos transtulit,& Artabanum triplici prælio cũ tota deleuit familia.
29 ¶ Romulum & Remum infantes aluit lupa, quos conditores habuit Roma. Viriatus Lusitanus in Hispania è pastore venator, è venatore latro, ex latrone dux, postremo factus, vniuersam occupauit Lusitaniam. Viriatus.
30 ¶ Cicero homo nouus Arpinas (vt improperabat inimicus) præter dignitatem consularem eo diuitiarum peruenit, vt habitaret domum, quæ fuerat M. Crassi Romanorum ditissimi.
31 ¶ Incunabula Tulli hostilii agreste cepit tugurium. Eiusdẽ adolescentia in pascẽdis pecoribus fuit occupata; validior ætas Romanorum rexit imperium. Tarquinius Priscus natus est patre Demaratho etiam exule. Tarquinius priscus.
32 ¶ Tullius Seruius verna & ancillæ filius Romanis principatus est.
¶ M. Perpenna (qui peregrinus Romam venerat) consulatu potitus est.
¶ Cornelium Syllam ex Nicopolis meretriculæ sinu absumptum sustollẽs fortuna, super Cimbricos Marii triumphos, septemq; consulatus, imperiis dictaturisq; affecit.
33 ¶ Lycastus & Parrhasius à Philonomia matre expositi & à Tilipho pastore nutriti, Arcadiæ regno tandẽ præfuerũt. Parrhasius.

34 ¶ Sixtus primus pastorali ortus tugurio, ad summum pontificatum conscendit.

35 ¶ Anselmus ex monacho abbas, ex abbate Cantuariensis episcopus factus est. Sadragesillus Dagoberti pædagogus è ludimagistro dux Aquitaniæ. Sadragesillus

¶ Qui ex prospera fortuna ad humilem & miseram redacti sunt.

Dionysius Iunior	Xpophorus papa	Xerxes
Pazaites	Celestinus.5.	Artabanus
Bellisarius	Ioannes primus	Mithridates
Sp.Cassius	Ioannes.14.	Pompeius
Cn.Carbo	Benedictus.5.	Cæsar
Caninius	Benedictus.10.	Persei filius
M.Claudius marcellus	Martinus Tudertinus	Marii
Paulus æmylius	Ioannes.12.	Tarqnius superbus
Suadocupus	Polycrates	

DIonysius iunior Syracusis (vbi tyrannidē exercuerat) pulsus, exulauit Corinthi, ibiq; ludi magistrū egit teste Cicerone. Ouidius libro.4.de Ponto. Ille Syracusia modo formidatus in vrbe, Vix humili duram repulit arte famem. Pazaites rex Turcarum Tamburlano victori equum inscensuro subinclinauit humeros, & scabelli vsum præbuit, vt etiam Valerianus imper. Sapori regi Persarum. Bellisarius Romanis pręfectus copiis quum Vandalos deleuisset, de Partis triumphasset, vrbem non semel à Barbaris liberasset, post multas victorias Iustiniano mandante exoculatus victum in via publica à transeuntibus emendicauit. Cassius qui bis triumphauerat, ter consulatu fuerat potitus, supplicio capitali clausit vitam. Cn.Carbo post tres consulatus, ventrem purgans interfectus est. C.Cotta ante diem futuri sibi triumphi expirauit. Caninius quo die factus est cōsul, in fata concessit. M.Claudius marcellus qui Annibalem superauerat, Syracusas expugnauerat, tandem apud Venusiā interfectus est. Ne Paulus Aemylius duobus triūphis priore de liguribus, poste

Pazaites. Valerianus Imper. Belhisarius. Cassius. Cn. Carbo. C. Cotta. Caninius. M. Claudius. Paulus Æmylius.

tiore de Perseo supra modum insolesceret, ei filiorũ mortem immisit fortuna. Suadocupus rex Morauiæ & Bohemiæ ab Arnulpho imperatore superatus mutua veste conſenuit in deserta nemorum solitudine, cum tribus anachoretis. Chistophorus papa summo pontificatu detrusus, monasticam egit vitam. Celestinus quintus, Ioannes primus, Ioannes quartusdecimus in carcere perierunt. Benedictus quintus, Benedictus decimus, Martinus Tudertinus, Ioannes duodecimus suo pontificatu detrusi, omnes consenuerunt in exilio. Polycrates Samiorum tyrannus post multos ridentis fortunæ Zephyros ab Orœte Cyri præfecto superatus & suspendio affectus est. Xerxes qui Aegyptum subegerat, à Themistocle victus, ab Artabano interfectus est. Artabanus ab Artaxerxe occisus. Mithridates rex Ponti, qui annis. 50. Romanos variis cladibus affecerat, Asiam occupauerat, Q. Oppium Proconſ. & Aquileium legatum in vincula coniecerat, à Lucullo primum, deinde à Pompeio superatus, mortem sibi intulit. Pompeius expugnato domitio, Iarba triumphato, Sertorio in Hispania sublato, Pyratis subactis, & Tygrane rege Armeniæ, debellatis item iberis, albanis & Iudæis cum Aristobolo rege, & Mithridate ad hauriendum venenum coacto, ad extremũ post tot illustres victorias à Cæsare victus in Thessalia, iussu Ptolemæi, ad quem in extrema rerum desperatione confugerat, interfectus est. Cæsar victor Pompeii, quum de Gallis, Alexandrinis, Ponticis, Africanis, & Hispanis triumphasset, & maximam orbis terrarum partem subegisset, coniuratione C. Cassii, & Decii Bruti 23. vulneribus in senatu confossus est. Legitimus Persei Macedoniæ regis filius artem ferrariam exercuit, ad tolerandam paupertatẽ: Testis Ammianus Marcellinus. Iunior Marius post trucidatos in vrbe Syllanos, victus apud Præneste, Pontio Telesino fuge comiti iugulandum se præbuit. Senior verò Marius qui septies consul fuerat, de Iugurtha triumphauerat, Cimbros & Teutones subegerat, Apuleium & Glauciã seditiosos interemerat, victus à Sylla aliquandiu delituit in

minturnensiũ paludibus. Ouid. lib. 4. de Ponto, Ille iugurthino clarus, Cimbroq; triumpho, Quo victrix toties consule Roma fuit, In cœno Marius iacuit, cannaq; palustri, Pertulit & tanto multa pudēda viro. Tarquinius superbus regno pulsus est. Horatius lib. 1. Ser. Vnde superbus Tarquinius regno pulsus fuit.

¶ Illiberales, auari & fœneratores

1	Pygmalion	15	Cor. Ruffinus	31	Ruffinus
2	Achilles	16	Ochus		Plato
3	Polymestor	17	Semiremis	32	Simonides
4	Vnidius	18	Condalus	33	Demonica
	Fusidius	19	Iustinianus		Tarpeia
5	Saleranus	20	Cæsar	34	Leonardus Aretinus
6	Scaurus	21	Tiberius		
7	Cato	22	Caligula		Philippus Augustus
8	Demosthenes	23	Nero		
9	Aul⁹ Posthumi⁹ Simon	24	Sergius Galba	35	Q. Cassius
				36	L. Septimuleius
10	Achæus	25	Fl. Vespasianus	37	Alphius
11	Didius Iulianus				Menippus
12	Martinus	26	Domitianus		Charictes
13	Val. Bestius	27	Eriphylè	38	Antonius pius
	Arimaspi	28	Alcmęon	39	Themeseus
14	Patroclus	29	Iudas		Atissus
	Crassus	30	Euclio		

1 Pygmalion rex Tyri Sichæum sororis suæ Didonis maritum interfecit, vt eius auro potiretur. Virgi. lib. 1. Aenei. Ille Sichæum Impius ante aras, atque auri cæcus amore Clam ferro incautum superat, securus amorum Germanæ.

2 ¶ Achilles ductus auaritia cadauer Hectoris Priamo exposuit vænale. Virgi. lib. 1. Aeneid. Exanimumq; auro corpus vendebat Achilles.

3 ¶ Polymestor rex thraciæ Polydorum Priami & Hecubę filium fidei suæ tempore belli Troiani cõmissum interfecit vt eius auro potiretur. Propertius lib. 3. Et scelus accepto

Thracis Polymestoris auro,Nutrit in hospitio nõ Polydo-
re tuo.Virgi.lib.3.Aenei.Fas omne abrumpit,Polydorum
obtruncat,& auro Vi potitur.

4 ¶ Vnidii auaritiam describit Horatius libro.1.Ser.dicens.
Vnidius quidam(non longa est fabula)diues Vt metiretur
nummos,ita sordidus,vt se Non vnq̃ melius seruo vestiret,
adusq; Supremum tempus,ne se penuria victus Opprime-
ret,metuebat,at hunc liberta securi Diuisit medium,fortis-
sima Tyndaridarum.Idem arguit Fusidium fœneratorem
his verbis.Fusidius vappæ famam timet ac nebulonis,Di-
ues agris,diues positis in fœnore nummis.Quinas hic ca-
piti mercedes exigit,;atque Quanto perditior quisq; est,
tanto acrius vrget.

¶ Eodem modo Martialis notat auaritiæ Saleranũ quen-
5 dam,qui fingebat se tristari de morte vxoris,quum tamen
lætaretur plurimum,vt solus potiretur bonis.

6 ¶ Stroza pater eandem inurit notam cuidam Scauro vbi
ait.Scaurus habet villas,vrbana palatia,nũmos,Pinguia'q;
innumeris prædia bobus arat.Huic tamen assidue maior
succrescit habendi.Nunquam diuitiis exsatiata fames.Di-
tior est igitur patrio contentus agello,Qui viuit nullo fœ-
nore Fabricius.

¶ Cato vticensis insimulatus est auaritiæ à Cæsare,quàm
7 Martiam coniugem Hortensio amico roganti cõcessisset,
eam'q; postea Hortẽsii recepisset hæredem.Dimisit inquit,
vt locupletem reciperet.

¶ Demosthenes habitus est auarus,quòd pecuniam à re-
8 ge Persarũ acciperet,ab Harpalo corruptus,vt ageret con-
tra Philippum.

¶ Aulus Posthumius Albinus missus ad inferendum Iu-
9 gurthæ bellum,pecunia corruptus destitit.

¶ Simon fuit auarus,qui à Petro spiritus sancti gratiã mer-
cari volebat.Vnde Simoniæ inditum nomen.

10 ¶ Achæus rex fuit Lydorum,qui quũ noua tributa à sub-
ditis vellet extorquere,ob auaritiã populari factiõe suspen
sus est elatis pedibus,& demerso in Pactolũ capite.Ouid.

in Ibin. Morte vel intereas capiti suspensus Achæi. Qui miser aurifera teste pependit aqua.

11 ℭDidius Iulianus imperator porcellum atque lepusculum ad se muneri missum in triduanas partiebatur cœnas, Prandebatque interim paucis oleribus & herbulis contentus. Aelius pertinax imperator dimidiatas lactucas aut carduos conuiuiis solebat apponere. Et si quid interdum vellet amicis mittere, binas tantum offulas aut paucula mittebat poma. Aut si quando lautius vellet facere, dabat lumbos gallinaceos. Ælius Pertinax.

12 ℭMartinus Pont. Max. clanculum cæreos in templis solebat extinguere gratia nocturni luminis. Idē vt oleo parceret, instituit crudos pisces dari domesticis à dispensatore. Pontanus scribit Angeloctum sacerdotem cardinalē particulam hordei singulis ab equis clam è præsepibus surripere consuesse, donec à magistro stabuli pro fure deprahensus in tenebris vapulauit. Angelocthus.

13 ℭQuo tempore Annibal opprimebat Campanos bello, Valerius Bestius Ruscium Imbrici soceri sui filium quē acceperat seruādum, auaritia stimulante morti dedit, vt eius auro potiretur. Autor Plutarchus. Valerius Bestius

14 ℭArimaspi populi Thraciæ assiduum gerunt bellum cum gryphis auri cupiditate. Patroclum quendam taxauit Aristophanes, quod summa rerum opulentia sordide & immunde viueret, ne faceret sumptum. Non satisfuerūt Crasso numerosæ illæ (quarum iam meminimus) diuitiæ, nisi & aurum Parthorum esuriret. Patroclus. Crassus.

15 ℭGellius ait Cornelium Ruffum manu quidem strenuū, & bellatorem bonum fuisse, sed furacem & acri auaritia. Cassius Seuerus Labieni amicissimus supra omnes imperatores auaritia insignis habitus est. Cassius Seuerus.

16 ℭOchus rex Persarū auaritiæ nota adeo laborauit, vt vrbem nunquam iniret, ne mulieribus congiarium impartiretur. Nam Cyrus lege sanxerat, vt vbi primum Persarū rex vrbē ingrederetur, mulieres quotquot adessent, singulos auri nummos ab ipso rege acciperent.

Semiramidis astutia. Darius. 17 ℭSemiramis in monumento quo post mortem erat recō/denda, hæc insculpi iussit. Quicunque regum post me fu/turorum pecunia indiguerit, recluso conditorio sumat in/de quicquid visum fuerit. Id quum perlegisset Darius, au/ri cupiditate sepulchrum iussit recludi, in quo tamen pe/cuniam inuenit nullam, sed hoc tantum literis sculptū. Nisi malus fores & auarus, mortuorum loculos non moueres. Autor Herodotus.

18 ℭCondalus domesticus Mausoli regis Cariæ tanta la/borauit auaritiæ nota, vt si qua arbor in vias procombe/ret, fructus ipse decerperet & exponeret vænales. Eidem regionem peragranti si quis ouem aut vitulum attulisset, danti imperabat vt domum referret & nutriret. Lōgo de/mum post tempore ipsum repetebat, & si quid inde foret natum emolumenti.

Flauius. 19 ℭEutropius scribit Flauium Vespasianum auidissimū fuis/se pecuniæ.

ℭIustinianus iunior tanta fuit cupiditate, vt ciuibus & se/natoribus aurum & argentū extorqueret, quod capsis fer/reis ad hunc ipsum factis includebat.

20 ℭCæsar in Hispania à proconsule & à sociis pecunias ac/cepit emendicatas in auxilium æris alieni. Et lusitanorum quædam oppida quamquam nec imperata detrectarent, & aduenienti portas patefacerent, diripuit hostiliter. Tem/pla deum donis referta expilauit. Vrbes diruit sæpius ob prædam, quàm ob delictum. In primo cōsulatu. 3000. pon/do auri furatus est è capitolio. Societates & regna precio dedit. Sex milia talentorum suo & Pompeii nomine Pto/lemæo abstulit.

21 ℭTyberius Cæsar fuit adeo parcus & tenax pecuniæ, vt comites expeditionum & peregrinationum cibariis tantū iuuerit, non salario,

22 ℭCaligula sororum ornamenta & supellectilem & seruos magno pretio vendidit. Vectigalia noua, & inaudita exer/cuit nullo rerum aut hominum genere omisso cui nō tri/buti aliquid imponeret. Pro eduliis (quæ tota vrbe væni/bant)

bant) certum ſtatumq; exigebat.

23 ¶Nero tabernulas effringebat, & expilabat Exhauſtus pecunia animum calumniis, & rapinis intendebat. Matronam purpura cultam, veſte & bonis omnibus exuit. Templis cō pluribus dona detraxit. Simulachra ex auro vel argento fabricata conflauit.

24 ¶Sergius Galba ciuitates Hiſpaniarum, & Galliarum quę cōtantius fecerant deditionem, grauioribus tributis puniuit. Iouis coronam auream librarum 15. conflauit. Milites aquilam, & ſigna flagitantes decimauit. Germanorū cohortem à Cæſaribus ad cuſtodiam corporis inſtitutā diſſoluit, & ſine vllo commodo remiſit in patriam, Appoſita lautiore cœna ingemuit, quaſi ſumptum ægreferens. Ordinario diſpenſatori breuiarium rationum oferenti nihil præter paropſidem leguminis pro ſedulitate ac diligentia porrexit.

25 ¶Fuerūt in Flauio Veſpaſiano de quo iam diximus multa auaritiæ argumenta. Nam omiſſa ſub Galba vectigalia reuocauit. Noua etiam, & grauia addidit, & auxit tributa prouinciis, nonnullis etiam duplicauit. Auiditate lucri negociationes vel priuato homini pudendas palam exercuit. cādidatis honores, reis abſolutiones venditauit. Procuratorum rapaciſſimos ad ampliora officia promouebat ex induſtria, quo locupletiores mox condemnaret, Quibus propterea dicebatur vti pro ſpongiis, quod quaſi ſiccos madefaceret, & exprimeret humentes. Hæc Suetonius Nec eum puduit vectigalia ex vrina colligere.

Flauius Vespasianus ex urina vectigalia exigebat.

26 ¶Domitianus operum & munerum impenſis exhauſtus nihil penſi habuit bona viuorum prædari & mortuorum. Si qualecūq; factum aut dictum aduerſus maieſtatem principis alicui obiectum eſſet confiſcabatur eius hęreditas. Stipendia ab his exigebat, qui iudaicam viuerent vitam.

27 ¶Eriphyle deſiderio habendi monilis aurei. quod ferebat Adaſtus rex Argiuorum, Amphiaraum maritum ſuum prodidit, qui ſe occulucerat ne tebas ad bellum raperetur, quod ex vaticinio præuideret ibidem ſe periturum. De Eriphyle Baptiſ. Pius. Vinclaq; vaticini ſpernens Eriphyla mariti prę

posuit castis aurea dona thoris

28 ¶Alcmæon Megaclis filius quum legatos Crœsi lydorū regis delphos ad Oraculum itantes humanissimè frequenter accepisset, Crœsus vt responderet tantæ humanitati & beneficium reponeret, eum donauit tanto auro, quantum ille corpore suo ferre posset, Tum Alcmæon talarem tunicam laxosq; coturnos induit, quos ærarium ingressus impleuit pecunia. Quinetiam os refersit, & ramenta quædam alligauit suis capilis, adeo vt oneri succumberet. Homine conspecto Crœsus irrupit in Cachinum, eumq; tanto instructum munere dimisit. Autor Herodotus.

29 ¶Iudas vt in primo huius officinæ capite iam diximus, auiditate pecuniæ innocentem dominum vulpis & recutitis canibus Iudæis prodidit,

30 ¶Euclio apud Plautum nomen est auari, qui quum haberet ollam pecunia refertam & abditam terra, domo non audebat egredi, nequis suffuraretur. Omnes qui ad eum itabāt, habebat suspectos furti.

31 ¶Claudianus auaritiam Ruffini his incessit verbis. Plenus sęuiciæ, lucriq; cupidine feruens, Non Tartessiacis illum satiaret arenis Tempestas præciosa Tagi, non stagna rubentis Aurea Pactoli, totumq; exauserit hermum, Ardebit maiore siti. Apollonius Tyanæus arguebat Platonem auaritię quod pecuniæ causa secutus esset Dionysium in Siciliam.

32 ¶Huius sceleris suspectum se suis verbis fecit Simonides poëta, quod rogatus à quodam vt Encomium in eius scriberet laudem, gratiam loco muneris accepturus, responderit duas se habere arcas, vnam gratiarum, alteram argenti. Hanc quum aperiret, communem plenamq; reperire, illam vero inanem, & vacuam.

33 ¶Quum Brennus gallorum Senonum dux Ephesum obsideret, Demonica mulier auiditate monilium quibus ille ornatissimus enitebat, vrbem ipsam prodidit. Brennus vero vrbem ingressus, tanto auro fœminam onerauit, vt dedita opera oppresserit viuam, muliebrem illam pertæsus auaritiam. Eandem ob causam Tarpeia virgo Romana capito

lium Sabinorum regi Tatio prodidit.

34 ❡Volateranus ait Leonardum Aretinum auaritiæ maculam contraxisse, Philippus augustus gallorum rex decimas imperauit reclemantibus innocentio quarto & vniuerso galliarum clero. At hoc vicium nunc adeo frequens est, vt nemine iam obmurmurante transiuerit propemodum in legem. Leonardus Aretinus. Philippus Au.

35 ❡Q. Cassius in Hispania Silium, & Calphurnium occidendi sui gratia cum pugionibus deprehensos, quinquagies sestercium ab illo, ab hoc sexagies pactus dimisit.

36 ❡L. Septimuleius, C. Grachi (qui prius erat familiaris) caput abscidit, & per vrbem pilo fixum ferre sustinuit, quia Opimius consul auro idse repensurum edixerat. Testes Plynius & Vale. Maxi.

37 ❡Alphium Horatius fœneratorem vocat, vbi ait. Hæc vbi locutus fœnerator Alphius, Iamiam futurus rusticus Omnem redegit idibus pecuniam. Menippum philosophum genere phœnicē aiunt fœneratorem extitisse. Caricles nomen est fœneratoris apud Plutarchū in Phocione. Menippus. Carictes.

38 ❡Iulius Capitolinus scribit Antonium pium imperatorē fœnus trientarium hoc est minimis vsuris exercuisse, vt patrimonio suo plurimos adiuuaret.

39 ❡Themeseus fœnerator fuit quispiam, quē Eutymus locrensis athleta coēgit reddere, quicquid illicito vsurę quęstu sibi comparauerat. Atislus nomen est fœneratoris apud Saxonem grammaticum. Atislus.

❡Liberales & magnifici.

1	Dido	7	Paula Busa		pont.
2	Iarbas	8	Pudentiana	11	Alphonsus rex
	Cyprianus		Praxedes	12	Alfredus
3	Cimon	9	Abdias		Batildis
4	Lud. rex pano-		Apollonius		Tiberius. 14
	niæ		Andoenus	13	Clotarius
5	Germanus	10	Anastasius		Cunto
6	Lucina		pont.		Dagobertus
	Mecœnas		Alexander..5.		Etgarus

14	Eligius	21	S.Ludouicus	34	Antonius pius
	Epiphanius	22	Augustus		Traianus
	Egidius	23	Agrippa	35	Theodericus
15	Paula	24	Darius	36	Caligula
	Plato martyr	25	proculeius	37	Claudi⁹ Cęsar
	Philippus aug.	26	M.Scaurus	38	Domitianus
16	Petrus vrseol⁹		Fl.Vespasianus	39	M.Aurelius
17	Cheolinda	27	Plynius		Agesilaus
	Robertus rex		Alexander	40	Probus
18	V venceslaus	28	Scipio		Aurelianus
	Otho.3,imp.	29	Nerua	41	M.Antonius
	Lud.Crassus	30	Adrianus		Pōponi⁹ attic⁹
19	Innocentius.-.	31	T.Vespasianus	42	L.Lucullus
	Nicolaus	32	Iulianus imp.		Alfonsus
20	Constantinus	33	Gallenus	43	Vrsus Nolanus
1	Lupus Senoñ		Alexius		

DIdo Troianis in Africam appulsis misit viginti tauros, suesq; totidem, totidem agnos cum matribus, si fides est Virgi. libro primo Aeñ. scribenti. Nec minus interea sociis ad littora mittit Viginti tauros, magnorum horrentia centum Terga suum pingues centum cum matribus agnos, Munera lęticiamq; dei, Eosdem quoq; excepit epulo & conuiuio, cuius apparatum idem poëta describit his verbis. Dant manibus famuli lymphas, Ceremq; canistris Expediunt, tonsisq; feruut mantilia villis. Quinquaginta intus famulæ, quibus ordine lōgo Cura penum struere, & flammis adolere penates. Centum aliæ, toti
2 demq; pares ætate ministri, Qui dapibus mensas onerent, & pocula ponant.

¶ Idem Virg. lib. 4. Aeñ. scribit Iarbam getulorum regem centum Ioui delubra & aras totidem posuisse, ignemq;
3 vigilemq; & perpetuum sacrauisse. Cyprianus afer facultates suas omnes pauperibus impartiuit.

¶ Cimon Atheniensis hostiles exuuias ciuibus suis contulit. Parabat quotidie domi conuiuium, quo pauperes turmatim conueniebant, Famulis iubebat, vt si quem pauper

tate laborantem animaduerterent, eum collata furtim pecunia adiuuarent. Agrorum ſuorum, & prædiorum ſepes auferri iuſſit, vt omnes fructibus impune veſcerētur. Hanc eius liberalitatem commendant Plutarchus, & Lactantius de vero cultu.

4 ¶ Sedente in pontificatu Bonifacio nono Ludouicus rex Pannoniæ Caroli regis filius Romam ad annum iubileum profectus quatuor aureorum milia ære petri obtulit.

5 ¶ Germanus præſul antiſſiodorenſis vas argenteum à Placidia Valentiniani matre ſuſceptum pauperibus dono dedit.

6 ¶ Lucina virgo Romana Chriſtianos ſuis iuuabat ſumptibus, & affectos martyrio in agro ſuo ſepeliebat. Mecœnas Eques Etruſco de ſanguine regum omnes eruditos ſui ſæculi amauit plurimum, multisq; iuuit muneribus.

7 ¶ Paula Buſa fœmina exercitum populi Romani ex fuga cladis Canenſis frumento iuuit, & viatico, Autor liuius.

8 ¶ Pudentiana, & Praxedes virgunculæ pauperes Chriſtianos ſuis nutriebant ſumptibus. Valdo (à quo pauperes quidam Lugdunei valdenſes appelati ſunt) vniuerſum patrimonium pauperibus erogauit, dictitans omnia inter chriſtianos communia eſſe oportere.

9 ¶ Abdias centum prophetas in ſpelunca metu Iezabelis vxoris Achab deliteſcentes, oculte pauit. Apollonius confeſſor mendicis morbo laborantibus operam, & paſtū ſuppeditabat. Andoenus epiſcopus qui floruit regnante apud Francos Lothario cœnobium patrimonio ſuo erexit.

10 ¶ Anaſtaſius quartus pontifex Max. pauperes pauit ſua pecunia, quum vniuerſam prope Europam publica torqueret fames. Alexander quintus pontifex tanta erat munificētia. vt predicaret per iocum ſe diuitem epiſcopum fuiſſe, pauperem Cardinalem, mendicum pontificem.

11 ¶ Alphonſus decimus rex Hiſpaniæ in nuptiis filii ſui & Blanchæ diui Ludouici filiæ congiarium populo dedit, & pauperes veſtimentis viritim ornauit. Imperatorem Conſtantinopolitanum à Soldano captum ingenti redemit pe-

cunia. Alfredus rex Anglorũ permulta cõſtruxit cœnobia.
¶Batildis ſeu Clotildis Francorum regina duo cœnobia conſtruxit.
12 ¶Theodericus filius Clodouei ędem ſancti Modesti Atrebatenſis.
¶Tiberius Secundus qui ante Mauricium capadocem imperauit, Narſetis theſauros in puteo repertos egentibus impartiuit.
13 ¶Clotarius rex Francorum condidit templum. S, Medardi Sueſſionenſe.
¶Cuncto anglorum rex cœnobia quatuor erexit. Tria ordinis ſancti Benedicti. Quartum in honorem diui Eduardi regis, Dagobertus rex Francorum fecit cœnobium beati Dionyſii in Francia. Et garus rex anglię ſingula erexit monaſteria ſingulis quibus regnauit annis
14 ¶Eligius Nouionenſis epiſcopus quũ ante aurifex eſſet, quicquid ea arte conſequebatur lucri, dabat pauperibus. Epiphanius præſul Salaminiæ epiſcopatus ſui fructum dabat mendicis. Egidius Athenienſis ſpoliauit ſe ueſte vt repertum in via Pauperem operiret.
15 ¶Paula Romana mulier marito mortuo ſuas facultates indigentibus erogauit, Plato martyr qui paſſus eſt imperãte Maximiano, paternam hereditatem conceſſit pauperibus. Philippus Auguſtus cœnobium apud Siluanectum excitauit, & ciuitatem Andegauenſem dirutam reſtituit.
16 ¶Petrus vrſeolus dux Venetorum templum diui Marci incendio abſumptum reſtituit & pauperum Xenodochium extruxit. Theolinda longobardorum regina multas ſacras ædes erexit, multas ruinę iam proximas reparauit
17 ¶Robertus Hugonis Capeti filius Francorum rex plurima religioſa loca excitauit, apud Aureliam cœnobium ſancti Aniani in ſylua Aquiliana. S. Medardi, & ſancti Leodegarii in viteraco caſtro. S. Regalis in ciuitate Syluanectenſi, apud Auguſtudunũ ſancti Caſi Vvnceſlaus Rex Bohemorum regni ſui pauperes egregia fouebat munificentia.
18 ¶Otho tertius imperator diuendito patrimonio, Germa-

niam mussis ornauit cœnobiis. Ludouicus Crassus Francorum rex fecit cœnobium. S. Victoris in suburbiis Luteciȩ. Innocentius tertius Xenodochium scilicet spiritus fecit in Saxia. Altare. S. Petri Romæ exornauit. Sixti templum restituit. Turrim maximam erexit.

19 ℭ Nicolaus episcopus Pateræ sua pecunia iuuit paupertatem cuiusdam hominis, qui rerum penuria decreuerat formosas quas habebat filias prostituere in lupanari, vt quæstum facerent suo corpore, & victũ sibi cõperarẽt libidine.

20 ℭ Constantinus monomachus imp. templum instituit, in quo grauati senio, & ad laborem inutiles fouerentur. Lupus Senonensis archiepiscopus tanta erat in pauperes munificentia, vt nullum sibi reliqueret thesaurum, sed totum se hauriret.

21 ℭ Beatus Ludouicus cœnobium montisregalis apud Isarã cõstruxit. Pauperes. 120. quotide pauit, vlcerosos & leprosos ẽt cõtrectans. Cœnobia ẽt plurima extruxt, & Xenodochium pauperum Luteciæ, in quo fouentur omnes morbo laborantes & peregrini & nostrates.

22 ℭ Augustus opera publica multa Romæ extruxit, vt forum cum æde Martis, templum Apollinis in palatio, ȩdem tonantis Iouis in Capitolio. Princeps sæpe hortatus est, vt monumentis vel nouis vel refectis vrbem adornarent. Spacium vrbis diuisit in uicos, & regiones. Aduersus incendia excubias nocturnas commentus est. ad coërcendas inundationes alueum Tyberis laxauit, Aedes sacras vetustate collapsas aut incendio absumptas refecit, & donis ornauit. In cellam Capitolini Iouis. 16. milia pondo auri, gemmasq; & margaritas quingenties sestercium vna donatione contulit. Tot deniq; ædificia, vel erexit, vel diruta reparauit, vt gloriaretur vrbem marmoream se reliquisse, quam latericiam inuenisset,

23 ℭ Agrippa in ædilitate sua. 700. lacus fecit, Fontes. 150. Castella. 130. Signa ærea. 300. aut marmorea imposuit, Columnas è marmore. 400. Gratuita balnea. 170. dedit.

24 ℭ Darius Hystaspis filius insulam Samon & omnes ex ea

flore de Perseo supra modum insolesceret, ei filiorũ mortem immisit fortuna. Suadocupus rex Morauiæ & Bohemiæ ab Arnulpho imperatore superatus mutua veste consenuit in deserta nemorum solitudine, cum tribus anachoretis. Christophorus papa summo pontificatu detrusus, monasticam egit vitam. Celestinus quintus, Ioannes primus, Ioannes quartusdecimus in carcere perierunt. Benedictus quintus, Benedictus decimus, Martinus Tudertinus, Ioannes duodecimus suo pontificatu detrusi, omnes consenuerunt in exilio. Polycrates Samiorum tyrannus post multos ridentis fortunæ Zephyros ab Orœte Cyri præfecto superatus & suspendio affectus est. Xerxes qui Aegyptum subegerat, à Themistocle victus, ab Artabano interfectus est. Artabanus ab Artaxerxe occisus. Mithridates rex Ponti, qui annis .50. Romanos variis cladibus affecerat, Asiam occupauerat, Q. Oppium Proconsul. & Aquileium legatum in vincula coniecerat, à Lucullo primum, deinde à Pompeio superatus, mortem sibi intulit. Pompeius expugnato domitio, Iarba triumphato, Sertorio in Hispania sublato, Pyratis subactis, & Tygrane rege Armeniæ, debellatis item iberis, albanis & Iudæis cum Aristobolo rege, & Mithridate ad hauriendum venenum coacto, ad extremũ post tot illustres victorias à Cæsare victus in Thessalia, iussu Ptolemæi, ad quem in extrema rerum desperatione confugerat, interfectus est. Cæsar victor Pompeii, quum de Gallis, Alexandrinis, Ponticis, Africanis, & Hispanis triumphasset, & maximam orbis terrarum partem subegisset, coniuratione C. Cassii, & Decii Bruti .23. vulneribus in senatu confossus est. Legitimus Persei Macedoniæ regis filius artem ferrariam exercuit, ad tolerandam paupertatẽ: Testis Ammianus Marcellinus. Iunior Marius post trucidatos in vrbe Syllanos, victus apud Præneste, Pontio Telesino fuge comiti iugulandum se præbuit. Senior verò Marius qui septies consul fuerat, de Iugurtha triumphauerat, Cimbros & Teutones subegerat, Apuleium & Glauciã seditiosos interemerat, victus à Sylla aliquandiu delituit in

minturnensiũ paludibus. Ouid. lib. 4. de Ponto, Ille iugurthino clarus, Cimbroq; triumpho, Quo victrix toties consule Roma fuit, In cœno Marius iacuit, cannaq; palustri, Pertulit & tanto multa pudẽda viro. Tarquinius superbus regno pulsus est. Horatius lib. 1. Ser. Vnde superbus Tarquinius regno pulsus fuit. *Tarquinius superbus.*

¶ Illiberales, auari & fœneratores

1 Pygmalion
2 Achilles
3 Polymestor
4 Vnidius
Fusidius
5 Saleranus
6 Scaurus
7 Cato
8 Demosthenes
9 Aul. Posthumi. Simon
10 Achæus
11 Didius Iulianus
12 Martinus
13 Val. Bestius
Arimaspi
14 Patroclus
Crassus
15 Cor. Ruffinus
16 Ochus
17 Semiremis
18 Condalus
19 Iustinianus
20 Cæsar
21 Tiberius
22 Caligula
23 Nero
24 Sergius Galba
25 Fl. Vespasianus
26 Domitianus
27 Eriphyle
28 Alcmęon
29 Iudas
30 Euclio
31 Ruffinus
Plato
32 Simonides
33 Demonica
Tarpeia
34 Leonardus Aretinus
Philippus Augustus
35 Q. Cassius
36 L. Septimuleius
37 Alphius
Menippus
Charictes
38 Antonius pius
39 Themesceus
Atislus

1 Pygmalion rex Tyri Sichæum sororis suæ Didonis maritum interfecit, vt eius auro potiretur. Virgi. lib. 1. Aenei. Ille Sichæum Impius ante aras, atque auri cæcus amore Clam ferro incautum superat, securus amorum Germanæ.

2 ¶ Achilles ductus auaritia cadauer Hectoris Priamo exposuit vænale. Virgi. lib. 1. Aeneid. Exanimumq; auro corpus vendebat Achilles.

3 ¶ Polymestor rex thraciæ Polydorum Priami & Hecubę filium fidei suæ tempore belli Troiani cõmissum interfecit vt eius auro potiretur. Propertius lib. 3. Et scelus accepto

Thracis Polymeſtoris auro, Nutrit in hoſpitio nõ Polydore tuo. Virgi. lib. 3. Aenei. Fas omne abrumpit, Polydorum obtruncat, & auro Vi potitur.

4 ¶ Vnidii auaritiam deſcribit Horatius libro. 1. Ser. dicens. Vnidius quidam (non longa eſt fabula) diues Vt metiretur nummos, ita ſordidus, vt ſe Non vnq̃ melius ſeruo veſtiret, adusq; Supremum tempus, ne ſe penuria victus Opprimeret, metuebat, at hunc liberta ſecuri Diuiſit medium, fortiſſima Tyndaridarum. Idem arguit Fuſidium fœneratorem his verbis. Fuſidius vappæ famam timet ac nebulonis, Diues agris, diues poſitis in fœnore nummis Quinas hic capiti mercedes exigit, atque Quanto perditior quiſq; eſt, tanto acrius vrget.

5 ¶ Eodem modo Martialis notat auaritiæ Saleranũ quendam, qui fingebat ſe triſtari de morte vxoris, quum tamen lætaretur plurimum, vt ſolus potiretur bonis.

6 ¶ Stroza pater eandem inurit notam cuidam Scauro vbi ait. Scaurus habet villas, vrbana palatia, nũmos, Pinguiaq; innumeris prædia bobus arat. Huic tamen aſſidue maior ſuccreſcit habendi. Nunquam diuitiis exſatiata fames. Ditior eſt igitur patrio contentus agello, Qui viuit nullo fœnore Fabricius.

7 ¶ Cato vticenſis inſimulatus eſt auaritiæ à Cæſare, quàm Martiam coniugem Hortenſio amico roganti cõceſſiſſet, eamq; poſtea Hortẽſii recepiſſet hæredem. Dimiſit inquit, vt locupletem reciperet.

8 ¶ Demoſthenes habitus eſt auarus, quòd pecuniam à rege Perſarũ acciperet, ab Harpalo corruptus, vt ageret contra Philippum.

9 ¶ Aulus Poſthumius Albinus miſſus ad inferendum Iugurthæ bellum, pecunia corruptus deſtitit.

¶ Simon fuit auarus, qui à Petro ſpiritus ſancti gratiã mercari volebat. Vnde Simoniæ inditum nomen.

10 ¶ Achæus rex fuit Lydorum, qui quũ noua tributa à ſubditis vellet extorquere, ob auaritã populari factiõe ſuſpenſus eſt elatis pedibus, & demerſo in Pactolũ capite. Ouid.

in Ibin. Morte vel intereas capiti suspensus Achæi. Qui miser aurifera teste pependit aqua.

11 ℂDidius Iulianus imperator porcellum atque lepusculum ad se muneri missum in triduanas partiebatur cœnas, Prandebatq; interim paucis oleribus, & herbulis contentus. Aelius pertinax imperator dimidiatas lactucas, aut car duos conuiuiis solebat apponere. Et si quid interdum vellet amicis mittere, binas tantum offulas aut paucula mittebat poma. Aut si quando lautius vellet facere, dabat lumbos gallinaceos. Ælius Pertinax.

12 ℂMartinus Pont. Max. clanculum cæreos in templis solebat extinguere gratia nocturni luminis. Idē vt oleo parceret, instituit crudos pisces dari domesticis à dispensatore. Pontanus scribit Angeloctum sacerdotem cardinalē particulam hordei singulis ab equis clam è præsepibus surripere consuesse, donec à magistro stabuli pro fure depræhensus in tenebris vapulauit. Angeloctus.

13 ℂQuo tempore Annibal opprimebat Campanos bello, Valerius Bestius Ruscium Imbrici soceri sui filium quē acceperat seruādum, auaritia stimulante morti dedit, vt eius auro potiretur. Autor Plutarchus. Valerius Bestius.

14 ℂArimaspi populi Thraciæ assiduum gerunt bellum cum gryphis auri cupiditate. Patroclum quendam taxauit Aristophanes, ꝙ summa rerum opulentia sordide & immunde viueret, ne faceret sumptum. Non satisfuerūt Crasso numerosæ illæ (quarum iam meminimus) diuitiæ, nisi & aurum Parthorum esuriret. Patroclus. Crassus.

15 ℂGellius ait Cornelium Ruffum manu quidem strenuū, & bellatorem bonum fuisse, sed furacem & acri auaritia. Cassius Seuerus Labieni amicissimus supra omnes imperatores auaritia insignis habitus est. Cassius Seuerus.

16 ℂOchus rex Persarū auaritiæ nota adeo laborauit, vt vrbem nunq̄ iniret, ne mulieribus congiarium impartiretur. Nam Cyrus lege sanxerat, vt vbi primum Persarū rex vrbē ingrederetur, mulieres quotquot adessent, singulos auri nummos ab ipso rege acciperent.

17. Semiramidis astutia. ¶ Semiramis in monumento quo post mortem erat recó/
denda, hæc insculpi iussit. Quicunque regum post me fu/
turorum pecunia indiguerit, recluso conditorio sumat in/
Darius. de quicquid visum fuerit. Id quum perlegisset Darius, au
ri cupiditate sepulchrum iussit recludi, in quo tamen pe/
cuniam inuenit nullam, sed hoc tantum literis sculptū. Nisi
malus fores & auarus, mortuorum loculos non moueres.
Autor Herodotus.

18 ¶ Condalus domesticus Mausoli regis Cariæ tanta la/
borauit auaritiæ nota, vt si qua arbor in vias procombe/
ret, fructus ipse decerperet & exponeret værnales. Eidem
regionem peragranti si quis ouem aut vitulum attulisset,
danti imperabat vt domum referret & nutriret. Lōgo de/
mum post tempore ipsum repetebat, & si quid inde foret
natum emolumenti.

Flauius. 19 ¶ Eutropius scribit Flauium Vespasianum auidissimū fuis
se pecuniæ.

¶ Iustinianus iunior tanta fuit cupiditate, vt ciuibus & se/
natoribus aurum & argentū extorqueret, quod capsis fer/
reis ad hunc ipsum factis includebat.

20 ¶ Cæsar in Hispania à proconsule & à sociis pecunias ac/
cepit emendicatas in auxilium æris alieni. Et lusitanorum
quædam oppida quamquam nec imperata detrectarent,
& aduenienti portas patefacerent, diripuit hostiliter. Tem
pla deum donis referta expilauit. Vrbes diruit sæpius ob
prædam, quàm ob delictum. In primo cōsulatu.3000.pon
do auri furatus est è capitolio. Societates & regna precio
dedit. Sex milia talentorum suo & Pompeii nomine Pto/
lemæo abstulit.

21 ¶ Tyberius Cæsar fuit adeo parcus & tenax pecuniæ, vt
comites expeditionum & peregrinationum cibariis tantū
iuuerit, non salario,

22 ¶ Caligula sororum ornamenta & supellectilem & seruos
magno pretio vendidit. Vectigalia noua & inaudita exer/
cuit nullo rerum aut hominum genere omisso cui nō tri/
buti aliquid imponeret. Pro eduliis (quæ tota vrbe væni/
bant)

bant) certum statumq; exigebat.

23 ¶Nero tabernulas effringebat, & expilabat Exhaustus pecunia animum calumniis, & rapinis intendebat. Matronam purpura cultam, veste & bonis omnibus exuit. Templis cũ pluribus dona detraxit. Simulachra ex auro vel argento fabricata conflauit.

24 ¶Sergius Galba ciuitates Hispaniarum, & Galliarum quę cõtantius fecerant deditionem, grauioribus tributis puniuit. Iouis coronam auream librarum 15. conflauit. Milites aquilam & signa flagitantes decimauit. Germanorũ cohortem à Cæsaribus ad custodiam corporis institutã dissoluit, & sine vllo commodo remisit in patriam, Apposita lautiore cœna ingemuit, quasi sumptum ægreferens. Ordinario dispensatori breuiarium rationum oferenti nihil præter paropsidem leguminis pro sedulitate ac diligentia porrexit.

25 ¶Fuerũt in Flauio Vespasiano de quo iam diximus multa auaritiæ argumenta. Nam omissa sub Galba vectigalia reuocauit. Noua etiam, & grauia addidit, & auxit tributa prouinciis, nonnullis etiam duplicauit. Auiditate lucri negociationes vel priuato homini pudendas palam exercuit. cãdidatis honores, reis absolutiones venditauit. Procuratorum rapacissimos ad ampliora officia promouebat ex industria, quo locupletiores mox condemnaret, Quibus propterea dicebatur vti pro spongiis, quod quasi siccos madefaceret, & exprimeret humentes. Hæc Suetonius Nec eum puduit vectigalia ex vrina colligere.

Flauius Vespasianus ex vrina vectigalia exigebat.

26 ¶Domitianus operum & munerum impensis exhaustus nihil pensi habuit bona viuorum prædari & mortuorum. Si qualecũq; factum aut dictum aduersus maiestatem principis alicui obiectum esset confiscabatur eius hęreditas. Stipendia ab his exigebat, qui iudaicam viuerent vitam.

27 ¶Eriphyle desiderio habendi monilis aurei. quod ferebat Adastus rex Argiuorum, Amphiaraum maritum suum prodidit, qui se occuluerat ne tebas ad bellum raperetur, quod ex vaticinio præuideret ibidem se periturum. De Eriphyle Baptis. Pius. Vinclaq; vaticini spernens Eriphyla mariti prę

posuit castis aurea dona thoris

28 ¶Alcmæon Megaclis filius quum legatos Crœsi lydorũ regis delphos ad Oraculum itantes humanissime frequenter accepisset, Crœsus vt responderet tantæ humanitati & beneficium reponeret, eum donauit tanto auro, quantum ille corpore suo ferre posset, Tum Alcmæon talarem tunicam laxosq́; coturnos induit, quos ærarium ingressus impleuit pecunia. Quinetiam os refersit, & ramenta quædam alligauit suis capilis, adeo vt oneri succumberet. Homine conspecto Crœsus irrupit in Cachinnum, eumq́; tanto instructum munere dimisit. Autor Herodotus.

29 ¶Iudas vt in primo huius officinæ capite iam diximus, auiditate pecuniæ innocentem dominum vulpis & recutitis canibus Iudæis prodidit,

30 ¶Euclio apud Plautum nomen est auari, qui quum haberet ollam pecunia refertam & abditam terra, domo non audebat egredi, nequis suffuraretur. Omnes qui ad eum itabãt, habebat suspectos furti.

31 ¶Claudianus auaritiam Ruffini his incessit verbis. Plenus sæuiciæ, lucriq́; cupidine feruens, Non Tartessiacis illum saciaret arenis Tempestas preciosa Tagi, non stagna rubentis Aurea Pactoli, totumq́; exauserit hermum, Ardebit maiore siti. Apollonius Tyanæus arguebat Platonem auaritię quod pecuniæ causa secutus esset Dionysium in Siciliam.

32 ¶Huius sceleris suspectum se suis verbis fecit Simonides poëta, quod rogatus à quodam, vt Encomium in eius scriberet laudem, gratiam loco muneris accepturus, responderit duas se habere arcas, vnam gratiarum, alteram argenti. Hanc quum aperiret, communem plenamq́; reperire, illam vero inanem, & vacuam.

33 ¶Quum Brennus gallorum Senonum dux Ephesum obsideret, Demonica mulier auiditate monilium quibus ille ornatissimus enitebat, vrbem ipsam prodidit. Brennus vero vrbem ingressus, tanto auro fœminam onerauit, vt dedita opera oppresserit viuam, muliebrem illam pertæsus auaritiam. Eandem ob causam Tarpeia virgo Romana capito

lium Sabinorum regi Tatio prodidit.

34 ¶Volateranus ait Leonardum Aretinum auaritiæ maculam contraxisse, Philippus augustus gallorum rex decimas imperauit reclemantibus innocentio quarto & vniuerso galliarum clero. At hoc vicium nunc adeo frequens est, vt nemine iam obmurmurante transiuerit propemodum in legem.

35 ¶Q. Cassius in Hispania Silium, & Calphurnium occidendi sui gratia cum pugionibus depræhensos. quinquagies sestercium ab illo, ab hoc sexagies pactus dimisit.

36 ¶L. Septimuleius. C. Grachi (qui prius erat familiaris) caput abscidit, & per vrbem pilo fixum ferre sustinuit, quia Opimius consul auro idse repensurum edixerat. Testes Plynius & Vale. Maxi.

37 ¶Alphium Horatius fœneratorem vocat, vbi ait. Hæc vbi locutus fœnerator Alphius, Iamiam futurus rusticus Omnem redegit Idibus pecuniam. Menippum philosophum genere phœnicē aiunt fœneratorem extitisse. Carictes nomen est fœneratoris apud Plutarchū in Phocione.

38 ¶Iulius Capitolinus scribit Antonium pium imperatorē fœnus trientarium, hoc est minimis vsuris exercuisse, vt patrimonio suo plurimos adiuuaret.

39 ¶Themeseus fœnerator fuit quispiam, quē Eutymus locrensis athleta coēgit reddere, quicquid illicito vsurę quęstu sibi comparauerat. Atislus nomen est fœneratoris apud Saxonem grammaticum.

¶Liberales & magnifici.

1	Dido	7	Paula Busa		pont.
2	Iarbas	8	Pudentiana	11	Alphonsus rex
	Cyprianus		Praxedes	12	Alfredus
3	Cimon	9	Abdias		Batildis
4	Lud. rex pano-		Apollonius		Tiberius. 14
	niæ		Andoenus	13	Clotarius
5	Germanus	10	Anastasius		Cunto
6	Lucina		pont.		Dagobertus
	Mecœnas		Alexander..5.		Etgarus

DIdo Troianis in Africam appulsis misit viginti tauros, suesq; totidem, totidem agnos cum matribus, si fides est Virgi. libro primo Aen̄. scribenti. Nec minus interea sociis ad littora mittit Viginti tauros, magnorum horrentia centum Terga suum pingues centum cum matribus agnos, Munera læticiamq; dei, Eosdem quoq; excepit epulo & conuiuio, cuius apparatum idem poëta describit his verbis. Dant manibus famuli lymphas, Cereremq; canistris Expediunt, tonsisq; ferunt mantilia villis. Quinquaginta intus famulæ, quibus ordine lōgo Cura penum struere, & flammis adolere penates. Centum aliæ, toti
2 demq; pares ætate ministri, Qui dapibus mensas onerent, & pocula ponant.

¶ Idem Virg. lib. 4; Aen̄. scribit Iarbam getulorum regem centum Ioui delubra & aras totidem posuisse, ignemq;
3 vigilemq; & perpetuum sacrauisse. Cyprianus afer facultates suas omnes pauperibus impartiuit.

¶ Cimon Atheniensis hostiles exuuias ciuibus suis contulit. Parabat quotidie domi conuiuium, quo pauperes turmatim conueniebant, Famulis iubebat, vt si quem pauper

tate laborantem animaduerterent, eum collata furtim pe cunia adiuuarent. Agrorum suorum & prædiorum sepes auferri iussit, vt omnes fructibus impune vescerētur. Hanc eius liberalitatem commendant Plutarchus & Lactantius de vero cultu.

4 ¶ Sedente in pontificatu Bonifacio nono Ludouicus rex Pannoniæ Caroli regis filius Romam ad annum iubileum profectus quatuor aureorum milia ære petri obtulit.

5 ¶ Germanus præsul antissiodorensis vas argenteum à Placidia Valentiniani matre susceptum pauperibus dono dedit.

6 ¶ Lucina virgo Romana Christianos suis iuuabat sumpti bus, & affectos martyrio in agro suo sepeliebat. Mecœnas Eques Etrusco de sanguine regum omnes eruditos sui sæculi amauit plurimum, multisq; iuuit muneribus.

7 ¶ Paula Busa fœmina exercitum populi Romani ex fuga cladis Canensis frumento iuuit & viatico. Autor liuius.

8 ¶ Pudentiana, & Praxedes virgunculæ pauperes Christia nos suis nutriebant sumptibus. Valdo (à quo pauperes quidam Lugdunei valdenses appelati sunt) vniuersum pa trimonium pauperibus erogauit, dictitans omnia inter chri stianos communia esse oportere.

9 ¶ Abdias centum prophetas in spelunca metu Iezabelis vxoris Achab delitescentes, oculte pauit. Apollonius con fessor mendicis morbo laborantibus operam, & pastū sup peditabat. Andoenus episcopus qui floruit regnante apud Francos Lothario cœnobium patrimonio suo erexit.

10 ¶ Anastasius quartus pontifex Max. pauperes pauit sua pe cunia, quum vniuersam prope Europam publica torqueret fames. Alexander quintus pontifex tanta erat munificē tia. vt predicaret per iocum se diuitem episcopum fuisse, pauperem Cardinalem, mendicum pontificem.

11 ¶ Alphonsus decimus rex Hispaniæ in nuptiis filii sui & Blanchæ diui Ludouici filiæ congiarium populo dedit, & pauperes vestimentis viritim ornauit, Imperatorem Con stantinopolitanum à Soldano captum ingenti redemit pe

Alfredus. cunia. Alfredus rex Anglorũ permulta cõstruxit cœnobia.
¶ Batildis seu Clotildis Francorum regina duo cœnobia construxit.
12 ¶ Theodericus filius Clodouei ędem sancti Modesti Atrebatensis.
¶ Tiberius Secundus qui ante Mauricium capadocem imperauit, Narsetis thesauros in puteo repertos egentibus impartiuit.
13 ¶ Clotarius rex Francorum condidit templum. S. Medardi Suessionense.
¶ Cuncto anglorum rex cœnobia quatuor erexit. Tria ordinis sancti Benedicti. Quartum in honorem diui Eduardi
Dagobertus. regis, Dagobertus rex Francorum fecit cœnobium beati
Garus. Dionysii in Francia. Et garus rex anglię singula erexit monasteria singulis quibus regnauit annis
14 ¶ Eligius Nouionensis episcopus quũ ante aurifex esset, quicquid ea arte consequebatur lucri, dabat pauperibus.
Epiphanius. Epiphanius præsul Salaminiæ episcopatus sui fructum da-
Egidius. bat mendicis. Egidius Atheniensis spoliauit se ueste vt repertum in via Pauperem operiret.
15 ¶ Paula Romana mulier marito mortuo suas facultates
Plato martyr. indigentibus erogauit, Plato martyr qui passus est imperãte Maximiano, paternam hereditatem concessit pauperi-
Philippus Au. bus. Philippus Augustus cœnobium apud Siluanectum ex-
16 citauit, & ciuitatem Andegauensem dirutam restituit.
¶ Petrus vrseolus dux Venetorum templum diui Marci incendio absumptum restituit & pauperum Xenodochium
Theolinda. extruxit. Theolinda longobardorum regina multas sacras ædes erexit, multas ruinę iam proximas reparauit
17 ¶ Robertus Hugonis Capeti filius Francorum rex plurima religiosa loca excitauit, apud Aureliam cœnobium sancti Aniani in sylua Aquiliana. S. Medardi, & sancti Leodegarii in viteraco castro. S. Regalis in ciuitate Syluanectensi,
Vuenceslaus. apud Augustudunũ sancti Casi Vvnceslaus Rex Bohemorum regni sui pauperes egregia fouebat munificentia.
18 ¶ Otho tertius imperator diuendito patrimonio, Germa-

niam mulis ornauit cœnobiis. Ludouicus Crassus Francorum rex fecit cœnobium. S. Victoris in suburbiis Lutecię. Innocentius tertius Xenodochium scilicet spiritus fecit in Saxia. Altare. S. Petri Romæ exornauit. Sixti templum restituit. Turrim maximam erexit.

19 ℭ Nicolaus episcopus Pateræ sua pecunia iuuit paupertatem cuiusdam hominis, qui rerum penuria decreuerat formosas quas habebat filias prostituere in lupanari, vt quæstum facerent suo corpore, & victū sibi cōpararēt libidine.

20 ℭ Constantinus monomachus imp. templum instituit, in quo grauati senio, & ad laborem inutiles fouerentur. Lupus Senonensis archiepiscopus tanta erat in pauperes munificentia, vt nullum sibi relinqueret thesaurum, sed totum se hauriret.

21 ℭ Beatus Ludouicus cœnobium montisregalis apud Isarā cōstruxit. Pauperes. 120. quotide pauit, vlcerosos & leprosos ēt cōtrectans. Cœnobia ēt plurima extruxit, & Xenodochium pauperum Luteciæ, in quo fouentur omnes morbo laborantes & peregrini & nostrates.

22 ℭ Augustus opera publica multa Romæ extruxit, vt forum cum æde Martis, templum Apollinis in palatio, ędem tonantis Iouis in Capitolio. Principes sæpe hortatus est, vt monumentis vel nouis vel refectis vrbem adornarent. Spacium vrbis diuisit in uicos, & regiones. Aduersus incendia excubias nocturnas commentus est. ad coërcendas inundationes alueum Tyberis laxauit, Aedes sacras vetustate collapsas aut incendio absumptas refecit, & donis ornauit. In cellam Capitolini Iouis. 16. milia pondo auri, gemmasq; & margaritas quingenties sestercium vna donatione contulit. Tot deniq; ædificia, vel erexit, vel diruta reparauit, vt gloriaretur vrbem marmoream se reliquisse, quam latericiam inuenisset,

23 ℭ Agrippa in ædilitate sua. 700. lacus fecit, Fontes. 150. Castella. 130. Signa ærea. 300. aut marmorea imposuit, Columnas è marmore. 400. Gratuita balnea. 170. dedit.

24 ℭ Darius Hystaspis filius insulam Samon & omnes ex ea

prouentus Sylosonti dedit ob acceptam ab eo vestē quandam magni precii.

25 ℭProculeius fratres suos Scipionem & Murenam impendiis bellorum ciuilium attritos & spoliatos, partito iuuit patrimonio. Vnde Hora. lib. 2. Car. Viuet extento Proculeius æuo Notus in fratres animi paterni. Illum aget penna metuente solui fama superstes.

26 ℭM. Scauri magnificentiam iam docuimus in capite de sumptuosis ædificiis. Flauius Vespasianus fecit templū pacis foro propinquum, Item amphitheatrum in media vrbe. Expleuit censum senatorium. Consulares inopes quingenis sestercis annuis sustentauit. Plurimas per totum orbem ciuitates terræ motu aut incendio afflictas in melius restituit. Primus e fisco græcis latinisq; Rhetoribus annua centena constituit. Præstantes poëtas, & artifices coēmit. Colossi refectorem magna mercede donauit. Cuidā sumptum increpanti respondit, Sineret se plebeculam pascere pane. Dedit Apollinari tragœdo. 400. sestercia. Tarpeio Diodoroq; citharœdis ducenta. Apophoreta dabat viris in Saturnalibus, & fœminis calendis Martiis.

27 ℭPlynius orator Historici nepos. Quintiliano Rhetori dedit abunde pecuniæ, qua nubilem dotaret filiā. Quod ad ipsum scribens edocet his verbis. Et tanq̄ parens alter puellæ nunc confero. 50. milia nummum. Alexander Taxilæ regi mille talenta contulit, vasa item conuiuialia ex auro & argento plurima. Item vestes persicas & equos. 30. suis insignibus ornatos. Idem Porum hostem ægrum curauit, & in amicorum numerum recepit, & ampliore donauit regno, quàm prius tenuisset. Bis Persarum ciuitatem ingressus, toties mulieribus erogauit nummos, prægnantibusq; munus duplicari iussit.

28 ℭSolebat Africanus Scipio non prius è foro discedere, q̄ vnum aliquem ex his quibus congrederetur, beneuolum sibi & amicum efficeret. Et quāuis eius potestate victa fuisset Carthago, moriens tamen argenti libras. 33. auri duas duntaxat reliquit, tanta in omnes extiterat munificentia.

29 ℭNerua impe. ad sustentandam ciuiũ vitã decies, & quinquagies centena milia nũmum erogauit, & quosdã senatorii ordinis delegit, q agros emerẽt, eosq; egenis partirent. Vñ inops pecuniæ factus, vestes, vasa & vniuersam suppellectilem auctiõi subiecit, agrosq; & domos vẽdidit. Autor Dion Cassius. Quicquid antea pœnæ nomine tributis accesserat, indulsit. Afflictas ciuitates releuauit. Puelas & pueros natos parentibus egestosis sumptu publico pêr singulas vrbes Italiæ foueri iussit. Testis Aurelius Victor.

30 ℭAdrianus nulli iniuste pecunias abstulit: Multa publice & priuatim multis elargitus est. Alios auxit pecunia, quosdam honoribus & dignitate. Autor Dion Cassius.

31 ℭFuit in Tito Vespasiano liberalitas adeo magnifica, vt die quadam vesperi recordatus nihil se cuiquam præstitisse, dixerit. Amici perdidimus diem. Monentibus domesticis quod plura polliceretur quam præstare posset, respondit non oportere quemquam a sermone principis tristem discedere. Non solum nihil negauit petentibus, at etiam hortatus est vltro, vt quæ vellent peterent. Plebem quandoq; admittebat in thermas, quibus lauabatur. Ciuitates incendio Vesevi in Campania dirutas reparauit. Afflictis morbo nullam non adhibuit opem & medelam, inquisito omni sacrificiorum, remediorumq; genere.

Vespasiani vs: pomũ.
Vespasiani vs: pomũ.

32 ℭIulianus imp. aras multo victimarum sanguine profundebat & tauros quandoq; immolabat centenos, & innumeros varii pecoris greges.

ℭGallenus imp. Valeriani filius nihil vnquam cuiquam petenti denegauit. Alexius Comnenus orphanotropheiũ erexit, in quo puellas & pueros parentibus orbatos sua pecunia refouebat. Fecit & Museum, in quo alios iubebat erudiri. pecunia ex regio vectigali data,

Alexius Com.

34 ℭAntonius pius (qui successit Adriano) magnam sui thesauri partem amicis & militibus impartiuit. Eutropio teste. Traianus vrbes trans Rhenum in Germania reparauit. Nihil iniustum ad augendum fiscum egit, Publice & priuate

Traianus.

omnes sibi familiares muneribus cumulabat & honoribus Multas immunitates ciuitatibus tribuit.

35 ℭ Theodericus qui mortuo Odoacre Serulo imper. totius Italiæ adeptus est ditionem, Romanis singulis annis dedit viginti milia modiorum tritici. Autor Paulus diaconus.

36 ℭ Caligula imp. absoluit templũ Augusti, & theatrũ Pompeii. Inchoauit aquæ ductum & amphiteatrum Syracusis. Colapsa vetustate mœnia & deorum ædes refecit.

Claud. C. 37 ℭ Caligulæ successor Cæsar Claudius perfecit aquæ ductũ ab ipso Caligula inceptum. Riuum Anienis lapideo opere in vrbem perduxit, diuisitq́ in plurimos lacus. Per tria passuum milia montem effodit & excidit ad emittendũ Fucinum lacũ. Quod opus ægre absoluit post vndecim annos, q̃uis triginta hominum milia sine intermissione operantia adhibuisset. Congiaria populo sæpissime dedit.

38 ℭ Domitianus congiariũ populo nũmorũ. 300. ter dedit, & inter spectacula muneris largissimum epulũ. Septimōtiali sacrorũ die senatui, & equitibus panaria & sportellas cũ obsonio distribuit. Sparsit & dona missilia in populũ. Multa opera incendio absumpta restituit, vt capitolium. Excitauit ædem in Capitolio custodi Ioui, & forum.

39 ℭ Marcus Aurelius vocatus à matre ad diuidendũ cũ sorore patrimonium, vniuersum sorori cōcessit. Agesilaus delata ad se Agidis bona, inter cognatos inopia pressos diuisit. *Agesilaus.*

40 ℭ Probus Augustus in plurimis victoriis nihil præter tela & arma sibi retinuit. Cætera militibus concessit libere. Aurelianus tunicas viritim per populum dedit. Item frumentum & oleum cum vino. *Aurelianus.*

41 ℭ M. Antonius Triumuiri filius numorũ magnitudine Philotā quendā adeo terruit, vt ille capere reformidaret. Pomponius Atticus fugientem è patria Ciceronẽ sesterciis. 240. milibus donauit. Cedenti Italia Bruto sestercia centum milia muneri misit. Tam multa in P. Voluminum contulit, vt plura proficisci à parente non potuerint. Idem publicam Atheniensium inopiam suis opibus subleuauit. *Pomponius Atticus.*

42 ℭ Tanta fuit L. Luculli in oẽs, eruditos præcipue liberali-

tas,& beniuolentia, vt domus eius Græcorum Romam venientium portus diceretur.

¶Alfonsus rex populorum aut regũ oratoribus publico aut priuato nomine ad se venientibus ædes iubebat exornari. Et gratuitas epularũ delicias ministrari, nec vnquam abire permittebat indonatos. Alexander magnus cuidam Perillo. 50. talenta numerari iussit ad dotẽ pauperculæ filiæ, quum ille decem non amplius talenta postularet.

43 ¶Vrsus comes Nolanus singulis annis, quibus nolæ præfuit, auri & argenti vim non paruam contulit ad dotẽ pauperculárum virginum. Vide liberalitatem multorũ in eruditos in historia de precio literarum. Suppetunt mihi alia de liberalibus,& magnificis viris infinita pene exempla, quæ ex industria missa facio, ꝙ non ignore ex nimia quandoq; abundantia fastidium prouenire, quodq; (vt inquit Horatius) Omne superuacuũ pleno de pectore manet. Qui alia id genus desiderabit exempla, videat Val. Max. Sabellicũ & Fulgosum.

¶Prodigi.

1	Formianus		Lucullus
2	M. Tigellius	15	Apicius
3	Filius Aesopi	16	Cleopatra
4	Bassa	17	Vitellius
5	Cinna	18	Licinius Crassus
6	Albidius	19	L. Neratius
7	M. Liuius	20	Callias
8	T. Annius milo		Phocus
	Rhemnius Palemon	21	Alphonsus
9	Nero		Alexander
10	Agomencelus	22	Belflorius
11	Poppea	23	Cleopes
12	Caligula	24	Curio
13	Demetrius		Galenus imp.
	Agrigentini	25	Petrus cardinalis
14	Græci		Cæsar
	Bathylli	26	Galeatius

CAtullus Formianum quendam incessit vt decoctorem, & ære alieno oppressum, vbi ait. Ista turpiculo puella naso Decoctoris amica Formiani.

2 ℂ M. Tigellius Hermogenes fuit adeo prodigus, vt tibicines, histriones, Parasyti, gnatones, mimi, epulones, balatrones, mendici, vnguentarii, caupones reliquiq; ociosæ & perditæ vitæ homines mortem eius multis lachrymis defleuerint, Hora. libro primo. Ser. Ambubaiarum collegia, Pharmacopolæ, Mēdici, mimi, balatrones, hoc genus omne Mœstum ac sollicitum est cantoris morte Tigelli, Quippe benignus erat.

3 ℂ Filius Aesopi tragœdi tanta fuit prodigentia, vt vniones aceto liquefactos cœnis apponeret. Horatius libro secundo. Ser. Filius Aesopi detractam ex aure Metellæ Scilicet vt decies solidum exsorberet, aceto Diluit insignem baccam.

Bassa. 4 ℂ Martialis libro primo. notat Bassam fœminam, q̃ excrementa corporis aureo exciperet vase, vbi ait. Ventris onus misero (nec te pudet) excipis auro, Bassa bibis vitro, carius ergo cacas.

Cinna. 5 ℂ Idem Martia. lib. 9. Cinnæ cuiusdam luxum ita arguit. Nam tu dum metuis, ne quid post fata relinquas. Hausisti patrias luxuriosus opes.

6 ℂ Albidius fuit adolescens perditissimæ vitæ, qui decocto vniuerso patrimonio vnas (quæ supererant) ædes, rerum desperatione incendio dedit. Quod videns Cato. Hic inquit Proteruiam facit. Prouerbium.

7 ℂ M. Liuius quum omnia per luxum dilapidasset, stultitię suæ per iocum illudebat dicens, se nihil cuiquam reliquisse præter cœlum & cœnum. Itaq; quũ pecunia egeret, multa per scelus commisit.

8 ℂ T. Annium Milonem sestercia. 700. milia æris alieni debuisse inter prodigia animi humani ducit Plyni. libro. 36.

Rhemnius. Rhemnius Palemon grammaticus luxuriæ ita indulsit, vt sæpius in die lauaretur, nec sufficeret sumptibus, quãuis ex schola quadragena annua caperet, & non multo minus

ex re familiari.

9 ¶ Plynius scribit felicem Arabiam non tantum Cynnami, Casiæ, aliorumq; odorum annuo fœtu parere, quantum Nero princeps nouissimo pompæ suæ die cõcremauit, Idẽ sordidos vocabat & parcos, quibus ratio impensarum constaret. Eos vero lautos ac magnificos laudabat, qui abuterentur, & perderent. Mirabatur auunculum Caium Caligulam, q ingentes à Tyberio relictas opes in breui spacio prodegisset. In Tyridatem regem Armeniæ octingenta nummum milia diurna erogauit, Abeunti super sestercium millies contulit. Menecratem citharœdum & Spiculum mirmillonem triumphalium virorum patrimoniis ædibusq; donauit. Cercopithecum panerotem fœneratorem prope regio extulit funere. Nullam vestem bis induit. Quadragenis in punctum sestercíis aleam lusit. Piscatus est reti aurato, purpura, & cocco funibus nexis. Nunquam carrucis minus mille iter fecit, Mulos argenteis crepidabat soleis & canusina operiebat lana Theatrum auro totũ operuit in honorem ipsius Tyridatis. Idem cubicula viatoria vnionibus consternebat. Annis. 14. quibus, imperio præfuit, bis & vicies milies donatiõibus effudit, idest quingenties & quinquagies centena milia aureorum.

10 ¶ Agomencelus Alexandri magni pręfectus aureis clauis suffigebat crepidas.

11 ¶ Antonius Sopus in contumeliam naturæ, vilitatem auro fecit.

¶ Poppea Neronis vxor iumentis suis soleas ex auro induebat.

12 ¶ C. Caligula opes immensas à Tyberio congestas ac vicies septies milies sestercium intra annnm absumpsit. Idem Liburnicarum nauium gemmatis puppibus vtebatur, & diuersicoloribus velis in qbus thermas, porticus, & triclinia statuit magna laxitate, dispositis etiã pomiferis arbusculis.

13 ¶ Demetrius Antigoni & Stratonices filius. 250. talẽta scortis dari iussit. Autore Plutarcho. Tantus fuit Agrigẽtinorũ in omni re luxus, vt Plato diceret eos ædificare, ac si victu-

Nero princeps

C. Caligula.

Agrigentini.

ri perpetuo forent, ita demum conuiuari, velut semper mo rituri. Vtebantur lechytis & xistris argenteis. Habebant & lecticas totas ex ebore.

14 ℭ Græci adeo sibi indulserunt, vt mixtum vnguento vinũ
(quod dicebatur Mirites) largius haurirent. Batylli populi
vnguentis madent, Autore Plynio, vt Cyprii, Cyziceni, Co
rinthii, & Parthi. De Luculli prodigo luxu iam diximus
in diuitibus.

ℭ Omnium fere luxum & prodigentiam nepotinis hellua
15 tionibus superauit Apicius, de quo Mar. lib. 5. Dederas Api
ci bis trecenties ventri, Sed adhuc supererat centies tibi la-
xum. Hoc tu grauatus, ne sitim & famem ferres. Summa ve
nenum potione duxisti, Quod sic interpretatur Budæus.
Apici sexcenties sestercium idest quindecies centena aureo
rum coronatorũ milia inexplebili illa ingluuie helluatus,
quum posses adhuc. 250. milibus (quod centies laxum ap-
pellat) vitam lauto & eleganti victu producere, tamen ve-
nenum miser hausisti, ne patrimonio tãto superesses, quod
iamiam te deserturum videbatur.

ℭ Cleopatra vltima Aegypti regina cœnam parauit Anto
16 nio, in qua centies sestercium, idest ducenta & quinquagin
ta milia aureorum vno ferculo secundę mensæ consumpta
sunt. Vnde Sidonius Cleopatricas dapes vocat.

ℭ Singuli Vitellii apparatus non minus quadringentis mi
17 libus constituerunt. In cœna eidem à fratre data duo milia
lectissimorum piscium septem auium apposita traduntur.
Idem Vitellius in suo principatu ducentis sesterciis condi-
dit patinam, cui faciendæ fornax in campis ædificata erat.
Habuit autem in ea Patina scarorum iecinora, Phasiano-
rum & pauonum cerebella, linguas Phœnicopterum, mu-
renarum lactes, à Carpathia vsq; fretoq; Hispaniæ petita-
rum Autor Suetonius.

ℭ Licinius Crassus quum omnia decoxisset, occurrentium
18 tamen cachinnis vocabatur diues, his verbis. Qui in Par-
thos militauit non fuit appellatus diues primus, sed hic. He
liogabalus inuitatis ad prandium summis viris, croco men

sam sternebat, dicens se fœnum pro eorum dignitate exhibere. Idem triclinia, lectos, & porticus, omni florum genere strauit, liliis, violis, hyacinthis, & Narcissis, quos flores pedibus conculcabat. Naues preciosis mercibus onustas mergi in portum iussit, magni animi id esse dicens, Aureo vtebatur vase ad corporis excrementa. Gemmas ab optimis sculptas artificibus in calceamentis ferebat, quæ nunquam iterabat. Preciosas vestes sæpe conscindit. Minxit etiam in Myrthinis, & onychinis vasis. Omnibus meretricibus sine effectu libidinis multos quandoq; dedit aureos num—os.

19 ¶ L. Neratius homo egregie ĩprobus Autore Gellio, quũ pro delectamento haberet os hominis liberi manus suæ palma verberare, seruum comitem habebat crumenã plenã assium portitãtẽ, Et quencũq; depalmauerat, numerari statim secundũ duodecim tabulas. 25. asses eidem iubebat.

20 ¶ Callias fuit quidam, qui consectandis meretricibus vniuersum dilapidauit patrimonium. Hinc per iocum dicebatur à scortis deplumatus.

¶ Phocus Phocionis filius quum paternas opes prodigo luxu dilapidasset, Athenienſibus vsq; adeo factus est odiosus, vt occurrentes omnes difamatorem sui generis illum nuncuparent.

21 ¶ Alphonsus rex Neapolitanorum quum multa per luxũ prodegisset, conflatoq; ingenti ære alieno iam non habe-ret, vnde creditoribus satisfaceret, dolore & ira permotus plærosq; suis spoliauit bonis. Alexander Macedo Promachum bibacissimum hominem victorẽ in vini certamine, aurea corona donauit.

22 ¶ Belflorius siculus homo priuatus domũ inchoauit tanto sumptu, vt fundamentis modice adhuc ab humo extantibus pecunia sit exhaustus, quam tamen multis annis improbo labore sibi comparauerat.

23 ¶ Iam diximus Cleopem Aegypti regũm sumptu Pyramidis eo redactum inopiæ, vt coactus sit filiam exponere venalem ad meretricium quæstum.

24 ℭC.Curio tribunuſplebis ſexcenta ęris alieni ſeſtertia debuiſſe fertur. Autor Val.max. Gælenus imp. Valeriani filius gemmatas ferebat caligas exemplo Caligulæ, qui inde traxit nomen.

25 ℭPetrus preſbyter cardinalis ſedente in pontificatu Sixto duobus annis trecenta aureorum milia luxu prodegit & vanitatibus.

26 ℭCæſar Alexandri pontificis filius quotidianis epulis ducentos aureos dicauit. Paraſytis veſtes duorum milium donauit. Exercitum octo milium hominū viuente patre ſemper aluit.

27 ℭGaleatius filius Ioannis Galeatii primi inſubrium ducis in filiæ nuptiis (quibus interfuit Petrarcha) ad centum milia nummum erogaſſe fertur.

ℭGuloſi, edaces, & vinolenti.

1 Apitius
2 Ariſtoxenus
3 Sanctra
Vitellius
Aeſopus
Ariſtippus
4 Clodius
5 Domitius Afer
Q. Hortentius
6 Maximinus
Theodorus
7 Aſtydamas
8 Cambles
Vedius
9 Abron
Caligula
10 Hercules
Vlyſſes
Theagenes
Aglais
Theſſali

Philoxenus
Gnato
11 Pityreus
Cleonymus
Piſander
Charippus
Mithridates
Eriſicton
Alcman
12 Heraclides
13 Gallonius
14 Heterognatus
15 Phago
16 Galba
17 Gnoſippus
18 Nero
19 Andebuntus
20 Demetrius
Heliogabalus
Gathis
21 Ariſtoteles

Lepreas

Lepreas
Syri
Asiatici
Prusias
22 Elpeno
23 Eurycion
24 Anacreon
25 Hileus
26 Cato
27 Homerus
Ennius
Diotimus
Xenarchus
28 Fescennia
29 Myrtale
30 Panaretus
Philostratus
31 Polyphemus
Laufella
Alexander
Archesilaus
32 Cleomenes
Scythæ
Traces
Chrestus
33 Nouelius
L.Piso
34 Alcibiades
35 Cicero iunior
Bonsus
36
37 Cambyses
38 Lacydes
39 Armitus
Cianippus
40 M.Varro
41 M.Antonius
Parthi
42 Promachus
43 Xenocrates
Dionysius
Syracusani
44 Conna
Tyberius Nero
45 Claudius Cæsar
46 Nileus
47 Bitias
Antiochus
48 Darius
49 Alceus
Aristophanes
Cratinus
Timocreon
50 Lacedæmonii
Bizantii
Bela secundus
51 Nicolaus.5.
52 Olofernes
Bœotii

1 MApitius nepotum omnium fuit altissimus gurges, vt iam diximus. Is quũ audiuisset grandes caricas nasci in Lybia, nauigauit illuc, Quod demum quũ falsum deprehendisset Lybiam eiusq; habitatores diris imprecationibus deuouit. Hic omnium primus iudicauit linguam phœnicopteri esse optimi saporis. De Apitio Mart.

libro secundo ipse quoq; ad cęnam gaudebat Apitius ire; Quū cœnaret, erat tristitior ille, domi. Hic & cōgiaria principii & ingēs capitolii vectigal comessationibus hausit.

ℭ Aristoxenus Cyrenæus adeo gullæ studiosus extitit, vt hortenses lactucas vespere mulso irrigaret, quo luxuriosius crescerent, & saporis essent delicatioris.

ℭ Sanctra nomen est gulosi, de quo Martialis lib. 7. scribit. Nihil est miserius, nec gulosius Sanctra. Vitellius epulas trifariam aut quadrifariam partiebatur, In ientacula, prandia cœnas & commessationes, solus omnibus sufficiens vomitandi consuetudine, Suetonius testis est eum fuisse nō profundæ modo, sed intempestiuæ, & adeo sordidæ gulæ, vt carnes holocaustorum non peractis sacrificiis ante aras absumeret. De eo Sidonius sic meminit. Hinc turpis, qđ pulcher, Otho post quina vitelli Milia famosi ventris damnata barathro. Idē Mihi fœda Vitelli intulit ingluuies vētrē. Iá locuti sumus de luxu Aesopi, qui Tragœdi fuit filius.

ℭ Aristippus Cyrenæus summum bonum locabat in voluptate. Idem principes solebat comitari, vt parasytus & amicus mensę propterea Diogenes canē regiū eū appellabat.

ℭ Clodius Albinus tam profunda fuit ventris ingluuiæ, vt quingentas ficus, centum campana persica, mellones ostienses decem, vuarum labicanarum pondo viginti, ficedulas: 100. ostrea. 40. vna deuoraret cœna.

ℭ Domitium Afrum Eusebius prodit cibi præter modū
5 accepti superfluitate redūdantem in cœna periisse. Q. Hortensius orator studio gulæ primus omnium Romanorum pauonem apposuit mensis.

ℭ Maximinus iunior bibebat vini amphoram. Carnis li-
6 bras vndecim comedebat. Theodorus scribit Milonem crotoniatam carnium minas. 20. deglutisse, & panis totidem. Vini choas persiccasse tres. Idem in Olympia quadrimum solus absumpsit taurum, quem per stadium recento anhelitu portauerat suis humeris.

ℭ Astydamas Milesius à Persa Ariobarzane vocatus ad cō-
7 uiuium, solus deuorauit, quicquid conuiuis omnibus fue-

rat præparatum.

8 ℭCambles rex lydorum eo voracitatis euectus est. ut noćte quadam vxorem absumpserit. Vedius Pollio seruos coniiciebat in piscinas vt pisces ipsi humano cruore pasti delicatiores essent.

9 ℭAbronis luxus & deliciæ trito vulgariq; adagio locum fecerunt.

ℭCaligula maximam partem thesauri à tiberio relicti cœnis,& comessationibus cum lenonibus,& scortis deuorauit.

10 ℭHerculem,& vlyssem Polyphagiæ & edacitatis nota famosos fuisse scribit Cælius. Theagenes Athleta taurum vorabat solus.

ℭAglais tibicina Megaclis filia decem carnium minas,& quatuor panum chœnicas absumebat. Hauriebat & choã vini. Thessalis inusta est voracitatis nota, vt etiam Pharsalis. Mnesimachus apud Cæliũ Pharsalorum venit, aliquis vt mensas voret ipsas. Philoxenum Eryxidis & Gnatonẽ Siculum inter gulæ proceres & cupediuoros posuit antiquitas, quod conuiuiis adhibiti sese in paropsides emungerent vt abstinentibus cæteris largius soli fruerentur. Aiũt & Philoxenum ipsum optasse sibi collum gruis, quo maiorem in bibendo perciperet voluptatem. Hoc tamen nonnulli tribuunt Melanthio. vt apud Cælium Clearcus. Philoxenus Dithyrambicus polypum edit duum cubitorum.

11 ℭInter Polyphagos,& edaces etiam numerãtur Pityreus Phryx, Cleonimus, Pisander, Charippus, Mithridates rex ponti, & Erisićton, qui sua ipse membra corrosit, Alcman poëta suis verbis sese pamphagum nominauit, Ferũt Mithridatem illis certa constituisse præmia, qui plures cibos ventri destinassent, aut maiore se ingurgitassent vino, vt sui similes haberet. Idem omnes sui temporis mortales haustu vini longe excessit.

12 ℭHeraclides pyćtes infiniti prope cibi potusq; fuit capax: Nec parem reperit in bibendo. Alios ad ientaculum inuitabat, alios ad prandium, quosdã ad cenã, quibus oĩbus fine

interstitio sufficiebat solus.

13 ¶ Pub. Gallonius homo fuit postremæ gulæ iu cupediis assidue versatus, vnde à Lælio gurges dictus est. Hunc præconẽ fuisse scribit Horatius. Cuius mensam acipCnsere magno infamẽ notat Lucilius his verbis. Lælius præclare & recte Sophos, illeq; vere, O Publi gurges Galloni, es homo miser inquit, Cœnasti in vita nunquam bene, quũ omnia in isto Consumis squilla, atq; acipensere cum decumano. Tertulianus Curii aleam. Apicii gulam, Gallonii sumptum, & Antonii ebrietatem incessit.

14 ¶ Heterognathus ob voracitatem vtraq; mandibula alternatim commandebat.

15 ¶ Phago fuit quispiam adeo gulosus, vt adhibitus mensæ Aureliani, aprum integrum, centum panes, veruecem & porcellum vno die comederit, biberitq; Orcam vini Autor Flauuius vopiscus.

16 ¶ Erat Galba imp. cibi plurimi quem hiberno tempore capiebat ante lucem. Inter cœnam vero usq; eo abundanti, vt congestas per manus reliquias, circunferri iuberet, spargisq; ad pedes stantibus.

17 ¶ Gnosippus hac voracitatis infamia adeo laborauit, vt Athenienses liberis suis interdixerint ne cũ eo vescerent.

18 ¶ Ferunt Neronem quandoq; a meridie ad mediam noctẽ vsq; epulas protrahere consuesse ad inexplebilem ventris ingluuiem. Cœnitabat inter scortorum, ambubaiarumq; ministeria.

19 ¶ Andebuntus rex Anglorum conuiuio quodam tantum cibi deglutiuit & vini, vt eo suffocatus repente animam effiauerit.

20 ¶ Demetrius Phalereus ducenta quotannis talenta absumebat in luxu & nepotationibus. Heliogabalus nunquam minus centum sestercÿs epulatus est. Gathis regina Siriæ edicto cauit, ne quis piscem comederet, quin ipsa adesset.

21 ¶ Aristoteles philosophus ab initio obsophagus & decoctor fuit.

¶ Hercules cum Leprea rege de gula contendit, uicitq;

Heliogabalus. Gathis. Leprea. Nicolaus Leonicus l. 1 de varia Historia cap. 3 ait Herculẽ a Lepreo superatũ fuisse, et ita a Ravi. dissentit.

tauro toto paulatim deuorato. Syri populi & Asiatici continuo erát in cōuiuiis, balneis, & vnguētis. Prusias rex Bithyniæ popinas semper adamabat. Nunc de vinolentis dicendum. Syri. Asiatici. Vinolenti.

22 ¶Elpenor vino largius hausto impos animi factus scalarū lapsu exanimatus est. Oui. li. 14. Eurilochum'q; simul, nimiiq; Elpenora vini Idē. in Ibin. Ne ve gradus adeas Elpenore tutiꝰ altos, Vim'q; feras vini, quo tullit ille modo.

23 ¶Erycion fuit quispiam centaurus ebrietatis infamia notatus. Ouid. li. 1. de arte. Occidit Eurycion stulte data vina bibendo. Propertius. lib. 2. Tu quoq; o Euriciō vino centaure peristi. Nec non Ismario tu Polypheme mero.

24 ¶Anacreon Teius poëta arguitur vt deditus vino, cui quū liberalius indulgeret, vuæ acino suffocatus dicitur. Ouid. libro. 3. de arte Si quoq; vinosi Teia musa senis. Anacreontis mo

25 ¶Hilæus centaurus deditus fuit ebrietati. Horatius libr. 2. Car. Nec sæuos Lapithas & nimium mero Hilæum. Virgi. Et magno Hilæum cratere minantem.

26 ¶Cato minor (qui proauum habuit Catonem maiorem) quamuis omni virtute esset cumulatissimus, interdum tamen cum amicis dabat operam compotationibus tota nocte ad auroram. Horat lib. 3. car, Narratur & prisci Catonis sępe mero caluisse virtus. Hoc ebrietatis vicium pręcipue illi obiecit Cęsar duobus libris, quos vocauit Anticatones. Anticatones.

27 ¶Homerum vilonetum fuisse arguit Horatius lib. 1. Epist. dicens. Laudibus arguitur vini, vinosus Homerus

¶Ennius poëta nunquam accingebat se scribendis carminibus, nisi multo madidus vino, Idem Horatius. Ennius ipse pater nunquam nisi potus ad arma Prosiluit dicenda. Diotimus Atheniensis in fundibulo ori admoto incessanter vinum hauriebat. Xenarchus Rhodius ex bibacitate metretes cognominatus est. Diotimus. Xenarchus.

28 ¶Fescenniam Martialis, lib. 1. arguit vt vinolentam dicens. Ne grauis hesterno fragres fescennia vino, Pastillos Cosmi luxuriosa voras.

¶Myrtale vinolenta mulier vino commiscebat folia lauri,

hē vinum oleret Martia.lib.3.Fœtere multo Myrtale solet vino.Sed fallat vt nos,folia deuorat lauri.

30 ¶ Idem lib.6.arguit Panaretum potorem,quod solus amplissimam vini lagenam exsiccasset.Philostratus quū esset in balneis Sinuessanis, tantum vini potauit,vt ebrius factus scalarum lapsu,pene excinctus sit. Mart.lib.11. A Sinuessanis conuiua Philostratus vndis Conductum repetēs nocte iubente larem.Pene imitatus obit sæuis Elpęnora fatis,Præceps per longos dum ruit vsq; gradus.

31 ¶ Polyphemus Cyclops hausto largius vino dum in somnum concidisset,ab Vlysse excæcatus est.

¶ Laufellam Iuuenalis vt temulentam incessit.Videns Androcydes Alexandrum procliuem in pocula, intemperantiam eius his verbis cohibebat, vinum potaturus rex memento te bibere terræ sanguinem. Nam sicut venenum est homini cicuta,sic & vinum.Quibus præceptis si ille obtemperasset,amicos in temulentia non interemisset,vt fecit. Idem Alexander ex hac vinolentia biduum sæpe obdormiuit integrum.Hinc prouerbium natum,Alexandrum bibendo regem præcellis.Inter pocula amicos indignatione rapida ferro transuerberabat.

32 ¶ Archesilaus philosophus immodico vini haustu excessit.Cleomenes rex Spartanorum quum Scytarum vinolentiam imitari cuperet,in insaniam redactus est.Solent autē Scythæ & Thraces liberius compotare vsq; ad certamen temulentiæ.Vnde Horatius.Natis in vsum læticiæ scyphis Pugnare Thracum ęst.

33 ¶ Crestus Bizantius sophista hoc vicio quoq; laborauit, Nouelius Tricongius mediolanensis meruit cognomen à tribus vini congiis quos vno impetu hauriebat spectante miraculi causa Tyberio principe.Autor Plynius.

34 ¶ L.Piso maiorem noctis partem conuiuis & temulentiæ inpendebat,Biduo perpotationem continuauit apud Tiberium principem,

35 ¶ Famam apud Gręcos ex ebrietate meruit Alcibiades.Autore Ply.

¶Cicero iunior, M. Tulii filius binos congios simul hau riebat.

36 ¶Bibit Bonosus autore Flauio Vopisco, quantum hominũ nemo. De hoc Aurelianus dicebat. Non vt viuat natus est, sed vt bibat. Si quando legati barbarorum ad eum venissent, ipsis propinabat, vt eos inebriaret, & ab his per vinũ omnia cognosceret, & extorqueret veritatem, Quantumlibet bibisset, semper securus videbatur & sobrius, Praeterea tantum mingebat, quantum bibebat, sic vt eius vesica numquam grauaretur, Postea cum à Probo superatus laqueo vitam clausisset, emanauit iocus, amphoram pendere non hominem. locus i Bonosum.

37 ¶Cambyses quum per temulentiam quandoq; ratione excideret, Monitus à prexaspe domestico, vt tantam caueret infamiam, eius filium percitus furore iaculo confodit.

38 ¶Lacydes philosophus. ex nimia compotatione concidit in paralysim, quá mortuus est.

39 ¶Armitus & Cyanippus Syracusani potu nimio in ebrietatem lapsi, filias stupro cõtaminauerũt. Autor Plutarchus. Gyanippus.

40 ¶M. Varro apud Plyniũ testis est Mezentiũ regem Ethtuŕiae auxilium Rutulis contra latinos tulisse, mercede vini. Mezentius.

41 ¶M. Antonius librum edidit de sua ebrietate, quo patrocinari sibi voluit, vt ea probaret mala, quae per temulentiã orbi intulisset.

42 ¶Plynius ait tãto magis sitire Parthos, quãto plus biberit. Parthi.

43 ¶Promachus fuit homo bibacissimus, quem Alexander talenti corona donauit, quod in vini certamine euasisset victor. Testis Plutarchus. Xenocrates vini choam hausit, quum Dionysius praemium obtulisset ei, qui hoc faceret. Xenocrates.

¶Dionysius iunior vsq; ad oculorum vicium mancipatus est ebrietati, Aristoteles tradidit ebrietatem in Syracusanorum luxu diebus quandoq; nonaginta non fuisse interpellatam. Syracusani.

44 ¶Conna tibicen fuit vinosus, qui in conuiuiis coronatus potabat assidue, Tiberius Nero propter nimiam vini Tiberius Nero.

auiditatem in castris pro Tyberio Biberius, pro Claudio Caldius, pro Nerone Mero vocabatur. Idem cum Pomponio Flacco & L. Pisone noctem continuumq; biduũ epulando potandoq; consumpsit. Asellio Sabino sestertia ducenta donauit pro dialogo, in quo Boleti & ficedulæ & ostreæ, & turdi certamen induxerat.

45 ℭ Claudius Cæsar conuiuia celebrauit palam, tanta populi frequentia, vt plærumq; sexcenti simul discumberent. Cibi & vini fuit appetentissimus. Sedens in tribunali quum olfecisset nidorem prandii, quod in proxima Martis ęde parabatur à Saliis, deserto foro commeauit ad Salios ipsos, & vna discubuit. Nec vnquam à triclinio abscessit nisi distentus & madens.

46 ℭ Nisæus Syracusarum tyrannus vbi ab aruspicibus didicisset breui se periturum, quicquid superfuit vitæ comessationibus impendit, & ebrietati.

47 ℭ Apud Didonem Virgilianam Bitias sic hausit merum, vt eo se totum proluerit, Antiocus magnus dies totos dormire solebat ob vinolentiam. Pugnaturus in Rhodios, captus amore puellæ Chalcidensis, nuptias etiam ipso belli tempore celebrauit, & totam hyemen cum ea vino indulsit & veneri.

48 ℭ Darium vinolentum fuisse arguit inscriptio sepulchri eiusdem, quę talis erat. Potui & multum vini potare, & hoc probe ferre,

49 ℭ Alcæus, Aristophanes & cratinus quum ebrii forent, erant tamen ad scribendum carmen idonei. Timocreonti Rhodio propter cibi & vini auiditatem epitaphium sequens inditum est. Multa bibens, tum multa vorans, male deniq; dicens Multis, hic iaceo Timocreon Rhodius.

50 ℭ Lacedæmonii eundem calicem in conuiuiis circumagebant, vt sitim & vini auiditatem irritarent. Bizantios Menãder poëta notauit vt ebrios. Bela secundus Almi filius, Pãnoniæ rex, corruptissimæ fuit temulentiæ.

51 ℭ Nicolaus quintus Ponti, Max. nimio bibendi studio tenebatur. Exigebat enim diuersa vinorum genera, & quæ

magis ad palatum facerent, eligebat.

51 ¶ Olofernes ebrius ab vxore Iudith interfectus est. Boeotii ab atheniensibus vocabantur fatui, pingues, & rudes, propter inexplebilem edendi auiditatem.

¶ Abstemii.

Apollonius	Iacobus	Emericus
Dominicus	Anchimolus	Locrenses
Fulgentius	Moschus	

APollonius Tyanæus à vino & carnibus abstinebat. Beatus Dominicus decennio abstinuit vino. Fulgentius episcopus Ruspensis nulla vnquàm necessitate adduci potuit aut cogi, vt esitaret carnes, aut vinum biberet. Iacobus minor vinum aut siceram non bibit, Carnes nunquam manducauit, oleo nunquam vnctus est, nunquam vsus balneo, nunquam nouacula rasus. Anchimolus & Moschus sophistæ Elienses tota vita hydropotæ fuerunt, solisq; ficis desiderio ventris satisfecerunt. Emericus filius S. Stephani regis Pannoniæ, vinum tota vita non degustauit. Locrenses Zephærii vino vti capitale ducebant.

¶ Sobrii & temperantes.

Porus	Nicola⁹ Helueti⁹	Rogatianus
Masanissa	Columba	Epaminundas
Mithridates	Demetrius	Lycurgus
Viriatus	Socrates	Persæ
Augustus	Anacharsis	Gymnosophistæ
Lacedæmonii	Epictetus	Diogenes
Aegyptii	Venerius	Constantius
Plato	Zeno	Iul. Cęsar
Hieronymus	Telemachus	Pericles

POrus rex Indorum aqua & pane viuebat contentus. Masanissa rex Numydarum iam nonagenarius, semel tantum interdiu vescebatur, sine pulmento. Mithridates rex Ponti iam senex cibum capturus non accumbebat, verum stans vescebatur. Viriatus princeps Lusitaniæ vbi bellum aliquod mente conceperat, non prius accumbebat mensæ aut in lecto quiescebat, quàm propo-

Augustus. situm absoluisset. Fuit Augustus breuissimi cibi. Ad medias interdum epulas satiatis iam conuictoribus accedebat, primusq; surgebat mensa. Lacedæmonii nullam disciplinam abstinentia habuerunt potiorem. Pinguis & obæsi ventris adolescentes inedia macerabant. Aegyptia iuuentus Amasis edicto non prius cibum capiebat, quàm. 180. stadia percurrisset. Platonis frugales erant cœnæ. Propterea dicebat Timotheus bene cum his fore, quos Plato excepisset conuiuio. Delicatiores epulas & opipara spreuit conuiuia. Viuebat contentus oliuis acadecimis, pane item & aqua. Hieronymus annos fere. 90. durauit incredibili abstinentia. Hilarion modicis ficubus aridis & exiguo pane decrepitam fouit senectutem. Nicolaus quidam, inter Heluetios sine vllo penitus cibo multis annis durauit inter vastas solitudines incredibili sanctitatis fama. Columba virgo Perusina solis fructibus reprimebat famem. Demetrius Chidonius vir græcus, abstinentia singulari multos dies persistebat ieiunus. Socrates minimo viuebat sumptu. Vescebatur pane & lacte. Anacharsis apud Ciceronem. Mihi (inquit) pulpamentum fames, cubile solum, vestis Scytharum tegmen. Epicterum sunt qui putent deliciis & voluptati semper indulsisse, fuit tamen temperans. Venerius monachus herbis diu victitauit. Zeno duntaxat vescebatur, & palliũ prætenue ferebat. Aquam bibebat loco vini, vt discipulos suo exemplo ad temperantiam inuitaret. Hinc exiit prouerbium. Zenone temperantior. Telemachus Acarnensis victitabat fabis. Socrates tanta fuit temperantia, vt omnia fere vitæ suæ tẽpora valetudine inoffensa vixerit. Rogatianus senator semel tantum interdiu dabat operã cibo. Erat Epaminundas Thebanus obæsis & corpulentis adeo infestus, vt quendam aqualiculo portentoso, summouerit ab exercitu, quòd ad tegendum eius ventrem vix clypei tres sufficerent. Ipse vero victu fuit adeo parco & tenui, vt à vicino ad cœnam inuitatus, quum dapsilem & affluẽtem deliciis mensam reperisset, iratus recesserit dicens. Ego te opinabar rei diuinæ operam dare, non de contumelia cogita-

re. Lycurgus dicebat non esse vtendum maiore cibo, q̃ qui ad repellendam famẽ sufficeret amota crapula. Aegyptiorum sacerdotes præparci erant in victu vsq; ad stuporem: Carnibus, & vino abstinebant. Pane etiam raro vescebantur, ne onerarent stomachum. Oleum tantum in oleribus nouerant. Ouũ quoq; & lac vitabãt pro carnibus. Triduiq; inediam sustinebant. Persarum magi nihil in cibum prẹter farinam, & olera recipiebant. Indorũ Gymnosophistæ alebantur pomis aut farina. Diogenes nunq̃ pendebat de crastino, sed in præsentẽ modo horam sibi corrogabat cibũ. Constantium imperatorem Marcellinus scribit nunq̃ gustasse pomũ, nunq̃ nares in publico extersisse, nunq̃ spuisse. Idem superatus à Persis frusto panis à quadã vetula porrecto inediam reppulit. Iulium Cæsarem vini parcissimum fuisse nec inimici negauerunt. Vnde dicebat M. Cato vnũ ex omnibus Cæsarem ad euertendam remp. sobrium accessisse. Fuit & circa victum adeò indifferens, vt quondam ab hospite conditum oleum pro viridi appositum aspernantibus cæteris, solus largius acceperit, ne hospitem aut negligẽtiæ aut rusticitatis, videretur arguere. Pericles Atheniensis à cœnarum & cõuiuiorũ apparatibus abhorrebat adeo, vt nec apud amicos cœnaret.

Lycurgus. Aegyptij Sacerdotes. Persarum Magi. Indorum Gym. Diogenes. Constantinus. Iulius Cesar. Pericles.

¶ Alii homines temperatissimi, vitæq; austeræ ac solitariæ.

1 Helias
Paulus
2 Antonius
3 Hilarion
Onophrius
4 Hieronymus
5 Maria Magdalena
6 Maria Aegyptiaca
7 Amonius
Hospitius
8 Patroclus
9 Menas
Amos
10 Agatho
Andreas
Thadeus
Arnulphus
11 Alccippiades
Tora
12 Amata
Artebius
Amodeus
13 Basolus
Beniamin

14 Timotheus
Theremon
Carilephus
Cosmas
Symeon
15 Stephanus
Sara
Sisimius
16 Serapion
Zozimas
17 Pion
Helias
Moses
18 Pastor
Dorotheus
Elpidius
Hor
Gadanus
19 Episius
Augustinus
20 Vlfranius
Hugo
Dominicus
Iordanus
Adam
Abraham
Syluester
Egidius
Narcissus
21 Eucherius
Vrsacius
Celestinus
Ioan.Baptista
Maiorus
Dominianus
22 Diogenes
Euagrius
Ethbinus
Paulus simplex
Paulus abbas
Phyllorthonius
23 Syluia
Diocles
Capiton
Vacchoris
Vvencesłaus
24 Nicolaus Tollentinas
Nathanahel
Liberalis
Maxentius
Medericus
25 Marinus
Ricarius
Timon

1 HElias prope torrentem Carith vixit in solitudine pastus coruorum ministerio.

℄ Primus heremita Paulus annos.16.natus secessit in latebras nemorum,in quibus durauit annos.97.spelunca breui contentus, Esitabat fructus palmarum, bibebat aquam, palmacea tunica nudum contegebat corpus.Nullum in solitudine hominem videre voluit præter Antonium.Vsus est ministerio corui dimidiatum panem quotidie afferentis.

2 ¶ Antonius qui Paulum hunc tumulauit, vixit etiam in solitudine annos. 20. pane & aqua famem refocillans.

3 ¶ Hilarion in desertis Syriæ locis breuissimum habitauit tugurium iunco & caricibus contextum. Denos demum annos arctissima cellula, & sepulchro simillima vsus est.

¶ Onophrius adeo solitariæ vitæ fuit studiosus, vt annos 60. hominem non viderit. Vnde & ex illa solitudine agrestis adeo factus est, vt in superiore corporis parte barba totus & capillis integeretur, verenda foliis & arborum cortice adopertus. Vixit annos. 30 herbis & baccis syluestribus contentus. Eidem cœlitus quotidie dimidiatus panis afferebatur vt Paulo. Hunc quum reperisset Pafnutius, extimuit, satyrum esse suspicatus.

4 ¶ Conuentus hominum, & populi frequentiam Hieronymus habebat carceris loco, solitudinem vero pro paradiso. Vnde sacco vili amictus Syriæ latebras feris & scorpiõibus infestas numerosis prætulit ciuitatibus, humi cubans, herbisq; victitans & aqua.

5 ¶ Maria Magdalena 30. annos heremum incoluit cœlesti cibo refocillata. Nec interim hominem vidit, aut ab vllo visa est.

6 ¶ Maria Aegyptiaca heremi cultrix durauit etiam in solitudine incredibili vitæ abstinentia, vbi cubitali altitudine inter orandum sublimis à terra in vacuo pendere visa est.

7 ¶ Amonius tanta fuit abstinentia, vt nunquam nisi panẽ assum ederit, nunquam iratus, nunquam mentitus fuerit.

¶ Hospitius apud Nicensem vrbem antro se inclusit, perpetuo cilio carnem macerans, corpore ferreis cathenis ligato. Vescebatur pane. Tempore quadragesimæ solas herbarum radices esitabat. + Cilicio

8 ¶ Patroclus anachoreta vsq; adeo quandoq; ieiuniis corpus atterebat, vt diuturna inedia incideret in morbũ. Abstinebat vino, bibebat aquam melle perfusam. Cilicium ferebat acutissimum, & proximum corpori.

9 ¶ Menas inter Samnites natus solitudinem mire amabat, in qua nequid per ocium perperam faceret, apes curabat.

ℭ Amos Aegyptius pater fuit.150.monachorum, quos ore operto mensę iubebat accumbere, ne parce comedentium virtus appareret. Vxorem quam inuitus duxerat, nunquã attigit.

10 ℭ Agatho lapidem in ore triennio continuit, vt tacere disceret. Dicebat, tria esse necessaria ad dei cultum. Silẽtium orationem, mansuetudinem.

ℭ Andreas & Thadæus heremitæ durauerunt in solitudine annis.50.

ℭ Arnulphus Metẽsis episcopus relicto Lotharingiæ principatu, heremum ingressus est.
11 Alcippiades martyr omnem cibum auersabatur, aquam bibebat insperso sale, ne corpori esset perniciosa. Tora virgo nunquam vti voluit noua tunica, nunq̃ nouis calceamentis.

ℭ Amata vero limen cœnobii (quo se incluserat) annos
12 40. nunq̃ egressa est, Pane viuebat, & oleribus. Artebius præsul Pamphiliensis vitam solitariam in episcopatu non deseruit. Amodeus Hispanus vnica opertus tunica nudis ambulabat pedibus. Semel tantũ interdiu vescebatur contentus aqua & pane. Cauernam montis incolebat.

ℭ Basolus abbas in finibus Rhemorum heremiticam egit
13 vitam, habitauitq; speluncam mõtis annos.40.

ℭ Beniamin vixit in deserta solitudine annos.80.

ℭ Timotheus in Aegypto speluncam montis intrauit,
14 in qua durauit annis.30. nulli cognitus. Theremon abbas centenarius decessit in solitudine. Hic assiduis orationibus adeo incuruauit sibi humeros, vt in ætate decrepita repere magis videretur, quàm ambulare. Carilephus in deserta solitudine omnem mulierum aspectum refugit. Cosmas Græcus toto suæ solitudinis tempore ieiuniis semper dedit operam. Symeon apud Antiochiam annis quadraginta delituit in antro cuiusdam concauæ columnæ. Vescebatur aqua, pane, & radicibus herbarum, idq; semel tantum in hebdomada. Corpus vinculis & cathenis adeo constringebat, vt cicatrices ipsæ subter putrefierent. Quinetiam multis annis durauit in quodam puteo

aqua vacuo,in quem se demiserat volens. Femora eius putruerunt,aut ex pædore speluncarum quas habitauit, aut inedia nimis pertinaci.

15 ℭStephanus anachoreta solitarius mansit in heremo annis.60.

ℭSara mulier imperante Theodosio seniore durauit ad ripam cuiusdā fluminis annos.60. Sisinnius monachus discipulus Elpidii sepulchro se inclusit, in quo pane & aqua vixit contentus ad mortem vsque. Sisinnius.

16 ℭSerapion pater fuit decem milium monachorum, quos omnes tempore messis pretio conducebat vt sua opera iuuarent laborem pauperum. Viuebat ipse pane & aqua vnica veste contentus. Zozimas in regione Palestinæ.53. annos absoluit in heremo, contentus cibo tenuissimo. Mariam Aegyptiam ad bonam frugem reuocauit, & mortuam tumulauit. Zozimas.

17 ℭPion.30.annis solitariam egit vitam sub Hilarione. Comedēs deambulabat, ne quam in cibo voluptatem persentisceret. Sororem morbo laborantem clausis adiit oculis. Helias anachoreta fuit sub Antonio, mira sanctitate, qui vixit annis.126. Moses æthiops latro annis.75. durauit in solitudine. Cellula sua annis.7. nunquam egressus est. Helias. Moses Ethiops.

18 ℭPastor presbyter matrem ad se venientem clausa reppullit cella. Dorotheus Aegyptius sex tantum panis vncias cum paucis oleribus quotidie esitabat. Dicebat se nunquam dormiuisse aut comedisse ad saturitatem. Congestis lapidibus quotannis extruebat habitaculum ad excipiendos peregrinos. Mansit in spelunca annis.60 Elpidius Cappadox durauit in quodam antro annis.25. vbi bis tantum vescebatur in hebdomade. Hor, abbas tria præstitit admiratione digna, Nunq̄ mentitus est, nunquā citra necessitatem locutus, nemini vnquā maledixit. Gadanus apud Iordanem magna consenuit abstinentia, sub dio degens, & nullo opertus tecto. Dorotheus. Elpidius. Hor abbas. Gadanus.

19 ℭEpisius interrogatus à Ioanne anachoreta, quid tota vita egisset memorabile, Annis.40. inquit, nunquā sol vidit

me comedentem. Tum Ioannes, Nec me ait irascentem. Augustinus Afer quum in quadam spelunca degeret, offensus multitudine populi eo confluentis, remotiore antro se inclusit, vbi tugurium inter saxa sibi breuissimum fecit, vixitq; magna sanctitate.

20 ¶ Vlfranius archiepiscopatu Senonensi sponte se exuit, vt solitudini vacaret.

¶ Hugo abbas Carthusiẽsis annis.50. faciem mulieris non vidit. Dominicus Hispanus humi iacebat, Annis.10. abstinuit vino. Iordanes instituit silentium mensæ. Adam felix fuit in solitudine. Comitatus fœmina factus est infelicissimus. Abraham in solitariis tabernaculis & conuallibus deum meruit collocutorem. Syluester pontifex latuit in Soractis monte.

¶ Egydius Atheniensis solitudinis studio genus, patriam, & opes reliquit, blandientis ceruæ lacte in heremo nutritus. Narcissus Hierosolymorum episcopus multos annos in desertis locis egit.

21 ¶ Eucherus ordinis senatorii dignitate conspicuus speluncam dumis horridam & tutã nigro lacu habitauit in agro Lugdunensi.

¶ Vrsacius apud Niceam Bithyniæ solitarius egit. Celestinus relicto summo pontificatu ad solitariam vitam se contulit. Ioannes Baptista adhuc infans, relictis hominum turbis, ad heremum perrexit, vbi pelle cameli opertus, sanctitatem præstitit, qualem nemo post homines natos. Maiorus episcopatui cessit, vt in solitudine viueret. Dominianus abbas solitariam egit vitam in agro Lugdunensi.

22 ¶ Diogenes Antonii discipulus vixit, & mortuus est in solitudine.

¶ Euagrius presbyter annis.14. mansit in solitudine contentus pane & oleo, Si quando venereis titillaretur aculeis, demergebat se in puteum, vt aquæ frigiditas libidinis feruorem compesceret.

¶ Ethbinus honestissimis parentibus inter Britannos natus, tugurium sibi fecit in sylua, in quo ad finem vitæ durauit

rauit constantissime, Paulus simplex Antonii fuit discipulus, cuius mandato tacuit triennium nemini loquens. Paulus abbas pater fuit. 500. monachorum in Lybia, Nunquam vescebatur, quin prius. 300. orationes exsoluisset domino. Phyllorrhonius presbyter extruxit sibi cellam in solitudine, in qua fortissime conflixit aduersus voluptates & illecebras corporis. Nam annos, 18. catenis ferreis corpus macerauit, eoq; tempore abstinuit pane cocto. Anno. 32. nullo pomorum genere vsus est. Metu mortis per sex annos sepulchro se inclusit. Pauit pauperes & affectos morbo labore suarum manuum.

Paulus Simplex
Paulus Abbas
Phylorrhonius

23 ¶ Syluia virgo filia Ruffini præfecti Alexādriæ annos. 60. absoluit in solitudine, quo tempore nullam corporis partē lauit præter digitos. Non in lecto iacuit sed humi tantum. Diocles heremum quādam Thebaidis habitauit, ibiq; multos annos cella conclusus delituit. Capiton latro scelerum pœnitentia ad heremiticam vitam conuersus, antro latuit inclusus annis. 80. Vacchoris rex Aegypti relictis diuitiis humi iacuit. Vvenceslaus filius Vratislai regis Bohemorum per mediam brumam & medias niues discalceatus petebat templum, horasq; obibat canonicas.

Diocles.
Capiton.
Vacchoris.
Vuenceslaus.

24 ¶ Nicolaus Tollentinas abstinentissimus omnium sui temporis pane, & aqua semel tantum in die vescebatur, procul ab omni ocio & verborum vanitate. Nathanaël anachoreta studio Vitæ solitariæ inclusit se cella, qua annis. 37. nunquam egresus est. Liberalis confessor singulis diebus dominicis sacram sumebat eucharistiam, qua refocillatus, nihil fere aut parum cibi capiebat tota hebdomade. Maxentius abbas Pictauensis pane ordeaceo tantum & aqua vescebatur. Medericus Eduensis semel tantum in hebdomade cibum capiebat, & perpetuo cilicio carnem domabat.

Nathanael.
Liberalis.
Maxentius.
Medericus.

25 ¶ Marinus confessor annum integrum in spelunca delituit, nec faciem hominis vidit, Aqua erat illi potus, agrestes herbæ cibus.

¶ Richarius confessor panem comedebat ordeaceum, quē

aſpergebat cinere, ne præſeferret ſuauitatem. Aquam lachrymis ſuis tepefaciebat, eaq́ꝫ faciebat balnea quibꝰ abluebat leproſos, & ſe poſtremum. Timon Athenienſis congreſſus & ſocietatem hominum refugiebat. Autor Cicero in libello de amicitia.

Timon.

Cibi & panes diuerſi.

Artolaganum	Libum	Bucellatum
Bellaria	Lucania	Pulpa
Botulus	Venter faliſcus	Mattiya
Caryca	Perna	Laguncuﬁ
Coccentum	Merenda	Cariotides
Coliphium	Ozimum	Epidipnides
Conchis	Placenta	Muſtaceus
Epityrum	Popanum	Fertum
Minutal	Pulmentum	Panes diuerſi
Farreum	Pulpamentum	Placentæ variæ
Forbea	Sagina	Tragemata
Fritilla	Scribilita	Obſonium
Irceus	Sumanalia	Maza
Laganum	Tomacula	Pityria
Artocrea	Tucetum	Alii diuerſi

ARtolaganum genus eſt panis ſeu placentę ex ſimila in oleo coctæ. Ei infunditur modicum vini cum pipere vel adipe. Hic panis quondam habebatur in deliciis. Bellaria cibi dicuntur ſecundæ menſæ. Apponuntur ad irritandam gulam. Vocantur à græcis Tragemata & pemmata. Botulus ſeu Botellus genus farciminis ex ſuilla carne. Martialis libro vndecimo Botellos imitatur & boletos. Fiebat Botulus initio hyemis gratus quidem omnibus menſis, ſed maxime celebratus in Saturnalibus, Idem Martialis. Qui venit Botulus medio tibi tempore brumæ, Saturni ſeptem venerat ante dies Idem. Et pultem niueam premens Botellus. Carica genus eſt ficuum vel ficus ſicca.

Bellaria.
Botulus ſeu Botellus
Carica

Ouidius libro primo Fast. Quid vult fame sibi rugosaq; Ca- tyca dixi. Carycas antiqui vocabant esculentum lautum & variis conditum cupediis. Caryca enim genus erat cibi Lydii, multiiugis lauticiis, & sanguine confectum. Coccen- tum edulium erat ex melle & papauere. Coliphium genus panis. Plautus. Coliphia mihi ne incocta detis. Cõchis edu lium est ex faba, vel leguminis genus. Vocatur aliter Con- cha & Conchus. Iuue. Saty. 14. Alterius concham æstiui cũ patre lacerti. Signatam. Martialis, Si spumet rubra conchis tibi pallida testa, Lautorum cœnis sæpe negare potes. Epi- tyrum genus est edulii seu casei, Siculi. Est etiam Minutal genus edulii, quod Persius Minutum vocat. Fiebat Cęto marino pisce, liquamine, oleo, vino, porris & coriandro. Iuue. Saty. 14. Hesternum solitus medio seruare minutal Setembri. Vocatur autem Minutal quod minutatim con- cideretur & particulatim. Farreum genus est libi ex farre Ply. Nouæ nuptæ farreum prę̨ferrebant. Forbea erat qui- dam cibus, qui calidus absumebatur. Fritilla cibus erat ex pulte. Irceus genus erat farciminis. Laganum cibus est ex fa rina & aqua distentus in modum membranulæ. Condieba tur olim caseo, pipere, croco, cynnamomo. Artoclea fiebat ex pane & carne. Nam artos panis, creos caro dicitur. Per- sius Saty. sexta. Ve nisi comminues oleum, artocreasq; po- pello. Libum fiebat ex farre, melle & oleo. Ouid. Liba deo fiunt, succis quia dulcibus ille Gaudet, & a Baccho mella reperta ferunt. Lucanica genus farciminis, quod por cina carne fieri consueuit Martialis lib. 4. Et lucanica ven- tre cum falisco. Idem in Xeniis. Filia picenæ venio Lucani- ca porcæ Pultibus hinc niueis grata corona datur. Est & venter Faliscus genus farciminis inuentum à Faliscis popu lis. Statius lib. 4. Sylua. Non lucanica, non graues falisci. Per nam antiqui & Lardum & Petasonem sumebant ex porco Idem Statius. Non lardum graue, debilis ve perna. Meren da vocatur cibus postmeridianus. Calphur. Seræq; videbi tur hora merendæ. Ozimum edulium erat redolens, quod fiebat ex intestinis. Aliqui Ozimum vocant ab eiusdem no

FF ii

Placenta. Placentarii. Popanum. Pulmentum. minis herba cito in hortis crescente. Persius Saty. 4. Quum bene discincto cantauerat Ozima vernæ. Placenta libum farinaceum caseo & melle conditum, cuius pistores vocantur Placentarii. Martialis libro quarto Nec te liba iuuant, nec sectæ quadra placentæ. Horatius li. 1. Epist. Pane egeo iam mellitis potiore placentis. Popanum erat lata placenta, quam veteres offerebant diis. Iuue. Saty. 6. Scilicet & tenui popano corruptus Osyris. pulmentum capitur pro pulte aut cibo aliquo facto instar pultis. Plautus in pseud. Ego pulmento vtor magis vnctiusculo. Apul. Ollulam istam cũ natibus intorques, qua mellitum pulmentum apparas. Pulpamentum capitur pro cibo lautiore. Teren. in Eunucho. Tu te lepus es & pulpamentum quęris. Sagina vocatur cibus pinguefaciens & reddẽs obæsum corpus Hinc saginare verbum. Pontanus in Põpa lepidina. Ecce venit pingui multum saturata sagina. Scriblita erat cibus omnino placẽtæ similis præter quam quod sine melle coqueretur, & absumeretur adhuc calida. Varro in Menippea. Impone in scrupea Scribilitam. Martialis libro. 3. Circumlata diu mensis Scribilita secundis Vrebat nimio sæua colore manus. Sumanalia erant liba farinacea facta in modum rotæ. Thomacula edulia fiunt iecore porcino semicocto & minutatim conciso. per mixtis ouis crudis, caseo. liquamine, pipere. aniso & gingibere, teguntq́ꝫ tomento suillo. Iuue. Saty. x. Exta & candiduli diuina Tomacula porci. Tuceta vocantur cibi regii sapore præstantes. Apul. lib. 2. Meta. Abacum pascue vinulentum & quidem naribus iam mihi ariolabar Tucentum per quam sapidissimum. Idẽ lib. 9. At pudica vxor statim cœnas saliares comparat, uina præciosa defęcat, pulmẽta recentia tucetis temperat cœna largiter instructa persius. Pingues patinæ, tucetaq́ꝫ crassa. Bucelatum cibus erat militaris ita dictus, quod in bucellas & frusta confectus esset. Ammianus Frumentum ad vsus diuturnitatem excoctum. Bucellatum, vt vulgo apellant, humero imposuit libentium militum. Pulpa cibus est minutatim concisus. qui & minutal dicitur. Apuleius. Quæ suis dominis pa

Pulpamentum. Sagina. Saginare. Scriblita. Sumanalia. Thomacula. Tuceta. Bucelatum. Pulpa.

rabat iuscum fartim circũcisum,& pulpã frustatim consectã Mattya condimentũ est carniũ vnctũ,a verbo græco matto id est oblino.Hoc genus edulii excogitauerũt Macedones. Martia.lib.x.Diues & ex omni posita est instructa macello Cœna tibi,sed te mattya sola iuuant. Lagunculi & Gaioli cibi erãt deliciarii,in quibus signa & effigies Gai & lagonis puerulorũ repræsentabanť,vt nunc nostro tẽpore videmus placentas formari in rosas & lilia.Statius lib.1,Syl.Molles Gaioli,Laguncuʟiq;.Caryotides dicunť palmarum fructus qui delicatis olim mensis adhibebanť.Statius.Et mustaceus & latente palma Prægrandes Caryotides cadebãt.Nã Cariota species est palmæ.Martia.lib.8.Hoc liniť sputo Iani Caryota calendis.Idẽ lib.11.Et notas Caryotidas theatris. Mittebantur autẽ amicis inauratæ.Epidipnides appelantur dapes.quæ post dipnõ id est cœná apponuntur.Idẽ Marti. Hic seras epidipnidas parabit Hinc pistor farreas facit placẽtas.Mustaceus seu mustaceũ erat libum,quod fiebat ex farina siliginis musto conspersa Iune.Causa nec est,quare cœná & mustacea perdas.Fertum genus est libi sacris adhiberi solitũ.Flauius vopiscus Farratũ vocat.Persius. Attamẽ hic extis optimo vincere ferto.Intẽdit,iam crescit ager,iam crescit Oliua.Val.Flac.lib.3.Argon,Et opima cadauera nostro Linquite ait ferto.Artoptesia panis erat quẽ faciebant quirites,priusquam vsus pistorum esset Romæ.Varia panis genera ponuntur à Plynio lib.8.vt Artolagani à deliciis,Speustici à festinatione.Furnacei vel Artoptesii a coquendi rõne. Picentini,panes fiebant ex alicæ materia nouem diebus macerata,decimo ad speciem tacta,& subacta vuæ passæ succo Martia.Picentina Ceres niueo sic nectare crescit,Vt leuis accepta spongia turget aqua.Iam diximus laudatissimos panes in Scolo Bœotiæ vico factos fuisse.Secundarius seu secundus panis diciť plebeius.Horatius Pastus siliquis,& pane secũdo.Sueto de Augusto.Cibi minimi erat atq; vulgaris.Secundarium panem & pisciculos minutos,& caseũ bubulũ manu pressum,& ficos virides biferas maxime appetebat.Panes hi probãtur Iulio Polluci,Cribanitæ,Obe-

Mattya
Lagũculi
Gaioli.
Caryotides
Cariota.
Epidipnides
Dipnos.
Mustaceus
Fertum.
Artoptesia
Artolagani
Speustici.
Furnacei
Artoptesii
Picentini.
Secundarius
plebeius.
Placentarum species multae.

liæ, Collices. Collabi, Nasti, Amyli, Collyre, Zymetes, Siga
nitæ, Charisis, Canchridæ, Maza, Melictuti, Hyglea, Anthe
ma, Thridacinæ, Phystæ, Oemitta, Ephieras, Dandalis, Lo/
ledia, Conion, Iupe Placentarum species sunt Ames, Ame
tidais, Pyramus, Sextamius, Erichytus, Erithrya, Strecta, Co
tylyscus, Phthœdia, Crepi. Tragemata quæ Latini vocant
Bellaria, constabant ex Crocco. Faba, Chondro, Caseo Mel
le, Sisamide, Obsonium dicitur omnis cibus, qui per ignem
præparatur. Maza vocatur rigidus panis, qualis est quo
vtuntur nautæ. Plebecula Biscoctum vocat. Fuit tamen spe
cies præstantis edulii. Hinc adagium Græcis vsurpatum. Su
pra mazam, in eos qui defluerent deliciis. Fiebat ex farina,
oleo, aqua & lacte. Pityriæ panes sunt viliores vt furfurei.
Triticei appellantur Pyrini, Sitanii qui fiunt ex quadrime/
stri tritico. Calistei apud Aegyptios vocantur panes in acu/
tum formati. Orinda panis est factus ex orindio semine
æthiopico Orthostrates erat sacer panis. Nasti panes seu fa
cti fiebant ex melle, vuis passis, & aromate, quorum artifi/
ces vocabantur Nastocopi. Obeliæ offerebantur Dionysio
Pelani comes erant diis omnibus. Fiebant ex tenuissima fa/
rina. Erant & boues panes nuncupati, ꝙ cornua haberent
præfixa. Inferebantur Apollini, Dianę, Hecatę, & Lunę. My
stile vocabatur panis sorbitionis gratia excauatus, Collyra
minuti erant panes. Phacinus panis dicebatur à lente. Col/
labi à similitudine quadam Collaborum in cithara sunt. au
tem clauiculi, quibus circũnectuntur fides. Colix panis quē
subcinerìtium nonnulli interpretantur, Bucellam panis Plo
mon, Enthesin, & blomon vocant. Elaphus placenta fiebat
ex Sesamo & flore farinæ. Choria erant cibaria ex lacte &
melle, Alia placentarum genera numerantur à Cælio, vt ta
rentinum, Crassianum, Siculum Clusturm, Plicium, Gutta/
tum, Montianum ex vino & caseo. Erant & Tyrocoscimõ,
Coptoplacus, Pancarpia, Polton, Pyanion, Conos fiebat
ex vuis passis & amygdalis. Echinus & Escarites habeban/
tur inter placentas. Tiagones in Aetolia dicũtur panes deo
dicati. Arcam panariam Aristophanes Sypiam vocat. Instru

mentum subigende farinæ, idoneum, Mactram. Artopteï est officina coquendi panes. Tripodes & Magades vocantur mensarum fulcra. In castris mensas habebant quadratas quas Cibilas vocabant, domi vero rotundas. Monopodia dicuntur mensæ quæ vnico pede fulciuntur. Abacus mensa vascularia & vinaria. Antiquitus tres tantum adhibebantur conuiuæ ex numero gratiarum Deine nouem ex numero musarum. Cyrus conuiuas sinistro lateri admouebat, vt cordi propinquiores & chariores. Antiquitus prandere & cœnare in propatulo verecundiæ non erat. Conuiuii locus vocatur Symposium Andron, Syssition, Triclinium. Cõuiuas Græci Sympotas Homositos, Syssitos, Synusiastas, thiasotas, Thisitas, Ilapinastas, & Eranistas vocant. Sunt prouerbiales quædam locutiones, quibus delicatum cibũ possumus exprimere, cuiusmodi sunt istæ. Deorum cibus, Deorum ambrosia, Cœleste manna, Iouis cerebrũ. Qualia purpurei comedunt obsonia reges, Pontificalis cœna, opipara dapsilis, adiicialis. dubia, saliaris.

Mactra
Artopteum
Tripodes
Magades
Monopodia
Abacus.
Quot cõuiuæ admouendi amici.
Conuiuij locus ut appelletur.
Conuiuæ a græcis dicuntur.
Prouerbia demonstrantia cibi electi.

ℭ Cibi electiles & delicati.

GEnera eduliorum aliis prestantia hæc ponuntur à Gellio ex testimonio Varronis. Pauus e Samo, Phrygia attagena, Grues Melicæ. Hedus ex Ambracia, pelamis Chalcedonia, Helops Rhodius, Scari Cilices, Palma Aegyptya, Glans Iberica. Horatius electiles cibos enumerat his verbis, Non me Lucrina iuuerint conchylia Magis ve rhõbus aut Scari, Si quos Eois intonata fluctib⁹ Hyems ad hoc vertat mare. Non Afra auis descendat in ventrem meum, non Attagen Ionicus iucundior. Statius libro primo Syl. Inter mensarum delicias ponit Adorea Bellaria, nuces Ponticas, palmas Idumæas, pruna Damascena, Ebosiæ Zacharum. Gaiolos & Lagunculos, Pyra Amerina. Mustaceum & Caryotides. Hæc autem Statii verba. Iam Bellaria adorea pluebant. Hunc rorẽ veniens profudit Eurus. Quicquid nobile ponticis nucetis, Fœcundis cadit aut iugis Idumes, Quod ramis pia germinat Damascus, Et quas

præcoquit Ebosia cannas. Largis gratuitum cadit rapinis. Molles Gaioli Lagunculiq;, Et massis Ametrina non perustis, Et mustaceus, & latente palma Prægrandes Caryotides cadebant. His annumerandæ sunt lauticiæ, quas, habuit Vitellius in sua patina. Tranquillus ait fuisse Scarorum iecinora. Phasianorum et Pauonũ cerebella, linguas Phœnicopterum, Murenarum lactes à Carpatio vsq; freto per Nauarchos petitarum. In veterum quoq; luxu fuerunt Rhombus, Placenta Samia, Murena Tartesia, Thynuus Tyrius, Cestreus ex Sciatho, Cnochæ Pelorinæ mænidus ex Lipara, Rapæ apud Mantineam, Ctenes Methymnæi, Galeus Rhodius, Psetæ Eleusiniæ, Cythnius & Siculus caseus, Sal Tragasæus, à Tragasa Epyri loco, Faba Aegyptia, Scriptorum monumentis probantur Rauenennę Asparagi Aegyptium acetum, Attilius Padi, Anguillæ Bænaci Gangis, & Timaui. Auratæ Actiacæ. Anthiæ maris Rubri, alosæ Tyberis, Bulbi Megarici, Casei Lunenses & vestini Lucrinæ Conchæ, Cumarum cæpæ, Bænaci Carpiones, Petragoricorum castaneæ, gallinę Numydicę. Venetiarũ Gobius, Circellarum lactucæ, lac Sassinæ, Arcadiæ Musculi, Melones Ostienses, auellanæ nuces & Tarentinæ napi amiterni, oleum Venafranum, Velitrarum oua, poma Phæacũ & Phaliscorum, Porri Ariciæ, & Tarenti placentæ Picentinæ, Capuæ pepones, rombus Adriaticus, Germaniæ raphani, rapa Nursina, salmo Aquitanicus.

¶ Cibi quibusdam hominibus grati cum Diuerso populorum victu.

Claudius impe. gaudebat Scaro pisce, Iulia quotidie Inula herba vescebatur. Plato gaudebat ficubus, vnde & Philosycon eum dixerunt nonnulli. Philippus & Alexander dicti sunt Philomeli à pomis, quæ auide esitabant. Nero gaudebat poris quibus vocis gratia omnibus æstatis diebus permixto vescebatur oleo, Nihilq; aliud præter panem esitabat. Autor Plynius libro .19. Tiberius Cæsar gaudebat sisere adeo vt ipsum omnibus annis è Germania flagitaret. Gaudebat lupinis Protogenes.

Ante vſum frugum. Arcades veſcebantur glandibus, Argæi pyris, ficubus Athenienſes, pyris ſylueſtribus Tirynthii, Palmulis Carmani, milio Mæotici & Sauromatæ, Perſæ cardamo. Nomades Aethiopiæ veſcuntur elephantis, vt Symbari. Cynocephali populi lacte. Agriophagi pantheris & leonibus. Antropophagi humana carne. Mandi locuſtis, vt etiam Parthi. Solitæ piſcibus, Ophiophagi ſerpentibus, Arpæi baccis. Aetate Hieronymi carnes humanas eſitabant Scoti. Amazones lacertis olim veſcebantur, vnde & Sauropatidas Græci eas appellarunt, nam & Sauras lacertas vocant.

Arcades. Argæi. Athenienses. Mæotici. Sauromatæ. Persæ. Nomades. Symbari. Cynocephali. Agriophagi.

Subſelliorum genera.

SVbſelliorum vocabula ſunt Tripodes, ſtratum, hemiculum, trochus, exhedra, ſcimpodium lectica, cathedra, hypodion, thorus, ſegeſtria ſcabellum, vel alii malunt ſcamellum, ſiliquaſtrum, ſella, biſſellium. Scimpodium Gellius Græcienſe vocat, quòd frequens fuerit in Græcia. Offendimus inquit, Frontonem Cornelium in ſcimpodio Græcienſi cubantē, quum pedes grauiter ægrotaret. Erant & ſtibadia thori humi iacētes ex lignis, ramisve ſtructi. Accubita & accubitæ ſedilia ſunt accumbētium. vt etiam Sponda. Virgi. de Didone loquens. Auleis iam ſe regina ſuperbis aurea compoſuit ſponda.

Scamellum.

Hoſpitales.

ARiadna ſuſcepit hoſpitio Theſemm profectum in Cretam & Minotauro deſtinatum. Phyllis Lycurgi regis Thracum filia Demophoontem ab expeditione Troiana redeuntem & vētis pulſum in Thraciam. Propertius. Paruo dilexit ſpacio Minoida Theſeus, Phyllida Demophoon, hoſpes vterque malus, Hypſiphile Thoantis filia & Medea filia Aetæ regis Colchorum Iaſonem ſuſceperunt hoſpitio. Propertius. Nec ſic æſonidē rapientibus anxia ventis, Hypſiphile vacuo conſtitit in thalamo. Hypſiphile nullos poſt illos ſenſit amores, Vt ſemel hęmonio tabuit hoſpitio. Alcinous rex phęacū Vlyſſem Troia redeuntem ſuſcepit hoſpitio. Molorchus paſtor

Ariadna. Phyllis. Hypsiphile. Medea. Alcinous. Molorchus.

Herculē. Martia. lib. quarto. Tam comi patet hoſpitalitate. Credas Alcinoi pios penates. Aut facti modo diuitis Molorchi. Pholus Centaurus fuit Herculis hoſpes. Lucanus libro ſexto. Hoſpes & Alcide magni Phole. Fuit & Mydas hoſpes Bacchi teſte Ouidi. Calypſo naufragum Vlyſſem ſuſcepit in Ogygia inſula. Propertius libro primo. At non ſic Ithaci digreſſu nota Calypſo Deſertis olim fleuerat æquoribus. Eodem modo Ianus excepit Saturnum, Euander Aeneam, Canuſina Romanos à clade Canēſi redeūtes, Raab apud hebræos dei populū. Cōtra vero inhoſpitales fuerūt, Thraces, Polymeſtor, Diomedes, Buſyris, Scythæ.

Nuncii & legati.

IRis fertur eſſe nuncia Iunonis. Virgi. Irin de cœlo miſit Saturnia Iuno. Mercurius Iouis & omnium deorum. Ouidius libro ſecundo. Metamorpho. Hinc ſe ſuſtulerat paribus caducifer alis. Cyneas legatus fuit Pyrrhi. Ilioneus Aeneę. Idmon Turni. Virg. libro duodecimo. Nuncius hæc Idmon Phrygio mea dicta tyranno Haud placitura refert. Pontius Caii principis. Plynius. Pontius legatus Caii principis eas tollere conatus eſt libidine accenſus. Longinus legatus fuit Traiani. Autor Dion Caſſius. Agiſis legatus fuit Arſacis regis Parthorum. Autor Plutarchus in Craſſo. Proculeius Auguſti Cæſaris, vt etiam Thyreus, quem Antonius poſt mutuum cum Cleopatra ſermonem verberari iuſſit doli ſuſpicione. Clathis Darii, Hippocrites Chalcidonis. Thaſiles & Iſidorus Mithridatis. Syllus Ageſilai. Turullius Antonii fuerunt legati & præfecti copiarum.

Legiſlatores.

MInos dedit leges Cretenſibus. Charandes Thyrius apud Athenienſes legem tulit, ne quis armatus veniret in concionem. Cor. Cinna tribunuſpl. legem tulit de reuocandis exulibus. Vnde à Cn. Octauio collega pulſus bellum vrbi intulit. Cliſthenes Athenienſis primus tulit legem de exilio, primuſq; exulauit. Cotta orator legem tulit vt liceret Tribuniſpl. alios accipere magi-

ſtratus. Tyberius Gracchus legem tulit, ne quis plus mille agri haberet iugera. Licinius Stolo gener Fabii Ambuſti legem tulit, ne quis plus quàm quingenta agri iugera poſſideret. Quam quum poſtea infregiſſet comparatis mille iugeribus, accuſatus eſt à M. Popilio Lenate. Fuit & Maſurius legiſlator. Perſius. Maſuri rubrica notauit. Metellus Macedonicus in cenſura legem tulit, vt omnes vxorē ducere cogerentur. Cn. Oppius Tribunuſpl. legem tulit de comprimendo matronarum cultu. L. Calphurnius Tribunuſpl. primus legem tulit de repetundis pecuniis Cenſorino & Manlio conſulibus. Philolaus Corinthius leges dedit thebanis. Roſcius Otho Tribunuſpl. legem tulit, vt equitibus Romanis in theatro. 14 gradus primi aſſeruarentur, neque eſſet quiſquàm, qui auderet præripere. Vnde lex ipſa vocatur Roſcia ab Horatio. Q. Volumnius tribunuſpl. legem tulit ne quis mulierem hæredē inſtitueret. Androdamus Rheginus leges condidit Chalcidenſibus. Acilius Glabrio de repetundis pecuniis legem tulit, quæ Acilia vocata eſt. Plotius tribunuſpl. legem tulit, vt qui cum lepido fuerant, redire in patriam poſſent impune. Lycurgus leges dedit Lacedæmoniis, quibus fecit, vt agri æque diuiderentur, cauſa vitandæ inuidiæ. Suſtulit conuiuiorum apparatum & menſarum lauticias, è quibus ocium & torporem naſci cognoſcebat. Vnde opulentis adeo infenſus factus eſt, vt Alcander adoleſcens alterum oculorum eidem effoderit. Iubebat pueros, quum attigiſſent. 12. annum, diſcalceatos ambulare, & in arundine paluſtri cubitare. Plato ſuis legibus docuit, quales deberent eſſe in Repu. ciues; Inſtituit & Rempub. imaginariam inuentu difficillimam, vt eſt perfectus orator Fabii. Vini vſum vſq; ad annum. 18. non probabat. Iubebat vt iuuenes coram ſenibus vino vterentur, vt carperentur ſi indulgentius potaſſent. Volebat pueros operam dare muſicæ, vt ſeria negocia honeſto recrearent ocio. Laudabat veritatem vt omniū bonorū ducem. Indis leges dederūt Gymnoſophiſtę, vt Aegyptiis prophetæ, Chaldæi Babyloniis, Magi Perſis, Druidæ Gallis,

Ty. Gracch
Li. Stolo
Masurius.
Metellus M
Cn. Oppius
L. Calphurn
Philolaus C
Roscius Otho
Q. Volumnius
Androdamus R
Acilius G.
Plotius.
Lycurgus.
Alcander.
Plato.
Gymnosophistae
Chaldei. Magi.
Druidę.

Moses Hebræis, Phido Corinthiis, Zamolsis Zetis, Hippodamus Milesiis, Phaleas Carthaginensibus. Draco suis legibus (quas Atheniensibus dedit) vnicuique vel minimo furto extremum supplicium irrogauit. Vnde dicebat Demades eum sanguine non atramento leges conscripsisse. Bocchorus Dynastes Aegyptiis iura constituit. Solon Atheniensibus leges dedit, abrogatis illis quas Draco tulerat. Legem tulit Sisactheam, qua prohibebat, ne creditores ius haberent in corpora debitorum, sed bona duntaxat. Ceres dea frugum legem dedit Siculis, vnde & legifera vocatur à poëtis.

¶ Apud Romanos Papyrius regias leges in vnum volumen contulit. Cl. Regillanus Decemuir autor fuit conscribendarum duodecim tabularum. M. Mutius, L. Brutus, & P. Manilius ius ciuile fundauerunt. Q. Mutius pōtifex maximus ius ciuile in .18. libros redegit. Seruius Sulpitius .180. libros de iure ciuili reliquit.

¶ Leges sumptuariæ institutæ sunt ad cohibēdum rerum omnium luxum & prodigas impensas. Primam tulit C. Orchius Tribunus ple. qua numerum conuiuarum præscribebat, iubebatq; vt ianuis patētibus cœnaretur. Licinia (quā Crassus diues tulit) erat, vt Calendis, nonis, & nundinis, cuiq; liceret triginta tantum asses in cibis consumere, reliquis autem diebus ne amplius apponeretur, quam carnis aridæ pondo tria & salsamentorum libra. Sylla precium rebus vænalibus imminuit. C. Fannio & M. Valerio Messala consulibus principes ciuitatis iuramento adacti sunt, verbisq; conceptis obligati non amplius in singulas cœnas sumptus facere, quam centenos vicenosq; æris præter olus far & vinum, neque vino alienigena sed patrio vti. Neque argenti in conuiuio plus pondo quàm libras centum inferre. Post hoc senatusconsultum lata est lex Fannia, quæ ludis Romanis, item plebeiis & Saturnalibus in singulos dies centenos æris insimi concessit, decemq; aliis diebus, in singulis mensibus tricenos. Cæteris autem omnibus diebus denos. Aemylia lege non solū cœnarū sum-

ptus, ſed ciborũ genus & modus pręfinitus eſt. Lex taliõis iubebat reos eadem puniri pœna, quam aliis intulerant, ſi dedita feciſſent opera. Ictus enim conſultus & fortuitus nõ cadebant ſub eiuſdem talionis ſimilitudine. Lege papia cauebatur, vt pontificis maximi arbitratu virgines è populo viginti legerentur, ſortitioq; in cõcione ex eo numero fieret in contrahendis matrimoniis.

Lex talionis. Lex Papia.

¶ Seueriſſimi, & maxime tetrici.

1	Aeacus	10	Artaxerxes
	Minos		Phœnix
	Rhadamantus	11	Oreſtes
2	M.Craſſus		Tambnrlanus
	Socrates		Io.Huniades
3	Zaleucus	12	Auguſtus
4	Sex.Aurelius	13	Peſcennius
	Orbilius		Matthias
5	Tenes	14	Damatriona
6	Anaxagoras		Talantia
	Epaminundas	15	Tigranes
	L.Brutus		Mithridates
	Sp.Caſſius	16	Herodes
7	Manlius Torquatus		Lenogildus
8	M.Scaurus	17	Federicus
9	Aulus Fuluius		Vſſuncaſſanus

1 AEacum, Rhadamantum & Minoa poetæ fecerunt iudices inferorum ob incoruptam & inexorabilem ſeueritatem. Ouidius libro nono. Quum videat feſſos Rhadamanton & Aecon annis. Et Minoa queri, quĩ dum fuit integer æui Terruerat magnas ipſo quoque nomine gentes.

Inferi Iudices.

2 ¶ M.Craſſus tanto fuit animi rigore, vt ſemel tantum in vita riſerit. Sidonius. Tam cenſorius haud fuit vel ille, Quẽ riſiſſe ſemel ferunt, in æuo.

In vita sua M. Crassus semel risit.

¶ Fuit Socrates eodem ſemper vultu, nec aut hilari magis aut turbato.

¶ Zaleucus legem ſtatuit Locris, vt in adulterio deprehẽ-

Zaleuci Lex in adulteros.

sis eruerentur oculi. Quam legem quum filius eius teme/
rasset, eidem oculum excuti iussit, & sibi alterum, vt eam
probaret firmius, Hinc Zaleuci lex abiit in prouerbium, de
tetrico nimis edicto.

4 ¶ Sextus Aurelianus scribit Philippum imper. (qui Gor/
diano successit) tam seueri & tristis fuisse animi, vt iam
tum à quinquenni ætate nullo cuiusquàm commento ad
risum solui potuerit, aut ab inflexibili naturæ toruitate di/
moueri. Orbilius Beneuentanus ludi magister fuit Romæ
tanta in discipulos seueritate, vt plagosus appellaretur &
vulnerarius.

5 ¶ Tenes fuit quispiam, qui legem indixit, vt à tergo iudi/
cis astaret speculator securim tenens, vt qui perperam ali/
quid in iudicio dixisset, eũ protinus securi percuteret. Hinc
orta parœmia, Tenedius homo.

6 ¶ Aelianus scribit Anaxagoram Clazomenium nunquã
risisse. Epaminundas victorem filium interfecit, quòd præ/
ter edictum congressus esset inimicis. Lucius Brutus filios
suos Tarquinii dominationem à se expulsam reducentes
comprehensos primum virgis cædi iussit, hinc ad palum
ligatos securi, percuti Virgilius libro sexto. Natosq; pa/
ter noua bella mouentes Ad pœnam pulchra pro liberta
te vocabit.

¶ Sp. Cassius filium itidem verberibus affectum necari
iussit, quòd quum esset Tribunus ple. legem agrariam pri/
mus tulisset, multaq; largitiõe animos hominum sibi con
ciliauisset, senatui propterea & populo suspectus affecta/
tæ tyrannidis.

7 ¶ T. Manlius Torquatus filium Syllanum expilatæ Mace
doniæ, quam habebat prouinciam, accusatum & conuictũ
sua sententia publice damnauit, ac deuouit morti.

8 ¶ Dum apud Athesim Romani impetu Cimbrorum ex/
territi diffugerent. M. Scaurus filio suo illius consterna/
tionis & fugæ participi misit, qui dicerent se libentius in
acie eius interfecti ossibus occursurum, quàm ipsum tam
deformis fugę reum visurum. Quo audito filius animi do/

lore gladio suo se confodit.

9 ¶ Aulus Fuluius filium suum prauo consilio amicitiã Catilinæ secutum & in eius castra temerario impetu ruentem itinere abstractum supplicio mortis affecit præfatus non se Catilinæ filium aduersus patriam, sed patriæ aduersus Catilinam genuisse.

10 ¶ Artaxerxes rex Persarum quum sensisset parari sibi insidias à quinquaginta filiis, Darii suasu, omnes extremo affecit supplicio. Phœnix Amyntoris filius matri gratificaturus patris interfecit pellicem.

¶ Simili exemplo Orestes matrem Clitemnestram interfecit, quòd illa Agamẽnonem eiusdem Orestis patrem occidisset maritum suum.

11 ¶ Fuit in Tamburlano Scytharum rege tanta maiestas, & in coërcendis militibus seueritas, vt gregarium militem (qui mulierculæ cuidam lac furto sustulisse ferebatur) mandauerit interfici, apertisq; intestinis & visceribus lac epotum extrahi.

12 ¶ Apud turcas Ioannis Huniadis ducis fortissimi nomen vsque adeo fuit terrificum, vt nutrices ad comprimendos infantulorum vagitus Huniadem adesse semper confingant. Augustus Herothem Aegypti procuratorem malo nauis iussit cõfigi, quòd coturnicem aliarum victricem comedisset.

13 ¶ Pescennius Niger quum Galliam regeret imperante Septimio, tribunum quendam lapidibus obrui iussit, ꝙ is militum stipendia decimaret.

¶ Matthias Coruinus rex Hungariæ tonsori suo barbam & nasum desecuit, quòd vxoris suæ posteriores vestium partes per iocum mutilasset.

14 ¶ Damatriona Spartana mulier filium occidit, quòd eum ignauo esse animo & inutilem bello accepisset.

¶ Talantia alia Spartana quum audiuisset filium suum Pedaretum inique apud Chios principari, his ad eum verbis scripsit. Aut te melius in Chii administratione gerito, aut istic maneto. Nam si Spertam redieris, non est quòd vltra

te speres victurum.

15 ℭ Tigranes rex Armeniæ collapsus equo suo inter venan dum, statim vt surrexit, alterum ex filiis maiorem natu interfecit quòd parenti dextram non porrexisset.

ℭ Mithridates rex Pōti filium suum catenis vinctum mori coēgit, quod eius opera bosphoranos & colchos putabat defecisse.

16 ℭ Herodes Antipas filios suos Aristobolum & Alexandrum falso accusatos & suspectos insidiarum iussit interfici. Propterea dicebat Augustus malle se Herodis porcum esse, quàm filium. Lenogildus Gothorum rex & hæresis Arrianæ sectator, quum rescisset filium suum Hermogildum ex Arriano catholicum effectum, eundem crudelissime interfecit.

Lenogildus

17 ℭ Federicus secundus impe. filium suum Henricum peremit in carcere, ꝙ suspicabatur eum fauere Gregorio pontifici, quo cum bellum ipse susceperat.

18 ℭ Vssumcassanus rex Persidis & Armeniæ filium suū Masubeum secum semper duxit catenatum, & ad extremum adegit ad mortem, quia cum fratre ipsius regis Gurlumo nech (qui ab eo desciuerat) sensisse videbatur.

ℭ De ira & odio.

1	Nero	9	Anna
	Encellinus	10	Q. Metellus
2	Alexander	11	Semiramis
	Perseus	12	Olympias
3	Mahometes	13	Cleomedes
4	Saul	14	Horatius
5	Clotharius	15	Cotta
6	Eurilochus	16	Textor
7	Speusippus	17	Malachus
	M. Antonius	18	Archelaus
	Fuluia		Philagirus
8	Hipponax	19	Cotys
	Cambyses	20	Vedius
	Commodus	21	Chærephon.

Hercules

22	Hercules	27	Sergius Pont.
	Bellorephon	28	Etheocles
	Socrates		Polynices
	Annibal	29	Aeschines
23	Marcius Sabinus		Vatinius
24	Val. Publicola	30	Sylla
25	Septimius Seuerus	31	Promerus
26	Stephanus Pont.		Heloigabalus

1 NEro audita galliarum defectione discumbens præ nimio dolore mensam subuertit, fregitq; duo immensi præcii pocula. Ecelinus tyrannus tanto interdum furore correptus est, vt aceptum in bello vulnus, frendens in morem sæuiētis feræ vnguibus dilaniauerit,

2 ¶ Alexander ira percitus Clitum nutricis suæ filium conuiuio adhibitum ferro confodit. Perseus rex victus à Paulo Aemylio duos ex domesticis victum solari volentes, ira & dolore præcipitantibus sensim morti dedit.

3 ¶ Mahometes Othomanus quum duos cucumeres in horto pubescentes foris rediens decerptos inuenisset, protinus duos iuuenes eleganti forma præditos (quos ad vsum nefariæ libidinis domi enutriebat) se decerpsisse negantes gladio traiecit.

4 ¶ Saul quum audisset Dauidem sibi odiosum ab Abimelecho in Nobea ciuitate hospitio susceptum, Ira & odio ciuitatem & hospitem incendit, hominibus vtriusq; sexus interemptis.

5 ¶ Clotarius seruatis per decenium odii fauillis Galterum Yuetotum Rothomagensem, sanctissima illa die & parasceuæ (qua Christus pro nostra omnium salutem mortem passus est) ad genua sua prouolutum ira feruens interfecit, in sacro illo sacello, quod est Luteciæ.

6 ¶ Eurilocum (qui Eliensem Pyrrhonem audiuit) tam biliosum & iracundum fuisse constat, vt quum in Elide variis questionibus agitaretur, esset q; respōdendo fatigatus, abiecto pallio Allpheum flumen traieceret. Interdum quoq; sumpto cum carnibus veru ad forum vsq; cucurrerit, co

quum suum persequens.

7 ¶ Speusippus Eurymedontis filius ira aliquando percitus catulum in puteum deiecit. Quanto Ciceronis odio deflagrauerint M. Antonius & Fuluia iam diximus. Quo die sacra Cineritia celebrantur à catholicis, quũ præsbyteri cardinales ad genua Bonifacii pontificis de more se reclinassent ad excipiendos cineres, pontifex ipse paropsidem cũ cineribus proiecit in faciem Procheti Genuensis Archiepiscopi, cuius odio conflagrabat, verbisq; imutatis dixit. Memento homo, quia Gebellinus es, & cum Gebellinis morieris. Erat autem Gebellinorum factio Guelphis (quos amabat pontifex) inimica.

8 ¶ Hipponax poëta tanto odio bubalum pictorem insectatus est, vt eum suis scriptis ad laqueum perpulerit. De furore Cambysis in Prexaspem iam sumus locuti. Commodus imp. ira percitus balneatorem in fornacem ardentem coniecit, quod balneum intraturus tepidiusculum inuenisset.

9 ¶ Anna socer Cayphæ pontificis audita à Christo veritate vestem à pectore dissecuit, quasi blasphemiam audisset.

10 ¶ Q. Metellus quum vtranq; Hispaniam consul & demum proconsul subegisset, egreferens Q. Pompeium consulem (quem summe oderat) sibi successorem mitti, ira percitus exercitum diminuit, cõmeatus & horrea militibus reliquit diripienda, arcus & sagittas confregit, elephãtis cibaria dari vetuit. nihil deniq; (quo se tueretur Põpeius) dimisit.

11 ¶ Semiramidi circa cultum capitis occupatæ, quum nũciatum esset Babylonem defecisse, ira feruens altera crinium parte incompta ad eam expugnandam cucurrit.

12 ¶ Olympias Alexandri mater tanta fuit iracundia, vt Iolã pincernam (qui Alexandro venenum præministrasse ferebatur) mortuum & iam tumulatum refodi iusserit, ac refossum minuratim discerpi.

13 ¶ Cleomedes athleta post interfectum & exenteratum Lachum Epidenium pugilem, quum a iudicibus in ius vocaretur, indignatus columnam qua fulciebatur domus ludi literarii deiecit, eaq; ruina extinxit plurimos.

14 ℭHoratius fatetur se suapte natura iracundum fuisse, faci le tamen placabilem, vbi ait. Irasci facilem, tamen vt placa bilis essem.

15 ℭCottæ apud Romanos dicti sunt ab iracundia & oris toruitate.

ℭFuit ausonius poeta in iram propensus, quod suo ipse fa tetur testimonio dicens. Irasci promptus properaui condere motum, Atq; mihi pœnas pro leuitate dedi.

16 ℭIdem choleræ motus (vt animi mei affectum non diffitear) plerumq; me solicitat vel in re leuissima adeo, vt si á quoque iniuriam accepero, eum nisi limis oculis & retortis aspicere non valeam tantisper dum furor ille paulatim cesserit. verum vbi paulo post me mihi restitui, vsq; adeo me pœnitet iracundiæ vt nó possim non aliquando capiti meo supplicium irrogare, & ceruicem illam versatilē parieti illidere, cuius motus rationē mihi sustulerat. Atq; ea pestis tñ me distorquet pessime, quum aliquot horas literis impēdi. Sed qd faciã? Peculiaris est vnicuiq; suus genius, quē si repuleris furca, vsq; tñ recurret, nec magis exterrebit, q̃ ab vncto corio canis. Reperies quosdá ita vafros, ita subdulos & versippelles, vt quũ tristant maxime, vultu lætitiam promittãt Alios ita formauit natura, vt iram dissimulent, hisq; caput palá cõfricent, quorũ tamē mortē sitiũt. Alii sunt ea humilitate, vt ēt crepidas tuas osculent ficos exsurgãt, matellam tuá olfaciant, tibi pedenti gratulent, modo importunis & adurgētibus obsequiis aliquid eruscare valeãt. Q̃d si facerē multi augurant me inuita etiã fortuna prȩter hoim beniuolētiã ingētes quoq; thesauros cõsequi posse. At si indubitata argēti & auri grãdo casura esset in meas manus, naturæ meȩ rigorē & infucatã animi synceritatem nó possem excutere. Q̃d si qs ꝓbro vertat, sciat ille multo min⁹ doli & insidiaꝝ esse in huiusmodi hominib⁹, q̃ is, q sub colũbina specie (vt ait Catilina) teterrimã ferũt scorpionis caudã.

ℭMalacho poetæ Syracusano imoderata bilis plærumq;

17 vsum rationis auferebat Eratq; tum præstantior in absoluēdo carmine. dum erat alienatus mente.

Authoris hu ius ꝓ ipsius verbis natu rã.

18 ¶Archelaus Macedonū rex sic atra bile afficiebat, vt spē
Philagrius. plenº sibi maiorē in modū cōfideret. Philagirus sophista Ci
lix auditor Lolliani fuit iracundus maxime. Nam & dor/
mitanti quandoq; auditori pugnam in malam fertur impe
gisse & infregisse colaphum.
19 ¶Cotys rex Thracū natura fuit prærapidus ad iram & ad
vltionem præceps, & imperiosus in seruorum delictis. pro
pterea accepta à quodam fictilia vasa preciosa quidem &
tornatili opere conspicua. sed tamen fragilia & obnoxia
iniuriæ pēsauit collato precio, postea tū fregit, ne si à mini
stris fracta essent tēperare non posset, ab iferēdo supplicio.
20 ¶Vedius Pollio fuit vsq; adeo iracundus, & præceps in
choleram, vt seruum qui crystallinum ruperat ad supplicū
rapi iusserit, & murenis dari in prædam. Et iam actum erat
de seruo, nisi ad cæsaris pedes se prouoluisset, non mortem
deprecaturus, sed mortis genus. Demiratus crudelitatem
Cæsar, veniam exorauit puero.
21 ¶Chærephon Atheniensis philosophus impetuosa fuis/
Prouerbiū. se fertur iracundia, Hinc adagium natum. In Palladis ve/
stigiis nihil Chærephontis gubernabis.
22 ¶Hercules ob nimiam bilem sacro morbo fuit obnoxius,
Bellerophō. Bellorophon ob mœsticiam solus in campis vagabatur So
Socrates. crates quoq; & Plato atrabile dicuntur laborasse. Tantum
Plato. fuit Annibalis in Romanos odium, vt annos octo natus al
Annibal. taria tenens iurauerit, se quum per ætatem liceret, acerri/
mum hostem populo Romano futurum.
23 ¶Marcius sabinus ægreferens Hostilium sibi prælatum in
regno, cui aspirabat tanto furore exarsit, vt tædio vitæ mor
tem sibi consciuerit.
24 ¶Simili exemplo Valerius publicola dolens Lucretium
Collatinum collegam Bruto in consulatu fuisse designatū,
sænatoriæ dignitatis causarumq; patrociniis & clientelis re
nunciauit.
25 ¶Septimius seuerus Clodiū Albinum prælio victum inte
remit. Nudum eius corpus pro palatio proiici iussit, ac po/
stremo equum abhorrentem calcaribus adactum coēgit su

pinum cadauer conculcare. Qua rabie nondum contentus ipsum retinuit quoad fœtore compulsus, iusserit in flumẽ præcipitari.

26 ¶ Stephanus sextus pontifex Formosum pontificem (quẽ in petitione põtificatus aduersum habuerat) mortuum iussit erui e sepulchro, ademptisq; pontificiis ornamentis extra ecclesiam sepeliri abscissis prius digitis.

27 ¶ Pati odio sergius tertius potifex Formosum ipsum insectatus est. Eius enim corpus denuo erutum palam in foro capite mulctauit, ac deinde in Tyberim proiecit, in gratiam Lotharii Gallorum regis, cui Formosus ipse odiosus fuerat viuus.

28 ¶ Etheocles & Polynices mutuo odio in tantum exarserunt, vt mutuis quoq; vulneribus frustra renitente Iocasta matre se confecerint dominandi ambitione. Quinetiã pertinax illi odii tenor apparuit in cadaueribus Nam dum cremarentur, rogus ipse in duas partes se diuisit. Vnde Ouid. Scinditur in partes, geminoq; cacumine surgit, Scinditur ĩ partes atra fauilla duas. Idem in Ibin. Et noua fraterno veniet concordia fumo Quam vetus accensa separat ira pyra Statius lib. 1. Theb. Nec furiis post fata modum flammasq; rebelles. Seditione rogi. Idem li. 12. Ecce iterum fratris primos vt contigit artus Ignis edax, tremuere rogi, & nouus aduena busti Pellitur, exundant diuiso vertice flammæ, Alternosq; apices abruta luce coruscant.

29 ¶ Aeschines orator Demosthenem sibi infensum mordacissimis orationibus insectatus est. Vatinius propter flagitia adeo fuit odiosus Romanis, vt in prouerbium fluxerit odium vatinianum. Catullus. Munere isto odissem te odio Vatiniano. Prouerbiũ

30 ¶ Cornelius Sylla C. Marii reliquias apud Anienem sitas dissipari iussit solo motus odio. Propterea moriens primus apud Romanos cremari voluit talionem veritus.

31 ¶ Promerus domesticus Archelai regis Macedoniæ Euripidem vsq; adeo insectatus est, vt eidẽ a regis cœna redeũti furtim canes immiserit qui poëtam ipsum dissiparunt.

¶Heliogabalum populus Romanus ita odit, vt mortuū proiecerit in cloacam, mox in Tyberim cum matre scenide traxerit, eiusq; nomen è publicis monumentis erasęrit. Mortuo quoq; Michaëli Paleâlogo imperatoris populus Romanus sepulturæ locum denegauit.

¶Inuidi,

1	Aiax		Fratres Ioseph
	Cato		Boreas
2	Zoilus		Iupiter
	Didymus		Iuno
3	Saluſtius	8	Circe
	Cicero		Marullus
4	Xenophon		Vala
	Plato		Beroaldus
	Ariſtoteles		Homerus
5	Cæſar	9	Bauius
	Palemon		Meuius
6	Caligula		Aſinius Pollio
	Cayn	10	Hyarbita
	Dathas		Sicconius
	Abyrus	11	Dædalus
7	Herodes	12	Drances

1 AIax Telamonius inuidens arma Achillis interfecti data in præmium Vlyſſi, verſus in furias ſe interemit. Cato Vticenſis victoriam Cæſaris ægreferens, ejuſq; principatu inuidens ſe occidit.

Cato. V.

¶Adrianus Traiani gloriam adeo inique tulit, vt Armeniam, Aſſyriam, Meſopotamiam ab illo aquiſitas, Parthis conceſſerit, & pontem ſupra Danubium (quem ille magno conſtruxerat impendio) furioſus euerterit.

2 ¶Laborans hoc morbo Zoilus homerum poëtarum maximum conuiciis lacerare non deſtitit. Martialis, Ingenii magni liuor detraxit Homeri, Quiſquis es ex illo Zoile nomen habes.

¶Didymus Alexandrinus liuore motus ſex libros in Marcum Tulium edidit, dictus propterea Ciceromaſtix. Nec

mutua caruerunt inuidia Salustius & Cicero quũ ille huic impingat, quod eloquẽtiam pudicitiæ iactura apud M. Pisonem perdidicerit, vxoremq́ꝫ sacrilegam, & filiam matris pellicem habuerit. Hic vero illi, quod impudicissimi corporis quæstu victum sibi parauerit, patrem mori coegerit, qđ eo nondum mortuo pro hærede omnia decoxerit, bis itẽ ad iudicium subsellia tractus in extrema steterit fortuna.

Inter Xenophontem & platonem tacitæ cuiusdam æmulationis liuor extitit, quum hic illius nusquam operum suorum meminerit. Contra vero Xenophon ipsius Platonis libros de optimo statu Reip. administrandæ multis scriptis impugnauerit. Sunt qui dicant Aristotelem præceptori suo Platoni adeo inuidisse, vt bonam eius operum partem flammis & incendio dederit.

Aegreferens Cæsar Catonem sibi inuisum à M. Tulio multis celebratum laudibus, duos libros in eundem scripsit qui ex re Anticatones inscripti sunt, in quibus omnia prope Catonis vicia collegit, & inter alia ebrietatem vt maximum probrum illi obiecit M. Varroni (quem Maurus Terentianus virum vndecunqꝫ doctissimum appellauit) adeo inuidit Rhemnius Palemon grammaticus, vt eum porcum apepllauerit.

Inuidia motus Caligula Torquato torquem. Cincinnato crinem & Gn. Pompeio stirpis antiquæ magni cognomentum abstullit. Esium quoq́ꝫ Proculum formosissimum adolescentem iugulari fecit. Videns Cayn Abelis fratris sui fortunas feliciore semper incremento quam suas augeri, eũdem gladio traiecit.

Eodem morbo laborantes Dathas & Abyrus Aaroni sacerdotium adimere conati sunt. Fecit liuor vt Herodes multa puerorum milia morti dederit ađ intercipiendũ virginis partum, futuræ cuius gloriæ inuidebat. Venditus est in seruum à fratribus Ioseph, quod patri esset charior illis. Poetæ fabulantur Hyacinthum liberali forma iuuenem. quum disco luderet, à Borea interfectum, quod Apollinem charius diligeret, quam ipsum Boream. Simili figmen-

tò aiunt fulminatum à Ioue Aesculapium, quod Hyppolytum ad vitam reuocasset. Vnde Quintinianus in Cleopoli: Iuppiter Hippolyto stygia a fornace redempto Ecquid Apollineam retornanti fulmine prolem Opprimis?

8 ¶Iudicium Paridis & Ganymedis raptus tantam Iunoni inuidiam conflauerunt in Troianos, vt eosdem multis procellis naufragos semper agitauerit, & auerterit ab Italia, vt fabulatur Maro. Circe venefica inuidens Scyllam nympham à Glauco amari, fontem (in quo illa se lauabat) infecit veneno, cuius Virtute Scylla in monstrum marinũ mutata est. Marullum Tarchaniotam coëgit hæc animi ægritudo famosis epigrámatibus Politianũ virum de lĩgua latinã optime meritũ incessere. Non video quid irritauerit Laurẽtium vallã in Pogiũ, aut Beroaldũ in commentatorẽ Seruiũ præter liuorẽ. Suidas ait Palemedẽ Nauplium epigrãmata quędã scripsisse, quę Homerus per inuidiã deleuerit.

9 ¶Bauius & Meuius ineptissimi poëtæ, Virgilio suam inuiderunt gloriam. De quibus ipse Virg. in Buc. Qui Bauiũ nõ odit, amet tua carmina Meui. Bap. Pius Zoilus vt uersus semper florentis Homeri Vt notet Adinç Meuius arma chelys. Asinius Pollio adeo fuit infensus nomini Ciceronis, vt eius laudes audire nequiuerit, Nam quum Sextilius poëta carmẽ hoc retulisset. Deflendus Cicero, patriæq; silentia linguæ, Asinius ea re permotus audire noluit.

10 ¶Hyarbita Maurus dũ Timagenẽ philosophũ inter pocula declamantem vellet imitari & non posset, inuidia crepuit. Horati⁹ li. I. Epist. Rupit Hyarbitã Timagenis ęmula lingua, Dũ studet vrbanus tẽditq; desert⁹ haberi. Catullus poẽta inuidiosus fuit cuidã sicconio, quẽ his versib⁹ insectat, sic coni arbitrio ppl'i tua cana senect⁹ spurcata impuris moribus intereat. Nõ equidẽ dubito, quin primũ inimica bonorũ lingua exerta auido sit data vulturio Effossos oculos voret atro gutture coruus. Intestina canes, cætera mẽbra lupi.

11 ¶Dædalus Telen discipulum suum interemit ob inuidiam, quod figuli rotam & serrã excogitasset. Mutius fuit quispiam apud Romanos maleuolus, & alienam prosperitatẽ

adeo ægreferens, vt quum Publius eum solito tristiorē ali-quando vidisset, statim dixerit. Aut Mutio nescio quid in-commodi accessit, aut nescio cui aliquid boni.

12 ¶ Drances fuit Rutulus, qui Turni gloriæ semper inuidit. Virgilius libro vndecimo. Tum senior, semperq; odiis & cri-mine Drances Infensus iuueni Turno. Idem. Tum Dran-ces idem infensus, quem gloria Turni Obliqua inuidia sti-mulisq; agitabat amaris. Illud porro adiiciendum est mul tos patria sponte excessisse ad declinandam inuidiam, & in aliena terra vixisse, vt fecit Ipicrates in Thracia, Conon in Cypro, Timotheus in Lesbo, Chabrias in Aegypto, Cha res in Sigæo. Apud Romanos Pompeius post tot triun-phos & imperia, domi aut ruri se continebat, raro in publi cum prodiēs. Syllius libro decimoseptimo. de inuidia hoc modo scribit. O dirum exitium mortalibus, o nihil vnquā Crescere, nec magnas patiens exsurgere laudes Inuidia. Item Ouid. libro secundo. Metamor. Pallor in ore sedet, macies in corpore toto, Nunquā recta acies, liuent rubigi-ne dentes, Pectora felle virent, lingua est suffusa veneno, Risus abest, nisi quem visi fecere dolores, Nec fruitur som no vigilātibus excita curis. Sed videt ingratos, intabescitq; videndo successus hominum, carpitq; & carpitur vna, Sup pliciumq; suum est.

¶ Alienæ laudis aut virtutis æmuli.

Alexander	M. Crassus
Cæsar	Themistocles
Theseus	Salmoneus

Alexander viso Achillis sepulchro propemodum collachrymari cœpit studio gloriæ & æmulatione virtutis, eumq; felicem prædicare, cui contigisset habere laudum suarum præconem Homerum. Iulius Cæ-sar quum venisset Gades, animaduersa apud Herculis tem plum Alexandri magni imagine ingemuit, & quasi pertæ-sus ignauiam suam, quòd nihil tum à se memorabile actū esset in ætate, qua iam Alexander orbem terrarum sub-egisset. Nihil maiore voto studuit Theseus, quàm Hercu-

lis imitari virtutem. Quod vt faceret, mõstra plurima confecit in terra Græcia. Scyronem, Procustem & Scinin latrones, Creontem tyrannum, Minotaurũ bicorporem & Centauros oppressit, Thebas domuit, ad inferos penetrauit. M. Crassus apud Romanos æmulus fuit rerum à Pompeio gestarum. Themistocli Atheniensi Milciadis trophæa somnum excutiebant. Salmoneus apud Elidem Græciæ, & Alladius apud Albam Italiæ Iouis fulmen & tonitrua mentiri & confingere voluerunt.

¶ Constantes & patientes in diuersis casibus.

1 Aristides
Antonius
2 Adrianus
Bibulus
3 Q. Martius
Dion
4 Antigonus
Cornelia
Rutilia
5 Socrates
Lycurgus
6 Alphonsus
Gabriel
Symphorosa
Felicitas
Sophia
7 Theramenes
Thucydides
8 Asinius Pollio
Iob
Hieronymus
Thobias
Petrus abbas
9 Harpalus
10 Diogenes
Sertorius
Esayas
11 Ananias
Azarias
Misael
Stephanus
Marcellinus
12 Agatha
Scæuola
13 Anaxarchus
14 Attilius
Ioannes rex
Leena
15 Lucia
16 Horatius Puluillus
Paulus æmilius
17 Pericles
Xenophon
18 Anaxagoras
Pompeius
19 Galenus
Zeno
20 Theodorus
Q. Fabius
Augustus
21 Tyberius
Aristippus

Agesilaus
22 Thraseas
Gymnosophistæ
23 Phormio
Phocion
Lygus
24 Masanissa
C.Marius
Seuerus
25 Philippus
26 M.Antonius
Cato
Dion
27 Turbo
Seuerianus
Glitomachus
Stilbon
28 Metellus
Albutius
Ouidius
Pallas Strozia
29 Iugurtha
Carolus Malathesta
Alphonsius
Aesopus
30 Maurisius
Aemylia
Federicus
31 Anto.Panhormita
Fr.Foscarus
Scipio
32 Sylla
Amatriciana
33 Homulus
Prexaspes

1 ARistidę quum improbus quidam os sputo coinquinasset, risit hominis improbitatẽ, satisq́ꝫ habuit eũ monere, ne postea simile qcq̃ faceret. Val.Homullus interrogatus ab Antonio, vnde colũnas porphireticas sibi comparasset, respondit: Imperator quũ in domũ alienam veneris, & surdus & mutus esto. Quod tamen insolẽs verbum Antonius non tantum non moleste tulit, at etiam habuit præcepti loco.

2 ¶ Adrianus seruum qui in se irruerat armatus, non solum non puniuit, verũ & curari iussit, ꝙ esset furiosus. Bibulus audita duorum filiorum morte ita seipsum vicit, vt die postero ad solita reipu. officia processerit.

3 ¶ Q.Martius rex amisso magnæ spei filio, dolorem tanta animi magnitudine compressit, vt peractis exequiis curiã statim petiuerit, & vocauerit senatum. Dion in cubiculo cum amicis sedens vbi audisset filium è summo culmine domus prolapsum & exanimatum, nullo signo mœroris dato, illum ad sepulturam ferri iussit, sermonemq́ꝫ institu-

tum continuauit.

4 ℭRex Antigonus mortem Alcionis filii adeo constanter tulit, vt diceret illum serius aliquanto quàm putasset occubuisse. Cornelia quum post amissos duodecim partus, Tyberium & Caium cæsos, & insepultos misera à matronis prædicaretur, Nunquã inquit me ego felicem non dicam, quæ Gracchos pepererim.

5 ℭRutiliæ post amissum filium Cottam (quem in exilium fuerat secuta) lachrymas nemo vidit.

ℭSocrates vxoris suæ Xantippes conuicia & iniurias domi constantissime ferebat, vt aliarum mulierum insolentiam foris pati disceret. Idem sitim & famem tolerantissime perferabat. Nudis pedibus glaciem & pruinas calcabat facilius, quàm calceati milites. Quantuscunque foret hyemis rigor, nihil addebat quotidianis vestimentis. Lycurgus à temulento quodam iuuene, altero priuatus oculo non tantum non permisit eum à ciuibus puniri, at blande submonuit.

6 ℭAlphonsus Tarraconensis rex Siciliæ nunquam visus est iratus.

ℭGabriel Brixiẽsis ordinis minorum & cardinalis presbyter iurare solebat se annos.30. nulli mortalium succensuisse. Symphorosa Getulii martyris vxor mortem septem filiorum pro catholica fide occumbentium patientissime tulit, quinetiam ad martyrium animauit. Parem filiorum numerum Felicitas mulier Romana pro religione christiana sub Antonio emori læta cõspexit. Sophia mulier tres filias sub adriano iugulari vidit cum gaudio.

7 ℭTheramenes philosophus iussu.30. tyrannorum in carcerem missus venenum constantissime hausit, dicens, Propino hoc Critiæ. Fuerat is causa mortis eius. Iocabatur in morte vir ille fortissimus. Thucydides Atheniensis historicus à suis in exilium missus ob proditionis suspicionem, fortunã illam æquo animo tulit. Neq; vnquàm flere aut queri visus est, neque Brasidam exilii autorem scriptis suis carpere.

8 ¶ Asinius Pollio intra quartum diem quam filium amiſe-
rat, declamauit. Iob mortalium omnium patientiſſimus
amiſſis liberis, omnibusq; fortunis, ſatis habuit dicere. Nu-
dus exiui è matris vtero, nudus reuertor, deus dedit, idem
abſtulit, Sit eius nomen benedictum. Diuus Hieronymus
in heremo degens, aſinum ſibi ablatum æquo animo tulit.
Excrementicia hirundinum fæce excæcatus Thobias, ſini
ſtrum illum caſum tulit conſtantiſſime. Petrus Clareuallen
ſis abbas amiſſo ob ægritudinem altero oculo non ſolum
non viſus eſt conqueri, imo vero plurimum lætari, quòd
ex duabus corporis partibus ſibi inimiciſſimis, alteram
amiſiſſet.

9 ¶ Harpalo in conuiuium regis Perſarum accito quum ap
poſiti eſſent filii, finitaq; cœna rex interrogaſſet, an cœna
ipſa fuiſſet opipara, vbi dolum & ſæuiciam agnouit Har-
palus, lachrymas tamen tenuit, dolorem ſuppreſſit, vocem
coërcuit, atque etiam placido vultu & gratias agenti ſimi
lis cœnam laudauit. Pigmenius presbyter Romanus deo
gratias egit, quòd vtroq; captus eſſet oculo, ne eccleſiæ ini
micos videret.

10 ¶ Diogenes Cynicus in conuiuio quodam ab inſolenti
iuuenum cœtu cruentis affectus plagis, contumelioſam il
lam injuriam tolerauit conſtantiſſime. Idem in maxima vi
frigoris Aeneam ſtatuam frigidiſſimam ſolebat amplecti.
Gloriari ſolitum ferunt Sertorium ducem Romanum ob
amiſſum in bello oculum, quòd (vt dicebat) cæteri fortes
ſua ſpolia bellica domi relinquerent, ipſe ſua vbiq; haberet.
Eſayas propheta viuus in duas partes ſectus tam conſtanti
fuit animo, vt nihil patienti ſimilis videretur.

11 ¶ Ananias, Azarias, & Miſael pueri in fornacem ignis con
iecti, hymnum domino ibidem cecinerunt. Quum Stepha
nus protomartyr lapidibus obrueretur, non potuit tamen
de percuſſorum ſalute non eſſe ſolicitus. Marcellinus mar
tyr Diocletiani iuſſu ſtipitibus cum fratre affixus, Pſalmũ
illum cecinit. Ecce quàm bonum & quàm iucundum habi
tare fratres in vnum.

12 ¶ Agathæ virgini Cataneę quum mandato Quintiani Siciliæ proconsulis euellerentur mammę, puella tortori pauca hæc verba satis habuit dicere. An te non pudet Quintiane in me laniasse, quod te in matre aluit. Mutius Scæuola tam pertinacis fuit cōstātiæ, vt in conspectu Porsenæ Ethruscorum regis manum flammis dederit comburendam, ꝙ regem ipsum non interfecisset. Lucanus lib. 2. Te quoque neglectū violatæ Scæuola dextræ. De hac constantia Martialis libro. 1. Dum peteret regem decepta satellite dextra, Iniecit sacris se peritura focis, Sed tam sæua pius miracula non tulit hostis, Et raptum flammis iussit abire virum. Vrere quam potuit contempto Mutius igne, Hác spectare manum Porsena non potuit. Syllius lib. 8. Cernitur effugiens ardentem Porsena dextram.

13 ¶ Anaxarchus quum in lapidea pila iussu Anacreontis Cyprii tunderetur ob veteres iniurias, nullum doloris præ se tulit indicium. Quin conuersus ad carnifices, Tundite inquit pilam Anaxarchi. Nam Anaxarchū non tunditis. Ouidius in Ibin. Aut vt Anaxarchus pila minuaris in alta, Iactaq; pro solitis frugibus ossa sonent.

14 ¶ Scriptorum monumentis laudatur Attilii Reguli constantia, quòd ad supplicium redire maluerit, quàm Carthaginensium captiuos redimi. Ioānes Aragoniæ rex candens chirurgi ferrum adeo constanter tulit, vt supra quàm oportebat, vereretur.

¶ Leena meretrix attica nullis tormentis à Pisistrato cogi potuit, vt Harmodium & Aristogitonem tyrannicidas proderet.

15 ¶ Pascasius tyrannus quum Luciæ Syracusanæ nūciari iussisset, se illius amore captum & oculorū pulchritudine illectum, nihil morata virgo oculos sibi eruit ac tyranno misit. Mantuanus. Quibus virgo generosa repulsis Lumina vt audiuit bellum hoc inferre pudori, Nil cunctata, oculos (opus admirabile sæclis Omnibus) ancipiti cultro de fronte reuulsos Proiicit in patinā, mittensq; ea munera amanti, Accipe respondit, quod amas, & desine post hac talibus

insidiis sanctas inuadere mentes.

16 ¶Horatius Puluillus pontifex quum in Capitolio Ioui ædem dedicaret, atque inter sacra mortuum esse filium audisset, neque templi dedicationem interrupit, neque vultum à publica religione ad priuatum dolorem flexit. Paulus Aemylius quum quarto die ante triumphum suũ Macedonicum alterum filiorum amisisset, alterum tertio post triumphum die, iacturam illam æqúo animo tulit, Progressusq; ad populum, fortunæ gratias egit, deosq; precatus est, vt si quid discriminis Reipub. immineret, sua esset calamitate decisum. Pericles duobus filiis intra quatriduũ spoliatus, iisdem diebus vultu pristinũ habitum retinente concionatus est.

17 ¶Xenophonti philosopho Grylli Atheniensis filio sacrificanti, quum nunciatum esset alterum ex filiis natu maiorem in acie cecidisse, coronam tantum deposuit. Percontatus demum quonam modo occubuisset, vt audiit fortissime pugnantem cecidisse, depositam capiti reposuit numina testatus, se maiorem ex filii virtute lętitiam, q̃ ex morte mœrorem sentire.

18 ¶Anaxagoras audita filii morte, nuncianti nihil inquit nouum memoras. Ego enim illum ex me natum sciebam esse mortalem. Stroza pater. Viderat hoc celeber Samiæ telluris alũnus. Hoc & magnanimus sensit Anaxagoras. Hoc Xenophon sensit, quem non reuocauit ab aris Filius extinctus, nec doluisse ferunt. Pompeius à Gentio rege interceptus, quum senatus consilia prodere comminationibus tormentorum solicitaretur, digitum lucernæ admouit comburendum. Qua patientia regi spem quicquàm cognoscendi abstulit, & expetendæ populi Romani amicitiæ cupiditatem ingenerauit.

19 ¶Galeno imperatori tanta fuit in acceptis cladibus patiẽtia, vt in his etiam iocari non dubitauerit. Nam quum accepisset Aegyptum à Romano imperio desciuisse, Quid inquit, Sine lino Aegyptio esse non possumus? Perdita Gallia ridens, Et non est inquit tuta Respub. sine trabea-

tis sagis? Asia Alemanorum & Scytharum incursationibus vastata, Quid inquit. Sine Aphronitis esse non possumus? Zeno Eleates à Phalaride tyranno correptus, atque in foro cruciatus, vt coniurationis participes aperiret, constantissime reluctatus est, sociosq; tyrãni amicos eius facti suspectos reddidit.

20 ℭ Theodorus nullis verberibus aut tormentis ab Hieronymo tyranno cogi potuit, vt tyrannicidii conscios proderet. Fingens tamen se cruciatibus tandem conuictũ. Thrasonem tortorem coniurationis ignarũ declarauit, qui protinus ad supplicium raptus est.

ℭ Q. Fabius maximus fraudatus pecunia quam pro captiuis Annibali publice numerauerat, publice tacuit. Compluribus etiam lacessitus iniuriis semper eodem vultu mãsit. Augustus sparsos in curia famosos libellos, nec expauit, nec eorundem autores requisiuit. Ei etiam in senatu verba facienti quum à multis reclamatum esset. id mansuetissime pertulit.

21 ℭ Tyberius Cæsar auditis quibusdam maledicorum conuiciis respondit in ciuitate libera liberas esse linguas oportere. Aristippus cuidam qui ob iram in verba venerat, dixit. Ne queso à verbis propter iram discedamus, sed potius ab ira propter verba. Idem cuidam maledicenti ait. Tu maledicendi dominus, Ego audiendi.

ℭ Agesilaus Lacedęmoniorum dux in castra Xerxis regis profectus, Mardonium Persam occidit putans se regem occidisse. Raptus igitur ad suppliciũ quũ post varia tormentorum genera nullum suspiriũ prorsus emitteret, constantia illa meruit impunitatem.

22 ℭ Thraseas stoicæ disciplinæ studiosus quum damnatus à Nerone solutis venis moreretur, magna constantia suorum fletum compescuit, libauitq; sanguinem Ioui liberatori. Huius meminit Martialis libro primo dicens. Diuitior Crispo, Thrasea constantior ipso.

ℭ Plynius scribit Gymnosophistas Indorum philosophos ab exortu ad occasum perstitisse contuentes solem immobilibus

bilibus oculis,atq; etiam feruentibus arenis toto die alter-nis pedibus institisse.

33 ¶Phormio dux fuit quispiam in perferendis militiæ incommodis notæ patientiæ. Hinc natum adagium Erasmo positum. Phormionis thori, de stratis minime delicatis. Phocion Atheniensis ruri ac militiæ nudis semper incessit pedibus. Prouerbium. Phocio.

¶Aristodemus cydathenæus nudo itidē pede semp visus ē.

¶Lygus fœmina quum metu militum, filium occultasset, & illi per cruciatus interrogarent, vbi nam occuluisset, vterum ostendens, ibidem respondit latere, nec vllis tormētis cogi potuit, vt constantiam vocis egregiæ mutaret. Autor Cor. Tacitus.

34 ¶Masanissa rex Numidarum nonaginta natus annos nudis pedibus incessit, nec imbre vllo aut frigore potuit adduci, vt operto esset capite. Autor Cicero de Senectute. C. Marius Rusticanus vir quum secaretur, vetuit se alligari, tormentumq; solutus pertulit constantissime, nec vllo rigore supplicii corpus immutauit, Idem autor. lib. 2. Quæstio. Tusculа.

35 ¶Herodianus scribit Seuerum imperatorem iter facere solitum sine vlla intermissione, neq; labores vllos curasse, Fuisse insuper frigoris & æstus patientissimum, media quādoq; bruma, & agris omnibus gelu constrictis aut niue & pruina albicantibus in montes altissimos iuisse aperto capite, ut suo exemplo milites ad laborem & alacritatem induceret. Auditis Atheniensium legatis & iam Athenas remigraturis quum Philippus rex dixisset. Est ne aliquid obsequii, quod à me proficisci valeat in ciuitatem vestram? Demochares legatorum vnus, si te inquit suspenderis. Quod verbum procax & ingratissimū Philippus ipse quieto pertulit animo, quum tamen posset vlcisci, & deberet iure.

36 ¶M. Antonius tanta fuit animi constantia. vt nullo vnquam affectu, nullis rerum fortunis vultum imutauerit. Cato quoq; nullis casibus vnquā mutatus est, nulli succubuit calamitati, Dion Alexandrinus in conuiuio probris cuius- Cato. Dion A.

HH

dam loquaculi & infamibus verbis multum lacessitus, male dictis nihil penitus respondit. Cæterum vbi rediit domum comitantibus plærisq; & conuiciorum contemptum sua dentibus respondit, ne Gry quidem. Quod ægreferens conuiciator iuuenis, laqueo se præfocauit.

27 ℭ Turbo, præfectus prætorianorum sub Adriano tanta fuit cõstãtia & animi magnitudine, vt nec morbo laborãs domi se cõtineret, ꝑpositos rerũ, stãtes mori oportere dicẽs. Seuerianus adriani iussu moriẽs ignẽ petiit, & accẽso thure, vos inquit, dii testes estote nihil a me morte dignum esse commissum. Tm̃ hoc ꝑcor, ne quum mori velit, possit. Clitomachus Carthaginẽsis nõ tm̃ forti aĩo tulit excidiũ patriæ sed ciues quoq; cohortatus est ad ꝑferendũ. Stilbõ Megarensis patria capta ac direpta, interrogãti Demetrio quid perdidisset, nihil se amisisse respondit. Metellus in exilium ire, q̃ Saturnini tribunipl. iniquissimas leges ferre maluit.

28 ℭ Albutius æquissimo animo. Athenis philosophabatur, Marcellus Mitylenis. P. Ouidius exilium non tantum fortiter tullit, at etiam multa in eo scripsit. Pallas Stroctia Florentia pulsus, Paduæ ita vixit, vt exilium ad ociũ literarum conuertisse videtur. Iugurtha regno amisso Romam captiuus ductus ad carceris hostium iocatus dicitur. Carolus malatesta victus captusq; à Philippi Mariæ mediolanẽsis militibus admirabilem in captiuitate animi firmitatẽ retinuit. Alphonsus rex Neapolitanorum captiuus, ea fuit constantia, vt libertatem non videretur amisisse.

29 ℭ Aesopo in neruo apud iudices captiuitas animi firmitatem non abstulit.

30 ℭ Maurisius seruus quum a Neapolitano prætore cadenti forcipe concideretur, traheretur q; per vrbem ad maius supplicium, quod liberũ hominem occidisset, nullos vnq̃ eiulatus misit, neq; vultũ mutauit, neq; statũ corporis. Aemylia Scipionis vxor non modo dissimulãter tulit ancillã suã haberi a viro in deliciis, verum Scipione mortuo manumissam ea liberto suo dedit vxorem. Federicus Vrbinas tam æquo ferebat animo alterum oculum sibi deesse, vt inter-

dum in deformitatem illam iocaretur.

31 ¶ Antonius Panhormita multos annos tormina & vrinæ difficultatem tam patienter tullit, vt etiā dissimularet ęgritudinem. Frā. Foscarus VEnetorum princeps filium flagitiosis criminationibus infamem relegari constantissime passus est, Scipionem Africanum tanta in exilio comitata est patientia, ut audita fratris morte animum retinuerit.

32 ¶ Mors filii nō deterruit. L. Syllā quominus aduersus hostem, rem egregie gereret. Fęmella amatriciana quum intellexisset filium demisso minus animo ad supplicium trahi, eidem occurens iussit, vt exuto periculi metu cœlum & solē suspiceret. Quod quum fecisset, an inquit ignoras fili te cōfestim in arces illas emigraturum?

33 ¶ Homullus quidam quum Romæ causam ageret, audita filii morte institutum non interrupit sermonem. Quum cābyses rex Persarum, filium prexaspis (à quo monitus fuerat vitandę ebrietatis) sagitta cōfodisset, pater dolorē suppressit, atq; etiā regem laudauit vt peritum artis sagittariæ.

¶ Magnanimi.

1	Cocles	10	Alexander
2	Chlœlia	11	Mithridates
3	Antigonus	12	Tomyris
4	Iuba	13	Boges
5	Fabius	14	Hegesistratus
	Popilius	15	Alcibiades
6	Epaminundas	16	Cyrus
7	Leonidas	17	Ariates
8	Socrates		Eutychus
9	Sertorius	18	Thelesis

1 HOratius Cocles Porsenæ regis Tuscorū tumultu repētino & insperato Romam inuadentis, solus impetū sustinuit, donec a tergo pōs solueret a sociis quo soluto armatus & vulneratus in Tyberim se coniecit.

2 ¶ Chlœlia eidē regi ad conditionē pacis obses data, traiecto Tyberi Romam rediit, seq; exemit captiuitate. De hac puella & Coclite Virg. li. 8. Aeñ. Pōtē auderet quū vellere

Cocles. Et fluuium vinclis innaret Clœlia ruptis. Sabellicus Quiq; sibi pontem passus post terga reuelli. Ipsa licet contra staret Ethrusca phalāx, Iuuena. Saty. 8. Q̄d miraret̄ cū Coclite Mutius, & quę imperii finem Tyberinum virgo natauit. Syllius lib. 10. Vna puellarum Laurentum ad pignora pacis Inter virgineas regi transmissa cateruas, Facta virum sileo rege hæc, & fœdere & annis, Et fluuio spretis mirantē interrita Tybrim Tranauit frangens vndam puerilibus vlnis Cui si mutasset sexum natura, reuerti Forsan Tyrrhenas tibi non licuisset in oras. Porsena

3 ¶ Antigonus Philippi regis miles fortissimus in obsidione Perinthi catapulta confossus, non prius eam euelli passus est quam hostem fugatum intra mœnia compulisset. Maluit Metellus exulare, vt iam diximus, quam in perniciosas Apuleii Saturnini leges iurare. M. Scæuę Centurionis fortitudinem iam diximus in capite de bellicosis.

¶ Iuba rex Mauritaniæ superatus à Cæsare mortem sibi cōsciuit, ne in triumphum raperetur.

4 ¶ Ferunt Opiterginos depræhensos in naui, sese mutuis vulneribus confodisse, ne venirent in manibus Pompeianorum. Asdrubal capta Sicilia Romanis bellum indixit, in quo. L. Glaucus vir præcipua nobilitate comprehensam Asdrubalis nauem non prius dimisit, quam vtraq; amiserit manum. Testis Plutarchus. L. Posthumius Albinus dum in conflictu contra Samnites accepto vulnere cecidisset nocte concubia accepto spiritu surrexit, & ex interfectorū hostiū clypeis trophæum erexit, tinctaq; cruore dextra titulum inscripsit. Romani de Sāmitibus Ioui, in cuius potestate sunt trophæa. Autor apud Plutarchum Aristides.

5 ¶ Fabius maximus dum in conflictu contra pœnos, suos omnes quingentos numero amisisset, ipse mortifero accepto vulnere vehementi cursu irruit in Annibalem, eiq; diadema abstulit, demum iacuit supinus.

¶ Cn. Popilius legatus ad Antiochū missus, regem ipsum differentem responsum, virga circumscripsit, & priusq̄ egrederet̄ circulo illo respondere compulit, magno dubium

fortitudinis an temeritatis argumento, autore Plynio.

6 ℭEpaminundas quum vicisset Lacedæmonios apud Mantineam, vbi accepto ibidem vulnere exanimem & iam morti proximum se vidit, percontari cœpit an saluus esset clypeus & fusi hostes. Quum autem audiuisset quod cupiebat auelli iussit eam (qua erat transfixus) hastá, & ita multo sanguine profuso in lætitia & victoria mortuus est.

7 ℭLeonidas rex Lacedæmoniorum se in Thermopylis. trecentosq; alios quos eduxerat Sparta, opposuit hostibus, quũ proposita esset aut fuga turpis, aut gloriosa mors. Autor Cicero lib. 1. de Finibus.

8 ℭSocrates accusatus ab Anyto, nec patronum quæsiuit ad iudicium capitis, nec iudicibus supplex fuit, adhibuitq; liberam contumaciam à magnitudine animi inductam nõ à superbia. Et paucis ante diebus quum facile potuisset educi à custodia, noluit, Quumq; mortiferum in manu poculum iam teneret, ita locutus est, vt non ad mortem trudi, sed in cœlum videretur ascendere. Autor idem Cicero, libro primo Quæstionum Tuscula. Ouidius in Ibin. Sollicitoq; bibas veluti doctissimus olim Imperturbato q̃d bibit ore reus,

9 ℭQuintus Sertorius accepto in bello vulnere deformatus gloriabatur, atq; hoc ipsum tribuebat laudi & æterno fortitudinis monumento.

10 ℭDum victarum gentium, expugnatarum vrbium, acceptorum in deditonem regum minisscebatur Alexãder Macedo, plagas & cicatrices ostentabat, vt eximios virtutis suę titulos.

11 ℭMitridates rex Ponti tanta fuit animi magnitudine. vt filiis præsidiis & vniuerso principatu destitutus quũ nec amplius Romanorum virtuti posset obsistere, nihil tamen humile aut abiectum conceperit animo, Quinimo ad Celtas profectus cogitauit vna cum illis in Italiam irrumpere.

12 ℭEa fuit animi fortitudine Scytharum regina Tomyris, vt amisso exercitu & filio, quem Cyrus interfecerat, animum tamen non remiserit, aut desperauerit victoriam. Nam quo tempore lugendus erat filius & exequiis vacandum incre-

dibili virtute fœmina victorem iam gloriosum & nihil sibi non promittentem regno iussit excedere per legatos, Qd mandatum quum nihili fecisset cirus, non prius suos hortari, & ad profligandum barbarum desiit animare, quam simulata fuga hostem in meditullium regni sui pellexerit, pellectum numerosa militum caterua circunsepserit, circũseptum vicerit, victum interfecerit, interfectum coniecerit in vtrem plenum sanguinis, vt eo se saturaret, quem tantopere sitiuerat, Autor Herodotus.

13 ¶Boges Persa Xerxi charissimus quum ab Atheniẽsibus & Cimone Milciadis filio obsideretur, liceretq; ei accepta fide egredi, & in Asiam remeare, tamen abnuit, ne regi prę metu superfuisse videretur, propterea ad extremum vsq; perstitit. Atq; vbi nihil in mœnibus commeatus reliquum fuit, rogum accendit, cui liberos, coniugem, concubinas, familiam iniecit, totumq; vrbis aurum & argentum e muris proiecit in Strymonem, Quo facto se ipsum postremum incendio dedit.

14 ¶Hegesistratus Elæus captus a Lacedæmoniis, & in vincula coniectus, rem fecit vniuersæ posteritati commendabilẽ Nam quum ferratis soleis vinctus esset, dimidium pedem præcidit, vt se compedibus illis eximeret, demum subruto muro periculum effugit deceptis excubitoribus, Autor Herodotus in Calliope.

15 ¶Alcibiades Atheniénsis dum vna cum sociis in via lusitaret, accedentem cum quadriga bubulcum monuit, vt plaustrum sisteret tantisper dum absolueretur ludus. Quod quũ ille recusasset facere, Alcibiades in terrã se ante boues strauit, bulbuco monito, vt si vellet supinum corpus boum pedibus & rotis quadrigæ conculcaret. Idem quum a ludi literarii magistro homericum aliquod opus petiisset, atq; is respondisset non esse, sibi, colaphum eidem infregit, dictitãs non oportere bibliothecam literati hominis tantis operibus esse immunem.

16 ¶Cyrus adhuc puerulus rex per iocum inter pastores creatus, eos qui errassent verberibus seuere castigabat Propte-

rea accusatus a quodam (quem acerbius depalmauerat) apud Astyagem regem Mœdorum, quum ab eodem carperetur, quod in tam tenera ætate, vilibusq; pannis iam imperium exerceret, Respondit regum interesse, vt deliquentes corriperent, vnde & ex eo tempore Astyagi factus est suspectus. Ariarathes rex Cappadociæ à Perdica obsessus quum iam desperaret effugium, ne quid fructus aut trophæorum accederet inimicis, vrbem incendit, sibiq; & suis omnibus consciuit mortem. Ariarathes.

17 ℭLeonidas Spartanus ad Thermopylas persarum expectans congressum, Euttychum militem domum remisit, propter cæcitatem, quam is quodam oculorum morbo cõtraxerat. Discedens Eutychus pœnitentia & rubore cœpit affici. quod sociis periculum expectantibus solus subterfugium videretur inquirere, Propterea seruo duce regressus in prælium vtcumq; poterat pugnando interiit.

18 ℭThelesis argiua mulier argos oppidum Græciæ à Cleomene Spartanorum rege obsessum, vna cum cæteris, mulieribus, quum deessent viri, tutata est Alia fortitudinis & magnanimitatis exempla iam posui diuersis in locis. Supersunt tamen plurima, quæ omittenda putauimus, quoniam nullus est delectus, vbi de multitudine certatur.

ℭDe charitate in patriam exempla.

Regnante apud Phrygios Myda quum prope Celenas vrbem dehiscens terra sese aperuisset, erupisset'q; ex ea voragine vis aquarum plurima propinquas domos eruens. rex oraculo consulto quid ea in re faciendum esset, responsum habuit hiatum illum non prius clausum iri quam quis intro se demitteret ad pacandam irã numinum, Quod videns Ancurus Mydæ filius dato patri & vxori osculo in voraginem præceps desiliit. Autor Plutarchus. Eodem exemplo quum in vrbe Roma hiatus terræ paulatim excrescens accedisset, Curtius amore patriæ intro se dimisit. Propertius lib. 3. Curtius expletis statuit monumẽta lacunis, Quũ Lacedæmonii ob interfectũ contra ius Ancurus. Curtius.

gentium Xerxis legatum peste laborarent, ad finem mali reperiendum vtile fore dixerunt, si quis ex Lacedæmone facinus indignum sua pensaret morte. Quod audientes Spartius & Bulides læti se obtulerunt, & ad Xerxem profecti cultris deuouerunt iugulos, vt violato iuri satisfacerent. Monitus in somnis C. Marius consul se ex Cimbris victoriã reportaturum, si filiam Calphurniam sacrificasset, arrepto cultro paruit nocturnis phantasmatibus, & filiam immolauit. Autor Plutarchus ex testimonio Dositheи græci. Erectheus in Eumolpum bello contendens consultis oraculis responsum habuit futuram sibi & patriæ victoriam, si filiam immolasset. Quod quum audisset, filiæ vitam abstulit, vt afferret salutem patriæ. Cleomenes dux Spartanorum contracto cum Ptolemæo fœdere aduersus Antigonũ & Achæos, in pignus fidei perpetuæ matrem eidem Ptolemæo dedit obsidem. Quæ cum resciſſet honestissimas pacis conditiones Cleomeni filio offerri ab Achæis, literis eũ monuit ne propter cariosum vetulæ corpus pacem illam renueret, quam intelligeret esse vtilem patriæ.

¶ Quum Cęsar odio Pompeii patriam vellet opprimere, M. Brutus ipsi Pompeio adhæsit, a quo tamen sciebat patrem suum bello Syllano interfectum fuisse Mutinæ, Condonauitq; priuatas iniurias patriæ. Nihil Cassium Cheream compulit ad inferendam Caligulæ sanguinario principi mortem præter charitatem patriæ. quam ille multis homicidiis probrosisq; flagitiis contaminabat. P. Rutilium pulsum Roma & exulantem quum nescio quis monuisset ad inferendum patriæ bellum, quo facilius reditum assequeretur respõdit se ciuium salutem pluris facere quam reditum suum, & malle vt exilii sui puderet Romanos, quam ꝑpter reditum defleret patria. Vlysses apud Calipso, patriam prætulit immortalitati, Autor Cicero in orationibus his verbis. At si vos patria delectat quirites, cuius est tãtus amor, vt Itacham vir præstantissimus, niduliũq; illum affixũ saxis immortalitati ꝓtulerit, multi tñ extra patriã melius rẽ gessere. Cretinus Magnesius bello Mithridatico aduersus ipsum

Mithridatem delegit imperatorem Hermiam quocum tamen priuatas gerebat inimicitias, professus se interim iturum in exilium, ne quis tumultus ob illam duorum factionem suboriretur. Quod si patria mallet Cretinum imperatorem, quàm Hermiam, orauit vt interim exularet Hermias. Aduersarii modestia permotus Hermias sponte exulauit. M. Lepidus Ponti. Max. & M. Fuluius in censura collegæ priuatas inimicitias ad patriæ vtilitatem posuerunt. P. Seruilius & M. Lucullus priuata quoque odia relinquerunt in administratione Reipub. Tres fuerunt Decii, qui pro salute patriæ sese deuouere. Pater quum Latino bello Romanorum aciem inclinatam pene & iam prostratam videret, se ipsum deuouit, ac protinus concitato equo in medium hostium agmen patriæ salutem, sibi mortem petens irrupit. Filius in quarto consulatu Q. Fabii collega aduersus Gallos & Samnites profectus pro patria fortissime pugnans occubuit. Nepos periit in bello Pyrrhi, quod gessit pro Tarentinis. De his Cicero libro primo. Quæst. Tuscu. Si mors inquit timeretur, non cum Latinis pater Decius decertans, cum Ethruscis filius, cum Pyrrho nepos hostium telis occubuissent. Idem in primo Paradoxo de his & quibusdam aliis sic inquit. Quæ res ad necẽ Porsenæ Q. Mutium impulit, sine vlla spe salutis suæ? Quæ vis Horatium Coclitem contra omnes hostium copias tenuit in ponte solum? Quæ vis Decium patrem, Deciumq; filium deuouit & immisit in armatas hostium copias? Lucanus libro septimo. Si Curios bis fata darent, reducesq; Camillos Temporibus, Deciosq; caput fatale vouentes. Propertius libro tertio. At Decius misso prælia rupit equo. Ego in quodam Dialogo. Fecit amor patriæ Decios occumbere bello. Romanus populus Cannensi clade attritus quum nihil nisi de fuga & patriæ cogitaret exilio, Scipio Africanus adhuc admodũ iuuenis stricto gladio mortem vnicuique minitans iurare omnes nunquam se relicturos patriam coegit. Quum Athenienses à Doriensibus bello premerentur adeo vt resistere non possent, diffiden-

M. Lepidus. M. Fuluius. P. Seruilius. M. Lucullus. Decij. Scipio Africanus.

tia humani auxilii ad Apollinis oraculum confugerunt. Consultus deus super futuro rerum statu & victoria respõdit partem illam victricem fore, cuius rex occumberet in ipso bello. Quod responsum quum vtrique exercitui innotuisset, vtrinque edictum est, ne quis regem hostem interficeret. Id vbi cognouit Codrus Atheniensium rex, depositis insignibus imperii familiarem & abiectum cultum induit, & diffusis hostibus se obiiciens vnum ex his falce percussum in cædem suam compulit. Quo facto victoriam suis reliquit. Horatius libro tertio Car. Codrus pro patria non timidus mori.

Codrus.

¶ Thrasybulus tanta fuit in Athenas charitate, vt parua stipatus militum manu animum adiecerit ad eam liberandam à triginta tyrannorum teterrima dominatione. Cui intentum operi quum quidam interrogasset hoc modo. Quantas tandem tibi Athenæ per te libertatem consecutæ gratias debebunt Thrasybule? Respondit. Dii faciant vt quãtas ipse illis debeo videar retulisse. Themistocles Athenis patria pulsus, coactus est se recipere ad Xerxem Persarum regem, quem prius debellauerat. A quo mira exceptus beniuolentia & hospitalitate quum postea solicitaretur ad inferendum ingratæ patriæ bellum, mortem sibi consciuit epoto sanguine taurino. Quum Carthaginenses & Cyrenenses disceptantes de finibus agrorum mutuis bellorum cladibus se attriuissent, ad dirimendam armorum causam in hoc fœdus coiuerunt, vt certo die vtrinque legati domo proficiscerentur, & quo in loco obuii inter se fuissent, communis vtriusque populi finis haberetur. Missi sunt igitur ex Carthaginensibus duo fratres nomine Phileni, qui quum seu festinantissima celeritate, seu gressu citra horam cõstitutam maturato in longius terminos promouissent, Cyrenensium iuuenes de fallacia eorũ questi optionem fecerunt Carthaginensibus, vt vel illi quo fines populo suo peterent, ibi viui obruerentur, vel conditionem hanc sibi relinquerent. Phileni conditione probata, vitam suam Reipub. condonauere, & viui obruti sunt.

Thrasybulus

Themistocles.

Phileni ... [handwritten margin note, partly cut off]

Carthaginenses in rei memoriam mortuis aras posuerunt, hisq́ꝫ honores diuinos domi constituerunt. Aristoteles Athenis in lectulo iacens non potuit tamen non esse solicitus de patria, Quam quum euertisset Alexander ab eodem literis obtinuit, vt instauraretur. Aristoteles.

¶ Theseus quamuis Aegei Athenarum regis, aut vt placet Ciceroni & Plutarcho, Neptuni esset filius, non grauatus est tamen deuouere se Minotauro, vt patriam seruitute eximeret. Catullus Ipse suum Theseus pro charis corpus Athenis Proiicere optauit, potius quàm talia Cretam Funera Cecropiæ, nec funera portarentur. Protogenia & Pandora filiæ Erictei Athenarum regis ingruente Bœotio bello, se pro patriæ salute vltro iugulandas obtulerunt & immolandas. Quod factum est in pago hyacintho, vnde & virgines hyacinthides sunt cognominatæ. Quodam tempore quum annonæ charitas Atticam premeret, consulta oracula cecinere finem malo non prius futurũ, quàm aliqua immolaretur puella. Id vbi resciuit Leos Orphei filius publico permotus bono, filias suas Phasitheã, Theopen, Eubulen, exhibuit immolandas. Theseus. Protogenia. Pandora. Leos.

¶ Macaria quoque Herculis filia, pro incolumitate publica se deuouit. De Attilio Regulo, Coclite, Fabiis, Epaminunda & Lysandro variis in locis, vt res postulauit, locuti sumus. Argiuis Thebas obsidentibus Menœceus Thebanus pro patriæ salute se è muris præcipitem dedit, gladio iam perfossum. Statius libro decimo. Insignemq́ꝫ animam mucrone corusco Dedignantem artus pridem, mœstamq́ꝫ teneri Arripit, atque vno quæsitam vulnere rumpit. Sanguine tunc spargit turres & mœnia lustrat. Seq́ꝫ super medias acies nondum ense remisso Iecit, & in sæuos cadere est conatus Achiuos. Petronius Granius centurio octauæ legionis sub Cæsare Gallico bello militans, Gorgonię portus tantisper ab hostili protexit impetu, dum sociis ad fugam tempus dederit. Reuertentibus demum iisdem ad subsidium, vulneribus deficiens ite nunc ait incolumes. Macaria. Menœceus. Petronius. G

¶ Agesilaus filium suuum Pausaniam inedia consumpsit, Agesilaus.

Cassius. quòd quinquaginta auri talēta accepisset à Xerxe, vt Spartam proderet. Eadem ratio impulit Cassium ad inferēdam Crasso Bruto filio suo mortem, quòd is portas vrbis Romæ dicta mercede Latinis voluisset aperire. Vtriusq; exempli testis est Plutarchus. Dion Syracusanus vsque adeo patriæ studiosus habitus est, vt animum semper adiecerit ad eam liberandum à Dionysii tyrannide. Quod tandem fecit virtute, pulso in exilium tyranno. Demarathus Lacedæmonius patria pulsus quum Athenis exultaret, non potuit tamen suos non monere belli, quod tacite parabant Athenienses. Aratus Sicyonius patriam liberauit à tyrannide.

Dion Syr. Demarathus. Aratus.

ℂTyranni pleriq;.

AGathocles tyrannus fuit Syracusanus. Alexander Pheræus tyrannidem exercuit in Thessalia, Busyris in Aegypto. Vterque Dionysius Syracusis. Hieronymus in Sicilia. Hipparchus & Pysistratus eius pater Athenis. Periander Corinthi. Melanus eius filius Ephesi. Polycrates & Sylosōn fratres in Samo. Procopius Constantinopoli. Phalaris Agrigenti. Candaules Sardibus. Creon Thebis. Clearchus Heracleæ. Crabrinus Cremonę. Milo Pisę, de quo Ouidius in Ibin. Vtq; Milo, sub quo cruciata est Pisa tyranno, Cæsus in æquoreas præcipiteris aquas. Gelon & Hiero in Sicilia. Aristoclides & Erginus in Orcomeno. Cypselus Corinthi. Aristomachus & Aristippus fuerunt argiuorum tyranni. Autor Plutarchus in Arato. Critias tyrannus Atheniensis. Hecatheus Cardianorum. Hippo Messanæ vrbis. Machanidas Lacedæmoniorum. Mamercus Catane vrbis Siciliæ. Nicocles Sicyoniorum. Onabis Lacedæmoniorum. Arideus Pamphiliæ. Aristagoras Mileti. Clisthenes Sicyonis. Anaxileus Rheginorum. Inter tyrannos numerantur Tetrici duo. Ecelinus, Histieus, Mnason, Nabis, Aristonicus, Nicocreontes, Hegesistratus, Stesenor, Cleander, Sabyllus, Strates, Aristratus.

Ouidius.

ℂAmici arctissimi, & quorundam seruorum in dominos fidelitas.

QVum Orestes & Pylades venissent in regionem Tauricam ad deponendas furias, quibus Orestes laborabat propter matrem occisam, essentq; à rege compræhensi, quòd simulachrum Palladis inde auferre voluissent, rex Orestem (quem audiuerat esse autorem furti) damnauit capitis. Quum vero nesciret vter esset Orestes Pylades eum se esse affirmabat, contendebatq; vt pro socio interficeretur. Orestes verò volebat irrogari sibi supplicium, nomen suum accusans & furtum. Cicero in Lælio. Quum ignorante rege inquit, vter esset Orestes, Pylades se Orestem esse diceret, vt pro illo necaretur, Orestes autem ita vt erat, Orestem se esse perseueraret, stantes plaudebãt in re ficta. Ouidius libro quarto de Trist. Quo postquàm dubium est, pius an sceleratus Orestes, Exactus furiis venerat ipse suis, Et comes exemplum veri Phocæus amoris, Qui duo corporibus, mentibus vnus erant, Protinus euincti tristem ducuntur ad aram, Quæ stabat geminas ante cruenta fores Nec tamen hũc sua mors, nec mors sua terruit illum, Alter ab alterius funere mœstus erat. Idẽ libro secundo de Ponto. Affuit insano iuuenis Phocæus Oresti. Martialis. Te fingente nefas, Pyladen odisset Orestes. Manilius libro secundo Astron. Vnus erat Pylades, vnus qui mallet, Orestes Ipse mori, lis vna fuit per sæcula mortis, Alter quòd raperet fatum, non cederet alter. Bap. pius Sic vixere Pii Strophio atque Agamennone nati.

Pylades et Orestes.

¶ Theseus cum Pyrithoo amicitiam iureiurando confirmauit, Autore Plutarcho, quæ nunquàm diuelli potuit. Propterea finguntur à poëtis comitatu indissolubili ad inferos descendisse ad rapiendam Proserpinam. Ouidius. Pyrithoum Theseus Stygias comitauit ad vmbras. Horatius. Nec Lethæa valet Theseus abrumpere fido Vincula Pyrithoo. Ouidius libro octauo. Et cum Pyrithoo felix concordia Theseus. Martialis libro septimo. Thesea Pyrithoi destituisset amor. Statius libro quarto. Syl. Cedit tibi gloria fidi Theseos. Constituerat Achilles nunquàm redire ad bellum Troianum propter ereptam sibi Agamenno-

Theseus et Pyrithous.

Achilles et Patrochus.

ne Briseidem. Vbi tamen intellexit Patroclum amicum ab Hectore fuisse peremptum, mutato proposito bellũ adiit, nec prius quieuit ex animo quàm socii mortem vindicauerit, Vnde mortuo Patroclo, sic apud Homerum loquitur. Nunquàm pari dum viuam, dolore afficiar. Propertius libro secundo, Theseus infernis, superis testatur Achilles, Hic Ixionidem, ille Menœciadẽ. Martialis. Aeacidæ propior lenis amicus erat. Statius libro quarto Syl. Et lacerum qui circa mœnia Troiæ Priamidem cæso solatia traxit amico. Sidonius. Sic Phrygium Hæmathia victorem cuspide poscens, Aeacides cæsi luctum frenauit amici. Nysus Hyrtaci filius & Euryalus amici fuerũt arctissimi, q pro Aenea certauerunt in Turnum, quorum alterum Euryalũ quum Rutuli interfecissent, Nysus qui periculum cursu euaserat, rediit tamen ad vlciscendam socii mortem. Quod quum fecisset, super mortui corpus se confodit & exanimem proiecit. De his Virgilius libro nono. His amor vnus erat, pariterq; in bella ruebant. Idem de Nyso. Tum super exanimem sese proiecit amicum Confossus, placidaq; ibi demũ morte quieuit. Castor & Pollux fratres fuerunt filii Lædæ hic ex Ioue, ille ex Tyndaro. Propterea poëtæ fabulantur Castorem fuisse mortalem, quem immortalis Pollux suo interitu fraterna redemerit pietate. Quod ideo fingitur, quia eorum stellæ sic se habent, vt vna occidente, oriatur altera, Seruio teste. Virgilius libro sexto Aeneid. Si fratrem Pollux alterna morte redemit, Itq; reditq; viam toties, Politianus. Nec tanta Oebalios tenuit concordia fratres, Nec tanto atridas fœdere iunxit amor. Bap. Pius. Vt non Pollucem tam bene Castor amet. Damon & Pythias Pythagoræi condiscipuli arctissima inter se amicitia coaluerunt. Nam quum alterum eorum Dionysius Syracusanus interficere vellet suspicione proditionis, alter se mortis vadem præstare non dubitauit, tantisperdum is qui rapiendus erat ad supplicium, reuerteretur à componendis rebus domesticis. Quum autem adesset hora morti destinata, & iam obses proximus esset supplicio, vnusquisque stultitiæ tam

Nysus et Euryalus.

Castor et Pollux.

Damon et Pythias.

temerarium sponsorem damnabat, At is nihil se de fide amici dubitare prædicabat. Eodem autem momento quo supplicium tyrannus indixerat qui discesserat, superuenit, obsidem liberaturus. De his Cicero in officiis. Damonem inquit, & Pythiam Pythagoricos ferunt hoc animo inter se fuisse, vt quum eorum alteri Dionysius tyrannus diem necis destinasset, & is qui morti addictus esset, paucos sibi dies commendandorum suorum causa postulasset, vas factus est alter eius sistendi, vt si ille non reuertisset, moriendum esset ipsi. Qui quum ad diem se recepisset, admiratus eorum fidem tyrannus, petiuit vt se tertium ad amicitiam ascriberent. Manilius. Et duo qui potuere sequi vix noxiæ pœnis. Optauitq; reum sponsor non posse reuerti. Sponsoremq; reus timuit ne solueret ipsum. Achates perpetuus Aeneæ comes & socius fingitur à Virgilio, sic vt alter altero semper comitatus abeat. Stroza pater. Nec minus hunc colui, quàm dux Troianus Achatem. Quàm rector Graiæ Nestora militiæ. Nam & maxima fuisse fertur amicitia inter Nestorem & Agamemnonem. Inter paria amicorũ numerantur etiam Hercules & Theseus. Nam hic illius virtutem & facta semper imitatus est, & hũc in inferis captiuum redimere conatus est ille. Ambo in Amazones armati sunt, in Scythiam Phrygiamq; vna profecti, eisdem armis instructi, eodem telorum genere muniti, similibus studiis paribusq; exercitationibus vsi, ex geminis fratribus geniti, Hercules ex Ioue, Theseus ex Neptuno secundum Plutarchum. Fuit & mutuus amor inter Herculem & Nestorem. Nam Hercules Messenen dedit Nestori, & Nestor primum instituit iuramentum per Herculem. Statius Dimanta & Hoppleum amicitia insignes fuisse memorat. Syllius Marium & Caspruum libro nono dicens. Sacro iuuenes præneste creati, Miscuerant studia, & iuncta tellure serebant, Velle ac nolle ambobus idem, sociataq; toto Mens æuo, ac paruis diues concordia rebus, Occubuere simul, votisq; ex omnibus vnum Id fortuna dedit iunctam inter prælia mortem. Laudatur etiam amicitia Herculis & Philoctetis.

Achates et Æneas.

Nestor et Agamemnon.

Hercules et Theseus.

Hercules et Nestor.

Dimantes et Hoppleus.

Marius et Caspruus.

Hercules et Philoctetes.

Iocastæ, Iasonis & Mopsi, Diomedis & Vlyssis, Agamemnonis & Menelai atridarum. Alexander tanta fide coluit Ephestionem, vt eo mortuo propugnacula vrbium diripi, equos multosq; tonderi, plærosq; gregarios homines interfici ad mœroris argumentum iusserit, idq; vocauerit Ephestionis inferias. In eius quoque exequiis decem milia talentum profudit. Autores Plutarchus & Arrianus. Quũ senatus Romæ Caium & Tyberium Gracchos ob grauissimas seditiones quas in populo concitauerant, hostes patriæ iudicasset, iussissetq; compræhendi & interfici cũ omnibus eorum assectis, Blosius qui Tyberium secutus fuerat in senatum venit culpam deprecaturus apud Læliũ, quòd tanti Gracchum fecisset, vt quicquid ille vellet, sibi faciendum esse putaret. Cui Lælius. Dic inquit. Si Gracchus te in Capitolium faces ferre voluisset, nunquid fecisses? Tum ille. Nunquàm id quidem voluisset Gracchus sed si voluisset, paruissem. Quæ vox quantam vim amicitiæ promittat, vnicuique relinquitur coniectandum. Pomponius & Lectorius tanta fide C. Graccho adhæserunt, vt ad eius salutem morti sese obtulerint. Nam quum L. Opimius Gracchum ipsum fugientem cum armata manu velut hostem patriæ insectaretur, Pomponius Lectorius persequentium furori sese obtulerunt, vt ille salutem fuga sibi quæreret. Nec prius cesserunt impetui, quàm telis & vulneribus vndiq; perfossi expirarent. Seruilium Cepionem in vincula coniectum L. Rheginus vi amoris impulsus custodia liberauit & fugæ illi se comitem dedit. Volumnius tam effusis charitatis habenis M. Lucullum complexus est, vt quum Antonius Lucullum interfecisset, quòd adhæsisset Cassio & Bruto Cæsaris interfectoribus, volumnius amico mortuo noluerit superesse, quum tamen facile posset euadere. Cælius à Cinna & Mario Placentiæ obsessus, ne in eorum potestatem veniret, Petronium amicum suum orauit, vt inferret sibi mortem. Petronius quum ab ea sententia amicum non posset auertere, interfecit, seq; illi comitem dedit. Non minora beniuolentiæ indicia præstitit Terentius

Decio

Decio Bruto. Nam quum Antonius ſpiculatores miſiſſet, qui Brutum interficerent. Seruius Terentius vt eum à morte liberaret, ſeipſum interfectoribus obtulit, nomen Bruti mentitus. Re tamen cognita Terentium dimiſerunt incolumen tracto ad ſupplicium Bruto. C. Lælius & Africanus Scipio inter raras amicitias numerati ſunt. Metrodorus Lâpſcenus annis. 17. nunquam diſceſſit ab Epicuro. Pomponius Atticus tanta beniuolentia iunctus fuit Ciceroni, vt Ciceronis Atticus diceretur. Phydias ſtatuarius Agorantuni parium diſcipulum ſuum adeo dilexit, vt nomen eius ſuis operibus inſcripſerit plærumq;. Nicomedes rex Bithinæ tã propenſo fuit in Romanos animo, vt raſo capite pileum ſumpſerit, & ſe Romanorum libertum vocauerit. Iulius Cæſar Syllanæ factionis inimicus adeo fauit Mario, vt deiecta eius trophæa reſtituerit ſtatuasq; noctu erexerit in Capitolio. Galetes puer vſq; adeo amatus eſt à Ptolemæo vt quum videret reos ad ſupplicium trahi, ſalutem eis & impunitatem exorauerit à rege. Hiſpides Menedemo ſocio a Spitamene inimicis occidendum ſe præbuit, quum tamen liberum eſſet periculum declinare. Autor Curtius. Timagoras Meletem Athenienſem vſq; adeo dilexit, vt eo iubente ſe præcipitauerit. Cyziceni adeo fideles Romanis extitere, vt in bello Mithridatico diutiſſime obſeſſi, neq; fame, neq; tormentis vllis ad deditionem cogi potuerint. Autore Plutarcho. Amelius cum Plotino Philoſopho annos ſupra viginti ſumma familiaritate vixit. Darius vſq; adeo amauit Megabyzum perſam, vt diducto malo punico optauerit ſibi tot Megapyzos, quot illic eſſent acinorum. Teſtis Herodotus. Iam docuimus quanta in Xerxem regem Perſarum Beniuolentia fuerit Boges, quoq; modo eius cauſa ſe ſuaq; omnia morti & flammis deuouerit. Licinius Surra tanta familiaritate & beniuolentia coniunctus fuit Traiano vt imperator ipſe poſt delationem domum eius venerit, pranſusq; cum illo eius medico oculos tentandos exibuerit, tonſoriq; operam dederit. Mox ad amicos conuerſus, Ecquid accuſare Surram amplius poteſtis inquit? Eidẽ mos

tuo sepulchrum fieri & statuam poni iussit. Memorabilis est amicitia duorum hominum, quos Saxo grammaticus asinundum & asuitum vocat, quorum quum asuitus morbo consumptus esset, alter asinundus ob amicitiæ iusiurandum viuus cum eo tumulari voluit.

Asmundus et Asuitus.

¶ Vrbinum in agro Reatino delitescentem quum milites ad mortem inquirerent, seruus eius domini ornamentis indutus in eiusdem cubile se reclinauit, vt irruentes hostes Vrbinum esse suspicarentur & ita primo impetu iugularent. In cuius rei Monumentum Vrbinus mortuo erexit statuam cum titulo & inscriptione, quæ tam memorabilem testaretur fidelitatem. Aesopus libertus Demosthenis patronum suum adeo dilexit, vt nullo tormenti genere potuerit cogi ad reuelandum adulterium domini. Autor Macrobius. Antium Restionem proscriptum & noctu fugientem seruus eiusdem secutus est, abditumq; ministerio suo aluit. Quum deinde persequentes adesse sensisset, senem (quem casus primum obtulit) iugulauit, & in constructam pyram coniecit. Eadem accensa eis occurrit, qui Restionem inquirebant, dicens damnatum sibi pœnas luisse, multoq; acrius à se vexatum, quam ipse vexabat. Quo factum est vt Restio liberatus effugeret. Cepionem morti adiudicatum quod insidias parasset Augusto, seruus ad Tyberim in Cista detulit, peruectumq; hostiam in agrum Laurentem ad villam patris nocturno itinere perduxit. Cujus deinde nauigationis naufragio vna expulsum dominum Neapoli dissimulanter occuluit, exceptusq; à Centurione nec precio nec minis potuit adduci, vt dominum proderet. Cluentium Pelignum Italicensem compræhensum ab inimicis seruus occidit, ne traderet Pōpeio hosti, ac se, ne domino superstes fieret, interemit. C, Gracum ex auentino fugientem Euporus seruus qua potuit ratione tutatus est. Super occisum deinde, animam scissis proprio vulnere visceribus effudit. Seleuci seruus quum seruiret amico eius, à quo dominus fuerat interemptus cœnantem in vltionem domini confodit. Mycithus seruuus anaxilai messenii acceptum à

Seruorum quorundam in dominos amor et fidelitas.
Æsopus.
Restionis seruus.
Cepionis seruus.
Cluentij Peli. seruus.
Euporus.
Seleuci Seruus.
Mycithus.

domino regnum eiusdem liberis vbi adoleuerunt, restituit sumptoq; exili viatico cum summa tranquillitate consenuit Olympiæ. Neæra & Charmione ancillæ fuerunt Cleopatræ reginæ, quæ spontaneam dominæ mortem imitatæ sunt, ac semiuiuæ repertæ, dominæ iam mortuæ coronam capite delapsam reponentes. Solebant Spartiatæ & Mesenii virgines ad sese mutuo mittere, ad cōfouēdas semper amicitias. Quædam amicorum paria numerantur à Politiano his verbis. Vt tibi collatus iuuenis Phocæus Orestē Oderit, & spernat Thesea Pirithous. Sicanium Pyladem credatur fallere Damon, Vix quod bonum frenis Castora frater amet.

Cleopatræ ancillæ.

Spartiatarum et Messeniorum mos.

Amor coniugalis,

ORpheus vt fabulantur poëtæ descendit ad inferos non alia causa quam ad repetendam Eurydicen vxorem, quam prius multis lachrymis defleuerat. Virg. libro quarto Georg. Ipsa caua solans ægrum testudine amorem. Te dulcis coniux te solo in littore secum, Te veniente die, te decedente canebat, Alcestis maritum suum Admetum regem Thessaliæ tanto amore dilexit, vt quum Admetus ipse morbo laboraret, consultaq; oracula respōdissent futurum eum incolumen, si quis amicorum pro eo mori vellet sola vxor recusantibus pietatem illam cæteris amicis, pro viri salute morti se deuouerit. Propterea poëtæ fabulati sunt reuiscendi munus ei à diis concessum. Admetus vero beneficii memor, perpetuas defunctæ nenias instituit. Iuuenalis Satyra. 6. Spectant subeuntem fata mariti Alcestim, Hieronymus. Alcestem fabulæ ferunt pro Admeto sponte defunctam. Statius libro tertio Syl. Ergo Thessalici coniux pensare mariti Funus, & immitem potuit Phryga vincere supplex Thracius. Ouidius libro tertio de arte. Facta Phereciadæ coniux Pagasæa redemit, Proq; viri est vxor funere lata sui. Martialis libro quarto. Nec minus Alcestim fama sub astra ferat. Stroza filius. Nec quæ Admetum cœlestibus auris Morte sua incolumen Stygii seruauit ab vmbris. Bap. Pius. Hic vibi cœlesti diuorum

Alcestis amor in Maritum.

cincta caterua est Alceste, admeti vita Pherecciadæ. Tantus fuit Penelopes in Vlyssem amor, vt eo absente per annos viginti castitatem seruauerit impollutam, nullisq; procorum blandimentis succubuerit. Propertius libro secundo Felix admeti coniux, & lectus Vlyssis. Stroza pater. Adde fidem, quam nec coniux Ithacesia vincat. Capanei apud Thebas mortui dum celebrarentur exequiæ, vxor Euadne in rogũ mariti se coniecit. Stroza pater. Non magis infelix Thysbe dilexit amantem, Nec magis Euadne commoritura virum. Ouidius libro tertio de arte. Accipe me capaneu, cineres miscebimus inquit Iphias; in medios desiluitq; rogos. Martialis. Arserit Euadne flammis iniecta mariti.

¶ Quum Belides omnes facta coniuratione maritos interfecissent, sola Hypermestra pepercit marito lino seu linceo. Protesilaus sub cuius imperio fuerunt Antron, Phylaca & Larissa vrbes Thessaliæ primus Græcorum interfectus est apud Troiam à Dardano quodam. Quod quum resciuisset Laodomia, in solatium mœroris optauit, vt mortui vmbrã videret. Quod quum impetrasset, in illius amplexibus expirauit. Propertius. Illic Phylacides iucundæ coniugis Heros Non potuit cæcis immemor esse locis. Sed cupidus falsis attingere gaudia palmis, Thessalis antiquam venerat vmbrã domum. Portia Catonis filia quum audisset maritum Brutum apud Philippos interfectum, haustis carbonibus se suffocauit. Pamphilus. Vixisset Brutus, tunc non tam clara fuisset Portia. Hipsicrathea Mitridati marito in omni bello summi discrimine fuit adiutrix, eumq; armata in expeditionibus secuta est, rasis etiam capillis, quo commodius vteretur galea. Stroza pater. Nec Mithridatæas quæ comitata vias. Pericles Aspasiam vxorem adeo dilexit, vt nunquam egrederetur domo, quin eam dissuauiaretur. Vnde veteres comœdiographi Deianyram & Iunonem eã vocabant. Vxorem adeo dilexit Periander Corinthius, vt etiam mortuæ se commiscuerit. M. Plautius in Asiam cum .60. nauibus proficiscens, quum Tarentum venisset, Oresillam vxorẽ (quã secum duxerat) ibidem morbo absumptam amisit. Cuius

dum celebrarentur exequiæ, impatiens mœroris Plautius pugione se confodit. Antimachus poeta Græcus Lysidicem vxorem adeo dilexit, vt eius mortem lamentabili defleuerit Elegia, qua omnes Heroum calamitates enumerabat. Antonium quum superasset Augustus, Cleoparra animi dolore mortem sibi consciuit. Saxo gramaticus ait Gunildā fuisse mulierem, quæ quum videret exequias Asmundi mariti sui, spiritum ferro sibi surripuerit. Publius Rubrius Celer vixit cum Caia Ennia vxore sua annos. 43. menses. 8. sine vlla querela. Albutius vixit in coniugio cum Terentiana Valentiana anno. 25. sine vllo iurgio. Antonius pius vxorem Faustinam tāta dilexit fide, vt mortuę diuinos honores instituerit & statuas erexerit. Idas ausus est in Apollinem certare, propter ereptam sibi Marpissam vxorem. Aemylius adolescens se ipsum interfecit, quod delitescentem in vepribus vxorem pro fera interfecisset. Autor Plutarchus. Idem quoque fecit Cyanippus Thessalus propter vxorem à canibus dilaniatam Autor idem.

¶ M. Lepidus Apuleiæ vxoris charitate, post repudium obiit. Iulia Cæsaris filia & vxor Pompeii quum vidisset vestem mariti sui cruentam & infectam sanguine quorundam qui iuxta Pompeium ipsum mutuis vulneribus se læserant. subito pauore consternata & exanimis collapsa est, ex eaq́ turbatione partum edidit immaturum. Autor Plutarchus. Artesia mausolo marito superstes in perpetuo luctu & mœrore vixit, quo etiam confecta contabuit. Amoris eius fidē facit sepulchrum illud memorabile, quod erexit mortuo. Sunt qui velint eam cineres cadaueris vino mixto hausisse quorum opinio ridet Architrenio. Darius existimans vxorem suam ab Alexandro victore fuisse interfectam, eiulatibus impleuit castra, atq; in hæc verba prorupit. Quod ego tantum nefas commisi Alexander? Quem tuorum propinquorum necaui, vt hanc vicem sæuitiæ meæ reddas? Odisti me non quidem prouocatus Sed finge iustum intulisset te bellum. Cum fœminis ergo agere debueras? Quibus verbis conijcere est quantus fuerit Darii amor in vxorem. Pan

thea vxor Abradatæ viri Persæ quum audiuisset maritum in bello perisse, arrepto pugione seipsam interfecit.

¶De mutuo fratrum & sororum amore.

SOrores Phaëtontis quæ Heliades & Phaëtontiades appellantur, fratrem cœlo deturbatum tantis lachrymis deplorauerunt, vt deorum commiseratione in arbores commutatæ sint. Virgi. in Culice. At quibus insigni curru proiectus equorum Ambustos Phaëton luctu mutauerat artus. Heliades teneris amplexę brachia truncis Candida fundebant lentis velamina ramis. Anna apud Virgili. conqueritur quod sorori suæ Didoni comes non fuerit in morte, ad simile genus mortis sibi consciendum, Hæc autẽ Annæ verba ad Didonem ex quarto Aeneidos. Comitem ne sororem Spreuisti moriens? Eadem me ad fata vocasses, Idem ābas ferro dolor, atq; eadem hora tulisset. Antigone Oedipi filia fratrem suum Etheoclem in bello peremptum sepeliuit inuito Creonte tyranno. Ouid. libro tertio Trist. Fratrem Thebana peremptum Supposuit tumulo rege vetante soror. Dagobertus Francorum rex consortem regni fratrem Aripertum constituit donata ei Aquitania. Ramyrus Veremundi filius Hispaniæ rex consortem regni assumpsit Garsiam fratrem adhuc impuberẽ. P. Rutilius leui morbo impeditus nunciata fratris repulsa, in petitione consulatus ilico expirauit, Autore Plynio. Cleomenes Lacedæmonius fratrem Euclidam secum regnare permisit. Autore Plutarcho. Contra vero mutuo conflagrarunt odio Romulus & Remus, Etheocles & Polynices, Atreus & Thyestes, Aeta & perses. Hyam à leone deuoratum sorores Hyades lamẽtatione miserabili prosecutæ sunt, adeo vt mœrore vitam finiuerint. Deorum demum commiseratione relatæ sunt in stellas. Pontanus Mox Hyadum chorus Eois emerget ab vndis. Fratris Hyæ quas perpetuus dolor indidit astris. Fuit maximus amor inter Castorem & Pollucem, vt iam diximus. Stroza pater. Talis Amyclæos non iunxit gratia fratres, Alterna quorum vita redẽmpta nece est.

Anna et Dido
Antigone et Etheocles.
Dagobertus et Aripertus.
Ramyrus et Garsia.
P. Rutilius.
Cleomenes et Euclida.
Discordes fratres.
Hyades.
Castor et Pollux.

¶Amor & indulgentia parentum in liberos.

ANtiochus Sother rex Syriæ Stratonicen nouercam cuius amore pruriebat, indulgentia patris Seleuci Nicaronis obtinuit. Hippo & Miletia filiæ fuerunt cuiusdam Scedasi inter Bœotios ditissimi, quas quum impudici adolescentes per vim cõstuprassent, ac demum occultandi sceleris causa in puteum demersissent, pater impatiens mœroris ad earum tumulos se ipsum confecit. Gordianus senior audita filii morte seipsum suffocauit laqueo, Orodes rex Parthorum vbi resciuit Pacorum filium in bello cõtra Ventidiũ periisse, animi dolore versus est in rabiẽ. Antiochus. S Scedasus. Gordianus S Orodes Rex P

¶Niobe filios suos ab Apolline interfectos tantis defleuit lachrimis, vt in scopulum diriguerit. Propertius libro secũdo Nec tantum Niobe bis sex ad busta superba Sollicito lachrymans defluit á Sipylo, Niobe.

¶Hecuba Polymestori regi Thraciæ genero suo oculos eruit quod Polydorum eius filium interfecisset. Valerius bestius simili modo excæcatus est à L. Imbrico socero suo, quod eius filium Ruscium interfecisset, Anius Tuscorum rex filiam habuit Saliam nomine, quam quum rapuisset catheus adolescens, iratus pater in fluuium Anienem inde cognominatum sese proiecit. Autor Plutarchus. Artaxerxes Darium filium adhuc viuens regem constituit, contra morem Persarum. Pythius Bithynius animi dolore, quem conceperat ex morte filii à Xerxe interfecti relicto vxori regno in mortui monumentum se coniecit, atq; inibi quod supererat vitæ, flebiliter cõpleuit. Nauiganti in Cretã Theseo quum Aegeus pater iussisset, vt si confecto minotauro reuerteretur incolumis, albis vteretur velis ac Theseus verborũ patris immemor, reuertẽs nigrũ tetendisset lintheum, pater eo procul viso in mare se coniecit, qđ putaret actum esse de filio. Fabulã hãc seu si mauis, historiã fusissime describit Catullus. Autor Aetnæ. Excidit hic reduci quõdã tibi ꝑ fide Theseu Candida sollicito pręmittere vela parenti. Calẽfius. Ast vbi nigra dari ꝓspexit linthea vento Rex pater, in fluctꝰ hoc caput inquit, eat. Præcipitẽq; senex specula se i... Hecuba. L. Imbricus. Anius. Artaxerxes. Pythius. B. Aegeus.

cit àb alta, Quem venus eſſe deum fluctibus alma dedit. Nihil magis curabat Aeneas quam Aſcanium ſuum Vnde Virgil. libro primo Aeneid, Omnis in Aſcanio chari ſtat cura parentis. Confectus ſenio Priamus vbi vidit filium ſuum Polyten à Pyrrho Achillis filio interfectum, non potuit iræ aut voci parcere, quin homicidam inſectaretur conuiciis, licet in eadem eſſet alea, vt docet Virgi. libro ſecundo Aen. Auctolia Sinonis filia & uxor Laertæ quum falſo nuncio intellexiſſet Vlyſſem filium apud Troiam in bello decubuiſſe, impatientia mœroris vitam proiecit. Iam diximus Niobem in ſcopulum diriguiſſe propter liberos ſuos ab Apolline interfectos. Idem quoque dolor impulit Amphionem Niobes maritum mortem ſibi conciſcere. Ouid. in Ibin. Addidit vt fidicen miſeris ſua funera natis, Sic tibi ſint vitæ tedia iuſta tuæ. Euenus Martis & Stropæ filius quum ſtupratorem filiæ Marpiſſæ Apharetum nomine comprehendere non poſſet ad ſupplicium. coniecit ſe in Lycormam fluuium animi dolore, Autor Plutarchus. Tomyris Scytharum regina filium ſuum Sargapiſem adeo dilexit, vt non prius ſibi conſtiterit, quam mortem eius vlta ſit ſeueriſſime. Comprehenſum enim interfectorem Cyrum cruci affixit, teſte Diodoro, & ablatum mortui caput demerſit in vtrem ſanguinis. Mycerinus rex Aegypti filiam quam habebat vnicam, adeo dilexit, vt mortuæ cadauer incluſerit aureo bouis ſimulachro, quod in templis proxime deos poſuit, floribusque ornauit quotidie admota noctu perpetua lucerna. Autor Herodotus. Attedius melior duos habuit liberos Bleſum & Glauciam nomine, quos adeo dilexit, vt diem Bleſi mortui natalem ſingulis annis celebraret. Martialis libro octauo Preſtas hoc Melior ſciente fama. Qui ſolennibus anxius ſepulti Nomen non ſinis interire Bleſi. Et de munifica profuſus arca Ad natalicium diem colendum Scribarum memori piæque turbæ Quod donas, facis ipſe Bleſianum. Mater Antiſtiæ quum vidiſſet filiam à Cn. Pompeio repudiatam, ſuperinducta Aemylia, mortem ſibi conſciuit. Blauus quum audiſſet filium à Triumuiris interfe-

ctum, ab iisdem impetrauit, vt interficeretur, & filio mitteret comes.

¶ Amor liberorum in parentes.

ARtaxerxes rex Persarum patris sui interfectorē dedit morti, mutata de industria cum eo lorica. Icarum patrem Erigones quum agrestes Attici interfecissent, filia doloris impatiens laqueum implicuit collo. Ouidius in Ibin. Quodq; dolore necis patriæ pia filia fecit, Vincula per laquei fac quoque guttur erat. Atys filius Crœsi quum esset natura mutus, vbi tamen vidit hostilem gladium imminentem paterno iugulo, solutis dentiū claustris prorupit in verba, quibus docuit affectum animi sui. Autor Gellius. Amphinomus & Anapius Siculi fratres, quum Aetnæ incendio Catana vrbs & omnia prope Siciliæ loca deflagrarent, parentes humeris superpositos periculo subduxerunt. Syllius. Tum Catane nimium ardenti vicina Typhœo, Et glomerasse pios quondam celeberrima fratres. Autor Aetnæ. Amphinomus fraterq; pari sub munere fortes, Quum iam vicinis streperent incendia tectis, Accipiunt pigrumq; patrem, matremq; senilem. Illis diuitiæ solæ materq; paterq;. Erubuere pios iuuenes attingere flammæ, Et quacunque ferunt illi vestigia, cedunt, Et circa geminos auidus sibi temperat ignis, Incolumes abeunt tandem, & sua numina secum Salua ferunt. Claudianus. Complexi manibus fultos ceruice parentes Attollunt vultus, accelerantq; gradus. Idem. Cur non Amphinomo, cur non tibi fortis Onapi, Aeternum Siculus templa dicauit honos? Simili exemplo laudatur pietas Aeneæ, quòd flammis vniuersam Troiam populantibus inualido patri humeros subincuruauerit, relictisq; diuitiis vnicum pignus redemerit ab incendio. Idem Claudianus. Quòd si notus amor prouexit in astra lacones, Aeneam Phrygio raptus ab igne pater. Dido apud Virgilium libro quarto. Quem subiisse humeris confectum ætate parentem. Statius libro tertio Syluarum. Felix cui magna patrem ceruice vehenti

Artaxerxes. Erigone. Atys. Amphinomus. Anapius. Aeneas.

Scipio. Sacra Mycenææ patuit reuerentia flammæ. Scipio adhuc puer patrem pœnis hostibus circumseptum liberauit, apud Tycinum seu Trebiam, Autore Liuio. Statius libro tertio Syl. Quiq; tener sæuis genitorem Scipio pœnis Abstulit. Lausus Mezentii Tyrrheni filius patrem in bello aduersus Aeneam seruauit, eoq; liberato ipse ab Aenea interfectus est. Idem Statius. Et Lydi pietas temeraria Lausi. Oppium à triumuiris proscriptnm (dum ad supplicium quereretur) filius humeris extulit, & incolumem peruexit in Siciliam. Antigonus quum ingenti prælio superasset hostem, præmium belli transtulit ad patrem & imperium illi tradidit Cypri. Antigona patri suo Oedipo exoculato ducem se præbuit. Rosimunda filia Cunimundi Gepidarum regis maritum suum Alboinum regem Longobardorum veneno suffocauit, quòd is Cunimundum bello victum interfecisset, & ex interfecti ceruice fecisset sibi poculum. Leo iunior quum annum vnicum præfuisset imperio, Zenoni patri manibus suis diadema imposuit, ipsumq; deinceps imperare iussit. Alphonsus patrem suum Ferdinandum decem ac septem aureorum milibus funerauit magnò pietatis argumento. Cleobis & Biton fratres Argiam sacerdotem matrem suam currui insidentem equorum penuria ab oppido traxerunt ad fanum, seq; iugo alligarunt, quòd ius esset sacerdotem ipsam ad sacrificium curru vehi. Autor Cicero libro primo. Quæst. Tuscula. Claudianus. Si vetus Argolicos illustrat gloria fratres. Qui sua materno colla dedere iugo.

Lausus. Oppij filius. Antigonus. Antigona. Rosimūda. Leo iunior. Alphonsus. Cleobis et Biton. Hæc eadē ut cōmemorat etiā Herodotus apud Grecos in prima Historia.

ℭ Arrogantes, superbi, gloriosi, & Ambitiosi.

Dares. DAres vt est apud Virgilium, fuit nescio quis gloriosus, qui in ludis & certaminibus (quæ Aeneas ad Anchisæ patris tumulum celebrauit in Sicilia) inani brachiorum ostentatione gloriabatur & immodicis laudibus se prædicabat, vnumquenque ad duellum prouocans, & suam vnius virtutem extollens immodice. Verba Virg. sunt hæc ex librò quinto Aenei. Nec mora, continuo vastis cum viribus effert Ora Dares, magnoq; virū se mur/

mure tollit. Idem. Talis prima Dares caput altum in prælia tollit, Ostenditq; humeros latos, alternaq; iactat Brachia protendens, & verberat ictibus auras. Misenus fuit Aeneæ tibicen, qui deos marinos ad certamen tubæ ausus est irritare. Numanus Remulus fuit quispiam Rutulus, qui quum multum sibi tribueret, & immodice placeret, Troianos in Italia obsessos arguebat imbelliæ & mollicei. Verba Virgi. sunt hæc. Is primam ante aciem digna atq; indigna relatu Vociferans, tumidusq; nouo præcordia regno Ibat, & ingentem sese clamore ferebat. Eodem teste Murrhanus fuit quispiam, qui antiqua generis nobilitate gloriabatur, Sic autem ait lib. 12. Murrhanum hic atauos & auorum antiqua sonantem Nomina per reges actum genus omne Latinum præcipitem scopulo, atque ingenti turbine saxi Excutit. Narcissus puer liberali forma tantæ fuit superbiæ, vt pueros omnes & puellas à quibus adamabatur, nihili faceret. Ouid. libro tertio, Metamor. Multi illum iuuenes, multæ cupiere puellæ. Sed fuit in tenera tam dura superbia forma, Nulli illum iuuenes, nullæ tetigere puellæ. Martialis illudit cuidam Sosibiano, q patrem appellaret dominum, qui tamen erat seruus. Sic autem ait. E seruo scis te genitum blandeq; fatris, Quum dicis dominum Sosibiane patrem. Appion grammaticus Alexandrinus tanta fuit arrogantia, vt ei immortalitatem polliceretur, cui opera sua nuncupasset. Demetrius Poliorcetes Antigoni Macedoniæ regis filius tanta fuit insoleutia, vt Atheniensium legatos biennium suspensos tenuerit sine colloquio, ac demum re infecta reuerti iusserit.

Misenus. Numanus R. Murrhanus. Narcissus. Sosibianus. Appion. Demetrius P.

¶ Marsyas tibicen notatur hoc vicio, q Apollinē ad tibiæ certamen prouocauerit vt fabulantur Poetę. Menecrates medicus nullam ab his mercedem solebat accipere quibus medebatur. Sed hoc tantum petebat, vt liberati se ipsius seruos esse faterentur, eumq; Iouē dicerent. Nestorius hęreticus factus p̄sul Constātinopolitanus, orationem postero die habuit ad populū arrogantiæ plenam & superbiæ qua cœlū se vnicuiq; daturū promittebat. C. Neuius comœdio

Marsyas. Menecrates. Nestorius H. C. Neuius.

grapus superbiam suam testatus est Epitaphio, quod sepulchro suo iussit inscribi. Erat autem tale. Immortales mortales si foret fas flere, Flerent diuæ camœnæ. Neuium poëtam, Itaque postquàm orci traditus est thesauro. Obliti sunt Romæ latina loquier lingua. Autor Gellius. Rhemnius Palemon grammaticus gloriabatur secum natas esse literas, ac secum demum morituras. Idem M. Varronem porcum appellare non veritus est. Paulus Samosatenus hæreticus diues factus è paupere, excreuit in superbiam intolerabilem. Nam incedens per vicos & compita, doctrinam & literas ostentabat publice, & notariis in propatulo, quicquid primum in buccam venisset, dictabat. Polidamas athleta ea fuit animi confidentia, & temeritate, vt ruinam scopuli quam preuidebat casurum expectauerit, existimans se posse resistere. Quo tamen obrutus est vt iam dixit. Tamyras poëta Thrax natione ausus est cum musis de cantu certamen suscipere, ab eisdem propterea exoculatus. Iam diximus Theagenem Capium pauperem fuisse, qui haberi volebat diues. Timæus siculus historicus gloriabatur sese Thucididem & Philistum in historia superaturum. Autor Plutarchus. Ausa est Arachne certare cum Minerua de lanificio, vt testantur poëtarum fabulæ. Erat Athila rex Pannoniæ superbus incessu, huc atque illuc oculos circunferens, vt elata potentia in ipso corporis motu appareret. Poëtæ fabulãtur Cassiopem Cephei filiam Nereidibus se prætulisse, vt Nioben Latonę, Antigonam filiam Laumedontis Iunoni, Lychionen filiam Dedalionis, Dianæ. Domitianus iactabat in senatu patri se & fratri imperium dedisse, illos sibi reddidisse. Gaudebat appellatione domini, atque etiam dei. Vnde Eusebius. Primus inquit Domitianus dominum se & deum appellari iussit. Hinc fluxerunt duo versiculi cuiusdam poëtæ assentatoris. Edictum domini deiq; nostri, Quo subsellia certiora fiunt. Vnde institutum est ab eo, vt ne scripto quidem, aut sermone cuiusquàm aliter appellaretur. Statuas sibi in capitolio non nisi aureas, & argenteas poni permisit. Septembrem

Rhemnius P. · Paulus Samosatenus · Polidamas · Tamyras P. · Theagenes · Timæus · Arachne · Athila R. P. · Cassiope · Niobe · Antigona · Lychione · Domitianus

& Octobrem menses ex appellatiōibus suis Germanicum,
Domitianumq́ꝫ transnominauit, quòd altero suscepisset
imperium, altero natus esset. Heraclides philosophus Pon
tius draconem aluit, quem feretro suo post mortem im/
poni iussit, vt ex hoc putaretur ad deos migrasse: Maxi/
minus iunior tanta fuit arrogantia, vt manus & pedes se/
natoribus præberet osculandos. Actius poëta in camœ/
narum æde maxima forma statuam sibi posuit, quum ta/
men breuis admodum esset: Autor Plynius libro trigesi/
moquarto. Suffenus fuit ineptissimus poëta, qui in suis ope
ribus mirabatur se plurimum, sibiq́ꝫ blandiebatur & arride
bat. Catullus Quem non in aliqua re videre suffenum pos
sis, Sesostris rex Aegypti fuit adeo superbus, vt domitos
reges ad currum iungeret, eoq́ꝫ modo triumpharet. Mari/
cus quidam ex plebe Boiorum ausus est se deum facere,
Autore Cornelio Tacito. Caius princeps seipsum inter
duos retulit, & Iouis maximi nomine statuas erigi sibi im/
perauit. Myxus fuit Dianæ sacerdos gloriosus, & virtu/
tum suarum eximius præco: Senetio fuit quispiam, qui
grandia semper cupiebat dicere, Idem seruos nolebat ha/
bere, nisi grandes, & argentea vasa non nisi grandia. Con/
cubinam habebat ingentis staturæ. Summis insistebat digi
tis quum diceret, quo grandior videretur. Themison Cy/
prius Hercules dici volebat, eoq́ꝫ nomine rem sibi diuinā
fieri patiebatur. Calippides Græcus fuit tragœdiarum hi/
strio, qui in ea re plurimum se mirabatur. Propterea quum
Agesilao regi occurrisset, arrogantius eum salutauit, sub/
inde illi se ostentans, & inter astantes sese intrudens, arbi/
tratus fore vt comiter à rege exciperetur. Verum is quum
grauioribus intenderet, ac ne Callipidem respectaret, non
admodum inquit, nosse me videris ò rex, nec qui sim in/
audisse. Ridens Agesilaus, an non es inquit Callipides ille
minus? Varus Pergæus fuit quispiam, qui verbis assenta/
torum corruptus persuasit sibi se esse omnium formosissi/
mum, arte quoque & robore in palestra omnes excelle/
re, imo ne musas quidem cantare suauius. Iam diximus

quonammodo Salmoneus tonitrua mentiretur, vt deitatis opinionem sibi vendicaret. Acco mulier ad speculum inepte sibi blandiebatur. Sapor rex Persarum vocabat se regem regum, participem syderum, fratrem solis & lunæ. Iulius Cæsar dicebat debere homines pro legibus habere, quæcunque diceret, eoq; arrogantiæ progressus est, vt aruspice tristia & sine corde exta quondam nunciante futura diceret, lætiora, quum vellet. Zeusis adeo sibi placuit in Helena quam pinxit vt non expectato aliorum testimonio hos versus ipse adiecerit. Haud turpe est Troas, fulgentesq; ære Pelasgos Coniuge pro tali diuturnos ferre labores. Aeternis facies nimis est æquanda deabus. Marcus Drusus tanta fuit arrogantia, vt L. Philippum consulem quia se interpellare concionantem ausus fuerat, obtorta gula per clientem suum adeo violenter in carcerem detruserit, vt multus è naribus eius cruor profunderetur. Quum senatus ad eum misisset, vt in curiam veniret. Quare non potius inquit, ipse ad me venit? Cn. Pompeius balneo egressus ante pedes suos prostratum Hipseum ambitus reum nobilem ac sibi amicum, iacentem reliquit contumeliosa voce proculcatum.

¶ Alexander Macedo Iouis Ammonis filius dici voluit. Annibal Cannensis pugnæ successu elatus, neminem suorum ciuium admisit in castra, nec vlli responsum dedit, nisi per interpretem. Hanno Carthaginensis aues capere solebat, quas hanc edocebat vocem, Deus est Hanno. Adultas demum & doctas quaquauersum emittebat, vt eandem emitterent vocem. Hoc Erasmus refert in quendam Psaphonem, Herostratus nominis & famæ libidine templum Dianæ Ephesiæ incendio dedit. Autor Gellius. Manes hæreticus prædicabat se natum virgine, deitatisq; numen sibi vendicabat. Perpenna consul regnandi cupiditate Sertorium inter epulas incautum occidit, vt solus principaretur in Hispania. Amulius Numitorem, Artabanus Xerxem, Athalia vniuersum Dauidis semen interfecerunt vt apud suos dominarentur. Spitigneus rex Bohemorum

dominādi libidine bellum gessit cum fratre Vratislao. Empedocles Agrigentinus poëta in Aetnam se coniecit, vt ad superos conuolasse putaretur. Heraclius Phocam interfecit, vt solus imperaret. Iugurtha frattes suos Hiempsalem & Adherbalem morti dedit, vt Numydarum regno solus potiretur. Constantinus impera. Irenen matrem expulit, vt imperaret solus. Sellus fuit quispiam, qui quum esset pertenui fortuua, volebat tamen haberi diues. Solebat Calliphanes poëta diuersorum carminum & orationum initia conscribere, ad tres aut quatuor versus eaq; pronunciare & ostentare, vt commentum ignorantibus multiscius & eruditus videretur. Adrianus fuit adeo cupidus famę & laudis, vt libros à se scriptos de sua vita libertis suis literatis dederit, qui eos suis nominibus publicarent. Autor Aelius Spartianus. Ducebatur Nero ęternitatis perpetuęq; famæ cupidine, Vnde & mensem Aprilem Neronem appellauit, & Romam Neropolim constituit appellare. Autor Suetonius.

Empedocles. Heraclius. Iugurtha. Constantinus. Sellus. Calliphanes. Adrianus. Nero.

¶ Audaces, & temerarii.

POëtæ Phaetontis arguunt temeritatem, quòd patris currum acceperit regendum, quum tamen non esset idoneus auriga. Ouidius libro primo, Tristi. Vitaret cœlum Phaetō si viueret, & quos Optauit stulte, tangere nollet equos. Ausi sunt Gyganres Iouem armis lacessere, & in eum scopulos iaculari, vt volunt Mythologorum fabulæ. Autor Aetnæ. Tentauere (nefas) olim detrudere mundo sydera, captiuiq; Iouis transferre Gygantes Imperium, & victo leges imponere mundo. Fuit & imprimis temerarium Sinonis facinus, qui fatalem machinā in medios Troianos duxerit solus, in vtranque paratus aleam, Autore Virgil. Finguntur Theseus & Pyrithous irremeabiles vmbrarum domos irrupisse, vt dominam Ditis thalamo deducerent. Icarus confictis à patre Dædalo pennis supramodum intumescens, ausus est mediocrem parentis volatum deserere, & in sublime niti, donec liquefactis à sole pēnis, præceps deciderit in mare. Ouid. li. 1. Trist.

Phaeton. Gygantes. Simon. Icarus.

Milo Crotonia: tes. Bellerophon. Iason, Typhis

Dum petit infirmis nimium sublimia pennis Icarus, Icariis nomina fecit aquis. Crotoniates Milo nimia roboris confidentia tentauit arbores diducere. Bellorophon insidens Pægaso per medium aerem ferri voluit. Iason & Typhis vitam ventis primi commiserunt, & vias maris (quas natura negat teste Claudiano) aggressi sunt, Tristes Hyadas rabiem'q; noti, infames scopulos Acroceraunia & mare turbidum, vt ait ille, siccis oculis prospicientes.

¶ Timidi & meticulosi.

Archilochus. Cleonymus. Theagenes. Ammon. Cn. Vatienus. Pisander. Dionisius. Aristogiton. Plutus.

ARchilochus scripsit satius esse clypeum abiicere, quàm interire. Vnde & Lacedæmonii suis eum finibus iusserunt excedere. Notatur apud Aristophanem Cleonymus, quòd abiecerit clypeum. Theagenes fuit adeò superstitiosus & timidus, vt domi hrēt Hecathes simulachrum, nec vsquàm pedem moueret, nisi illo consulto. Artemon apud Gręcos metu fractus & stupidus, diu intra domus septa se continuit duobus seruis æreum scutum supra eius caput sustinentibus, ne quid noxium superne excideret, Si quando autem tecto egredi cogeretur, lectica tecto adoperta gestabatur. Cn. Vatienus sinistræ manus digitos sibi amputauit, ne bello Italico militaret. Timebat Pisander, necubi animæ suæ occurreret, à qua viuus esset destitutus. Dionysius eò formidinis progressus est, vt cultros metuens tonsorios candente carbone sibi adureret capillum, Quin & tondere filias docuit, ferro tamen remoto, instituit'q;, vt candentibus iuglandium putaminibus barbam adurerent. Aristogiton fuit Atheniensis quidam sycophanta, qui Martē habebat in lingua, & nunquam non loquebatur de bellis, vt propterea bellicosus appareret, quum tamen re ipsa per foret meticulosus. Proinde quum die quadam intellexisset exercitū parari, & conuocari milites, simulata valitudine crus obligauit, & baculo innixus in publicum se protulit clauditatem simulans. Quod vbi primum conspicatus est Phocion, cognita primo intuitu hominis vafricia exclamauit Aristogiton claudicat. Aristophanes & Lucianus induxerunt Plutū quendam

dam omnia formidantem, Demosthenes pro ignauo & maxime timido accusatus est, quod in propria causa dicturus prius aufugerit, quam deuenerit in iudicium. Lycas furentem fugiens Herculem complexus aras tremebunda manu mortem metu consumpsit, vt nimio de metu exanimatus mortem sensisse non videatur. Taurea Campanus verbis quam re ferocior Claudium Asellum militem Romanū superbis comminationibus ad duellum irritauit vltro, vbi autem ventum est ad conflictum. repente concitato equo fugam arripuit, & aufugit Capuam. Generosi non est animi fecisse, quod de Dario minore predicatur, sed ignaui, & qui totam spem in fuga collocet. Hunc enim aiunt equas statim a partu in bellū ducere solitum, vt si discrimine aliquo fugiendum esset, illæ relictorum pullorum desyderio sessorem properantissime domum reueherent. Demosthenes. Lycas. Taurea Campanus. Darius.

¶ Athanasius Alexandrinus antistes impar Arrianorum inuidiæ, sex annos in profundissimo cisternæ lacu metu mortis delituit. Athanasius.

¶ Quum Diocletianus multos idolis sacrificare nolentes morti dedisset, vnus omnium Marcellinus pōtifex ad simulachra dæmonum, metu mortis immolauit. Iurauerat Petrus apostolus se non defecturum à Domino etiam si Apostoli omnes hoc fecissent, vbi tamen vētum ad discrimen, subduxit se periculo, & secutus est à longe, captumq́ꝫ ter ante gallicinium negauit impietatis Iudaicæ metu. Marcellinus Pontifex. Petrus Apo.

¶ Perses rex Macedoniæ fractis opibus regni humiliter & abiecte prouolutus iacuit ad Aemylii pedes, Perses. Rex Macedo.

¶ Litigiosi.

Parnus fuit quispiam, qui ob amissam nausculam obuiis quibusq́ꝫ litigabat. Hinc adagium. Disceptare ob Parni scaphulam, id est ob res minutulas, multū mouere litium & querelarum. Prouerbium.

¶ Solebat Patacion bonis viris calumnias struere, eoq́ꝫ turpi quæstu rem domesticam augere. Hinc adagium. Patacione calumniosior. Anus quæspiam fuit Ptolemais quæ quo/ Prouerbium.

Eurymnus · Hyperbolus · Prouerbium · Xantippe · Myrrh. · Eurysthenes · Procles · Empedocles · Ethiocles · Polynices · Verginius · Hyperborei Discordiam nesciunt ·

ad vixit, lites agitabat, nec vnquam ab agendis causis fersabatur. Autor Diogenianus apud Erasmum. Eurymnus fuit calumniator, qui dissidium inter Castorem & Pollucem conatus est serere, alterum apud alterum insimulans. Hyperbolus fuit quispiam mirum in modum appetens litiũ. Hinc adagium. Vltra Hyperbolum. Gelius scribit Xantippen Socratis vxorem morosam fuisse admodum & iurgiosam, qđ etiam de altera eius vxore Myrtho Aristidis filia prædicatur, Ambæ enim in muliebres contentiones propter ipsum Socratem deueniebant. Heredotus scribit Eurysthenem & Proclem fratres vbi adoleuerunt, per omne vitæ tempus inter se dissensisse, & eorum posteros itidẽ perseuerasse. Empedoclem aiunt iis fuisse moribus, vt assidue simultatem cum aliquibus susciperet, eaq́ꝫ pertinacissime exercere. Notum est quemmadmodum Etheocles & Polynices fratres mutuo dissidio ad certamen, & mutuam mortem venerint regnandi libidine. Cornelius tacitus ait verginium seditionibus obnoxium fuisse. Plynius scribit, discordiam ignotam esse Hyperboreis viritim, gregatimq́ꝫ degentibus,

¶ Fuit pomponius Atticus tanta erga domesticos facilitate, vt iurauerit se cum matre nonagenaria nunquam in gratiam rediisse, cum sorore pariter nullam gessisse simultatẽ.

¶ Taciturni.

Paulus S. · Pythagorę discipuli · Agatho · Thomas A. · Secundus Phi. · Zeno · Zenonis responsum ·

PAulus simplex Pauli primi anachorete discipulus, magistro iubente, integrum trienium obstinatissime tacuit. Discipulorum Pythagoræ nemo minus biennio conticuit. Agatho lapidem in ore tenuit per triennium, vt silere disceret. Thomam Aquinatem condiscipuli bouẽ appellabát, quod semper taceret, audiretq́ꝫ tantum. De silẽtio secundi Philosophi iam diximus in capite de incestuosis. Zeno quum legatos Antigoni regis missos Athenas cũ nonnullis philosophis ad cœnam inuitasset, ac cæteri omnes verborum multitudine doctrinam suam ostentarent, solus ipse tacuit. Silentii causam percontantibus legatis respondit difficillimum omniũ esse retinere sermonem.

¶ Homines liberæ & importunæ loquacitatis.

LAra fuit nympha, cui Iupiter linguam abstulit, quod furtiuos eius amores Iunoui reuelasset. Ouid. libr. 3. Fast. Iuppiter intumuit, quaq; est nō vsa modeste, Eripit huic linguam, Mercuriumq; vocat. Duc hāc ad manes; locus ille silentibus aptus, Nympham, hæc infernæ nympha paludis erit. Tantalum apud inferos damnatum aiunt, quod deorum secreta hominibus reuelasset. Ouid. Quærit aquas in aquis & poma fugacia captat Tātalus, hoc illi garrula lingua dedit. Daphitas grammaticus in Thorace monte cruci affixus est, quod reges maledicis carminibus incesseret. Anaxarchum ob petulantes iniurias Anacreon Cyprius in pila contundi iussit. Calistenes liberius cum Alexādro locutus, eiusdem mandato adiudicatus est morti. Hæc autem eius verba ad Alexandrum fuisse feruntur. Si deus es, bñficia largiri mortalib⁹, nō sua debes eripere. Si homo id qđ semp te esse cogita. Lacędemonii libros Archilochi ob solam dicacitatem, & ingenii virulentiam ab vrbe sua summouerunt, ne illorum lectione corruptum aliquid imbiberent lectores. Dionysio inquirenti vbinam terrarum exquisitus haberetur æs, Antephon Sophistes respondit, optimum se nosse Athenis, vbi statuas habebant Armodius & Aristogiton tyrannicidæ. Innuebat autem Antiphō Dionysium esse dignum, qui ab huiusmodi hominibus interficeretur. Quæ petulans & verbosa dicacitatis homini male cessit. Susarion, Machnas, Cratinus, Aristopanes & Eupolis Græci poëtæ flagitia hominum tanta libertate insectabant, vt opus fuerit lege, quę maledicā illā & effrenem mordēdi licentia cohiberet & comprimeret. De quibusdam horum meminit Horatius dicēs, Eupolis atq; Cratiuus, Aristophanesq; poëtæ, Atq; alii quorum comœdia prisca virorū est, Si quis erat dignus describi, quod malus aut fur, Quod mœchus foret, aut sicarius, aut alioqui famosus, multa cum libertate notabant. Meuius poëta Metellos ac Scipiones suis versibus ausus est proscindere. Propterea Metellus cōsul hoc ei versiculo respondit. Dabunt malum Metelli Neuio poëtæ. Tandem autem propter nimiam illā in scriben

C. Memmius Theocritus Labienus Momus Oscus Medius Demochares Timagenes Staterius Theon Prouerbium Hipponax Prouerbium Zoilus Aesopus

do maledicentiam à triumuiris in vincula coniectus est,& in carcere detrusus. Audax fuit & licentiosum. C. Memmii verbum qui ausus est obiicere Cæsari tanquam pathico, quod stetisset ad cyathum Nicomedi regi inter exoletos. Antigonus rex Theocritum Chium occidit propter salsum & mordax scomma ab eo de se dictum. Quum enim quasi puniendus ad Antigonum raperetur, solantibus eum amicis ac spem pollicentibus, quod omnino clementia regis experturus esset, quum ad eius oculos venisset respondit. Ergo impossibilem mihi, dicitis spem salutis. Quo verbo illudebat regi, quod altero orbatus esse oculo. Autor Macrobius. Labienus omnes passim lacerabat, vnde & rabies vocabatur. Nec defluit loquacitati poena. Factum est enim per inimicos vt omnes eius libri comburerentur. Nullum opus tam absolutum esse poterat, quod non calumniaretur Momus. Idem Sandalium Veneris Praxitelicæ culpauit quum Venerem ipsam non posset. Oscus fuit quispiá natus ad contumelias omnium ingeniis impingendas. Nulli non inussit notam. Autor Seneca, Medius fuit quidam ex Alexandri adulatoribus, qui calumnias in quemuis iactabat, & alios ad idem opus hortabatur, Iam docuimus, quá liber & petulans Demochares Atheniensium legatos in sermone apud philippum regem fuerit.

¶ Timagenes historicus Augustum & vniuersam eius familiam maledicis verbis probrosisq; conuiciis ausus est denigrare Benignus tamen imperator ad vindictam satis habuit ei domo sua interdicere.

¶ Staterius ætate Marci Tullii, ob conuiciosa verba & mordaculos sermones rei capitalis iure damnatus est. Theon fuit poëta quispiam rabiosæ loquacitatis, petulantissimæq; maledicentiæ. Hinc adagium Dente Theonino rodi. Hipponax poëta fuit Iambographus amarulentus & notæ mordacitatis. Hinc Hipponactæum præconium cessit in paroemiam. Zoili quoq; mordacitas prouerbio locum fecit Ná et poëtarum principem Homerum ausus est suis scriptis lacessere, Aesopus Delphos profectus gentis illius iram in

se conuiciis & contumeliosis apologis concitauit.

¶ Veracissimi.

POmponius atticus nec mendacium dicebat, nec pati poterat. Benius abbas qui in Thebaidis solitudine vixit, nunquam visus est iurare, nunquam mentiri, nunquam irasci, nunquam verbum ociosum dicere. Hor abbas nunquam mentitus est nunquam cuiq̃ maledixit,

¶ Astuti, & fraudulenti.

ISmenias Thebanus legatus ad regem Persarum missus quum sciret ex consuetudine gentis nihil ab ipso rege impetrari posse, nisi prius quis adorans procumberet, vbi in eius fuit conspectu, annulum de industria ad pedes cadere permisit, vt in eo colligendo reclinatus, videretur adorasse regem. Atheniensibus in expeditionem Sicilię nauigaturis Meson astrologus insaniam mentitus est, vt onus detrectaret. Papyrius prætextatus ductus à patre in senatũ quum arcana quædam illic audisset, reuersus domum, & interrogatus à matre quid nam actum esset in senatu, ad declinandas importunas eius preces respondit constitutum esse vt vni viro duę nuberent vxores. Autor Gellius. Pysistratus timens primores atheniensium voluntariis affectus plagis in publicum processit, vbi de principum crudelitate questus populum concitauit ad vlciscendam fictam iniuriam. Quo astu vsa sit Phryne meretrix in apellem, iam diximus in capite de meretricibus. Scyllis Sicyonius tanto astu claruit, vt quo tempore Xerxes imminebat Græciæ, Persarum nauiũ rudentes & anchoras natando & vrinando præscinderet: Ladislaus rex poloniæ Craconiam oppidum obsessum ad deditionem compulit opinione castrensis copiæ Stratagemate deceptum, quum montes farina integi mandauisset. Theopompus Lacedæmonius permutato cum vxore habitu euasit è carcere vt mulier. Pyrrhander fuit sycophanta quispiam egregie versutus, notæq; malitiæ. Aristophanes apud Erasmum. Ac per Iouem fuit quidem Pyrrhandrica ista techna. Quum mortuo Cambyse septem persarum magi inter se conuenissent, vt cuius equus primum soli oriẽti

Oebares seu Cebares. adhinniret, rex salutaretur, Oebares (seu vt aliqui scribũt) Cebares Darii equiso admissam intra equæ genitalia manum naribus equi Dariani admouit, Quo odore irritatus equus ante omnes hinnitum dedit.

Eucrates ¶ Eucrates, fuit versutus quispiam, qui aliquo prætextu suffugiebat semper si quando fides esset præstanda. Hinc adagium natum. Vias nouit quibus effugit Eucrates. Catharus fuit quispiam impostor & maleficus apud athenienses. Phrynondas fuit etiam versutus & maleficus, summusq; malarũ rerum artifex. Vnde quotiescunq; hominem insigniter malum volebant innuere, Phrynondam appellabant. Aristophanes apud Erasmum. Scelerate tu ac Phrynonda, & impurissime. Vlyssem & Sisyphum uafros admodum fuisse pro cõperto est, Vnde Homerus apud Erasmum. Sisyphus in terris, quo non astutior alter. Ciphissodorus, Pantoleon & Matreas impostores fuerunt apud Alexandriam, qui vafris quibusdam commentis spectantes eludebant. Sertorius vt est apud Gellium, in temporibus difficillimis mentiebatur ad milites, si mendacium prodesset, & literas compositas pro veris legebat, & somnium simulabat, & falsas religiones conferebat, vt his rebus militum animos quoquo vellet, induceret. Dionysius tyrrannus citharœdo cuidam sibi plurimum grato in spectaculis multa pollicitus est, neque tamen sequenti die erogauit quicquam, mercedem vero reposcenti hoc modo respondit Abunde tibi gratiam retuli citharœde. Quanto enim tempore oblectasti canens, tanto etiam sperans es oblectatus. Hyperbolus fuit quispiã Chremidis filius versutia in fallendo præsignis. Nam quũ lucernas factitaret, plumbum immiscebat æri, vt ponderosiores factæ maius demererentur præcium. Antonio athenas intranti quum ciues urbis obuiam processissent, dixissentq; esse sibi mineruam nubilem, quam Libero patri (ita enim eum vocabant assentandi studio) despondere vellet; arepta occasione ducturum se respondit, sed oportere futuræ nuptæ mille dari talenta nomine dotis. Iulius Cæsar in obeundis expeditionibus exercitum nunquam duxit per

Insidiosa itinera, quin prius locorum situs experiretur, nec ante in Britanniam transuexit, quam portus & nauigationem, & accessum ad insulam explorasset. Cyrus Massagetis in se irruentibus castra reliquit diripienda, vt cibo potuq; graues & somno deditos postmodum aggrederetur, & vincere, vt accidit. Annibal Romanam classem adortus, serpentes fictilibus vasis inclusos, in hostem nihil tale sperantem eiaculatus est, & insperata formidine concussos in fugam vertit. Alexander tertius ponti. max. Venetias habitu serui fugiens manus Federici subterfugit. Boëmundus Roberti regis Siciliæ frater ab expeditione Hierosolymitana rediẽs quum per fines Alexii imperatoris inimici transire cogeretur, se clausum in loculo vt mortuum ferri iussit, eoq; modo manus hostiles euasit.

Cyrus. Annibal. Boëmundus.

¶ Versiformes, seu in varias formas mutabiles.

Metra filia Erisicthonis, vt fabulantur poëtæ in varias formas sese commutabat. Ouid. libro octauo At illa Nunc equa, nunc ales modo bos, modo ceruus abibat. Hinc adagium. Mutabilior Metra Erisicthonis. Achelous dimicans in Herculẽ pro Deianyra, quum videret sẽ multo inferiorem viribus, in serpentem primo, deinde in taurum, postremo in fluuium sese trãsformauit. Vnde apud Ouidium libro nono sic loquitur. Inferior virtute, meas diuertor ad artes, Elaborq; viro longum formatus in anguẽ. Idem, Restabat tertia tauri Forma trucis, tauro mutatus mẽbra rebello. Periclymenus Nestoris frater beneficio Neptuni in quascunq; formas se commutabat. Idem libro duodecimo Mira Periclymeni mors est, cui posse figuras Sumere quas vellet, rursusq; reponere sumptas Neptunus dederat. Eadẽ transformatio tribuitur Protheo Oceani & Tethyos filio. Hinc adagium Protheo mutabilior. Vertumnus dicitur à latinis. Ouid. lib. I. Fa. Ille suam faciem tranformat & alterat arte. Mox domitus vinclis in sua membra redit. Idẽ libro. I. de arte. Vtq; leues Protheus modo se tenuebat in vndas, Nunc leo, nunc arbor, nunc erat hirtus aper.

Metra. Prouerbiũ. Achelous. Periclimenus. Protheus. Prouerbiũ.

Thesseus.

M. P. Cato.

Croesus.

Pharnaces.

Romani.

Beatrix.

Vladislaus.

Ludouicus P.

Amalasuntha.

Iustinianus Impe.

Demophoon.

Iason.

Sanctius.

Decebalus.

Friscus.

Ingrati.

THeseus Ariadnam Minois filiam cuius beneficio labyrinthum euaserat, reliquit in chio insula. Ouid. lib. 8. Comitemq; suam crudelis in illo Littore destituit. Calentius. Credidit infelix crudeli gnosia Theseo, Et gemuit rapidis preda relicta lupis. M. Portius Cato seruos senio confectos tanquam bruta solebat eiicere & exponere venales, Crœsus Lydorum rex Cyrum persarum regem à quo primum victus, & impunitatem & veniam acceperat armis iterum lacessiuit. Pharnaces in amicitiam à pompeio receptus, Mithridati patri suo bellum intulit. Romani Scipionem illum Africanum cuius auspicio æmulam imperii sui Carthaginem sub iugum redegerant & asdrubalem superauerant, accusatum à Petilio in ius vocauerunt, atq; proscripserunt, quod pecuniam asiaticam non totam in ærariũ retulisset. Stroza filius. Heu nihil ingratæ fas quemquam fidere plebi. Testis Aristides, & qui Barcæa subegit Castellã & victis accepit nomen ab afris. Beatrix Pannoniæ regina mortuo marito Matthia Vladislaum Cazamiri Poloniæ regis filium in matrimonium & regnum asciuit. à quo tamen breui post tempore abdicata est. Ludouicus pius Caroli magni filius à filiis in carcerem coniectus est. Amalasuntha gothorum regina interfecta est opera cuiusdam Theodori, quem tamen regni consortem delegerat. Iustinianus imp. Belisarium ducem excolauit, cuius tamen ductu Persas in oriente, Vandalos in Africa, & Gothos in Italia superauerat. Demophoon Thesei filius Phyllidem reliquit, & ad laqueum impulit, cuius tamen hospitio fuerat vsus quum ab expeditione Troiona rediens, delatus esset in Thraciam. Iason quoq; Medeam cuius opera vellus aureum surripuerat & draconem effugerat. abdicauit superinducta Creusa filia regis Creontis. Sãctius quartus rex Hispaniæ Alphonsum patrem è Germania redeuntem regno occupato non admisit.

Decebalus rex dacorũ victus à Traiano, & venia donatus imperatorẽ denuo solicitauit ad bellũ. Friscus filius actii Fer

tariæ principis patrē in carcerem coniectum ibidem mori coegit ob inductam nouercam. Cicero iussu M. Antonii Triumuiri interfectus est à Pompilio, quem tamen capitis reum defenderat. Lucius Ostius tempore bellorum ciuilium patrem suum Annalim proscriptum quē triumuiri ad supplicium perquirebant, latentem prodidit, vt eius bona acciperet. Darius consilium cæpit de interficiendo patre Artaxerxe, à quo tamen rex per indulgentiam creatus fuerat. Imperator Henricus quintus Henricum patrem macerauit carcere. Alphonsus primus rex Lusitaniæ, Tiresiam matrem coniecit in vincula, quòd post mariti mortem secundas tētasset nuptias. Phraates patrem suum Orodem regem Parthorum interfecit. Bernardinus & Hostasius fratres & domini Rauennæ patrem Guidonem in carcerem coniecerunt. Romanus iunior matrem à se reiecit, & animi dolore, quem illa de filii ingratitudine conceperat, ad mortem compulit. Michael Calaphates impe. Zoem matrem imperio spoliauit. Ioannes Scotus quum bonas literas profiteretur in Anglia, discipulorum coniuratione graphiis interfectus est. Michael Traulus Leonem imper. de medio sustulit, cuius tamen beneficio multas dignitates fuerat assecutus. Diomedes direpta Troia rediens in patriam, ventis delatus est in Lybiam, vbi Lycus rex Marti hospites immolabat. Caluce vero Lyci filia Diomedem, cuius amore flagrabat, liberauit ab insidiis paternis. At ille spreto salutis autore enauigauit, vnde puella dolore animi se suspendit. Eodem modo Calphurnius Crassus Balsacciam puellam reliquit, cuius tamen beneficio mortem euaserat in Massilia. Xerxes filium Pythii Bithynii mediū discindi iussit, quum tamen pater regem ipsum cum toto exercitu hospitio suscepisset. Tacius rex Sabinorum Tarpeiam puellam viuam defodit, cuius tamen beneficio capitolium expugnauerat. Alexander immemor primæ nutricationis & lactis, quod ab Hellanice nutrice infans biberat, eius filium Clitum interfecit. Commodus imper. interfectus est insidiis Martiæ concubinę suę. Cōstantinus Leo-

nis filius Irenem matrem imperio deiecit. Isacius Angelus imp. ab Alexio fratre, quem captum à Turcis redemerat, per summum scelus oculis imperioq́ priuatus est. Alexius demum interfectus est à Murziphlo quodã ignobili, quẽ tamen ad summũ dignitatis gradum extulerat. Magna fuisset Aeneæ in Didonem ingratitudo, si post benignum eius hospitium oblatasq́ vltro nuptias eam reliquisset, vt Virgilius fabulatur. Cæsar Tyberius toto triennio quo viuẽte matre abfuit ab vrbe Roma & moram traxit in secessu Caprearum, semel omnino matrem, nec amplius q̃ vno die paucissimis vidit horis. Mortuã demum quũ intellexit, nõ prius accessit ad exequias, q̃ corrupto & tabido corpore. Funeratam prohibuit consecrari, eiusq́ testamentũ pro irrito habuit, atq; vnũ ex his interfecit, quibus illa moriẽs funeris sui curam demãdauerat. Trhasimũdus Pharoaldo patri suo Spoletanorũ duci caput in modũ presbyteri rasit, vt principatũ arriperet. Autor Paulus diaconus. Hercules adhuc puerulus præceptorem Linũ interfecit, quũ ab eo obtardius ingeniũ culparetur. Autor Io. Annius in Berosum. Quã ingrata fuerit Tullia in parentem atq; inhumana, iam diximus in capite de Crudelitate. Merula ingratissimus fuit in Philelphũ præceptorem. Paris Helenam rapuit vxorem Menelai, à quo tamẽ benigno susceptus fuerat hospitio. Athenienses Milciadem pro Marathoniis tropheis carcere macerarunt. Syracusani Dionem cuius opera libertatem receperant, eiecerunt, ac deinde reuocatum interfecerunt. Aristidem Athenienses in exilium miserunt beneficiorum eius immemores.

¶ Iustissimi.

Ripheus Troianus fuit quispiam, quem Virgil. lib. 2. Aenei. iustissimum fuisse ait his verbis. Cadit & Ripheus iustissimus vnus. Qui fuit in Teucris, & seruantissimus æqui. Idem libro septimo. ait Galesum fuisse quendam in terra Italia iustissimum. De Emathione Ouid. lib. 8. Meta. Emathion equi cultor, timidusq́ deorũ. Idẽ lib. 6. Meta. de Erictheo sic meminit. Scoeptra loci rerumq́ ca-

pit moderamen Ericheus. Iustitia dubium est, validisne potentior armis. Hermes Aegyptius tanta fuit æquitate & iustitia, vt quum quid emeret, iustum semper exolueret precium, cariusq; emeret, quàm venditor æstimaret. Bocchyris rex fuit Aegyptiorum adeò incorruptæ in iudicandis litibus iustitiæ, vt si quem magnopere iustum significare vellent, Bocchyrim appellarent. Autor Suidas apud Erasmum. Chiron fuit Centaurorum iustissimus, Germanicus in Arato. Hic erit ille pius Chiron iustissimus omnes Inter nubigenas, & magni doctor Achillis. Aristophanes Messenius tanta fuit æquitate, vt quosdam ex sociis interfecerit, quòd puellas virgines stuprare voluissent. Maris philosophus ex Laodicea fuit omnium ætatis suæ iustissimus. De Zaleuci æquitate iam diximus in capite de seuerissimis hominibus. Quum Philippus in tribunali dormitans aduersus Machetam quendam pronunciasset, vbi vigilantior factus cognouit factam Machetæ iniuriam, non rescidit quidem iudicium, sed iniustam ipse exoluit mulctam. Idem rogatus ab Harpalo, vt Crateta eius familiarem iudicio liberaret, Eum inquit rectius est quàm nos ab ipsum male audire. Aristides ab incorrupta æquitate iusti cognomen apud Athenienses meruit. Idem interrogatus quid esset iustitia, nihil inquit alienum desyderare. Aiunt Bibliũ fuisse virum tantæ integritatis & abstinentiæ, vt quum inter eundum reperisset aliquid alienum, omnino intactum præteriret. Philoxenus poeta maluit reduci ad fodinas lapidarias, quàm contra animi iudicium carmina Dionysii probare. Biantis Prienæi integritas in iudicandis causis sequenti prouerbio locum fecit. Prienensi pollere iustitia. ¶ Prodicus fuit quispiam apud Græcos in iudicandis litibus & arbitriis inter dissentientes amicos acerrimi iudicii. Alexander Seuerus impera. tanta fuit æquitate, vt nullas vnquàm sanciret leges, nullam constitutionem sacraret sine viginti iurisperitis & doctissimis ac sapientibus viris, nec vlla in re iudicium ferret, quin prius iret per sententias singulorum, & scriberetur quid quisque dixisset. Quum

de iure aut negociis tractabat, solos adhibebat doctos & disertos. Si de re militari, milites veteres & senes. Si vnquã furem vidisset iudicem, paratum habebat digitum, vt illi oculum erueret. Tanto odio prosequebatur iudices, qui furtorum fama laborassent, vt si eos casu aliquo videret, commotione animi choleram stomacho euomeret, toto vultu inardescente. Autor Lampridius. Vrsus Nolanus tanta fuit iustitia, vt ne lapis quidem vnus in Nolanas ædes (quas inchoauerat) nisi soluta mercede conuectus fuerit. Herodotus scribit Mycerinum Cleopis filium omnes ægypti reges æquitate & iustitia superasse. Si quis apud eum conquerebatur de re aliqua furto sibi sublata, sua ipse pecunia iacturam conquerentis resarciebat & iniuriam. Darius Scythen Zanclæorum regem censuit omnium quos vidisset, iustissimum. Autor Herodotus. Idem ait Glaucum Lacedæmonium Epycidis filium tam celebri & incorrupta fuisse iustitia, vt ad eum videndum multi alieni genæ Spartam conuenirent. T. Manlius iuris pontificalis peritus, iudex inter Macedonas accusatores & filium constitutus, audita causa ita pronunciauit Quum probatum sit Silanum filium meum pecuniam accepisse, ipsum repudio, & prole mea indignum iudico, protinusq; à conspectu meo abire iubeo. Tranquillus ait Augustum tanta fuisse æquitate, vt nulli vnquàm genti sine iustis & necessariis causis bellum intulerit. Camillo Phaliscos obsidenti ludi magister liberos Phaliscorum tanquàm spaciandi causa extra murum eductos tradidit dicens repetendis obsidibus ciuitatem imperata facturam, Camillus non solũ spreuit perfidiam, at magistrum reuinctis post terga manibus, pueris dedit verberandum & ad parentes cum plagis reducendum. Phalisci ob hanc iustitiam sponte deditionem fecerunt. Claudianus in Ruffinum. Ductosq; Camillus Trãs murum pueros obsessæ reddidit vrbi. Timochares seu, vt aliis placet, Nicias pyrrhi Epyrotarum regis medicus quũ ad Fabricium accessisset, promisissetq; se pacta mercede præministraturum Pyrrho venenum, Fabricius non tan-

tum auersatus est facinus, at etiam Pyrrhum hostem literis monuit, vt à domesticis caueret insidiis. Autor Valerius Antias apud Gellium. Vnde etiam Claudianus libro tertio in Ruffi. Romani scelerum semper spreuere ministros. Noxia pollicitum domino miscere venena Fabricius reri nudata fraude remisit. Infesto quem marte petit, bellūq; negauit Per famuli patrare nefas.

CCato & Phocion præcipuis amicis quandoque aduersabantur causa seruandæ æquitatis, Autore Plutarcho. Cato. Phocion.

CTimoleon Corinthius quum nullis precibus fratrē posset inducere ad exuendam tyrannidem, eius interfectoribus adiutorem se præbuit. Timoleon

CCambyses iudicem sibi charissimum quòd perperam & iniquam sententiam tulisset corruptus pecunia, euestigio compræhendi iussit, & pelle ex toto eius corpore detracta tribunal iudicum insterni vt aliena fruerētur insania, eoq; periculo rectius iudicarent, Cambyses.

CIniusti.

VLtimus regum Romanorū Tarquinius vir fuit iniustus, vt docet Ouidi. libro primo Fast. dicens. Vltima Tarquinius Romanæ gentis habebat Regna, vir iniustus, fortis ad arma tamen, Cęperat hic alias, alias euerterat vrbes. Et Gabios turpi fecerat arte suos. Amulius Numitorem fratrem regno expulit, & paruulos nepotes perdendos in Tyberim deuouit. Ouidius libro tertio. Fast. Hoc vbi cognouit contemptor Amulius æqui, Nam raptas fratri victor habebat opes, Amne iubet mergi geminos. Scelus vnda refugit In sicca pueri destituuntur humo. Themistocles monitus à quodam vt æqualem se præstaret in iudicio, absit (inquit) vt ego dum potero, non magis amicis faueam cunctis in rebus. Panis rex Chalcidis Hesiodum Homero prætulit, vt Mydas agrestem Panos cantilenam Apollinis musicæ. Sisamnes nomen est illius iudicis, quem ob iniquam sententiam à Cambyse excoriatum, prædiximus. Eius vero filius vocabatur Othanes. Testis Herodotus. Pilatus Hierosolymorū præsul au- Tarquinius. Amulius. Themistocles. Panis. Sisamnes. Pilatus.

torem nostræ salutis adiudicauit morti, ne in Cæsaris offen sionem impingeret.

¶ Proditores, periuri, & perfidi.

Laomedō. LAomedon Neptuno & Apollini murorum Troiæ conditoribus pactam denegauit mercedem. Virgil. libro quarto, Laomedonteæ sentis periura gentis? Metius Suffetius Metius Suffetius quum apud Albanos summam rerum teneret, à Romanis in auxilium contra Fidenates vocatus iure societatis venit quidem, sed in ipso prælio ad hostes defecit. Propterea Tullus Hostilius parta victoria eū religauit ad binas quadrigas, hisq; in diuersa rapientibus membratim discerpsit. Claudianus. Perfidiam damnas, Meti satiabere pœnis. Theseus. De perfidia Thesei in Ariadnā, Demophoon. Demophoontis in Phyllidem, Iason. Iasonis in Medeam, Æneas. Aeneæ in Didonem, iam diximus in capite de ingratis, adhuc tamē testimoniis confirmabimus, vt nihil à nobis desideret lector. De Theseo, Phedra apud Ouid. Perfidus Aegides ducentia fila secutus, Curua meç fugit tecta sororis ope. Idem libro primo Eelegia. Talis periuri promissaq; velaq; Thesei, Fleuit præcipites Cressa tulisse notos. Tibullus libro quarto. Gnosia Thesææ quondam periuria linguæ Fleuisti ignoto sola relaxa relicta mari. Ariadna apud eundem Catullum sic in Thesei perfidiam inuehitur. Siccine me patriis abductam perfide ab oris, Perfide deserto liquisti in littore Theseu? De Iasonis in Medeam perfidia Propertius libro secundo. Colchida sic hospes quondam decepit Iason, Eiecta est, tenuit nanq; Creusa domum. De perfidia Demophoontis Ouidius libro secūdo de Arte. Et tibi Demophoon Thesæi criminis hæres Phyllide decepta nulla relicta fuit. Sinon. Sinonē Virgilius fabulatur fuisse græcum nescio quem periurum, qui suis mendaciis & perfidia Troianos eluserit, & fatalem machinam vatibus nequicq̄ reclamantibus intra muros duxerit. Verba Virgilii sunt hæc ex lib. 2. Talibus insidiis periuriq; arte Sinonis credita res, captiq; dolis lachrymisq; coactis, Quos neq; Tytides, nec Larissęus Achilles, Non anni domuere decem, non mille carinæ. Sidonius. Nec periuria

persequar Sinonis, Arx quo palladio dicata signo Pellaci reserata proditore Portantem pedites equũ recepit. Curio quum prius esset inimicissimus Cæsari mutata postea volũtate factus est acerrimus eius propugnator, quum ab eo liberatus esset maximo ære alieno. Vnde Lucanus. Audax vænali comitatur Curio lingua. Et alibi de eodem. Gallorum captus spoliis & Cæsaris auro. Seruius ait Curionem vendidisse Romam Cæsari. 16. milibus aureorum. Virgi. libro sexto. Vendidit hic auro patriam dominumq́ꝫ potentem Imposuit, fixit leges precio, atqꝫ refixit. Qua perfidia Paris Menelaum hospitem eluserit rapta eiusdem vxore, iam diximus. Horatius. Pastor quum traheret per freta nauibus Idæis Helenam perfidus hospitam. Eriphyle capta aureo monili quod ferebat Adrastus, maritum suum Amphiaraum delitescentem prodidit, vt prius dictum est. Qua perfidia Polymestor rex Thraciæ Polydorum interfecerit, dictum est in capite de auaris. Conuenit inter historiographos Troiam ab Aenea, Antenore, & aliquot aliis, qui postea profugi multis fuerunt annis, proditam fuisse Gręcis. Quod argumento doceri potest. Qua enim ratione Græci liberum Aeneę & Anchisę exitum permisissent, nisi in mercedem proditionis? Quis græcorũ Aeneam lapidibus non obruisset si tot interfecisset hostes, quot cõminiscitur Maro? De quibusdam proditoribus Troiæ sic meminit Calentinus in Hectore. Tum ferus ante alios diuorum oblitus & vrbis Antenor socios vocat in sua tecta furentes, Aut odio aut captos precio, tristi ve pauore. Conueniunt scelus in patriam sub nocte per vmbram, Polydamas facti interpres, Dolonq́ꝫ ferusq́ꝫ Amphidamas, ferus Vcalegon, Venerisq́ꝫ nefandæ filius Aeneas Priami gener, impius ipse. Et pater Anchises, factoq́ꝫ hic fœdere læti Admitunt Danaos & Teucria mœnia pandunt. Annibal senior appellatus Asdrubalis filius, quum primo bello punico totam Italiã vastaret, Cornelium Asinam consulem spe pacis vocatum ad colloquiũ punica fraude interfecit. Cn. Domitius Bituitũ Aruernorũ regẽ spẽ colloquii comiter inuitatũ vinxit;

Curio.
Paris.
Eriphyle.
Polymnestor.
Qui Troiã prodiderint.
Annibal.
Cn. Dominus.

ligatumq; Romam misit. Fl. Fimbria Valerium Flaccum in Asia curauit interficiendum corrupto exercitu. M. L. Drusus Magulsam Mauritaniæ principem quem hospitio susceperat, Bocho prodidit pecunia corruptus. L. Magius & L. Fannius legati à Mithridate ad Sertorium missi defecerunt ad populum Romanum. De Nicia Pyrrhi medico eiusq; in dominum proditione iam diximus. Perpenna consul Marianarum partium, Quintum Sertorium quocum prius magna amicitia dimicauerat, inter epulas nihil sibi timentem interfecit, vt solus imperio potiretur in Hispania. Aulus Posthumius Albinus missus ad bellandum Iugurtham pecunia ab eodem corruptus fœdissimam cõtraxit pacem. Ptolemæus iudæus Abobi filius socerum suum Simonem Iudæorum principem conuiuio exceptũ cum duobus filiis interfecit regnandi cupiditate. Zopyrus Persa benigne à Babylonus exceptus vrbem eorum Dario prodidit. Tarpeia puella capitolium Tatio regi Sabinorum tradidit, vt iam diximus. Boleslaus tertius rex Bohemorum Moschonem regem Poloniæ simulatione colloquii exoculauit. Cethegus Romanus cum Catilina in rempub. coniurauit. Dion Syracusanus interfectus est proditione cuiusdam Callicratis, quo cum summa familiaritate prius vixerat. Cocalus rex Siciliæ Minoem regem Cretæ qui Dædalum persequebatur, ad colloquium prætextu amicitiæ inuitatum, per proditionem in thermis suffocauit. Grimoaldus Pipini filius Dagobertum Sigisberti secundi filium fidei suæ post mortem patris eius commissum interfecit, vt Austrasiæ regnum cui præerat pupillus, sibi vendicaret. Helena Deiphobum Troianum cui post mortem Paridis nupserat dormientem Græcis prodidit foribus eius apertis, Autore Virgilio. Iolas Alexandri pincerna dominum suum veneno suffocauit. Ioan. Galeacius dux insubrium Barnabam socerum suum quem simulabat se salutare velle, obuiam prodeuntem in itinere per proditionem cepit, coniecitq; in carcerem. Myrtilus Hippodamiam Oenomai filiam curruli certamine dimicantem prodidit

didit pactā mercede corruptus a Pelope. Seneca. Deceptor dominæ Myrtilus. De perfidia Septimuleii in T. Gracchū iam diximus in capite de auaris. Cillicon Mileſius prodita Prienenſibus Mileto patria inhoneſte ditatus eſt. Laſthenes Olynthum, prodidit Philippo Macedoni, Cleomenes ſpartanus Argiuos induciarum fiducia conſopitos noctu inuaſit, aliosq; contrucidauit, alios duxit captiuos. Phrynicus fuit quiſpiam Lacedæmoniorum proditor. Eurybatus miſſus à Crœſo cum multa pecuniarū vi, vt contraheret exercitum, ad Cyrum Crœſi hoſtem defecit. Sedechias medicus Carolo Caluo regi ac domino ſuo venenum preminiſtrauit. Harpagus Aſtyagem dominum ſuum prodidit Cyro regi Perſarum. Milo Epyrotarum vrbem Papyrio Curſori ſpe mercedis prodidit. Aponius Samios, quibus erat præfectus, Philippo dedit occidēdos. Vlyſſes Calypſo nympham cuius hoſpitio ſeptem annos fuerat vſus, fide violata deſeruit. Propertius libro ſecundo Sic à Dulychio iuuene eſt eluſa Calypſo, Vidit amatorem pandere vela ſuum. Pelops filius Tantali periurio decepit Myrtilum in Hippodamiæ certamine, vt fabulantur poëtæ. Catullus. Periuri Pelopis vaſtabit tertius hæres.

¶ Fideliſſimi.

MAuit Atilius Regulus ad ſuppliciū redire. quā datam Carthaginenſibus fidem violare, vt iam docuimus. Syllius libro. 6. Seranus clarum nomen, tua regule proles. Qui longum ſemper fama gliſcente per æuum Infidis ſeruaſſe fidem memorabere pœnis. De fide Penelopes in Vlyſſem, & Zopyri in Darium ſuis locis iā diximus.

¶ Memoria clari.

CYneas pyrrhi legatus Romam à domino miſſus, omnium ſenatorum nomina edidicit vno die, quorum conſeſſum totidem regū ſibi videri retulit Pyrrho. Mithridates duarum & viginti gentium, quas habuit ſub ditione. linguas percalluit, earumq; gētium uiris ſine interprete locuutus eſt. Autores Plynius & Gellius.

Themistocles tanta fuit memoria, vt Simonidi artē memoriæ pollicenti dixerit se malle artem obliuionis, quod etiam meminisset, quæ nollet, & obliuisci non posset, quæ vellet. Autor Cicero libro secundo de finibus. Iulius Cęsar eodem tempore quaternas dictabat epistolas. Plynius scribit eum legere simul dictare & audire consuesse. Aiunt & Theodectem Aristotelis discipulum multæ, fuisse memoriæ. Habuit Lucullus diuinam quandam rerum memoriam maiorem verborum Hortensius. Autor Cicero li. 4. Quęst. Acad. Seneca scribit memoriam in ipso adeo exceluisse, vt non ad vsum modo sufficeret, sed in miraculum vsq; procederet. Nam duo milia nominum recitata, quo ordine erāt dicta, referebat. Ducentos versus ab vltimo incipiens recitabat. Aelius Adrianus tanta fuit memoria, vt locos negocia milites absentes quoq; nominibus recēseret. Cyrus rex nomina cunctorum militum in exercitu tenebat.

Hortensius orationem iisdem verbis scriptitabat & pronunciabat, quibus meditabatur. Carmides in Gręcia, quæ quis exegisset volumina in bibliothecis, legentis modo repræsentabat. Autor Plynius. Esdras sacerdos vniuersas Hebræorum doctrinas habuit in memoria. Tanta fuit Portio Latroni memoria, vt quæ dicturus erat, ediscendi causa nū quam relegeret. Edidicerat quum scribebat. Dicebat ita, vt in nullo vnquam verbo memoria eum deciperet. Iubebat aliquem nominari ducem, statim illius gesta ad vnguem reddebat.

Antonius Rauennas ætate Antonii Sabellici multa rerū milia stans percipiebat animo. Scipio in exercitu Romanorum tenebat nomina.

Obliuiosi, & qui memoria exciderunt.

Messala Coruinus morbi diritate sui nominis oblitus est, Autore Plynio. Bamba rex Gothorum haustu veneni ab Heringio successore dati memoriā amisit. Franciscus Barbarus Hermolai amicus Græcas literas (quarum prius erat doctissimus) in extrema senectute oblitus est. Seneca scribit Caluisium Sabinum tā fragili aut nul-

sa potius extitisse memoria, vt illi modo Vlyssis, modo Achillis, modo Priami nomen excideret, quos tamē nouerat optime. Traces tam obtuso sunt ingenio, & adeo infœcunda, memoria, vt quaternarium numerando nequeant transcendere, Traces.

¶ Atticus Herodis Sophistæ filius tanta fuit ingenii hebetudine, vt ne elementorum quidem nomina perdiscere, aut retinere vnq̄ potuerit. Atticus.

¶ Orbilius Beneuentanus in extrema senectute excidit memoria. Vnde Bibaculus. Orbili vbinam est literarum obliuio? Georgius Trapezuntius in extrema senectute oblitus est literarum. Georgius T.

¶ Curio pater tam nulla fuit memoria, vt olim totam causam in iudicio sit oblitus, teste Cicerone.

¶ Alii qui verba facturi memoria exciderunt,

THeophrastus apud Atheniensēm populū dicturus præ pudore obticuit. Demosthenes apud philippū regē Amyntæ filium. Herodes Atticus corā M. Antonio. Heraclitus Lycius sophista coram Seuero principe verba facturi præter spem obmutuerunt. Bartholomęus Sothinus nomine suæ ciuitatis Alexandro pontifici maximo gratulaturus, in media prope oratione excidit, vt Frācíscus Barbarus apud Philippum insubrium ducem. Theophrastus. Demosthenes. Herodes Att. Heraclitus L. Bartholo. S. Fraciscus B.

¶ Hipparchiō veniēs in certamē cū ruffino citharœdo spe oīm elusa conticuit. Hinc adagiū. Mutus Hipparchion. Proverbium.

¶ Fortunati & felices.

TYrannus Samiorū Polycrates tanta vsus est felicitate, vt nullum unq̄ mœroris argumentū in tota vita potuerit reperire. Nā quū ad excitandū sibi dolorē ānulū ingentis precii cōiecisset in mare, eundē postmodum reperit in pisce oblato sibi à piscatore. Ad extremū vero affixus est cruci, vt iā diximus. Gyges rex Lydorū gēmā habuit tantæ virtutis in ānulo, vt ea ad se versa, videret quoscūq; vellet nemini conspicuus. Vnde beneficio ānuli omnia consequebatur ex animi voto, Xenophilus musicus vixit. 150. annos sine corporis incommodo. Autor Ply Polycrates. Gyges. Xenophilus.

nius. Antiquitas non paruæ ascribit felicitati, quod Diagoras rhodius duos Olympionicas filios eodem die victores coronari conspexerit. Autor Cicero libro primo Quęst. Tuscu. Marius post septem consulatus domi suæ senex mortuus est. Autor Cicero libro tertio de natura deorum. Timotheo Atheniensium duci felix adeo risit fortuna, vt in omni bello facilem ac vellut certam referret victoriam. Cui prosperitati inuidentes æmuli fortunam pinxerunt, quę in eius dormientis nassam & rhetia vrbes immitteret vltro. Quod conspicatus. Si dormiens inquit, vrbes capio, quid putatis me facturum, quum vigilaro?

¶ Quandiu Lydis principatus est Alcimus, perpetua vsus est tranquillitate, habuitq; diuitias quantas voluit. Apollo felicem pronunciauit Aglaum Psophidium, qui tamen in angustissimo Arcadiæ angulo consenuerat, prædioli sui fructu contentus. Datylius fuit quispiam apud Athenienses, adeo fortunatus, vt illi quotidie nouus honor accresceret. Herodotus scribit Aminoclem virum fuisse magnesiū, qui in excauanda terra multa pocula aurea & argētea, thesaurosq; Persarum inuenerit. L. Sylla apud Romanos felicis cognomen sibi adoptauit. Plynius tribuit magnæ felicitati, quod Lampedo mulier Lacedæmonia regis filia regis vxor, & regis mater fuerit. Quid hac in re alienis laboramus exemplis? Habent hodie Galli reginam Augustissimā Claudiam nomine, regis & reginæ filiam, regis vxorem, & futuri regis matrem. Berenice vocatur felix à Plynio, quod filia soror & mater fuerit Olympionicarum. In familia Curionum tres continua serie oratores extiterunt. In Fabiorū familia tres continui principes senatus. M. Fabius Ambustus, Fabius Rutilianus, & Fabius Gurges. Q. Metello cōtigit qđ optauerat, vt scilicet primarius esset bellator, optimus orator, fortissimus imp. auspicio suo maximas res gereret, maximo honore vteretur, summa esset sapientia, summus haberetur senator, pecuniam magnam bono modo inueniret, multos liberos relinqueret, & clarissimus esset in ciuitate. Antonius Castor centesimum ætatis annum exce-

dens, nullum adhuc corporis malũ expertus erat, ac ne ętate quidem memoria, aut vigore concuſſis. Enhippus rex fuit argiuorum miræ fœlicitatis, cuius clypeum qui apud Græcos rem præclare geſſiſſent, per vrbem incedentes ferebant honeſtamenti cauſa. Contra vero inter infeliciſſimos iuſta cauſa numerandus eſt Oedipus, qui patre interfecto matri ſe comiſcuerit, & ex ea liberos ſuſceperit, qui mutuis vulneribus ſeipſos interfecerint. Fr. Buſalus ciuis Romanus duos filios mutuis vulneribus ſe petentes vidit, totidẽ ob ſeditionem ſecuri percuſſos, alium qui nouercam interfecerit, filiam vero quæ præſente marito venenum hauſerit.

¶ Religioſi.

L. Albinus vxorem & liberos in via pedibus ire iuſſit, vt veſtales cum ſacris currui ſuo imponeret. Alexander Macedo mane ante omnia diis ſacra faciebat. Ludouicus Craſſus Francorum rex ſacerdoti Euchariſtiam afferenti obuiam proficiſci voluit quamuis grauiſſimo affectus morbo. Numa inſtituit deos fruge colere, & mola ſalſa ſupplicare. Tempore bellorum Sylla Apolinis imagunculam ferebat in ſinu, quam imminente diſcrimine, oſculabatur, & velut adiutricem inuocabat, Autore Plutarcho. Pericles ſuggeſtum aſcenſurus diis vota faciebat, ne verbũ aliquod inconſulte & imprudenter euomeret.

¶ Fluuii præcipui nominis.

Acis fluuius eſt Sicilię ex ętna ſcaturiens, de quo Ouidius libro quarto Faſt. Præterit & ripas herbifer aci tuas. Albis fluuius Germaniæ, Lucanus. Fundat ab extremo flauos Aquilone Sueuos albis & indomitum rheni caput. Amphryſus fluuius Theſſaliæ, apud quem Apollo diuinitate priuatus pauit armenta Admeti regis. Lucanus. Irrigat Amphryſus famulantis paſcua Phœbi. Anauros fluuius Theſſaliæ ex pelio monte defluens & nullas ſpirans auras, vt docet ratio nominis. Lucanus. Quiq; nec humentes nebulas, nec rote tendentem Aëra, nec ventos tenues expi

Apidanus. rat Anauros. Apidanus fluuius Thessaliæ velocissimus. Lucanus Et gurgite rapto Apidanus. Anio seu anienus fluuius Italiæ, nomen sumpsit ab anio rege ibidem submerso. Cadit in Tyberim. Syllius libro.12. Sulphureis gelidus qua serpit leniter vndis ad genitorem anio labens sine murmure Tyberim.

Anio.

Arar. Amnis. Sagona. ℭ Arar. flu. Galliæ Narbonēsis defluēs in Rhodanū. adeo lētus, vt difficile sit iudicare, vtram in partem defluat. Sylli⁹ lib.15. Quorum serpit Arar per rura, pigerrimus vndæ. Dicimus etiam araris in recto casu. Claudianus. Quos araris velox, Rhodanus quos tardior ambit. Nostro tempore vocatur Sagona. Araxes fluuius armeniæ ortum habet à quodam monte, qui abon seu aban dicit̄. Lucanus. armeniūq; bibit Romanus Araxem, Claudianus. Sic nobis Scythicus fabuletur araxes. Atax fluuius ortum habet in mōtibus Pyrenæis, & defluit in mare Tyrrhenum. Lucanus libro primo Mitis atax Latias gaudet non ferre carinas. Tibullus libro primo. Quem tremeret forti milite victus atax. Athesis fluuius Italiæ celeriter fluens, effunditur in adriaticum mare. Claudianus. Et velox athesis, tardusq; meatu. Mincius. Lucanus lib, 9. Siue Padi ripis, Athesim seu propter amenum. Amasenus Volscorum fluuius. Virg. lib. 11. Ecce fugę medio summis Amasenus abundas Spumabat ripis. Ouid. libro. 15. Necnon Sicanias voluens amasenus arenas.

Araxes. Atax. Athesis. Amasenus.

Aufidus. Albula. ℭ Aufidus flu. appuleiæ. Horatius. Dicat, qua violens obstrepit aufidus. Albula fluuis est, quem nunc Tyberim dicimus. Virg. libro octauo A quo post Itali' fluuium cognonime Tyberim diximus, amisit verum vetus albula nomen.

Almo. Almo fluuius Italiæ, in quo simulachrum Cybeles abluebatur, Lucanus. Et lotam paruo reuocant almone Cybellem Martialis. Phrygiumq; matris almo qua lauat ferum. Arnus fluuius Thusciæ in mare Tyrrhenum influens. Marullus. Exul Ethrusci streperem sonanda Vallibus arni. Strozā pater. Thuscus at in columen postquam me acceperit arnus Achelous fluuius Græciæ è pindo Thessaliæ monte scaturiens aetoliam ab Armenia diuidit, Bragada fluuius est afri

Arnus. Achelous. Bragada.

cæ, apud quem M. Attilius serpentem, 120. pedum longitudinem balistis & tormentis expugnauit. Leniter fluit. Vnde Lucanus libro quarto Qua se Bragada lentus agit siccæ sulcator arenæ. Statius libro quarto Syl. Qualis Cinyphius tacente ripa Pœnos Bragada strepit inter agros. Syllius. Bragada non vllo lybicis in finibus amne Victus, limosas extendere latius vndas. Et stagnante vado patulos inuadere campos. Betis fluuius Hispaniæ dedit nomen regioni Beticæ. Statius libro secundo Syl. Graio nobilior Melete Betis. Lucanus libro secundo Thetymq; fugacem Qui ferit Hesperius post omnia flumina Betis. Martialis libro quarto An Tartessiacus stabuli nutritor Iberi Betis in Hesperiate quoq; lauit aqua? Boristhenes fluuius est Thraciæ multis fontibus copiosus, & concursu multorum amnium adolescens. Ab eo Thraces vocantur Boristhenidæ. Bactros, fluuius est in finibus Scythiæ asiaticæ, a quo bactra, regio & vrbs nomen sumpsit, Lucanus libro tertio Errantes Scythię populi, quos gurgite Bactros Includit gelido. Cinga fluuius est rapacissimus, ex Pyrenæis montibus in Iberum fluens. Lucanus. Qua Cingya pererrat Gurgite. Caycus flu. est Mysiæ, à Teutranta Troadis parte defluens. Lucanus libro tertio Et gelido tellus perfusa Cayco Idalis. Ouid. libro. 2. Meta. Peneusq; senex, Teutrãtæusq; Caycus, Chalybs fluuius Hispaniæ, cuius accolæ vocantur Chalybes, qui ferrũ effodiunt, & ibidem temperant, Lucanus lib. 4. Non Chalybem gentes penitus fugiente metallo Erucrent, Cayster flu. Lyciæ Cycnis abundans, Propertius, Si qua ve olorigeri visenda est ora Caystri. Nos in nr̃a Damisella. Pulchrior & Cycnis vnda Caystra tuis. Cephisus fluuius Bœotiæ ortum habet in radicibus Parnasi. In eius ripa fuit olim templum Temidis, ad quod accesserũt Deucaliõ & Pyrrha deã consulturi super humani generis reparatione, Vnde ab oraculo illo fluuius vocatur fatidicus. Lucanus li. 3. Bœoti coiere duces, quos impiger ambit Fatidica. Cephisus aqua. Cyniphs Lybię, abũdãs hircis, qui ꝑpterea vocantur Cinyphii. Claudianus de laudibus Stiliconis. Quos vagus hume-

Mire magnitudinis serpens. Betis. Boristhenes. Thraces. Bathos. Batha. Cinga. Caycus. Chalybs. Chalybes. Cayster. Cephisus. Temidis templum. Cyniphs.

Cydnus. Cydnus color.

ctat Ciniphs. Cydnus fluuius Ciliciæ Tharsum vrbem præter fluit. Nomen sumpsit à candido colore quem Syri Cydnum vocant. Solinus ait ortum eius esse ignotum. Strabo vero ait nasci in Tauro. De hoc fluuio Rhennius seu Priscianus in Dionysii Geographia. Flexilis & Cydnus, dirimit qui flumine Tharsum Vale. Max. in Capite de Cōstātia Qui aquę liquore cōspicuus Tharsum interfluit. Tibullus li. 1. At te Cydne canā, tacitis qui leniter vndis Ceruleus placidis ꝑ vada serpis aquis. Clitūnus flu. est vmbrię, cuius aqua pota candidos boues reddit. Propertius libro tertio Hic Anio Tyburne fluis, Clitumnus ab vmbro Tramite, & æternum martius humor opus. Cremera fluuius Italiæ, apud quam .306. Fabii pugnantes à Veientibus interterfecti sunt. Danubius flu. Scythiæ, ortum habet in quondam Germaniæ monte. Acceptis .60, amnibus euoluitur in mare. Alio nomine vocatur Ister. Claudianus. Acrius & rapidius tacitas prætermeat ingens Danubius ripas, Horatius. Non qui profundum Danubium bibunt. Daunus fluuius Appuliæ Horatius. Et qua pauper aquæ Daunus agrestium Regnator populorum. Eridanus flu. est nulli amnium claritate inferior, Autore Plynio. Nascitur in imis radicibus Vesuli montis, Mox paruis fontibus adolescens ita demum augetur aliis amnibus, vt se per septem ostia effundat. velocissimus est. Alio nomine vocatur Padus. Virgilius libro tertio Georgicorum. Et gemina auratus taurino cornua vultu Eridanus, quo non alius per pinguia culta In mare purpureum violentior influit amnis. Idem libro primo Proluit insano contorquens vortice syluas Fluuiorum rex Eridanus. cāposq; per oēs. Cū stabulis armenta trahit Petrus. Crinitus Eridane salue fluminum omnium princeps, Nam te decoris & fluentibus nymphis Velut parentem cæteri colunt amnes. Enipeus Thessaliæ flu. apud quem Cæsar & Pompeius congressi sunt bello, lentus est. sed mixtus Apidano fit velocissimus. Lucanus. Nunquamq; celer nisi mixtus Enipeus, Idem. Sanguine romano quam turbidus ibit Enipeus, Euenus fluuius descendens à Thracia nomen sumpsit ab Eue

Clitumnus. Cremera. Danubius. Ister. Daunus. Eridanus. Padus. Enipeus. Euenus.

no homine ibidem submerso. Calydoniam præterfluit. De hoc Ouidi. libro nono. Metamorpho. Venerat Eueni rapidas Ioue natus ad vndas. Seneca in Hercule Oethæo. Euenus altum gurgitem in pontum ferens, Iam pene summis turbidus ripis erat. Euphrates fluuius Mesopotamiæ ortum habet in paradyso terrestri. Secundum Strabonem in Niphate monte Armeniæ. Celeri cursu Armenios & Cappadoces disterminat. Nomen interim mutat, pro varietate locorum. Sunt qui opinentur eum suo alueo nonnunquã egredi, & instar Nili Mesopotamiam irrigare. Vnde sumpsit nomen à fertilitate, quæ accolarum lingua vocatur Euphrata. Eurotas fluuius Laconiæ Spartam alluens. Ouidi. libro secundo Metamorpho. Mygdoniusq; Melas & tænareus Eurotas. Oliuis abundat, vt alibi diximus. Statius libro quarto, Theb. Taygetiq; Phalanx, & oliuiferi Eurotę. Gallus flu. Lycaoniæ aqua sua potos in furorem vertit, Ouid. libro quarto. Fast. Inter ait viridem Cybelen, altasq; Celænas Amnis it insana nomine Gallus aqua. Galesus fluui. Calabriæ quinque milibus passuum distans à Tarento. Statius libro secundo Sylua. Blanda Therapnæi placeant vineta Galesi. Idem libro tertio. Et Lacedæmonii pecuaria culta Galesi. Ganges fluuius est Indiæ, cuius origo dubia est. Tendit in oriẽtem, augeturq;. 19. fluuiis nauigabilibus, demum septem ostiis erumpit in mare. Tantæ magnitudinis est, vt vbi minus occupat latitudinis, octo milia passuũ contineat, vbi plurimum, centum. Altitudinis nusquam minus viginti passibus reperitur. Hunc Cyrus rex Persarum in. 460. alueos diuisit ob amissum ibidem equum præcipua bonitate. Lucanus libro octauo. Qua rapidus Ganges & qua Mysæus Idaspes Accedunt pelago, Phœbi surgentis ab igne. Sidonius. Indicus Ausonia potetur casside Ganges. Garumna fluui. à Pyrenæis montibus defluens Celtas ab Aquitanis dirimit. Ausonius. Aequoream liqui te propter amice Garumnam. Sidonius. Remis veliuolum quatit Garumnam. Chalybs fluui. ex radicibus Tauri montis scaturiens, Syros & Paphlagones interluit, & in Euxi-

Hebrus. rium mare euoluitur. Hebrus fluuius Thraciæ ortũ habet ab Oeagro flumine, à quo vocatur Oeagrius. Virgili. libro quarto Georgico. Gurgite quũ medio portans Oeagrius Hebrus Volueret. Hypanis fluui. Scythiæ ex magna palude profluens. Propertius. Quantum Hypanis Veneto dissidet Eridano. Hic fluuius fert folliculos quosdam acinis maiores, quibus quadrupedes volucres erumpunt, quæ in postmeridianum tempus vsque viuũt. & volant, mox declinante sole macrescunt & languent, Occidẽte vero emoriuntur, vita non vltra vnum diem peracta. Iberus flu. vlterioris Hispaniæ nomen imposuit regioni. Cantabros alluit & Balearicum ingreditur mare. Idaspes fluui. Indorũ celebratissimus, aurum & gemmas habere dicitur. Statius libro octauo. Theb. Ceu modo gemmiferum thyrso populatus Idaspem. Parthiam alluit, multas facit insulas. Nomẽ sumpsit ab Idaspe, antiquissimo Indorum rege. Indus maximus est fluui. in iugo Caucasi montis, quod vocatur Paropanysus aduersus Solis ortum effusus. Sandus ab incolis appellatur, autore Plynio. Vnde viginti recipit amnes, sed clarissimos Idaspem quatuor alios afferentem, & Cantabram tres. Per se vero nauigabiles Acesinum & hypasin, Nusquàm latior est. 50. stadiis, aut altior. 15. passibus. In occasum versus Oceano infunditur. Iordanis fluuius in Iudæa est eximiæ suauitatis. Oritur ad radices Libani ex duobus fontibus Ior & Dan nomine, qui simul iuncti, & fluuium & fiuuii nomen perficiunt. Isara fluuius Rhodano se commiscet. Imera fluuius Siciliæ in duos alueos diuiditur, quorum alter aquas voluit suaues, & optimi saporis, tenditq; in mare Tyrrhenum, Alter amarus decurrit in Lybicum mare. Inachus fluuius Argiuorum nomen sumpsit ab Inacho rege. De hoc Lucanus libro sexto. Nec fortior vndis Labitur auectæ pater Isidis. Ister vt iam diximus, alio nomine vocatur Danubius. Propterea à poëtis vocatur Binominis à duobus nominibus. Ouidi, libro primo. de Ponto. Stat vetus vrbs ripæ vicina binominis Istri. Statius libro quarto, Syl. Quid vagus Euphrates,

quid ripa binominis Istri. Sex habet ostia. Propterea multifidus vocat à Lucano libro tertio. vbi ait. Multifidi Peucem vnũ caput alluit Istri. Ladon fluuius est Arcadiæ Apollini sacer, de quo Claudianus. Plurima Parrhasius tunc inter corpora Ladon Hæsit. Ouidi. libro primo, Metamor. Donec arenosi placidum Ladonis ad amnem Venerat. Liger seu Ligeris fluuius est Aquitanos à Celtis dirimens, vt aliqui volunt. Sunt enim qui Galliam Celticam ad Garũnam vsque protendant. Hic fluuius nauigabilis est, multumq; absumit terræ solito non contentus alueo. Maior est eius latitudo quàm sequanæ, sed minor multo profunditas. Lincestius fluuius aquas habet tantæ virtutis, vt inebrient instar vini. Linternus, & Lyris fluuii sunt Campaniæ. Virgi. Et vmbrosæ Lyris per regna Maricę. Labitur Lyris ex Appœninis montibus, Fregellas alluit, demum labitur in lucum sacrum quem Minturnenses religiosissime colunt. Lycormas fluuius est Aetoliæ, Seneca. Nec præcipitem volueret amnem Flauus rapido fonte Lycormas. Statius libro. 4. Theb. Sperchiusq; minax, Centauræusq; Lycormas. Marsya fluuius nomẽ sumpsit ab illo tibicine, qui in Apollinem certare ausus est. Commiscet se Menandro, quo cũ Icareo infunditur mari. Matrona fluui. Celtas à Belgis dirimit. Leniter satis effluit. Sequanam ingreditur prope Luteciam, & vna Occidentalem intrat Oceanum. Octauo à Parrhisiis milliari Septentrionem versus contingit & alluit celebre multiq; nominis, cœnobium Gorneium nomine, cui nũc præest vir doctrina & morum sanctitate conspicuus Antonius Boluacus, ibiq; subditos sibi religiosos fratres magna continet tranquillitate & concordia. Vulgares aiunt hunc fluuium eo esse fato seu periculo, vt quotidie prædam aliquam sibi corripiat, Quod accidit ex vorticosis foueis & voraginibus, quibus vbiq; scatet. Mæander flu. est Phrygię seu Mæonię adeo flexuosus & reciprocus vt in fontẽ reuerti videatur. Lydiã disterminat à Caria. De hoc Ouid. lib. 9. Non secus ac liquidis Phrygius Mæander in vndis. Melas Bœotiæ fluuius Mineruę sacer abũdat oli

Meles. Metaurus. Mincius. Mosella. Nar. Nilus.

uetis. Potos greges si albi fuerint, nigros reddit, in hoc contrarius & dissimilis Cephiso. Meles flu. est Asiaticus, Smyrnam alluens. Metaurus fluuius Vmbriæ descendens in Adriaticum sinum. Mincius Venetiarum fluuius ex Benaco scaturiens, delabitur Mantuam. Politianus. O sacris Minci celebrate Musis, Ecce Mecœnas tibi nunc Maroq́ꝫ Contigit vni. Mosella fluui. Galliæ Belgicæ. Nar Sabinorum seu vmbrorum fluui. aquas habet velut sulphureas. Nilus Agypti fluui. plurimum trahit limi, quo arua foecundat. Incerta est eius origo. Vnde Claudianus. Et arcanos Nili deprendite fontes. Ecclesiastici dicunt eum à paradyso terresti scaturire. Variis in locis mutat nomina. Septem ostiis infunditur Oceano, Ouidius libro primo. Metamorpho. Sic vbi deseruit madidos septemfluus agros Nilus. Arundines profert, quarum membranulæ similes sunt papyro. Vnde idem Ouidi. libro decimoquinto. Perq́ꝫ Papyriferi septenflua flumina Nili, Crocodilos habet & Hippotamos. Alueum egreditur & totam Aegyptum stagnantibus vndis alluit. Nyphates Mœdorum seu Armeniorum fluui. cadit ab eiusdem nominis monte. Sidonius. Aut vt Tigriferi pharetrata per arua Nyphatis. Numycius fluuius est Italię, in quo Aeneam submersum ferunt nonnulli. Reliqui fluuii memorabiles sunt, Oaxes fluui. Cretæ, de quo Virgi. Pars Scythiam & rapidum Cretę veniemus Oaxem. Orontes fluui. Syrię, de quo Ouidius libro secundo Metamorpho. Arsit & Euphrates, Babylonius arsit Orontes. Pactolus Lydiæ aureas voluens arenas. Padus Italiæ, qui alio nomine vocatur Eridanus. Poëtæ fabulantur in hunc cecidisse Phaetontem excussum polo, vnde & Phaetontæus dicitur. Martialis libro decimo. Et Phaetontæi qui petis arua Padi. Peneus fluui. Thessaliæ Macedoniam dirimit à Magnesia. In eius ripa poëtæ fabulantur Daphnen in laurum fuisse conuersam, quæ propterea vocatur Peneia. Permessus fluuius Bœtiæ sacer Musis, à cuius nomine vocantur Permessides. Phasis celebratissimus est Colchorum fluuius. Lucanus. Colchorum. qui rura facit ditissima

Nyphates. Numycius. Oaxes. Orontes. Pactolus. Padus. Eridanus. Peneus. Permessus. Phasis

Phasis. Rhenus Belgas diuidit à Germanis. Mirabile est, quod de huius natura scriptum legitur. Aiunt enim fluuium hunc Celtarum infantes intra suum sinum coiectos si polluta matris pudicitia essent suscepti, tanquàm impuri lecti vindicem rapidis vorticibus suffocare consuesse. Quos autem sensisset legitimo & impolluto natos matrimonio, in portum placidis aquis extulisse. Hoc legitur in quadam Politiani epistola ad Iacobum Cardinalem Papiensem. Rhodanus fluuius velocissimus ortum capit in Alpibus. Tardum Ararim proxime Lugdunum secum arripit Auctus demum Isara & Druentia duobus ostiis in Tyrrhenum mare diffunditur. Rubicon fluui. Italiæ, de quo Lucanus. Fonte cadit modico, paruisque impellitur vndis Puniceus Rubicon. Sarnus & Sebetus fluuii sunt Campaniæ. Sequana fluuius Galliæ Celtas dirimit à Belgis, Parrhisiorum Luteciam alluit, multisque afficit commoditatibus. Eo enim comportantur ligna, vina, & cætera quæ vrbi conducunt. Sicoris fluuius Hispaniæ iuxta Ilerdam Lucanus. libro quarto. Placidis prælabitur vndis Hesperios inter Sicoris non vltimus amnes. Simois fluuius Troadis, apud quem Venus ex cocubitu Anchisæ genuit Aeneam. Virgil. Tu ne ille Aeneas, quem Dardanio Anchisæ Alma Venus Phrygii genuit Simoentis ad vndam? Strymon fluuius Thraciæ, à cuius nomine Thraces vocantur Strymonii. Sperchius fluui. Thessaliæ, de quo Ouidi. libro primo Metamorpho. Populifer Sperchius, & irrequietus Enipheus. Tagus fluuius Hispaniæ aurifer. Tanais fluui. Scythiæ ex Riphæis montibus defluens. Thermodon fluuius est eiusdem regionis, ad cuius ripas Amazones feruntur habitasse. Ouidius libro quarto, de Ponto. Et tu fœmineæ Thermodon cognite turbæ, Et quondam Graiis Phasi petite viris. Tybris quum prius Albula diceretur, nomẽ sumpsit à Tyberino rege ibidem submerso. Ticinus fluuius Italiæ. Tygris fluuius Armeniæ maioris. Timauus Venetorum, de quo Lucanus libro septimo. Atque Antenorei dispergitur vnda Timaui. Trebia fluuius Italiæ ex Appœni-

no in Rhodanum influens, nobilitatus secunda Annibalis victoria, & clade. L. Sempronii consulis.

Vsens. ℭ Vsens fluuius Italiæ, ex Alpibus decidit in Padum:

Xanthus. ℭ Xanthus flu. Troadis. Virgil. Non Simois tibi nec Xanthus, nec dorica castra Defuerint. Hæc sunt nomina fluuiorum præcipui nominis. Infinitam aliorum turbam omisimus de industria.

ℭ Fluuii auriferi & gemmiferi.

Tagus. TAgus Hispaniæ. Iuuenalis. Quod Tagus & rutila Pactolus voluit arena. Martialis libro octauo. Non illi satis est turbato sordidus auro Hermus, & Hesperio qui sonat orbe Tagus. Idem libro decimo. Auriferumq; Tagum sitiam. Pontanus. In mare qua Ganges, & qua Tagus aureus intrat. Idem. Dum Tagus aurifluo vectatur gurgite. Mantuanus libro quarto Agelariorum. In mare proripitur Tagus auricoloribus vndis. Hermus. Hermus Lydiæ. Stroza filius. Quodve metalliferis egerit Hermus aquis. Idaspes. Idaspes Indiæ. Claudianus. Auriferum veniam poturus Idaspem. Statius libro octauo. Ceu modo gemmiferũ Pactolus. Thyrso populatus Idaspem. Pactolus Asiæ. Lucanus libro. 3. Passaq; ab auriferis tellus exire metallis Pactolon. Virg li. 10. Pactolusq; irrigat auro. Ouid. li. 11. Pactolonq; petit, q̃uis nõ aureus illo tempore, nec charis erat inuidiosus arenis. Arimaspus. Arimaspus Scythiæ fluuius aureas quondã habuit arenas. De fluuiis quibusdã auriferis Claudianus. Nõ Tartessiacis illum satiaret arenis Tempestas preciosa Tagi, non stagna rubentis Aurea Pactoli, totũq; exhauserit Hermum, Ardebat maiore siti.

ℭ Fluuii infernales. 5.

STyx. Lethe, Cocytus, Phlegeton, Acheron. De his Syllius libro decimotertio. Sæuus aquis Phlegeton, & turbine anhelo Flammarum resonans saxosa incendia torquet. Parte alia torrens Cocytus sanguinis atri Vorticibus furit & spumanti gurgite fertur. At magnis semper diuis, regiq; deorum Iurari dignata palus, picis horrida riuo, Fumiferum voluit Styx inter sulphura limum. Tri

ctior his Acheron ſanie,craſſoq; veneno Aeſtuat,& gelidā eructans cum murmure arenam Deſcēdit nigra lentus per ſtagna palude.

¶ Aquarum mirabilis natura.

AQuæ Sinueſſanæ in Campaniæ regiōe ſterilitatem fœminarum,& virorum inſaniam abolere produntur.In ænaria inſula calculoſis mederi.Iuxta Romā Albulæ aquæ vulneribus medentur,autore Plynio.Lacus Amphion vitiligines tollit.Cydnus Ciliciæ amnis podagricis medetur. Leucogei fontes inter Puteolos & Neapolim oculis & vulneribus medentur.Reatinis paludibus vngulæ iumentorum indurantur.Cerome fons eſt,ex quo bibentes oues nigræ fiunt.Ex Mele vero alio fonte albæ. Si ex vtroq; biberint, fiunt variæ. Teſtis Eudicus apud Plyniū.Crathis fluuius cādorem facit bobus ac pecoribus.Sybaris nigriciam.Sybarim quoq; ſi bibant homines,nigriores fient,& criſpo capillo.Si ex Crathide, fient candidi & porrecta coma.In Luſis Arcadiæ fonte mures bibūt & conuerſant.Erythris Aloēs amnis pilos gignit in corporibus. Qui ex Clitorio Arcadiæ fonte bibūt, vini tædio afficiuntur.Marſyæ fons in Phrygia ad Celenarū oppidū ſaxa egerit.Ex Cyzice fonte potantes amorem deponūt. Grannone fons eſt calidus qui in vinū additus,triduo calorem potionis cuſtodit in vaſis,Mogūtiaci fontes ſunt calidi in Germania,quorum hauſtus triduo feruet. In Silia Indorū ſtagno nihil innatat, ſed omnia merguntur. Auernus lacus ſuperuolantes aues enecat, & arboribus folia decutit. In Africæ lacu Apuſtidanio,omnia fluitant & nihil immergitur,vt in Phinthia ſiciliæ fonte. Clachas fluuius eſt in Bithynia,cuius gurgite perituri notantur Parthi velut flāma vrente.In Cantabria Tamarici fontes habētur in augurio. Lycus fluuius in Leontinis tertio die necat, ſi quiſq; biberit.Coaſpis & Eulei fluuiorum ſuaues adeo ſunt aquæ,vt reges parthorū ex his bibāt.Cabura fons eſt Meſopotamiæ cuius aqua iucūde olet. Apud Bactros amnis Ochus & Iaxartes deferūt ſalis ramēta.Præcedētia hæc ſumpta ſunt ex

Plynio. Clitumnus fluuius est Meuaniæ, cuius aqua pota candidos boues reddit. Propertius libro secundo. Qua formosa suo Clitumnus flumina Luco Integit, & niueos abluit vnda boues. In Carysto Euboiæ aquæ feruntur esse calidæ, quæ vocantur Alopiæ. Tibullus libro quarto. Cretæis ardens aut vnda Carystia campis. Anygri aqua in Peloponeso admodum fœtet.

¶ Afrodisius fluuius steriles reddit mulieres.

¶ Axus fluuius est Macedonum, cuius aquam si biberint greges armentorum, nigros pariunt fœtus. Belus Phœniciæ fluuius arenas habet accommodas vitro. Croconis seu Crocaculus fluuius est Brutiorum, in quem si quid cõiiciatur, lapideo durescit cortice. In Mæandro fluuio nascitur nescio quis lapis, qui pectori alligatus insaniam parit. Melas fluui. Bœotiæ potos greges si albi sint, nigros facit. Cephisus vero, ex nigris albos reddit. Cassinitus fluuius Thraciæ equos aqua sua potos efferat. Virgulta in Silarum fluuium Samnitum demissa lapidescunt. Syllius libro octauo. Nunc Silarus quos nutrit aquis, quo gurgite tradũt Duriciem lapidum mersis inolescere ramis. Pontus fluuius Thraciæ ardentes habet lapides, qui cõtrariam carbonibus retinent naturam. Vento enim extinguntur, in aqua vero flagrant, odoremq; instar bituminis tetrum adeo reddunt, vt nulla reptilia prope consistant. Salmacis fons est in Caria, cuius aquam qui potauerit, mollis fieri dicitur. De mirabili aquarum virtute Ouid. libro decimo quinto hæc scribit.

Medio tua corniger Ammon
Vnda die gelida est, ortuq;, obituq; calescit.
Admotis Athamantis aquis accendere lignum
Narratur, minimos quum Luna recessit in orbes.
Flumen habent Cicones, quod potum saxea reddit
Viscera, quod tactis inducit marmora rebus.
Crathis & huic Sybaris vestris conterminus oris
Electro similes faciunt auroq; capillos.
Cui non audita est obscœnæ Salmacis vnda,

Aethiopesq;

Aethiopesq; Lacus? quos si quis faucibus hausit,
Aut furit, aut patitur mirum grauitate soporem.
Clitorio quicunq; sitim de fonte leuauit,
Vina fugit, gaudet'q; meris abstemius vndis.
Huic fluit effectu dispar Lyncestius amnis
Quem quicunq; parum moderato gutture traxit,
Haud aliter titubat, quam si mera vina bibisset
Est lacus Arcadiæ, Pheneum dixere priores,
Ambiguis suspectus aquis, quas nocte timeto,
Nocte nocent potæ sine noxa luce bibuntur.

Frutices in Sarnum proiecti lapidescunt.
Pontanus in lib. Meteororum. Videas lapidescere Sarni Cæruleo sub fonte alnum, filicis'q; maniplos, Et paleæ intortos lento cum vimine culmos. Idem de fonte Ammonis sic ait. Ammonem fama est mediis sub noctibus altum Feruere, & in mediis rursum frigere diebus. Nil in Aspaltite Iudeæ lacu qui bitumen gignit, mergi potest.

¶ Auctarium.

FLuuii reciproci sunt Mæander & Eurippus. De Mæandro Propertius libro secundo atq; etiam vt Phrygio fallax Mæandria campo Errat, & ipsa suas decipit vnda vias. De Eurippo. Seneca Priusq; & multo vicibus alternis fugax, Eurippus vnda stabit Euboica piger. Idē Eurippus vndas flectit instabilis vagas, Septemq; cursus flectit ac totidem refert, Dum lassa Titam mergat Oceano iuga. Fluuii subeuntes terras, & rursum emergentes sunt, Lycus in Asia, Erasinus in Argolica, Tygris, in Mesopotamia Fluuii paradisi terrestris sunt. 4. Ganges, Nilus, Tygris, Euphrates. Ostia Nili sunt Canopicum, Bolbiticum, Sebéniticum, Pharniticum, Taniticum, Pelusiacum. Ostia Danubii sunt Peuce insula, Naracustoma, Calostoma. Pseudostomon, Boreostoma, Stenostoma. Autor Ammianus Marcellinus.

¶ Fontium quorundam nomina.

HIppocrene fons est Bœotiæ, quem poëtæ fabulātur equi vngula natū. Ouidius libro quinto Metamor.

MM

Fama noui fontis nostras peruenit ad aures, Dura Medusæi quem præpetis vngula rupit. Cymothoe fons est achaiæ, autore Ply. Nigris fons est apud Hesperios æthiopas, autore Plynio. Cabura fons est Mesopotamiæ, cuius aqua iucunde olet, vt iam diximus, Acidalus fons est in Orcomeno oppido Bœotiæ, veneri sacer quæ propterea vocatur accidalia. Aganippe fons est itidem Bœotiæ sacer musis, quæ inde vocantur aganipides. Oui. lib. 6. Fast. Dicite quę fontes aganippidis Hippocrenes Grata Medusæi signa tenetis equi, Idem lib. 5. Met. Fonte Medusæo, & Hyantæa aganippe. Albunea fons iuxta Tibur. Vir. Lucosq́ꝫ sub alta Consulit Albunea, nemorum quę maxima sacro fonte sonat. Callirhoe fons Athenis propinquus. Statius lib. 12. Et quos Callirhoe nouies errantibus vndis Implicat. Castalius fons est in radicibus Parnasi sacer musis qui alio nomine Caballinus dicit̃ à Caballo id est equo, cuius vngula excussus est.

℃ Clitorius fons est arcadię, q potus vini tędiū afferre dicit̃. Crunos fons est in attica, vt ēt Larine. Magia fons Sicilię in agro Syracusano. Margæa nomē est fontis apud Plynium.

℃ Salmacis fons in Caria. Sebetos fons prope Neapolim, Stat. lib. 1. Syl. Et pulchra tumeat Sebetos alumna.

℃ Telpissa nomen est fontis frigidissimi, cuius aqua Tyresiam extinxisse dicit̃. Lymira, sceletirbe, & stomace nomina sunt fontium apud Plynium. Cissusa fons est in quo obstetrices Bacchum infantē lauerūt. Autor Plutarchus in Lysandro. Eodē teste Palma & Oliua duo sunt fontes prope Delon. Dircenna & Nemeta nomina sunt fontium apud Mar. lib. 1. scribentē. Auidā rigens Dircenna placabit sitim, Et nemeta, quæ vincit niues. Dirce fons est Thebanus, in quem Dirce Lyci vxor conuersa est. Lucanus li. 3. Fatidica Cephisus aqua, Cadmeaq́ꝫ Dirce, Arethusa fons est aquæ dulcis prope syracusas, vt Cyane. Zame fons est in africa, ex quo canoras effici voces prodidit Varro. Chrysorrhois fons fuit apud Troezenios, Berbinus & Gargaphius nomina sunt fontium apud Herodotum.

℃ Lacus Paludes & stagna.

AVernus lacus est campaniæ diti sacer. Bænacus lacus est Italiæ. Bœbeis Thessaliæ, Cocanicus Siciliæ, Cyminus Ethruriæ, Eupilius & Fucinus Italiæ. Martialis. Fuscinus & pigri taceantur stagna Neronis. Gygæus Lydiæ, Lemannus lacus prope Gebannas. Lucanus lib. 1. Deseruere cauo tentoria fixa Lemanno, Mareotis ægypti. Sānaus asiæ, qui cirunnnascēte absinthio inficitur, autor Plynius. Spartha atropatriæ salix ferax. Stymphalus arcadiæ, Thesbitis lacus per quem transit Tygris fluuius, Trasimenus lacus agri Perusini. Syllius. Trhasimenus in altos ascendat citius colles. Verbanus lacus Italiæ, Vadimonis lacus est in quo fluctuant insulæ. Vosigonus lacus in agro Patauino. Zoroanda lacus est quem efficit Tygris fluuius. Eptabolus nomen est lacus apud Vitruuium, Genesareth apud Cor. Tacitum. Acronius lacus est alphinus, æticus apolloniæ, albanus albani montis, asconius Bithiniæ amsanctus Lucaniȩ, Caulas Iudeæ, Licomedes æthiopiæ, Lucrinus Campaniæ, Pergusa Siciliæ, Tesprotie ambraciæ, Velinus agri Vesulani. Acherusia palus est Campaniæ, Cādebœa syriæ. Mæotis scythiȩ, Serbonis palus prope montem casium. Dastylitis & Loncanidis nomina sunt paludum apud Plutarchum. Lerna palus Græciæ inter argos & mycenas, salapia palus appuliæ, sipus palus ad sipuntem Diomedis ædificium, Lucanus lib. 5. Quas Vitruuium, Myris palus fuit ægipti.

¶ Montes præcipui nominis

ABila Mons est Mauritaniæ oppositus Calpe Hispaniæ, Acantius Magnesiæ, acaton ætoliæ, Actium Epyri. vbi antonius & Cleopatra superati sunt ab augusto. acontius Magnesiæ, acroceraunii montes sunt inter armeniam & Hiberiam. Horatius. Infames scopulos acoceurania. acrocorinthus Peloponesi. aga maioris armeniæ, agolonius arcadiæ, agragas siciliæ, alburnus Lusitaniæ, ancoranus Mauritaniæ. apœninus dicitur totus alpium globus, aracynthus mons ætoliȩ Mineruæ sacer. Virgilius, amphion Dircæus in actæo Aracyntho.

Argeus Cappadociæ, Arpendus Pamphiliæ, artemisius arcadiæ, ascræus Bœotiæ. atlas Mauritaniæ, athos Macedoniæ, artemisius Arcadiæ, aruisium Campaniæ, andriceis Ciliciæ, ætna Siciliæ, Aulon Calabriæ.

¶ Balbus Africæ, Bebius Campaniæ, Berecynthus Phrygię Brilesus Atticæ, Caphareus Euboiæ, Calpe Hispaniæ. Capitolinus vrbis Romæ, Carina Cretæ. Carmelus Phœniciæ, Casinus Campaniæ, Cusyrus Persidis. Casius Syriæ. Caucasus Scythiæ, Caulon Calabriæ, Chimæra Lyciæ, Cyllene Arcadiæ, Cynthus Deli, Cyrrha Phocidis, Citheron Bœotiæ, Citorius Paphlagonię, Clarius Colophoniæ, Cophantus Bactrianorum, Corax Aetoliæ, Corycus Ciliciæ Caphareus Euboiæ. Dardanus Appuliæ, Dindymus Phrygiæ, Dodona Chaoniæ, Dyrrachium Ephyri, Ebron Palestinæ, Effraim Iudeæ, Eleome Macedoniæ, Erymanthus Arcadiæ, Eryx Siciliæ. Falernus Campaniæ, Ferraria Hispaniæ. Gagos minoris Asiæ, Gargarus Phrygiæ, Garganus Appuliæ, Gaurus Campaniæ, Gebenna Auernorum, Hæmus Thessaliæ, Hymettus Atticæ, Helycon Bœotiæ. Ida Phrygię, Idalius Cypri, Inarime Prochytæ insuæ, Ismarus Traciæ. Lacinium Italiæ, Lathmus Cariæ, Libanus Phœniciæ, Lycabessos Atticæ. Libetrus Aetoliæ musis sacer, Lycæus arcadiæ, Lilybæus arcadiæ Malea Laconiæ, Maraton atticæ, Mænalus arcadiæ, Misenus Cāpaniæ. Neptunus Sicilię, Niphates armeniæ, Nysa Indiæ. Oetha Thessaliæ, Olympus Macedoniæ, Ossa & Othrys Thessaliæ. Pachynus Siciliæ, Palatinus vrbis Romæ, Pangæus Traciæ, Parnasus Phocidis, Parthenius Arcadiæ, pelion Thessaliæ. Pelorus Siciliæ, Pindus Thessaliæ, Pirenæus mons Hispaniam dirimens à Gallia, Pholoe Thessaliæ. Quirinus urbis Romæ. Reticus Germaniæ, Riphei Scythiæ, Rodope Thraciæ. Scillaceum Italiæ, Sigæum Asiæ, Sipylus mons inter Lydiam & Phrigiā, Sython Thraciæ, Silanius Hiberniæ, Somorus Syriæ. Tabor Gallileæ, Taburnus mons in sannio, Taygetus Laconiæ, Tarpeius vrbis Romæ, Taurus Scythiæ, Tetricus Sabinorum, Tinolus Ciliciæ, Tempe Thessaliæ.

Vesevus Campaniæ.

Montes flammiferi.

AEtna Siciliæ, Sta.lib.5.The. Vbi ignifera fessus suspirat ab ætna Mulciber. Luca.libro primo Et ardenti seruilia bella sub ætna. Lypara quæ est vna ex Aeolíis insulis. Sylius libro .14. Nam Lypare vastis subter depasta caminis sulphureum vomit exæso de vertice fumum. Ast ætna eructat tremefactis cautibus ignes. Aenocauma mons est æternis ardens ignibus autore Plynio. Chimæra mons Lycius. Pontanus. Oraq; flammiuoma rutilent afflata Chimæra. Hora. Me nec. Chimeræ spiritus igneæ Diuellet vnquam. Vesbius seu Veseuus. Val. Flac. libro tertio Argon. vt magis Inarime, magis vt mugitor anhelat Vesbius.

Historiographi plærīq; Græci & Latini.

ABlabius Gothus scripsit de bello Gothorum. Aeliodorus præsul Tricensis quæ ciuitas est Thessaliæ, scripsit Aethiopicam historiam libro. 11. Anastasius Lateranensis scripsit historiam ecclesiasticam vsq; ad sua tēpora. Andronicus scripsit res alexandri. Antipater Iolai filius & Philippi Macædonis miles scripsit historiam perdicæ & res Illyricas. Appianus alexandrinus. 22. libros historiæ Romanæ composuit & gesta imperatorum. Appollonius aphrodiseus scripsit res Carias, de Trallibus, de Orpheo eiusq; ministeriis. Arianus scripsit historiam Alexandri magni. 8. libro Emicuit Romæ sub M. Antonio & adriano principibus, à quibus ob literas consultarem meruit dignitatem. Asellius sempronius scripsit bellum Numantinū. Bairon historicus scripsit breuiarium rerum ab alexandro gestarum. Aufidius Bassus ætate Quintiliani scripsit bellum Germanicum. Bemarchus Cæsariensis scripsit res gestas Cōstantini principis libris decem. Cadmus Milesius scripsit historiam de Mileto, ac totius Ioniæ regione libris. 4. Calinius Syrius de gestis Alexandri, vt etiam Calisthenes Olynthius. Calistus scripsit heroico versu historiam Iuliani prin

pis. Charon Lampsacenus ætate Darii primi scripsit Aethiopica libris duobus, Cretensia item & Græcanica. Charon carthaginensis scripsit tyrannos quotquot in asia atq; in Europa fuere. Item vitas clarorum virorum libris. 4. illustrium fœminarum libris totidem. Charon Naucratica sacerdotes ęgypti & reges q̃ fuere ab initio in qualibet gēte. Capton Lycius composuit historiam Isauricam libris. 8. Chœrilus Samius scripsit atheniensium victoriam contra Xerxem, & pro singulis versibus singulos stateres aureos recepit. Clearchus solensis scripsit de varia historia

¶ Clitarchus comes fuit Alexandri, qui eius gesta conscripsit. Iulius Cordus scripsit vitas imperatorum. Crito Pieriota (ciuitas esse Macedoniæ Pieria) scripsit res Persicas, siculas & Macedonicas. Q. Curtius scripsit de gestis Alexandri magni, sed opus eius mancum est & imperfectum. Damascius sigiæus scripsit de rebus in Græcia gestis. Præterea de parentibus eorum, qui ad Troiam profecti sunt. Item de poëtis & sophistis. Dares Phrygius græce scripsit bellum Troianum, cui ipse interfuit. Dexter Barcinonensis scripsit omnimodam historiam. Dion Cassius scripsit Romanam historiam lib. 80. Præterea gesta Traiani principis & vitam Arriani philosophi. Historiam eius integram non habemus. Dion Prusiæus scripsit de virtutibus Alexandri magni libros decem. Diogenes Laërtius scripsit de vita & moribus philosophorum. Diodorus Siculus scripsit historiam, quam Bibliothecam inscripsit. Continet autem res Romanas & varias libris. 40. Floruit augusti sæculo. Dionisius Milesius scripsit res persicas, & quæ post Darium secuta sunt. Dionysius Halicarnassæus augusti tempore Romanam scripsit historiam. Egesippus scripsit historiā eclesiasticam libris quinq;. Ephippius Cumæus auditor Isocratis scripsit historiam ab excidio Troiæ, vsq; ad sua tēpora libris. 30. Euphorus Cumæus scripsit Galeni principis historiam libris. 17. Præterea Corinthiaca & quædam alia. Herodotus scripsit historiam libris nouē ex numero & nominibus musarum incipiens à Cyro Persarum rege. Hero-

dianus Alexandrinus scripsit imperatorum historiam, quę ad nos integra non peruenit. Hesichius Milesius composuit historiam libris sex, in quibus complectitur Romanorū imperatorum, tyrannorum & diuersorum gentium res gestas vsq; ad sua tempora. Euemerus Messanus historiam finxit ex titulis & inscriptionibus sacris. Eutropius afer discipulus augustini scripsit Epitomen Romanæ historiæ ab vrbe condita vsq; ad Valentem principem & Iouinianum. Eustathius Epiphaneus scripsit temporum Epitomem ab Aenea vsq; ad anastasium principem. Eusebius scripsit historiæ libros decem, de præparatione Euangelica, & Epitomen temporum. Florus scripsit historiam Romanā succincta breuitate. Item epitomen in libros Liuii. Fortunatus præsul Pictauensis gesta sanctorum partim pedestri, partim soluta conscripsit oratione. Gennadius Massiliensis scripsit de viris illustribus Theodosii tempore. Ibicus Rheginus historicus vixit apud Polycratem Samiorum tyrrannum. Hieronymus Rhodius scripsit res gestas à Demetrio poliorcete. Ioannes scilax scripsit de imperatoribus Constantinopolitanis. Iosephus Iudæus conscripsit græcæ antiquitatis Iudæorum historiam libris viginti ab exordio mūdi vsq; ad.13.annum Domitiani. Bellum vero Iudaicū cum Romanis gestū libris.7. Ireneus pſul Lugdunēsis historiā scripsit ecclesiasticā. Isidorus pręsul Hispalenis scripsit de viris illustribus. Historiam præterea ab adamo vsq; ad sua tempora, & res Longobardorum, & breuē quandā cosmographiā. C. Iulius senator res Romanas græce scripsit. Iustus Tiberiēsis texuit historiā rerū Iudaicarū. Iustinus fecit epitomē in Trogum tāta styli felicitate, vt alienū prope inuentū sibi vendicarit, Aelius Lampridius scripsit de gestis imperatorū Romanorū ad Constantinum magnum. Leo Bizantius scripsit res Bizantii a philippo gestas. Leo alabandæus scripsit historiam de caribus libris.4. Deliciis, duobus. artē Rhetoricā, bellum phocensium & Bœotiorum. Liuius patauinus scripsit historiam Romanam. Ammianus Mar-

cellinus vitam quorundam imperatorum. Marius histori/
cus scripsit principum Romanorũ vitas. Gargilius Martia
lis vitas imperatorum tempore Alexandri principis, cuius
vitam diligentius persecutus est. Marsyas Pellæus scripsit
res Macedonicas libris, 10. à primo rege vsq; ad Alexandrũ
Item & de rebus atticis libros. 11. Melissandrus Milesius scri
psit bellum Lapitharum & Centaurorum. Menechmus Si
cyonius scripsit historiam Alexandri magni. Nicolaus Da/
mascenus scripsit historiam vniuersalem libris. 70. & vitam
Augusti separatim apud quem in tanta fuit dignatione, vt
imperator ipse placentas ab amicis acceptas vocaret Nico
laos. Nimphis Heracleotes scripsit historiam Alexandri &
eius successorum libris, 24. de Heraclea. 13. vsq; ad euersionẽ
tyrannorum, Onesicritus Alexandri incunabula & origi/
nem scripsit. C. Oppius commentarios Iulii cæsaris conti/
nuauit, scripsitq; bellum Hispaniense, Palæphatus Abyde/
nus scripsit Cyprica, Attica & arabica. Paulus Orosius reli
quit historiam ab initio mundi vsq; ad Honorii principis
tempora perscribens, Paulus Foroiuliensis historiam scri/
psit Longobardorum. Pausanias. Cæsariensis scripsit vni/
uersæ Græciæ geographiam cum eius historiis. Pisandus
Larendæus sub Alexandro Mameæ scripsit variam histo/
riam versibus & libris. 60. Pysistratus Laryssæus fuit historia
rum scriptor. Plynius secundus scripsit historiam naturalẽ
opus apprime vtile, si careret mendis. Plutarchus Chero
næus scripsit vitas multorum illustrium virorum Item apo/
phthegmata parallelas & alia plurima. Polybius Scipionis
Africani præceptor scripsit Romanam historiam libris. 40.
quorum pauci ad nos peruenerunt.

¶ Polemon Helladicus scripsit de origine ciuitatum Pho
cidis, Ponti, Lacedæmoniæ geographiam, de cursu
solis libros tres. Possidonius Olbiopolita scripsit post
Polybi historiam libris. 52. vsq; ad bellum Cyrenaicũ & pto
lemei. Preterea declamationes rethoricas, & argumẽta in
orationes Demosthenis. Floruit ętate Strabonis. Priscus pa
nites magister epistolarũ Theodosii iunioris scripsit histo/

riam Conſtantinopolitanam & Athilæ libris.8. Præterea declamationes & epiſtolas. Proſper præſul Rheginus ſcripſit de vita ſolitaria, de temporibus ab Adam vſque ad ſuũ ſæculum. Prudentius quoque hiſtoriam ab Adam carmine exorſus eſt. Ptolemæus Lucenſis ſcripſit hiſtoriam pontificum vſq; ad Cœleſtinum quintum cuius tempore ipſe floruit. Pherecydes Lerius ſcripſit de Clero, de Iphigenia, de feſtis. Philo Herennius ſcripſit de ciuitatibus & viris claris.30. Philochorus Athenienſis ſcripſit libros Atidis.17. qui continent res Athenienſium & reges & magiſtratus vſque ad Antiochum Deum cognomento. Philiſtus Syracuſanus propinquus Dionyſii tyranni ſcripſit res Siculas libris. 11. Phlegon Trallianus libertus Auguſtus ſcripſit hiſtoriam Olympiadum libris.16. vſque ad Olympi. 29. De faſtis Ro. libros.4. Item de nominibus locorum vrbis Romæ, & Epitomem Olympionicarum libris duobus. Feſtus Ruffus ſcripſit Epitomem rerum Romanarũ. Sabinus Maſſurius ſcripſit Faſtorum & rerum memorabilium libros. Criſpus Salluſtius ſcripſit bellum Catilinarium & Iugurthinum, & Romanas hiſtorias inſtar Liuii, in quo opere citatur ſæpe numero ab antiquis. De hoc Martialis, Criſpus Romana primus in hiſtoria. Secundus Tridentinus ſcripſit Longobardorum hiſtoriam. Socrates Conſtantinopolitanus hiſtoriam eccleſiaſticam, à tempore Apoſtolorum vſque ad Chryſoſtomum compoſuit. Sozomenus presbyter Piſtorienſis hiſtoriæ vniuerſalis ampliſſimum edidit volumen. Steſimbrotus Tharſius ſcripſit res geſtas Cimonis ducis Athenienſium. Suetonius Tranquillus vitas duodecim Cæſarum. Theocritus Chius ſcripſit hiſtoriam Lybicam & epiſtolas quaſdam. Theodorus Gothus ſcripſit hiſtoriam ſuorum temporum. Theodorus Conſtantinopolitanus ſcripſit hiſtoriam eccleſiaſticam à tempore Conſtantini vſque ad Iuſtinianum. Themiſtogenes Syracuſanus hiſtoriam Cyri regis Perſarum. Timæus Siculus res Græcas & bellum Thebanum. Traianus patricius ſub Iuſtiniano principe ſcripſit temporum epitomẽ.

Thucidides · Thucidides Atheniensis patrem habuit Olorum, matrem Egesipylam. Scripsit bellum Peloponnesiacum, Fuit adeo studiosus inquirendæ veritatis historicæ, vt iis mercedem præberet, qui nunciarent, quæ acta essent in bello. Val. Antias historicus plærunq; citatur ab antiquis autoribus. Val. maximus scripsit dicta & facta memorabilia ad Tyberium Cæsarem. Theophanes Lesbius scripsit res à Pompeio gestas. Timagenes Milesius scripsit de heraclea ponti, & viris in ea claris libros tres. Timosthenes præfectus classis Ptolemæi Philadelphi scripsit de portubus libros decem. Vincentius ordinis prædicatorum scripsit historiam vniuersalem ab exordio mundi vsque ad Hierosolymitanam expeditionem Ludouici regis Gallorum. Vulcatius Gallicanus scripsit vitas imperatorum ad Diocletianum. Volcatius Terentianus scripsit historiam Gordianorum. Xanthus scripsit historiam Lydorum libris. 4. Zeno Rhodius scripsit historiam Rhodiorum. Fuit & alter Zeno, qui pyrrhi gesta in Italia Epitomen'q; Romanorum & Carthaginensium composuit. Zonaras scripsit historiam vniuersalem ab exordio mundi vsque ad tempora Michaelis imperatoris Constantinopolitani. Saxo grammaticus ab hinc paucos annos scripsit historiam regum Danorum magna verborum elegantia. Robertus Gaguinus historiam Gallorum regum, quem nostra ætate imitatur Paulus Aemylius. Boccacius scripsit de casibus virorum illustrium. Solinus de mirabilibus mundi. Blondus Foroiuliensis de Roma triumphante. Sabellicus historiam vniuersalem ab exordio mundi ad sua tempora. Volaterranus Geographiā, antropologiam & philologiam. Agathias Græcus historiam Francorum. Pontificum Romanorum historiam scripserunt Anastasius, Paulus Diaconus, Guido Rauennas, Sigisbertus monachus, Hugo Florianus, Sicardus præsul Cremonēsis, Gotfredus Viterbiensis, Vincētius pręsul, Martinus Carsulanus, Landulphus canonicus Carnotensis, Sazomenus, Geruasius Ricobaldus, Ptolemæus Lucensis, Antonius præsul Florentinus, Platina, Vitas imperatorum

scripsere Cor. Tacitus, Marius maximus, Iulius Cordus, Tranquillus, Suetonius, Optatianus, Gargilius Martialis, Fabius Marcellus, Iul. Capitolinus, Aelius Lampridius, Flauius Vopiscus, Eutropius, Orosius. Ex Græcis Herodianus, Dion, Appianus.

¶ Grammatici.

ACcron grammaticus Horatium poetam enarrauit. Aelius præconius grãmaticus nobilissimas orationes ad vnuiquẽq; scribebat. Hic Metellũ Numydicũ i n exilium comitatus est. Aelius Melissus librũ edidit de loquẽdi proprietate. Alexander Milesius Polyhistor cognominatus libertus Cor. Lẽtuli grammaticus fuit qui docuit Romæ Syllæ tẽporibus. M. Popilius Andronicus scripsit opusculum annalium. Andromachus grammaticus docuit Nicomediæ, Diocletiani tempore. Appion alexandrinus Didymi magni alumnus docuit Romæ Tyberii & Claudii temporibus. Scripsit annales & alia complura. Apollodorus athenienfis grammaticus discipulus Panetii Rhodii & aristarchi grammatici scripsit historiam atheniensem. Apollonius alexandrinus scripsit de compositione partium orationis. Archimedes Trallianus scripsit mechanica & cõmentarios in Homerum. Archibius alexandrinus docuit Romæ sub Traiano principe. Scripsit cõmentarios in epigrammata Callimachi. Aristarchus alexandrinus floruit sub Ptolemæo Philometore, cuius filium erudiit. Scripsit commentarios supra mille. Discipulus fuit aristophanis grammatici. Aristophanes Bizantius grammaticus discipulus fuit Callimachi. Aristonicus grammaticus alexandrinus scripsit in Theogoniam Hesiodi. Arcadius antiochenus scripsit nonnulla in grammatica. Asclepiades anazerbæus grammaticus scripsit de fluminibus. Asinius Pollio Trallianus docuit Romæ tempore Pompeii magni. Successit scholæ Timagenis. Scripsit bellum ciuile Cæsaris & Pompeii. Asinius Capito grammaticus reliquit librum epistolarũ. Callias Methymnæus grãmaticus alcei & sapphus poemata enarrauit. Spurius Carbilius Romæ

Liuin.G.33 Iudum grammaticæ aperuit, mercede docens. Idem G. lit-
adinuenit. teram primus inuenit, quum pro ea. C. littera prius vteren-
Val. Cato. tur. Val. Cato grammaticus Romæ docuit multos & no-
biles tempore Syllæ, tantumq; nominis sibi comparauit,
vt sequentes versus in eius laudem vulgo prædicarentur.
Cato grammaticus latina Syrem, Qui solus legit & facit
Luctatius. poëtas. Luctacius Daphnis Q. Catuli libertus professus est
L. Cæcilius. Romæ. L. Cæcilius Epyrota Attici libertus ludum gram-
maticæ Romæ aperuit, primusq; Virgilium & alios nouos
Poëtas cœpit profiteri. Vnde Domitius Marsus. Indicat
Crates. Epyrota tenellorum nutricula vatum. Crates Malotes
æqualis Aristophanis floruit sub Ptolemæo Philometo-
re. Scripsit in Homeri Iliada & Odysseam libros. 9. com-
mentariorum. Primus studium grammaticæ Romæ intu-
Crassitius. lit, eo fere tempore, quo mortuus est Ennius. Crassitius co
gnomento Pasciles Romæ ludum grammaticę aperuit.
Docuit Iulianum Antonium Antonii Triumuiri filium.
Demetrius. Demetrius Ixion Adramitenus docuit Pergami. Discipu-
lus fuit Aristarchi. Scripsit enarrationem in Homerum.
Dicæarchus. Dicæarchus Lacedæmonius grammaticus fuit Aristarchi
Didymus. auditor. Didymus Calchenterus grammaticus Alexandri
Dioscorius. nus scripsit lib. sup. 3500. Dioscorius Mireus grammaticus
præfectus fuit prætorii Leonis imper. & præceptor filio-
Diomedes. rum eius. Diomedes scripsit quædam in grammatica, quæ
Diogenianus. adhuc extant. Diogenianus ex heraclea grammaticus
sub Adriano principe scripsit dictionarium per ordinem
Dionysius. literarum & quædam alia. Dionysius Alexandrinus gram
maticus præfuit bibliothecæ & epistolis Traiani, habuitq;
Domitianus. præceptorem Chæremonem philosophum. Domitianus
insanus grammaticus in vrbe Roma id cognomentum ad-
Donatus. eptus est, quòd esset intractabilis, & valde morosus. Do-
natus grammaticus præceptor Hieronymi scripsit libel-
lum, quem pueri habent in manibus. Commentarios item
Demosthenes. in Terentium & Virgilium. Demosthenes Thrax gram-
maticus Iliada Homeri & Hesiodi Theogoniam in solu-
Helladius. tam vertit orationem. Helladius grammaticus Alexan-

drinus ſub Theodoſio iuniore ſcripſit lexicon ex ordine literarum. Item de laudibus Theodoſii & quædam alia. Ennius grammaticus duos libellos de literis & ſyllabis, ac metris conſcripſit. Epitherſes Bithynicus ſcripſit de Atticis dictionibus. Heracleon Aegyptius docuit Romæ, ſcripſit enarrationem in Homerum & Lyricos. Herodianus Alexandrinus grammaticus Apollonii grammatici filius & diſcipulus, floruit ſub M. Antonio principe. Scripſit de grammatica & imperatorum hiſtoriam. Hermolaus Conſtantino. grammaticus ſcripſit ad Iuſtinianum impera. Epitomen in librum Stephani grammatici de vrbibus. Eugenius Phryſius docuit Conſtantinopoli imperante Anaſtaſio. Verrius Flaccus Romæ docuit Auguſti nepotes. Profeſſus eſt in atrio domus Catilinæ tanta omniũ beniuolentia, vt ſtatuam meruerit. Aul. Gellius tempore Traiani ſcripſit noctes Atticas, Fauorinum maxime coluit. Hyperechius Alexandrinus grammaticus ſub Martiano impera. ſcripſit de verbis & nominibus & orthographia. C. Meliſſus Spoletinus à Mecœnate ob ingenium libertate donatus eſt. Mithecus grammaticus ſcripſit de obſoniis & de canibus. Moſchus grammaticus ſcripſit carmen Bucolicon. Neſtor Alexan. grammaticus Marcellum Auguſti ſororis filium erudiit. Nicias grammaticus docuit Romæ, fuitq́ familiaris Pompeio & Ciceroni. Orbilius Beneuentanus profitebatur Romæ Ciceronis tempore, vir in diſcipulos plagoſus. Pacatus Minutius ſcripſit de lingua Alexandrinorum. Item de proprietate Atticæ & Doricæ linguæ. Palamedes Eleates ſcripſit de tragicis & comicis dictionibus, & commentarios in Pindarum. Rhennius Palemon profeſſus eſt Romæ ſub Tyberio & Claudio principibus. Pamphilus Sicyonius ſcripſit de pictura, & claris pictoribus. Pamphilus Alexandrinus ſcripſit dictionarium, quod vocauit pratum. Papias ſcripſit dictionarium latinum ex ordine literarum. Pauſanias Cæſarienſis ſcripſit de conſtructione. Vixit Romæ Adriani principis tempore. Naucratita grammaticus docuit Athenis ſub Commodo prin-

Pompeius Le. cipe, ad quem scripsit Onomaticon libris decem. Pompeius Leneus Pompeii magni libertus scripsit de herbis & plantis. Priscianus Cæsariensis claruit Athenis tempore Iustiniani principis. Scripsit de arte grammatica ad Iulianum consulem, & ad Costroem Persarum regem de naturalibus quæstionibus. M. Val. Probus Romæ docuit. Scripsit Syluam obseruationum latini sermonis. Phileras Cous grammaticus fuit admodum Criticus tempore Philippi & Alexandri, præceptor Ptolemæi Philadelphi. Scripsit elegias & epigrammata. Philoxenus Alexandrinus Romæ scripsit de verbis monosyllabis, & de Græcismo, & de genere linguarum. Scribonius discipulus Orbilii docuit eodem tempore, quo Verrius. Sophocles grammaticus enarrauit Lycophronem & quosdam alios poëtas. Sosibius grammaticus fuit Laconicus. Telephus Pergamensis scripsit fere omnia, quæ ad grammaticam pertinent, Inter cætera collationes Epithetorum vnicuique rei congruentium ad paratam elocutionis copiam. Terentius Scaurus floruit Adriani temporibus, scripsitq; librum de Cæselii vindicis erroribus. Timagenes Alexandrinus sub Pompeio magno captiuus Romam ductus emptus est à Gabinio. Docuit Romæ vsque ad Augusti tempora. Timotheus Gazeus floruit ætate Anastasii principis. Tyrannion docuit Romæ ætate magni Pompeii, Habuit tria librorum milia in bibliotheca. Tryphon Alexandrinus Augusti tempore scripsit de copia orationis, de orthographia, & quædam alia. Verrius Cloacius scripsit de verbis græcis. Volcatius Epidius grammaticus scripsit res gestas Pompeii magni & eius patris. Ludum aperuit, docuitq; M. Antonium & Augustum. Zenodotus Ephesius docuit filios Ptolemæi primi ac præfuit Alexandrinæ bibliothecæ, primus qui Homeri libros correxit & in ordinem redegit. Nicanor Alexandrinus grammaticus scripsit de punctis & dictionibus quibus vtimur in scribendo. Inter neotericos numerantur Seruius, Valla, Nebrissensis, N. Perottus, Calepinus, Torrentinus, Bebelius, & Despauterius, &

bonæ, si diis placet, doctrinę Alexander Theopagita.

Oratorum quorundam nomina.

ACcius Pisauriensis, Acatius è Cæsarea Palestinæ, sodalis Libani sophistæ, M. Aemilius Lepidus, Aeschines Atheniensis, Sp. & L. Albini Mumii filii, C. Albutius Silus Nouariensis, Alexander Ephesius, Anaximenes Lampsacenus discipulus Diogenis Cynici, præceptor Alexandri magni, & in expeditionibus comes. andocides Atheniensis leogori filius, Antiphum Rhamnusius, qui athenis præcepta dicendi tradidit M. Antonius auus triumuiri, Aristides Atheniensis, Aristogiton Atheniensis impudens, qui scripsit apologiam ad Demosthenem ducem contra Timotheum, ad Lucurgum contra Timarchum, & contra Hyperidem. Asinius Pollio augusti amicus, qui declamationes suas nunquàm populo commisit, vir alioqui nasutiore iudicio. Carpebat enim in Liuio Patauinitatem, in Cæsaris commentariis infidelitatem, in Sallustio verba obsoleta, in Cicerone stylum nimis exanguem & elixum. Hic primus Romæ Bibliothecam publicauit. Licinius Caluus. Carbones duo. Charisius Atheniensis filius sororis Demosthenis, qui multas scripsit orationes Attico genere. Cassius Seuerus eloquentissimus in agendo, sed minoris multo virtutis in declamãdo. Q. Luctacius Catulus marii collega in consulatu. M. Cælius Ciceronis discipulus, acri turbulentoq; ingenio. Cephalus atheniensis, qui primus procemia & epilogos induxit. C. Cæsar. M. Cor. Cethegus. P. Cor. Cethegus. Cyneas legatus Pyrrhi. Cleon Halycarnaſęus. Cleomachus Magnesius. Clodius pulcher. Clodius quirinalis. Cordus Cremutius declamator. C. Cotta pressus in dicendo, in cuius oratione nihil erat nisi syncerum, nihil nisi siccum & sanum. L. Crassus, in quo teste Tullio erat cum grauitate iunctus facetiarum & vrbanitatis lepos. Curiones tres continua serie in vna familia. Demades Atheniensis. Demetrius Phalereus auditor Theophrasti. Demochares nepos Demosthenis. Dexippus Herennius atheniensis, Domitius apher. Demosthenes athe-

Anaximenes. Aristogiton. Asinius Pollio. Notandum. Charisius. Cassius Seuerus. Q. Luctatius. M. Cælius. Cephalus. C. Cotta. L. Crassus. Curiones. Demetrius Pha. Demosthenes.

nienſis. Hic quum multitudinem & tumultum in theatro expaueſceret & excideret mente, prope ſonitum litoris marini aſſueſcebat dicere. Literam R difficile enunciabat, quam calculis in os coniectis pronunciare conabatur. Nunquàm dicebat niſi præmeditatus. Propterea Pytheas dicebat Demoſthenis Enthymemata lucernam olere. Egeſias Magneſius. Epicrates athenienſis, qui barbam ad pectus propenſam ſolebat ferre. Hermagoras rhetor, qui ſcripſit de Rhetorica libros. 6. de diligentia orationis, de decoro, de elocutione, de figuris. Herodes atticus. Eudemus præceptor Philopomenis. Sergius Galba temporum ſuorum eloquentiſſimus. L. Gellius. Caius & Tyberius Gracchi. Gregorinus Niſſenus. Hyperides athenienſis æmulus Demoſthenis. Iſocrates athenienſis dulcis & numeroſus in dicendo. Iſeus aſſyrius. Iſocrates amyclas, Iulius africanus concitatus & in cura verborum nimius, Latro Portius. Cn. Lentulus. P. Lentulus C. Lælius. Lyſias Syracuſanus æqualis Demoſtheni. L. Magius. T. Liuii gener. L. Manlius Torquatus. Marcellus Pergameus, qui ſcripſit librum de regno, quem adriano principi nuncupauit. Marius aterius declamator. Marinus Neapolitanus Procli diſcipulus. Melitus athenienſis æmulus Periclis in Rep. Menippus Stratonicenſis præceptor Ciceronis. Metellus Macedonicus, Meſſalæ duo. Montanus Narbonenſis relegatus à Tyberio principe. Q. Mutius Scæuola iuriſcóſultorum eloquentiſſimus. Nicoſtratus Macedo æqualis ariſtidis. Numius, qui ſcripſit ad adrianum orationem conſolatoriam de antinoo. Oneſimus Cyprius, qui tempore Conſtantini magni ſcripſit in Rhetorica, Item de ſtatuum differentia, præexercitationes & declamationes. Q. Hortenſius. Pericles athenienſis, quem veteres Poëtæ Olympum vocabant, quòd tonare in concionibus videretur & fulminare. M. Calphurnius. Pyſiſtratus athenienſis, Pytheas athenienſis, Plato. L. Numatius Plancus. Plotius Gallus. Polyænus Sardianus. Cn. Pomponius. Potamon Mitylenæus. Procopius. Pherecydes Syrus. Philoſtratus ſenior Philiſtus Mileſius

stus Isocratis discipulus, qui scripsit de Rhetorica & orationes nonnullas. L. Philippus Quintilianus rhetor, qui institutiones oratorias scripsit. Virginius Ruffus, Rutilius geminus, qui fecit libros pontificales. Clodius sabinus declamator. Serapion alexandrinus, qui scripsit orationes in genere deliberatiuo. Symmachus Ro. L. Sisenna Ro. Sophron syracusanus. P. Sulpitius. C. Cotta. Cor. Tacitus. Theodectes Cilix. Theopõpus Vnidius. Theodorus Gadarę us. Sex. Titius. Titianus præceptor Maximini principis, qui scripsit libros prouinciarum. Hic vocatus est simia sui temporis, quod omnia probe imitaretur. Trachalus. Tullius Cicero pater eloquentiæ Romanæ. Q. Varius. Varus geminus declamator, qui Cæsari dixisse fertur. Cæsar qui apud te audent dicere magnitudinem tuam ignorant. Qui non audent, humanitatem. Zenodotus Adramytenus. Thrasymachus. Val. Licinianus. Secundus Carinus, Gorgias. Acherius, Vide aliorum nomina apud Ciceronem de perfecto oratore.

De poëtis Græcis & Latinis.

PEtrus Crinitus homo non pœnitenda neq; aspernabili doctrina iam scripsit opusculum de latinis poëtis docte satis & erudite. Propterea ne acta agere videamur, in compendiosam redigemus epitomē, quod multis ille verbis consecutus est. Latinis demum adiicemus gręcorum nomina Liuius Andronicus Epicus poëta latinas fabulas primus docuit Romæ annis. 69. post obitum Sophoclis & Euripidis, secundo bello punico. Eius carmina per vrbem decantarunt virgines ad iram deorum placandam. Gesta populi Ro. 18. libris complexus est. Scripsit & hymnos deorum. Ennius poëta natus Rudiis Salentinorum oppido Romam venit ætate M. Plauti & M. Catonis oratoris clarissimi, Dicebat tria esse sibi corda, q; græcam linguam, Oscam, & latinam calleret. Domum habuit in Auentino colle. Vixit parco & tenui victu contentus vnius ancillę ministerio, Scripsit libros Annalium, satyras, comœdias, & tragœdias, Nomina quarundam fabularũ eius sunt Telephus

NN

L. Philippus.
Titianus.
Tullius Cic.
Cesar.
Petrus Crinitus.
Liuius Andro.
Ennius.

Ambracia, Eumenides, Alcmeon, Andromacha, Thyestes, Medea, Phœnix, Telamon, Hecuba, Achilles, Pancratiastę, Epicharmus, Ctesiphon. Idem in latinum sermonem transtulit Eumerum poetam græcum. Primus apud Latinos coronam ex Helycone assumpsit. Procliuis fuit in pocula. Scipionem Africanum maxime coluit, mutuaq; ab eo beniuolentia redamatus est, vt iam docuimus. Mortuus est articulari morbo, septuagenario maior, sepultusq; est in monumento Scipionis. M. Plautus natus est in vrbe Vmbriæ, cui nomen Sassina. Operam primum pistori locauit ad comparandum victum in agendis molis illis, quas trusatiles vocant. Compo suit in ipso pistrino quasdam fabulas. Eius. 25. comœdiæ numerantur à veteribus cum paucis aliis. Secutus est Græcos Demophilum, Philemonem & Epicharmũ Siculum. Scribendi elegantia claruit in tãtum, vt Epius Stolo dixerit musas plautino sermone fuisse locuturas, si Latine loqui voluissent, Volcatius Sedigitus de ordine Comicorum scribens primas tribuit Cæcilio, Plautum cæteris omnibus præponens. Mortuus est paucis annis post Ennium. Cn. Næuius comœdiographus patria fuit Campanus. Tertius in ordine Comicorum ponitur à Volcatio. Stipendia fecit bellis punicis. Eius volumen Octauius Lampadio grammaticus diuisit in. 7. libros. Scripsit præter punicum bellum tragedias & comœdias. Nimia in carpendis hominum pręcipue metellorũ viciis vsus est licẽtia. Propterea ob immoderatam verborum petulantiam coniectus est in vincula. Mortuus est Vticæ, quum factione nobilium Roma fuisset eiectus. M. Pacuuius nepos. Q. Ennii fuit ex Brũdusio Calabriæ vrbe, Secutus est amplum ac sonorum dicendi genus, clarissimus grauitate sententiarum, verborum pondere, & autoritate personarum. Nomina tragœdirañ eius sunt perhibea Hermiona, Atalãta, Iliona, Antiopa, Teucer, Medea. Citatur etiam in Chryse, Oreste, & armorum iudicio. Senior fuit Actio, docuitq; iisdem ædibus quibus Actius ipse. Mortuus est Tarenti prope nonagenarius. Statius Cæcilius natus in Gallia principem inter Comicos locum, iudicio

Volcatii sibi meruit. Vixit summa familiaritate cum Ennio. Amatus est etiam a Terentio. Scripsit comœdias. 30. & amplius, quarum hæ præcipue citantur. Nauclerus, Syracusæ, Pausimachus, Hippobolymeus, Epiclerus. Cratinus, Plocius, Asoto, Ephestion, Fallacia, Andria, Annales, Fœnator & quædam aliæ. Mortuus est vno anno post Ennium. Accius tragœdiographus iunior Pacuuio, natus est parentibus libertinis, Marcino & Serano consulibus. Decius Brutus tanti eum æstimauit, vt eius versibus templa & monumenta ornauerit. Idem quum Pacuuio suam Atreum ostendisset, & ille laudasset quidem, sed tamen dixisset quędam videri sibi duriuscula & subacida. Accius verum esse confessus est nec tamen se propterea pœnitere, quoniam idem ferme ingeni s solet accidere, quod pomis, quæ dura ad rhodum & acerba nascuntur, post fiunt mitia & matura. Cęterum Accius imaginem suã collocauit in æde Camœnarum prægrandi forma, quum tamen esset statura admodum breui. Terentius Comicus patria Carthaginensis, Romam puer ductus, diligentia Terentii Lucani patroni accurate liberalibus disciplinis eruditus est, ac propter ingenium ab eodem manumissus. Amauit Statium Cæcilium, cui & suas comœdias recitauit. Sex autem composuit, quas ab Apollodoro & Menandro Græcis in sermonem latinum conuertit. Tanta in fabulis vsus est arte, vt neque ad tragicam magnitudinem intumescat, neque abiiciatur ad historicam. Sunt qui dicant eum periisse in Arcadia dolore amissarum comœdiarum. Lucullus satyrographus ex Arunca vrbe Italiæ fuit primus apud Ro. qui cœpit scribere satyras, quibus maxime insectatus est Rutilium Lupum, Carbonem, & L. Tubulum. Scripsit Satyrarũ libros. 30. & amplius, vocatur ab Horatio lutulentus. Adrianus tamen eum omnibus satyrographis præponebat Metrophanem seruum habuit. cuius fidem commendauit in Satyris. Mortuus est Neapoli, quum annum ætatis. 46. impleuisset. Sex. Turpilius comœdiographus floruit sæculo Terẽtii cuius familiaritate vsus est, Septimũ locũ inter

Accius

Terentius

Lucullus

Sex. Turpilius

comicos meruit iudicio Sedigiti. Periit in vrbe sinuessana, hisdem temporibus, quibus natus est Furius Bibaculus. Cn. Matius mimographus scripsit opus versibus hexametris de Iliade, Præterea mimos, quorum hi citantur. Iam tonsi-les tapetes ebrii fucu, Quos concha purpura imbiens vene-nauit. Item Sinu amicam reficere frigidam caldo, Columba-tim labra conferens labris, Quapropter edulcare conuenit vitam, Curasq; acerbas sensibus gubernare. L. Afranius co-micus Romæ floruit Terentii ætate, Scripsit Togatas fabu-las. in quibus primum obtinuit locum. Imitatus est Menan-drũ à quo & multa sumpsit. Culpatur à Quintiliano. quod in suis argumentis amores proprios paulo impudentius vulgauerit.

Matius. L. Afranius.

¶ Fabius Dorsenus numeratus est inter comœdiographos. M. Attilius fuit tragœdiographus, quem Licinius scriptorẽ ferreum appellauit. Q. Trabeas octauũm locum obtinuit inter comicos autore Vulcatio. Ex eius versibus hi pręcipue commendantur. Lena delinita argento nutum obseruabit meum. Quid velim, quid studeam. Adueniens digito im-pellam ianuam Fores patebunt, De improuiso Chrisis vbi me aspexerit, Alacris obuiam mihi veniet, cõplexum exo-ptãs meũ, mihi se dedet, fortunã ipsã anteibo fortunis meis.

Fabius Dor. M. Attilius. Q. Trabeas.

¶ Cn. Aquilius comœdiographus, plærasq; comœdias trã-stulit à Menandro, Licinius Imbrex fuit comœdiographus cuius hi afferuntur versus. Nolo ego Neeram te vocẽt. sed Nerienen, Quum quidem Marti es in connubium data, Q. Nonius scriptor fuit Attelanarum, T. Lucretius eques mi-mographus floruit ætate Cæsaris. In suis mimis habuit nõ minus sententiarum, quam lepiditatis, quos egit non nisi in magna hominum turba. Q. Catulus scripsit epigrammata, Fuit animo facili & procliui ad amores & delicias. Amatus est à Cor. Cotta, & L. Crasso propter elegãtiam ingenii, & morum suauitatem. Amauit Roscium & Theotimũ pueru-los quorum formam suis versibus cõmendauit, Q. Atta scri-ptor fuit togatarum, Periit romæ sepultusq; est in via præ-nestina. Publius Syrus edidit mimos. Floruit ætate Cicero-

Cn. Aquilius. Licinius Imbrex. Q. Nonius. T. Lucretius. Q. Catulus. Q. Atta. P. Syrus.

nis, Manumissus est à domino propter gratiam & decorem formæ. Iulius Cesar mimos eius Labrianis prætulit, Præcipue eius sententiæ citantur istæ. Tam deest auaro quod habet, quam quod non habet. Desunt luxuriæ multa, auariciæ omnia, O vita misero longa felicibus breuis. Pars beneficii est, quod petitur, si belle neges. Beneficium dando accepit, qui digno dedit. Cui plus licet quam par est, plus vult quā licet. Feras non culpes, quod vitari non potest. Furor fit lęsa sæpius patientia, Malum consilium est, quod mutari non potest, Nunquam periculum sine periculo vincitur. Comes facundus in via pro vehiculo est, Hæredis fletus sub persona risus est. Ita amicum habeas, posse vt hunc fieri inimicū putes. Improbe Neptunum accusat, qui iterum naufragium facit, Veterem ferendo iniuriam inuitas nouam. Porcius Licinius fuit epigrammatista. Ex eius versibus sequentes probātur maxime. Custodes ouium teneræq; propaginis agnū Quæritis ignem? Ite huc. Queritis? ignis homo est. Si digito attigero. incendam syluam simul omnem. Omne pecus flamma est. Omnia quæ video. Val. Aedituus scripsit epigrāmata. Amauit Pamphilam & Philerotem, quos suis celebrauit carminibus. Q. Val. Catullus natus est Veronæ Terrentii Varronis ætate. Scripsit de passere suæ Lesbiæ ad Virgiliū. Celebrauit nuptias Mallii. Amauit Ipsithillam & Clodiam quam ficto nomine Lesbiam vocat. Opus suum misit ad C. Nepotem, quod in tres partes diuiditur. In Lyricos, Elegiacos, & Epigrammata. Elegiam de coma Berenices ex poëta Callimacho conuertit in numeros latinos. Præter ea quæ habemus, scripsit etiam amatorium carmen de incantamentis, & carmen Ithypallicum. Cæsarem, Mamurram, & Nouium Strumam suis versibus maxime insectatus est. Mortuus est Romæ anno circiter trigesimo.

Porcius Licinius. Val. Æditucus. Q. Val. Catullus.

¶ Cor. Licinius Caluus fuit breui statura & exiguo corpore. Amauit puellam Quintiliam: Excelluit in scribendis Iambicis, Inimicitias aliquandiu exercuit cum M. Tullio super eloquentiæ principatu. Q. Cornificius epigrammatista floruit ætate Salustii. Versatus est in militia, in qua quū

Cor. Licinius Caluus. Q. Cornificius.

milites ignauos ad subeunda belli discrimina, galeatos vocasset lepores, ab iisdē interfectus est.

Helvius Cinna. ℭ Aetate Cornificii floruit Heluius Cinna scripto r epigammatum. Scripsit opus titulo Smyrnæ, in quo nouem annos consumpsit.

M. Furius Bibaculus. ℭ M. Furius Bibaculus natus Cræmonæ, versatus est in carmine Iambico. Amicos habuit Gallum poëtam & Val. Catonem. Terentius Varro Atacinus natus est temporibus Ciceronis & Hortensii. Scripsit Argonautica secutus Apollonium Rhodium, quod opus libris. 4. absoluit. Scripsit etiam epigrammata & carmen elegiacum, in quo decātauit puellam nomine Leucadiam, quam præcipue dilexit. Ticida scripsit epigrammata tempore Val. Catulli. Amauit Metellam quam mutato nomine vocauit. Perillam. Furius Antias cōposuit annales versibus hexametris. Vtebatur quādoq; verbis nouis. vt indicant sequentes eius versus. Sanguine diluitur tellus, caua terra lutescit, Omnia noctescunt tenebris caliginis atræ Increscunt animi, viuescit vulnere virtus, Spiritus Eurorū virides qusi purpurat herbas. Quo magis in patriis possint opulescere cāpis. L. Iulius. Calidius poëta Romæ claruit ętate Pomponii Attici. Laurea Tullius M. Tullii libertus scripsit epigramata. Quædam eius carmina citantur à Plynio.

Virgilius. ℭ Virgilius Maro natus est Mantuæ in vico, qui andes vocatur, idibus octobris, M. Crasso & Cn. Pompeio consulibus Cremonæ primum, deinde Mediolani, postremo Neapoli vacauit literis, audiuitq; Orbilium & Scribonium aprodisium. Induit virilem togam eo die quo mortuus est Lucretius. A modestia & verecundis moribus vocatus est Parthenias, In Bucollicis imitatus est Theocritū, in Georgicis Hesiodum, in Aeneide Parthenium, Pisandrum, Apolloniū Rhodium sed præcipue Homerum. Idem scripsisse fertur quædam opuscula, vt Cyrin, Aetnam. Moretum, Culicem Catalecton, Priapeia, Copam, Epigrammata & diras. Eius carmina mirum in modum placebant Augusto. Fabius vocat eum poëtam omnium longe principem. Carbilius tamē

grammaticus librum composuit de Virgilianis erroribus, cui titulus fuit Aeneidomastix, Moriens iusserat Aeneidē suam comburi vt incastigatam. Sed obstitit Augustus tantę literarum iacturę. Amauit Asinium Pollionem, Cor. Galluꝫ, Quintilium Varrum, Horatium, & Mecœnatem. Eidem in theatro recitanti vniuersus populus Rom̃. assurrexit perinde ac Augusto. Habitauit in E quiliis prope hortos Mecœnatis. Tardus fuit in eloquendo adeo vt indoctus videretur & agrestis. Periit Tarenti, vel vt alii volunt, Brundusii. Mortui cadauer delatum est Neapolim. ibiq; sepultus est. Q. Horatius Flaccus natus est in Venusio Appuliæ oppido patre libertino, duobus annis ante coniurationē Catilinæ. Puer dedit operam Orbilio Beneuentano. Prouectior factus athenas se contulit, vt philosophiæ vacaret. Moribus fuit impudicis natura in iram propensa, sed tamen facile placabili, Tribunitiā Romæ adeptus est dignitatem Præter cęteros coluit Mecœnatem, a quo plurimum etiā amatus est Cōposuit libros carminum. 4. Epodon & sæculare carmē, libellum de poëtica, duo satyrarum, ac totidem epistolarū volumina In satyris imitatus est Lucilium. Eius carminibus summe oblectabatur Ouidius. Statura fuit breui corpore obæso, oculis lippis. Mortuus est anno. 57. ætatis suæ.

Virg. in do... quo do modo

Q. Horatius Flaccus.

¶T. Valgius Romæ natus scripsit elegias. Albius Tibullus natus est etiam Romæ Hircio & Pansa cōsulibus. Parentes habuit ex equestri ordine. Forma fuit eleganti, maxime amatus est a Messala Coruino, cuius etiam laudes celebrat. Amauit etiam Horatium & Macrum, Præterea Marathum & Cherintum puerulos, vt Deliam, Sulpitiā, Neera, Nemesim, & Plautiam, quam ficto nomine vocauit Deliam. Scripsit elegiarum libros. 4. Obiit adhuc iuuenis. M. Manilius Romæ natus imperante Augusto studium posuit in mathematicis disciplinis. Scripsit libros. 5. de astronomicis carmine hexametro, in quibus Hiparchum, Eudoxū & Aratum secutus est. Cor. Gallus patria Foroiuliensis fuit elegiograpus: Augusti fauore conscendit ad gradum præturæ. Epphorionem græcum in sermonem latinum

T. Valgius.
Tibullus.
M. Manilius
Cor. Gallus.

trāstulit. Scripsit. 4. libros amorum suorum de Cytheridæ. Fuit primum amicus Octauii. Postea tamen suspicione coniurationis quum in eius odium impegisset, consciuit sibi mortem, anno ætatis suæ. 43. Cytheridem Volumnii libertam quam dilexit, mutato nomine vocauit Lycorim. Sex. Aurelius Propertius ex Meuania oppido Vmbriæ oriundus, quum patrem puer amisisset, Romam se contulit, vbi propter ingenium statim amatus est à Cor. Gallo & Mecœnate, Magnam in elegiis laudem promeruit, quarum. 4. libros edidit, Hostiam puellam affectu dilexit incredibili, quam ficto nomine Cynthiam appellauit. In suis operibus secutus est Callimachum & Philetam græcos. mortuus est anno ætatis suæ. 41. L. Varius poëta Epicus maxime præstitit in scribendis tragœdiis. Eius Thyestem laudat Cor. Tacitus, Vnus fuit eorum, quibus Octauius curam imposuit emendandæ Aeneidis Virgilianæ. C. Mecœnas a regibus Ethruscis oriundus scripsit tragœdias & alia varii generis poëmata. Gratissimus fuit Octauio & omnibus poëtis. Fuit molli animo & vestibus solutis, nimiumq; sinuosis & fluentibus non sine molliciei suspitione. Scripsit tragœdiam Prometheum & elegias complures. Laudatur hoc eius carmen de contemnendo sepulchro. Nec tumulum curo, sepelit natura relictos. Hortos habuit pulcherrimos in Esquiliis Obiit ætate satis matura. Ouidius Naso natus est in Sulmone Pelignorum oppido Aprili mense, eodem die, quo Tibullus. Puer adhuc quũ magnopere procliuis esset ad carmen, ad oratoriam facultatem a patre diuerti non potuit, nisi per quædam interualla, Tres habuit vxores. Primam in adolescentia dimisit & cũ ea diuortium fecit. Secundam parũ stabili cõnubio sibi coniunctã mature dimisit. Tertia fuit Perrilla, q̃ maxime omniũ dilexit, & in arte poëtica docuit Scripsit varia poematum genera. In Metamorphosi secutꝰ est Partheniũ Chiũ poëtã. Scripsit sex Fastorũ libros, quos ad Germanicũ Drusi filiũ misit. Idem tamen ait duodecim à se cõpositos. De amoribus libros tres, libros artiũ amandi & remediorum. Præterea in Ibin, De obitu Drusi, epi-

Propertius.
Lucius Vale.
C. Mecœnas.
Ouidius Naso.
Naso Vxores quot habuit.

grammata, opus de natura piscium & quædam alia. Scripsit & tragœdiam Medeam nomine. Relegatus est ab Augusto in pontum, vel propter libros de amoribus, quòd lasciuiores essent, vel propter adulterium cum Iulia imperatoris filia. Versatus est in exilio annos. 7. & amplius, in quo tantum gratiæ apud barbaras gentes sibi meruit, vt in eius obitu Getæ & Tomitani lachrymas cohibere nequiuerint. Quum Geticum sermonem & sarmaticum didicisset, poëmata scripsit Getica lingua. Mortuus est in exilio. Cassius seuerus patria parmensis scripsit elegias & epigrãmata. Domitius Marsus scriptor fuit epigrammatũ. Idem composuit bellum Herculis cõtra Amazones. Dilexit Melenem puellam, quam suis celebrauit operibus. Iulius montanus scripsit poemata versibus hexametris & pentametris. Nonnulli eius versus citantur à Crinito. C. Germanicus Augustus Drusi filius Græcas comœdias reliquit, & opus Arati de rebus cœlestibus latinum fecit. Nomen meruit à Germanis deuictis. Autor fuisse fertur sequentis epigrammatis de puero Thracensi. Thrax puer à stricto glacie dum luderet Hebro, Frigore concretas pondere rupit aquas. Orba quod inuentum mater dum conderet vrna. Hoc peperi flãmis. cętera dixit, aquis. Cæsius Bassus relatus est inter poëtas Lyricos. Floruit ætate Claudii principis. Scripsit aliquot libros vario & multiplici carmine. Amauit Ouidium & Persium. Conflagrauit in villa sua ardente Veseuo. Aemylius macer Veronensis floruit ætate Messalæ Coruini. scripsit opus de bello Troiano, libros de venenatis animantibus & de herbis, secutus Nicandrum poëtam Colophonium. Obiit in Asia paucis annis post Virgilium. C. Rabirius poëta Epicus satyras scripsit, L. Anneus Seneca Hispanus patria Cordubensis scripsit tragœdias. 10. Euripidem & Eschilum imitatus. C. Asinius Gallus asini pollionis viri consularis filius fecit epigrammata & carmen de Pomponio grammatico. Dilexit Hippolytum puerũ. Interfectus est à Tyberio principe. Aulus Persius Flaccus natus est Volaterris oppido Ethruriæ. Floruit imperante

Cassius Seuerus.
Julius Montanus.
C. Germanicus.
Cesius Bassus.
Æmilius Macer.
C. Rabirius.
C. Asinius Gallus.
Au. Persius Flaccus.

Domitio Nerone. In grammatice præcæptorem habuit Rhemnium Palemonem, in Rhetorice Flauium Virginiũ. Probis fuit moribus, & egregia vitæ integritate. Composuit sex satyras, in quibus testimonio Martialis maiorem promeruit laudem, quàm Marsus in tota sua Amazonide. In his imitatus est Lucilium. Mortuus est nondum completis annis. 30. Cor. Seuerus poeta Epicus versatus est etiam in agendis declamationibus. Scripsit opus de bello Siculo, quod non absoluit propter obitum importunum. Fecit etiam carmen de Aetna monte, Versus eius de obitu Ciceronis citantur à Crinito. M. Anneus Lucanus, natiõe Hispanus, patria Cordubensis natus est Cæsare Germanico & L. Cæsiano cõsulibus. Patrem habuit Anneum Melam. Præceptores Rhemnium Palemonem & Flauium Virginium, sub quibus tantum profecit, vt græce ac latine declamaret. Condiscipulos habuit Saleium Bassum & Persium. Prouectus est ad dignitatem quæsturæ, & in augurum collegium ascitus. Vxorem habuit Pollam argentariam, nobilem eruditione & doctrina. Præter opus de bello Cæsaris & Pompeii scripsit etiam Saturnalia, Syluarum libros decem, tragœdiam Medeam, de incendio vrbis, de incendio Troiæ cũ Priami calamitate. Tres primos Pharsaliæ libros emendauit cum vxore, reliquos emendaturus, si per Neronem licuisset, cuius mandato venas medico secandas præbuit, quum annos. 30. nondum attigisset. Pomponius secundus scripsit tragœdias. C. Plynius duos libros composuit de eius vita & moribus. Gratissimus fuit Germanico. Cn. Getulicus scripsit epigrammata. Amauit Cesenniã puellam. Sextilius Hæna natione Hispanus, patria Cordubensis scripsit inter alia carmen de laude & interitu M. Tullii. Saleius Bassus ingenium exercuit in scribendis heroicis carminibus, Modica fuit facultate. Clodius Sabinus Elegiographus primum tempus posuit in causis & declamationibus. Scripsit opus de bello Troiano & aliquot epistolas. Periit immatura ætate. C. Pedo Albinouanus floruit sub imperio Neronis, Scripsit epigrammata. Ouidium ma-

xime dilexit. Volcatius Sedigitus librum compoſuit de poetis latinis, ſenariis verſibus. Pub. Statius Papinius heroicus poeta patrem habuit Papinium ob virtutes Neapoli donatum, in qua vrbe natus eſt Statius. Vxorem habuit Claudiam doctam & eruditam. Scripſit Thebaidem libris. 12. nuncupatam Cæſari Domitiano, in quo opere ſecutus eſt Antimachum. Scripſit & Achilleidem & Syluarum libros. 5. Domitianus eum magnificis interdum conuiuiis excepit, inſigniq; corona & aliis donauit muneribus. Filium amiſit in ætate adhuc tenera, cuius interitum defleuit. Mortuus eſt ætate iam prouecta.

¶ Syllius Italicus ex Hiſpania oriundus, natus eſt Romæ, & educatus. Factus eſt proconſul Aſiæ. Gratiſſimus fuit Domitiano, cuius fauore ad tertium conſulatum perductus eſt. Virgilii natalem quotannis celebrabat. Opus compoſuit de ſecundo bello punico Libris decem & ſeptem. Prædium habuit in agro Neapolitano in quo nonnunquàm feriabatur. Septuagenario maior ſeipſum interfecit dolore claui cuiuſdam inſanabilis. Val. Setinus Patauinus iuxta Aponam natus, ſcripſit Argonautica ad Cæſarē Domitianū multo plura ſcripturus, niſi immatura morte correptus fuiſſet. Imitatus eſt Apollonium Rhodium. Cenſu fuit mediocri. Amauit Amazonicum puerum. Decius Iunius Iuuenalis patria fuit aquinas. Natus eſt patre libertino. Floruit imperante Domitiano. Præceptorem habuit Frontonem grammaticum. Operam dedit ſcribendis ſatyris, & carpēdis hominum viciis. Mutuo amore coluit Martialem. Aruntius ſtella natus eſt familia conſulari. Floruit eo tempore, quo Flauii Cæſares Romæ imperarunt. Violantillam puellam Neapolitanam in vxorem duxit, quam Martialis Ianthidem græce vocat. Scripſit elegias & opus de Aſteride, & poema de interitu columbæ, Prætor Romæ creatus eſt, & duumuir. M. Val. Martialis genere Hiſpanus ex Bilbili oppido Celtiberiæ Romam puer profectus omnem inſumpſit operam in ſcribēdis epigrāmatibus. Acri fuit ingenio, habuitq; in ſcribēdo plurimum ſalis

& fellis, nec minus candoris. Aelius Verus imperator vocabat eum suum Virgilium. Donatus est equestri dignitate & prætura. Scripsit libros epigrammaton. 11. quibus adiecit Xenia & apophoreta. Eum tāti fecit stertinius, vt eius adhuc viuētis imaginem in sua bibliotheca posuerit. Mortuus est tandem in natali solo. Sentius augur Romæ natus scripsit epigrammata, in quibus secutus est Val. Catullum, & Licinium Caluum. Vestritius spurina Lyricus floruit ętate Vespasianorum, Idem factus est imperator in Breueterum regem, quo superato honoratus est statua. Filiū Cocceium adhuc iuuenem amisit. In suis lyricis imitatus est Horatium. Voconius victor Romæ floruit Adriano imperāte. Scripsit elegias & epigrammata. Amauit Testylum puerum. Huius poetę mortui sepulchrum adrianus sequenti ornauit carmine. Lasciuus versu, mente pudicus eras. L. Paulus Passienus oriundus ex Vmbria claruit scribendis elegiis, in quibus propertium secutus est. Scripsit & lyricos. Prædium habuit in agro Vaticano. Annianus composuit Fescenninos versus variis iocis & salibus refertos. M. Marullus mimographus Romæ floruit imperante Antonio Cæsare. Tanta fuit in scribendo licentia, vt non dubitauerit notare principes ciuitatis, eosq́ nominatim suis carminibus perstringere. Aulus Serenus lyricus poemata scripsit vario & multiplici carmine. Virgilius Romanus comœdiographus floruit imperantibus adriano & antonio. Scripsit mimos, in quibus secutus est. Cn. Matium. Ruffus Festus Auienus floruit imperante Diocletiano. Aratum è Græco in latinos conuertit numeros. Composuit etiam librum de orbe terrarum versibus hexametris, imitatus Dionysium græcum poetam. Scripsit etiam de Maritima ora, versibus iambicis. Præcipue secutus est Hecatheum Milesium, Hellanicum Lesbium, Philonem Atheniensem, & quosdā alios. Fecit & Virgilianas fabulas versibus Iambicis. Alphius auitus libros fecitį, qui inscripti sunt excellentium, versibus diametris iambicis. Septimius Afer librum composuit de laudibus Iani, in quo imitatus est Ca

ximachum. Calphurnius Siculus scripsit carmen Bucolicum. Floruit imperante Domitiano. Modicis vixit facultatibus. Aur. Olympius Nemesianus afer genere, patria Carthaginensis floruit sub Numeriano & Diocletiano cæsaribus. Scripsit Cynnegetica, Nautica, & Alieutica. Calphurnius eidem opus suum nuncupauit. Maurus Terentianus afer natione, patria Carthaginensis scripsit Iambos. Opus composuit vario multiplicíq; carmínum genere de literis, syllabis, pedibusq; & variis metris. Filium habuit Bassum, & generum Nouatemum. Claudianus patria alexandrinus floruit sub Honorio & arcadio. Scripsit de raptu Proserpinæ libros. 4. Item epistolas in Ruffinum, de laudibus Stiliconis, Panegyricos, epigrammata de victoria Theodosii contra Eugenium Gallorum regem, Decius ausonius Gallus patria Burdegalensis vixit imperantibus Valentino & Valentiniano. Gratianum Cæsarem literis & disciplinis erudiit. Patrem habuit Ausonium professione medicum, Gratiani patrocinio prouectus est ad consularem dignitatem. Scripsit librum epigrammatum ex græcis in latinos conuersum numeros. Celebrauit puellam nomine Bissulam. Scripsit de fluuio Mosa. Fastorum libros absoluit, auspicatus à principio vrbis conditæ vsque ad sua tempora. scripsit & quasdam epistolas. Damasus natione Hispanus floruit eodem tempore quo Eutropius & Orosius. Creatus est Romæ Ponti. Maxi. Scripsit complures hymnos, & librum de Romanis pontificibus oratione soluta. Periit sub Theodosio, quum annum. 80. ageret. Iuuencus Hispanus floruit imperantibus Constantino & cóstante. Scripsit. 4. Euangelia versibus hexametris & hymnos. Aurelius Prudentius Clemens genere Hispanus primam ætatem posuit in agendis causis & ciuilibus officiis, demum ad præfecturam Theodosii patrocinio conscendit. Scripsit opus de his qui pro Christiana pietate se deuouerunt, Item de Natali Domini, de gestis & miraculis Christi, de expiandis animis, de conflictu viciorum & virtutum. Pontius Paulinus patria Burdegalensis floruit

Calphurnius Sic. — Aur. Olymp. — Maurus Te. — Claudianus. — Decius Auso. — Damasus. — Iuuencus. — Aur. Pruden. — Pontius Pau.

ſub Cæſare Gratiano. Scripſit hexametris verſibus poema de regibus ex Suetonio collectis. Licentius Afer, patria Hipponenſis verſatus eſt cum Auguſtino ſumma familiaritate. Scripſit hymnos & epiſtolas. Venantius Honorius Fortunatus Rauennæ eruditus ob eruditionem Pictauorum factus pontifex, ſcripſit hymnos & libros. .de geſtis beati Martini verſibus hexametris. Fauſtus Gallus floruit ætate Claudiani. Scripſit epigrammata & hymnos de rebus ſacris. Probis fuit moribus & magna in accuſandis viciis ſeueritate. Sidonius Apollinaris patria Aruernus honeſta & illuſtri natus familia, præceptorem habuit Flauium Nicetium doctiſſimum tunc temporis grammaticum. Scripſit permulta & ſoluta oratione & vario carminum genere, Libros nouem epiſtolarum, hendecaſyllabos, panegyricos & verſus hexametros. Sunt & Neotericorum nonnulli, qui in ſcribendis poematibus non mediocrem meruerunt laudem. Primus omnium Iouinianus Pontanus ſcripſit tanta dexteritate, vt veteres proximo ſequatur interuallo, præriperetq; laudem multis antiquis, niſi obſtaret ridicula quorundam hominum opinio, quibus omnia putent, quæ non olent vetuſtatem. ſcripſit hic poeta libros amorum tres, Tumulorum duos, de diuinis laudibus, libros Baiarum duos, verſus iambicos & lyricos, duos libros qui inſcribuntur Eridianus, libros de ſtellis. 5. Librum vnum Meteororum, duos de hortis Heſperidum, Pompam lepidinam, Meliſeum, Meonem, de virtutibus, grammatica & multa alia. Pontanum mea ſententia ſubſequitur Politianus, vtroque genere dicendi doctiſſimus. Politianum Marullus Tarchaniota. Marullum duo ſtrozæ pater & filius. Strozas Mantuanus, cuius Bucolica tanti facio vt Virgilianis conferam. Stare debebant in ſuo theatro Philelphus & Petrarcha, quoniam modicum laudis ſibi meruerunt in ſcribendis poematibus. Sunt & noſtro ſæculo nonnulli, qui magna ſui nominis celebritate poeticem profitentur, vt Quintianus ſtoa, cuius familiaritate & colloquio vſus ſum aliquandiu, quum de

geret Luteciæ, ibiq́ suam Cleopolim excuderet. Nunc Salmonius Macrinus familiaris & amicus meus, versus confixit tanta dexteritate, tamq́ felici genio, vt nascens videatur habuisse musas obstetrices, quæ poeticum manna eius labellis instillauerint. Excellit maxime in scribendis hendecasyllabis, in quibus tam similis est Põtano, vt eodem ouo prognati videantur. Germanus quoque Brixius inter nostri temporis poetas merito conferendus est. Scribit enim docte & erudicte tersa & facili vena. Omittendi non sunt duo ætatis nostræ doctissimi viri, & linguæ latinæ principes vexillarii Helias Gemellus & Baptista Cãdelarius consul Rothomagæus, qui si stetissent in poetica professione, vt inclinabat naturæ genius, prospere cecidisset ætati nostræ. Nihil inuidissemus antiquitati, Habuissemus qui palato nostro abunde satisfecissent. Sed heu pietas. Forẽses illę declamationes & ciuiles causæ, quibus appulerunt animũ, prosperitatem hanc nobis sustulerunt, Neque tamen sibi possunt interdicere musis, quantũcunq́ imperiosis & catenatis reipublicæ negociis, obruantur. Quod satis arguit naturam hominis nec furca quidem expelli posse. Audiui vtrunq́ loquentem, quum per iocum extẽporariis carminibus inter se luxuriarent. At incredibili admiratiõe suspensum me retinebant, partim quòd præcipitatis quantumlibet verbis noua semper ad manum suppeterẽt, tum etiam quòd quæ ructabant per lusum, plena tamen essent grauitatis & doctrinæ. Quod quoniam & vidi, & expertus sum, non possum non vtriq́ assurgere, & amborum sitire beniuolentiam. Sed iam veniamus ad poetarum Gręcorum nomina. Acheus Erethriæus poeta tragicus paulo iunior Sophocle floruit Olympiade. 74. Docuit tragœdias. 44. vicit vna. Aegemõ poeta scripsit bellũ Leuttricũ Thebanorũ & Lacedæmoniorum. Aeschron Mitylenæus inter Alexãdri comites, familiaris fuit Aristoteli. Aeschilus Atheniensis tragicus primus grauitate personarum & coloris distinctione vsus est. Primus in lucẽ protulit tragœdias. De hoc Horatius. Post hũc personæ, pallęq́ repertor honestę Aeschilus

Alcmã carminis amatorii inuētor. Alceus. Alcimenes. Alexis. Alexāder. Amipsias. Anacreon. Anaxādrides. Anaxippus. Antimachus. Antiphanes. Antipater. Apollodorus. Apollodo. Thar. Apollonius Rho. Aratus.

& modicis instrauit pulpita tignis, Et docuit magnumq; loqui nitiq; cothurno. De eius interitu iam diximus. Alcman lyricus inuentor carminis amatorii floruit Olympiade 17. Scripsit lingua Dorica. Alcæus atheniensis fuit lyricus, de quo Horatius. Lesbio primum modulate ciui. Politianus in nutricia. Exactosq; canis pugnax Alceæ tyrannos, Aeolium docto pertentans barbiton auro. Alcimenes Megarensis poeta fuit tragicus. Alexis Therius poeta comicus floruit ante Menandrum, Filium habuit nomine Stephanum itidem comicum. Alexander ætholus poeta fuit tragicus. Amipsias Atheniensis comicus. Anacreon Teius Lyricus fuit in honore apud Policratem samiorum regem. Eius poema fuit amatorium. Amauit Bathyllum puerum, vt iam diximus. De hoc Ouidi. libro secundo. Trist. Quid nisi cum multo venerem cōfundere vino Præcepit lyrici Teia musa senis. Anaxādrides Rhodius poeta Comicus floruit ætate Philippi Macedonis. Docuit fabulas 65. vicit vna. Anaxippus poeta nouę comœdię floruit sub antigono & Demetrio poliorcete. Antimachus poeta fuit Colophonius, qui dum quoddam poema obscurum in auditorio recitaret, omnesq; propterea discederent excepto Platone, legam inquit nihilominus, quoniā vnicus Plato est mihi pro omnibus. Antiphanes fuit poeta nouæ comœdiæ. Antipater sidonius versus faciebat ex tempore. Floruit oratoris Crassi temporibus. Apollodorus atheniensis comœdiographus floruit Menandri tempore. Apollodorus Tharsensis fuit tragœdiographus: Apollonius Rhodius Callimachi discipulus scripsit argonautica. Aratus Menecratis discipulus floruit Olympiade. 124. Scripsit Phenomenona, hymnos in pana, de moribus, epigrammata quædam in antigoni vxorem. Epicœdium in Cleombrotum, epistolas, commentarios in Odysseam, & plæraque alia Culpatur tamen à Quintiliano his verbis. Arati materia motu caret, vt in qua nulla varietas, nullus affectus, nulla persona, totusq; in nominibus absumitur. Sufficit tamen operi, cui se parem credidit, vel æqualem.

æqualæm. Architas poëta fuit epigrammatum. Archilochus Parius repertor fuit Iambici carminis. quo Lycamben socerum ad mortem impulit. Horatius Archilocū proprio rabies armauit iambo. De Archilocho Quintilianus sic ait, Archilochus primus inter eos, qui iambos scripsere. Summa in eo vis, elegantes sane vibrantesq; sententię, plurimū sanguinis atq; neruorum. Floruit principante Romulo. Aristeas Proconesius scripsit tribus libris carmina quæ vocantur Arimalpea, Præterea Theogoniam versibus mille. Floruit Crœso & Cyro regnantibus, Inuulgata est de eo fabula, quod animam resumeret quotiescunq; vellet, Aristophanes comicus poëta inuentor fuit tetrametri & octometri. Docuit fabulas. 54, Aemulus fuit socratis. Tres habuit filios omnes comicos. Aristomenes Atheniensis scriptor fuit antiquæ comœdiæ. Aristonymus comœdiographus præfuit bibliothecæ Philadelphi post apollonium. Mortuus est è strāguria annos natus. 77. Arrianus poëta scripsit Metaphrasim Georgicorum Virgilii, opus de gestis Alexandri libris. 24. & quædam poëmata in Attalū Pergamensem. Archidicus comicus scripsit contra Democharem. Archippus comicus Atheniensis scriptor fuit antiquæ comœdiæ. Aristarchus Teagetes floruit eodem tēpore quo Euripides. Docuit tragœdias. 70. vicit duabus. Vixit annos. 80. Astydamas senior Atheniensis tragicus docuit tragœdias . . 2. vicit. 5. Fuit & Astydamas iunior tragœdiographus poëta. Augeas fuit comicus atheniensis Bacchilides Lyricus Cous. Callias atheniensis fuit comicus filius Lysimachi. Callimachus poëta Cyrenæus fuit filius Batti discipulus Armochratis vixit apud Ptolemæum Philadelphum. præfuitq; regie bibliothecæ. Omnes poëmatis genus attigit. Scripsit aduersarium, quem ficto nomine Ibim appellat, acerbissimum poëma. Item elegias, epigrammata, & hymnos. Huius meminit Ouidius libro secundo Trist. dices. Nec tibi Battiade nocuit, quod sæpe legenti Delicias versu fassus es ipse tuas. Item Propertius libro secundo Et non inflati somnia Calli

machi. Carcinus Agrigentinus poëta tragicus floruit paullo ante Philippum Macedonem, Docuit fabulas. 98. Cæcilius Argiuus scripsit de piscibus Chætomon poëta fuit comicus, Chœrilus poëta Samius floruit Olympyade. 75. Scripsit Atheniensium victoriam contra Xerxem, singulorumq́ versuum singulos stateres aureos accepit. Scripsit & res Lysandri Lacedæmonii & Alexandri magni. Hunc Horatius vt malum & ineptum poëtam culpat. vbi ait. Gratus Alexandro magno regi fuit ille Chœrilus, incultis qui versibus & male tortis Retulit acceptos regale numisma Philippos. Et in arte. Sic mihi qui multũ cessat, fit Chœrilus ille Quem bis terq; bonum cum risu miror, & Idem Indignor. Chœrilus Atheniensis fuit tragœdiographus, qui docuit tragœdias. 160, vicit. 13. Cinesias Thebanus scriptor fuit dithyramborum pigro corpore & fracto crure. Cleon Curieus scripsit argonautica. Cleophon atheniensis fuit tragicus. Corinnus Iliensis scripsit iliada ante Homerum literis doricis tunc primũ inuentis à Palamede cuius fuit discipulus. Scripsit & bellum Dardani contra paphlagonas. Floruit tempore belli Troiani. Crates Atheniensis comicus antiquæ comœdiæ, auditor fuit Platonis Philosophi. Cratinus Atheniensis veteris comœdiæ scriptor docuit fabulas. 21. vicit. 9. Vir fuit voluptarius & amator puerorum. Christodorus e Copto Aegypti vrbe poëta anastasii imp. tempore scripsit Isaurica, vbi scribit Isauriam ab Anastasio fuisse captam. Damazones fuit Atheniensis comœdiographus. Demolchus fuit Syracusanus comicus, Floruit Olympiade. 73. Filius fuit Epicharmi medici. Docuit fabulas. 14. lingua dorica, Dircæogenes poëta scripsit tragœdias & dithyrambos.

¶ Diodorus fuit comicus poëta, vt Dioxippus & Diocles Atheniensis. Egemon Charcenus scripsit bellum Leutricum Thebanorum & Lacedæmoniorum. Epicrates poëta fuit comicus, vt Eriphus. Hermippus Atheniensis poëta veteris comœdiæ, scripsit fabulas. 40. Hesiodorus poëta cu

mæus seu ascræus ab Ascra Bœotiæ vico scripsit poëmata Theogoniam, Aspida, Heroidum mulierum cattalogum, epicedium in quendam Batracum, & quædam alia. Iugulatus est ab Antipho & Crimeno fratibus. Primus agriculturæ præcepta tradidit. Primus fabulas scripsit. Eubulus Cettius Atheniẽsis fuit comœdiographus, Euangelus poëta comicus scripsit de re militari. Eumolphus Eleusinius filius fuit Musæi & Orphei discipulus poëta magni nominis. Euprhonius poëta scripsit carmen Priapi, vbi deum Orneatem eum appellat. Euthiches comicus fuit poëta. Eupolis Atheniensis scriptor fuit veteris comœdiæ, qui mira vsus est licentia in carpendis hominum viciis Horatio teste. Euripides Atheniẽsis tragediographus nat⁹ est eo die quo Xerxes ab Atheniensibus fugatus est. Discipulus fuit prodici in Rhetorica, Socratis in philosophia. Ad tragœdiã cõuersus, secutus est Anaxagoram. Veneris fuit omnino abstinens. Vixit in summa familiaritate apud archelaum Macedoniæ regẽ, à cuius cœna dũ noctu reuerteret, iugulatus à canibus, à quodã æmulo immissis, annũ agẽs. 75. Scripsit dramata. 75. vicit. 5. Matrẽ habuit agrestia vendentẽ olera. Annos natus. 18. tragœdiã scribere aggressus est in quadam spelunca apud Salamina. Cicero eius verba, totidem putauit sententias. Idæus Rhodius opus Homeri iterauit carmen carmini reddens. Scripsit etiam res Rhodiorum tribus carminum milibus. Hiero Ferreus Atheniensis scripsit quædam poëmata, quæ plutarchus in Nicia ad ætatem suam testatur peruenisse. Hipparchus fuit comicus poëta.

¶ Hipponax Ephesius scriptor fuit iamborum, qui patria pulsus ab Athenagora & Conia tyrannis Clazomenis vixit. Lasus Herminæus primus scripsit musica, primusq; dithyrambos in certamen protulit. Lycophron Chalcidensis poëta scripsit Alexandram poëma valde obscurum, in quo meminit de vaticiniis Cassandræ. Exorsusq; ab hercule & rebus Troianis prosequitur vsque ad

Alexandrum Macedonē. Magnes Atheniensis poëta Veteris comœdiæ floruit Epicharmi tēpore. Docuit fabulas. 11. Melanthus poëta fuit elegiographus Cimonis ducis Atheniensium familiaris. Melitus fuit tragœdiographus, quem Aristophanes taxauit vt nimis durum. Menander atheniensis comicus flagrauit amore mulierum. Scripsit fabulas. 88. & epistolam vnam ad Ptolemæum regem. Fabius de eo sic meminit. Menander meo iudicio diligenter lectus ad cūcta quæ præcipimus, efficienda sufficit, ita omnem in vita imaginem expressit, tanta in eo inueniendi copia, eloquendi facultas, ita est omnibus rebus, personis, affectibus accomodatus, vt omnibus eiusdem operis autoribus tenebras induxerit. Porro tanto fuit in precio vt etiam inuitatus sit à regibus ægypti oblatis magnis honoribus & diuitiis. Menalippides melicus scripsit dithyrambicorum libros, poëmata epica, & elegias. Huius nepos Menalippides iunior scripsit lyrica & dithyrambica.. Mortuus est apud Perdicam regem. Menecrates fuit comœdiographus. Menelaus ægæus scripsit Thebaida libris sex. Mymnernus Colophonius poëta fuit elegiographus, qui dicebat nihil esse iucundum sine amore & iocis. Horatius. Si Mymnernus vti censet. sine amore iocisq; Nil est iucundum viuas in amore iocisq;. propertius libro primo Plus in amore valet Mymnerni versus Homero. Mnesimachus scriptor fuit comœdiæ,

¶ Moschus siracusanus scripsit carmen buccolicum. Morychus tragicus fuit poëta, quem Aristophanes gulæ, & nimiæ voluptatis notauit. Morsimus fuit tragicus, quem Aristophanes insectatus est. Musæus Eumolpi filius primus omnium Athenis deorum genealogiam versibus tradidit, scripsit amores Hero & Læandri versibus hexametris. Musæus Eleusinius antipheni filius & discipulus Orphei scripsit vitæ præcepta ad Eumolpum filium tribus versum milibus. Musæus Thebanus filius Thamyræ poëta melicus, scripsit hymnos & cantica. Musæus Ephesius poë

tà Eumenis & attali regum Pergami tempore scripsit res Pergamenses,& de perside libros decem. Nestor è lycia regione pater Pysandri poëtæ,tempore seueri principis scripsit Illiada. Triphiodorus vero Odysseam ad imitationem Homeri. Nicandrus Colophonius edidit versibus Prognostica Hippocratis. Nicochares atheniẽsis,Philonidis comici filius coæuus Aristophanis,scripsit multas fabulas. Nicostratus fuit comicus. Nicomachus Phrygius scripsit tragœdias vndecim. Nichomachus alter Atheniensis fecit Euripidem & Theagenam. Nonnus Panopolyta scripsit euangelium Ioannis,græcis hexametris, Olympius Musius poëta melicus & elegiographus discipulus Marsyę, floruit ante bellum Troianum . Homerus iunior patria Bizantius , patrem habuit Andromachum. Scripsit tragœdias. 57.

Homerus poëtarum maximus floruit Olym. 23. annis post Troiam captam. 500. post Romam conditam. 67, Patria fuit Mæon. Natus est adulterio matris Critheidis virginis Cumanæ apud fluuium Melem , vnde ab initio vocatus est Melesignes. Grammaticæ præcepta primus dedit , quum antea quisque sermone scriberet , simul & loqueretur vernaculo. Puer literis imbutus est ab Aristeo Proconesio seu Fannio grammatico. Factus paulo prouectior quum flagraret desyderio visendarum regionum, ductus est per diuersa orbis loca à mercatore quodam,qui dicebatur Menthes,à quo tamen relictus est apud Ithacam propter morbum oculorum,quo ibidem laborare cœperat. Conualescens demum Colophonem profectus est,ibiq; renascente eodem morbo incidit in cæcitatem,ac tum primum vocatus est Homerus apud Cumæos & Ionas qui cæcos vocant Homeros. Vnde autem cæcitatem illam contraxerit , iam diximus. Veniens athenas in ætate iam matura quum in littore quieuisset , sparso protinus de eius aduentu rumore , hominum multitudo turmatim ad eum videndum conuolauit. Quo quum eandem ob causam diuertissent piscatores,litori appulsos statim rogauit, haberent ne ali-

Nestor. Triphiodorus Nicandrus. Nicochares. Nicostratus Nichomachus. Olympius. Homerus 1. Homerus poetarum maximus. Homerus 2.

quid. Illi vero ænigma responderunt se quæcunq; cepissent, reliquisse, quæ vero non cepissent, habere. Significabant enim sese purgasse pediculis, quorum captos in aquis reliquissent, non captos haberent in vestimentis. Quod intricatum & perplexum ænigma Homerus ad pisces tantum respiciens, quum dissoluere nequiuisset pudore nimio (vt nonnulli suspicantur) incidit in morbum, quo paulo post periit. Sed quid opus est causam mortis comminisci, quum iam matura esset ætate? Iam enim vixerat annos. 108. Scripsit præcipua duo poëmata. Iliadem & Odysseam. Ilias continet bellum Græcorum in Troianos propter Helenę raptum. Odyssea Vlyssis in patriam redeuntis labores. Duo hæc eius poëmata in numerum versuum diuisa & distincta sunt ab Aristarcho grammatico. Sunt qui eidem tribuant Batrocomyomachiam, quorum opinioni repugnat Plutarchus. Habitus est apud antiquos in tanto precio, vt septem vrbes eum sibi vendicauerint, eiusq; versus habiti sint prouerbiorum loco.

Oppianus. ¶ Oppianus ex Anaxarbo Ciciliæ ciuitate, scripsit poëma de piscibus, quod Antonino Seueri filio nuncupauit.

Orpheus. Orpheus Crotoniata vixit apud Pysistratum tyrrannum, Scripsit argonautica. Palephatus. Palephatus Atheniensis poëta scripsit de situ orbis, & cōtentione Mineruæ cū Neptuno ad mille versus. Veneris quoque & amoris sermones quinque milibus versuum. Item de crine Latonę, & quędam alia. Pamprepus. Pamprepus Panopolyta floruit ætate Zenonis principis. Scripsit de Ethymologiis & Isaurica, soluta oratione. Panolbus. Panolbus fuit Epicus poëta. Parthenius Nicæus. Parthenius Nicæus poëta elegiographus captus est à Cinna in bello Mithridatico & ob ingenium manumissus. Vixit vsque ad Tiberium Cæsarem. Scripsit elegias in Venerem, & epicendium in Aretem vxorem suam. deq; eius laudibus libros tres. Parthenius Chius. Parthenius Chius Thestoris filius scripsit versus in laudem patris. Perses. Perses Ascræus poëta frater fuit Hesiodi. Pigres Halicarnasseus frater Artemisiæ vxoris Mausoli scripsit versus ele

gos in Iliadem Homeri. Pindarus Thebanus lyricorum princeps floruit Aeschli tempore. Scripsit lingua dorica Olympia, Pythia, Nemææ, Isthmia De pindaro sic meminit Horatius. Pindarum quisquis studet æmulari, Iule, cæratis ope Dædalæa Nititur pennis, vitreo daturus Nomina ponto. Primas meruit inter nouem lyricos, quorum hæc sunt nomina. Alcæus. Sappho, Stesichorus, Ibicus, Bacchylides, Simonides, Alcman, Anacreon & Pindarus ipse. Pisandrus Camiræus poëta antiquior Hesiodo, scripsit facta Herculis duobus libris. Pisandrus Larandæus poëta sub Alexādro Mammeæ scripsit versibus variam historiam libris. 66. Plato Atheniensis poëta priscæ comœdiæ floruit tempore Aristophanis & Eupolidis. Polyzelus cumicus fuit. Possidippus Cassandræus comicus docuit anno tercio post mortem Menandri. Scripsit fabulas. 30. Phædimus Bizantius fuit elegiographus poëta. Pherecrates Atheniensis comicus militauit sub alexandro magno. Docuit fabulas. 17. Phridamus Epicuræus poëta fuit admodum lasciuus. Philemon Syracusanus poëta nouæ comœdiæ tempore Alexandri magni scripsit sex fabulas. Vixit annos. 90. Periit nimio risu. Philemon iunior eius filius itidem comicus docuit fabulas. 54. Philetas Cous floruit ætate Philippi & Alexandri Macedonum. Præceptor fuit Ptolemæi Philadelphi. Scripsit elegias & epigrammata. Cōterraneus fuit Hippocratis medici. De eo & Callimacho sic scribit Fabius. Elegiæ principes habetur Callimachus. Secundas confessione plurimorum Philetas occupauit. Propertius lib. 2. Tu satius memorem musis imitare Philetam.

¶ Philocles Atheniensis filius sororis Aeschyli, tragicus fuit poëta. Philxenus Cytherius poëta lyricus scripsit dithyrambos, 24, Obiit Ephesi. Scripsit carmine lyrico Aeacidarum genealogiam. Coniectus est à Dionysio Syracusano in Latonias, quod eius carmina & tragedias non probaret. Philistus Cercyræus tragicus poëta vixit apud Ptole. Philadelphum. Philistion Nicæus poëta Co

Philippides micus floruit ætate Socratis. Philippides comœdiographus quum ætate iam prouecta in certamine poëtarum pęter spem vicisset.inter illud gaudium repente mortuus est, Autore Gellio.

Phormus ¶Phormus Syracusanus comicus Geloni tyranno fuit familiaris.eiusq́ꝫ filios erudiuit.Docuit fabulas.7.

¶Phocylides Milesius floruit post bellum Troianum. Olym.55.Scripsit elegias,& quasdam sententias ad vitæ institutionem.

¶Phocinordes fuit comicus.Phrynicus Atheniensis tragicus Thespiadis discipulus primus vultum mulierum protulit in scenam & tetrametrum reperit Filium habuit Polyphradmonem poëtam tragicum.Docuit tragedias.9. Phrinicus Atheniensis fuit comicus.Simonides Ceus poëta Melicus floruit Olymp.55.Vixit annis.79.Scripsit dorica ligua Cambysis & Darii res gestas,& Xerxis bellum maritimum. Præterea Threnos, Encomia , epigrammata, pæanas, tragœdias,nænias, & quædam alia.Primus etiam artem memorandi fertur inuenisse,quum cœnaret in Thessalia apud Scopam opulentum hominem.Præcipua eius virtus fuit in commendanda commiseratione,Nam inter cæteras funebres laudationes singulari carminum commiseratione prosecutus est conuiuas suos, apud Scopam illum de quo nũc diximus,cœnaculi ruina collisos.Catullus, Mœstius lachrymis Simonideis.Simonides Teius Iambicus scripsit Grçcorum apud Aulidem conuentum,& trimetrorum libros duos.Simonides Magnes scripsit res gestas Antiochi magni, & bellum aduersus Galatas.De sappho poëtria iam diximus in capite de mulieribus doctis Sophocles Atheniensis tragicus coætaneus & collega Periclis in prætura docuit tragœdias. 23.Decessit sex annis post Euripidem.Appellabatur apis ob linguæ dulcedinem.Filii eum ab administratione rei domesticæ summouerunt vt delirantem,at ille trágediam protulit coram iudicibus.vt viderent an esset opus deliri senis.Propterea restitutus est & sapiẽs iudicatus. Fuit

& sophocles alter superioris nepos qui, docuit tragœdias quatuor. Atque etiam scripsit elegos. Sophilus Sicyonius fuit comicus. Sosithæus Syracusanus æmulus fuit homeri tragici. Sotades Maronites poëta fuit iambographus impurissimus, & plenus lasciuiæ Hinc sotadicos versus vocamus pathicos & libidinosos. Sotericus Asites scripsit Encomium Diocletiani, & Dionysiaca & vitam Apollonii Tyanei. Stesichorus poeta lyricus ex Hymera Siciliæ ciuitate. scripsit Helenæ vituperationem. Ob quam rem exoculatus Palinodiam cecinit, & visum recuperauit. Primus cum citharæ cantu chorum instituit. Vnde inditum illi nomen. In eius ore quum infans esset, cantauit Luscinia. Sophocles nepos. Sosithæus. Sotades. Sotadici versus. Stesichorus.

¶ Thales Cretensis fuit lyricus poëta, qui quum Spartam venisset, Lacedæmoniorum animos suis versibus adeo deliniuit, vt feritatem illam exuerint, quam ex seueris Lycurgi legibus imbiberant.

¶ Thamyras Thrax poeta scripsit versus in theologia ad tria milia. Eximia fuit pulchritudine, & amore puerorum deflagrauit.

¶ Tellen fuit melicus poeta. Theognetus comicus. Theognetus.

¶ Theogenes Megarensis floruit olympia. 59. Scripsit elegias & alia poemata. Fuit alter Theogenes tragicus. Theogenes.

¶ Theodectes Cilix discipulus Platonis scripsit fabulas 50. Præterea artem Rhetoricam versibus, & quædam alia. Theodosius Tripolitanus scripsit versibus in æstatem. Theodosius.

¶ Theocritus Syracusanus patrem habuit Praxagoram, Philinam matrem. Floruit sub Ptolemæo Lagi. Scripsit dorica lingua Bucolicum poema.

¶ Theophilus scriptor fuit priscæ comœdiæ. Terpander Lesbius poeta lyricus heptachordon & lyrici carminis canonem scripsit. Terpander.

¶ Thespis Atticus poeta tragicus, primus instituit vt tragœdiæ agerentur in plaustris. Vnde Horatius. Ignotum tragicæ genus inuenisse camœnæ Dicitur, & plaustris vexisse poemata Thespis, Quæ canerent agerentque peruncti

Timon · faecibus ora. Timon Apolloniates scripsit tragoedias, comoedias, satyras & alia permulta.

¶ Timolaus Larissaeus discipulus Anaximenis Lampsaceni scripsit poema de bello Troiano.

¶ Timocles Atheniensis fuit comicus, Timotheus Milesius scripsit versibus de musica libros. 17. Praeterea hymnos, Encomia & dithyrambos.

¶ Tyrtheus Atheniensis poeta quem quum Lacedaemonii certantes in Athenienses principem sibi delegissent, ita eorum animos inflammauit suis carminibus, vt omnes periculi & mortis immemores in hostem furiosi se coniecerint, eoq; modo victoriã sibi pepererint. Horatius in arte. Tyrteusq; mares animos in martia bella Versibus exacuit.

¶ Triphiodorus Aegyptius scripsit Marathoniam, excidium Ilii, & poema de laboribus Vlyssis.

¶ Xenophanes Colophonius scripsit poema de Psyllis. Praeterea Elegias & Iambos contra Hesiodum & Homerum, improbans, quae de diis scripserunt. Xenophanes Lesbius fuit Iambographus. — Xenophanes

¶ Xenarchus fuit poeta comoediographus, Zenodotus Ephesius poeta discipulus fuit Philetae. Floruit aetate Ptolemaei primi, cuius liberos erudiit. Primus homeri libros correxit & in ordinem redegit. — Zenodotus

¶ Qui de modicis rebus opera scripserunt.

¶ Synesius Cyrenensis scripsit de laudibus Caluitii. Dion cognomento Chrysostomus librum de comae laudibus: Batracomyomachiam lusit Homerus. Maro culicem & Moretum, atq; etiam de apibus animaliũ fere minimis scripsit fusissime. Busiridem tyrannum laudauerunt Polycrates & Isocrates. Iniustitiam Glauco. Thersitem & quartanam febrem Fauorinus. Muscã & Parasiticã Lucianus. Seneca Claudii apotheosi. Scripsit Plutarchus Grylli cũ Vlysse Dialogũ. Lucianus & Apuleius asinũ. Themison de laude plantaginis herbae. Homerus librum vnum de laudibus vini. Ephren Syrus de vituperatione risus. Marcion Grae-

Synesius · Dion · Homerus · Maro · Polycrates · Isocrates · Fauorinus · Lucianus · Themison · Homerus · Ephren · Marcion ·

cius de Raphano. Hippocrates librum vnum de laudibus Ptisanę. Messala singulos libros de singulis literis. Orpheus & Hesiodus de suffitionibus multa scripserunt. Iuba rex de Euphorbio herba magno præconio volumen edidit. Lysimachiam herbam scriptis celebrauit Erasistratus. Anonymos herba ab Icesio medico celebrata est. Democritus numerum quaternarium volumine decorauit. Idem de Cameleonte animali aliud volumen conscripsit. Pythagoras librum vnum composuit de bulbis. Cato Brassicæ laudes cecinit. Diocles magnis laudibus rapam extulit. Crisippus medicus brassicæ volumen priuatim dicauit. Museus & Hesiodus Polion herbam multis verbis commendauerunt. Phanias physicus cōdidit laudes vrticæ. Antemis herba magnis laudibus celebrata est ab Asclepiade. Idem libiū vnum de musto composuit.

¶ Septem montes in quibus Roma sita est.

CApitolinus seu Tarpeius, Auentinus, Palatinus. Cælius maior & minor, Exquilinus, Viminalis & quirinalis. De his Tibullus li.2. Carpite nūc tauri de septē montibus herbas, Dum licet, hic magnæ iam locus vrbis erit. Proper. li.3. Septē vrbs alta iugis toto quæ præsidet orbi. Virg. Septemq; vna sibi muro circundabit arces.

¶ Venti diuersi.

VEteres iuxta positionem cardinum tātum quatuor ventos principales à singulis cœli partibus flare credebant autore Vegetio. Sed posterior ætas experimento duodecim compræhendit. Ab orientali cardine oritur Apeliotes, idest subsolanus, cui à dextra iūgitur Circius siue Chorus. A sinistra Eurus siue vulturnus, Meridianum cardinem possidet notus, idest auster. Habetq; à dextra Leuconotum, à sinistra Libanotū, Occidentalē cardinem tenet Zephyrus. Huic à dextra iungitur Lips siue Africus, à sinistra Iapix siue Fauonius. Septentrionalē cardinem sortitus est Aparetias siue Septētrio, cui à dextra hęret Thrasias siue Gracias, à sinistra Boreas, i. aquilo, Hi sępe flant singuli,

interdum duo, & magnis quandoq; tempestatibus tres si/mul flare consueuerunt. Horũ impetu maria quæ sua sponte tranquilla sunt, vndis æstuantibus sæuiũt. Horum etiam flatu pro natura temporum vel locorum serenitas redditur, & rursus in procellas serena mutantur. Hæc præcedentia docent tres esse ventos vniuscuiusq; cardinis. Nunc priuatim de quibusdam loquendum est. Boreas dicitur à boatu, latine vocatur Aquilo. Flatus est violenti & sonori. Nubes discutit, & serenum reddit aerem. Vnde & siudificus vocatur & nubifugus. Col. Nec tam nubifugo borea Latonia Phœbe Purpureo radiat vultu. Homerus apud Gelliũ. Súdificusq; simul Boreas mala plurima voluẽs. Hieronymus ventum hunc appellat scopam viarum seu scoparium, q͂ difflando perpurget, quicquid in via obiacet. Vulturnum quod inter Eurum & Notum sit, nonnulli Euronotum vocant. Caurum Græci Argestim vocant. Fauonius græce vocatur Zephyrus, à poetis pater florum appellatur & genitabilis. Austrum aliter noton vocant, quòd nebulosus sit & humectus. Exitialis est hic ventus & morbosus, potẽsq; ad excitanda fulmina. Vnde Lucretius libro quinto. Altitonans Vulturnus & Auster fulmine pollens. Virgilius videtur innuere ventum Iapiga occidentalem esse, quum dicat Cleopatram è nauali prælio fugientem in Aegyptũ vento Iapige ferri. Est & ventus nomine Cęcias nubes atrahens. Atabulus nomen est etiam venti apud Horatium li. 1. Ser. Scribentem. Incipit ex illo montes Apullia notos ostentare mihi, quos torret Atabulus. Sunt & alii qui vocãtur Etesiæ & prodomi qui in ortu caniculæ ęstatis anni tẽporibus spirare solent. Lucretius. Puluerulenta Ceres & Etesia flabra Aquilonũ. De regionibus. 4. ventorum, qui pręcipui dicuntur, sic scribit Manilius lib. 4. astron. Totidẽ vẽti de partibus iisdem Erumpunt, secumq; gerũt per inania bellum. Asper ab axe ruit Boreas, fuĝit Eurus ab ortu, Auster amat medium solem, Zephyrusq; profundũ Ouid. lib. 1. de Trist. Nam modo purpureo vires capit Eurus ab ortu, Nũc Ze-

Boreas · Vulturnus · Caurus · Fauonius · Auster · Iapix · Cęcias · Atabulus · Etesiæ · Prodomi

phyrus sero vespere missus adest. Nūc gelidus sicca Boreas bacchatur ab arcto, Nūc notus aduersa prælia gerit. Idem lib. 1. Metamor. Eurus ad auroram, Nabathæaq; regna recessit, Persidaq; & radiis iuga subdita matutinis. Vesper & occiduo quæ littora sole tepescunt, Proxima sunt Zephyro. Scythiam, septemq; triões Horrifer inuasit Boreas, Contraria tellus Nubibus assiduis, pluuioq; madefecit ab austro. Pōtanus in libro Meteororum. A summo Boreas, Notus imo spirat olympo. Occasum insedit Zephyrus, venit Eurus ab ortu. At. madescit

¶ Sophistarum nomina.

ADrianus Phœnix patria Tyrius docuit Athenis magno cultus vultusq; sumptu. Amatus est magnopere à M. Antonio & Romā ab eodem ductus. Aelianus Romanus sophista qui scripsit de animalibus, de varia historia, & de militari. Antiochus fuit sophista securus in figuris, vehemens in accusationibus, venustus in defensionibus, in demonstratiuis potens. In forēsibus sophistica, in sophisticis forensi vtebatur oratiōe. Aphthonius sophista scripsit p̄exercitationes in Rhetorica, & in artē Hermogenis. Apsines Gadareus Smyrnæ præceptorem habuit Heraclidem Lycium Nicomediæ Basilium. Docuit Romæ Maximiani tēpore, cuius beneficio adeptus est consulatū. Aristides Mysius docuit Smyrnę. Aristocles Pergamensis sophista floruit sub Adriano. Sripsit de arte Rhetorica, epistolas & declamationes, Sectæ fuit Peripateticæ, horridus aspectu, voluptatibus tamen & lyræ postea indulsit. Aspasius Rauēnas Demetriani filius & auditor Pausaniæ, professus est Romæ sub Alexandro Mameæ. Scripsit diuersas orationes contra Aristonē & maledicos. Alia sophistarū nomina sunt ausonius quidā, Bemarchus Cęsariensis, qui scripsit res gestas Constantini principis libris decē. Chrestus Bizantius, qui quāuis esset deditus vino, cęteris tamen in rebus erat continens. Damophilus qui scripsit ad Lollium maximum de vita priscorū, Damianus Ephesius, Dias Ephesius,

Aelianus. R. · Antiochus. · Aphthonius. · Apsines. · Aristides. · Aristocles. · Aspasius. · Ausonius. · Bemarchus. · Chrestus. · Damophilus. · Damianus. · Dias.

Dion · qui floruit ætate Philippi Macedonis. Dion Prusiæus Traiano familiaris, qui scripsit pro Homero contra Platonem libros. 4. Item de virtutibus Alexandri magni libros decẽ, & laudẽ Herculis. Ecebolius. Cõstantinopolitanus, Epiphanius Petreus qui scripsit præexercitationes, & declamationes in genere demonstratiuo. Heraclides Lycius, qui Smyrne docuit. Hermocrates Phocensis, qui floruit principante Seuero. Hermogenes Euodianus Smyrnæus Aristotelis discipulus, qui professus est Romæ. Eustephius Aphrodiseus qui scripsit declamatiões. Eustochius Cappadox q scripsit ad constantẽ principem de cappadoriæ, aliarumqꝫ gentiũ antiquitate. Gorgias Leontinus artis sophisticæ parẽs. Hippodromus Larissæus, qui athenis docuit. Isæus Assyrius, qui adolescentiã variis corporis voluptatibus tradidit. Iulianus cappadox, ad quem dum Athenis profiteretur, gregatim omnes conuolabant. Libanius Antiochenus floruit sub Iuliano principe. Athenis audiuit Diophantum philosophum. Exercuit se in declamationibus. Constantinopolim profectus ibidem ludum aperuit. Vnde propter lasciuũ in pueros amorem pulsus, Nicomediam venit, indeqꝫ eandem ob causam reiectus, in patriã reuersus est. Scripsit declamationes, progymnasmata, orationes, & epistolas. Lucianus Samosatenus floruit sub Traiano principe, primum Christianus, demum fidei desertor. Marcus Bizantius Isæi auditor. Menander Laodicæus, qui scripsit commentarios in artem Hermogenis & ꝑexercitamenta Minutiani. Minutianus Atheniensis scripsit artem Rhetoricã, præexercitamenta, & diuersas orationes. Nicetes Smyrneus, quẽ Adrianus Aegyptio Musæo ascripsit. Plutarchus Atheniẽsis pręceptor Syriani. Polus agrigentinus auditor Gorgię scripsit eorum genealogiam & catalogum, qui ad bellum Troianum profecti sunt. Polemon Laodicæus æqualis Herodis Attici. Priscus Panites magister epistolarum Theodosii iunioris. Scripsit historiam Constantinopolitanam & Athilæ libris octo, Præterea declamationes & epistolas. Proco

Ecebolius · Epiphanius · Heraclides · Hermocrates · Hermogenes · Eustephius · Eustochius · Gorgias · Hippodromus · Isæus · Iulianus C. · Libanius · Diophantus · Lucianus · Marcus B. · Menander · Minutianus · Nicetes · Plutarchus · Polus · Polemon · Priscus P.

pius ſcriba & comes Iuſtiniani. Protagoras abderites diſcipulus Democriti, cuius meminit Gellius. Phrynicus Bithynicus, qui ſcripſit de Atticis dictiõibus. Ruffus Corinthius. Sabinus, qui floruit ſub Adriano. Scopelianus Clazomenius Herodis Attici præceptor. Sopater Iamblici diſcipulus Conſtantini magni conſiliarius. Theon Sidonius. Theodorus, qui Herodis Attici tempore præfuit Athenienſium ſcholæ. Thraſimachus Carthaginenſis Iſocratis diſcipulus. Varus Perſa. Zenodotus docuit Romæ ſub Adriano. Scripſit epitomē prouerbiorum Didymi & genethliacum in Adrianum. Præterea conuertit in græcum ſermonem hiſtoriā Saluſti. Philagrus Cilix patria, auditor Lolliani, fuit ſophiſtarum vehementiſſimus, maxime iracundus.

¶ De animi ſubſtantia diuerſæ philoſophorum opiniones.

¶ Empedocles, Animum eſſe cenſet cordi ſuffuſum ſanguinem.

¶ Zeno ſtoicus Ignem. Cice. i. tuſculana;

¶ Ariſtoxenus muſicus, Corporis intentionem quandam, velut in cantu & fidibus, quæ armonia dicitur.

¶ Xenocrates Numerū, cuius vis in natura maxima eſſet.

¶ Plato, Triplicem poſuit animam, rationem in capite, cupiditatem ſubter præcordia, iram in pectore.

¶ Dicearchus, Introducit differentem nihil eſſe animam, nomē inane, nullamq; eſſe animam in homine, aut beſtia, Idem eodem.

¶ Aſclepiades, Senſuum coexercitamenta, animam eſſe dicit.

¶ Thales, Naturam irrequietam.

¶ Plato, Subſtantiam intellectiuam. Plutar. in de pla. philoſopho.

Heraclitus Humidiorum quæ in mundo ſunt expurationem.

Euripides Deum.Cice.i.tuſcu.
Alii Cor ipſum.Idem eodem.
Alii Partem quandam cerebri,Idem eodem.
Ariſtoteles poſt quatuor principia quintam naturam ponit,è qua ſit mens.Idem eodem.
¶Eſſei iudæi philoſophi animas putant immortales,& de æthere ſubtiliſſimo inſtinctu naturali in corpora permeantes,à corporibus vero abſolutas,vltra oceanum degere in locis peramœnis.Cælius.lib.1.cap.9.
Pythagoras numerum ſeipſum cientem . Plu.in placitis philoſo.
Hipparchus animas noſtras dixit partem eſſe cœli.Ply.lib.2.cap.26.
Cicero corpus modo animæ ſepulchrum,modo carcerem modo ergaſtulum vocat.Ariſtoteles entelechiam.Becichemus in Plynium.
¶Non tacendam interim duximus Auerrois ſententiam, quæ toti hominum ſpeciei vnicã eſſe animã adſerit,& præter hanc hominum queq; vnam habere ſenſitiuam,brutali paulo perfectiorem.Multaq; alia dixiſſe eundem & fœda & falſa,quæ videbis apud Celium libro lectionũ antiquarũ ſecũdo.ca.1.Sed præter hæc Seruius in illud.4.Aenei. & nunc magna mei ſub terras ibit imago.Non venit ſilentio prætereundus, tria eſſe dicens quibus homo conſtet, animam quę ſupernam ſuam petit originem,corpus quod in terram deficit,vmbram quam lucretius ſic definit,ſupra ſpoliatus luminis aer,quæ ſi ex corpore creetur vna cum eo perit,deinde aliquod dicitur ſimulachrũ quod inferos petit.Plu in placi.philoſo.

¶Animæ principatũ in qua corporis parte philoſophorum iudicia ponant.

¶Democritus.In toto capite eſſe cenſet.
Strato.In ſuperciliorum interſtitio.

Eraſiſtratus

Erasistratus. Circa membranam cerebri. Erasistratus.
Herophilus. In ventriculo cerebri. Herophilus.
Parmenides. In toto pectore. Parmenides.
Epicurus in toto pectore. Plutar. in de placitis philosophorum. Epicurus.
Stoici In corde. Stoici.
Diogenes. In arteriaco ventriculo cordis. Diogenes.
Empedocles. In sanguinis concretione Empedocles.
Pythagoras. Viuificam vim circa cor, intellectiuam vero circa caput posuit. Pythagoras.
Xerxes persarum rex animam dixit in auribus habitare. Bero. in Apuleium. Xerxes.
Democritus & Epicurus rationem in pectore, irrationabilitatem vero per totius compaginem sparsam esse dicunt. Plu. de pla. philo. Democritus. Epicurus.

¶ Anima quid recipit ab influxu planetarum.

A saturno. Ratiocinationem & intelligentiam.
A ioue vim agendi.
A marte. Animositatis ardorem. Macro. in de somnio Scipio. Macrobius.
A sole. Sentiendi opinandiq; naturam.
A venere. Desiderii motum,
A mercurio. Pronuntiandi & quæ sentiat interpretandi vim.
A luna Naturam plantandi, & augendi corpora.

¶ Anima corporeis absoluta vinculis quo pergat ex multiplici veterum iudicio.

Democritus & Epicurus mortalem censent, & vna cum corpore emorientem, quod & Plynius sentire videtur libro. 7. cap. 55. Plu. in de placitis philosophorum. Democritus. Epicurus.
Plato immortalem esse censuit. Idem eodem. Plato.

Stoici.

Stoici si inualidior sit vna ,cum cōcrementis subsistere,cu iusmodi sunt imperitorum animæ , sin strenua , quales sunt sapientum,ad flagrantes vsq; naturas euadere. Idem eodem,

Platonici.

Platonici animam viuere dixerunt,dum immutabili parte mundi consistit,mori vero quum ad partem mundi cecidit mutabilem.Est autem luna mutabilis & immutabilis con/finium. Macro.in somnium Scipio.

Dryidæ

Dryidæ opinati sunt defunctorum animas non descendere ad inferos,sed in alio mūdo aut parte eius alia corpus aliud informare, quam opinionem sic primo pharsaliæ describit Lucanus.Vobis autoribus vmbræ nom tacitus erebi sedes ditisq; profundi palida regna petunt,regi idem spiritus at/tus orbe alio. Lucanus lib.1.pharsaliæ.

Pythagoras. Plotinus.

Pythagoras.in alia post mortem corpora migrare. Vnde plotinus eandem opinionem sequens dicit, eos qui huma/nam proprietatem seruarunt futuros iterum homines, qui vero sensibus defecerunt,in bruta redituros.Crini.libro.11. cap.3.

Alii iustorum animas ad campos elysios migrare credunt. Virgi.in sexto.

Defunctorum animæ quæ sepultura cauerunt,priusq̄ ad in feros vehantur,centum errant annos.Idem eodem.

Essej Judej.

Essei iudæi philosophi animas à corpore absolutas vltra oceanum degere putant in locis peramœnis. Cæli.libro se cundo cap.2.

Orbis lacteus.

Circulus est splendididissimo candore inter flammas elucēs, quem vocant orbem lacteum, quæ sedes est heroum , & vbi beati sempiterno æuo fruuntur, Cice.de somno Sci/pionis.

Aegyptij.

Aegyptii primi extiterunt qui dicerēt animā hominis esse immortalē,quæ de mortuo in aliud atq; aliud subinde cor pus,vt quodq; gigneretur introiret,Atq; vbi per omnia se circuntulisset terrestria, marima, & volucria, rursus in ali/quod hominis corpus genitum introire,huncq; ab ea circu

lum fieri intra tria anniorum milia, quam opinionem ve suam nõnulli græcorum vsurpauerunt. Hero. libro secundo.

Zoroastem refert Cælius dixisse allatam esse animam fractis alis in elementa ferri præcipitem, tum illis succrescentibus ad superos euolare. Cæli. li. 9. cap. 38. Zoroastres.

Porphirius adserit vnam animam sensibus, memoria, & ratione, præditam & habere orationem interiorem exterioremq́; qua inter se loquatur animalia bruta, quorum verba à nobis non intelligi non mirum, quum barborum multorum sermonem non discernamus, neq; tam loqui quam indistincte vociferari putemus, addit veterum multos brutorum inter se colloquia & audisse, & intellexisse. Idem eodem. Porphirius.

Qui per diuersas gentes in constituendis sacris cæremoniarum fuerunt autores, aliud esse negant inferos, quam ipsa corpora, quibus inclusæ animę carcerem fœdum tenebris horridum sordibus, & cruore patiuntur, & omnia quę illic sunt secundum fabulosam persuasionem, in ipsis humanis corporibus adsignare sunt connati, lethen nil aliud esse adserentes quam errorem animæ obliuiscentis maiestatem vitæ prioris qua fruebatur priusquam in corpora dilaberetur Phlegetontem ardores irarum & cupiditatum, Acherontē eorum quæ fecimus, aut diximus pœnitentiam, Cocytum quicquid hominem ad lutum & lachaymas cōpellit. Stygē quicquid humanos inter se animos odiis dissedere facit. Vulturem immortale, titij iecur rodentem. Remordentis conscientiæ tormenta intelligentes, Tantalum inter cibum & potum fame & siti tabescentem, eos significare, quos magis atq; magis acquirendi desiderium cogit præsentem copiam non videre, & in affluentia inopes ægestatis mala perpeti. Per Ixiona rotæ radiis distractum eos qui ratione, virtute, & consilio, nil moderantes & actus suos fortunæ permittentes fortuitis casibus semper rotantur, per saxum ingens Sisyphi eos qui inefficacibus laboriosisq; cō Inferi quid. Lethes. Phlegeton. Acheron. Cocytus. Styx. Vultur. Tantalus. Ixion. Sax. Sisyphi.

quid. Illi vero ænigma responderunt se quæcunq; cepissent, reliquisse, quæ vero non cepissent, habere. Significabant enim sese purgasse pediculis, quorum captos in aquis reliquissent, non captos haberent in vestimentis. Quod intricatum & perplexum ænigma Homerus ad pisces tantum respiciens, quum dissoluere nequiuisset pudore nimio (vt nonnulli suspicantur) incidit in morbum, quo paulo post periit. Sed quid opus est causam mortis comminisci, quum iam matura esset ætate? Iam enim vixerat annos. 108. Scripsit præcipua duo poëmata. Iliadem & Odysseam. Ilias continet bellum Græcorum in Troianos propter Helenę raptum. Odyssea Vlyssis in patriam redeuntis labores. Duo hæc eius poëmata in numerum versuum diuisa & distincta sunt ab Aristarcho grammatico. Sunt qui eidem tribuant Batrocomyomachiam, quorum opinioni repugnat Plutarchus. Habitus est apud antiquos in tanto precio, vt septem vrbes eum sibi vendicauerint, eiusq; versus habiti sint prouerbiorum loco.

Oppianus. ¶ Oppianus ex Anaxarbo Ciciliæ ciuitate, scripsit poëma de piscibus, quod Antonino Seueri filio nuncupauit.
Orpheus. Orpheus Crotoniata vixit apud Pysistratum tyrrannum, Scripsit argonautica. Palephatus. Palephatus Atheniensis poëta scripsit de situ orbis, & cõtentione Mineruæ cũ Neptuno ad mille versus. Veneris quoque & amoris sermones quinque milibus versuum. Item de crine Latonę, & quędam alia. Pamprepus. Pamprepus Panopolyta floruit ætate Zenonis principis. Scripsit de Ethymologiis & Isaurica, soluta oratione. Panolbus. Panolbus fuit Epicus poëta. Parthenius Nicęus. Parthenius Nicæus poëta elegiographus captus est à Cinna in bello Mithridatico & ob ingenium manumissus. Vixit vsque ad Tiberium Cæsarem. Scripsit elegias in Venerem, & epicendium in Aretem vxorem suam. deq; eius laudibus libros tres. Parthenius Chius. Parthenius Chius Thestoris filius scripsit versus in laudem patris. Perses. Perses Ascræus poëta frater fuit Hesiodi. Pigres Halicarnasseus frater Artemisiæ vxoris Mausoli scripsit versus ele

gos in Iliadem Homeri. Pindarus Thebanus lyrcorum princeps floruit Ahschli tempore. Scripsit lingua dorica Olympia, Pythia, Nemææ, Isthmia De pindaro sic meminit Horatius. Pindarum quisquis studet æmulari, Iule, cæratis ope Dædalæa Nititur pennis, vitreo daturus Nomina ponto. Primas meruit inter nouem lyricos, quorum hæc sunt nomina. Alcæus. Sappho, Stesichorus, Ibicus, Bacchylides, Simonides, Alcman, Anacreon & Pindarus ipse. Pisandrus Camiræus poeta antiquior Hesiodo, scripsit facta Herculis duobus libris. Pisandrus Larandæus poeta sub Alexandro Mammeæ scripsit versibus variam historiam libris. 66. Plato Atheniensis poeta priscæ comœdiæ floruit tempore Aristophanis & Eupolidis. Polyzelus comicus fuit Possidippus Cassandræus comicus docuit anno tercio post mortem Menandri. Scripsit fabulas. 30. Phædimus Bizantius fuit elegiographus poeta. Pherecrates Atheniensis comicus militauit sub alexandro magno. Docuit fabulas. 17. Phridamus Epicuræus poeta fuit admodum lasciuus. Philemon Syracusanus poeta nouæ comœdiæ tempore Alexandri magni scripsit sex fabulas. Vixit annos. 90. Periit nimio risu. Philemon iunior eius filius itidem comicus docuit fabulas. 54. Philetas Cous floruit ætate Philippi & Alexandri Macedonum. Præceptor fuit Ptolemæi Philadelphi. Scripsit elegias & epigrammata. Cōterraneus fuit Hippocratis medici. De eo & Callimacho sic scribit Fabius. Elegiæ principes habetur Callimachus. Secundas confessione plurimorum Philetas occupauit. Propertius lib. 2. Tu satius memorem musis imitare Philetam.

¶ Philocles Atheniensis filius sororis Aeschyli, tragicus fuit poeta. Philxenus Cytherius poeta lyricus scripsit dithyrambos, 24, Obiit Ephesi. Scripsit carmine lyrico Aeacidarum genealogiam. Coniectus est à Dionysio Syracusano in Latonias, quod eius carmina & tragedias non probaret. Philistus Cercyræus tragicus poeta vixit apud Ptole. Philadelphum. Philistion Nicæus poeta Co

Philippides. micus floruit ætate Socratis. Philippides comœdiographus quum ætate iam prouecta in certamine poëtarum p̄ter spem vicisset. inter illud gaudium repente mortuus est, Autore Gellio.

Phormus. ¶ Phormus Syracusanus comicus Geloni tyranno fuit familiaris. eiusq; filios erudiuit. Docuit fabulas. 7.

¶ Phocylides Milesius floruit post bellum Troianum. Olym. 55. Scripsit elegias, & quasdam sententias ad vitæ institutionem.

¶ Phocinordes fuit comicus. Phrynicus Atheniensis tragicus Thespiadis discipulus primus vultum mulierum protulit in scenam & terrametrum reperit Filium habuit Polyphradmonem poëtam tragicum. Docuit tragedias. 9. Phrinicus Atheniensis fuit comicus. Simonides Ceus poëta Melicus floruit Olymp. 55. Vixit annis. 79. Scripsit dorica ligua Cambysis & Darii res gestas, & Xerxis bellum maritimum. Præterea Threnos, Encomia, epigrammata, pæanas, tragœdias, nænias, & quædam alia. Primus etiam artem memorandi fertur inuenisse, quum cœnaret in Thessalia apud Scopam opulentum hominem. Præcipua eius virtus fuit in commendanda commiseratione, Nam inter cæteras funebres laudationes singulari carminum commiseratione prosecutus est conuiuas suos, apud Scopam illum de quo nūc diximus, cœnaculi ruina collisos. Catullus, Mœstius lachrymis Simonideis. Simonides Teius Iambicus scripsit Grecorum apud Aulidem conuentum, & trimetrorum libros duos. Simonides Magnes scripsit res gestas Antiochi magni, & bellum aduersus Galatas. De sappho poëtria iam diximus in capite de mulieribus doctis Sophocles Atheniensis tragicus coætaneus & collega Periclis in prætura docuit tragœdias. 23. Decessit sex annis post Euripidem. Appellabatur apis ob linguæ dulcedinem. Filii eum ab administratione rei domesticæ summouerunt vt delirantem, at ille tragediam protulit coram iudicibus. vt viderent an esset opus deliri senis. Propterea restitutus est & sapiēs iudicatus. Fuit

& sophocles alter superioris nepos qui, docuit tragœdias quatuor. Atque etiam scripsit elegos. Sophilus Sicyonius fuit comicus. Sosithæus Syracusanus æmulus fuit homeri tragici. Sotades Maronites poëta fuit iambographus impurissimus, & plenus lasciuiæ Hinc sotadicos versus vocamus pathicos & libidinosos. Sotericus Asites scripsit Encomium Diocletiani, & Dionysiaca & vitam Apollonii Tyanei. Stesichorus poeta lyricus ex Hymera Siciliæ ciuitate. scripsit Helenæ vituperationem. Ob quam rem exoculatus Palinodiam cecinit, & visum recuperauit. Primus cum citharæ cantu chorum instituit. Vnde inditum illi nomen. In eius ore quum infans esset, cantauit Luscinia.

Sophocles nepos.

Sosithæus.

Sotades.

Sotadici versus.

Stesichorus.

Thales Cretensis fuit lyricus poëta, qui quum Spartam venisset, Lacedæmoniorum animos suis versibus adeo deliniuit, vt feritatem illam exuerint, quam ex seueris Lycurgi legibus imbiberant.

Thamyras Thrax poeta scripsit versus in theologia ad tria milia. Eximia fuit pulchritudine, & amore puerorum deflagrauit.

Tellen fuit melicus poeta. Theognetus comicus.

Theognetus.

Theogenes Megarensis floruit olympia. 59. Scripsit elegias & alia poemata. Fuit alter Theogenes tragicus.

Theogenes.

Theodectes Cilix discipulus Platonis scripsit fabulas 50. Præterea artem Rhetoricam versibus, & quædam alia. Theodosius Tripolitanus scripsit versibus in æstatem.

Theodosius.

Theocritus Syracusanus patrem habuit Praxagoram, Philinam matrem. Floruit sub Ptolemæo Lagi. Scripsit dorica lingua Bucolicum poema.

Theophilus scriptor fuit priscæ comœdiæ. Terpander Lesbius poeta lyricus heptachordon & lyrici carminis canonem scripsit.

Terpander.

Thespis Atticus poeta tragicus, primus instituit vt tragœdiæ agerentur in plaustris. Vnde Horatius. Ignotum tragicæ genus inuenisse camœnæ Dicitur, & plaustris vexisse poemata Thespis, Quæ canerent agerentq; peruncti

Timon. fæcibus ora. Timon Apolloniates scripsit tragœdias, comœdias, satyras & alia permulta.

¶ Timolaus Larissæus discipulus Anaximenis Lampsaceni scripsit poema de bello Troiano.

¶ Timocles Atheniensis fuit comicus, Timotheus Milesius scripsit versibus de musica libros. 17. Præterea hymnos, Encomia & dithyrambos.

¶ Tyrtheus Atheniensis poeta quem quum Lacedæmonii certantes in Athenienses principem sibi delegissent, ita eorum animos inflammauit suis carminibus, vt omnes periculi & mortis immemores in hostem furiosi se coniecerint, eoq́ʒ modo victoriã sibi pepererint. Horatius in arte. Tyrteusq́ʒ mares animos in martia bella Versibus exacuit.

¶ Triphiodorus Aegyptius scripsit Marathoniam, excidium Ilii, & poema de laboribus Vlyssis.

¶ Xenophanes Colophonius scripsit poema de Psyllis. Præterea Elegias & Iambos contra Hesiodum & Homerum, improbans, quæ de diis scripserunt. Xenophanes Lesbius fuit Iambographus. Xenophanes

¶ Xenarchus fuit poeta comœdiographus, Zenodotus Ephesius poeta discipulus fuit Philetæ. Floruit ætate Ptolemæi primi, cuius liberos erudiit. Primus homeri libros correxit & in ordinem redegit. Zenodotus.

¶ Qui de modicis rebus opera scripserunt.

¶ Synesius Cyrenensis scripsit de laudibus Caluitii. Dion cognomento Chrysostomus librum de comæ laudibus: Batracomyomachiam lusit Homerus. Maro culicem & Moretum, atq́ʒ etiam de apibus animaliũ fere minimis scripsit fusissime. Busiridem tyrannum laudauerunt Polycrates & Isocrates. Iniustitiam Glauco. Thersitem & quartanam febrem Fauorinus. Muscã & Parasiticã Lucianus. Seneca Claudii apotheosi. Scripsit Plutarchus Grylli cũ Vlysse Dialogũ. Lucianus & Apuleius asinũ. Themison de laude plantaginis herbæ. Homerus librum vnum de laudibus vini. Ephren Syrus de vituperatione risus. Marcion Græ

Synesius. Dion. Homerus. Maro. Polycrates. Isocrates. Fauorinus. Lucianus. Themison. Homerus. Ephren. Marcion.

cũs de Raphano. Hippocrates librum vnum de laudibus Prisane. Messala singulos libros de singulis literis. Orpheus & Hesiodus de suffitionibus multa scripserunt. Iuba rex de Euphorbio herba magno præconio volumen edidit. Lysimachiam herbam scriptis celebrauit Erasistratus. Anonymos herba ab Icesio medico celebrata est. Democritus numerum quaternarium volumine decorauit. Idem de Cameleonte animali aliud volumen conscripsit. Pythagoras librum vnum composuit de bulbis. Cato Brassicæ laudes cecinit. Diocles magnis laudibus rapam extulit. Crisippus medicus brassicæ volumen priuatim dicauit. Museus & Hesiodus Polion herbam multis verbis commendauerunt. Phanias physicus cõdidit laudes vrticæ. Antemis herba magnis laudibus celebrata est ab Asclepiade. Idem librũ vnum de musto composuit.

¶ Septem montes in quibus Roma sita est.

CApitolinus seu Tarpeius, Auentinus, Palatinus. Cælius maior & minor, Exquilinus, Viminalis & quirinalis. De his Tibullus li. 2. Carpite nũc tauri de septẽ montibus herbas, Dum licet, hic magnæ iam locus vrbis erit. Proper. li. 3. Septẽ vrbs alta iugis toto quæ præsidet orbi. Virg. Septemq; vna sibi muro circundabit arces.

¶ Venti diuersi.

VEteres iuxta positionem cardinum tãtum quatuor ventos principales à singulis cœli partibus flare credebant autore Vegetio. Sed posterior ætas experimento duodecim compræhendit. Ab orientali cardine oritur Apeliotes, idest subsolanus, cui à dextra iũgitur Circius siue Chorus. A sinistra Eurus siue vulturnus, Meridianum cardinem possidet notus, idest auster. Habetq; à dextra Leuconotum, à sinistra Libanotũ, Occidentalẽ cardinem tenet Zephyrus. Huic à dextra iungitur Lips siue Africus, à sinistra Iapix siue Fauonius. Septentrionalẽ cardinem sortitus est Aparetias siue Septẽtrio, cui à dextra hęret Thrasias siue Gracias, à sinistra Boreas, i. aquilo, Hi sępe flant singuli,

interdum duo, & magnis quandoq; tempestatibus tres simul flare consueuerunt. Horũ impetu maria quæ sua sponte tranquilla sunt, vndis æstuantibus sæuiũt. Horum etiam flatu pro natura temporum vel locorum serenitas redditur, & rursus in procellas serena mutantur. Hæc præcedentia docent tres esse ventos vniuscuiusq; cardinis. Nunc priuatim de quibusdam loquendum est. Boreas dicitur à boatu, latine vocatur Aquilo. Flatus est violenti & sonori. Nubes discutit, & serenum reddit aerem. Vnde & sudificus vocatur & nubifugus. Col. Nec tam nubifugo borea Latonia Phœbe Purpureo radiat vultu. Homerus apud Gelliũ. Súdificusq; simul Boreas mala plurima voluẽs. Hieronymus ventum hunc appellat scopam viarum seu scoparium, q̃ difflando perpurget, quicquid in via obiacet. Vulturnum quod inter Eurum & Notum sit, nonnulli Euronotum vocant. Caurum Græci Argestim vocant. Fauonius græce vocatur Zephyrus, à poetis pater florum appellatur & genitabilis. Austrum aliter noton vocant, quòd nebulosus sit & humectus. Exitialis est hic ventus & morbosus, potẽsq; ad excitanda fulmina. Vnde Lucretius libro quinto. Altitonans Vulturnus & Auster fulmine pollens. Virgilius videtur innuere ventum Iapiga occidentalem esse, quum dicat Cleopatram è nauali prælio fugientem in Aegyptũ vento Iapige ferri. Est & ventus nomine Cęcias nubes atrahens. Atabulus nomen est etiam venti apud Horatium li. 1. Ser. Scribentem. Incipit ex illo montes Apullia notos ostentare mihi, quos torret Atabulus. Sunt & alii qui vocãtur Etesiæ & prodomi qui in ortu caniculæ ęstatis anni tẽporibus spirare solent. Lucretius. Puluerulenta Ceres & Etesia flabra Aquilonũ. De regionibus. 4. ventorum, qui pręcipui dicuntur, sic scribit Manilius lib. 4. astron. Totidẽ vẽti de partibus iisdem Erumpunt, secumq; gerũt per inania bellum. Asper ab axe ruit Boreas, fugit Eurus ab ortu, Auster amat medium solem, Zephyrusq; profundũ Ouid. lib. 1. de Trist. Nam modo purpureo vires capit Eurus ab ortu, Nũc Ze-

phyrus sero vespere missus adest. Nūc gelidus sicca Boreas bacchatur ab arcto, Nūc notus aduersa prælia gerit. Idem lib. 1. Metamor. Eurus ad auroram. Nabathæaq; regna recessit, Persida'q; & radiis iuga subdita matutinis. Vesper & occiduo quæ littora sole tepescunt, Proxima sunt Zephyro. Scythiam, septeniq; triōes Horrifer inuasit Boreas, Contraria tellus Nubibus assiduis, pluuio'q; madēfecit ab austro. Pōtanus in libro Meteororum. A summo Boreas, Notus imo spirat olympo. Occasum insedit Zephyrus, venit Eurus ab ortu.

¶ Sophistarum nomina.

ADrianus Phœnix patria Tyrius docuit Athenis magno cultus vulcusq; sumptu. Amatus est magnopere à M. Antonio & Romā ab eodem ductus. Aelianus Romanus sophista qui scripsit de animalibus, de varia historia, & de militari. Antiochus fuit sophista securus in figuris, vehemens in accusationibus, venustus in defensionibus, in demonstratiuis potens. In forēsibus sophistica, in sophisticis forensi vtebatur oratiōe. Aphthonius sophista scripsit p̄exercitationes in Rhetorica, & in artē Hermogenis. Apsines Gadareus Smyrnæ præceptorem habuit Heraclidem Lycium Nicomediæ Basilium. Docuit Romæ Maximiani tēpore, cuius beneficio adeptus est consulatū. Aristides Mysius docuit Smyrnę. Aristocles Pergamensis sophista floruit sub Adriano. Sripsit de arte Rhetorica epistolas & declamationes, Sectæ fuit Peripateticæ, horridus aspectu, voluptatibus tamen & lyræ postea indulsit. Aspasius Rauēnas Demetriani filius & auditor Pausaniæ, professus est Romæ sub Alexandro Mameæ. Scripsit diuersas orationes contra Aristonē & maledicos. Alia sophistarū nomina sunt ausonius quidā, Bemarchus Cęsariensis, qui scripsit res gestas Constantini principis libris decē. Chrestus Bizantius, qui quāuis esset deditus vino, cęteris tamen in rebus erat continens. Damophilus qui scripsit ad Lollium maximum de vita priscorū, Damianus Ephesius, Dias Ephesius,

At. madescit
Aelianus. R.
Antiochus.
Aphthonius.
Apsines.
Aristides.
Aristocles.
Aspasius.
Ausonius.
Bemarchus.
Chrestus.
Damophilus.
Damianus.
Dias.

qui floruit ætate Philippi Macedonis. Dion Prusiæus Traiano familiaris, qui scripsit pro Homero contra Platonem libros. 4. Item de virtutibus Alexandri magni libros decē, & laudē Herculis. Ecebolius. Cōstantinopolitanus, Epiphanius Petreus qui scripsit praeexercitationes, & declamationes in genere demonstratiuo. Heraclides Lycius, qui Smyrne docuit. Hermocrates Phocensis, qui floruit principante Seuero. Hermogenes Euodianus Smyrnæus Aristotelis discipulus, qui professus est Romæ. Eustephius Aphrodiseus qui scripsit declamatiões. Eustochius Cappadox q scripsit ad constantē principem de cappadociæ, aliarumq; gentiū antiquitate. Gorgias Leontinus artis sophisticæ parēs. Hippodromus Larissæus, qui athenis docuit. Isæus Assyrius, qui adolescentiā variis corporis voluptatibus tradidit. Iulianus cappadox, ad quem dum Athenis profiteretur, gregatim omnes conuolabant. Libanius Antiochenus floruit sub Iuliano principe. Athenis audiuit Diophantum philosophum. Exercuit se in declamationibus. Constantinopolim profectus ibidem ludum aperuit. Vnde propter lasciuū in pueros amorem pulsus, Nicomediam venit, indeq; eandem ob causam reiectus, in patriā reuersus est. Scripsit declamationes, progymnasmata, orationes, & epistolas. Lucianus Samosatenus floruit sub Traiano principe, primum Christianus, demum fidei desertor. Marcus Bizantius Isæi auditor. Menander Laodicæus, qui scripsit commentarios in artem Hermogenis & p̃exercitamenta Minutiani. Minutianus Atheniensis scripsit artem Rhetoricā, præexercitamenta, & diuersas orationes. Nicetes Smyrneus, quē Adrianus Aegyptio Musæo ascripsit. Plutarchus Atheniēsis pręceptor Syriani. Polus agrigentinus auditor Gorgię scripsit eorum genealogiam & catalogum, qui ad bellum Troianum profecti sunt. Polemon Laodicæus æqualis Herodis Attici. Priscus Panites magister epistolarum Theodosii iunioris. Scripsit historiam Constantinopolitanam & Athilæ libris octo, Præterea declamationes & epistolas. Proco

pius scriba & comes Iustiniani. Protagoras abderites discipulus Democriti, cuius meminit Gellius. Phrynicus Bithynicus, qui scripsit de Atticis dictiõibus. Ruffus Corinthius. Sabinus, qui floruit sub Adriano. Scopelianus Clazomenius Herodis Attici præceptor. Sopater Iamblici discipulus Constantini magni consiliarius. Theon Sidonius. Theodorus, qui Herodis Attici tempore præfuit Atheniensium scholæ. Thrasimachus Carthaginensis Isocratis discipulus. Varus Persa. Zenodotus docuit Romæ sub Adriano. Scripsit epitomē prouerbiorum Didymi & genethliacum in Adrianum. Præterea conuertit in græcum sermonem historiā Salusti. Philagrus Cilix patria, auditor Lolliani, fuit sophistarum vehementissimus, maxime iracundus.

Procopius. Phrynicus. Ruffus. Scopelianus. Sopater. Theon. Theodorus. Thrasimachus. Varus P. Zenodotus. Philagrus.

¶De animi substantia diuersæ philosophorum opiniones.

¶Empedocles, Animum esse censet cordi suffusum sanguinem. Empedocles.

¶Zeno stoicus Ignem. Cice. i. tusculana. Zeno.

¶Aristoxenus musicus, Corporis intentionem quandam, velut in cantu & fidibus, quæ armonia dicitur. Aristoxenus.

¶Xenocrates Numerū, cuius vis in natura maxima esset. Xenocrates.

¶Plato, Triplicem posuit animam, rationem in capite, cupiditatem subter præcordia, iram in pectore. Plato.

¶Dicearchus, Introducit differentem nihil esse animam, nomē inane, nullamq; esse animam in homine, aut bestia, Idem eodem. Dicearchus.

¶Asclepiades, Sensuum coexercitamenta, animam esse dicit. Asclepiades.

¶Thales, Naturam irrequietam. Thales.

¶Plato, Substantiam intellectiuam. Plutar. in de pla. philosopho. Plato.

Heraclitus Humidiorum quæ in mundo sunt expurationem. Heraclitus.

Euripides · Euripides Deum. Cice. i. tuscu.
Alii Cor ipsum. Idem eodem.
Alii Partem quandam cerebri, Idem eodem.
Aristoteles · Aristoteles post quatuor principia quintam naturam posnit, è qua sit mens. Idem eodem.
Essaei iudaei · ¶ Essei iudæi philosophi animas putant immortales, & de æthere subtilissimo instinctu naturali in corpora permeantes, à corporibus vero absolutas, vltra oceanum degere in locis peramœnis. Cælius. lib. 3. cap 9.
Pythagoras · Pythagoras numerum seipsum cientem . Plu. in placitis philoso.
Hipparchus · Hipparchus animas nostras dixit partem esse cœli. Ply. lib. 2. cap. 26.
Cicero · Cicero corpus modo animæ sepulchrum, modo carcerem modo ergastulum vocat. Aristoteles entelechiam. Beciche mus in Plynium.
Averroes · ¶ Non tacendam interim duximus Auerrois sententiam, quæ toti hominum speciei vnicā esse animā adserit, & præter hanc hominum queq; vnam habere sensitiuam, brutali paulo perfectiorem. Multaq; alia dixisse eundem & fœda, & falsa, quæ videbis apud Celium libro lectionū antiquarum secūdo. ca. 1. Sed præter hæc Seruius in illud. 4. Aenei.
Servius · & nunc magna mei sub terras ibit imago. Non venit silentio prætereundus, tria esse dicens quibus homo constet, animam quę supernam suam petit originem, corpus quod in terram deficit, vmbram quam lucretius sic definit, supra spoliatus luminis aer, quæ si ex corpore creetur vna cum eo perit, deinde aliquod dicitur simulachrū quod inferos petit. Plu in placi. philoso.

¶ Animæ principatū in qua corporis parte philosophorum iudicia ponant.

Democritus · ¶ Democritus. In toto capite esse censet.
Strato · Strato. In superciliorum interstitio.

Erasistratus

Erasistratus. Circa membranam cerebri.
Herophilus. In ventriculo cerebri.
Parmenides. In toto pectore.
Epicurus in toto pectore. Plutar. in de placitis philosophorum.
Stoici In corde.
Diogenes. In arteriaco ventriculo cordis.
Empedocles. In sanguinis concretione
Pythagoras. Viuificam vim circa cor, intellectiuam vero circa caput posuit.
Xerxes persarum rex animam dixit in auribus habitare. Bero. in Apuleium.
Democritus & Epicurus rationem in pectore, irrationabilitatem vero per totius compaginem sparsam esse dicunt. Plu. de pla. philo.

¶Anima quid recipit ab influxu planetarum.

A saturno. Ratiocinationem & intelligentiam.
A ioue vim agendi.
A marte. Animositatis ardorem. Macro. in de somnio Scipio.
A sole. Sentiendi opinandiq; naturam.
A venere. Desiderii motum,
A mercurio. Pronuntiandi & quæ sentiat interprætandi vim.
A luna Naturam plantandi, & augendi corpora.

¶Anima corporeis absoluta vinculis quo pergat ex multiplici veterum iudicio.

Democritus & Epicurus mortalem censent, & vna cum corpore emorientem, quod & Plynius sentire videtur libro. 7. cap. 55. Plu. in de placitis philosophorum.
Plato immortalem esse censuit. Idem eodem.

lum fieri intra tria annnorum milia, quam opinionem ve-
suam nōnulli græcorum vsurpauerunt. Hero. libro se-
cundo.

Zoroastem refert Cælius dixisse allatam esse animam fra- Zoroastres.
ctis alis in elementa ferri præcipitem, tum illis succrescenti
bus ad superos euolare. Cæli. li. 9. cap. 38.

Porphirius adserit vnam animam sensibus, memoria, & ra- Porphirius.
tione, præditam & habere orationem interiorem exterio-
remq; qua inter se loquatur animalia bruta, quorum ver-
ba à nobis non intelligi non mirum, quum barborum mul
torum sermonem non discernamus, neq; tam loqui quam
indistincte vociferari putemus, addit veterum multos bru
torum inter se colloquia & audisse, & intellexisse. Idem
eodem.

Qui per diuersas gentes in constituendis sacris cæremonia
rum fuerunt autores, aliud esse negant inferos, quam ipsa Inferi quid.
corpora, quibus inclusæ animę carcerem fœdum tenebris
horridum sordibus, & cruore patiuntur, & omnia quę illic
sunt secundum fabulosam persuasionem, in ipsis humanis
corporibus adsignare sunt conati, lethen nil aliud esse ad Lethes.
serentes quam errorem animæ obliuiscentis maiestatem vi
tæ prioris qua fruebatur priusquam in corpora dilaberetur
Phlegetontem ardores irarum & cupiditatum, Acherontē Phlegeton.
eorum quæ fecimus, aut diximus pœnitentiam, Cocytum Acheron.
quicquid hominem ad lutum & lachaymas cōpellit. Stygē Cocytus.
quicquid humanos inter se animos odiis dissedere facit. Styx.
Vulturem immortale titii iecur rodentem Remordentis Vultur.
conscientiæ tormenta intelligentes, Tantalum inter cibum Tantalus.
& potum fame & siti tabescentem, eos significare, quos
magis atq; magis acquirendi desiderium cogit præsen-
tem copiam non videre, & in affluentia inopes ægestatis
mala perpeti. Per Ixiona rotæ radiis distractum eos qui ra Ixion.
tione, virtute, & consilio, nil moderantes & actus suos for-
tunæ permittentes fortuitis casibus semper rotantur, per
saxum ingens Sisyphi eos qui inefficacibus laboriosisq; cō Sax. Sisyphi

patibus vitam conterunt. Macro. in somnium Scipionis.

¶Animarum sedes apud inferos Nouem.

Prima, Infantium animas tenet.
Secunda. Eorum qui sibi per simplicitatem adesse nequiuerunt.
Tertia eorum qui euitantes erumnas sibi letum peperere.
Quarta. Eorum habet animas qui amauerunt. Virgilius per totum sextum eneidos.
Quinta. Virorum fortium.
Sexta. Nocentum, qui à iudicibus puniuntur.
Septima. Vbi purgantur animæ.
Octaua. Vbi animæ ita purgatæ sunt vt redeant.
Nona. Est campus elysius.

¶Quas corporis partes vnusquilibet planeta regit.

Sol, Caput & Cor.
Mercurius. Linguam & os.
Saturnus. Splenem.
Iupiter. Epar.
Mars. Sanguinem.
Venus. Renes & genitale semen.
Luna. Stomachum. Crini. lib. 12. cap. 2.

¶Quæ corporis partes vnicuiq; signo zodiaci tribuũtur.

Arieti. Caput.
Tauro. Ceruix.
Geminis. Humeri.
Cancro. Cor.
Leoni. Pectus & stomachus.
Virgini. Venter.
Libræ. Renes, vertebræq;.

Scorpioni. Genitalia,
Sagittario. Femoralia.
Capricorno. Genua.
Aquario. Tibiæ.
Piscibus. Pedes. Manilius & Crinius vbi supra.

¶ Quæ à quibus elementis homini proueniunt.

Caro. A terra:
Humor. Ab aqua.
Anhelitus. Ab aere.
Feruor. Ab igne.
Ingenium. à deo, Idem lib. 6. cap. 11.

¶ Exempla aliquot hieroglyphicarum notarum quibus Aegyptii vtebantur.

Serpens caudam sibi mordens. Annum, astra, eorumq; discursus significat.
Figura leonis. Furorem.
Alteriores partes leonis. Fortitudinem denotant.
Musca. Impudentem.
Formica. Cognitionem & prouidentiam.
Caput leonis. Vigilantes aut custodes.
Cœlum pictum rorem eiiciens. Disciplinam vel artē. Apollonius interpræte Beroaldo.
Pellicani forma. Insidiantem.
Cucusæ effigies. Gratitudinem.
Ciconia. Parentum amantes designat.
Columba. Ingratitudinem.
Vipera. Mulierum viro insidiantem.
Hyena picta. Inconstantem hominem.
Pellis hyenæ. Fortunæ & calamitatis contemptorem.
Capræ figura. Optime audientem.
Anguilla. Omnibus inuisum, Idem eodem.

Camelus. Pigrum. Idem eodem.
Apis effigies. Regem indicat. Crini. lib. 7. cap. 2.
Vultur. Genium & magestatem. Idem eodem.
Bouis figura. Terram. Macro. lib. 3. cap. 27.
Sceptrum cum oculi specie. Osyrim seu solem. Macro lib. eodem.
Perdices. Contumeliosos homines. Cæli. lib. 16. cap. 25.
Hippopotami vngulæ deorsum versæ. Impium iniustumq; significant. Idem eodem.
Accipiter. Rem denotat cito factam.
Oculus. Iustitiæ seruator & corporis custos interpretatur. Diodo. libro quarto.
Dextera manus passis digitis. Libertatem designat.
Sinistra compressis. Tenacitatem, hæc tamen quatuor vltima de æthiopibus Diodo. intelligit.
Crocodilus. Malum notat. Bapti. in anno prioribus.

Lucanus. ¶ Literarum hieroglyphicarum meminit Lucanus libro. 3. his versibus. Nondum flumineas memphis contexere biblos nouerat, & saxis tantum volucresq; feræq;, sculptaq; seruabant magicas animalia linguas. & Apuleius libro vltimo asini aurei his verbis, De opertis adyti profert quosdá libros literis ignorabilibus prænotatos, partim figuris huiuscemodi animalium concepti sermonis compendiosa verba suggerentes, partim nodis & in modum rotæ tortuosis capreolatimq; condensis ait curiositate prophanorum lectione munita. vide Baptistæ pii annotationes priores.

¶ Varii apud varios tondendi ritus.

¶ Maxies aphricæ populi dextram capitis partem comatam gestant, sinistram vero tondent.
Machlies occiput crinitum gestant tonsa anteriori parte. Herod. libro. 4.
Anses, vel vt Strabo vult anases anteriorem partem crinitá habet, occiput vero tonsum.

Macę summum capitis verticem radunt, in medio capillos crescere sinentes hinc atq; hinc in orbem.

Apud Athenienses vetus fuit consuetudo vt qui ex ephoebis excelsissent delati in delphos de comis deo primitias darent anteriorem capitis partem abradendo. Plu. in vitam Thesei. Atheniensium mos.

Abantes ne vllas hostibus ad capiendum ansas darent anteriorem capitis partem tondere consuerunt. Idem eodem. Abantes id consueverunt.

Thraces quidam à re acrocomæ vocati antias in frontem muliebriter dimittunt. Cælius. li. 4. cap. 23.

Euboici comam per terga fusam alunt, atq; ideo opeltho/comæ vocantur. Idem eodem.

Romani ad quadringentesimum quinquagesimum quartum annum vsq; intonsi fuere, donec adducente. P. Ticinio ex Sicilia tonsores venerint. Ply. lib. 7. cap. 59.

Alexander in exercitu suo nil aliud desiderari dicebat nisi, vt macedonibus barbæ raderentur, nullum esse meliorem in pugna quam barbæ captum asserens, Plu. in apoph: Alexandri desyderium.

Genas fœminis radi duodecim tabularum interdicto cautum est. Ply. lib. 11. cap. 37.

Intonsi capitis consuetudo à Lycurgi legibus vt multi arbitrantur processit, qui dictare solitus est eorum qui honesta facie forent accedente coma decorum magis augeri, at iis qui deformes essent, ex ea plus terroris inesse. Plu. in vitam lysandri.

Tranquillus in vitam C. Galiculæ de eius inuidia contra omnes scribens cum ait, pulchros & comatos quoties ei occurrerent occipitio raso solitum deturpare. Sueto. in vitam eius.

¶ Apophthegmata conuitia retorquentium:

¶ Iphicrates Harmodio Ignobilitatem exprobanti, respondit mei generis nobilitas à me incipiet, tua autem in te desinet Plu. in apoph. Iphicrates.

lib.4.1.deca.
Tribuni in ius vocandi potestatem non habent, sed prehendendi. Gelli.lib.13.cap.12.
Tempus comitiorũ declarare in potestate tribuni est. Blon. lib.3.ro.trium.
Si alicui cũ tribuno lis intercessisset, iudices erant collegę, Gelli.lib 13.cap.12.
Si quis tribuno nocuisset eius caput ioui sacrum erat, familia ad ædem cereris, liberi vero venundabantur. Blon.lib. 4.ro.trium.
Tribuni nec lictores habent nec in sella curuli sedent ius dicturi, Plu.in proble.
Tribuni signandorum nummorum habẽt potestatem, Crini.lib.17.cap.7.
Senatusconsulta non prius valida sunt, quã interueniente tribuni consensu quæ subscripta, t, litera à tribuno visa & adprobata ostenduntur.

Iura & potestates censorum.

Censores creati ab anserum sacrorũ cura incipiũt, alimẽta locando, & imaginũ splendorẽ reparando, Plu.in ꝑble. Populi partes in tribus distribuunt, & pecunias in ciuitatis ordines partiuntur, Cice.2.legum.
Vitam hominum & morum disciplinam obseruant, Plu.in vitam ca.censorii.
Censura maxime omniũ magistratuũ reuerentiæ est, plurimæq; potestatis, cum in aliis rebus, tum maxime ad morũ emendationem, Plu.in vitam Pauli emilii.
De nuptiis, de liberorũ procreatiõe, de viuendi rõne, & de conuiuiis diligenter inquirit censura. Idẽ in vi.cato.cẽsorii.
Sacrificiorum precia curare censorum est. Idem eodem.
Descriptionibus genera & reipublicæ officia distinguere possunt. Idem eodem.
Censorum est eos qui maiores honores gesserunt in ordi-

nem referri senatorum. Vale. de insti.
Vrbis templa, vias, aquas, ærarium, tuentur, Cice. 3. legum.
Equitum peditũve sobolem censores distribuunt, & cœlibes esse prohibent. Idem eodem.
Altero ex censoribus mortuo alterum se oportet magistratu abdicare. Blon. lib. 3. ro. trium.

Taurilia. Completo quinquennio censores lustrabant, & taurilia sacrificia de sue, oue, & tauro faciebant. Pompo. le. de magi.
Cum alii magistratuum romanorum annui sint, cẽsura quinquennium durat. Vide crinitum. li. 4. cap. 3. Cice. de legi.

Censoria pœna in quos & qualis ferebatur.

Qui agrum passus fuisset sordescere cẽsoria animaduersione puniebatur.
Qui equũ graciliorem aut parum nitidum haberet.
Qui ioco vsus fuisset intempestiue.
Qui i cẽsorũ auditorio sonore nimis oscitasset. gel. li. 4. c. 12
Senator senatu abiicitur.
Eques publicum equum perdit.
Plebeius fit ærarius & capite cẽsus, Crini. lib. 4. ca. 3.

Cærite cera digni. Huc spectat tabulas cerites fuisse, in quas referri Cẽsores iubebãt quos notę causa suffragiis priuabãt, vnde erudite Flaccus in epistola ad Numicũ dignos cærite cæra dicit, romanos, quoniã luxu & voluptatibus turpissimis tenerentur, autor Gellius lib. 16. ca. 17. & Crinitus lib. 7. cap. 6.

Nomina & valores ponderum.

Siliqua Primum minimumq; pondus granum tecæ inclusum. Scrypulus latine obolus Sex siliquis constat. Dragma Tribus scrypulis conficitur. Vncia Octo dragmis conflatur. Libra Italica vndecim habuit vncias. Sextertiũ antiquum Dipondius & semis,
Sextertiũ antiquũ paruum Libras vigintiquatuor habens

Talentũ aphricũ Libras quinquaginta. Talentũ ægyptium Quindecim pondo. Blon. lib. 5. idq́ꝫ ex Varrone. Talentũ

Talentum atticum magnum Octoginta libras & quatuor Vncias.

Deunx Vncias vndecim. Dextans Vncias decem. Dodrans Nouem.

Bessis Octo. Septunx Septem. Seunx Sex. Quincunx Quinque.

Trians Quattuor. Quadrans Tres. Sextans Duas. Idem eodem.

Semiuncia Dimidium vnciæ sexticula Vnciæ sexta pars.

¶ Reliqua nomina ex compositione noscuntur satis, vt tressis, decussis, vicessis, tricessis, centusis; idest tres, decē. viginti, triginta, centum asses continens. Sed aduerte, multa alia fuere talenta, vt rhodium, euboicum, antiocheũ, Babilonicum, ptolemaicum, &c. quæ quia libræ apud alios maiores apud alios minores fuerunt, non idem vbiqꝫ valent. Estq́ꝫ de eorum valore opinionum confusa diuersitas, nec me fallit Plinium libro naturalis historiæ vicesimoprimo capite trigesimoquarto de græcis ponderibus dixisse, dragma denarii argentei pondus habet, denarius sex continet obolos, obolus decem calchos, cyatus pendet per se dragmas decē, hemina dragmas sexaginta, mna quam minam vocant dragmas pendet atticas centum, Preter hæc Nota nummum argenteum romanum quatuor scrypulis equipolere, & inde reduc pondera ad nummorũ vsum & valorem. Hæc & multo plura tibi suggeret Budei nostræ ætatis doctissimi lectio in libro cui titulum fecit de asse & partibus eius. Dragma. Obolus. Cyatus. Budeus.

¶ Iudiciorum & suffragiorum notæ.

Calculus Albus in absolutione, in damnatiōe niger, dicente Ouidio Mos erat antiquis niueis atrisq́ꝫ lapillis, his damnare reos, illis absoluere culpa, Ouid. 15. Meta.

Fabæ Sic,Plutarchus de liberis educandis.
Litera,K,In damnatione nota fuit,Crini.lib.6.ca.8.
Litera,A,In abſolutione.Idem eodem.
Litera,L,&,N,In cauſę ampliatione quibus notabatur nõ liquet.Idem eodem.
Literæ,T,Quum tribuni ſenatuſconſulta ſibi placere notabant,Valé.de inſti.anti.
Thita Damnationis nota(Perſio dicente)Et potis es nigrũ vitio præfigere thita.Perſi.Saty.4.
In comitiis circumferri tabella conſueuit,in qua pũcta adpoſita ſignificarẽt,cui candidatorũ ſuffragarẽtur.Eraſmus in adagiis omne tulit punctum.
T.olim abſolutionis nota fuit.Aſconi.pedi.in ſuis commen.
Pollex preſſus fauoris ſignum eſt,Poli.in miſc.ca.17.
Pollex verſus Denegantium.Idem eodem.
Cæra miniatula quæ parum probantur in librorum correctione notari ſolita ſunt.Cicero lib.16.ad Atticum.
Creta notarunt veteres quæ ſequenda forent,quæ viciſſim fugienda carbone.Perſius Satyra quinta
Pedibus nonnunq̃ ferri iudicia ſolita ſunt,quum à ſuo loco diſcedentes Senatores ad illorum ſedes pedibus ibant, quorum ſententiam volebant ſectari.Vnde pedarii fortaſſe dicti ſunt,quanquam non me fallit aliter ſentire Gellium. Blon.lib.4.ro.trium.
Obelo ideſt ſigno oblongo in modũ haſtæ improbantur, & notantur codicum errores.Cicero epiſto.161.
Signo vngui appoſito vbi quid non placet obſeruatur. Eraſmus in adagiis vngui notatur.
Aegyptii iudices ſententiã ferunt,impreſſo veritatis ſigno, quod aurea cathena ex iudicum principis collo pendet. Diodo.libro ſecundo.
Cicero conſul(vt Autor eſt Becichemus In præfatiõe facta in Plynium)docuit per ſigna quædam & notas multarum ſimul literarũ vim habẽtes,ſenatorũ dicta colligere.Beichi.

in præfatiõe in Ply. Británicus persii interpres à criniti opinione multum recedit. Dicit enim. k. in absolutiõe subscribi solere quod interpretatur callon. i. bonũ. Britã. in persiũ. Britannicus dissentit a Crinito.

¶ Ritus candidatorum seu magistratus petentium.

¶ Qui magistratus populi suffragiis petebant albam vestẽ induere & vrbẽ supplicãtes ambire soliti sunt quãq̃ legem à tribuno in contrarium aliquando latam ait Liuius libro quarto. Blon. lib. 3. ro. triumpho.
Absq; interiore tunica in forum veste operti descendebant vt eo habitu ad supplicãdum modestiores accederẽt. Plu. in. 6. Coriolani.
Depræhensos dextra ciues benignis orabant verbis. Idem eodem.
Multi candidati nobiles fecerũt vt quum minus suffragiis valuissent. prosternerent se populo, fracto animo atq; humili supplicarent. Cice, pro plantio.
Candida, veste induti ambiũt ad animi integritatem deno tandam nam solus hic color syncerus & purus ac minime inquinatus est. Blon. vbi supra, Candidus color
Qui consulatum petituri in campum martium candidati descendebant, deductores suffragatoresq; suos circa se habebant. Liuius lib. 4. decados. 2.
Consueuere candidati qui cicatrices haberẽt ad alicienda populi suffragia nudato corpore manifeste ostendere, Plutar. vbi supra.
In candidatorum ambitum his versibus Luca. inuehitur. Lucanus
Hinc rapti fasces pretio sectorq; fauoris ipse sui populus letalisq; ambitus vrbi Annua venali referens certamina campo, vbi sectorem fauoris populum intelligit venditorẽ suffragiorum, annua vero certamina quia vt Pluth. ait nõ suffragiis sed arcu, gladio, fundaq; pro largitore ad comitia descendẽtem & decertãtem populum cerneres & tribunalia sæpenumero sanguine fœdantem. Adde translatiõe ad- Translatio.

Beroaldus.

modum eleganti ad rerum aliarum petitionem transferri candidatum, vt annotauit Beroaldus in primum asini aurei, sicuti Plynio panegyrista gloriæ & immortalitatis candidatus, Hieronymo candidatus fidei, Quintiliano candidatus eloquentiæ, qui eloquentiam auspicatur, & Apuleio libro primo asini aurei lepido dicto candidatus crucis appellatur qui petit crucem, qui ve futurus est iamiam crucifixus.

INDEX CARTHARVM

aa bb cc dd ee ff gg hh ii kk ll mm nn oo
pp qq rr ſſ tt uu xx yy zz &&
AA BB CC DD EE FF GG HH II KK
LL MM NN OO.

Omnes quaterniones.

Venetijs in Officina Lucæantonii
Iuntæ Florentini Anno.
M.D.XXXVII.